SYNODORUM
GENERALIUM, AC PROVINCIALIUM
DECRETA, ET CANONES,

SCHOLIIS, NOTIS, AC HISTORICA ACTORUM DISSERTATIONE ILLUSTRATI,

PER F. CHRISTIANUM LUPUM,

Iprensem, Ordinis Heremitarum Sancti Augustini, Sacræ Theologiæ in Alma Lovaniensi Universitate Doctorem, ac Regium Primarium Professorem.

PARS SECUNDA.

OPERUM TOMUS SECUNDUS,

Complectens præter Dissertationes de Synodo, & Latrocinio Ephesinis, Synodum Chalcedonensem, Constantinopolitanam secundam, dictam quintam Synodum, atque ad Ephesinum Concilium, & Latrocinium, Synodumque Chalcedonensem Appendices, seu fusiores Commentationes, Dissertationem Posthumam de vocibus Substantia, Essentia, Persona, Subsistentia, Consubstantialitate, nunc primùm in lucem editam,

STUDIO, AC LABORE

F. THOMÆ PHILIPPINI RAVENNATENSIS EJUSDEM ORDINIS.

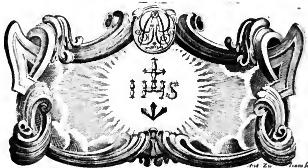

VENETIIS, MDCCXXIV.

Prostant { APUD JO: BAPTISTAM ALBRITIUM Q. HIERON. ET SEBASTIANUM COLETI.

CUM GRATIA, ET PRIVILEGIO.

EMINENTISSIMO, AC REVERENDISSIMO

PRINCIPI

SEBASTIANO ANTONIO TANARI

S. R. E. CARDINALI,

Sacri Collegii Decano

FR. THOMAS ANTONIUS PHILIPPINUS ORD. HEREM. S. AUGUSTINI

PERPETUAM FELICITATEM.

Eis illis ad Innoc. XIII. P. M. litteris, quas in primo volumine edendas curavi, satis ostendi, quantum ipse tibi, Princeps Eminentissime debeam, qui mihi ad sanctissimum, nobilissimumque Pontificem aditum aperueris; atque apud eumdem meum

edendi Christiani Lupi consilium commendaveris. Quod sane consilium tanto Principi probatum adeo jucundumque fuisse, me tibi acceptum referre omnes intelligent. Nunc autem hisce alteris ad te litteris curabo, ut etiam intelligant, te mihi præter hoc ipsum beneficium, quod amplissimum certe quidem est ac plane summum, alia bene multa jamdudum contulisse, quæ nisi ad hujus amplitudinem accedunt, suam tamen obtinent magnitudinem & dignitatem. Quorum beneficiorum memoriam dum repeto in his ipsis litteris, illud etiam spero fore, ut dum libri Christiani Lupi extiterint, extabunt autem, & propagabuntur universæ posteritati, extet etiam & memoria beneficentiæ erga me tuæ, & mei tibi addictissimi animi significatio. Tu etenim, cum Urbini Legatum Apostolicum gereres, eamque Provinciam tanta cum laude administrares, mea studia respicere, mihi de Theologia publice disputanti adesse comitate prorsus incredibili, me demum ornare judicio tuo cœpisti, & patrocinio defendere. Sed ut omnia brevi complectar, nihil quicquam ab illo tempore me rogantem abs te non impetravisse fateor. Ego vero non tam expendo, quæ à te mihi vel commoda, vel ornamenta profecta sunt, quam mirificam illam tuam erga me voluntatem unde profecta sunt, qua majorem benignioremque neque concipere animo possum, neque cupere. Utinam vero ea pollerem dicendi

cendi

cendi vi, qua quo animo erga te sim, qua observantia te & cultu prosequar, declarare possem. Verum cum id nullo modo possim, illud certe velim tibi persuadeas, me in omni vita & beneficiorum tuorum memorem futurum, & officii mei. Omnibus autem precibus D. O. M., dum vivam orabo, ut nobilissimam vetustissimamque gentem tuam, res tuas omnes, tua demum consilia omnia fortunet. De tuis autem laudibus prudenter taceo, quòd neque tu eas pro tua modestia non moleste ferres; neque ego illas una eademque brevi epistola exequi possem. Positæ jamdiu illæ sunt in illustri loco: illasque præcipue cum tuentur, tum etiam posteris nostris indicabunt & dignitas tua, & legationes à te obitæ apud Cæsares potentissimosque Reges, apud quos in procurandis rebus Apostolicæ Sedis nullum non specimen dedisti aut probitatis, aut prudentiæ, aut liberalitatis, aut integritatis, aut innocentiæ, aut virtutum omnium, quæ pertinent ad virum Principem. Nunc autem Romæ in tanta hominum luce ita te geris, ut nemo unus non vehementer gaudeat, te ad cæterorum Hominum utilitatem atque ad tui nominis gloriam amplissima ista auctoritate pollere. Interea, Princeps Eminentissime, fruere lectione horum librorum, qui eo justius ad te veniunt, quo majore doctrina Apostolicæ Sedis, & Conciliorum auctoritatem aperiunt atque defendunt: præsertim vero cum ab eo homine scripti sint, quem, dum

viveret,

viveret, singulari benevolentia prosequebare. Vos enim doctrinæ utriusque vestrum, & innocentissimæ vitæ similitudo conjungebat. Cujus inter vos amicitiæ Bruxellis indicia præclarissima Belgæ tunc habuere, cum tu illum morti proximum Nuncius Apostolicus inviseres; tantamque de illius valetudine sollicitudinem caperes: etenim unus omnium maxime intelligebas & quantum Ecclesiæ interesset illum vivere, & quantam ægritudinem animi illius mors Innocentio XI., Pontifici sanctissimo, erat allatura. Profecto maximo semper ornamento fuerit Christiano Lupo te habere testem, quam sancte ipse objerit supremum diem, qui sancte semper innocenterque vixisset. Quod reliquum est, illud abs te peto vehementer, ut meas hasce litteras benevolo animo excipias, quasi frugem aliquam cum voluntatis erga te meæ, tum etiam observantiæ atque cultus. Vale.

Datum Venetiis Kalendis Martii 1724.

ORDO SYNODORUM,

Quarum Canones ac Capitula hoc secundo Tomo elucidantur.

I N D E X

Capitum, ac Titulorum, qui hoc secundo Tomo exponuntur.

Appen-

Appendix ad Sacrosanctum Concilium Ephesinum.

Appendix ad Ephesinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

CAPUT SECUNDUM.

CAPUT TERTIUM.

CAPUT QUARTUM.

CAPUT QUINTUM.

Appendix ad Synodum Chalcedonensem, exponens singulas ejus Actiones.

Dissertatio Posthuma de vocibus Substantia, Essentia, Persona, Subsistentia, Consubstantialitate.

CAPUT PRIMUM.

CAPUT SECUNDUM.

CAPUT TERTIUM.

CAPUT QUARTUM.

CAPUT QUINTUM.

CAPUT SEXTUM.

SYNO-

SYNOPSIS CANONUM, ET CAPITULORUM,

Qui hac ſecunda Parte exponuntur.

SYNOPSIS CANONUM NICÆNÆ SYNODI.

Capitula adverſùs Ibam.

CAPUT PRIMUM.

E Nummis, qui captivis redimendis erant deſtinati, non parùm Ibas ſubtraxit, ac ſibi applicavit. 35

CAPUT SECUNDUM.

Gemmatum calicem, Eccleſiæ oblatum, Eccleſiæ non tradidit? de eo quid factum, ignoratur. 36

CAPUT TERTIUM.

De ordinationibus accipit. 38

CAPUT QUARTUM.

Abrahamium Diaconum maleficii conſcium, ideòque excommunicatum ordinavit Epiſcopum; Archidiaconum verò Edeſſenum, qui turbam civitatis ad id impediendum concitaverat, excommunicavit. 41

CAPUT QUINTUM.

Adulterum publicum ordinavit Presbyterum: Obſiſtentes per Judicem carceri mancipavit. 42.

CAPUT SEXTUM.

Nepotem ſuum inquietum & luxurioſum juvenem ordinavit Epiſcopum. 42

CAPUT SEPTIMUM.

Reditus Eccleſiæ fratri aut conſobrinis confert. 43.

CAPUT OCTAVUM.

Item hæreditates, munera, cruces aureas, &c. 44.

CAPUT NONUM.

Atque etiam quæ in expenſas captivorum erant ero-

CONCILII CHALCEDONENSIS

Definitio de Fide.

CA-

QUINTI CONCILII GENERALIS

Capitula adversùs Origenem.

Capi-

Capitula Contra Nestorium ac Eutychianos.

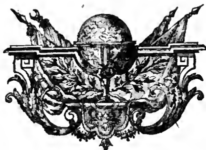

TA-

T A B U L A

Synodorum, quæ Parte prima, & secunda Scholiis ac Notis illustrantur, locum, tempus, &c. summatim repræsentans.

Series	Nomina.	Annus.	Pontifex.	Præsidens.	Episcoporum numerus.	Imperator.	Causa seu occasio.
1.	Synodus Nicæna, coacta Nicææ in Bythinia. P.1. p.273.	325. P. 272.	S.Sylvester P. 272. Pontificatus anno 12. P. 272.	Hosius Episcopus, Vitus & Vincentius Presbyteri Romani. P. 271.	318. P. 272.	Constantinus Augustus Imperii an. 10. P. 272. & 281. Paulinus & Julianus Consules. P. 272.	Arii hæresis. P. 274.
Nicænæ Appendix.	Sardicensis, Sardicæ in Dacia mediterranea. P.2. p.315.	347. P. 317.	S. Julius I. P. 315. anno Pontif. 11.	Hosius Episcopus, Archidamus ac Philoxenus Presbyteri, ac Leo Diaconus, Romani. P. 315.	344. P. 316.	Constans ac Cōstantius Augusti Imperii an. 8. Ruffinus ac Eusebius Consules. P. 317.	Eusebiana factio. P. 314.
2.	Constantinopolitana I. Constantinopoli in Thracia dicta II. Synodus. P.2. p.354	381. P.355.	S. Damasus, Pontif. anno 15. P. 355.	Gregorius Nazianzenus Episcopus Constantinopolitanus, post eum Nectarius successor, P. 355.	150. P. 354.	Theodosius Augustus Imperii an. 3. Eucherius & Syagrius Consules. P. 355.	Hæresis Macedonii & Apollinarii. P. 354.
3.	Ephesina, Ephesi in Asia, dicta III. Synodus. Par.2. p.8.	430. P. 8.	S. Celestinus P. 5. Pontific. an. 4. P. 8.	Cyrillus Episcopus Alexandrinus. P. 5. Arcadius & Projectus Episcopi, & Philippus Presbyter Cardinalis. P. 204.	200. P. 7.	Theodosius Junior Augustus Imp. an. 13. Valentinianus tertius Augustus. Imper. ann. 5. P. 8.	Hæresis Nastoriana. P. 5.
4.	Chalcedonensis, Chalcedone in Bythinia. dicta IV. Synodus. Par.2. p.121	451. P. 119.	S. Leo Pontific. an. 12. P. 119.	Paschasinus, Lucentius Episcopi, Bonifacius Presbyter Romanus. P. 119.	630. P. 120.	Martianus Augustus. Imperii an. 1. P. 119. Martianus Augustus & Clodius Adelphius Consules. P. 119.	Eutychianorum Acta in Latrocinio Ephesino. P. 118.
5.	Constantinopolitana II. dicta V. Synodus. Par.2. p.157	554. P. 172.	Vigilius. P. 171. anno Pontific. 18. P. 172.	Vigilio P. Synodum, recusante, Patriarchæ, sine Rom. Pontificis auctoritate, præfuere P. 185.	165. P. 172.	Justinianus Augustus, Imperii an. 27. post Cōsulatum Basilii. an. 13. P. 172.	Tria Capitula ac Hæresis Origenis. P. 167.

NOI REFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOVA.

HAvendo veduto per la Fede di revisione, & approbazione del Padre Fr. Tommaso Maria Gennari Inquisitor nel Libro Intitolato *Synodorum Generalium, ac Provincialium Decreta, & Canones, &c.;* non v' esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro; niente contro Prencipi, & buoni coſtumi, concedemo Licenza *a Giambatiſta Albrizzi q. Girolamo, & Sebaſtian Coletti Stampatori*, che poſſi eſſer ſtampato, oſſervando gl' ordini in materia di Stampe, & preſentando le ſolite copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, & di Padova.

Dat. 11. Giugno 1723.

(
(Alviſe Piſani Proc. Reff.
(Z. Pietro Paſqualigo Reff.

Agoſtino Gadaldini Segretario.

SYNODORUM
GENERALIUM AC PROVINCIALIUM
DECRETA ET CANONES,
SCHOLIIS ET NOTIS ILLUSTRATI.

DISSERTATIO
DE SACROSANCTA SYNODO EPHESINA.

CAPUT PRIMUM.

Exponitur Hæresis Nestoriana, occasio Synodi.

Efuncto Sisinnio, optimo Regiæ civitatis Episcopo, Theodosius Augustus Clericorum ejusdem Ecclesiæ ambitum retundere, & novum Joannem Chrysostomum, Antiochia olim evocatum, volens habere Episcopum, à Joanne Antiocheno Patriarcha accepit Nestorium. Hominem accuratè depingit Theodoretus in quarto libro hæreticarum fabularum, & in litteris ad Sporacium. *Ex Germanicienfium ortus oppidulo, nescio cujusmodi ab initio studiis educatus, aliam ex alia regionem commutans, ut flagellum quoddam Ægyptiacum in magnam Antiochenorum civitatem irrupit. In hac cum liberalibus disciplinis mediocriter esset imbutus, vocemque pulcherrimam, & maximam exercuisset, in Ecclesiam Dei se ingessit, & in numerum Presbyterorum relatus est, docendique populi munere impositο, statim in exordio, qualis tota vita esset futurus, ostendit. Neque enim generosum & gentilem, qui hominum animas excolere possit, dicendi characterem secutus est. Sed cùm ad populi delectationem orationem suam conferret, & inanes plausus, ut qui maximè, aucuparetur, turbulentum, & instabile vulgus ad sui desiderium excitavit, fusca veste indutus,* utpotè Monachus, *tristis incedens, strepitus forenses declinans, pallore corporis continens videri affectans, libris domi ut plurimùm incumbens, ac in otio & quiete secum habitans. Hoc habitu & hac simulatione populum inescans, magnam ætatis partem transegit, Christianus potiùs videri, quàm esse studens, & Christi gloriæ suam præferens.* Germanicia est Provinciæ Eufratesiæ civitas Episcopalis, Nestorii autem monasterium fuit Antiochiæ in Suburbano ad Sanctum Euprepium. Eum Cœlestinus Pontifex adfirmat *tanta* & in monasterio & in Clero *vixisse* apud omnes *opinione, ut fuis aliena civitas invideret.* Undè & contra Canones electum idem Pontifex promptissimè confirmavit. Socrates fuisse ait Sanctorum Patrum contemptorem. Quare Sanctus Cyrillus illum seriò monet, ut in declamando ad populum sit prudens, Sanctos Patres seriò legat, summi æstimet, ex ipsis formet suas Exegeses. At surdo cantavit fabulam. Reddidit enim ille talionem, dicens Patres legi quidem à Cyrillo, at minimè intelligi. Ex hac arrogantia præsumpsit Anastasii Presbyteri infaustas voces defendere, & per Dorothei Episcopi Marcianopolitani infrœne os universam Ecclesiam anathematizare, & ore proprio orthodoxos æquare Gentilium Mythologis, qui Diis suis affingunt matres.

L.1.Conc. Eph.c.1

L.7.c.32.

In Episcopum consecratus fuit quarto idus Aprilis, Felice & Tauro Consulibus, Christi Domini anno quadringentesimo vigesimo octavo, Cœlestini Pontificis quarto, vigesimo primo Theodosii Augusti Junioris. Liberatus Ecclesiæ Carthaginensis Diaconus consecratum scribit Kalendis Aprilis. Consecratus mox populum ex more docuit, exclamavitque ad Principem. *Mihi, ò Imperator, terram hæreticis purgatam tribue, & ego tibi cœlum tribuam; tu mihi in profligandis hæreticis subveni, & ego tibi in profligandis Persis subveniam.* Eadem die Anastasius Presbyter impias suas in Domini matrem voces evomuit, atque ità totam Regiam urbem implevit liti-

litigiosissimis quæstionibus, uti testatur idem Liberatus. Quod eadem, at occultè, jam pridem ipse adhuc Presbyter Nestorius Antiochiæ docuisset, scribit in catalogo Gennadius Massiliensis. Quinto post die Arianorum Basilicam demolitus est, quare illi in rabiem versi faces urbi injecerunt, parati ad armatam sui vindictam, & publicam, quam Deus impediit, seditionem. Eodem tempore fugitivi servi occupavere basilicam, & desperati seipsos occidentes proprio sanguine polluerunt. Ex quibus omnibus novus hic Episcopatus apud viros prudentes venit in infelicitatis suspicionem, & ipse Episcopus etiam ab ipsis catholicis vocari cœpit *Civitatis incendium*.

Nec fuit vana suspicio. Quod namque Nestorius statim in sui Anastasii gratiam cœperit virus spuere & scribere, testantur Sanctus Cyrillus in litteris ad Cęlestinum Papam, & in
F. 323. plenâ Ephesina Synodo Petrus Alexandriæ Presbyter ac Primicerius Notariorum. Ei statim adstipulati sunt Photius, Charemon, Victor, Sophronas, Clerici Constantinopolitani, quos Sanctus Cyrillus vocat *faces illius civitatis*. Primum mali fontem fuisse Diodorum, Tharsensem Episcopum & primæ Ciliciæ Metropolitam, suprà laudatum in Synodo Constantinopolitana, scri-
Epist. 1. bunt idem Cyrillus in litteris ad Successum Dio-
L. 102. Cæsareæ in Isauria Episcopum, apud Photium in Bibliotheca, Gelasius Cæsareensis in Palæstina Episcopus, & omnes generaliter trium Capitulorum impugnatores. Diodorus ex Macedonianis venit ad Ecclesiam, & Antiochenum Presbyterum magis, quàm Tharsensem Episcopum floruisse scribit in catalogo Sanctus Hieronymus. Presbyter unà cum Flaviano collega, posteà Episcopo, strenuè verbis pugnavit in Arianos Antiochenses, Episcopus scripsit in Apollinarium, atque ità dum naturarum in Christo Domino confusionem nimis declinat, incidit in divisionem, Nestorio præformans unionem non secundùm hypostasim, sed secundùm æqualem dignitatem, auctoritatem, nomen, honorem. Diodorus Theodorum Mopsuestiæ Episcopum, Nestorium docuit Theodorus, tamquàm omnium horum errorum fons post mortem damnatus à Synodo quinta. Edidit libros longè plurimos,
L. 177. unumque *contra asserentes peccare hominem natura, non voluntate*. Photius editum dicit *contra Occidentales* hac labe infectos. Labis capita sunt illæ ipsæ calumniæ, quas orthodoxæ doctrinæ imponit Julianus Pelagianista in duabus Epistolis refutatis à Sancto Augustino in libris ad Bonifacium Papam. Proindè nescio cujus Pelagiani calumniosus in orthodoxos fuit ille liber, & ex illo Theodorus, adeòque & Nestorius didicerunt Pelagianizare. (a)

Hæc est causa, cur de eodem Juliano, Floro, Orontio, & Fabio, ex Episcopali Sede & toto Occidente per Sedem Apostolicam ac Leges Imperiales ejectis & proscriptis, scribat ad Nestorium Sanctus Pontifex Cęlestinus. *Aliquantis diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpè* L.1.Conc. Eph.c.18. *damnatum dogma Pelagii atque Cœlestii, catholica fides quietem habuit, quando eos cum suæ opinionis sequacibus, telis unitæ sententiæ Oriens Occidensque percussit. Denique sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei, ac verè Beati Joannis etiam in ista successor, ità eos persecutus est pro Rege communi, ut iis nec standi quidem illic copia præstaretur*. A Romana Ecclesia damnatum Julianum provocasse ad generalem Ecclesiæ Synodum, testatur frequenter Sanctus Augustinus, addens post ejusmodi judicium nullam ampliùs audientiam, sed solam pœnitentiam super- Post.Ep.4. esse. Appellationem ergò prosequens Julianus accessit Regiam urbem, & à Theodosio Augusto generalem Synodum, cogique ad illam Romanum Pontificem postulavit. Porrò Ecclesiæ Constantinopolitanæ morem docet nos Hormisda Pontifex in instructione data Legatis suis ad Anastasium Augustum: *Est consuetudo per Episcopum Constantinopolitanum omnes Imperatori Episcopos præsentari*. Omnes Episcopos advenas, venientes ad Comitatum, etiam ipsos Legatos Apostolicæ Sedis Romanæ. Quocircà & Julianus ab Attico Episcopo ad Principem induci petiit; verùm quid ille Sancti Joannis Chrysostomi successor egerit, jam audivimus à Pontifice Cęlestino. Ejus vestigia secutus est successor Sisinnius, miraturque & dolet laudatus Pontifex Nestorium ab illis deviasse. Addit sese, vacante Sede Constantinopolitana, de novi Episcopi promotione semper esse anxium: Ne nempè quis succedat, qui ejusmodi damnatos leprosos inducat ad Principem, eumque juvet ad indulgendam generalem sine causa Synodum, omnemque turbandam Ecclesiam ab illis circumscribi.

Hircus hircum ex odore cognoscit. Ità & Julianus audiens Constantinopoli sedere Nestorium, Theodori Mopsuesteni insigniter Pelagianizantis discipulum, docereque Mariam non esse Deiparam, & Christum esse purum hominem, paulatim per humana merita ad sublimiora proficientem, certum habuit eum esse virum sui gregis. Etenim, uti rectè Sanctus Prosper advertit, Pelagiana & Nestoriana hæresis sunt subordinatæ: Ubi desinit Pelagius, incipit Nestorius. Pelagius negat naturam humanam esse in Adamo peccante vitiatam, ideòque credit non reparatore aut reparationis traduce principio, sed solo egere Doctore & imitationis exemplo: Infert Nestorius Christum non debere esse Deum, quoniam purus homo potest esse plenè Sanctus, aptumque exemplum imitationis. Quæ omnia ante Nestorium in Gallia & Hispania Leporius Presbyter, aliique Pelagiani docuerunt, ut suprà audivimus à Vincentio Lerinensi, Sancto Augustino, Joanne Cassiano, Vitali & Constantio Episcopis Hispanis, & Capreolo Archi-Episcopo Carthaginensi. Docuerunt patere in Christo Domino, quid sibi ipsi dare possit humana libertas. Quò enim evectus ille, crediderunt per humana merita adscendere posse hominem quemvis. Hinc enim & Ibas Edessenus Episcopus accusatus fuit dixisse: *Non invideo Christo,*

(a) Labitur vir eruditus, nam liber ille cujus excerpta refert Photius, ab ipsomet Theodoro scriptus fuit, neque ea illo Theodorus didicit Pelagianizare, sed in eodem idemmet pessimè Pelagianizavit, quod ex Photio, & ea proximè dicendis certissimum est. Eidem tamen Lupo laudi detur, quod primus Theodorum Pelagianum publicavit. *Noris hist. Pelag. l. 1. c. 1x.*

Christo, quia Deus factus est, quoniam si volo, fio & ego.

Cupiebat Nestorius Julianum inducere ad Principem, at hæsit illi aqua ob metum Pontificis Cœlestini. Hunc ergò priùs consuluit, exponens dictorum Episcoporum, quasi temporibus Christianis persecutionem passorum, ad se & ad Principem miserabiles ac importunos clamores, unàque proprias querimonias de grassantibus in Ecclesia sua Apollinaristis, qui fidem Nicænam prævaricati Sanctam Virginem, & quidem sine horrore, dicerent DEIPARAM. Sese dixit ab illis admodùm vexari. Erant ejus impietati resistentes orthodoxi Clerici Constantinopolitani, quos suprà per ipsum dixi excommunicatos, degradatos, civitate ejectos.

Afflicti hi auxilium & solatium quæsiere ab aliis Episcopis, Sancto præsertim Cyrillo, Patriarcha Alexandrino, viro potente in opere & sermone. Huc usque enim Alexandrini Episcopi nescio quid potestatis ambierunt & habuerunt in Ecclesiam Regiæ civitatis, adeò ut nuper Arcadius Augustus ad consecrandum Sanctum Joannem Chrysostomum, sexto Nicæno & secundo Constantinopolitano Canone non obstante, evocarit Theophilum, Sancti Cyrilli Patruum, & proximum in throno Alexandrino Antecessorem. Etiam suos Emissarios habuit Nestorius, præsertim ad Joannem Antiochenum, suum nuper Episcopum, sub Theodoro Mopsuesteno condiscipulum, & ad Regiæ civitatis Episcopatum promotorem, nec non ad Acacium Berrhæensem Episcopum, summæ auctoritatis senem, & in Antiocheno Patriarchatu quasi Patrem & Magistrum omnium Episcoporum. Addidit suas & Photii Presbyteri sui Exegeses, variosque libellos, quos sparsit per omnes Diœceses, etiam inter Sancti Cyrilli Monachos, ipsamque Ecclesiam Romanam. Audiamus rem ex litteris Sancti Cœlestini Pontificis ad Clerum & populum Constantinopolitanum, & litteris Sancti Cyrilli ad Juvenalem Episcopum Hiero-
I. 1. Con. Ephes. c. 24. 19. solymæ. *Romanam Ecclesiam in suam sententiam pertrahere se posse arbitratus scripsit ad ejusdem Ecclesiæ Episcopum Cœlestinum, eisque litteris dogmatum suorum perversitatem inseruit. Misit eidem & multas quoque Exegeses*, seu potiùs quosdam
C. 21. earum quaterniones aut compendia, blasphemiis plena, *propriaque subscriptione* signata. Ità Papales aures, dum cæcus, vetusto hæreticorum more, prævenire & circumscribere posse præsumit, implacabiliter offendit, seipsum prodidit, dictorum Monachorum silentium mutavit in clamorem, Sanctum Cyrillum ad pugnam coegit.

Hominis tamen honori parcens per familiares litteras amicè primùm tentavit Cyrillus, visusque est Erronem reduxisse ad mentem. Etenim ejus Presbyter & Legatus Lampo retulit pariformes, licèt salis & dentis non penitùs vacuas, responsorias, ac ipse mali auctor Anastasius Presbyter protestatus est eadem se cum Cyrillo credere & docere. At ficta erant omnia, & ad Cyrillum, quem metuebant unicum, per insidiosas calumnias evertendum præparamenta. Illum Principi reddidere adeò exosum, ut per sacram Divalem correptus fuerit, de versitia, audacia, protervia, usurpato imperio, turbata Ecclesia, ipsaque etiam domo Augusta. Nempè retulerant hasce quorumdam Alexandrinorum, Cap. 8.
quos castigarat, de illo criminationes: *Quod cæcos & egenos per injuriam opprimeret, ferrum in matrem strinxisset, ancillæ præsidio aurum alienum abstulisset, ejusmodi improbitatis suspicione semper laborasset;* quod eadem pararet Nestorio, quæ ejus Patruus Theophilus in Sanctum Joannem Chrysostomum, Regiæ item civitatis Episcopum, nuper patrasset. Elucidat hæc Socrates dicens de L. 7. c. 7.
Cyrillo. *Cyrillus in sede Episcopali collocatus majorem principatum, quam unquam Theophilus Antecessor habuisset, pariter sibi assumpsit. Etenim ex illo tempore Episcopus Alexandrinus præter Cleri dominatum rerum prætereà sæcularium principatum acquisivit.* Refert & ejus cum Oreste Ægypti Præfecto Augustali duras contentiones de laica in Diœcesim potestate, cujus usurpatæ etiam Sanctum Athanasium apud Constantium Augustum criminati Eusebiani impetrarunt proscribi tamquam reum læsæ Majestatis. An ex usurpatione, an ex Constantini dono egerit uterque Sanctus Episcopus, nolim hìc discutere. Certè exindè uterque Principi fuit non modicè invisus.

Apertum igitur cum Nestorio bellum inchoarunt Clerici per ipsum dejecti & ejecti, appellantes ad Cœlestinum Pontificem, proponentesque libellum contestatorium hac Epigraphe. *Contestatio proposita à Clericis Constantinopolitanis, & in conspectu Ecclesiæ publicata, quod Nestorius ejusdem sit sententiæ cum Paulo Samosateno, ante centum sexaginta annos ab orthodoxis Episcopis anathemate condemnato.* Libello tamen ob Principis metum communicare, aut auctoritatem dare, vel sese à Nestorii communione segregare ausus non fuit Cyrillus, attamen per iteratas, easque acres litteras illum monuit de hæresi, & omnes has tragœdias per Possidonium Diaconum retulit Pontifici Cœlestino, addens hoc, à Petro Alexandriæ Presbytero & Notariorum in Synodo Ephesina Primicerio recitatum, mandatum. *Si litte-* F. 323.
ras Nestorii & expositionum codices redditos Pontifici *compereris*, & *tu quoque meas litteras redde; sin autem, ne reddas, sed huc referas.* Nolebat enim sine firmis probationibus apud Papam accusare. *Possidonius ergò cùm comperisset tam Epistolas, quam expositiones illius fuisse exhibitas, compulsus est ipse quoque, quas ferebat, exhibere.* Quocircà & Cœlestinus muneri suo non defuit. Fecit Synodum ex Episcopis tùm in urbe per occasionem repertis, de quibus scribit Sanctus Cyrillus ad Joannem Patriarcham Antiochenum. L. 1. c. 21.
Qui cùm Exegeseon ejus quaterniones legissent, multisque consessibus & consultationibus habitis examinassent, illarum auctorem non absque indignatione exsibilarunt, palàm asserentes novam illum, eamque perniciosissimam, & à nullo veterum hæreticorum unquam excogitatam hæresim moliri.

Hinc ergò Pontifex appellantes & afflictos Clericos communioni & gradui reddidit, accepitque in Sedis Apostolicæ protectionem; Nestorium de admissis in Regiam urbem & suum alloquium Ex-Episcopis Pelagianis, violata Dominicæ Incarnationis fide, & præsertim de damnata voce, DEIPARA, gravissimè increpuit, eam publicè in Ecclesia laudari & probari, tamquam unum è dogmatis Christiani fundamentis

jussit intra decem dies à recepto hoc mandato, idque sub reatu perdendi ipso facto Episcopatum & communionem, cadendique etiam extra laicos; hujus sententiæ per omnes Orientales Ecclesias publicationem & executionem delegavit Sancto Cyrillo, nec non in hac omni causa plenas vices Apostolicæ Sedis. Quæ omnia non tantummodò ad Cyrillum & Nestorium, sed etiam per speciales litteras scripsit ad Clerum, & populum Constantinopolitanum, Joannem Patriarcham Antiochenum, Juvenalem Episcopum C.18. 19. 21.24. 25. Hierosolymitanum, Rufum Thessalonicensem, & Flavianum Philippensem. Exstant Epistolæ in prima parte Concilii Ephesini.

Quomodò Sanctus Cyrillus injunctum onus adimplerit, recitat in Ephesina Synodo laudatus Petrus Presbyter ac Primicerius Notariorum. F. 323. *Non solùm ea, quæ Cœlestinus sanctissimus sacratissimusque Romanæ Ecclesiæ Episcopus ad Reverendissimum Nestorium scripserat, missa & reddita sunt eidem, verùm ea etiam, quæ sanctissimus piissimusque Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Cyrillus, & universa Ægypti Synodus per Theopemptum & Danielem, & Potamonem, & Macarium, religiosissimos Episcopos, ad eundem destinaverant*. Ad se igitur directas Pontificis litteras synodaliter per omnem Ægypti Diœcesim publicavit Cyrillus, Nestorio autem inscriptas Constantinopolim misit tradendas in manum propriam solemniter per quatuor Episcopos, & sui jam Apostolici Vicarii & omnis suæ Synodi Legatos: Nequaquam Nestorium, vento abundè plenum, sed Sedis Apostolicæ in Regiæ civitatis Episcopum sententiam judicialem ità jussus honorare. Ejusmodi sententias sic terrifica pompa mitti & insinuari solitas scribit Felix tertius Pontifex ad Regiæ civitatis & totius Bythiniæ Presbyreros & Archimandritas. Addidit Cyrillus & suas litteras synodales. Eodem modo misit aliis laudatis Primatibus Episcopis, attamen per solos suæ Ecclesiæ Clericos, uti in L.1. c.23 litteris ad Nestorium testatur ipse Joannes Antiochenus. Nempè ipsi non erant rei per Apo- Cap. 24. stolicam sententiam petiti. Eos hortatur Cyrillus ad unanimes litteras, quibus Principi & Senatui suadeant pietati non præferri hominem Nestorium, sed illum, si resipiscere noluerit, ejici de Episcopatu.

Synodales Cyrilli ad Nestorium litteræ fuerunt illæ, quas Hypatius Ephesiorum Archi-Episcopus in Collatione Constantinopolitana cum Severianis vocat *Epistolam duodecim Capitulorum*. Nestorium istic non tamquam frater & Collega, sed tamquam Prælatus & Sedis Apostolicæ Legatus tractat Cyrillus, dicens & se & Cœlestinum Pontificem nequaquàm sola Nicæni Symboli professione contentos, sed velle distinctam horum duodecim Capitulorum, idque intra decem dies, alioquin Romanæ sententiæ executionem non dormituram. Cap. 26. *His omnibus*, inquit, *te subscribere, & citra omnem fucum & dolum unà nobiscum assentiri oportet*. Quapropter duodecim illa Capitula nequaquàm sunt solius Cyrilli, sed totius Synodi Ægyptiacæ, quam viris semper sanctissimis atque doctissimis novimus abundasse. Ejusdem formæ synodales misit ad Clerum, populum, & Monachos Constantinopolitanos, mandans, ut sese ostendant germanè Christianos, *Nestorii frigida, inutilia, anilia dogmata non attendant*; sed eum, si non resipiscat, tamquam lupum aversentur, deserantque ejus hæreticam & scabiosam communionem.

Joannes Patriarcha Antiochenus etiam exeruit omnes suæ eloquentiæ vires. Collegit & ipse suæ Diœceseos Synodum, litteras Apostolicas publicavit, eisque edixit ab omnibus obediendum. Nestorium de turbatis Ecclesiis, & negata, quam omnis semper agnovit orthodoxa antiquitas, voce, DEIPARA, graviter arguit, hortatus ad matura cum viris cordatis, quibus detur plena effandi libertas, consilia, & ad imperatam à Romana Ecclesia palinodiam, non futuram ignominiosam nupero exemplo communis magistri Theodori Episcopi Mopsuesteni. *Hoc nostrum*, Cap. 35. inquit, *quæso, consilium admitte, hæc per nos rogatus exequare, nullum dissidiis locum, nullum gliscenti novitati fomentum suppedites. Cogita, si priusquam ullæ omninò litteræ Roma missæ forent, multi contra nos exstitere infrænes, pœnèque intolerabiles, quales nunc futuri sint, tanta en allatis litteris subministrata fiducia, qualique imposterum adversùs nos audacia usuri*. Tantam auctoritatem apud ipsos etiam Patriarchas, eorumque Diœceseos semper habuerunt litteræ & mandata Romana. Addit Joannes. *Nam & Occidens, & Ægyptus, & ipsa quoque Macedonia ab ea unione se abrumpere decreverunt, quam singularis Dei beneficentia per multos Sanctorum Patrum, celebriumque Episcoporum, & præcipuè per sanctissimi & magni illius Patris Acacii Berrhæensis Episcopi sudores molestiasque, communi Ecclesiæ utilitati impertivit*. Laudat unionem & pacem de miserando schismate Eustathiano nuper ab Innocentio primo Pontifice datam Ecclesiæ Antiochenæ. Hanc rursùm Joanni Patriarchæ, nisi Nestorio palàm valediceret, auferre minabatur Ecclesia Romana.

Quomodò autem hisce mandatis & consiliis contumax & vanus Nestorii spiritus obediverit, edixit in Synodo Ephesina Theopemptus Cabasorum Episcopus, Sancti Cyrilli ad Nestorium legatus. *Die dominico, cum Synaxis ageretur, ad* F.350. *Episcopale palatium adscendimus, ibidemque toto præsente Clero, multisque en illustribus adstantibus, litteras Cœlestini Pontificis Nestorio tradidimus*. Ejus Collega *Daniel Darnensium Episcopus eadem confirmavit*. Qui & Flaviano Philippensium Metropolitæ roganti, *Dic, quæso, litterisne ab eo sit satisfactum*, reposuit. *Tunc nobis respondit, ut postero die veniremus, & privatim illum conveniremus. Porrò sequenti die redeuntibus aditum interclusit, & responsum nobis dare non est dignatus*. Addidit Theopemptus. *Postero die reversos non admisit, neque quidem satisfecit litteris, sed publicè pro Concione eadem, quæ ante, & his quoque deteriora dogmata proposuit. Neque verò solùm ante redditas litteras hæc docebat, sed multò pejora, postquam accepit, docuit, & usque hodie docere non desinit*. Etenim Cyrilli capitula tamquam de Apollinario atque Ario leprosa traduxit, sua illis insana opposuit, datusque palàm in reprobum sensum præsumpsit, quod ad Clerum & populum ejus scribit L.3.Conc. Pontifex Cœlestinus. *Quis petitorem Synodi crederet Synodo absuturum?* Eph.c.23. Eusebianum in morem ab Apostolicæ Sedis judicio ad generalem appellavit Synodum, appellationi delatum iri credens effe-

ctum

ctum suspensivum; incensus à Juliano Pelagianista, ejusdem temeritatis jam vetusto attentatore, cui semper à Synodo spem fuisse testatur Cœlestinus Pontifex in litteris ad Synodum Ephesinam. Epist. 11.
Ità duo hi ferocissimi tauri ad cribrandam Ecclesiam scelerata cornua conjunxerunt. Quin immò desperatum Nestorium appellasse ad Dei tribunal & cœlestem Synodum, testatur in precibus Theodosio Augusto exhibitis Dalmatius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter & Archimandrita. L. 1. c. 30. Et quidem Nestorii recta & pura esse, Cyrilli autem capitula fætere credidit, à Joanne Antiocheno Nestorium quoad solas voces hallucinari existimante non seductus, sed circumscriptus Theodosius Augustus: Undè & in ipsa Sacra, qua ad Synodum evocavit, huic improperat Capitulorum scabiem, addens plenam dogmatis pacem esse inter suum Imperium & Sacerdotium Constantinopolitanum. Cap. 31. Cyrillum, teste Liberato Carthaginensi, compescendum duxit à Nestorii persecutione.

Nihilominùs Ecclesiæ ejusdem veraciter fideles Clerici, Monachi, & laici palàm sese retraxerunt ab Episcopi sui communione ad primam Christianitatis basim, Ecclesiam Romanam. Laudatus Dalmatius, & plures cum suo grege Archimandritæ, Episcopale palatium & consistorium intrantes, homini in faciem restitere. Cap. 30. *Simplex quidam Monachus, zelo vehementi instigatus, in medium Ecclesiæ progressus, impietatis præconem, quod hæreticus esset, quodque populi Synaxis haberetur, ab ingressu probibuit.* Impietatis ille in publica Synaxi Præco fuisse creditur Dorotheus Episcopus Marcianopolitanus, fidissimus Nestorii Satelles. Quin immò, quod Theodosius Augustus ad hæc circumventus cæcutiret, populus publicè exclamavit: *Regulum habemus, Episcopum non habemus.* Quæ omnia Nestorium egerunt in rabiem, & ex Christiano Episcopo fecerunt gentilem tyrannum. Omnes namque, etiam Clericos & Archimandritas, sibi adversantes, ferro vinctos, tradidit Præfecto urbis affligendos publicis carceribus & flagris, quæ omnia in laudati Dalmatii precibus videantur. De Principe & Palatio confisus jactabat futurum se Synodi promissæ Præsidem, atque ità omnem sub cœlo, Romanam etiam, Ecclesiam cogendam ad suum dogma. Quare per Orientis Ecclesias ab hoc INCENDIO ardebant omnia: Neque jam solus ipse, sed & omnes ejus carnificinam passi orthodoxi postulabant Synodum, ideòque & Cœlestinus Pontifex & Augustus Theodosius annuerunt.

CAPUT SECUNDUM.

Ephesinæ Synodi Præses, Episcopi, Comes, locus, tempus.

HAnc nostram Synodum fuisse de consensu Cœlestini Pontificis indictam testatur Gelasius Pontifex in prima sua Synodo Romana. Et ipsa Synodus in variis ad varios Relationibus assiduè dicit se convenisse *Secundùm Canones*: utique Apostolicos & Divinos, à quibus nullam sine Romani Pontificis assensu permitti generalem Synodum, suprà est abundè ostensum. Theodosii Augusti Tractoriæ Divales fuerunt dumtaxat executoriæ mandati Apostolici: Generales enim Synodos *Apostolicæ Sedis jussione & imperiali convocatione*, semper olim fieri consuetas rectè scribit Hincmarus Episcopus Remensis. Epist. 33. c. 20.

In Edicto Chalcedonensis Synodi confirmatorio ait Marcianus Augustus veritatis in Synodo Ephesina Duces fuisse Cœlestinum Romanæ urbis, & Cyrillum Episcopum civitatis Alexandrinæ. Ad illam enim, & ejus Præsidentiam invitatus Cœlestinus Pontifex sese ex more excusavit, vicesque suas delegavit Sancto Cyrillo, qui assiduè in actis synodalibus dicitur Præses, Episcoporum Ephesi existentium caput, *obtinens locum Cœlestini sanctissimi & sacratissimi Romanæ Ecclesiæ Archi-Episcopi.* Res notissima non est gravanda probationibus. Et sanè grandia Cyrilli adversùs Nestorium merita honorem hunc merebantur. Aliam causam dant Dioscorus Presbyter & Chæremon Lector, Ecclesiæ Alexandrinæ Apocrisarii, in precibus Constantinopoli exhibitis Crescentio & Germano Episcopis, Anastasii secundi Pontificis ad Anastasium Augustum legatis, quod Romana & Alexandrina Ecclesiæ ab eodem Sancto Petro Apostolo fundatæ sint, semper non tantùm in fide, sed & in ritibus fuerint concordes, atque hinc factum, *ut si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Episcoporum concilia celebrari, sanctissimus is, qui Romanæ Ecclesiæ præsideret, Reverendissimum Ecclesiæ Alexandrinæ Archi-Episcopum deligeret, ut sui loci curam susciperet.* Nam & Sanctus Marcus gessit vices Sancti Petri, Quam rationem urget & Sanctus Leo magnus in litteris ad Dioscorum Alexandriæ Episcopum adhuc orthodoxum. Epist. 81. c. 1.

Quomodò Cœlestinus Pontifex Præsidentiam honorarit, exponit Photius in Nomo-Canone: Tit. 9. c. 1. *Hujus temporis Patriarcha Alexandrinus jus habet, ut cum Phrygio celebret. Habuit autem hanc facultatem Sanctus Cyrillus Alexandrinus à Romano Papa Cœlestino, quando coacta est Ephesina Synodus adversùs Nestorium. Cùm non posset Cœlestinus adesse Ephesi & judicare Nestorium, visum est, ut Sancto Cyrillo à Cœlestino permitteretur huic Synodo præsidere. Ut itàque constaret eum habere jus & auctoritatem Papæ, sedit cum Phrygio, & condemnavit Nestorium. Ab eo ergò tempore cum eodem Phrygio sacra celebrant & procedunt Patriarchæ Alexandrini, nec verentur reprehendi.* Attestatur Nicephorus Calixtus, addens & PAPÆ titulum Cyrillo & ejus successoribus à Cœlestino indultum. L. 14. c. 34. Porrò Phrygium esse Mitram Episcopalem opere Phrygio ornatam, aut quoddam ejus genus, testantur Sanctus Petrus Damiani, & Sugerius Sancti Dionysii Abbas in vita Ludovici Grossi Francorum Regis. L. 3. Ep. 10. c. 9. 11. Addit Photius, *Nec verentur reprebendi*: Utique tanquam patrii moris transgressores. Græcorum enim Episcopos passim non uti Mitra, affirmat Jacobus de Vitriaco in historia Hierosolymitana, agens de Maronitis ad Romanæ Ecclesiæ obedientiam conversis. L. 1. c. 77. *Cùm omnes alii Orientales Prælati, exceptis dumtaxat Latinis, annulis & mitris Pontificalibus non utantur, nec baculos Pastorales gestent in manibus, nec usum habeant campanarum, sed percussis baculo vel malleo tabulis populum ad Ecclesiam soliti sint congregare; Maronitæ in signum obedientiæ consuetudines & ritus*

ritus observant latinos. Eos sub Aimerico, tertio Latinorum Patriarcha Antiocheno conversos & ad fidem & ad Ritum Romanum, scribit etiam in sacri belli, cujus hic effectus, historia Gulielmus Metropolita Tyriorum. Eodem modo ad Haitonem, ex Armeniorum Rege sanctissimum Monachum, scribit apud Clementem Galanum Gregorius Sisensis eorumdem Patriarcha: *A Sancta Romana Ecclesia*, utique per manus Sancti Gregoril magni, cum aliis latinis ritibus *acceptam habemus Mitram Episcopalem*, Quin immò Joannem Apostolum gestasse πεταλον io capite, id est, laminam
L.5. c.23. seu tiaram auream, scribit apud Eusebium Cæsa-
L.3. c.25. reensem Polycrates Ephesiorum Primas in litteris ad Papam Victorem. Etiam Sanctum Eusebium Samosatensem Episcopum tiara Episcopali usum
L.11. c.21. Nicephorus Calixtus. Et antiquum Rituale Syrorum Jacobitarum & Eutychianorum sub titulo *De Ordinatione Episcopi, Metropolitæ, & Patriarchæ*, habet hæc verba. *Dat Patriarcha Cidarim uni ex Episcopis; & ponit eam super caput ordinandi*. Et infrà. *Ponitque Cidarim seu Mitram super caput ejus*. Eutychiani sunt per Dioscorum Patriarcham abortus Ecclesiæ Alexandrinæ, atque ità ex illa secum & Mitram detulerunt. Addit in loco laudato Photius de Charto-Phylace Ecclesiæ Constantinopolitanæ. *Oportet ejus caput tegi aurea tiara, quæ etiam*
L.4.f.29. *in Chartophylacio sita est*. Et Sylvester Sguropulus in historia Concilii Florentini. *Magni Scriniarii auro redimitum caput*. Nempè & magnus Chartophylax & magnus Scriniarius erant è quinque istius Ecclesiæ Exocatocelis seu Crucigeris, qui omnes gestabant purpuream in veste crucem, & auream in capite tiaram, in synodali consessu habentes locum ante omnes Episcopos, etiam Metropolitas. Dictam tiaram ex albo linteo & auro fuisse adserit Codinus Curopalates. Ex quo vides
L.1.c.4. Prærogativas Dominis Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus datas non carere vetusto fundamento. Etiam quibusdam Latinis Episcopis olim non fuisse
F. 148. Mitræ privilegium testatur magnum Belgii Chronicon, Ecclesiæ Ultrajectensi & Gidebaldo Episcopo affirmans priùs donatam à Calixto Papa secundo.

At his obstat sacra Divalis, qua Cyrillus ad Sy-
L.1 Conc. Eph. c.31. nodum fuit evocatus. Turbatam fidem mandat disputari in utramque partem, & addit. *Cui dijudicandæ eos præfici oportet, qui Sacerdotiis ubique præsident*, id est, omnes Metropolitas. Neminem vult dominari cæteris, omnium verò minimè Cyrillum, quem de Ecclesiis, imperio, domo Augusta turbatis arguit, pergitque. *Quamobrem & tuam quoque Reverentiam præsto adesse oportebit, neque prius nostram amicitiam te recuperaturum confidas, quam omni turbatione & animorum ægritudine sedata ad propositarum quæstionum discussionem ultrò accurreris. Hac enim ratione, quæ pro tuenda opinione acerbè & inconsultè abs te jam gesta sunt, neque privato dolore perculsus, neque alicui præter decorum infestus admisisse & quæ adhuc reliqua sunt, legitimè transigere velle censeberis. Si quid autem secùs visum fuerit, id nequaquam sustinebimus*. Cyrillus ergò erat extra gratiam Principis, de vexato injustè Nestorio suspectus, de pravo Capitulorum dogmate ab illo reconventus, citatus ad Synodum tamquam reus: Adeò remotus erat à Præsidentia & supremi Judicis dignitate. Et hinc Joannes Patriarcha Antiochenus eum & accusavit & damnavit tamquam Canonum, Legum, & sacrarum Jussionum prævaricatorem, utpotè qui secundùm illa obligatus stare in reorum ordine judicandus, tyrannica potestate invasisset supremum locum, ideòque læsisset non solummodò Ecclesiasticam disciplinam, sed & Regiam Majestatem. Etiam Comes Candidianus, Principis ad Synodum Legatus & Vicarius, questus est sese, dum sacras Jussiones & litteras observari postulat, fuisse ab illo de Synodo ejectum. Et quidem in reorum ordine stare debuisse videtur ex duplici Canone: Primò, tamquam de Apollinarii lepra à Nestorio accusatus; deindè tamquam Vicarius Pontificis Cœlestini, per Nestorii appellationem ex judice demutati in reum, adeòque obligati ad Synodo dandas judicii sui rationes.

Respondeo & fateor Synodi Præsidentiam per Divales litteras fuisse Cyrillo interdictam. Causam ipse aperit in litteris ad Clerum Constantinopolitanum. *Libellum supplicem vestra opera ad me* L.1.Conc.
missum, qui Imperatori contra Nestorium *porrigen-* Eph.c.12.
dus esset, non sine nostra sententia, accepi & legi. Verùm quod prolixè in eum invebatur, hactenùs suppressi, ne adversùm nos insurgens se per nos hæreseos delatum apud Imperatorem cavilletur. Intereà protestati sumus fore, ut inimicitiarum causa posthac judicium illius devitemus, præsentemque controversiam, si omninò importuni esse perrexerint, ad aliud forum transferamus. Synodi Præsidentiam ob suspensum appellatione Cœlestinum Pontificem ambiebat & sibi à Principe spondebat Nestorius; at verò adversùs illum protestatus fuit Sanctus Cyrillus, ideòque omnibus generaliter Metropolitis Augustus imposuit. Episcoporum Primatibus impositam testatur in litteris ad Marim Persidis Episcopum Ibas Metropolita Edessenus. Erat contra Canones. Quis enim nesciat generalis Synodi Præsidentiam jure Divino esse Episcopi Romani? Quis nesciat à Romano Episcopo ad generalem Synodum appellari non posse, nec divinam illius potestatem attentato appellationis fuco suspendi? Eusebianæ & Acacianæ sunt præsumptiones istæ, adversùm quas in lit-
teris ad Dardaniæ Episcopos, & in Commonito- Epist.13.
rio ad Faustum Magistrum scribit Gelasius Ponti- Epist.4.
fex. *Cuncta per mundum novit Ecclesia, quod ad Sedem Beati Petri Apostoli de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint; ab illa autem nemo sit appellare permissus*. Neque cuiquam per eosdem Canones de ejus licet judicare judicio, aut ipsum, nisi de ejus licentia, retractare. Absit, ut data per ipsam retractandi facultas ejus potestatem suspendat, aut ejus Episcopum ex judice demutet in reum vel accusatorem. Etenim Melchiadis Papæ de Donatistis successor Sylvester, & suum de Sancto Athanasio judicium Julius Pontifex retractari permiserunt à Synodis Arelatensi & Sardicensi, cui tamen utrique utriusque Pontificis Legati tamquam judices præsederunt. Neque aliud vel postulare fuerunt ausi Donatistæ & Eusebiani. Et hinc ad quosdam Donatistas de laudato Melchiadis judicio scribit Sanctus Augustinus. *Ecce, putemus, illos*
Episcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos judices Epist.162.
fuisse? Restabat adhuc plenarium Ecclesiæ universæ Concilium, ubi etiam cum ipsis judicibus causa posset agitari, ut si malè judicasse convicti essent, eorum sententiæ solverentur. Disertè dicit non dumtaxat Ro-

manum

manum Episcopum, sed & ejus assessores in retractatorio judicio debere rursùm judices esse. Romanæ Ecclesiæ est istud privilegium, quod quisquis mutilare attentat, semetipsum in inferna demergit, uti ad Provinciæ Viennensis Episcopos scribit Sanctus Leo, & Nestorius suo monstravit exemplo. Epist. 89 c. 1.

Rectè Synodus Alexandrina in litteris ad omnes Episcopos orthodoxos de Conciliabulo Tyrio. *Præclari Eusebiani nomen Synodi suis actis prætexunt, cùm res ipsa negotium imperatorium, non synodale haberi debeat, quippè ubi Comes præsideat, & milites Episcopos sub satellitio cingant, & imperatoria Edicta, quos ipsi volunt, coire compellant. Si enim veluti Episcopi sese judices volebant esse, quid opus erat vel Comite, vel militibus, aut Edictis ad coeundum imperialibus?* Etenim dictum Conciliabulum circumscriptus ab Eusebianis Constantinus Augustus convocarat, adfuturos Episcopos designarat, dederat Præsidem & formam procedendi, miseratque Comitem Edictorum suorum executorem. Eodem jure nostra Ephesina Synodus Theodosii Augusti sacras jussiones Canonibus adversas, earumque executorem Comitem Candidianum rejecit, & in Præsidem admisit Sanctum Cyrillum, delegatum à Cœlestino Pontifice, volens de Nestorio synodale, non imperatorium judicium celebrare. Quocircà Joannes Antiochenus nugas adducit, sua persona indignas.

Porrò Theodosius Augustus Synodo adesse voluit omnes sub cælo Metropolitas Episcopos, addito hoc ad singulos mandato. *Pietas tua nonnullos, quos idoneos judicabit, sanctissimos Provinciæ suæ Episcopos simul secum adducat, ità ut neque necessarii sanctissimis ejusdem Provinciæ Ecclesiis desint, neque ii rursùm, qui ad eam rem apti censebuntur, in sacra Synodo desiderentur.* Quocircà errat in suis ad Principem Relationibus Joannes Antiochenus, dicens mandatum à Principe, ut quisque Metropolita duos dumtaxat adduceret Provinciales. Nempè Cyrillum & Memnonem Primatem Ephesinum, qui longè plures adduxerant, facere conatur etiam hujus sacri mandati violatores. L. 1. Conc. Eph. c. 32. F. 448. 452.

Nullus omninò Provincialis Episcopus aut à Principe aut à Papa invitatus fuit, nisi unicus Sanctus Augustinus. *Ejus præsentiam peculiari ratione fuisse à Theodosio Augusto efflagitatam*, scribit ad Synodum Capreolus Carthaginensis Archi-Episcopus, & in Breviario pluribus refert Liberatus Diaconus ejusdem Ecclesiæ. Divales litteras, quod Augustinum ab aliquot mensibus defunctum reperirent, auctoritate Primatiali aperuit laudatus Capreolus, volebatque omnem suam convocare Diœcesim, & ex quavis Provincia quosdam Episcopos mittere Ephesum; at *effusa hostium multitudo, & ingens ubique* per Wandalos *vastatio*, nec non & temporis angustia impedierunt. Legavit tamen Bassulam, insigniter doctum Ecclesiæ suæ Diaconum, cum excusationis litteris, sanctique Augustini & totius Africæ sensu de proposita quæstione, & addidit. *Si quid fortè novarum controversiarum inciderit, id discussioni subjiciatur, oportet; at verò si quis olim dijudicata in disputationem vocari sinat, is sanè aliud nihil facere censebitur, quam de fide, quæ hactenùs valuit, ipse dubitare.* Addidit adversùm suprà memoratos Ex-Episcopos Pelagianos, quos ad indictam Ephesinam Synodum audierat exultasse, sperantes Romanum de suis C. 4.

dogmatibus & personis judicium istic retractandum & reformandum. Hujus legationis causa scribit in Relatione ad Principem Synodus suo consessui adesse omnem Africanam Ecclesiam: Omne item Illyricum, totumque Occidentem. Eodem jure suprà laudatus Dalmatius Archimandrita populo Constantinopolitano dixit Synodo adhærere sex millia Episcoporum degentium sub suis Metropolitis: Nempè per similes litteras aut legationes. Ex quibus liquet Synodum fuisse veraciter œcumenicam. F. 479. 475.

Porrò corporaliter præsentes fuisse passim dicuntur Episcopi ducenti: Numero rotundo. Etenim dato in Nestorium judicio adfuisse *circiter plus minùs ducentos* scribit Cyrillus ad Clerum & populum suum Alexandrinum. In libellis pro se & Memnone Ephesino exhibitis Synodo adversùs Joannem Antiochenum adfirmat fuisse supra ducentos. Consentiunt variæ Synodales Relationes. Ad Principem adversùs eundem Joannem Relatio ait fuisse ducentos & decem. At verò ipsi sententiæ subscripti leguntur soli centum nonaginta octo. Adjuncta subnotatio omnia conciliat. *Postquàm hi omnes Nestorii depositioni subscripsissent, accesserunt alii Episcopi ad sanctam Synodum, qui & ipsi quoque propositæ damnationi subscripserunt. Episcopi utique, qui ipsum Nestorium deposuerunt, plures quam ducenti exstiterunt. Aliqui enim locum tenuerunt aliorum Episcoporum, qui ad Ephesiorum Metropolim venire non potuerunt.* Joannes Antiochenus Cyrillo adfuisse dicit quinquaginta Ægyptios, Memnoni quadraginta Asiaticos, & è Pamphylia multos; fuisse turbam imperitam, permixtos Messalianos, Pelagianistas, aliosque ob crimina depositos & damnatos: Synodum faciendam ex paucis Episcopis, à multis nihil sperandum, nisi turbas. Est antiqua omnium hæreticorum & schismaticorum vox insana, blaterantium cum Montanista Tertulliano, quod Ecclesia non sit numerus Episcoporum. At quomodò ex paucis Episcopis fieri possit generalis Synodus, eodem Tertulliano teste, *repræsentatio totius Christianitatis?* Adfuerunt Juvenalis Hierosolymæ Episcopus, Rufus Thessalonicensis & Apostolicæ Sedis in Illyrico Vicarius per Legatum Flavianum Philippensem, Memnon Asiæ, Firmus Ponti Primas, aliique id genus multi, quos constat non fuisse turbam imperitam. Et quidem Flavianus Rufum vocat suum Patrem: Ex quo vides etiam Achajam, licet Proconsularem, subfuisse vicibus Apostolicis Thessalonicæ. F. 381. F. 417.

Theodosius Augustus adjunxit Candidianum Comitem Domesticorum. Domestici porrò erant Palatinæ seu Prætorianæ militiæ pars nobilior, quam Gordianus Junior Augustus instituit, vocavitque *Protectores Domesticos*. Recentiores Græcorum Augusti, teste Georgio Cedreno, Spatharios appellavere. Alii Equites, alii Pedites erant, ideòque & alius horum, alius illorum Comes. Erat altum officium, Illustris & Magnifici titulo insigne. Et hinc apud Græcorum Ecclesias natus videtur *Domesticus Subdiaconorum*, de quo Anastasius Bibliothecarius in notis marginalibus ad Synodum octavam. *Primum Subdiaconorum Græci* DOMESTICUM *vocant, quem Romani* OBLATIONARIUM. Comitem, inquam, Candidianum Princeps in Synodo esse voluit suum Vicarium & Legatum, Canonum & Ordinis custodem, Act. 2.

eden-

L. 1. Conc. Ephesin. c. 33. edendorum Decretorum executorem, donatum hac potestate & mandatis. *Candidianum praeclarissimum religiosorum Domesticorum Comitem ad sacram vestram Synodum abire jussimus, sed ea lege & conditione, ut cum quaestionibus & controversiis, quae circa fidei dogmata incidunt, nihil quidquid commune habeat: Nefas est enim, qui sanctissimorum Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum Ecclesiasticis negotiis & consultationibus sese immiscere.* Ejus munus erat Monachos & saeculares, ad Synodum quasi ad spectaculum confluentes, & quandòque turbis studentes, è civitate pellere; impedire Episcoporum in disputando lites, eis adversùs Patriarcharum, & Primatum violentiam stabilire dicendi & suffragandi libertatem, nullum Episcopum ante decreta & definita omnia permittere abire è Synodo, ne quidem ad Comitatum, tandemque efficere, ut quam citissimus finis omnibus imponeretur. Hinc addidit sacra Divalis. *Ne ullam omninò aut Ecclesiasticam, aut aliam quamcumque controversiam, undecumque natam vel motam, quae ad propositam sancti dogmatis considerationem non pertineat, antè moveri sinat* Comes Candidianus, *quam eorum omnium, quae nunc in quaestionem vocata sunt, ambiguitate soluta, ea, quae ad veritatis investigationem faciunt, exactissimo judicio discutiantur, finemque orthodoxae Religioni congruum sortiantur.* Eodem fine etiam publica Ephesiorum tribunalia jussa sunt penitùs silere.

Adjunctus est & Irenaeus Comes, de quò Sacra. *Magnificentissimus Comes Irenaeus neque sanctissimae vestrae Synodi Consiliis, neque his, quae Eximio Legato nostro Candidiano à nobis demandata sunt, ullatenùs communicare debet: ut qui solius amicitiae causa cum pissimo hujus celeberrimae civitatis Episcopo Nestorio Ephesum profectus sit.* Etiam Candidianus fuit Nestorio nimiùm amicus: Amborum pro illo in Synodo tragoedias statim edisseremus.

Synodi locus fuit Ephesina civitas, caput totius Dioeceseos Asiaticae. Rationem edicit Theodosius F. 460. Augustus in litteris ad Patres missis per Joaonem Comitem Sacrorum. *Deputavimus Ephesiorum civitatem, terra marique accessu percommodam, ibique diversantibus necessaria suppeditantem affatim è nativis apportatisque fructibus.* At Domini Dei, in cujus manu sunt & vertuntur corda Regum, ratio videtur fuisse longè alia. Primatialis Ephesiorum Ecclesia MARIÆ DEIPARÆ erat consecrata, atque istic ab ipsis etiam lapidibus voluit ille blasphemam Nestorii linguam confundi. Quod Memnon Ephesiorum Episcopus orthodoxis Patribus *magnam Ecclesiam aperuerit, idoneamque consessus sedem ibidem praeparaverit*, scribit ad Principem ipse Nestorius. Quaedam tamen Actiones celebratae fuerunt in domo Episcopali, ob schisma Joannis Antiocheni.

Indicta fuit Synodus Theodosii Junioris tertio decimo, & Valentiniani tertii Augusti consulatu tertio, Domini quadringentesimo trigesimo, Celestini Pontificis quarto, Nestorii Episcopi anno secundo. Sacra Principum tractoria data est decimo tertio Kalendas Decembres, traxitque ad anni sequentis, habentis Consules Bassum & Antiochum, Paschale festum die decimo nono Aprilis, diem Pentecostes, septimum mensis Junii. Etenim inchoata fuit Synodus decimo Kalendas Julias, dixitque tunc Memnon Episcopus Ephesinus: *A praefinita die in piis & religiosis litteris praeteriere sexdecim dies.* F. 324. Evagrius Scholasticus Epiphaniensis praeteriisse dixit solos quindecim. Nempè inceptae Synodi diem unus includit, excludit alter, adeòque indicta fuit illa in diem dictum. Pauca ante indictionem mensibus obierat Sanctus Augustinus.

CAPUT TERTIUM.

Acta Synodi de Nestorii dogmate & persona.

CONtinuò, inquit Liberatus Carthaginensis, Cap. 5. *post Paschalem festivitatem Nestorius cum maxima multitudine venit Ephesum, & invenit plurimos Episcopos collectos.* Fuisse populi, utique Irenaeum Comitem sequentis, multitudinem, qua terribilem adversariis se ostentavit, Socrates testatur. L. 7. c. 33. Suo item tempore adfuit Cyrillus, turbatissimo mari adgressus iter, & cum illo per viam periculosè luctatus; pro reparando dogmate etiam paratus ad moriendum, uti scribit in libro Apologetico ad Principem. Adfuerunt & alii suprà memorati Primates Episcopi: unus defuit Joannes Antiochenus.

Synodus statim in ipso exordio divisa fuit in duas communiones. Modica Nestorio, major & sanior pars adhaesit Cyrillo, praesertim verò Memnon Ephesinus, à factione Nestoriana passim dictus Cyrilli Satelles. Sacrosanctum Pentecostes diem ne in eadem quidem Ecclesia sustinuerunt celebrare: Orthodoxis in DEIPARÆ magna & primatiali relictis, Nestoriani occupare tentarunt Basilicam Sancti Joannis Evangelistae; at intercessit, tanquam loci Ordinarius, laudatus Memnon, de quo postmodùm apud Joannem Antiochenum factio est questa. *Sanctas Ecclesias, sanctasque Martyrum aedes, ac sanctam quoque Joannis Apostoli Basilicam praeclusit, & ne sacrum quidem Pentecostes diem religiosissimis Episcopis celebrare permisit, extrema comminatus, nisi confuso eorum concilio se adjungerent.* F. 393. Nec sibi orare istic permissum, queritur factio in Relatione ad Senatum Constantinopolitanum. Addit in Relatione ad Principem Nestorius etiam reis illuc confugientibus negatum asylum. Fecisse haec, & civitatem turbis implevisse accusatus fuit Memnon per collectam multitudinem agrestium Asiaticorum, Satellitium nautarum Ægyptiorum. F. 396. Tractabat eos tamquam schismaticos, palàmque pollutos contagiosa communione Nestorii haeretici professi, utpotè qui in ipso Synodi loco cum Episcopis disputans quotidie antiquum virus vomeret, & coram Theodoto Ancyrae atque Acacio Melitinae Archi-Episcopis orthodoxis Christum Dominum & benedictam Matrem ejus impudentissimè blasphemasset. Et hinc etiam non otiosus Cyrillus *deflorationes quasdam librorum Nestorii faciebat, eum perturbare*, id est, in Synodo de haeresi convincere *volens: Erat enim, ut dicitur, ejus inimicus.* Liberat. c. 5. Immò eum patiebatur inimicum calumniosissimum.

Ephesinam interim viam carpebat cum suis Epi-

Episcopis Joannes Patriarcha Antiochenus, & ab omnibus exspectatus hæc scripsit ad Cyrillum.
L. 1. Con. Eph. c. 31. *Tandem post multas exantlatas itineris molestias, Sanctitatis tuæ precibus adjutus, præ foribus sum. Nam triginta totos dies (tot enim spatii intercapedo postulat) iter usque facio, nihil quidquam quietis mihi prorsus indulgens: Multis interim religiosissimis Episcopis ob itineris difficultatem graviter afflictis, neque paucis quoque jumentis ob continuum prosecutionis laborem exstinctis.* Decimo sexto post Pentecosten die Ephesum advenerunt Alexander Apamensis secundæ Syriæ, & Alexander Hierapolitanus Provinciæ Eufratesiæ Episcopi Metropolitæ, Synodo de nimiis Joannis eorum Patriarchæ cunctationibus querenti dicentes: *Mandavit nobis, ut Pietati vestræ indicemus, ne Synodum prorogetis, si ipsum amplius tardare contigerit, sed potius, quod opus est facto, id fiat.* Non fuisse mentitos ostendit in libro ad Principem Apologetico Sanctus Cyrillus ex firma deinceps amicitia inter illos & Joannem.
F. 375. 428.
F. 365. Hunc etiam sibi usque huc fuisse amicum & benevolum ibidem testatur. Unde & biduo ante inchoatum consessum illi rescripsit, *quod universa Synodus ejus adventum præstolaretur.* Vera tardationis causa latet in obscuro. Evagrius Epiphaniensis studiosam illi apologiam texit; suum de illa sensum edicit Synodus in Relatione ad Celestinum Papam. *Certò constabat Joannem detrectare*
F. 428. *consessum: vel quod amicitiæ, quæ illi cum Nestorio intercedebat, indulgeret, vel quod is Ecclesiæ suæ fuit Clericus, vel etiam quod quorumdam pro illo deprecationibus morem gereret.* Nestorium, suum Presbyterum & sub Theodoro Mopsuestiensi condiscipulum, ad Episcopatum Constantinopolitanum strenuè Joannes commendarat, ideòque de illius hæresi, superbia, tyrannide, necessaria damnatione, turbatisque per ipsum Ecclesia & Republica nolebat publicè persundi *justo pudore*, uti ad quosdam de Clero Constantinopolitano scribit Sanctus Cyrillus.
F. 375.

F. 324. Dudùm transierat dies Synodo præfixus, *multi Episcopi in ægritudinem inciderant*, nonnulli etiam extremum diem clauserant, ex tædio *quidam discesserant*, reliqui ætate confecti, aut inopia pressi clamabant Joannem studio abesse, ideòque inchoandam Synodum, præsertim post auditos duos memoratos Alexandros Metropolitas. Quocircà decimò Kalendas Julias primam Actionem inchoavit Cyrillus, & ad Juvenalis Episcopi Hierosolymitani interlocutionem lectæ primùm sunt Sacræ Divales ad Synodum, quod fuit veluti *fax quædam* præscribens formam & ordinem gerendorum. Legit ipse Comes Candidianus, invitus tamen & coactus, cum Episcopis Nestorianis ob Joannis Antiocheni absentiam protestatus non inchoandam Synodum, volensque Cyrillum stare inter reos. Hæc erat paratura ad turbas inter ipsum & Joannem pro Nestorio jam pridem conceptas. Quod à Sacra ad Canones procla marent Episcopi exivit ille de Synodo, postmodùmque questus est se fuisse expulsum.

Quoniam utile per inutile non vitiatur, ex Sacræ præscripto volebat Cyrillus absque Nestorio inchoare discussionem fidei, producens suas ex ejus libris deflorationes; verùm Theodotus Ancyræ Episcopus ac Primæ Galatiæ Metropolita intercessit, suadens evocari & adesse Erronem.

Rationem conjicio ex litteris Celestini Pontificis ad hanc Cyrilli quæstionem, propositam paucis ante Synodum diebus. *Utrùm sancta Synodus recipere debeat hominem à se prædicata damnantem; an quia induciarum tempus emensum est, sententia dudùm lata perduret?* Induciarum tempus erant decem dies Nestorio ad palinodiam à Romana Ecclesia præfixi. Apostolicus Vicarius in Synodo futurus Cyrillus rogat, nùm Nestorius, si ad mentem redeat, sit dignandus gratia, recipiendusque non tantùm in communionem, sed & in gradum Episcopalem. Servanda illi videbatur antiqua Regula, solos seductos aut circumscriptos Episcopos & Clericos reddens gradui, ipso erroris auctore inter laicos relicto: ità puniendus videbatur homo in Sedem Apostolicam contumax. Plenè tamen restituendum Pontifex rescripsit, idque in gratiam Principis, palàm hominem diligentis. Hinc illum ante omnia vocandum, & modo quovis tentandum etiam Synodo Theodotus persuasit.

Porrò in libello ad Nicolaum primum Pontificem misso dicit Sanctus Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus: *Lex est, ut citatus à Synodo Episcopus per duos Episcopos vocetur, & hoc iterùm ac tertiò.* Tribus ergò vicibus etiam per quatuor Episcopos ad Synodum peremptoriè citatus fuit Nestorius, prima vice respondens: *Mecum deliberabo, & si quidem venire me oportuerit, veniam.* Altera non fecit sui copiam, per Florentium Candidiani Comitis Tribunum appellans ad adventum Joannis Antiocheni. Citationis tertiæ eventum edicit Joannes Episcopus Ephesti unus è Synodi Legatis. *Diu, multumque præstolati ne sub umbra quidem ab illius Satellitibus consistere permissi sumus, immò insolenter & impudenter hùc illùcque nos impellentes vix tantillum loci concedebant, ubi pedem securè figeremus. Sed neque ullo humano responso nos dignabantur.* Omnes suos tùm Legatos rediisse militum *contumelia & conviciis oneratos* queritur Synodus in Relatione ad Principem. Nestorii namque Satellites erant Comitis Candidiani milites, armati fustibus, vestibulo adhibiti custodes, ne quis è Synodo ad illum ingrederetur. Ejus Clerici erant militum socii & rectores. Et huc respicit Celestinus Pontifex in litteris ad Clerum & populum Constantinopolitanum: *Quis petitorem Synodi crederet Synodo absfuturum?* Etiam quarta vocatione hominem honorandum, utpotè Principi charum Regiæ civitatis Episcopum, censebat Juvenalis Hierosolymitanus; at dicta in Episcopos militaris injuria impedivit. L. r. c. 19.

Et hinc oritur quæstio, quomodò Nestorius ab ipsa Synodo usque ad latam in ipsum depositionis sententiam assiduè vocetur religiosissimus, reverendissimus, piissimus Episcopus. Exindè sanè quidam existimant appellationi à Romana sententia ad generalem Synodum interjectæ ab ipso hìc Ephesino Concilio permitti & adscribi effectum suspensivum. Etenim præfixarum à Celestino Pontifice induciarum tempus jam dudum effluxerat, adeòque non nisi appellationis beneficio poterat Nestorius esse Episcopus.

Quæstio hæc est quasi ea ipsa, quam statim audivimus Celestino Pontifici propositam à Sancto Cyrillo, Nestorium non ampliùs Episcopum, sed hominem vocante, idque ob lapsum temporis in-

induciarum. Eadem de causa judicavit non vocandum ad discussionem dogmatis, utpotè jam Ex Episcopum, in quem depositionis sententia non ferenda erat, sed dumtaxat confirmanda. Fateor tamen illi appellanti datum fuisse effectum suspensivum, nequaquàm per Canones, sed ob violentos affectus circumscripti Theodosii Augusti. Sacras jussiones Canonibus adversas semper sprevit atque exsufflavit Ecclesia, attamen cum moderamine, ex quo Sanctus Gregorius magnus scribit ad Anatolium Diaconum Ecclesiæ Constantinopolitanæ.
L. 9. Ep. 41. *Quod piissimus Imperator fecerit, si canonicum est, sequimur; si verò canonicum non est, in quantum sine peccato nostro valemus, portamus.*

Tandem ergò sine Nestorio ad dogmatis disquisitionem processit Synodus, & post Nicænum Symbolum, generalem fidei Regulam, Celestini Pontificis nec non Sancti Cyrilli de præsenti quæstione litteras lectas unanimi suffragio comprobavit, tamquam laudato Symbolo per omnia conformes: Etiam Epistolam duodecim Capitu-
L. 1. c. 4. lorum. Celestinum fuisse virum illustrem, ejusque Epistolam penitùs Divinam testatur Evagrius Epiphaniensis. Lectæ sunt etiam Nestorii litteræ & Capitula, exclamaruntque omnes simul Episcopi. *Quicumque Nestorium non anathematizat, anathema sit. Omnes Nestorii Epistolam & dogmata anathematizamus: Omnes hæreticum Nestorium anathematizamus. Omnes eos, qui cum Nestorio communicant, anathematizamus.*

Accessit Theodotus, Ancyræ Episcopus & primæ Galatiæ Metropolita, testans sibi in ipsa Ephesina civitate palàm coram multis Episcopis dictum à disceptante Nestorio: *Ego bimestrem aut trimestrem Deum non appellavero.* Acacius Melitinæ Episcopus & secundæ Armeniæ Metropolita deposuit se partim à Nestorio, partim ab ejus Episcopis audisse tria. Primò, *Deum Verbum non esse incarnatum, aut certè Patrem & Spiritum sanctum incarnatos unà cum ipso:* Unam namque sine aliis personam incarnari non posse, fuit unum è palmaribus Nestorii fundamentis. Secundò, *Alium esse Filium, qui mortem subjit, alium Dei Verbum.* Tertiò, *Judæos non in Deum, sed in hominem impios exstitisse.*

Hinc interlocutus est Flavianus Metropolita Philippensis, Vicariusque Rufi Archi-Episcopi Thessalonicensis. *Consequens est, ut beatorum Patrum nostrorum sententiæ ad præsens institutum facientes in medium proferantur, prolatæque & lectæ in acta referantur.* Neque enim Synodorum est novas dogmatum revelationes à Deo accipere, sed Prophetis ac Apostolis olim factas per adsistentem Sanctum Jesu Christi Spiritum interpretari, idque ex illis, ad quos in Timotheo dixit Apostolus: *Depositum custodi.* Utique Divinum Christiani dogmatis depositum, Apostolis à Christo, Christo traditum à Deo, quod eidem Apostoli tradidere proximis sibi Episcopis etiam ad nos & nostros ad usque sæculi finem successores sub fidis sigillis traducendum. Hinc dogmaticam suam Epistolam adversùs Eutychianorum criminationes defendens Sanctus Leo magnus sufficere duxit
Orat. dogmat. c. 3. hoc verbum: *A Sanctorum Patrum confessione non recessi.* Et ad Græcos suos in Florentina Synodo verissimè dixit Bessarion Metropolita Nicænus Conciliis generalibus Sanctos Patres semper fuisse *regulam & gloriam veritatis.*

Lecta itàque sunt varia variorum Patrum de controverso dogmate testimonia. Lectæ item & illis collatæ schedæ ex Nestorii libris deflòratæ, exclamavitque ad lectionis medium laudatus Flavianus. *Horrenda & blasphema sunt Nestorii dicta, neque aures nostræ hisce ampliùs inquinari ferunt.* Quare tandem lata est in illum hæc sententia. *Cùm præter cætera impiissimus Nestorius neque nostræ citationi parere, neque sanctissimos religiosissimosque Episcopos à nobis destinatos admittere voluerit, non potuimus ad eorum, quæ impiè docuit, examinationem animum non adjungere. Deprehendentes itàque partim ex litteris commentariisque ipsius hic publicè lectis; partim è sermonibus, quos nuperrimè in hac Ephesiorum Metropoli habuit, quique testimoniis comperti sunt, illum impiè sentire & prædicare: Coacti per sacros Canones & Epistolam sanctissimi Patris nostri & Comministri Celestini, Romanæ Ecclesiæ Episcopi, lacrymis subindè perfusi, ad hanc lugubrem contra eum sententiam necessariò venimus. Igitur Dominus noster Jesus Christus, quem suis ille blasphemis vocibus impetivit, per sanctissimam hanc Synodum eundem Nestorium Episcopali dignitate privatum, & ab universo Sacerdotum consortio & cætu alienum esse definit.* Celestinum Papam Synodus vocat suum Patrem, per cujus litteras jussa & coacta fuerit ità judicare: atque ità, illi profitetur se subesse.

Gestorum diem, ordinem, finem scribit Sanctus Cyrillus ad Clerum & populum suum Ale- F. 381.
xandrinum: *Scitote sanctam Synodum in magna civitatis Ephesi Ecclesia, quæ appellatur* DEIPARA MARIA, *vigesima octava mensis Pauni fuisse factam. Cùm autem totus dies insumptus ibidem esset, tandem damnatum blasphemum Nestorium, nec ad sanctam Synodum audentem accedere, depositionis sententiæ subjecimus, & ab Episcopatus gradu amovimus. Episcopi autem, qui convenimus, ducenti circiter eramus, plùs, minùs. Universus verò civitatis populus à primo diei ortu usque ad vesperam sanctæ Synodi judicium præstolabatur. Ut autem auditum est, illum blasphemiarum auctorem sua dignitate privatum esse, omnes una voce sanctam Synodum laudare, Deumque glorificare cœperunt, quoniam fidei hostis cecidisset. Neque his contenti, nos quoque, ubi primùm ex Ecclesia egressi fuimus, cum facibus & tædis usque ad diversorium deduxerunt. Erat enim vespera. Multa passim lætitia, multa etiam luminaria accensa, ità ut nonnullæ quoque mulieres, thuribula gestantes, antecederent nos.* Fuisse diem vigesimam octavam mensis Pauni juxta Alexandrinos, scribit etiam in litteris ad Clerum Constantinopolitanum.

Altero die sententia fuit Nestorio insinuata per litteras synodales, quarum hæc Epigraphe: *Sancta Synodus Nestorio, novo Judæ.* Reverà novus Judas. Etenim & Judas Christum Dominum, quod se Deum & Dei Filium diceret, tamquam hominem blasphemum Judæis vendidit, primusque, teste Theophylacto Bulgarorum Archi-Episcopo, tremendum Eucharistiæ Mysterium enunciavit, ipsam à Domino acceptam vivificam buccellam foras prolatam exsibilans, quod eam ille credi vellet esse suam carnem. Litterarum hìc fuit textus. *Agnosce te propter impias prædicationes tuas, & adversùs Canones contumaciam, vigesimo*

se-

secundo die mensis Junii præsentis, juxta Ecclesiasticarum sanctionum Decreta, à sancta Synodo depositum, atque ab omni Ecclesiastico gradu alienum esse. Et subditur. *Hæc Epistola, die damnationem ejusdem Nestorii proximè consecuta, ad ipsum transmissa est a sancta Synodo.* Quod ipsum de datæ atque insinuatæ sententiæ die asserit Relatio synodalis ad Clerum Constantinopolitanum. Nempè Ægyptii cunctos menses æquales triginta dierum habent, ideóque quoad quinque aut sex dies quandoque ab illis discrepamus.

Proindè insinuatæ sententiæ dies fuit Junii vigesima tertia. Etiam tunc facta est illius publicatio solennis, de qua ad Joannem Antiochenum questus est Comes Candidianus. *Sequenti* latam sententiam *die, cùm penitùs, quid actum esset, nescirem, repentè sanctissimum Episcopum Nestorium ab ipsis esse depositum audivi. Refixi Scripturam illam depositionis publicè propositam, quam ad piissimos Imperatores nostros misi. Paulò post & publicos quoque præcones forum obeuntes, memoratique sanctissimi Episcopi Nestorii depositionem solenni pompa ebuccinantes audio. Cùm igitur hæc rescivissem, inhibitiones ad illos misi, ne quid omninò præter ea, quæ à religiosissimis nostris Imperatoribus decreta fuerant, molirentur.* Adeò igitur Candidiani refixionem sprevit Synodus, ut refixam sententiam curarit longè solenniùs per publicos præcones promulgari, & Canones prævalere Regiis Edictis.

Verùm ab hac sententia mox appellavit Nestorius, & à circumscripto in suum patrocinium Principe per novas preces mendaciis onustas expostulavit novam Synodum, ejusque conatus per similes Relationes strenuè adjuvit Comes Candidianus, etiam in ipsa Ephesiorum Metropoli operatus pessima, quæ refert Memnon ejusdem civitatis Episcopus in litteris ad Clerum
F. 482. Constantinopolitanum. *Magnificentissimus Comes Candidianus milites interdùm in nos concitans totam civitatem tumultuationibus implet, omniumque simul vitæ necessariorum importatione per custodiam nos privat. Non paucos quoque ex Zeuxippo, qui deposito Nestorio adhærent, permittit in nos & totam sanctam Synodum contumelias effundere, qui & ob hanc causam aluntur. Quin etiam nos parva rusticorum multitudo per illos petulantiùs nos insectantium ex Ecclesiasticis possessionibus convenit.* In Memnonis ac aliorum Asiæ Episcoporum possessiones immisit manum Regiam, earumque rusticos servos movit in dominos: Quam violentiæ speciem creditur in Sanctum Basilium adinvenisse Valens Imperator Arianus, frequenterque usurpavit Justinianus Augustus. Zeuxippus Constantinopolitanus erant amplissima militum balnea, adeóque isti contumeliosi fuisse videntur illorum servi. Similes insolentias addidit & Comes Irenæus, de quo synodalis Relatio ad Principem. *Universam sanctam Synodum vehementer conturbavit, tantamque Episcopis formidinem per quasdam tumultuationes & externam incursionem incussit, ut plures è nobis etiam de vita periclitarentur.*

Orthodoxis item Episcopis & mare & terram clauserunt. Audiamus Synodi litteras ad Clerum
F. 485. Constantinopolitanum. *Sciat Pietas vestra Ephesum perindè ac carcerem prorsùs nos inhabitare, in qua jam trimestre spatium usque adeò arctè inclusi tenemur, ut neque per mare, neque per terras liberè & absque discrimine quempiam omninò, vel ad pium Comitatum, vel in alium aliquem locum amandare possimus. Nam quotiescumque ea, quæ misimus, reddi contigit, ut tabellarii sexcenta vitæ discrimina evaderent, in alias atque alias formas sese transformare coacti sunt. Quod autem tam diligenter custodimur, hoc aliundè non provenit, quam quod ad piissimos Imperatores omnia contra nos falsò deferuntur.* Hinc dudùm & Princeps, & omnis ad Synodi successum anhela civitas Regia de Nestorii depositione & causa nihil sciverunt, nisi mendacia Candidiani, attentantis hanc violentiam vigore Sacræ Divalis, quæ mandabat nemini permitti abitum è Synodo, ne quidem ad Comitatum. Verùm addebat: *Ante omnia decreta & definita.* Quidam tandem mendicus synodales litteras arundineo scipioni inclusit, mendicando Constantinopolim detulit, tradiditque superiùs laudato Dalmatio Archimandritæ, qui eas primùm Principi, deindè in Sancti Mocii Ecclesia toti populo divulgavit, exclamans & à cunctis exclamari faciens: *Anathema Nestorio.*

CAPUT QUARTUM.

Joannis Patriarchæ Antiocheni adventus & Acta.

TAndem ergò Ephesum advenit Joannes Patriarcha Antiochenus. Etenim qui ipso cœptæ Synodi die per duos Metropolitas mandarat se non expectandum, per Magistrianos Comiti Candidiano promisit se brevi adfuturum, uti in Relatione ad Principem restatur ipse Nestorius. Evagrius Epiphaniensis advenisse dicit quinto die post damnatum Nestorium. Et Comes Candidianus in suis ad illum querimoniis: *Cùm ante proximos quinque dies Episcopi in Ecclesia convenissent.* Attamen in græco dumtaxat habetur, *Per hosce dies*, numero non adjecto. Et Relatio synodalis ad Principem missa per Palladium Magistrianum. *Joannes Episcopus Antiochenus sanctam Synodum post terminum à vestra Majestate præstitutum supra dies viginti & unum suspensam tenuit.* Relatio per Episcopos Legatos missa illum vix comparuisse dicit die vigesima secunda post tempus præfinitum, id est, die Junii vigesimo octavo, post Nestorium damnatum sexto. At verò Ibas Edessæ Episcopus, è Joannis comitibus & Metropolitis unus, adeòque testis irrefragabilis, in famosa sua Epistola scribit longè aliter: *Post duos dies damnationis Nestorii venimus in Ephesum.* Quod ipsum dicit in Breviario Liberatus Diaco- Cap. 5.
nus Ecclesiæ Carthaginensis. Est nodus difficilis, cujus solutionem malim ab alio audire.

Nestorius ad Principem scribit exspectatum fuisse cum suis Metropolitis & variis Italiæ atque Siciliæ Episcopis. Verùm quid Italis & Siculis cum Patriarcha Antiocheno? Exponit Sanctus Cyrillus in libro ad Principem Apologetico: *Erant factionis illius socii viri exules, Celestiani depositi, Nestorianæque dementiæ satellites.* Julianus, Orontius, aliique Ex-Episcopi Pelagiani ob ri-

gida Celestini Pontificis mandata dimissi à Nestorio ex Regia urbe, abjere Antiochiam ad Joannem, haud dubiè litteris formatis commendati, & tamquam desperati adversùs Romanam Ecclesiam lupi cum eodem Joanne venerunt Ephesum, turbas dudùm mente dispositas facturi. Synodalis ad Principem Relatio Nestorii & Joannis in unum conflatas factiones fuisse dicit Episcopos solummodò septem & triginta, adducitque nomina singulorum, adducta etiam in superiùs à nobis exposito Canonum Ephesinorum prooemio, in quibusdam tamen variante. Eorum in Sanctum Cyrillum & Memnonem Ephesiorum Episcopum latæ sententiæ subscribunt quadraginta tres, eosque inter nullus est Pelagianus. Julianus enim & Gerontius, sive Orontius, non sunt Itali, aut Siculi: Prior Latissenus in secunda Syria, posterior est Episcopus Claudiopolitanus.

Joanni adhærebant octo proprii Metropolitæ, quisque cum duobus dumtaxat Suffraganeis, uti in suis ad Principem Relationibus frequenter ipse affirmat. Nempè secundæ Syriæ Alexander Apameensis, Phœniciæ Libanesiæ Joannes Damascenus, Provinciæ Eufratesiæ Alexander Hierapolitanus, Isauriæ Dexianus Seleuciensis, Arabiæ Antiochus Bostrensis, primæ Ciliciæ Helladius Tharsensis, Mesopotamiæ Asterius Amidenus, & secundæ Ciliciæ Metropolita Maximianus Episcopus Anazarbi. Deerant Rheginus Cypriorum, Provinciæ Osrhoenæ Ibas Edessenus, Phœniciæ Maritimæ Cyrus Tyriorum, nec non Metropolitæ trium Palæstinarum. Etenim laudatus Cyprius, insignis pro fide orthodoxa pugil, esse Autocephalus; Juvenalis autem Hierosolymitanus haberi ambiebat Apostolicæ Sedis Antistes, novusque Patriarcha trium Palæstinarum. Cyri absentis vices gessit Macarius Episcopus Laodi-
F. 461. censis: Liquet ex Orientalium synodali legatis suis dato mandato. Ibam adfuisse, rectè adfirmat Facundus Hermianensis ex suprà ejus adductis verbis, *Venimus Ephesum*. Et, *Cognoscentibus nobis*. Strenuè ibidem adversùs Sanctum Cyrillum laborasse docent ejus posteriores calamitates. Cur nullis actis subscripserit, nullaque fiat ejus memoria, fateor me ignorare. De Pelagianis, ob Celestini Pontificis mandata, timuit Joannes Antiochenus, ideòque ad suffragium non admisit. Eorum tamen nomina exprimit synodalis ad
F. 431. Celestinum Pontificem Relatio: *Julianus, Persidius, Florus, Marcellinus, Orontius.*

Nestorio autem adhærebant Fritilas Heracleensis Episcopus, Europæ Metropolita, Primasque totius Thraciciæ Diœceseos, Bithyniæ Himerius Nicomediensis, secundæ Cappadociæ Eucherius Thyanensis, secundæ Mæsiæ Metropolita Dorotheus Episcopus Marcianopolitanus, fœdus ille Nestorii Palpo, ausus cum voce, DEIPARA, omnem sub cælo Ecclesiam anathematizate, & Basilius Thessaliæ Metropolita, unicus Apostata ex toto Patriarchatu Romano, quem respiciunt hæc verba Relationis synodalis
F. 429. ad Celestinum Pontificem: *Nonnulli de iis, qui ex Thessalia fuerunt ejecti*. Et huc, rhetorico auxeseos schemate usus, respicit Facundus Episco-
L. 7. c. 3. pus Hermianensis. *Non parvus numerus, aut parva fuit auctoritas illorum etiam Primatum, qui cùm Diœceseos Episcopis, sicut erant admoniti, venientes Ephesum cum Sancto Joanne Antiocheno & cæteris Orientalibus senserunt. Novem quippè Provinciarum eis adjuncti erant Episcopi: Id est, Bithyniæ, Pisidiæ, Cappadociæ secundæ, Paphlagoniæ, Europæ, Mæsiæ secundæ, Rhodopæ, Thraciæ, atque Thessaliæ*. Loquitur ex schismaticorum istorum ad Principem Relatione, cujus fuit hæc Epigraphe. *Sacra Diœceseos Orientalis Synodus, cæterique unà cum ipsis ex diversis Provinciis ac Diœcesibus congregati, videlicet ex Bithynia, Pisidia, Cappadocia secunda, Paphlagonia, Europa, Mæsia, Rhodope, Thessalia*. Etenim Episcopi Constantinopolitani omnem Thraciam, Asiaticæ autem ac Ponticæ Diœceseos partem sibi subjugarant, ideòque variæ illarum Provinciæ Nestorio, ut suo Patriarchæ, adhærebant. Fuisse à Nestorio non tantummodò circumscriptos, sed omninò mente seductos, nequissimosque à vera Synodo & fide Apostaras, ostendit lucidè Relatio synodalis ad Principem, missa per Palladium Magi- F. 414.
strianum. *Qui diversa à recta fide sentiunt, sunt ad tegendam imposturam asque adeò callidi, ut quidam quoque sanctissimi Episcopi, occultato errore à Nestorio, decepti, et sese adjunxerint, & actis ejus subscripserint: Qui tamen, posteàquam lucidè quid sentiret, essent percunctati, illumque suas blasphemias retegentem comperissent, ab eo desciverunt, sanctæ Synodo se adjunxerunt, & condemnationis sententiam adversùs prædictum Nestorium nobiscum tulerunt*. Quotquot igitur sese non adjunxerunt Synodo, fuerunt omninò mente corrupti. Quare fallitur rursùm Facundus Hermianensis, dicens bosce homines fuisse non parvæ auctoritatis. Attamen Ephesinus & Cæsaræensis Episcopi, uti Primatialis suæ Autocephaliæ, ità & orthodoxæ fidei mansere tenaces.

Adveniens ergò Joannes à Synodo receptus fuit cum debita reverentia, descripta à Memnone Ephesiorum Episcopo in litteris ad Clerum Constantinopolitanum. *Cùm sancta Synodus illius adventum appetere intellexisset, honorem, & quam oportuit Sacerdoti, observantiam impendens, quosdam Deo dilectissimos Episcopos cum nonnullis quoque religiosissimis Clericis obviam illi misit, hæc duo faciens, nempè ut debitam illi honorem deferens, simulque ut à Nestorii, à sancta Synodo depositi, colloquio se abstineret, eum commonefaciens*. Ex antiquo Ecclesiæ more, patriarchaliter receptus fuit cum processione, cujus partem fecit se & ipse Synodi Præses Cyrillus; atque ante Ephesi portam sunt dulcibus affatibus invicem amplexi. L. Apolog. ad
Pergit Memnon. *Cùm autem militum comitatu impediti eam per viam alloqui non possent* Episcopi, Princip.
nihilominùs pone ad illius usque diversoriam consecuti sunt. Multis autem horis ibi præstolantes, neque aliam ejus conveniendi copiam obtinere valentes, militum contumeliis interim onerati, tamdiu manserunt, donec post diuturnam moram, cùm videlicet illi ità visum jam esset, piissimos Episcopos & religiosissimos Clericos per milites ad se introducit. Posteàquam verò quæ à sancta Synodo in mandatis habebant, illi exposuissent, per magnificentissimam Comitem Irenæum, cæterosque, qui cum ipso aderant, Episcopos atque Clericos, intolerabiles Comministris nostris & Clericis plagas inferri permisit, ità ut in vitæ discrimen quoque adducti sint. Hæc nihilominùs fucare conatus est Joannes apud Comitem Can-

di-

didianum. *Cùm oportuisset, ut illos, qui è tam longa peregrinatione recens advenerant, fraternè complecterentur, pulvereque adhuc adspersos benignè & comiter exciperent, ac refocillarent affectu fraterno, tumultuario impetu statim ad nos perturbandos irruerunt, consuetamque insolentiam ac immodestiam apertis indiciis declararunt.* Hinc illos dicit à sua Synodo non fuisse auditos.

Cyrill. l. Apol. Vere dicit, *Pulvere adhuc conspersos.* Etenim *ubi primùm altis more volans Ephesum venit, cùm vix curru desilisset, cubiculumque ingressus esset, adhuc pulverulentus* Pseudo Synodum fecit, veramque Synodum & omnem sub cœlo Ecclesiam implevit indignissimis turbis. Primus illi congressus fuit cum Comitibus Candidiano & Irenæo, ad Sanctum Cyrillum, Synodi Præsidem, ac Memnonem Ephesiorum Episcopum, quem illius vocabat satellitem, *de sexcentis sceleribus* convincendos atque damnandos. Candidianus accusavit Cyrillum, quod sacras Principis ad Synodum jussiones & litteras sprevisset, se Principis Legatum & Vicarium de Synodo expulisset, contra leges & Canones Synodi Præsidentiam tyrannicè invasisset, Episcopos sibi adversantes in ipso sancto Pentecostes die per collectos à Memnone nautas & rusticos barbaricè tractasset, ac tandem Nestorium inauditum, minimèque convictum *sine ullo prorsus examine & judicio* damnasset. Quod ipsum in famosa sua Epistola scribit Ibas Edessenus, addens per Cyrillum Episcopos fuisse auro corruptos. Quare Facundus Hermianensis, hæc non ad Nestorii damnationem, sed Capitulorum Cyrilli approbationem referenda existimans, palàm hallucinatur. Hinc & alii dixere Nestorium *non Synodi voluntate exauctoratum fuisse, sed artibus Cyrilli*, qui fraudibus, minis, promissis honoribus integros, impunitatis spe aut dono reos Episcopos seduxerit, adhibueritque ad numerum ostentandum etiam exauctoratos, Pelagianistas, ac Messalianos. Etiam ipse Nestorius questus est se damnatum ut contumacem, quod quatuor, intra quos Joannes Patriarcha certò adveniret, dumtaxat dierum inducias postulasset. Fidei item decreto, seu Cyrilli quidem probatis, Nestorii autem damnatis Capitulis opposuit apud Principem Candidianus, quod facta essent læso & hostili animo, sine debita discussione, extra plenam Synodum, sine Patriarcha Antiocheno, & quidem contempto. Alias insuper adversùm se calumnias refert Cyrillus in litteris ad Episcopos Theopemptum, Danielem, & Potamonem: Quod *multi ex Alexandrinis balneis*, id est, publici libidinum administri, & mulieres *Canonicæ*, id est, proscriptæ per Synodum Nicænam Agapetæ, ipsum sequerentur. Palmarem accusationem addidit Joannes Antiochenus: Quod duodecim ejus Capitula Arii, Eunomii, atque Apollinarii damnatam scabiem continerent, istisque stabiliendis & fucandis tot ille tragœdias concitasset. Addidit in Memnonem, quod ad evadendum Ecclesiasticæ substantiæ perperam administratæ judicium Cyrilli Capitulis & reliquis auribus militare, rusticum, nauticum satellitium impendisset.

Audito ac dimisso Candidiano, Joannes adhuc pulverulentus in ipso suo diversorio fecit conventum reverà obnoxium illis vitiis, quæ in Cyrillo fuerat Comes calumniatus. Factiosæ paucorum spe aut metu corruptorum, Nestorianorum, Pelagianistarum, sine populo & cathedra vagantium, exauctoratorum, criminosorum hominum factioni venerabile nomen Synodi, & seipsum caput imposuit, nullam per sacras Divales, leges, aut Canones habens potestatem, reusque ipse, & ob tardum adventum metuens agi reus. Ejus Acta non malè exponit Facundus Episcopus Hermianensis. *Nestorius ab Orientalibus Episcopis, licet indignantibus, &* non expectati fui adventus *injuriam graviter dolentibus, non fuit absolutus, sed venerabiles Cyrillus & Ephesinus Memnon Episcopi sola suspicione damnati.* Quidquid egerunt, egisse, *ut sanctæ Synodi sententia contra Nestorium hæreticum lata everteretur*, testantur Sanctus Cyrillus in libro ad Principem Apologetico, & Relatio synodalis ad Pontificem Celestinum. Ob ejusdem tamen Pontificis, à quo jam pridem damnatus Erro, metum tentare, longè minùs solvere fuerunt ausi, sperantes & omni impetu machinantes solvendam sacra jussione Principis. Eorum technas aperit in famosa Epistola Ibas Edessenus. *Post duos dies damnationis Nestorii venimus Ephesum, & cognoscentibus nobis, quia in damnatione ejus duodecim Capitula, quæ à Cyrillo conscripta sunt, contraria existentia veræ Fidei, posuerunt & firmaverunt, & consenserunt eis, tanquam veræ fidei consonantibus, omnes Orientales Episcopi eundem Cyrillum damnaverunt, & adversùs alios Episcopos, qui consenserunt ejus Capitulis, excommunicationem decreverunt.* Hæretica Capitula dicit in ipsa Nestorii sententia fuisse admissa ac probata, adeòque insinuat illam horum probatione non esse firmiorem. Palàm id edicit ipsa Factio in litteris ad suos Constantinopoli Legatos. *Quomodò fieri potest, ut duo hæc diversa, depositio* Nestorii *& Capitula* Cyrilli *conveniant? Nam si fide digni sint, qui eum recipiunt, digni fide sunt & in Capitulis hæreticis, quæ exposuerunt; si autem Capitula redarguunt eos hæreticos, omninò hæreticorum est & depositio.* Undè & à Nestorii communione illi nequaquam sese retraxerunt.

Dumtaxat igitur Cyrillum & Memnonem, tamquam spretæ sacræ Divalis, Ephesinæ Metropoleos turbis impletæ, & hæreticorum Capitulorum, illum auctorem, hunc satellitem ab Episcopatu irreparabili er deposuerunt, reliquos eis adstipulatos Episcopos *excommunicationis vinculis innodarunt, donec proprio delicto agnito, dicta Capitula anathematizarent:* Juxta superiùs laudatam Regulam antiquam, quæ erroris Principes mandat sine spe ad laicos abjici, ab illis seductos à gradu dumtaxat suspendi, factaque surgendi spe ad pœnitentiam animari. Palàm errabant in Capitulis: Hinc dictos Episcopos laudatus Facundus dicit ex *sola suspicione* damnatos. Etiam non vocatos, non auditos, clandestinè se judicatos ipsi in libellis Synodo exhibitis fuere conquesti. Hæc est illa, non sententia, sed convicium & contumelia, quam ipso jure nullam rectè dixerunt hæc ipsa Synodus in Relatione ad Celestinum Pontificem, Gelasius primus in litteris ad Dardaniæ Episcopos, ac Nicolaus primus in litteris ad Michaelem Augustum: Quod tertiæ in secundæ se-

Con. Eph. f. 396.

l. 7. c. 5.

f. 487.

f. 464.

f. 470.

f. 486.

l. 7. c. 5.

sedis Episcopum, utique se majorem, nihil penitùs possit. Quare ad Cyrilli & Memnonis, sententiam solvi à Synodo postulantium libellos meritò dixit Acacius Metropolita Melitinensis. *Supervacaneum est postulatum. Fieri enim non potest, ut hi, qui à sancta hac Synodo desciverunt, & pravæ Nestorii opinioni se adjunxerunt, quidquam contra œcumenicæ hujus Synodi Præsides audeant efficere, cùm nullam omninò habeant auctoritatem.* Exemplo tamen suo Cyrillus & Memnon docuerunt etiam iniquam ac manifestè invalidam Ecclesiasticæ damnationis sententiam esse metuendam. Ex hoc namque metu Cyrillus Præsidis & Apostolici Vicarii thronum descendit, posuitque se inter reos. Undè & ejus laudatum libellum Factio arguit contradictionis, utpotè qui damnationis sententiam diceret esse invalidam, simulque peteret illius solutionem. At malè. Etenim & Theodosium Augustum, à nescio quo insolente monacho palàm invalide communione privatum, non nisi soluto per Episcopos vinculo fuisse ausum communicare scribit & laudat
L. 5. c. 36. magna hujus Factionis pars Theodoretus.

Factiosæ sententiæ impensa est publicatio similis, de qua Memnon in litteris ad Clerum Constantinopolitanum. *Accepimus scriptum quoddam, certum temeritatis ac illegitimæ sententiæ argumentum, nullo certo auctore editum, nulla subscriptione munitum, in quadam civitatis parte fuisse propositum.* Et Relatio synodalis ad Celestinum Pontificem. *Hæc scripto publico mandata proposuerunt legenda quibuslibet, theatri parietibus affigentes, ut suæ impietatis spectaculum exhiberent.* Tali namque modo & loco solent promulgari libelli famosi. Quomodò nulla reorum citatio, ità nulla facta est sententiæ intimatio, ac si nulli forent in Ecclesia Canones, nullumque judicium
C. 429. Divinum. Fuisse chartulam arrogantia ac inscitia plenam, & ut talem ab omni turbatissima civitate fuisse derisam, testatur in libellis Synodo exhibitis Sanctus Cyrillus.

Pergit Memnon. *Quotidie Joannes venerandum Senatum, illustrissimosque cives ad se evocans, magna importunitate flagitabat, ut eorum suffragiis alius in meum locum ordinaretur Episcopus: Denique ità hic instabat, ut omnes orthodoxi civitatis incolæ oratoria occuparent, ibique se continerent, ne illius temeritas & nefarius ausus effectum sortiretur. Undè ad Sancti Joannis Basilicam adscendens, & quod ibidem eum ordinaturus esset divulgans, seditionem & tumultuationem in eo loco concitavit. Tanta namque armatorum insolentium multitudine comitatus adscendit, ut aliquos ibi mendicantium semineces reliquerit.* Sententiam suam volebat mandare executioni. At intercessit Memnoni addictus Ephesiorum populus, de quo ipse Joannes in Relatione ad Principem, missa per Palladium Magistrianum. *Profecti sumus ad Sancti Joannis Evangelistæ Apostolicam Ecclesiam, gratias acturi, Deumque pro vestra Majestate rogaturi. Cùm autem illi nos conspicati essent, repentè templum nobis occluserunt. Rursùm cùm forinsecùs adoravissemus, silentioque reverteremur, famulorum quorumdam multitudo erumpens aliquos nostrorum detinuerunt, nonnullis jumenta abstulerunt, quosdam etiam vulneraverunt, nos autem fustibus ac lapidibus insectati sunt, ità ut, tamquam barbaris insequentibus, magna cum festinatione fugam capessere cogeremur.* Et in secunda petitione missâ ad Principem è civitate Chalcedonensi queritur *se lapidatum, & tantùm non perditum fuisse à servis Monachorum habitu indutis.* Concludit jam adductam Relationem. *Hæc multò jam antè præparaverat Memnon. Quapropter obtestamur vestram Pietatem, ut illum tyrannum jam depositum ob has insolentias hac civitate pelli jubeat. Nam nisi expellatur, fieri nequit, ut pacem aliquando recuperemus, aut Pietatis vestræ scopus ad exitum perducatur.* Procedi in illum rogat ex nupera Gratiani Augusti lege, quæ damnatum Episcopum, sententiæ violenter moto populo recalcitrantem, proscribi mandat ad centum millia ab illa civitate. Quam legem ad Afrorum Episcoporum preces fuisse latam rectè advertit in litteris ad Adrianum secundum Pontificem scriptis ex Caroli Calvi Regis nomine
Hincmarus Metropolita Remensis. Ejusmodi Epist. 42.
inquietos in alterius Provinciæ Monasterio ad perpetuum silentium claudi sanxit Justinianus Augustus, cujus executionem à Mauritio Principe frequenter expostulavit Gregorius Magnus.

In hoc item factioso conventu Ex-Episcopi Pelagiani confirmavere suum damnatum dogma usque ad negatum peccatum originale, suoque ausui prætexuere fucum & nomen Concilii Ephesini. Habemus testem Gregorium Magnum Pontificem, nec non Joannem quartum, vulgò dictum jejunatorem, Episcopum Constantinopolitanum. Quosdam Isauriæ Monachos, tamquam Messalianos, aut Manichæos à se damnatos, etiam in appellatorio Romano judicio convincere Joannes volens, repertum apud illos Codicem Romam misit, ad certos articulos subvirgulatum. Et reverà codex Manichæus, verùm subvirgulator erat Pelagianus, utpotè qui articulum peccati originalis assertivum subvirgularat tamquam Manichæum. Obstupuit Gregorius, scire volens subvirgulatoris personam & rationes. Quis fuerit, nescio; Joannes Episcopus tamen misit Codicem Synodi Ephesinæ, continentem de anima Adæ, *Quia in peccato mortua non fuit.* Hinc ampliùs Pontifex stupuit, scribitque ad Eulogium Alexandrinum, & Anastasium Pa-
triarcham Antiochenum. *Quia perscrutantes* L. 6. Ep. 51.
Ephesinam Synodum, nihil in ea tale invenimus contineri, de Ravennate quoque Ecclesia vetustum valdè codicem ejusdem Synodi ad nos deferri fecimus, & Synodo, quam habemus, eum ità concordare invenimus, ut in nullo discreparet, & nihil aliud contineret in definitione anathematis & reprobationis, nisi quod duodecim Capitula beatæ memoriæ Cyrilli reprobant. Ea igitur Acta erant eadem cum nostris hodiernis, in quibus Joannis Antiocheni Pseudo-Synodus nihil habet dogmatici, nisi dictorum Capitulorum damnationem. Et hinc Cyriaco, Joannis jejunatoris in Cathedra Constantinopolitana successori, mandat seriò Gregorius, ut Ephesina illa pro Pelagio Acta proscribantur & penitùs abjiciantur. Addit in alia ad
laudatum Anastasium Epistola. *Dùm de sancto-* L. 7. Indict. 2 Epist. 48.
rum Conciliorum custodia Tua Fraternitas loqueretur, sanctam Ephesinam Synodum primam se custodire professa est. Sed quia ex annotatione hæretici Codicis, qui ad me ex Regia urbe transmissus est, agnovi per hoc, quod quædam catholica Capitula

cum

cum hæreticis fuerant reprehensa, quia quidam illam Ephesinam primam Synodum in eadem urbe existimant, quæ quondam ab hæreticis traditur esse composita, omninò necesse est, ut Charitas vestra eandem Synodum apud Sanctam Alexandrinam atque Antiochenam Ecclesiam requirat, & qualiter in veritate habeatur, inveniat. Vel, si placet, hinc dirigemus, quæ ab antiquitate servata in scriniis habemus. Illa enim Synodus, quæ sub primæ Ephesinæ imagine facta est, quædam in se capitula asserit approbata, quæ sunt Celestii atque Pelagii prædicamenta. Et cùm Celestius atque Pelagius in ea Synodo sint damnati, quomodò poterant illa Capitula recipi, quorum damnabantur auctores? Quomodò Sanctus Augustinus inter veram Sardicensem Synodum & conventiculum Philippopolitanum nesciit distinguere, ideòque utrumque conventum putavit esse Arianorum; ità Joannes jejunator orthodoxam Ephesinam cum schismatica Synodo confudit, ideòque Pelagianorum decreta credidit esse Catholicorum. In tantæ civitatis Episcopo ignorantia nimiùm crassa.

At quæritur, An illa Pelagiana Acta Joannes Antiochenus in suo conventiculo reverà ediderit, aut certè probarit? Ratio dubitandi est, quod vera Synodus, de Pelagianorum communione & satellitio illum assiduè arguens, ejusque expugnandi omnem viam quærens, penitùs taceat de editis aut probatis ejusmodi Actis. Certè Theodosius Augustus, Romanæ Ecclesiæ decreta confirmans, nuper Pelagianos tanquam definitivè damnatos extra Imperii fines proscipserat, ideòque & apud hunc, & apud laudatam Romanorum Ecclesiam non poterat efficaciùs everti Joannes, quam per probatam hæresim Pelagianam. Deindè lateri suo adhærentes Pelagianos Ex-Episcopos ne quidem admisit ad suis in Cyrilli Capitula decretis subscibendum. Et Sanctus Cyrillus, dum pacem cum illo iniit, nihil legitur postulasse de articulis Pelagianis. Quocircà respondeo Pelagiana decreta fuisse istorum dumtaxat Ex Episcoporum commenta, oblata Synodo schismaticæ, at per illam non probata, quibus tamen sui auctores Ephesinæ Synodi fucum apud imperitam plebem & suos Gregales adfinxere. Quis credat Joannem Antiochenum, Theodoretum, ac eorum Collegas negasse originis peccatum, de quo nec Nestorius dubitavit? Agente Sancto Gregorio perierunt scabiosa acta, ideòque aliud nequeo divinare.

CAPUT QUINTUM.

Exponitur Joannis Antiocheni & Ecclesiæ orthodoxæ judicium de duodecim Capitulis Sancti Cyrilli.

SAncti Cyrilli duodecim Capitula esse ex Ario, Eunomio, atque Apollinario, Christi Domini naturas confundentibus, scabiosa primus excogitavit Nestorius, persuasitque Principi Theodosio, multis Palatinis, Joanni Patriarchæ Antiocheno, omnique ejus fermè Diœcesi, assiduè clamantibus hæreticos & stolidos esse istos anathematismos, seseque potiùs, quàm ad eorum unum, ad mille necis genera paratos. Et de ipso Principe scribit schismatica Joannis F. 450. 463. Antiocheni factio ad Rufum Episcopum Thessalonicensem. *Quintùm jam nos & ipsos*, veræ Synodi legatos Episcopos, *affatus, illis mandavit, ut vel Capita Cyrilli tamquam cum fide pugnantia rejiciant, vel certè, suscepto in eorum defensionem certamine, sanctorum Patrum confessioni consentanea esse palàm faciant. In promptu enim argumenta habemus, per quæ ostensuri eramus, quod orthodoxæ fidei Doctoribus manifestè adversantur.* Ab illis doceri ajunt *ipsam Dei Verbi Divinitatem esse passam ac transmutatam in carnem, ex Divinitate & humanitate factam unam naturam, Domini idiomata diversis naturis non adsignanda*, aliaque plura ea ipsa, ob quæ Ariani & Eunomiani à Synodo Nicæna & Constantinopolitana; Apollinarius autem, Vitalis & Timotheus fuere damnati à Damaso Papa. In Capitibus illis ajunt aperta fronte impietatem prædicari, atque ità Rufum, unàque vastissimam Illyrici Diœcesim, cujus ille Apostolicus Vicarius, tentant circumscibere in suum errorem & gregem. Hæc est illa Epistola, de qua subnotatio ad Encyclicas Factionis litteras: *Per Epistolam, quæ subjungitur, Rufum Episcopum, ut eis auxiliaretur, rogarunt.* Et Theodoretus, Cyri Episcopus, & Factionis ad Principem Legatus, scribit Alexandro Hierapolitano Episcopo, suo Metropolitæ. *Pientissimo nostro Regi*, jam ad meliorem sensum deducto, mandantique fieri pacem, *cum juramento suasimus, quod impossibile sit nobis Cyrillum & Memnonem conciliari, & quod fieri nequeat, ut* aliis eorum Collegis *communicemus, qui non anteà ejecerint hæretica Capitula.* Lucidiùs loquitur ad suos gregales Ephesi agentes. *Quintò accessus* ad Principem *nobis contigit. Et multùm de hæreticis Capitulis disceptavimus, juravimusque sæpiùs, quod impossibile sit nobis communicare his, qui diversa sentiunt, si nondùm exploserint Capitula; & quod Cyrillus, etiamsi rejecerit Capitula, à nobis suscipiendus non sit, eò quod ipse tam impiæ hæreseos Hæresiarcha sit factus.* Juxta antiquum Ecclesiæ Canonem, datamque ex illo sententiam damnationis in Memnonem & Cyrillum. Sententiam Theodosius Augustus ex Acacii Berrheensis Episcopi suasu confirmavit, & Joannes Comes sacrarum largitionum, Ephesum missus, ambos, tamquam hæresiarchas, ob capitula carceribus mancipavit. Antiquus item Canon, superiorem ab inferiori judicari vetans, ex hæresis causa permittit etiam damnari: Hocce Canone tutum se in Cyrillum existimabat Joannes Antiochenus, & capitula esse nodum nunquam ab illo solvendum aut rumpendum.

In adducta ad Rufum Thessalonicensem Epistola addit, non suam solummodò Diœcesim, sed & Bythiniam, Paphlagoniam, Cappadociam secundam, Pisidiam, Thessaliam, Mæsiam, Rhodopen, *aliosque quam plurimos diversarum Provinciarum* Capitulis adversari. *Italos quoque certum est novitatem istam nequaquam laturos esse. Nam Martinus sanctissimus Mediolanensium Episcopus ad nos scripsit, librumque beati Ambrosii de Dominica Incarnatione ad piissimum Imperatorem*

mi-

miſit, qui hæreticis illis Capitulis contraria docet. Quod ipſum repetit in ſecunda petitione miſſa ad Principem ex civitate Chalcedonenſi. Quod namque Orientales Epiſcopi Aquilejenſem, Mediolanenſem, & Ravennatem Italiæ Metropolitas fuerint in partem ſuam adversùs Capitula ſe-
Epiſt. 112. ducere conati, teſtatur Theodoretus in litteris ad Dominum Patriarcham Antiochenum: At ſolus Medinlanenſis fuit ab illis eircumventus.

Quin immò etiam poſt factam pacem inter Cyrillum & Joannem, eorumque Synodos, ad Marim Perſam Epiſcopum ſcribit Ibas Metropolita Edeſſenus. *Cyrillus voleus Neſtorii libros deſtruere, lapſus eſt, & in dogma Apollinaris inventus eſt incidiſſe. Conſcripſit enim & ipſe ſimiliter illi, quia ipſe Deus Verbum factus eſt homo, tamquam non ſit differeutia inter templum & inhabitationem in eo. Conſcripſit enim duodecim Capitula, quia una eſt natura Deitatis & humanitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti, & quia non oportet, ſicut dicit, dividere voces dictas* de codem Domino. Et infrà. *Deus fideliſſimi Principis cor rexit, nt dirigeret ſanctiſſimum Archi-Epiſcopum Orientis, Dominum Joannem, nt reconciliaretur Cyrillo. Ab eo euim fuerat Epiſcopatu depoſitus. Et poſtquam litteras Imperatoris recepit, Revereudiſſimum Paulum Emeſenum direxit Epiſcopnm, ſcribens poſt eum veram fidem, & præcipiens ei, quia ſi huic fidei Cyrillus conſenſerit, & anathematizaverit eos, qni dicunt,* QUIA DEITAS PASSA EST; *vel dicentes,* QUIA UNA NATURA EST DEITATIS ET HUMANITATIS, *ut communicaret ei. Voluit autem Dominns cor Ægyptii emollire, ut ſine fatigatione fidei conſentiret, & hanc ſnſciperet, atque omnes, qui abſque hac crederent, anathematizaret.* Etiam poſt initam Eccleſiarum pacem conſtans adfirmat Capitula eſſe hæretica, nec illam factam, aut fieri potuiſſe, niſi illis per Cyrillum anathematizatis. Hoſce enim articulos, *Deitas eſt paſſa,* & *Deitatis ac humanitatis facta eſt una natura,* Cyrillus anathematizavit, & Capitnla ſua à pravis, quibus laborabant, ſuſpicionibus neque purgavit, neqne ab Orientalibus Epiſcopis admitti exegit, ideòque viſus eſt fateri lapſum, & modò eſſe converſus.

Eadem fuit mens Theodoreti. Etenim pacis tractatu pendente ſcribit ad Joannem Patriarcham Antioehenum. *Communiter perlegentes Ægyptiacas litteras, & examinantes earum ſnbtiliter ſenſum, invenimus conſonantes dictis à nobis, & palàm contrarias duodecim Capitnlis, quibus nſque ad præſens, nt alienis à pietate, repugnantes permanſimus.* Etiamnùm averſabatur *Deum Verbum carnaliter natum, nnionem naturalem, ac unionem ſecundùm hypoſtaſin,* eſſe ratus *hæreticorum germina Zizaniornm.* Et poſt firmatam pacem ſcribit ad Neſtorium, in exilio blaterantem, quod Orientales Epiſcopi, Cathedræ retinendæ cupiditate victi, ac dogma ſuum priùs prævaricati, Cyrillum & ejus Capitula recepiſſent. *Nemo perſuadeat Tuæ Sanctitati, quod ego Epiſcopalem Sedem cupiens, tanquam orthodoxas ſuſcepi Ægyptiacas litteras: ut enim cum ipſa veritate dicam, ſæpiùs eas perlegi, & ſubtiliter diſcuſſi, & hæretica illas amaritndine liberatas eſſe inveni.* Quin immò poſt latrocinium Epheſinum, & tot ſuas calamitates ſcribit ad Joannem Epiſcopum Germanicienſem. *Quaſnam ob cædes & maleficia expnlſus ego ſum? Barbaris ipſis perſpectum eſt, illos me dogmatum cauſa ejeciſſe. Nam & dominum Domnum,* Joannis in Patriarchatu Antiocheno ſucceſſorem, *quod Capitula non reciperet, viri optimi depoſuerunt, omni laude digna hæc affirmantes, & in his ſe acquieſcere profitentes. Eorum enim profeſſiones ego legi. Me verò velut hæreſeos Principem abdicarunt, & alios pariter eandem ob cauſam expulerunt.* Perſiſtit Capitula ex Ario, Eunomio, ae Apollinari eſſe leproſa, & explodenda. Et eredit, quod non ſine eauſa. Epheſinum quippè latrocinium, in quo ſtabilita Eutychiana impietas. Capitula adſumpſerat in palmare fundamentum, proteſtans ſe hærere Sancti Cyrilli dogmatibus, & eorum adverſarios damnans ut hæreticos, eoſque inter etiam Domnum Patriarcham, Ibam Edeſſenum, ac Theodoretum: Et hunc quidem, ut Hæreſiarcham & Capitulorum impugnatorum ducem, irreparabiliter, ex laudato jam ſæpiùs Canone antiquo. Quocircà etiam Domnus Patriarcha, palàm orthodoxus, damnari à latrocino maluit, quam Capitulis conſentire. Et videtur, quod firmo jure. Eorum enim eonſenſus exigebatur ab Eutyebianiſtis, adeòque illum dare erat palàm labi in dogma Eutyehianum.

Eadam fuit mens Maximiani, pro Neſtorio in ſedem Conſtantinopolitanam ordinati, plurimiſque per Celeſtinum Pontificem encomiis exornati, de quo, ac ejus Synodo Liberatus Diaconus. *Scripſerunt & Epiſcopi è Conſtantinopoli Cyrillo, quia amicitiam modum & pacem Eccleſiarum ſanctarum non aliter fieri conveniret, niſi omnia; quæ ab ipſo in eauſa ſcripta ſunt Epiſtolis & tomis & libris, evacuentur.* Et infrà. *Culparunt Joannem Antiochenum, cur à Cyrillo non expetierit Capitulorum damnationem.* Gennadium, Anatolii in ſede eadem poſt Concilium Chalcedonenſe ſucceſſorem, quis eſſe neſciat & orthodoxum & ſanctum? Ejus merita & miracula refert in Collectaneis Theodorus Lector. Ejuſdem tamen in Cyrilli Capitula invectivas audiamus à Facundo Epiſcopo Hermianenſi. *Væ mihi à malis: Heu,* L. 2. c. 4.
heu! Undè euim quiſquam in præſenti aliundè ſumat exordium? Quales Cyrilli Ægyptii, & quantas blaſphemias incurri? Quis reverà det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum? Quoniam extendit lingua ejus mendacium, & non fidem. Væ malo Alexandriæ, familiari ejus, & proprio jam iſti ſecundo. Alludit ad Cyrilli patruum, & in ſede Alexandrina proximum Anteceſſorem Theophilum, ejuſque in Sanctum Joannem Chryſoſtomum violentias. Dicit hunc tentare in ipſam fidem orthodoxam, quod ipſe perſecit in innoxiam perſonam, & pergit. *Omnem ſupereminentiam blaſphemiæ jaculatus eſt adversùs ſanctos Patres, adversùs eorum priores Apoſtolos, adversùs ipſum Salvatorem in reſurrectione meditatus eſt. Adſumptam quidem humanitatem ex nobis & pro nobis injuriat; Divinam ejus naturam impaſſibilem paſſionibus ſubjacere contendit.* Quod ſexto Capitulo dicat ipſum Deum Verbum eſſe paſſum carne. Impugnat Gennadius & primum Capitulum, quo Deus Verbum adſeritur carnaliter natus ex Virgine, & exclamat. *Anathematizaturus te eſt Deus, Paries dealbate. Juſtiſſimum enim eſt, te,*

ſimi-

similiter Ananiæ Judæorum Principi Sacerdotum linguam adversùs Christi discipulos moventem, similem ab eis indignationem experiri. Addit Facundus. *Et cætera, quæ in eodem opere, si quis volet, inveniet.* At opus jam pridem amissum est. Ejus quædam citat etiam Leontius Monachus Byzantinus.

Etiam Isidorus Pelusiotes, Ecclesiæ Alexandrinæ laudatissimus atque eruditissimus Presbyter, quem ipse Cyrillus Episcopus Patrem suum dixit, & ut Patrem coluit, damnat Capitula, scribens ad Cyrillum, Ephesinæ Synodo Præsidentem. *Examini justo causas permitte. Multi*
Epist.310. *te quasi per comœdiam irrident ex his, qui collecti sunt in Ephesum, quod privatam injuriam vindicans, non quæ Christi sunt, orthodoxè requisieris. Dicunt, quod consobrinus Theophili est, & imitatus illius voluntatem. Sicut enim ille insaniam apertam diffudit contra Joannem nostrum, sic concupiscit &*
Epist.370. *ille gloriari.* Eum hortatur, *ut requiescat à contentione, nec ultionem propriam injuriarum, quæ à mortalibus hominibus debetur, exigat à vivente Ecclesia, & æternam discordiam sub prætentu pietatis ædificet.*

De Joanne item Ecclesiæ Antiochenæ Presbytero scribit in Catalogo Gennadius Massiliensis.
Cap. 88. *Impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Episcopi sententias, docens incautè ab illo prolatas adversùs Nestorem, quæ nunc fomentum sunt, & robur addunt*
L. 107. *Timotheanis.* Et apud Photium in Bibliotheca Basilius Cilix, ejusdem Ecclesiæ Presbyter sub Anastasio Augusto & Flaviano secundo Patriarcha, impugnat libros Joannis Schytopolitani, & Capitula Cyrilli, præsertim duodecimum. Etiam ab Acacio Berrheensi Episcopo, istius sæculi summo luminari, fuisse improbata gloriatur Theodoretus in litteris ad Domnum Patriarcham Antiochenum. Ex quibus omnibus liquet Capitula hæc, à tantis viris etiam post Synodum Ephesinam improbata, per illam ac Romanam Ecclesiam probata non fuisse. Alioquin enim firmum est quorumdam argumentum, dicentium apud
L.6.c.5. laudatum Facundum de Episcopis Orientalibus: *Quia non tam contra beatum Cyrillum, quàm contra Ephesinam Synodum locuti sunt, qui parùm intelligendo malè de illis jam receptis Capitulis crediderunt.*

Respondeo tamen Capitula esse omninò probata, & per Romanam Ecclesiam, & per Ephesinam Synodum, & quidem in judicio contradictorio. Etenim Joannes Antiochenus, ad illatam illis contumeliam à Sancto Cyrillo citatus ad Synodum & Roma missos Legatos Apostolicos, sibi ipsi defuit, comparere non ausus. *Rogavimus illum*, inquit in libro ad Principem Apologetico Cyrillus, *ut juxta Ecclesiasticas leges in medium prodiret, suos sermones firmaturus, errorisque nos convinceret. Ipse autem in eam stultitiam, immò verò timiditatem ac desperationem prolapsus est, ut neque ad nos venire, neque sanctam Synodum intueri ausus fuerit*, ideòque synodaliter damnatus. Eundem, dum contumeliæ chartam affixit theatri parietibus, à Deo mota Ephesiorum orthodoxa Plebs palàm irrisit. Aliud dogmatis decretum non fecit Synodus: Sola Capitula sunt Ephesina fides, quam ut Dei Evangelium omnis sub cælo Ecclesia fuit semper venerata. Hinc pergit Cyrillus. *Fidei meæ rectitudini testimonium perhibuit & Romana Ecclesia, & sancta quoque Synodus ex universo orbe congregata.* Esse apud omnes extra Antiochenum Patriarchatum Episcopos summæ auctoritatis, fatetur in laudatis ad Domnum litteris ipse Theodoretus. Fuere & apud quosdam in isto Patriarchatu: Nam Osrhoenorum Clericorum adversùs Ibam Metropolitam famosa rebellio pro magno fundamento habuit, quod ille Capitula damnaret.

Adductarum porrò contradictionum radix est duplex. Primam exponit Facundus Episcopus Hermianensis. *Cyrillus Nestorio respondens, qui unum* L. 6 c.3. *Christum in duos filios dividebat, necesse non habuit de duabus naturis adversùs eum evidentiùs atque expressiùs disputare. Quin immò, ne quàm daret occasionem ejus erroris, parcius de naturarum discretione locutus est, ne cùm ipse naturas distingueret, ille duas personas induceret. Sermonem suum magis ad ea, quæ unitatis sunt, coarctabat; sicut è contrario priores Ecclesiæ Doctores, respondentes Apollinari, naturarum diversitatem stultissimè confundenti, in earum distinctionem ampliùs incumbebant. Quare ipse Nestorio repugnans putari non debuit negasse differentiam naturarum, quemadmodum nec illi repugnantes Apollinari, putandi sunt unitatem negasse personæ. Quia non idem semper ordo est pugnæ vel modus, sed in oppugnatore causa est, quomodò contraire debeat propugnator.* Nihilominùs quibusdam Basilii, Gregorii Nysseni, aliorumque Patrum adversùs Apollinarim dictis strenuè in errorem suum abusi sunt Nestoriani, ac ejusmodi dicta Diodorum Tharsensem Episcopum, quem ob probatissimam fidem Synodus Constantinopolitana dedit Antiocheno Patriarchatui radicem communionis, diffamarunt tamquam fontem erroris Nestoriani, subjeceruntque eidem periculo, in quo per quintam Synodum periit Theodorus Mopsuestenus. Sic igitur & Sanctus Cyrillus ob in Nestorium Capitula apud Orientales Episcopos incurrit de Apollinario suspicionem, immò firmissimam, ex qua damnatus, opinionem.

Hujus opinionis radicem alteram edicit idem Facundus. *Hinc creditus est beatus Cyrillus non re-* L.8. c.5. *ctam priùs in suis Capitulis tenuisse sententiam, sed admonitione Orientalium posteà esse correctus, quoniam cùm ipsa unitas Ecclesiarum fieret, non Orientales Patres ejus Capitulis subscribere compulsi sunt, sed ipse potiùs expetitus est directæ sibi ab eis confessioni subscribere. Ipsamque Capitulorum suorum retractationem non ideò eum post Ephesinam Synodum fecisse aliqui crediderunt, ut quæ clausa quibusdam fuerant, panderentur, & quæ videbantur obscura, clarescerent; sed potiùs ut pristinum in eis emendaret errorem, quod putabatur, sicut adhuc Eutychiani putant, quod* UNAM IN EIS DIXERIT CHRISTI ESSE NATURAM. *Hinc ergò contigit, ut conversione beati Cyrilli facta unitas crederetur. Et reverà cui non surreperet ista suspicio (de humanis cordibus loquimur, & humana corda gestamus) cùm nihil Orientales Patres, qui hæc Capitula corrigenda judicaverunt, corrigere cogerentur, beatus autem Cyrillus, non solùm fidei confessioni, quam, sicut necessarium crediderunt, illi dictaverant, expetitus antè subscriberet, sed etiam ipsa sua Capitula retractaret?* Quod Cyrillus Capitula retractarit, palàm hallucinatur Facundus: Ea dumtaxat non purgavit ab erroneis Orientalium suspicionibus, neque ab illis ad-

mitti curavit, eorum, licet de se non rectè opinantium, sola de Christo recta fide contentus.
An rectè, Theologi certant, & adbuc sub judice lis est. Eum in suo ad Justinianum Augustum
de tribus Capitulis Constituto laudat Vigilius
Pontifex, tamquam amore pacis adimpleatem
dictum Apostolicum: *Cui aliquid donastis, & ego*. Auferri & præcidi potuerant tot orthodoxorum fratrum pravæ suspiciones & calumniæ, ob
quas tandem factum, quod scribit Liberatus Car-
C. 9. thaginensis. *Evoptius Ptolomaidis Pentapoleos regionis Episcopus, accipiens exemplar litterarum Theodoreti, qui scripserat contra duodecim Capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo, ut responderet ad ea, & sua Capitula exponeret. Quod gratissimè suscipiens Cyrillus fecit interpretationem Capitulorum suorum duodecim addens expositiones, quo videretur plenam pro eis rationem reddere*. Ità dicit firmatam fuisse
nuper initam Ecclesiarum pacem. Errantem tamen Cyrillo opinionem Ibas, Theodoretus,
aliique eorum Collegæ semper retinuerunt, Joannes autem Patriarcha Domno successori tradidit,
recteque pergit laudatus Facundus. *Contingit*
L. 6. c. 4. *nonnanquam inter ejusdem sententiæ viros, ut cùm de rebus ipsis, quæ in quæstione sunt, idem sapiunt, de se tamen invicem aliud suspicentur, cùm à dicente minùs aperitur verbis, quod corde conceptum est, vel ab audientibus minùs inspicitur dicentis intentio. Discernenda est autem impietas, qua de Deo malè creditur, ab ignorantia, qua quisque alter de proximo, tamquam bomo de homine, suspicatur*. Hæc
tamen Orientalium suspicio, utpotè nullo, nisi
dilecto Nestorio, nixa fundamento, culpa non
caruit, nimiis excusationum pigmentis incrustatur à Facundo, Divinaque Justitia super ipsam
ac ex ipsa in Ephesina Synodo concitatos motus
non dormitavit. Quod Celestinus Pontifex in
illis dispensatoriè dissimulavit, latrocinaliter sine
misericordia punivit in ipsa Epbesina civitate
Dioscorus, Alexandrinus Episcopus, percutiens eos in posteriora, faciensque immissiones,
tamquam Angelus malus.

Notanda sunt adducta Facundi verba: *Sicut, adbuc Eutycbiani putant*. Abutuntur Cyrilli Capitulis, quomodò Augustini verbis Calvinistæ,
tamquam ad lupum tegendum ovinis lanis.
Deindè ob rationes suprà ex Hypatio Ephesiorum
Episcopo adductas Chalcedonensis Synodus eadem Capitula disertè & expressim non confirmavit. Hinc Gennadius Regiæ civitatis Episcopus,
in Orientalium Episcoporum & Joannis Presbyteri Antiocbeni suspicionem lapsus est, detestans
Capitula, non ut bominis hæretici fœtum, sed
ut tunc grassantis, cujus ipse durum flagellum,
Eutychianæ ac Apollinaristicæ impietatis fomen-
L. 2. c. 4. tum. *Talia*, inquit Facundus, *de Cyrillo Gennadius non scriberet, nisi dicentis intentionem minùs intellexisset. Potuit de Cbristiana Religione, quæ recta sunt, credens non intellectum beatum Cyrillum recta intentione culpare*. Ego dicere malim, quod ad
superiùs adducta Joannis Antiocheni verba ait
Gennadius Massiliensis: *Quod valde inaniter dicit*. Eodem modo Isidorus Pelusiotes nimiùm facilè credidit calumniosis clamoribus Episcoporum
Orientalium. Capitula tandem denuò solemnissimè probavit quinta Synodus, famosam Ibæ Edesseni Epistolam & Theodoreti in Cyrillum scripta
damnans, quod Capitula ut impia & hæretica
impugnassent. Exindè cuncta de illis prava suspicio est facta damnabilis. Quisquis ei indulgere
perrexit, anathema incurrit. Etiam sexta Synodus vocat *Capitula Divini Cyrilli*. Quin eadem
confirmavit & Synodus Chalcedonensis, adsentiens Legatis Apostolicis, adserentibus omnia
Ephesini latrocinii acta esse per Sanctum Leonem Act. 10.
Pontificem cassata præter damnationem Domni
Patriarchæ Antiocheni. Eam & dictus Pontifex,
& laudata Synodus habnere ratam, quod Domnus Cyrilli Capitula tacenda scripsisset. Basilius
Cilix est responso indignus, quia bomo Nestorianus: licet Nestorium damnet, profitetur
Diodorum Tharsensem, ac Theodorum Mopsuestenum. De Maximiano Constantinopolitano Episcopo, ac ejus Synodo falli credo Liberatum Cartbaginensem. Eam enim rei impossibilia
postulationem sibi à solo Joanne Antiocbeno ac
ejus Synodo factam scribit disertè Cyrillus ad Acacium Melitinæ, & Donatum Nicopoleos Episcopum, veteris Epiri Metropolitam.

Restat argumentum de auctoritate Ephesinæ Synodi per Sedem Apostolicam confirmatæ: neque
enim unum Cyrillum, sed & hanc Orientalis
Diœcesis ac illi adhærentes novem aliæ Provinciæ
damnarunt erroris. Respondet laudatus Facun-
dus. *Hæc Orientalium, alterumque Patrum de Synodo Epbesina suspicio, qua existimantes eam traditiones paternas esse transgressam, pro ipsa fide, quam communiter tenebant, adversùs eam certabant, mihi similis videtur ei suspicioni, quæ Jesu Nave temporibus orta fuerat in populo Israel, cùm laudabiliter ejusdem populi pars pro Dei cultu solicita adversùs alteram partem æquè solicitam concitaretur, intentionem ejus ignorans*. Altare, ad Jordanis ripam à L. 7. c. 6.
filiis Ruben, Gad, ac media tribu Manasse recta
mente erectum, reliquæ tribus ut schismaticum
accepere, parati vindicare etiam armis. Historia
nota est, pergitque Facundus. *Vides igitur, quod pro eadem religione, qua rectè colitur Deus, non solum dissentire à se invicem, verùm etiam laudabiliter pugnare adversùm se religiosi ac rectissimi possint, dum eos non ratio Divini cultus, sed alterius alterum latet intentio. Quapropter qui nobis dicunt, si Epbesinam Synodum recepistis, condemnate Provinciæ Orientis & aliarum novem Provinciarum Episcopos, meritò audieat, ut si & ipsi filios Ruben & Gad, & dimidiam tribum Manasse recipiunt, condemnent tribum Levi & alias novem tribus, quas cùm fratrum suorum lateret intentio, eos debellare convenerant. Et certè in illo populo erant etiam prophetæ, nec eis imputat quisquam, quod animorum fratrum suorum prudens consilium non viderint, cùm facilè possit orantibus ex accepta prophetiæ gratia revelari. Omnes autem Orientales, atque aliarum Provinciarum Antistites, quos Capitulorum beati Cyrilli latuit intentio, ut Epbesinam Synodum pro eorum susceptione culparent, Episcopos dicimus, non Propbetas*. Eleganter pluribus ostendit eos de Synodi non dogmate,
sed facto solo atque intentione errasse.

Videtur difficultas non esse evacuata. Etenim
de generalis Synodi dogmatico facto atque intentione falli, & paternas Christianæ doctrinæ traditiones ab ipsa violatas existimare est omninò falli
in dogmate: Est credere legitimam & ab Apostolica Sede confirmatam Synodum posse in dogmate
erra-

errare. Respondeo Ephesinam Synodum ab Episcopis Orientalibus judicatam fuisse non legitimam & plenam, sed mancam & variè vitiosam, utpotè factam sine Patriarcha Antiocheno, sine debito examine, per humanos affectus & corruptiones, ad instar Conventus Seleucienfis, aut Ariminensis, seu latrocinii Ephesini, in quo sub religionis prætextu & vulnere privatas injurias novimus vindicatas. Eisdem ex suspicionibus olim etiam nos Belgæ & Franci omnes impugnavimus septimam Synodum, existimantes à privata Græcorum Synodo stabilitam sacrarum imaginum latriam, & Sedem Apostolicam circumscriptam. Generalis enim Synodi decreta esse Divina, infallibilia, nulli unquam retractationi obnoxia, omnis sub cælo Ecclesia semper pro regula habuit. Orientalium porrò errorem rursùm dico non fuisse à culpa immunem.

CAPUT SEXTUM.

Quomodò dicta Synodi discordia fuerit tandem composita?

DUm Cyrillus & Joannes, Ecclesiæ magna elementa, ità invicem collidunt, Roma adveniunt Arcadius & Projectus Episcopi, nec non Philippus Romanæ Ecclesiæ Presbyter, Celestini Pontificis ac totius Occidentalis Ecclesiæ Legati, habentes litteras datas octavo idus Majas. Quare ad diem Pentecostes adesse, ac ipsi Synodum aperire omninò sperarant, verùm navigationis incerta moras injecerant. Advenerunt mense Julio, & sextò idus primam Actionem celebrarunt. Quæstio est, an venerint habituri principalem Præsidentiæ locum, an illam Cyrillo concessuri, futurique ejus solummodò adsistentes? Quidam affirmant primùm: Etenim Synodis apud Græcos habitis nunquam Græcum, sed Latinum Præsidem dedit semper Ecclesia Romana. Ego tamen probo partem posteriorem. Laudari enim Legati principalem locum dumtaxat tenuere, quousque in inflicta per Orientales Episcopos contumelia & quasi reatu fuit Cyrillus; in integrum restituto mox cessere locum, utique ex sui Pontificis mandato. Mennas Constantinopolitanus, & trium Diœceseon Episcopi in professione facta Vigilio Papæ ad Sanctam Eufemiam in civitate Chalcedonensi, disertè dicunt præsedisse Celestinum in Legatis Cyrillo, Arcadio & Projecto Episcopis, & Philippo Presbytero. Quotquot meminerunt nostræ Synodi, uno ore donant Cyrillum primo vicis Apostolicæ loco.

Sexto itàque & quinto Idus Julias celebratæ sunt per laudatos viros secunda & tertia synodalis Actio, & antè omnia ex more lectæ Papales litteræ, quasi per prophetiam admodùm congruæ, utpotè mandantes cuncta Apostolicæ Sedis huc usque in Nestorium decreta tandem deduci in exentionem, ac apud Ephesios servari breve verbum, à Sancto Joanne Apostolo toties ibi deprædicatum, *Diligite alterutrum*. Novis Legatis prælecta & exposita est prima synodalis Actio, atque ab illis probata & confirmata: Nempè Nestorii damnatio, Celestini & Cyrilli ad illum Epistolæ, etiam Epistola duodecim Capitulorum. Facta item de his Relatio ad Principem, postulataque licentia ordinandi novi Episcopi Constantinopolitani, & recedendi ad propria, quod Episcopi plures senio, inopia, morbis, morte affligerentur. A novis Legatis novos animos adsumpsit Synodus, utpotè jam veraciter œcumenica, quod illi non tantùm Apostolica Sedes, sed plena totius Occidentis Synodus per illos & apportatas ab eis litteras adsideret. Cyrillus solius Romanæ, hi etiam totius Occidentalis Ecclesiæ vicibus & legatione fungebantur.

In quinta, decimo septimo Kalendas Augusti habita Actione susceperunt Cyrilli & Memnonis adversùs Joannem Antiochenum querimonias & libellos, postulantes citari virum, coram Sedis Romanæ Vicariis redditurum rationes suorum in tantos Episcopos & orthodoxa Capitula attentatorum. Acacius Melitinensis Archi-Episcopus eam non sententiam, aut synodale judicium, sed contumeliam atque convicium ipso Jure nullum clamavit, ideòque Joannem audiri indignum; Legati tamen ratione, non potentia agendum rati citandum curarunt per Archelaum Myndensem in Caria, Paulum Lampensem in Creta, & Petrum Episcopum Parembolarum in Palestina. At nullo fructu. Etenim Joannes sui copiam facere nolens, domum suam cinxit armato milite, in dictos Episcopos, Cyrilli Capitula, & omnem Synodum insigniter injurioso. Facta tamen est secunda vocatio per alios Episcopos, à militibus & Clericis Antiochenis pejùs tractatos. Tractati fuere tamquam per Joannem depositi & excommunicati. Tunc Juvenalis Hierosolymæ Episcopus in Joannem protulit hanc aureis litteris scribi dignam interlocutionem. *Oportebat Joannem Antiochiæ Episcopum confestim accurrere, ut de illis, quæ ei objiciuntur, se purgaret, ad Apostolicam Sedem magnæ Romæ nobiscum considentem, apud quam maximè mos est ex Apostolico ordine & traditione, ut ipsa sedes Antiochena dirigatur & judicetur.* Omnium enim Patriarcharum & Primatum Autocephalorum primæ instantiæ ex Apostolico Canone spectant ad Sedem Romanam, eaque potestate usi Legati Apostolici Cyrillum & Memnonem à Joannis sententia non absolverunt, sed ipso jure nullam & vanam declararunt, juxta consilium Acacii Melitinensis.

Addiderunt & tertiam Joannis evocationem peremptoriam, adversùm ejus attentata & contumaciam criminaliter & definitivè processuri. At pessimè rursùm excepti sunt evocantes Episcopi, à Joannis præsertim Archi-Diacono, quem non sine causa depingens Synodus fuisse dicit *raros in barba pilos habentem, subpallidum, & statura pusillum.*

Sexto decimo Kalendas Augusti apud Actionem quintam strenuè institit pro suis adversùs Joannem Capitulis Cyrillus, expostulans jus dici, *& adversùm vanas & futiles illius calumnias muniri pias Principis aures, ne per fallaciam capiantur.* Extremo tamen rigore uti noluerunt Legati: Joannem & ejus Asseclas, exauctorari dignissimos, ab Ecclesiastica dumtaxat communione, & aliis de-

deinceps nocendi potestate fecerunt alienos, referentes omnia ad Pontificem & Principem, asseverantesque Joannem in Cyrillum & Memnonem fuisse temerè & vanè nugatum.

Addit Relatio ad Papam. *Perlectis in sancta Synodo commentariis Actorum in depositione impiorum Pelagianorum & Celestianorum, Celestii, Pelagii, Juliani, Persidii, Flori, Marcellini, Orontii, & eadem cum illis sentientium, quæ à Pietate tua de ipsis decreta & constituta sunt, judicavimus & nos solida firmaque permanere, & idem omnes tecum statuimus, eos pro depositis habentes.* Agnoscit Synodus potestatem suam: unicum suum esse munus, ut Apostolicæ Sedis de grassantibus personis & quæstionibus judicium confirmet. Hinc enim dum deviat Ephesina secunda Synodus, meruit in latrocinium demutari. Porrò Pelagianam hæresim, ejusque tutatrices personas denuò Ephesi damnatas scribunt etiam Gregorius Magnus in
L.5. Epist. 14. litteris ad Narsetem Comitem, ac in litteris ad
Eulogium Alexandrinum & Anastasium Patriar-
L.6.Ep.31. L.7.Ep.81. cham Antiochenum, Acta antiqua Episcoporum Occidentis apud Photium in Bibliotheca, & Sanctus Prosper in carmine de ingratis, & in Chronico, dans causam, quod adjuvarent co-
L. 54. gnatum sibi errorem Nestorianum. Rectè advertunt laudata Acta Nestorium de Christo Capite, Pelagium errare de corpore per ipsum redempto. Factum id est ex mandato Celestini Pontificis, qui jam dictos Errones, nova spe & turbulentia gravidos, norat Ephesum profectos cum Joanne Antiocheno. Ità suprema Juliani à Synodo præsumptio in fumos est exinanita.

Hæ synodales turbæ Theodosium Augustum valdè turbarunt, egeruntque ad nova in dies consilia. Etenim ad prima & secunda Acta solas Relationes, ad tertia etiam oculatos testes misit utraque pars: Cyrillus Theopemptum, Danielem, & Potamonem, Episcopos Ægyptios, nec non Joannem medicum suum domesticum; Joannes autem Antiochenus Comitem Irenæum, expostulans indici novam Synodum in Regia civitate coram ipso Principe, aut in loco vicino, removeri Episcoporum Provincialium turmam ad solas factiones utilem, & adhiberi solos duos cum quovis Metropolita.

Ad primam Comitis Candidiani Relationem cuncta Cyrilli Acta cassavit Princeps, utpotè præscriptum à sua Sacra Divali ordinem prævaricata, gestaque inimico animo, ante adventum Synodi Orientalis, & sine debito examine; inchoari voluit novam & plenam Synodum, mittens novas Divales litteras & Palladium Magistrianum, qui cum Candidiano hæc exequeretur, neminemque anteà Episcopum permitteret exire Epheso, ne quidem ad Comitatum. Verùm Palladius invenit turbata ardere omnia, nullumque modum executionis. Vacuus ergò ad Principem rediit, onustus querimoniis utriusque partis.

Relationis tertiæ portitor Comes Irenæus potentissimè egit pro suo Nestorio, at nullo successu; quod ille fæteret apud omnes ob vocem, DEIPARA, contumaciter etiam Ephesi rejectam. Cyrilli item Capitula & Memnonis satellitium fæture. Quare post multa tandem consilia omnium horum trium damnationem, ab Acacio Berrheensi Episcopo persuasus, confirmavit Princeps, obtinere volens solam fidem Nicænam, & abjici quævis Capitula, Ephesumque mittens Joannem Comitem sacrarum largitionum, hæc executurum. Comes namque Candidianus à Synodo accusatus de variis ceciderat in Principis suspiciones. Laudatus Acacius à quinquaginta annis Synodo Constantinopolitanæ adfuerat, annis, eruditione, prudentia, rerum gerendarum peritia plenus, domi manserat, ideòque à Principe tamquam nulli parti addictus audiebatur.

Porrò Sacra Divalis per Joannem Comitem missa peccabat in ipso limine: Erat enim utrique parti, tamquam unam Synodum facienti inscripta, Cyrillum & Memnonem ut exauctoratos omittens, damnatos & damnantes æquans & confundens in unum, ideòque ejus insinuatio fortes obices est passa. Cyrillus & Memnon intra Episcopale palatium se munierunt, violentiam metuentes, Synodus Joanni Antiocheno & ejus asseclis communicare, Nestorium vel videre; longèque plus Cyrilli & Memnonis damnationem audire noluit, parique eam impetu aversabatur Factio Joannis, ad audiendas & servandas litteras hilaris & prompta, ideòque illi soli eas Comes prælegit. Ad pugnam & cædem spectabant omnia ob Cyrillo & Memnoni addictissimam Ephesiorum Plebem. Nec ipsa sibi Factio cohærebat, de qua Cyrillus ad Clerum & populum Constantinopolitanum. *Illud quoque sciatis cùm fidei expositionem*, Joanni Comiti exhibendam, *componerent, inter se contendisse, & in ea altercatione etiam nunc versari. Nam alii ex illis sanctæ Virgini* DEIPARÆ *appellationem concedant, alii prorsùs negant, adduntque paratiores se esse, ut manus suas amputandas præbeant, quam ut hujusmodi voci subscribant.* Erant quippè mixti ex Orthodoxis, Nestorianis, ac Pelagianistis. Immò Comitem de sua innocentia fuisse plenè edoctum, scribit Cyrillus ad suos Constantinopoli Legatos. Nihilominùs ille Principi obediens, & populis seditionem antevertens, Cyrillum, Memnonem, ac Nestorium, tamquam synodicè damnatos, tradidit in vincula: Hunc Comitis Candidiani, illos Jacobi Comitis & quartæ scholæ Præpositi custodiæ & fidei commendans. Tamquam
hæreticos, causa Capitulorum, tractatos scribit L.7. c.4.
Facundus Hermianensis. Attamen in Synodum eis communicantem nihil ausus fuit Comes, nisi hæc verba relata à Theodoreto in litteris ad Alexandrum Episcopum Hierapolitanum, suum Metropolitam. *Largitionum Comes, ut invenit nonnullos congregari*, utique ad Sacrificii oblationem & alia Divina, *nos autem non congregari, compescuit eos dicens*: SI NON FUERITIS PACIFICI, NON CONCEDAM UNI PARTI CONGREGARI. Eum pro Joanne Antiocheno & ejus Factione in Synodi communionem recipiendis tentasse omnia, scribit Cyrillus ad Clerum & populum Constantinopolitanum. At perdidit operam. Etenim Synodus *ejusmodi vocem ne audire quidem sustinuit*, obsistens & dicens: *Fieri non potest, ut ad hoc veniamus, nisi*

quod

quod contra leges ab illis factum est, dissolvatur, ac Synodo, tamquam qui deliquerunt, supplices accidant, & Nestorium, illiusque dogmata scripto anathematizent. Quare etiam tunc Joannes Antiochenus sine Divinis permansit.

Addit Cyrillus Relationem Comitis reducis ad Principem. *Turbata est admodùm sancta Synodus, ubi accepit magnificentissimum Comitem Joannem non omnia rectè retulisse, adeò ut de nostro quoque exilio, qui illic sunt, consilium inirent. Quasi sancta Synodus injustam, nefariamque exauctorationem, quam Joannes, & qui cum ipso agunt, hæretici moliti sunt, acceptaverit. Ea altera igitur facta est à sancta Synodo Relatio.* Exstat integra cum hac Epigraphe: *Relatio sanctæ Synodi, qua Sacræ lectæ per Joannem Sacrorum Comitem respondetur.* Sacra enim obreptionibus abundabat, supponens Cyrillum & Memnonem, non à paucorum Nestorianorum ac Pelagianistarum Factione, sed à plena orthodoxa Synodo damnatos. Erat media æstas, scribitque Synodus ad Clerum Constantinopolitanum. *Necamur æstibus, cùm aeres sint graves, & penè quotidie aliquis sepelitur, ità ut omnes pueri languentes ad propria remittantur.* Quare utraque pars ex hisce periculis liberari supplicavit, evocarique ad urbem Regiam, factum suum defensura; atque anxius Princeps, à Comite Joanne persuasus, tandem indulsit. Orthodoxi orarunt evocari etiam Candidianum Comitem, dicturum causam de violentiis & imposturis.

Factio legavit Joannem Antiochensem, Joannem Damascenum, Himerium Nicomediensem, Paulum Emisenum, Macarium Laodicensem, Apringium Chalcidensem, Theodoretum Cyrensem, & Helladium Episcopum Ptolomaidis in Phœnicia maritima; orthodoxa Synodus postulavit licentiam legandi Cyrilli, cujus rei ipse causam scribit in libro Apologetico ad Principem. *Cùm ea Ephesiorum civitate ad illustrem illam urbem deveherentur ii, qui ad hoc à sancta Synodo delecti sunt, ut quæ ab illa acta fuerunt, defenderent, ex illorum numero esse cupiebam: ut Majestatem vestram viderem, & in vestra præsentia contra Episcopum Antiochenum palàm ostenderem eum calumniatum esse.* Verùm coactus est manere in vinculis tamquam ob hæresim dejectus, ac propediem in Oasin deportandus. Quocircà Legati sunt Arcadius Episcopus & Philippus Presbyter, Romanæ Ecclesiæ Vicarii, Juvenalis Hierosolymitanus, Flavianus Philippensis, Firmus Cæsareensis Cappadocum, Theodotus Ancyranus, Acacius Melitinensis, & Evoptius Episcopus Ptolomaidis Pentapolitanæ.

Utraque Legatio venit Chalcedonem, jussa istic hærere. Schismatica statim triumphum ante victoriam cecinit, ad suos Ephesum scribens litteras jactantia & mendacio plenissimas, cui meritò data est hæc Epigraphe: *Epistola Schismaticorum intempestivè de victoria gloriantium.* Intra paucos enim dies mutata est rerum facies, de qua ad Principem ipsa factiosa legatio in secunda petitione. *Visum est Majestati vestræ, ut ad inquirenda dogmata inobedientes* sacris vestris jussionibus, utique orthodoxi, *compellerentur. Hæc ut fierent, nobis ea spectantibus, vestra Pietas in civitatem profecta est, & eis quidem, qui de hæresi accusabantur, præcepit, ut in civitatem venirent, sacerdotio fungerentur, & ordinarent; nos verò, qui pro pietate tantum certamen suscepimus, neque ingredi civitatem jussit, ut fidei periclitantis negotium ageremus, neque ad propria remigrare permisit, sed sumus Chalcedone tristes & gementes in Ecclesia, quæ exercetur schismate.*

Hæc verba, *Et ordinarent*, exponit eadem Legatio in litteris ad suos in Epheso. *Fama accepimus, quod ante octo dies, priusquam compareremus (ea gloriam pientissimi Regis) dominus Nestorius ab Epheso dimissus sit, ut eat, quo liberet. Undè valdè doluimus: Quandoquidem verò ea, quæ illicitè & absque judicio facta sunt, jam robur habere videntur.* Reverà habebant robur. Etenim meliora edoctus Theodosius orthodoxos Legatos ad Regiam vocavit urbem, ut ipsi ex antiquo Synodi generalis jure in hæretici à se damnati locum ordinarent novum Episcopum: Ordinarunt verò ejusdem Ecclesiæ ex monacho Presbyterum Maximianum. Eum à Synodo, id est, synodalibus Legatis ordinatum testatur etiam Celestinus Pontifex in Synodi confirmatione, addens se, *dùm illius capiti verba mystica dicerentur*, omninò interfuisse. Ex quo non vanè possit conjici ab Arcadio Legato datam consecrationem, Hìnc intelliges verba Theodoreti de Nestorio ad Alexandrum suum Metropolitam. *De Amico sciat Tua Sanctitas, quod si quando ejus faceremus mentionem vel apud pientissimum Regem, vel apud illustre Consistorium, defectionis notabamur. Tantæ sunt eorum, qui intrò sunt, inimicitiæ. Et hoc est molestissimum.* Et verba Legatorum ad suos in Epheso. *De pientissimo & sanctissimo Episcopo Nestorio sciat vestra Pietas, quod studuerimus quidem sermonem inserere, sed nunc non potuimus, eò quod omnes vel ad ipsum nomen hostiliter afficiantur. Nihilominùs curæ nobis erit.* Cæcus Theodoretus non desiit illum palàm prædicare. Porrò Epheso ejectum abjisse Antiochiam ad Joannis Patriarchæ protectionam & suum Sancti Euprepii Monasterium, testatur Evagrius Epiphaniensis.

Hæc item secundæ Petitionis verba de civitate Chalcedonensi, *Quæ exercetur schismate*, largè exponit Theodoretus in litteris ad Alexandrum suum Metropolitam. Chalcedonensis Episcopus, Memnonem Ephesinum imitatus, schismaticis clausit omnes Ecclesias, coegit vivere sine Divinis, adeòque instruxit Principem, ut rogatus illis concedendam ab Episcopo Ecclesiam, responderit ut verus Ecclesiæ Filius: *Ego Episcopo præcipere non possum.* Ex Sancto Ambrosio norat Ecclesias ad Episcopos, Palatia ad sese pertinere. Et hìnc ad Michaelem Augustum rectè scribit Nicolaus primus Pontifex sacras olim jussiones fuisse jussiones dumtaxat nomine, re ipsa solas preces. Quin immò dum Principi venienti è suburbano Ruffiniano pro Ecclesia supplicabant factiosi, à populo orthodoxo fermè fuerunt lapidati. Causam ipsi scribunt ad suos in Epheso. *Omnis populus* Constantinopolitanus *jugiter ad nos venit, orans ut strenuè pro fide pugnemus.* Erat populi fæx seducta à Nestorio, atque ejusmodi leprosis conventiculis civitatem suam pollui nolebat Episco-

pus

pus Chalcedonensis. Quocircà coacti illi, & quidem ex magna conniventis Principis gratia, permanserunt in nescio cujus domo privata sine oblatione & Scripturarum lectione, convenientes ad solas preces & colloquia de sua religione, atque ità evanuit omnis ante victoriam triumphus. Hac de causa Ecclesiam Chalcedonensem dicit Theodoretus in schismate exerceri.

Assiduis precibus fatigavere Principem, postulantes Cyrilli Capitula ut hæretica, ipsum & Memnonem haberi ut Hæresiarchas, sua in illos Acta firmari, & restitui Nestorium ni iniquè damnatum. Hæc enim erant eorum mandata. Et omnis spes à laico Principe. Nam dum ille Candidiani Comitis mendaci Relatione circumventus prima Synodo Acta sacra jussione cassavit, Joannes Patriarcha orbem terrarum exclamavit beatum, *cui contigerat talibus subesse sceptris*. At longè aliter orthodoxa Synodus, & per Legatos, & per Clerum Constantinopolitanum contestans Principem, ne Christiana tempora fœdaret Cyrilli & Memnonis, ob dogma orthodoxum ab hæreticis exauctoratum, martyriis, sed potiùs sacræ Synodo avitam parentum observantiam, obedientiam, & executionem exhiberet. Quid Ecclesiasticis decretis laicus Princeps debeat, profitetur Justinianus Augustus in Edicto contra Anthymum Trapezuntium, Severum Antiochenum, Petrum Apameensem Episcopum, & Zoaram Pseudo-Monachum, directo ad Mennam Patriarcham Constantinopolitanum. *Quoties Sacerdotum sententia quosdam indignos Sacerdotio de sacris sedibus deposuit, toties imperium ejusdem sententiæ & ordinationis cum Sacerdotum auctoritate fuit.* Orthodoxi igitur Legati rogavere Principem, ut Cyrillum Capitolis suis coram se adesse, aut certè vinculis exemptum redire in sedem Episcopalem fineret, Synodo, quam Romana & omnis Occidentalis Ecclesia probasset, obsequius.

Hinc ille motus utramque legationem audivit quinquies, adunare conatus: At casso labore. Pertinaciam enim suam factiosa legatio scribit ad suos in Epheso. *Quintò accessus nobis contigit. Et multùm de hæreticis Capitulis disceptavimus. Juravimus sæpiùs pientissimo Regi, quod impossibile sit nobis communicare his, qui diversa sentiunt, si non dùm exploserint Capitula; & quod Cyrillus, etiamsi rejecerit Capitula, à nobis suscipiendus non sit, eò quod tam impiæ hæreseos Hæresiarches factus sit.* Pari animo pro Capitulis stetere Legati orthodoxi. Eos inter Acacius Melitinensis Episcopus non tantùm Capitula, sed & fusum, ob quam sciderat vestem Princeps, propositionem, *Deitas est passa*, purgavit, atque ità illuminatus tandem Augustus Synodo paruit, fecitque, quod factiosi scribunt ad suos in Epheso. *Placuit pientissimo Regi post multas adhortationes, ut singuli ad propria redeamus: Adhæc ut & Ægyptius & Memnon Ephesus in suis locis maneant. Sic enim poterit Ægyptius omnes excæcare muneribus suis. Sic ut ille quidem, cùm innumera fecerit mala, ad thronum suum redeat, iste vir innocens vix ad suam mansionem dimittatur.* Pro magna enim gratia Nestorium in Sancti Euprepii monasterio manere Theodosius indulsit. Celestinus autem Pontifex omninò improbavit, quod Antiochenæ Ecclesiæ & Episcopus & Clerus olerent eandem lepram, ideòque apud Principem institit deportari Hæresiarcham: *Sola enim tales homines decet solitudo.* At non obtinuit: Nestorium enim Antiochiæ ad quatuor annos, muneribus & honoribus impartitum per multos, permansisse scribit Evagrius Epiphaniensis.

Tunc quammaximè vociferari perrexit Factio, quod nuper ad Alexandrum suum Metropolitam scripserat Theodoretus: *Judices ipsi omnes auro confidunt, & contendunt unam esse naturam Deitatis & humanitatis.* Legenda ejusdem Epistola ad Andream Samosatensem, ad Rufum Thessalonicensem, & ad Joannem Antiochenum Episcopum de morte Cyrilli. Damnatos suos ferre nequiit in throno & ministerio Episcopali, atque ità sperni quartum Canonem Antiochenum. Addit Liberatus Carthaginensis. *Et ità Joannes cum suis Antiochiam profectus est, ubi colligens plurimos Episcopos damnavit iterùm Cyrillum, cùm jam esset Alexandriæ.* Tunc item factum est, quod in famosa Epistola scribit Ibas Metropolita Edessenus. *Remansit Orientale Concilium non communicans Episcopis, qui communicaverunt Cyrillo. Et ob hoc multa tristitia inter eos facta est, & in contentione erant Episcopi adversùs Episcopos, & completum est opere quod sceiptum est:* QUIA ERUNT INIMICI DOMESTICI EJUS. *En hæc detractiones multæ adversùm nos factæ sunt Paganorum & hæreticorum. Non enim audebat aliquis de civitate ad civitatem, aut ad Provinciam de Provincia proficisci; sed tamquam inimicum suum unusquisque proximum suum persequebatur.* Cap. 6.

Precibus Maximiani Constantinopolitanus Episcopus, jussionibus Pontifex Celestinus assiduè instabat auferri scandalum, atque ità tandem Theodosius Augustus per spectabilem Tribunum & Notarium Aristolaum Joanni Antiocheno misit Sacram, qua Maximiani ordinationem & Nestorii damnationem recipi, ejusdem errores anathematizari, cum Cyrillo pacem iniri, aut certè Nicomediam, idque sine omni Episcopo cum paucis ad necessarium servitium Clericis, ad ejus coram Principe colloquium accedi jussit, eum interim suspendens ab omni Episcoporum & Clericorum creatione & damnatione, *donec perfecta unitas consequatur.* Non absolutè evocatum Nicomediam, sed jussum duntaxat, *ut vel corpore, vel saltem animi sententia coirent*, affirmat libellus S. Cyrillo exhibitus à Paulo Episcopo Emiseno, Legato Joannis. Aliter Liberatus Diaconus. *Missus est Aristolaus tribunus, Sacram Principis deferens Joanni & Cyrillo, in qua comminatus est utrisque Nicomediam exilium, nisi pacem haberent ad invicem.* Ad Joannem emolliendum etiam Sancto Symeone Stylita & Acacio Berrhœensi Episcopo usus est Theodosius, jussitque hæc omnia nequaquam sua anctoritate, sed tamquam executor decreti Apostolici, quo Celestinus Papa Joannem Patriarcham ità urgeri mandavit, contumaci minatus parem cum Nestorio damnationem. Papalis Epistola data est idibus Martiis, sub Consulatu Ætii & Valerii, proximo post Synodum anno, paucis septimanis ante mortem Pontificis, utpotè defuncti octavo idus Apriles: Eratque tum Synodus dudum soluta. Eodem Consule Epist. 11.

fule & die datis ad Principem & Maximianum Nestorii successorem Epistolis apponitur in Epigraphe : *Post Synodum* . Ad Synodum igitur post Synodum scripta est Epistola , quod dicti Maximiani , octavo Kalendas Novembres consecrati , Episcopatum confirmet ad ejus Relationem , quam etiam solutam noluit Pontifex privare honore responsi.

Joannes Patriarcha , Acacii Berrheensis Episcopi suasu , duxit obediendum . Nicomediam , & quidem fine Patriarchali comitatu , adire nolens , advocatæ suæ Synodo persuasit damnati cum suis blasphemiis Nestorium , probarique ordinationem Maximiani . Quod namque blasphemum & incorrigibilem Erronem fuerit jam pridem pertæsus , palàmque dixerit deportandum,
L. 1. c. 7. testatur Evagrius Epiphaniensis. Faciendæ unionis Legatum Alexandriam misit Paulum Emisenum Episcopum , volens ipse , scribit ad Aca-
L. 3. Conc. Eph. c. 35. cium Melitinensem Sanctus Cyrillus, *Præscribere pacis leges , & abolere omnia , quæ vel Epistolis , vel tomis , vel libris evulgaveram* , tenerique solam fidem Nicænam . Responsum suum scribit idem Cyrillus ad Donatum Nicopolitanum Epi-
Cap. 38. scopum , veteris Epiri Metropolitam . *Meminit Sanctitas Tua nuper Ephesi quoque ejusmodi ab illis propositas conditiones . Ego ad hæc rescripsi rem illos postulare , quæ fieri planè non possit , eò quod quæcumque scripsimus* , rectè scripserimus, *nihilque ex eis negare nos posse* . Post plures tandem ultrò citroque litteras sublatum est scandalum, stabilita Ecclesiarum pax, Paulus Emisenus ut gratus hospes admissus ad celebranda & populo impartienda Divina , Cyrillus solemnem illam pacis Epistolam scripsit, cujus exordium , *lætentur cæli & exultet terra* , unionis decreto in Synodo Florentina præfixit etiam Eugenius quartus. Quæ omnia Xixtus tertius Papa cum gaudio confirmavit.

Pergit Cyrillus in litteris ad Donatum Nicopolitanum. *Sciat & hoc quoque Tua Sanctitas religiosissimum Episcopum Paulum initio plurimùm institisse Helladii* Tharsensis , *Eutherii* Thyanensis, *Himerii* Nicomediensis , *& Dorothei* Metropolitæ Marcianopolitani *causa* , *obnixèque rogasse , ut quæ contra ipsos decreta erant , abrogarentur . Affirmabat enim pacem Ecclesiarum aliter perfici non posse , nisi id quoque fuisset adjectum . Ego verò respondebam rem ipsam modis omnibus impossibilem conari , eò quod nos istud nunquam essemus permissuri . Manserunt itaque in eodem schismate , in quo nunc etiam perseverant , neque ulla eorum in conditionibus de pace Ecclesiarum propositis facta est mentio* . Dorothei crimen notum est , reliqui haud dubiè & ipsi & Nestorio pertinaces adhæserunt. Eadem de causa Theodosius Augustus è Metropolitana Tyriorum cathedra extrusit Irenæum , Cyri nuper defuncti successorem, pro quo Theodoretus scripsit vanam Apologiam.

Capitula tamen acceptari Cyrillus non exegit. De Maximiano Constantinopolitano Episcopo , ac ejus Synodo falli credo Liberatum Carthaginensem . Eam enim rei impossibilis postulationem sibi à solo Joanne Antiocheno ac ejus Synodo factam scribit disertè Cyrillus ad Acacium Melitinæ, & Donatum Nicopoleos Episcopum. Exindè prodiit occasio plurimis suprà adductis calumniis, radixque novarum contentionum . Quinimmò Nestoriani ubique ebuccinavere admissam à Cyrillo Orientalium professionem esse suum ipsissimum dogma, secumque jam & Cyrillum sentire. Sub ejus nomine finxerunt Epistolam pœnitentiæ de suis apud Ephesum Actis , quin & scriptam quasi à Philippo Romanæ Ecclesiæ Presbytero, ac ad Ephesinam Synodum Legato, Epistolam ex nomine Xixti tertii Pontificis , dolentis Nestorii depositionem, eique auxilium quærentis. Esse mendacia ostendit in laudatis ad Acacium Melitinensem litteris Cyrillus, & addit: *Xixtus sanctissimus Episcopus scripsit consona sanctæ Synodo, omnia illius gesta confirmavit, & nobiscum sentit*. Attamen Capitulorum per Orientales acceptatio hiscè malis nullam irrependi rimam hiare permisisset.

Et hæc est causa, cur ex Antiocheno Sancti Euprepii Monasterio ejectum Nestorium, nudumque & inopem , deportari jusserit Augustus Theodosius, ejus bona Ecclesiæ Constantinopolitanæ, libros igni, sequaces addicens cunctis hæreticorum pœnis. Sacrum Edictum, Isidoro Prætoriorum Præfecto directum, mandat hominem deportari Petras; Evagrius autem Epiphaniensis ait deportatum Oasin Lybiæ, veram calamitatis domum, ad quam à Constantio Augusto proscribi etiam Sanctum Athanasium curavit nequam Factio Eusebiana. Nempè exilii locum ob novam semper in blasphemia pertinaciam sæpè Nestorius mutavit. Exstat lex vetans, ne quis præter Augustalem Præfectum, aut Ægypti Ducem deportet in Oasin, nec ultra sex menses aut certè annum istic quis detineatur: Ob insignes loci miserias. Antiochia exportandus dixisse fertur: *Sacra Virgo* Liberat. c. 6.
dicatur DEIPARA, *& ea, quæ fecerunt tristitiam, conquiescant*. At fidem nullibi invenit. Ejus apud Oasin afflictiones refert laudatus Evagrius. At *earum utilitatem ille perdidit*, utpotè eorum unus, ad quos in libris de Dei civitate Sanctus Augustinus: *Miserrimi facti estis, & pessimi permansistis*. Lingua in saniem versa mortuus est, teste Georgio Cedreno, blasphemans: *Hactenùs nobis per-* F. 379.
suasum non est Mariam esse Dei genitricem. Ità raptus in sempiternum carcerem blasphemiæ & gehennæ.

Etiam damnatus Pelagianus tunc à se ablegavit Joannes Antiochenus. Desperatus ac consilii inops Julianus Romam venit ad Xixti tertii pedes, implorans Sancti Apostoli Petri misericordiam quasi pœnitens. Verùm Sanctus Leo magnus , Ecclesiæ Romanæ tunc Archi-Diaconus ficta judicavit omnia, ideòque divinæ per ipsum hostiliter nimiùm impetitæ gratiæ januam claudendam , penitùsque abjiciendum turbulentum hominem persuasit, uti in Chronico scribit Sanctus Prosper, ac ex illo Hermannus Contractus. Abjisse ad Siculos dicitur infœlix Ex-Episcopus, & ad sustentandam miserabilem vitam prima litterarum rudimenta pueros docuisse usque ad mortem, quasi alter Dionysius Corinthi.

CA-

CAPUT SEPTIMUM.

Exponuntur reliqua Synodi Acta.

Epist. 62. c. 4.

ALiam Synodi hujus decisionem refert Sanctus Leo Pontifex in litteris ad Maximum Patriarcham Antiochenum. *Subrependi occasiones non prætermittit ambitio, & quoties ob incurrentes causas generalis congregatio facta fuerit Sacerdotum, difficile est, ut cupiditas improborum non aliquid supra mensuram suam moliatur appetere. Sicut etiam in Ephesina Synodo, quæ impium Nestorium cum suo dogmate perculit, Juvenalis Episcopus ad obtinendum Palæstinæ Provinciæ Principatum credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentitia scripta firmare. Quod sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus Episcopus meritò perhorrescens scriptis suis mihi*, Romanæ Ecclesiæ tunc Archi Diacono, *quid prædicta cupiditas ausa sit, indicavit, & solicita prece multùm poposcit, ut nulla illicitis conatibus præberetur assensio*. Addit Orientalium Episcoporum prima petitio ad Principem missa è civitate Chalcedonensi. *E nobis quidam à pientissimo Juvenali Hierosolymitanorum Episcopo olim ordinati fuimus, quamvis pro Canonibus certandum esset, ne videremur gloriæ nostræ causa dolere. Et nunc quoque illius studia & præstigias tales per Phœnicem secundam & Arabiam non ignoramus*.
L. 1. c. 12. Juvenalis, uti scribit Evagrius Epiphaniensis, è Primatiali Ephesiorum Metropoli Hierosolymam translatus, primæ Palæstinæ jure Metropolitico, per Cyrillum & Joannem Antecessores invaso, nequaquam fuit contentus: Decem Asiaticæ Diœceseos Provinciis dominari solitus tres Palæstinas eripuit Patriarchæ Antiocheno, novum se istic Patriarcham ostentans, tentansque etiam Arabiam & duas Phœnicias, & quidem per præstigias & scripta commentitia. Horum unum miscuit suæ superiùs laudatæ pro Sede Apostolica interlocutioni: *Oportebat Joannem Reverendissimum Antiochiæ Episcopum confestim accurrere ad Apostolicam Sedem magnæ Romæ nobiscum confidentem, & obedientiam ac honorem deferre Apostolico sanctæ Dei Ecclesiæ Hierosolymorum, apud quem maximè mos est ex Apostolico ordine atque traditione, ut ipsa sedes Antiochena dirigatur & apud eum judicetur*. Etiam Joannes Hierosolymæ Antistes sese Episcopum Apostolicum, suamque Sedem jactabat Apostolicam; ast ab illa judicandam aut dirigendam sedem Antiochenam fabula est solius Juvenalis, omninò digna nomine præstigiarum, remittendaque, quo & Joannem remisit Sanctus Hieronymus, ad sextum & septimum Canonem Nicænum. Juvenalis, inquam, Joannem Antiochenum videns extra Synodi & Sedis Apostolicæ gratiam, damnatum à Sancto Cyrillo, ac inauditum à Rhegino Cypriorum Metropolita excussum, istaque Provincia mutilatum, mutilare voluit & tribus Palæstinis in sedem suam transferibendis. At Sanctus Cyrillus aliud esse sciens delicta Antistitum, aliud jura sedium, retudit ambitum, usus consilio & auxilio Sancti Leonis, ex tunc tenacissimi Canonum Nicænorum. Etiam Autocephaliam Rhegino datam jam dixi nunquam confirmatam à Romana Ecclesia, haud dubiè suasu & opera ejusdem Leonis.

Quomodò autem obedierit Juvenalis, docet Sancti Cyrilli ad Gennadium Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyterum & Archimandritam Epistola, cujus fragmentum recitant Sanctus Ivo Carnotensis Episcopus, & in Decreto Gratianus Monachus. *Dispensationes rerum nonnunquam cogunt parùm quidem à debito foras exire, ut majus aliquid lucrari faciant. Sicut enim ii, qui mare navigant,* Epist. 144. 171. 214. 1. quæst. 7. c. 16. *tempestate urgente, navique periclitante anxiati, quædam exonerant, ut cætera salva permaneant; ità & nos, cùm non habemus salvandorum omnium negotiorum certitudinem, despicimus ex eis quædam, ne cæterorum patiamur dispendia. Et hæc scribo cognoscens, quod Pietas Tua tristetur in sanctissimum Proclum Episcopum, eò quod admiserit in communionem Æliensium Hegumenum, quem Ecclesiæ leges Palæstinæ Præpositum non noverunt. Igitur ne refugiat Pietas Tua sanctissimi Procli Episcopi communionem. Una enim cura mihi fuit & Sanctitati ejus: Et dispensationis modus nulli displicet sapientum*. Hegumeni seu Episcopi Juvenalis, quod tres Palæstinas ex Ephesinæ Synodi decreto contumax nollet restituere Patriarchæ Antiocheno, refutatam priùs communionem tandem admisit Proclus Constantinopolitanus Episcopus, Maximiani successor; verùm Gennadius Archimandrita tulit adeò indignè, ut ejus communionem refutarit, tamquam polluti à Juvenale prævaricatore, ac per ipsum Sanctum Cyrillum decreti Ephesini auctorem debuerit ad illam reduci. A Juvenale, quem versatilem vertumnum fuisse docent acta in latrocinio Ephesino, novos Ecclesiæ motus metuebant Cyrillus & Proclus, ideòque censuerunt ejus contumacem ambitum dispensatoriè tolerandum, de quo in dies crescente Synodi Chalcedonensis judicium infrà edicemus.

Quæstio est, an ex Actis synodalibus aliud nihil cassarit Romana Ecclesia? Rationem dubitandi dat S. Gregorius Magnus in litteris ad Narsen Comitem. *Ephesinam Synodum perscrutantes, de* L. 5. Ep. 14. *Adelphio & Saba, & cæteris aliis, qui illic dicuntur esse damnati, omninò nihil invenimus. Et existimamus, quia sicut Chalcedonensis Synodus in uno loco ab Ecclesia Constantinopolitana est falsata, sic aliquid in Ephesina Synodo factum est*. Sola & omnia à se confirmata generalium Synodorum acta Archivis suis inserere solet Romana Ecclesia: Quocircà decretum de Messalianis, quod in illis Gregorius non reperit, certum est non fuisse confirmatum. Et Codex Canonum Ecclesiæ universæ solos sex Ephesinos Canones cum decretis de non alterando Nicæno Symbolo & de Ecclesia Cypriorum continet, nihil de Messalianis. Quin immò vetus, à Dionysio Exiguo collectus, Codex Canonum Ecclesiæ Romanæ nihil penitùs habet ex Ephesinis constitutionibus, nisi solam ad instar appendicis Epistolam duodecim Capitulorum S. Cyrilli, id est, solum fidei decretum.

Respondeo per Romanam Ecclesiam confirmata fuisse duodecim Cyrilli Capitula, Canonem de Symbolo, & Acta contra Pelagianos. Abundè id liquet ex huc usque dictis. Reliqua sibi ipsis relicta sunt, quomodò dixi suprà de Actis Synodi Constantinopolitanæ. Romana namque Eccle-

sia, uti scribit frequenter Sanctus Leo agens de confirmatione Synodi Chalcedonensis, ea sola confirmare solet, *propter quæ Synodus congregatur*, & de quibus à Romano Episcopo habet præviam instructionem, suffragium, & mandatum. Causam edicit Vigilius Pontifex in suo ad Justinianum Augustum de tribus Capitulis Constituto. *Nostrum* Episcopi in quinta Synodo congregati *debebant definitum de tribus Capitulis sustinere responsum, antiquum & regularem ordinem custodientes, ne ante nostræ, id est, Apostolicæ Sedis promulgationem sententiæ quidquam proferre tentarent*. Et Synodus Chalcedonensis: *Missi Apostolici semper in Synodis priùs loqui & confirmare*, id est, articulos sibi per Pontificem delegatos proponere & suo suffragio qualificare *soliti sunt*. Quare Marcus Antonius de Dominis, ejusque satellites ignorantiam suam produnt & malevolentiam, dum Sedem Apostolicam, proponendi jus sibi in Tridentina Synodo adscribentem, arguunt invasæ & usurpatæ potestatis. At verò de solis Nestorio ac Pelagianis judicari per Ephesinam Synodum jusserat Celestinus Pontifex, ideóque illa sola, tamquam verum generalis Synodi vigorem habentia, idem ille & ejus successores confirmarunt. Ea autem inter est omninò decretum de non alterando Nicæno Symbolo: utpotè factum ad frænandos Nestorianos & quosvis deinceps alios ausus temerarios in avitam tesseram Christianitatis. Reliqua tamen Acta, quod de primo Canone Constantinopolitano ad Leonem Augustum scripsit Evoptius Episcopus Cizicenus, veritas confirmarunt & tempus, & apud Latinos & apud Græcos.

Epist. 55. c. 1.

Act. 10.

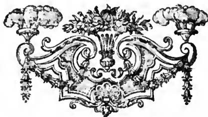

DISSERTATIO DE LATROCINIO EPHESINO.

CAPUT PRIMUM.

Exponitur Hæresis Eutychiana, occasio latrocinii.

Epist. 97, c. 1. AD Leonem Augustum scribit Sanctus Leo Papa. *Non longo temporis intervallo catholica fides à duobus est hostibus impetita, quorum prior Nestorius, Eutyches secundus emersit*, errore dissimiles ac invicem adversi, pares impietate. Eutyches seipsum in libellis Ephesino latrocinio exhibitis jactat natum ex parentibus orthodoxis, statimque in infantia per sanctum Christianitatis lavacrum & signaculum Deo consecratum: Adultum adversùs Nestorium Episcopum suum strenuè pro avita fide pugnasse dixit in sua adversùs illum Synodo vetustus ejus amicus, ac Nestorii post Maximianum & Proclum in sede Constantinopolitana successor, Sanctus Flavianus. Eadem ad Synodum dixit ejus accusator, Eusebius Dorileensis in Phrygia salutari Episcopus. *Metuo ipsius concussionem. Ego pauper sum, nihil possidens. Minatur mihi exilium. Divitias habet. Designat mihi jam Oasin:* Quò à solo Principe, Augustali Præfecto, aut Ægypti Duce jam suprà dixi potuisse deportari. Eutyches namque erat Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter, *celeberrimus*, teste Liberato, *Monasterii Hegumenus* sive Archimandrita, habens sub se trecentos Monachos, pecunia olim, dignitate & varia militia claros, ut ipsi adserunt in libellis dicto latrocinio exhibitis, adeòque & in Ecclesia & in Palatio ille prævalebat: præsertim apud Chrysaphium Principis Eunuchum, quem fuisse ejus ex sacro fonte filium scribit idem Liberatus. Persuasit ille Theodosio Augusto concedere ge-
S. Leo neralem Synodum, *ut de statu ejus, qui anteà*
Epist. 15. *honorabilis videbatur, diligentiùs judicaretur.*
Epist. 13. Fuisse enim anteà *de humilitatis proposito lauda-*
Epist. 15. *bilem* scribit Sanctus Leo Pontifex ad Pulcheriam Augustam. Addit fuisse senem imperitum, *superfluò visum honorabilem, nullo unquam cognoscendæ veritatis studio imbutum, & qui nulla maturitate cordis ornaris canitiem senectutis*, stultissima insultatione ausus incessere, *quod Dominus in Ecclesia neminem utriusque sexus voluit ignorare*. Et in litteris ad Sanctum Flavianum. *Quam eruditionem de sacris novi & veteris testamenti paginis acquisivit, qui nec ipsius quidem Symboli initia comprehendit? Et quod per totum mundum omnium regeneratorum voce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur.* Cum Marcione & Valen- Epist. 13.
tino blasphemavit, credens *de Dei majestate religiosius sentire*. Eum delirum ac insipientem, ejus dogma profanum, fatuum, brutamque contentionem vocant Facundus Hermianensis, & Paulus Apameensis Episcopus, secundæ Syriæ Metropolita, in litteris ad Justinianum Augustum, lectis in Synodo Constantinopolitana sub Menna Patriarcha. Eusebius Dorileensis in libellis Sancto Flaviano ac ejus Synodo exhibitis asserit fuisse *linguæ infrænis & oris inobserati*, utpotè ad blasphemias suas firmandas *ausum Patres, qui inter Sanctos connumerantur, hæreticos nominare*. Ejus verba eidem Synodo referunt illius citatores Joannes Presbyter & Andreas
Diaconus Ecclesiæ Constantinopolitanæ. *Para-* Conc. Chal. Act. 1, f. 103.
tum se asserebat expositioni sanctorum Patrum, qui in Nicæa & in Ephesο congregati sunt, consentire & subscribere expositionibus eorum. Si verò aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli aut errare, hoc neque reprehendere neque subscribere, solas autem Scripturas scrutari, tamquam firmiores sanctorum Patrum expositionibus. Hoc enim est perpetuum hæreticorum privilegium, in quibus, teste Sancto Gregorio Nazianzeno, imperitia passim est mater audaciæ.

Ejus errores compendio refert Liberatus Diaconus Carthaginensis. *Eutyches prædicabat Domi-* Cap. 11.
num nostrum Jesum Christum consubstantialem non esse nobis secundùm carnem, sed de cœlo corpus habuisse. Rursùmque varians dicebat ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunatio-
nem verò unam factam, Erroris occasio fuit pax Cap. 8.
inita inter Sanctum Cyrillum & Joannem Patriarcham Antiochenum, de qua idem Liberatus. *Quidam de Palatio per Eulogium Presbyterum & Apocrisarium Alexandrinæ Ecclesiæ culpaverunt Cyrillum, cur susceperit ab Orientalibus Episcopis duarum confessionem naturarum, quod Nestorius dixit & docuit. Sed & Valeriano Iconii & Acacio Melitinensi Episcopis hoc ipsum de Cyrillo videbatur.* Inter divisas naturas & naturas distinctas non discreverunt, cum Sancto Athanasio & ipso ante pacem Cyrillo dici in Domino voluerunt unicam naturam verbi incarnatam, Orientales Episco-

pos

pos duarum naturarum adsertores dolosè Nestorianizare, & Cyrillum eas admittentem crediderunt dispensatoriè dissimulasse, aut fuisse circumscriptum. Eodem errore, uti ad Sanctum Leonem Papam Sanctus Flavianus scribit, laboravit Eutyches, ideoque pacem illam tamquam hæreticas technas, ipsosque Orientales Episcopos tamquam Nestorianos aversatus est, præsertim Ibam Edessenum, & Theodoretum Cyrensem. Verùm enim verò Ecclesiarum pacem ab omni Christianitate laudatam & firmitatam criminari erat paradoxa calumnia, ideóque vela vertens Eutyches postmodùm cœpit Orientales Episcopos de ipsa violata, de spretis Sancti Cyrilli Capitulis, & de resumpta Nestoriana hæresi accusare. Barsumam, Monachorum nequissimum, adesse impetravit Ephesino latrocinio, *&*
Cap. 13. *vices*, inquit Liberatus, *agere omnium Monachorum Orientales Episcopos accusantium.*

Ejus itàque palmaris error adseruit in Christo
Conc. Chal. Act. 1. Domino non esse duas naturas, sed unam dumtaxat Divinam, non simplicem, sed incarnatam. Hinc in Ephesino latrocinio *surrexerunt omnes Ægyptii Episcopi, & Monachi, qui sequebantur Barsumam, & omnis turba, & cœperunt dicere:* EUM, QUI DICIT DUAS NATURAS, INCIDITE IN DUO; QUI DICIT DUAS NATURAS, NESTORIANUS EST. Et adversùs Eusebium Dorileensem Episcopum, prædicantem DUAS NATURAS. *Tolle, incende Eusebium, iste vivus ardeat; iste in duo fiat; sicut partitus est, partiatur. Si quis dicit duo, anathema sit.* Et adversùm omnes generaliter orthoxos: *Qui dicunt* DUAS NATURAS, *dividite, interficite, ejicite.* Et ipse Eutyches ad Theophilum & Mamantem, Sancti Flaviani Presbyteros & Legatos. *In qua Scriptura jacent* DUÆ NATURÆ? *Quis sanctorum Patrum exposuit Deum Verbum habere* DUAS NATURAS? *Ego de Deitate non disputo, neque dico*
Act. 2. DUAS NATURAS. *Absit* Et latrocinii Præses Dioscorus perfricta fronte effutiit ad Synodum Chalcedonensem. *Manifestè ideò* ab Ephesino latrocinio *damnatus est Flavianus* Constantinopolitanus Episcopus, *quoniam post adunationem* DUAS *dixit* NATURAS. *Ego autem testimonia habeo sanctorum Patrum, Athanasii, Gregorii, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere post adunationem* DUAS NATURAS, *sed unam naturam Dei Verbi incarnatam. Ego cum Patribus ejicior, ego defendo Patrum dogmata, non transgredior in aliquo, & horum testimonia non simpliciter, neque transitoriè, sed in libris habeo.* Undè & Basilium Seleuciensem Episcopum, Metropolitam Isauriorum, qui in Sancti Flaviani Synodo Eutychetem damnarat ob negatas DUAS NATURAS, Ephesi coegit ad hanc palinodiam.
F. 153. *Accuso & reprehendo proprium vocem, quam de* DUABUS NATURIS *professus sum in gestis habitis apud Regiam civitatem, & adoro unam naturam Deitatis unigeniti inhumanati & incarnati.* Quod à quovis duarum naturarum adsertore adseti crederent & duos Dei filios, scribit Theodoretus ad Monachos Constantinopolitanos.

Erroris fundamentum dat apud Photium in Bibliotheca Sanctus Efremius Patriarcha Antiochenus, loquens de Eutychianistis Severianis.
Dicunt DUAS NATURAS *in Christo duas personas constituere & hypostases: Natura enim sine* L. 229.
persona non est, neque non subsistens. Naturam & hypostasin, dogma gentilium secuti, non distingui affirmant. Esse id illis palmare fundamentum ait assiduè in Dialogis Theodoretus. Hinc in Ephesino latrocinio clamarunt adversùm orthodoxos: *Anathema dividenti.* Duas distinctas naturas existimant non posse non esse divisas in duas hypostases. Hinc item ad relectam interlocutionem, qua in Sancti Flaviani Synodo Basilius Seleuciensis ab Eutychete exegerat duarum in Christo Domino naturarum UNIONEM SECUNDUM HYPOSTASIN, in Ephesino latrocinio *unus quidem, nescio quis, projecit seipsum in medium, & dicere cœpit:* QUIA HÆC VOX ECCLESIAM CONTURBAVIT. Et ipse Eutyches ad Joannem Presbyterum & Andream Diaconum, Sancti Flaviani & Synodi ejus Legatos, dixit: *Ex duabus naturis unitis* SECUNDUM SUBSISTENTIAM *factum fuisse Dominum neque didici in expositionibus Patrum, neque suscipio, si contigerit ab aliquo mihi tale aliquid legi, quia Divinæ Scripturæ meliores sunt Patrum doctrinis.* Unionem in hypostasi credidit distingui non posse ab unione in natura.

Notanda sunt verba Dioscori, quibus dicit damnatum Flavianum, quod in Domino adfirmarit duas naturas *Post adunationem.* Ibi posuit vim. Quod namque Ephesinum latrocinium everterit naturarum proprietates & differentiam, earumque confusionem induxerit, dicens, quod nemo hactenùs, esse unam Divinitatis & humanitatis naturam, scribit Theodoretus ad Eusebium Scholasticum & Episcopum Sabinianum. Damnatus, inquam, est Sanctus Flavianus ob damnatum hanc Eutychetis in sua Synodo blasphemam professionem: *Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem,* POST ADUNATIONEM *verò unam naturam confiteor.* Aliud ab illo neque Flavianus, neque Eusebius Dorileensis potuit extorquere. Quin Patricio Florentio, urgenti ad duarum naturarum confessionem, respondit: *Ego legi scripta beati Cyrilli, & sanctorum Patrum, & Sancti Athanasii, quoniam ex duabus quidem naturis* ANTE ADUNATIONEM, *post adunationem autem & incarnationem non jam duas naturas, sed unam naturam dixerunt.* Ad quæ rectè reposuit Basilius Seleuciensis. *Si dixeris*, EX DUABUS NATURIS, POST ADUNATIONEM VERO UNAM, *& non addideris*, INCARNATAM ET INHUMANATAM, *putaberis confusionem dicere & commixtionem; si autem addideris*, INCARNATAM ET INHUMANATAM, *eadem cum Patribus dicis.* Athanasius quippè & Cyrillus nequaquam simpliciter unam in Domino naturam, sed dixerunt unam naturam incarnatam. Patrum verba truncare est antiquum privilegium hæreticorum. Etiam Dioscorus ad plenam Synodem Chalcedonensem evomere non erubuit: *Ex duabus naturis suscipio, duas non suscipio*, utique post adunationem. Et ad relectas hasce laudati Basilii voces, *Adoro Dominum post incarnationem in duabus naturis cognitum*, Ephesi-

num omne latrocinium exclamavit: *Impartibilem nemo separet*. Hasce voces, *Ex duabus naturis*, & *In duabus naturis*, distinguunt quasi toto cœ-
Post Ep. 9. lo: Esse hoc illis palmare principium scribunt ad Symmachum Papam Episcopi Orientales.

L. 1. c. 6. Eorum sensum exponit Facundus Episcopus Hermianensis. *Dicunt, sicut ex duabus naturis, id est, anima & carne, una composita est humana natura, sic ex Deitate & humanitate una composita est Christi natura: Et ideò* EX DUABUS *quidem, sed non* IN DUABUS NATURIS *Christum confitentur*. Respondet verò idem Doctor. *Nulla causa est, cur etiam unusquisque homo in duabus negetur esse naturis, in carne scilicet atque anima. Quæ tamen quia & una ex duabus composita, rectè hominis naturam dici certissimum est. Potuit enim hominis anima in unam naturam cum sua carne componi. De Christi verò Divinitate inconvertibiliter simplici non sine ingenti blasphemia dicitur, quod in unam naturam cum suscepta humanitate componi potuerit. Deindè considerent, quod sive anima sive caro adunationis suæ causa exstiterunt, & non hunc habent naturæ finem singulariter ac separatim consistere; sed ad sui conjunctionem tendunt, & invicem sibi debent quodammodò, ut existant. Nam sicut caro animæ facta est, ità & anima carni, & ipse naturalis earum intentiani finis est pariter esse.*

Rectè item ad Eutychetem dixit Basilius Seleuciensis: *Putaberis confusionem dicere & commixtionem*. Eum quippè fuisse Apollinaristam, adeòque dogmatisten confusionis inter Domini naturas, ad Synodum Chalcedonensem dixit etiam Diogenes Metropolita Cyzicenus, adstipulanturque Facundus Hermianensis, Liberatus Carthaginensis, & Sanctus Flavianus, ejus examinator & damnator, in Relationibus ad Ecclesiam Romanam. Electum ab ipso tertium
Epist. 97. c. 1. Apollinaris dogma scribit Sanctus Leo Pontifex ad Leonem Augustum. Quod naturarum differentiam evertat, & universa Dominicæ dispensationis negotia quasi fermentum misceat, asseverat in Relatione ad Principem Synodus Chalcedonensis. Et uni è tribus suis adversùm Eutychianistas dialogis Theodoretus apposuit hunc titulum: *Deus inconfusus*. Aliter tamen Sanctus
Epist. 3. Gelasius Pontifex in litteris ad Episcopos Dardaniæ: Ait ab illo solam Domino adscribi Divinitatis naturam, *susceptæ carnis veritate prorsùs abolita*, adeòque resuscitari improbum phantasma Marcionis & Manichæi. Quod ipsum
Epist. 7. scribunt Symmachus Pontifex in litteris Apolo-
Epist. 5. geticis adversùs libellum famosum Anastasii Augusti, & in litteris ad Episcopos Orientales, nec non ejus successor Hormisda in litteris ad Cæsarium Episcopum Arelatensem, & in litteris ad omnes totius Orientis, secundæ præsertim Syriæ, orthodoxos, recitatis in Synodo Con-
Act. 5. stantinopolitana sub Menna Patriarcha.

Respondeo hæc conciliari à Sancto Leone Magno, frequenter iterante, quod scribit in Epi-
Epist. 83. stola ad Episcopos Palæstinos. *Si ab Apollinaris perversitate Eutyches desciscit, ne convincatur Deitatem passibilem sentire atque mortalem, & tamen Verbi incarnati, id est, verbi & carnis unam audet pronunciare naturam, non dubiè in Manichæi & Marcionis transit insaniam, & Mediatorem Dei & hominum, hominem Jesum Christum simulatoriè omnia credit egisse, nec humanum in ipso corpus, sed phantasticam corporis speciem oculis apparuisse cernentium*. Chamæleontem egit homo versatilis, suique erroris fundum nunquam voluit, aut potuit aperire. Etenim in libellis Ephesino latrocinio exhibitis anathematizat omnes usque ad Simonem magum hæreticos, præsertim Valentinum, Manichæum, Apollinarem, de quibus venerat in suspicionem. Et ad verba jam adducta Basilii Seleuciensis, *Putaberis confusionem dicere*, Ephesi à factione latrocinali *tantus factus est plausus, ut omnium orthodoxorum animæ commoverentur*. Et ad Synodum Chalcedonensem dixit Zozon Archi Episcopus Philippensis. *Rogavimus* in Ephesino latrocinio Eutychetem, *ut diceret modum incarnationis & humanæ adsumptionis, si secundùm adsumptionem carnis scit Deum Verbum factum hominem*: At Dioscorum & ejus asseclæ *Jusserunt non investigatam dimitti istud, & non susceperunt prosecutionem nostram*. Eutychetis enim dictum modum rogati extrema vox erat: *Non disputa de natura Dei mei*. Qua evasione apud Theodoretum in Dialogis assiduè utuntur etiam ejus sequaces. Hinc ergò dubia fuit ejus mens. Omnes de Dominicæ incarnationis Sacramento errores adæquatè dividunt in tres classes: Aut dividunt, aut confundunt, aut phantasma inducunt, ideòque Eutyches aut cum Marcione & Manichæo, aut cum Valentino & Apollinario delirare debuit, quidamque hoc, quidam illud de ipso sunt opinati, quidam de utroque incerti hæserunt.

Omninò tamen videtur cum Apollinario dogmatizasse confusionem. Hinc solam Nicænam fidem ab illo admitti, rejicique additamenta contra Valentinum & Apollinarium facta per Symbolum Constantinopolitanum, suprà audivimus à testibus variis, præsertim Diogene Metropolita Cyziceno. Docuit Dominum Jesum Christum non solummodò quoad Deitatem, sed & secundùm humanitatem esse Patri consubstantialem, ità asserens definitum à Synodo Nicæna, & Chalcedonensem detestans tamquam hujus prævaricatricem, quæ illum quoad humanam naturam & Virgini Matri & nobis omnibus consubstantialem definisset. Ità de illo in tribus Epistolis scribit Sanctus Leo Papa ad Leonem Au- Epist 75.
gustum. Eam verò fuisse fundamentalem Apol- 78. 79.
linarii blasphemiam scribit Athanasius in litteris ad Epictetum Episcopum Corinthiorum. Est, inquam, dogma tertiæ classis Apollinaristarum, asserentium ipsam Verbi Deitatem conversam in carnem, passam, crucifixam, mortuam, à mortuis excitatam. Quod Eutychianistæ *Unigeniti Divinitati passionem*, mortemque & sepulturam *applicarint*, & tamen *Divinam naturam impatibilem* nobiscum prædicarint, adeòque error sibi ipsi non cohæserit, scribit Theodoretus ad Zeugmatis Magistratum, & Episcopum Timotheum. Errori occasionem dedere intellecta pessimè verba Apostoli: *Nunquam Dominum gloriæ crucifixissent*. Et Angeli apud Matthæum verba: *Ecce locus, ubi positus erat Dominus*. Nescierunt, quod *unio faciat communia nomina, & tamen eorum naturas non confundat*. Palmare fundamentum fuit,

quod

quod Deo *nibil impossibile:* Quod in Epistola ad milites eo turbatos, & in Dialogo, cui Epigraphe, *Deus impassibilis*, de imperitia & blasphemia revincit Theodoretus. Ex eodem principio Petrus Fullo, purus putus Eutychianista, sacro Trisagio addidit, *Qui crucifixus est pro nobis*, scribitque in Collectaneis Theodorus Lector de Alamundaro, Saracenorum Phylarcho, converso ad fidem, tentatoque per Severum Antiochenum Pseudo Episcopum ad perfidiam Euty-

L. 2. chianam. *Fabulam commentus est, quod litteras accepisset, quæ Michaelem Archangelum mortuum significarent. Respondentibus* Episcopis Severi Legatis *esse hoc impossibile. Quomodò igitur, inquit Phylarchus, si duas naturas Christus non habet, nudam crucem Deus pertulit, cùm ne Angelus quidem pati aut mori queat?* Ità novellus Christianus vetustos Episcopos pudefecit. Erroris absurditas peperit correctores seu moderatores Acephalos, à nobis Latinis passim dictos Semi-Eutychianos, quorum

L. 1. c. 5. nugas & vetam originem exponunt Facundus Hermianensis, & Liberatus Carthaginensis.

C. 3. Addit Sancti Flaviani ac ejus Synodi Relatio ad Sanctum Leonem. *Dicit Eutyches carnem Domini consentialem nobis non subsistere, tamquam ex nobis susceptam & coadunatam Dei Verbo secundùm subsistentiam, sed Virginem quidem, quæ eum genuit, secùndum carnem nobis consubstantialem esse, ipsum autem Dominum non suscepisse ex ea carnem substantialem nobis, & corpus Domini non esse quidem corpus hominis, humanum verò corpus esse, quod est ex Virgine.* Et in alia Relatione. *Adjecit & aliam impietatem, dicens corpus Domini, quod ex Maria factum est, non esse nostræ substantiæ, neque conspersionis, sed humanum quidem illud vocat, non tamen nobis consubstantiale, neque genitrici ejus secundùm carnem* Dominum professus est perfectum hominem, at sine carne nobis consubstantiali. Ejus mens erat labyrinthus & aqua sine fundo: Hinc quo sensu Dominicum corpus humanum quidem, at non hominis affirmaret, edicere nunquam voluit, assiduè repetens: *Non disputo de natura Dei mei.* Suspectus fuit cum Valentino errare illud è cœlo allatum, & duntaxat formatum in Virgine, non ex illa; verùm apud Joannem Presbyterum & Andream Diaconum, Sancti Flaviani & Synodi ejus Legatos, expurgavit se questus *derogationes aliquas adversùs se dictas ab aliquibus,*

Act. 1. *quasi dixerit, quia Deus Verbum carnem suam de cœlo deduxerit: Esse se innoxium ab hujusmodi derogatione.* Et libellis suis Ephesino latrocinio exhibitis inseruit: *Anathematizo Valentinum, & eos, qui dicunt carnem Domini de cœlo descendisse.* Et Diogeni Cyziceno Episcopo roganti, *Domine Eutyches, undè ergo? Dic:* Nihil respondit, nolens disputare de natura Dei sui. Fatebatur tamen Dominum non tantummodò in Virgine, sed & ex illa incarnatum. Ad quas nugas in Synodo Constantinopolitana rectè dixit Florentius Patricius, homo Laicus. *Cùm mater nobis consubstantialis sit, procul dubio & filius consubstantialis est nobis.* Filius namque matri non potest non esse consubstantialis. Et hæc est causa, cur quomodò Synodum Chalcedonensem, ità & Zenonis Augusti Edictum Enoticon puri Eutychianistæ sint abominati. Eorum unus Joannes Machiota Episcopus Alexandrinus dicit apud Liberatum Carthaginensem: *Imperfectè Edictum se habet, nec ad unitatem sufficit, quod non in anathe-* Cap. 18.
mate Synodi sit factum. Synodum enim tacebat solummodò, non damnabat; Quin cum ipsa profitebatur Domini humanitatem esse nobis consubstantialem.

Etiam hæc Eutychetis verba, *Confiteor duas naturas ante adunationem*, sunt professio absurda atque perversa, Sanctumque Flavianum arguit Sanctus Leo, quod eam *nulla increpatione reprehenderit, & sermonem nimis insipientem, nimisque* Ep. 10. c. 6.
blasphemum ità fuisse omissum, quasi nihil, quod offenderet, esset auditum: Cùm tam impiè duarum naturarum ante incarnationem unigenitus Dei Filius fuisse dicatur, quam nefariè, postquam Verbum caro factum est, natura in eo singularis adseritur. Causam dat in litteris ad Julianum Episcopum Coensem. *Arbitror talia proloquentem hoc habere persuasum, quod anima, quam Salvator adsumpsit, priùs* Epist. 11.
in cœlis sit commorata, quam de Maria Virgine nasceretur, eamque sibi Verbum in utero copularit. Sed hoc catholicæ mentes, auresque non tolerant, quia nihil secum Dominus de cœlo veniens nostræ conditionis exhibuit. Natura quippè nostra non sic adsumpta est, ut priùs creata post adsumeretur, sed ut ipsa adsumptione crearetur. Animas esse corpore priores est dogma *in Origene meritò damnatum*, ejusque Pontifex suspectum habuit Eutychetem Forsan cum Apollinario potiùs animam Domino abnegant, ideò ejus corpus dicens humanum, at non hominis, utpotè quod non ab anima, sed ab ipso Deo Verbo vivificatum non faceret hominem nostræ conspersionis. At quia penetret sensum imperiti hominis, nolentis de Dei sui natura disputare? Quidquid sit, Dioscorum Alexandrinum Episcopum, ejus protectorem, fuisse Origenistam testatur Georgius Cedrenus.

CAPUT SECUNDUM.

Aliquot quæstiones de hæresi Eutychiana.

PRima quæstio est, quomodò Ecclesia damnarit & Apollinarim & Eutychetem ob assertam duarum in Christo Domino naturarum mixtionem, conversionem, aut temperaturam, quæ esse videtur dogma constans Patrum orthodoxorum? Etenim audi Theologiam Marcionis. *Si Deus natus fuisset, & hominem verè induisset, Deus esse desiisset, amittens quod erat, dum fit quod non erat. Ideò nego Deum in hominem verè conversum, ità ut & nasceretur & carne corporaretur, quia qui sine fine est, etiam inconvertibilis sit, necesse est.* Respondet verò Tertullianus in libro de carne Christi. *Planè natura convertibi-* Cap. 3.
lium ea lege est, ne permaneant in eo, quod convertitur in eis, & ità non permanendo pereant;

dùm

dum perdunt convertendo quod fuerunt. Sed nihil Deo par est. Natura ejus ab omnium rerum conditione distat. Si ergò, quæ à Deo distant, & à quibus Deus distat, cùm convertuntur, amittunt quod fuerunt; ubi erit diversitas Divinitatis à cæteris rebus, nisi ut contrarium obtineat, id est, ut Deus in omnia converti possit, & qualis est perseverare?
Cap. 15. Et infrà in eodem libro probat Valentinianos, quod agnoscant *hominem Deo mixtum*; damnat, quod *negent hominem*. Et in libro Apologetico:
Cap. 21. *Nascitur homo Deo mixtus*. Sanctus item Augustinus in literis ad nobilem virum Volusianum adfirmat & multis probat Christum Dominum esse Dei & hominis mixturam, quomodò homo est mixtura animæ & corporis. Quod exemplum etiam Sancto Cyrillo est familiare, & Eutychianistæ habent pro nobili dogmatis sui fundamento. Et Sanctus Maximus Taurinensis Episcopus in quarta homilia de Dominico Natali concionatur ad populum: *Unigenitus Altissimi carnem, quam sumpsit ab homine, transformavit in Deum*. Et ipse Eutychetis damnator San-
Cap. 1. ctus Leo Pontifex in tertio ejusdem festivitatis sermone: *Non sic natura humana in societatem sui Creatoris est adsumpta, ut ille habitator, & illa habitaculum esset, sed ità, ut naturæ alteri altera*
Cap. 4. *misceretur*. Qua voce rursùm utitur adversùm Manichæos in quarto sermone de Epiphania. Et in quarto sermone de passione Domini ait Dei Verbi *Divinitatem carnis velamine fuisse tempera-*
Cap. 1. *tam*. Et Presbyter Leporius in libello suæ satisfactionis. *Non tamen quia incarnatus dicitur & immixtus, diminutio ejus est accipienda substantiæ*. Eadem voce usum Sanctum Eulogium Patriarcham Alexandrinum, & quidem in litteris Enthronisticis ad Romanum Pontificem, te-
L. 230. statur Photius in Bibliotheca. Antiquos Patres volventi frequenter vox ista occurrit.

Respondeo laudatum Photii locum omninò audiendum. *Eulogius utitur verbo* MIXTIONIS *piè quidem, non secundùm insanum Apollinarium, quomodò hac voce sic utendum testatus; neque secundùm audacem Eutychetem, sed ut lex pietatis permittit: ut qui nosset unum Filium Dominum nostrum Jesum Christum declarare duabus naturis indivisis & inconfusis constare in perfecta humanitate & perfecta Divinitate, ut permixtio secundùm illum confusionem non significet, neque inducat divisionem*. Dominicæ namque incarnationis Sacramentum, ut rectè in libro ad Reginas Sanctus Cyrillus, est *sacratissimum ænigma*, cui aptè cum plena præsertim erroris tùm grassantis exclusione edicendo congruum per omnia vocabulum à Patribus non semper potuit adinveniri. Vocabulum *Mixtio* adversùm Christi Domini divisores hæreticos præsertim inserviit; ne autem ad Apollinarium seduceret, adjunxit in laudata
Epist. 3. ad Volusianum Epistola Sanctus Augustinus. *Si tamen recedat Auditor à consuetudine corporum, qua solent duo liquores ità commisceri, ut neuter servet integritatem suam. Quamquam & in ipsis corporibus aere lux incorrupta misceatur*. Quo exemplo
Epist. 145. in litteris ad Monachos Constantinopolitanos utitur etiam Theodoretus. Et Sanctus Cyrillus in
L. 1. c. 3. libris adversùs Nestorium. MIXTIONIS *nomen posuerunt nonnulli etiam sancti Patres: Sed quia metuere te dicis, ne qua confusio contigisse existimetur ad instar liquidorum, quæ inter se mutuò commiscentur, libero te hoc metu. Non sic illi senserunt: Minimè. Sed ea voce sunt abusi, cùm summam unionem ostendere studerent*. Et Presbyter Leporius. *Novit Deus sine sui corruptione misceri, & tamen in veritate misceri. Non ergò ad intelligentiam imbecillitatis nostræ, secundùm experimentorum visibilia documenta facientes conjecturam de æqualibus se invicem ingredientibus creaturis, putemus Deum hominemque commixtum, & tali confusione carnis & verbi quasi aliquod corpus effectum. Absit ità credere, ut conflatili quodam genere duas naturas in unam arbitremur redactas esse substantiam. Hujusmodi enim commixtio est partis utriusque corruptio. Deus enim per infusionem potentiæ suæ misericorditer naturæ mixtus est humanæ, non humana natura est mixta Divinæ*. Hæc namque mixtio est substantialis secundùm hypostasin non tantùm unio, sed & illapsus, quem soli in creaturam Creatori esse possibilem docet communis sensus Theologorum. Rectè tamen ad Laurentium Lignidensem Episcopum scribit Epist. 2.
Sanctus Gelasius Pontifex factam in Domino *non permixtionem, non conversionem, non mutationem, sed unitatem*. Et omnis jam pridem canit Ecclesia: *Deus homo factus est neque* Eutychianam *commixtionem passus, neque* Nestorianam *divisionem*. Eutychiana grassatio vocem, *Permixtio*, malè olere fecit, & proscribi ut suspectam, scandalosam, piarum aurium offensivam.

Tertullianus lucidè seipsum exponit in libro Cap. 27.
adversùs Praxeam. *Quærendum est, quo modo Sermo caro sit factus? Utrùmne quasi transfiguratus in carne, an carnem indutus? Immò carnem indutus. Cæterùm Deum immutabilem & informabilem credi necesse est, ut æternum. Transfiguratio autem interemptio est pristini. Omne enim, quod transfiguratur in aliud, desinit esse quod fuerat, ac incipit esse quod non erat. Deus autem neque desinit esse, neque aliud potest esse. Sermo autem Deus. Quem si non capit transfigurari, consequens est, ut sic caro factus intelligatur, dùm fit in carne, & manifestatur, & videtur, & contrectatur per carnem: Quia & cætera sic accipi exigunt. Si enim Sermo ex transfiguratione & demutatione substantiæ caro factus est, una jam erit substantia Jesus ex duabus, ex carne & spiritu mixtura quædam, ut electrum ex auro & argento, & incipit nec aurum esse, id est, spiritus, nec argentum, id est, caro, dùm alterum altero mutatur, & tertium quid efficitur*. Nervose ostendit *utramque substantiam mansisse in sua proprietate, duplicemque statum non confusum esse, sed conjunctum in eadem persona*.

Quocircà in libro de carne Christi palàm, Cap. 3.
more suo, abutitur voce, *Conversio*, pro adsumptione. Liquet ex verbis sequentibus. *Angelos conversos in effigiem humanam aliquando legisti & credidisti, & tantam corporis gestasse veritatem, ut & pedes eis laverit Abraham, & manibus ipsorum ereptus sit Sodomitis Loth: Conluctatus quoque homini Angelus toto corporis pondere dimitti desideraverit; adeò detinebatur. Quod ergò Angelis inferioribus Deo licuit, ut conversi in corpulentiam humanam Angeli nihilominus permanserint, hoc Tu po-*

potentiori Deo auferes, quasi non valuerit Christus, verè hominem indutus, Deus perseverare? Ait Angelos non in speciem, sed in humani corporis veritatem fuisse conversos: Columbam item, in qua apparuit Spiritus sanctus, fuisse non imaginariam, sed omninò veram. Longissimè recedere vult à blasphemiis, in quas imaginariæ in Domino carnis adsertio præcipitavit Marcionem. Quocircà conversio apud ipsum istic non est aliud, quàm transformatio seu transvestitio, qua Deus Verbum adsumpto naturæ nostræ habitu inventus est homo. Est Tertullianicus vocis abusus.

Porrò Sanctus Leo Pontifex, dicens Divinitatem carnis velamine fuisse temperatam, loquitur ex Sancto Augustino, passim adferente adsumptam à Domino carnem esse originalis nostræ cæcitatis medicinam. Anaxagoram Philosophum quæstioni, *cujus rei causa natus esses*, respondentem, *Solis & cœli videndi*, meritò ridet Lactantius Firmianus: Muscarum enim & culicum est ista beatitudo. Nobis videndus & adorandus est sol longè alius, *lumen verum, illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum*. Verùm *lux lucet in tenebris, & tenebræ eam non comprehenderunt*. Peccatricis mentis oculus sanandus & mundandus est collyrio, ac ipse justitiæ acerrimus sol medio interim velamine temperandus: Collyrio Divinæ gratiæ, & velamine adsumptæ humanitatis.

L.3.c.9.

Animæ & carnis nostræ exemplo utuntur Patres, ut ostendant diversas in Domino naturas uniri posse in unam hypostasin, manereque integras & inconfusas. Ipsas in unam transire naturam nemo exindè probavit unquam orthodoxus, uti suprà audivimus à Facundo Hermianensi, traditque etiam in litteris ad Timotheum Episcopum, & in litteris ad Eusebium Scholasticum Theodoretus. Hæc verba sua, *Deus converti potest in omnia*, id est, *in suam Divinam hypostasin adsumere potest omnia*, mitigat ipse Tertullianus, in ejusdem libri capite sequenti dicens adsumi non potuisse naturam bestialem: In ejus adsumptionem procedere argumenta Marcionis.

Epist.130. Epist.21. Cap. 4.

Altera quæstio est, quomodò quidam Eutychianistæ adsumptam à Domino humanitatem fassi sint nobis consubstantialem, admiserintque non dumtaxat Zenonis Augusti Edictum Enoticon, sed & ipsam Synodum Chalcedonensem, & dogmaticam Epistolam Sancti Leonis Pontificis ad Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum? Ità enim de Anthymo, per Agapetum Papam ob hæresin Eutychianam ejecto de sede Constantinopolitana, testantur in sententia & Edicto adversùs illum Petrus Hierosolymæ Episcopus & Augustus Justinianus. Et eos, qui in Chalcedonensi Synodo tria dumtaxat, eaque ad fidem non spectantia, Capitula culpabant, quis nesciat fuisse Acephalos? Respondeo cum Facundo Hermianensi. *Dicunt Acephali, quoniam si & una prædicetur Filii Dei natura, potest accipi eadem una natura secundùm aliquid naturæ Patris esse consubstantialis, & item secundùm aliquid nostræ*. Verùm doli & nugæ sunt ista, adversùm quæ addit Facundus. *Hoc est dicere nec Patris eam naturæ consubstantialem esse nec nostræ. Nam cùm aliquid habere dicitur hæc una Filii Dei natura, quod Patris natura non habeat, non aliud est, quàm eam negare consubstantialem & naturæ Patris & nostræ*. Facundè id pergit demonstrare. Undè dolosam fuisse Anthymi professionem addiderunt Petrus Episcopus & Princeps Justinianus. Idem dolus peperit nobis varias Eutychianorum scissuras & classes, novissimèque Monothelitas.

L.1.c.5.

Nos orthodoxi Belgæ Lutheranos & Calvinistas voce barbara vocamus *Geusios*, deducta à voce Gallica, *les Gueux*, id est, mendicos. Non sine fundamento aut vetusto exemplo. Etenim & Theodoretus Eutychianistas ità vocat, suique in illos eruditissimis dialogis dedit titulum, *Eranistes*, id est mendicus: Quoniam à variis prioribus hæresibus infausta sua dogmata emendicarunt. *Quod enim Deum solum Christum Dominum nominant, id Simonis & Cerdonis, & Marcionis & aliorum est, qui execrandæ huic sententiæ sunt affines. Quod verò ex Virgine nativitatem confitentur quidem, sed eam dicunt trajectitiam fuisse, nec Deum Verbum quidquam ex Virgine sumpsisse, ex Valentini & Bardesanis, & his adhærentium prodigiosis dictis hauserunt. Quod autem Christi Domini Divinitatem & humanitatem vocant unam naturam, ex Apollinarii nugis furati sunt. Quod denique Christi Divinitati passionem tribuunt, ex Arii & Eunomii blasphemia compilarunt, ut jure videatur hoc eorum inventum mendicorum vestibus, quas ex diversis pannis consuunt, non dissimile*. Eodem modo Lutheri & Calvini dogma esse consutum possit facilè ostendi.

Prolog.

CAPUT TERTIUM.

Exponitur exordium hæresis Eutychianæ.

Erroribus suis prædicandis viam paravit Eutyches per calumnias & discordias inter Episcopos Ægyptios & Orientales. Hosce, Theodoretum præsertim Cyrensem & Ibam Edessenum, accusavit de damnatis in istum usque diem Capitulis Sancti Cyrilli, de violata pace inter eundem Cyrillum & Joannem Patriarcham Antiochenum, de retenta aut resumpta hæresi Nestoriana, quæ in Domino adfirmat duos filios, duasque naturas. Prima accusatio fuit apud Theodosium Augustum, de qua Theodoretus in litteris ad Eusebium Episcopum Ancyranum. *Qui Marcionis, & Valentini, & Manetis, & aliorum Doctarum hæresin hac nostra tempestate renovant, ægrè ferentes hæresin à me suam apertè confutari, Imperatoris aures circumvenire conati sunt, hæretices nos appellantes, & unum Dominum Jesum Christum incarnatum Deum Verbum in duos filios dividere calumniantes. Sed verbis suis, uti sperabant, non persuaserunt*. Hinc converterunt se ad aliam imposturam, de qua idem

Epist.82.

idem Scriptor in litteris ad Anatolium Patricium: *Quod Synodos apud Antiochiam assiduè cogeremus, & orthodoxos turbaremus*. Edicit & Synodorum causam: *Indignantur nonnulli, quod Phœnices Ecclesiarum ruinam lugeamus*. Quæ repetit in litteris ad Eutiechium Præfectum, & in litteris ad Nomum seu Nonium Consulem, ideòque facta hæc sunt anno Domini quadringentesimo quadragesimo quinto, qui scribenti fuit Episcopalis dignitatis vigesimus quintus. Eo igitur tempore Juvenalis Hierosolymæ Episcopus, à damnato per Synodum Ephesinam ambitu non quiescens, impetravit sacras pragmaticas, à Synodi Chalcedonensis septima Actione cassatas, quibus non tantùm tres Palæstinæ, sed & Arabia ac duæ Phœniciæ in ejus quasi novam Patriarchalem sedem transcribebantur. Erat gravissima Patriarchatus Antiocheni mutilatio atque injuria, ideòque Domnus Patriarcha per assiduas Synodos inibat consilia reparationis. At periculosum est scribere in eum, qui potest proscribere. Etenim Princeps Theodoretum, Synodorum istarum linguam & mentem, tamquam sacris pragmaticis contumacem, & Ecclesiæ ac Reipublicæ turbatorem, proscripsit à Synodis, & intra Cyrenses muros circumscripsit, futurum deinceps contentum communione solius suæ Ecclesiæ. Decretum signatum fuit propria manu Principis, insinuatum per Rufum Comitem, mandatum executioni à Militum Magistro. Per adversariorum insidias in se inauditum contra omnem juris ordinem emanasse queritur Theodoretus, & ad ejus cassationem movit omne imperium. At per Ephesinum latrocinium fuit auctum in damnationis sententiam, quæ mansit usque ad Synodum Chalcedonensem. Lamentabiles eruditissimi Episcopi ad varios litteræ sunt omninò legendæ. Ab Eutychete circumscriptum fuisse Principem testatur Liberatus Diaconus Ecclesiæ Carthaginensis.

Epist. 79.

Epist. 80.

Epist. 81.

Licet verò circumscriptæ relegationis decretum nequaquam de Nestoriana lue, sed de sola turbulentia notaret Theodoretum, Entychiani tamen non destiterunt illum ubique de illa diffamare. Eum, omnesque Orientales Episcopos, quod Princeps fidei quæstionibus misceri nollet, detulerunt ad Dioscorum Alexandriæ Episcopum, proximum Sancti Cyrilli successorem, cujus virtutes nuper deprædicarat Theodoretus, ideòque ejus tribunal videbatur non subterfugiturus. Et reverà non subterfugit. Exstant ejus officiosissimæ ad illum satisfactionis litteræ, communiumque ab omnibus Orientalis Diœceseos Episcopis litterarum seriem edisserit in litteris ad Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum. *Rati nos adjutorem ac socium ad ea, quæ contra fidem Apostolicam moventur, habituros Deo carissimum Alexandriæ Episcopum Dominum Dioscorum, misimus unum è religiosissimis Presbyteris, prudentia insignem, Pietati ejus suggerentes, nos ea cœ fœdere, quod sub beatæ memoriæ Cyrillo initum est, permanere, scriptamque ab eo Epistolam amplecti, & beatissimi quoque Athanasii Epistolam, quam ad beatum Epictetum scripsit, libenter suscipere, atque ante hæc fidem in Nicæa* *Bythiniæ à Sanctis Patribus expositam: Et hortati sumus, ut eos, qui in his permanere nolunt, suadeat permanere*. Adducunt etiam Sancti Athanasii laudatam Epistolam, quod eam ab hæreticorum adulteriis expurgatam misisset ad illos ex Ecclesiæ Alexandrinæ integris Archivis, ejusquè dogma admitti exegisset Sanctus Cyrillus, uti scribit ipse ad Successum Episcopum in Isauria Dio-Cæsareensem. Apollinarii nugas ab Eutyche resuscitatas configit Epistola, atque ità per ipsam sperabatur Dioscorus ab illo divellendus.

Epist. 60.

Epist. 86.

Quæstio est, undè Orientales Episcopi incurrerint notam violatæ pacis & resumptæ impietatis Nestorianæ? Respondeo eos ipsos id dudum ignorasse. Primam suam suspicionem exponit Theodoretus in litteris ad utriusque Ciliciæ Episcopos. *Sunt qui dicant calumniæ ansam eos arripere ex paucis quibusdam, qui apud nos ità sentiunt, atque in duas personas incarnatum Deum Verbum dividunt*. Alteram scribit ad Domnum Patriarcham Antiochenum. *Tametsi duodecim Capitula plures temerè sanxissent, restitimus apud Ephesum, nec priùs illi, qui scripserat hæc, communicavimus, quam iis, quæ exposueramus, adsentiens consonam his doctrinam accommodavit, nullam Capitum illorum faciens mentionem. Quod sanctitati tuæ facilè fuerit perspicere, si acta perquiri jubeat. Asservantur enim prorsùs cum Synodi subscriptionibus. Exstant autem synodica plusquam quingenta, quæ duodecim Capitum accusationem demonstrant*. Ait calumniæ ansam esse non posse Capitulorum rejectionem, quod illa ipsi neque in Ephesina Synodo, neque in pacis tractatu unquam admiserint, adeòque ob eorum rejectionem vocari nequeant in reatum violatæ pacis. Epist. 1. Epist. 111.

Veram igitur calumniæ causam aperit Liberatus Carthaginensis. *Nestorii sectatores videntes libros illius*, ab Ephesina Synodo & lege Imperiali damnatos, legi non posse fine periculo, *cœperunt Diodori Tharsensis & Theodori Mopsuesteni, & aliorum Episcoporum*, qui in Apollinarium Synusiasten scripserant, *volumina circumferre, & simplicissimos quosque decipere cupientes ajebant non sapuisse nova Nestorium, sed antiquam Patrum prosecutum fuisse doctrinam*. Dicti Theodori volumina in Syram, Armeniam, ac Persicam linguam transtulerunt. Tunc Græcorum Episcopi de illius dogmate & persona cœperunt acriter digladiari. Joannes Patriarcha Antiochenus, omnisque ejus Diœcesis stetit pro Theodoro, excepto tamen Rabula Edesseno Metropolita, de quo Ibas ejusdem Ecclesiæ Episcopus in famosa Epistola ad Marim Persam. *Nostræ civitatis tyrannus occasione fidei non solùm nunc viventes insequitur, sed & hos, qui olim ad Deum præcesserunt: Quorum unus est beatus Theodorus*. In quinta Synodo exstant de eadem materia litteræ Rabulæ ad Sanctum Cyrillum, & Sancti Cyrilli ad Rabulam, eumque fuisse Ibæ in Cathedra Edessena Antecessorem testatur jam dictus Liberatus. Omnem ille Osrhoenam Provinciam, præsertim Clerum Metropolitanum movit in Nestorium & ejus Magistrum Theodorum, animavitque ad suspectum Ibam fortissimè accusandum & persequendum. Eundem Clerum etiam sibi quasi Nestoriano fuisse adversatum queritur Theodoretus in litteris ad Epist. 37. C. 10.

Do-

Domnum Episcopum Apameensem. Idque ex causa Theodoti. Hoc namque tempore cœpisse L.4. c.1. L.7. c.7. Epist.16. videtur nomen, de quo & Facundus Hermianensis graviter queritur, *Theodoriani*. Quid autem pro Theodoro egerit Theodoretus, docent ejus Ecclesiastica historia, Epistola ad Irenæum Tyri Metropolitam, & quintæ Synodi Acta. Rectè L.8.c.5. addit Facundus: *Odium contra Theodorum Eutychiani ab ipso Eutyche patre suo contraxerunt*. Omnium, inquam, harum tragædiarum architectus fuit dolosus Eutyches, errorem suum stabiliri non posse videns, nisi doctoribus Ecclesiæ Episcopis in Nestorianismi infamiam traductis.

Suboritur alia quæstio, an Liberatus Carthaginensis verè dicat Rabulam fuisse Ibæ in Cathedra Edessena Antecessorem? Quod si verum est, Ephesinæ Synodi tempore non Ibas, sed Rabula fuit Episcopus Edessenus. Aliud tamen suadent hæc verba Ibæ in famosa Epistola: *Venimus Ephesum*. Et hæc: *Cognoscentibus nobis*. Quis enim nesciat synodalem cognitionem & suffragium, Act. 1. uti adversùm Dioscori Clericos in Synodo Chalcedonensi clamarunt Episcopi, esse solorum Episcoporum, nequaquam Clericorum? Deindè Epistola ab Iba non adhuc Clerico, sed omninò jam Episcopo est scripta, & tamen lucidè adfirmat eo ipso tempore Rabulam vixisse. Et vox, *Tyrannus*, non canonicum introitum impottat, sed adulterinam intrusionem. Sanè Facundus Hermianensis, Liberato coævus, supponit Ibam Synodo Ephesinæ non ut Clericum, sed ut Episcopum adfuisse. Res obscura est, quam velim à peritioribus doceri (*a*). Redeamus ad Dioscorum.

Ejus animum jam pridem in Orientales Episcopos exulceratum detegit Theodoretus in litteris ad Sanctum Flavianum Episcopum Constanti-Epist.86. nopolitanum. *Ut hoc quoque Sanctitas Tua non ignoret, scito Domine, hunc illum adversùs nos pusillanimitatem gerere, ex quo synodicis vestris sub beatæ memoriæ Proclo factis, sanctorum Patrum Regulis inhærentes, assensimus. Ac de hoc nos semel atque iterùm increpasse, quasi & Antiochenorum, ut ait, & Alexandrinorum jura prodiderimus. Horum memor, tempusque, ut ei visum est, nactus inimicitias patefecit*. Synodi Constantinopolitanæ Canon tertius, Regiæ civitatis Episcopo dans secundum in Ecclesia locum, prodiit Alexandrino & Antiocheno Patriarchis absentibus. Ab illis ut reciperetur, dudùm & multùm laborarunt Episcopi Constantinopolitani, & Domni Antiocheni ac ejus Synodi adsensum tandem extorsit Proclus, Sancti Joannis Chrysostomi olim Dia- Liberat. c.10. conus & discipulus. Aderat Dioscorus, utpotè Sancti Cyrilli Alexandrini Episcopi Archi-Diaconus & Apocrisarius apud Principem, damnavitque & Procli ambitum, & Orientalium præsertim Episcoporum ignaviam, qui non tantùm Alexandrinæ, sed & propriæ Antiochenæ Sedis privilegia in perpetuum prævaricarentur. Rancorem alta mente repositum transtulit à Proclo etiam in Sanctum Flavianum successorem, exspectans diem, in quo justitias judicaret. Hæc est causa, ob quam in Synodo Chalcedonensi dixit de Ephesino latrocinio Paschasinus, Lilybeti Episcopus & Sedis Apostolicæ Legatus: *Ecce nos, Deo volente, Dominum Anatolium*, Episcopum Constantinopolitanum, *primum habemus; hi quintum posuerunt* ejus Antecessorem *beatum Flavianum*. Nempè jam dictæ Procli & Domni concordata, tamquam sexto Niceno Canoni adversa, Dioscorus latrocinii Præses, exsufflarat. Et rectè. Hoc enim factum ejus probavit Sanctus Leo Pontifex, Maximo Domni proximo successori mandans, ut sedis suæ Antiochenæ privilegia contra Anatolii ambitum & Canonem Chal-

(*a*) Ego quidem rem pandam. Rabulas, alii Rabulum, vel Rambulum vocant, juvenis profana litteratura suffultus Christiana mysteria abhorrebat. At cùm ad urbem, cujus idem præfecturam gerebat, venisset Sanctus Alexander Monachorum Acœmetarum Pater, sancti viri adhortationibus rectum dogma secutus est, & cùm in solitudinem recessisset, virtutum illius paulò post fama latè personante Edessæ Episcopus consecratur. Legitimum illius, & non adulterinum ad illam Ecclesiam accessum fuisse constat ex Vita Sancti Alexandri, quæ apud Bollandum habetur die 15. Jan. Cap. 3. de Rabulæ electione hæc scribuntur: *Cum decessisset Episcopus Edessenus, universa civitas, ac circumjecta regio eum*, nempe Rabulam, *Pastorem proponit. Plurimorum igitur suffragiis deligitur populi Princeps*. Ille verò statim Christianas ea in urbe scholas aperuit, in quibus variarum gentium nationes nostræ religionis dogmata docerentur. Cùm vero Nestoriana hæresis in Oriente invalesceret, Rabulas hæreticorum conatibus obviam ivit, neque unquam cum Joanne Antiocheno, atque aliis Episcopis quicquam favoris Nestorio impendit. Cùm Theodoretus post celebratam Ephesinam Synodum contrà duodecim Capitula Sancti Cyrilli scripsisset, Rabulas pro Cyrillo, atque Ephesina Synodo contrà Theodoretum stylum acuit. *Totis autem triginta annis*, ut cap. 3. de Vita Sancti Alexandri Abbatis refertur, Edessenam Ecclesiam summa cum laude rexit. Vivebat anno 435. nam occasione litterarum Rabulæ, & Acacii Antistites Armeniæ de libris Theodori Proclum C-P. consuluerunt, qui eisdem respondit Theodosio XV. & Valentiniano IV. Coss. anno 435. Quarè cùm Ibas in Epistola ad Marim Persam hunc ipsum initæ inter Cyrillum, & Orientales pacis certiorem reddat, atque Rabulæ viventis contrà Theodorum conatus mentionem faciat, nondum erat Episcopus, sed Presbyter Edessenus, & quidem suo Episcopo satis infensus, dum eundem tanquam tyrannum falsò, & insolenter traducit. Neque ut putavit Lupus, venit Ephesum Episcopus, suffragiumque unà cum Joanne Antiocheno tulit contrà Cyrillum, nam tom. 3. gestorum apud Ephesum Episcoporum, qui cum Antiocheno stabant, nomina semel, iterum, ac tertiò sigillatim subscripta leguntur, at inter illos Ibas Edessenus nunquam recitatur. Quare Clericus tantùm venit Ephesum, si enim Episcopus accessisset, unà cum cæteris Orientalibus acta subscripsisset. Est insigne testimonium in laudem Rabulæ in Ephesina Synodo, ubi tom. 3. cap. 15. legitur sacra divalis Theodosii Imperatoris ad Metropolitas, qui initio statim Epistolæ nominantur hoc pacto: Cœlestino Papæ Romano, Rufo Thessalonicensi, Augustino Hipponensi, Alexandro Apameensi, aliisque post vigesimum scribitur Rembulo Edesseno, Alexandro alteri Hierapolitano, &c. Datæ sunt litteræ anno 431. post damnatum Nestorium. Erat ergo tum temporis Rabulas legitimus Antistes, neque ulla Ibæ utpotè Clerici mentio ibidem facta fuit. *Noris in Dissert. de V. Synod. Cap. XI.*

cedonensem generosè tueatur, dictaque Antecessoris sui pacta penitùs non attendat.

Delatas itàque sibi Theodoreti & aliorum Orientalium Episcoporum accusationes Domno Patriarchæ remisit Dioscorus, quasi secundùm Canones; at in quos ea ipsa hora est hostiliter grassatus. Rem omnem exponit Theodoretus in litteris ad Sanctum Flavianum. *Deo carissimus Episcopus Dioscorus Epistolam ad nos scripsit, quam ab eo scriptam non decuit, qui ab universorum Deo didicerat vocem mendacii non suscipere.* Quin & officiosissimi satisfactionis & expurgationis litteris *valere jussis, & calumniantibus aures tradens rem adgressus est, quæ credi nullatenùs queat, nisi testem haberet Ecclesiam. Tulit enim illos, qui nobis anathema dicebant, surgensque & acclamans illorum voces confirmavit. Ad hæc aliquos ex Deo carissimis Episcopis in urbem Regiam misit, majores sperans contra nos tumultus concitandos.* Eos misit acturos cum Eutycha & Chrysaphio Eunucho, Principemque in suum sensum circumscripturos. Pergit Theodoretus. *In illa Regia urbe congregati beati Patres, cum iis, qui apud Nicæam convenerant, conspirantes, Diœceses distinxerunt, & sua unicuique Diœcesi adsignarunt, apertè interdicentes ex altera quosdam Diœcesi alteram invadere; sed Alexandriæ Episcopum Ægypti tantummodò ees administeare, & sua singulas Diœceses. Hic verò legibus istis acquiescere non vult, sed sursùm ac deorsùm Beati Marci sedem obtendit, idque.cùm liquidò intelligat Megalopolim Antiochiam magni Petri sedem habere.* Rogat à Flaviano per Principem cogi Dioscorum ad observantiam sexti Nicæni & secundi Canonis Constantinopolitani, compescique à latrando anathemate in Episcopos Patriat-

Epist.85. chatus Antiocheni. Addidit & litteras ad Basilium Seleuciensium in Isauria Metropolitam, agentem tunc Constantinopoli; *Dignetur Pietas tua suam nobis de more benevolentiam exhibere, & mendacio veritatem opponere.* At neque Flavianus neque Basilius quidquam potuit. Advenerat enim, Eutyches & Dioscore, *hora vestra ac potestas tenebrarum.*

CAPUT QUARTUM.

Exponuntur Acta Eutychetis adversùs Ibam Metropolitam Edessenum.

IBam fuisse virum doctissimum, utpotè sacris studiis à puero deditum, ejusque persecutionem sua posteriorem adfirmat lucidè Theodore-

Epist.111. 132. tus. Etenim Berytensis Synodus facta fuit post Consulatum Zenonis & Posthumiani, anno Domini quadringentesimo quadragesimo nono, ideòque cœpisse nequit persecutio, nisi ad summum annò præcedenti. Ejus auctorem edicit ipse Ibas in libellis exhibitis Synodo Chalcedonensi: *Injustitiam ab Eutyche & falsa figmenta passus sum;* Act. 9. Et infrà. *Uranius Himerorum Episcopus, in gratiam Eutychis omnia agens, præparavit ut quidam Clerici accusarent me.* Accusationis capita aperiunt Photius Tyriorum & Eustachius Berytensis Episcopus in sententia synodali Berytensi dicentes de Iba. *Confessus est se credere, sicut continent litteræ conventionis factæ inter Joannem Antiochenæ civitatis Episcopum & Cyrillum Alexandrinorum.* Et in eadem Synodo Maras Ecclesiæ Edessenæ Presbyter, Episcopi sui accusator, *Alloquens dixit:* NON INVIDEO CHRISTO FACTO DEO, IN QUANTUM ENIM IPSE FACTUS, ET EGO FACTUS SUM, id est, fieri possum, idque per merita humana. Quocircà etiam Ibas accusatus fuit de violata Ecclesiarum pace, & resumpta hæresi Nestoriana. Accusatores fuere Samuel, Cyrus, Eulogius, & Maras, Ecclesiæ Edessenæ Presbyteri, quibus adhæsere quidam Clerici Ecclesiarum Charrensis & Theodosiopolitanæ. Porrò in laudata Synodo Ibas Samueli dixit in faciem, *Tu quando dixisti,* VITA MORTUA EST, *non tibi dixi repentè: Amice, si quidem hoc dicis, Quia caro Domini vivificans est, & Christus noster vita est, & ego confiteor; si autem de Divinitate dixisti, non recipio.* Ex quibus liquet Samuelem fuisse Theopaschitam, plenumque Eutychianum. Liquet & quo sensu cantet etiamnum Ecclesia: *In ligno quando mortua vita fuit,*

Prima adversùs Metropolitam instantiam secundùm Canones spectat privativè ad Patriarcham, ideòque & in Ibam facta est coram Domno Antiocheno. Vicina erat Paschalis festivitas. Hanc pacificè peragi volens Domnus Clericos ab excommunicatione absolutos remisit Edessam, Epist.51. 111. postmodùm cum Iba ad judicium redituros. Hasce inducias ad suam precem factas asserit Theodoretus, ideòque miratur dictos Clericos etiam sibi esse adversarios. Quin & illi ab Uranio Himerorum Episcopo seducti Domnum habuere suspectum, adiere Principem, impetraruntque sacram delegationem ad ipsum Uranium, Photium Tyriorum, & Eustachium Berytensem Episcopum, insignem quoque Eutychetis & Dioscori fautorem. Erat contra Nicænos Canones, vetantes judicia peregrina, & de throni sui Apostolici contemptu Domnus graviter est questus, at sine fructu: Nam & ipse apud Eutychetem & ejus Palatinos patronus tamquàm Nestorianus fœtebat. Uranium *præparasse, ut sibi & prædictis Episcopis judicium transmitteretur*, affirmat Ibas in precibus factis ad Synodum Chalcedonensem. Damascius itàque Notarius ac Tribunus, ac Eulogius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus, utramque partem & alias necessarias personas ex Osrhoena ad Euphratem Provincia deduxerunt in Phœniciam maritimam, factaque est per dictos delegatos Synodus in civitate Berytensi.

Edessenæ civitatis *Clerus erat nominum ducentorum, plùs minùs, aut etiam ampliùs.* Fuisse Conc. Chal. Act. 10. Cap. 8. namque civitatem amplam, populosam, opulentam testatur in historia monastica Theodoretus. *Consuetudo* erat ibidem *in Ecclesia in die sancto Paschæ aut ante diem, dare Episcopum de manu Clericis quædam pro solennitate. Hæc datu-*

rus

rus alloquitur primitùs, & sic dat. Eandem con[L.1. c.25 L.4 c.63.]suetudinem aliis & aliis diebus fuisse olim in Romana Ecclesia testantur Joannes Diaconus in vita Gregorii Magni, & variis in locis liber Pontificalis, in Constantinopolitana Codinus Curopalates, [Act. 5.] in Apameensi secundæ Syriæ Metropolitana Clerici ejusdem Ecclesiæ in libellis adversùs Petrum Episcopum suum datis Agapero Papæ & Synodo Constantinopolitanæ sub Menna Patriarcha, [L.1. Epist. 64.] in Messanensi Gregorius Magnus in litteris ad Felicem Episcopum, [A. 1201.] & in Cantuariensi Matthæus Paris. [C. 21.] Xenia illa à Romanis dicta fuisse *Presbyterium* scribunt [C. 56.] in vita Ludovici Grossi Francorum Regis Sugerius Sancti Dionysii Abbas, & Thomas Stubs in gestis Pontificum Eboracensium.

In hac erogatione accusabatur Ibas coram omni Clero in Christum Deum nostrum blasphemasse, ideòque rei veritas non latebat in obscuro. Adversùs illum, uti in Synodo Chalcedonensi dixit unus judicum Eustathius Berytensis Episcopus, producti fuere *tres*, *& sex*, *& duodecim testes*, omnis autem reliquus Clerus & populus exhibitis libellis attestabatur illum innocentem, & ipse Ibas dixit. *Decies millies ego secari patiar, quam dicere hoc verbum. Absit à me hoc vel cogitare. Ego nec dixi, & anathematizo, qui dixit. Ego enim nec à dæmone audivi hoc verbum*. Quocircà orthodoxæ fidei & pacis inter Sanctum Cyrillum & Joannem Patriarcham Antiochenum initæ professionem fecit Ibas, estque etiam ab inimicis judicibus absolutus, ac remissus in sedem. Verùm non cessasse calumnias docent Acta latrocinii Ephesini.

Fuerunt Ibæ objecta & alia accusationis capita, antiquam Ecclesiæ disciplinam manifestantia, ideòque ex Chalcedonensis Synodi decima Actione hic adponenda & elucidanda.

CAPITULUM PRIMUM.

CIvitate conferente ad redemptionem captivorum usque ad mille & quingentos solidos, & positis apud custodem sacrorum ministeriorum usque ad sex millia solidorum, & paulò ampliùs, præter redditus, quos suscipit ipsius frater, habens in vasis argenti sacri usque ad libras ducentas, ea vendidit pro mille solidis solùm (sicut nos cognovimus, non direxit) in semetipsum reliqua conferens.

SCHOLION.

PRo captivis adjuvandis Collectam indici per Episcopum est traditio Apostolica. In quavis olim Ecclesia fuit arcæ genus, de quo Tertullianus in libro Apologetico. [Cap. 39.] *Modicam unusquisque stipem menstrua die, vel cùm velit, si modò velit, & si modò possit, apponit: Nam nemo compellitur, sed spontè confert. Hæc quasi deposita sunt pietatis. Nam indè non epulis, nec potaculis, nec ingratis voratrinis dispensatur, sed egenis alendis, humandisque, & pueris ac puellis re ac parentibus destitutis, tamquam domesticis senibus, item naufragis, & si qui in metallis, & si qui in insulis, vel in custodiis, dumtaxat ex causa Dei sectæ, alumni confessionis suæ sunt*. Quam largam redimendis Numidiæ captivis Collectam fecerit in mediis Gentilium omnia nostra in fiscum rapientium persecutionibus Ecclesia Carthaginensis, audire libet à Sancto Cypriano in litteris ad [Epist. 62.] Januarium ejusdem Provinciæ Primatem. *Misimus Sestertium centum millia nummum, quæ istic in Ecclesia, cui de Domini indulgentia præsumus, Cleri & plebis apud nos consistentis collatione collecta sunt: Quæ vos illic pro vestra diligentia dispensabitis. Et optamus quidem nihil tale de cætere fieri, & fratres nostres Domini majestate protectos ab ejusmodi periculis incolumes reservari: Si tamen ad explorandam animi nostri charitatem, & examinandam nostri pectoris fidem tale aliquid acciderit, nolite cunctari nunciare hæc nobis litteris vestris, pro certo habentes Ecclesiam nostram & Fraternitatem universam, ne hæc ultrà fiant, exorare; si facta fuerint, libenter & largiter subsidia præstare*. Adeò in casus futuros non se excusat. Etiam Gentiles & hostes Persas ex justa Romanorum captivitate redemit Acacius Amidenus in Mesopotamia Archi-Episcopus, additque Socrates, pietatem Regi ipsorum adeò placuisse, ut à Theodosio Augusto postularit [L.7. c.21.] sibi transmitti Acacium videndum & honorandum. Clodoveo Francorum Regi, ut redimendis captivis etiam paternas opes profunderet, suasit Sanctus Remigius. [Epist. 2.] Et de Ludovico Pio Augusto scribit in vita Caroli Magni Monachus [C. 14.] Sancti Galli, quod fidelibus apud Saracenos captivis dederit in singulos per omnem Germaniam boves & mansos unum denarum fiscalem.

Frigescente charitate pietas ad solos fermè Clericos & Monachos transiit, plurimumque ab illa Sanctum Salvium Albigensem Episcopum, & Sanctum Eparchum Monachum Engolismensem laudat Sanctus Gregorius Episcopus Turonensis. [L.7. c.1.] Laudatur & Sanctus Nicetius [L.6. c.8.] Lugdunensis, Sanctus Germanus Parisiensis,

& ſuper omnes Sanctus Paulinus Nolenſis Epiſcopus, pro liberando viduæ filio poſt effuſum pro aliis omne aurum dans Wandalis Arianis [L. 2. Ep. 32.] ſemetipſum. Sanctus Gregorius Magnus non tantùm homines liberos, ſed & ipſos pauperum [L. 5. Ep. 34.] dominorum ſervos redemit à Longobardis, [L. 7. Jndict. 2. Epiſt. 14. Jndict. 3. Epiſt. 17.] quoſdamque Firmanæ civitatis Clericos & laicos Eccleſiaſtica pecunia redemptos exemit ab omni onere reſtitutionis, quoniam leges & Canones permittunt Eccleſiæ ſubſtantiam captivis impendi. Et hinc pauperibus Epiſcopis, ut captivis ad emendicanda redemptionis pretia dent litteras formatas, apud Jacobum Sirmondum mandat tertia Synodus Lugdunenſis. Erat miſerabile miſeriæ levamen. Quare Valerianus [Cap. 3.] Presbyter pro ipſis captivis mendicabat, ad ipſos in regiones longinquas acquiſita deferens, eumque commendat plurimùm laudatus Gregorius [L. 2. Jndict. 11. Ep. 16.] Magnus. Ejus exemplum peperit Eccleſiæ Sanctam Divinæ Trinitatis regularem familiam, cui titulus, *Ordo de redemptione captivorum*. Ejus pietate magnum Belgii Chronicon deſcribit. [F. 211.] Quocircà hæc in Ibam accuſatio, ſi vera, fuit omninò juſta.

CAPITULUM II.

RUrsùm calicem gemmatum magni pretii, oblatum noſtræ Eccleſiæ à ſancto viro ante annos undecim, inter vaſa ſanctæ Eccleſiæ non repoſuit, & neſcimus quid factum ſit de eo.

SCHOLION.

ETiam in mediis perſecutionibus fuiſſe Eccleſiis aureos, argenteos, gemmatos, cælatos calices liquet ex Prudentio, inducente debacchantem tyrannum in hæc verba adversùs Sanctum Laurentium Romanæ Eccleſiæ ArchiDiaconum. *Hunc eſſe veſtris orgiis moremque & artem, proditum eſt, hanc diſciplinam fœderis, libent ut in auro Antiſtites: Argenteis ferunt fumare ſacrum ſanguinem*. Quod namque Sanctus Laurentius non ſolummodò ſignatum Eccleſiæ [L. 2. c. 28] Aurum, ſed & initiata aurea vaſa diviſerit in pauperes, teſtatur Sanctus Ambroſius in libris officiorum. Adeò vetuſtus eſt ritus Eccleſiæ quædam vaſa initiandi. Eorundem vaſorum cupiditatem fuiſſe gentilium Principum Procuratoribus frequentem anſam movendæ in nos perſecutionis affirmat Euſebius Cæſareenſis. Et [L. 8. c. 22.] hinc inductum à Diocletiano Auguſto crimen traditionis non ſolos ſacros codices, ſed ſacra etiam vaſa ab Epiſcopis & Clericis extorquebat. Etenim in litteris ad Generoſum Sanctus Augu- [Epiſt. 165.] ſtinus refert Acta publica, in quibus Paulus Conſtantinenſis Epiſcopus ſcribitur tradidiſſe *inſtrumenta Dominica, Capitulatam argenteam, & argenteam lucernam*. Et in libris adversùs Creſconium Donatiſtam adducit Brevem, ſeu catalogum rerum tunc à Donatiſtis traditarum, eaſque inter ſunt tres aurei & ſex calices argen- [L. 3. c. 29.] tei. Et Optatus Milevitanus Epiſcopus ait de [L. 1.] eadem perſecutione: *Erant ex auro & argento quamplurima ornamenta*. Et ex antiquis cryptis, in quibus olim fideles egere Divina, effodi conſueviſſe varia miniſteria argentea teſtatur in li- [Cap. 38.] bro de gloria Martyrum Sanctus Gregorius Turonenſis. Et de Felice Regii theſauri Quæſtore, [L. 3. c. 12.] miſſo à Juliano Auguſto Apoſtata ad diripienda ſacra vaſa Eccleſiæ Antiochenæ, ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus. *Felix ſacrorum vaſorum magnificentiam conſpicatus*, ECCE, *inquit*, QUAM SUMPTUOSIS VASIS FILIO MARIÆ MINISTRETUR. Simili magnificentia omnes paſſim Eccleſias abundaſſe poſſit facilè oſtendi. Hinc inter eminentiores ejus dignitates erat *Cuſtos ſacrorum vaſorum*.

Obſtare videtur Tertullianus in libro de pudi- [C. 7.] citia. *Procedant ipſæ picturæ calicum veſtrorum, ſi vel in illis perlucebit interpretatio pecudis illius*. Romana namque, adversùs quam pugnat homo devius, Eccleſia in calicibus ſuis Dominum Salvatorem pingebat in ſpecie boni Paſtoris errantem ovem in humeris ad gregem & paſcua reportantis. Ubi, vox, *Pictura*, oſtendit calices vitreos fuiſſe. Hinc pergit Tertullianus: *Ego ejus Paſtoris Scripturas haurio, qui frangi non poteſt*. Innuit pictum in Romanis calicibus Paſtorem fuiſſe fragilem, quia nempè in vitro. Et de Zephyrino Papa, in quem ſcribit Tertullianus, dicit liber Pontificalis. *Fecit conſtitutum de omni Eccleſia, ut patenas vitreas miniſtri ante Sacerdotes portarent, dum Epiſcopus Miſſam celebraret*. Et de Sancto Donato Aretino Epiſcopo habet Martyrologium Romanum: *Fractum à Paganis cali-* [Aug. 8.] *cem*, quod utique vitreus eſſet, *orando inſtauravit*. Et de antiquo, Apoſtoliciſque temporibus vicino hæretico & mago Marco Sanctus Irenæus Epiſcopus Lugdunenſis. *Pro calice vino mixto* [L. 1. c. 9.] *fingens ſe gratias agere, & in multum extendens ſermonem invocationis, purpureum & rubrum apparere facit, ut putetur ea gratia ab iis, quæ ſunt ſuper omnia, ſanguinem ſuum ſtillare in illius calicem per invocationem ejus, & valdè concupiſcere præſentes ex illo guſtare poculo, ut & in eos ſtillet, quæ per magum hunc vocatur gratia*. Ejus calices fuiſſe ex vitro albo Sanctus Epiphanius teſtatur. Hinc [Hæreſ. 34.] enim vini de albo in rubrum colorem tranſmutatio

tio eunctis statim apparebat. Ex quo vides Eucharisticæ transubstantiationis fidem, quam suis miraculo evidentem volebat hic perversus, esse vetustissimam. Et Cyprianus Gallus ait in vita Sancti Cæsarii Episcopi Arelatensis: *An non in vitro habetur sanguis Christi?* Et Sanctus Hieronymus in litteris ad Rusticum Monachum laudat Sanctum Exuperium Episcopum Tholosanum, (Epist. 4.) quod *corpus Domini canistro vimineo, sanguinem portares in vitro*. Et in litteris ad Nepotianum dicit vasa aurea ad antiquum spectare testamentum & præcessisse in figura, modò autem gloriam omnem filiæ Regis pauperis esse ab intùs. Et (Epist. 2.) apud Gratianum rogatus Sanctus Bonifacius, Episcopus Moguntinus & Francorum Apostolus, (Dist. 1. de Cósecrat. c 44.) si liceret in vasis ligneis Sacramenta conficere, respondit: *Quondam Sacerdotes aurei ligneis calicibus utebantur, nunc è contrario lignei Sacerdotes aureis utuntur calicibus*. Et Armenii, Colchi, atque Hiberi usque ad posteriora Ecclesiæ sæcula usi fuerunt ligneis, luteis, ac vitreis calicibus, utique ex Canone & more antiquo.

Fateor sacros calices olim fuisse vitreos in quibusdam Ecclesiis, attamen sine lege. Etenim calicem, in quo Dominus Jesus Eucharistiam confecit, fuisse argenteum, & suo adhuc tempore custoditum apud Hierosolymam, adfirmat (C. 2.) in libro de locis sacris venerabilis Beda. Et liber Pontificalis dicit de Urbano primo, Zephyrini post Calixtum successore. *Hic fecit ministeria sacrata omnia argentea*. Eumque Romanæ Ecclesiæ morem aliæ passim omnes cœperunt imitari. Sanè quod Sanctus Exuperius vitro & vimine usus sit, non in Ecclesiæ Gallicanæ consuetudinem, sed referendum est in extremas istorum temporum ex barbatica incursione miserias, quæ omne Ecclesiæ aurum, uti adfirmat ibidem laudatus Hieronymus, coegerant in pauperes erogari. Duravit hinc indè inopia usque ad tempora Caroli Magni, cujus in dandis sacris vasis munificentiam prædicant antiqui Francorum Scriptores. Hinc ejus tempore statuit Synodus Rhemensis. *De ære aurichalco non fiat calix, quia ob vini virtutem parit æruginem, quæ vomitum provocat. Nullus in ligneo aut vitreo calice præsumat missam cantare*. Mandat calicem fieri ex auro, argento, aut certè apud pauperes Ecclesias ex stanno. Quod ipsum statuit Synodus Triburiensis. Quin immò Richardus, Sancti Thomæ Martyris in cathedra Cantuariensi proximus Successor, in Synodo per Rogerum Hovedensem relata promulgavit hunc Canonem. *Ne consecretur Eucharistia, nisi in calice aureo aut argenteo: Et ne stanneum calicem Episcopus amodò benedicat*. Modificavit Successor Hubertus in Synodo Eboracensi: *Cum calice argenteo, ubi facultas suppetit, Sacramentum Eucharistiæ conficiatur*. Nempè Richardi Regis apud Germanos nupera captivitas in summam inopiam dejecerat Ecclesias Anglicanas. Et hinc sui temporis Episcopos & Clericos graviter arguit Sanctus Petrus Damiani, quod Ecclesiasticis divitiis ad vana abusi de stanneis aut similis metalli calicibus, & quidem egregiè sordidis, Domino ministrarent. De Colchis, Iberis, atque Armeniis scribit magnum Belgii Chronicon. *In* (A. 1202. fa. 210.) *partibus Asiæ majoris versus Mesopotamiam & Armeniam quidam Jonas vir venerabilis erat Patriarcha in civitate Susis, in cujus Jonæ manibus, dum Missam celebraret more gentis suæ, hoc est, secundùm consuetudinem Syrianorum, tale fertur accidisse miraculum, ut panis ille magnus Fermentatus, undè fiebat sacrificium, in parvam & pulchram hostiam ad morem sacrificii latinorum converteretur, & calix ligneus destrueretur cum cochlearibus, reperto vero Sanguine in argenteo calice. Undè plures Syrianorum Ecclesiæ, Armenii, Georgiani, & Jacobitæ ad consuetudinem sanctæ Catholicæ & Romanæ Ecclesiæ de die in diem per hoc miraculum cœperunt converti*. Addit de Innocentio tertio laudatissimo Pontifice: *Dedit univer-* (F. 211.) *sis Ecclesiis Romæ unam libram argenti pro singulis calicibus earum non habentium calices argenteos, tali pacto ut vendere eos non possent*. Generaliter Græcos omnes in auro, argento, aut certè stanno celebrare jussit Innocentius quartus. Et Sanctæ Brigidæ Brixiensis Presbyterum, (Const. 14.) quod calicem non habens in scypho ligneo celebrasset, apud Gregorium nonum deponi mandat Honorius tertius. Neque his adversatur Sanctus Hieronymus in litteris ad Nepotianum: (L. 3. tit. 41. c. 14.) Quarumdam Ecclesiarum excessum damnat, nullatenùs mediocritatem.

Quantùm porrò in Ecclesia crimen semper fuerit abuti sacro calice, liquet ex Eusebianorum in Sanctum Athanasium tragædiis: Præcipua enim in ipsum calumnia fuit, quod sacrum poculum fregisset. *Opus est*, inquit Sanctus Ambrosius, *Ut de Ecclesia mystici poculi forma non exeat, ne ad* (L. 2. offici. c. 28.) *usus nefarios sacri calicis ministerium transferatur*. Venafranæ Ecclesiæ Clericos, qui calicem vendiderant, in perpetuam pœnitentiam relegavit Gregorius Magnus; Rainerium Aurelianensem Episcopum etiam deposuit Gregorius septimus. (L. 1. Ep. 66.) Et præcipua causa, quam justificandæ suæ in Rothaldum Svessionensem Episcopum crudelitati prætexuit Hincmarus Metropolita Remensis, (L. 5. Ep. 20. Epist. 17.) fuit aureus gemmatus calix per ipsum oppignoratus. Et Divina in Regem Balthazarem vindicta etiam in novo testamento percussit varios: Exemplum insigne refert Theodoretus. (L. 3. c 11. 12.) Quocircà & hæc in Ibam accusatio, si vera, fuit longè justissima.

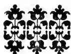

CA-

CAPITULUM III.

Adhuc & de Ordinationibus accipit.

SCHOLION.

Ab adsumendis ad Ecclesiasticos Ordines fieri oblationes varias est consuetudo antiquissima. Prima fiebat ipsi Ecclesiæ, ad cujus titulum & tabulam quis consecrabatur. Etenim de Marcione à Romana Ecclesia in Clerum adsumpto
C. 30. c. 4 scribit Tertullianus in libro Præscriptionum, & in quarto libro adversùs ipsum. *Cum ducentis Sestertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, in perpetuum discidium est relegatus.* Damnari Erronis substantiam noluit Ecclesia retinere. Et de Sancto Ambrosio scribit Paulinus Presbyter, quod & aurum & possessiones suas dederit Ecclesiæ Mediolanensi, sorori tamen suæ relinquens usumfructum ad redimendos captivos. Et omnis illa de ordinando nobili viro Piniano inter Ecclesias Hipponensem & Tagastensem contentio fundabatur in simili oblatione: Utraque enim ejus patrimonium ambiebat, adeò ut eis mater illius Albina
August. impingeret *turpissimum pecuniæ appetitum.* Hic
Epist. 225. item hæsit quæstio inter Augustinum & Alipium de patrimonio Honorati è Tagastensi Monacho Presbyteri Thianensis. Videtur quip-
Epist. 229. pè Honoratus, Augustinum imitatus, non exspectasse Clericatum, sed in Monachatus susceptione effudisse sua in Ecclesiam originalem. Exempla plura refert Augustinus in sermone secundo de communi vita Clericorum. Et hasce oblationes probat Justinianus Augustus in lege ad Petrum Officiorum magistrum, rigidissimè
Novell. damnans omnem simoniam, & addens. *Si quis*
123. c. 2. *Episcoporum sive ante sive post Ordinationem voluerit proprias res, aut partem earum Ecclesiæ offerre, cum sacerdotium accepit, non prohibemus, sed omni laude dignum judicamus: Quoniam hoc non est emptio, sed oblatio.*

Eodem respicit septimæ Synodi Canon quintus. *Eos, qui gloriantur se per dationem auri ordinatos in Ecclesia, & in hac maligna consuetudine, quæ alienat à Deo & omni sacerdotio, sperant, & ex hoc impudenti facie & non operto ore exprobrabilibus verbis eos, qui ob virtutem vitæ à sancto Spiritu electi & constituti sine datione auri sunt, inhonorant, primò quidem novissimum gradum accipere sui Ordinis definimus, quod si permanserit, per Epitimium corrigantur.* Quidam damnari existimant sacræ Ordinationis simoniam: At certum est falli. Damnatur sola divitum Clericorum temeritas, qui ob donatam Ecclesiæ substantiam pauperibus ad vitæ merita promotis volebant præferri & dominari. Quod ipsum in Monachis vitium graviter damnat Regula Sancti Augustini. Et huc forsitàn respicit lex Constan-
L. 3. tini Magni in Codice Theodosiano. *Nullum deinceps instructum idoneis facultatibus, atque obeundis publicè muneribus opportunum, ad Clericorum nomen obsequiumque confugere; sed eos de cætero in cæterorum dumtaxat locum Clericorum surrogari, qui fortuna tenues, neque muneribus civilibus teneantur obstricti.* Undè & pauperes, probè tamen institutos, præsertim parari & promoveri ad Clerum suadet in secunda Synodo Mediolanensi Sanctus Decret. 27
Carolus Borromæus. Et apud Gratianum Ale- 28. 29. 30
xander secundus Pontifex mandat Clero & populo Lucensi, ut deinceps non ditiores, à quibus 1. q. 3. c. 9
plura exspectent suæ Ecclesiæ, sed meliores eligant in Clerum. Nam & Dominus ad Apostolatum adsumpsit pauperes, & Evangelicæ legis laus est, quod pauperes à Domino evangelizati cæteris evangelizent.

Notanda sunt verba Justiniani Augusti: *Quoniam hoc non est emptio, sed oblatio.* Nullum quippè pactum, nulla exactio, aut sponsio potest hic intervenire. Sanctum Joannem Eleemosynarium, Die 13.
Patriarcham Alexandrinum, apud Laurentium Jan.
Surium rectè laudat Leontius Neapolitanus Episcopus, quod quempiam promisso grandi granorum pro pauperibus cumulo postulantem Diaconatum rejecerit ut simoniacum. Et Sanctus Gre- L. 7. indict. 2.
gorius Magnus in litteris ad Syagrium Augusto- Ep. 112.
dunensem Episcopum damnat simoniæ Episcopos & populos Gallicanos, quod promissa aut exacta ad alendos pauperes aut exstruenda Monasteria ac Xenodochia pecunia Ecclesiasticos Ordines darent aut acciperent. Quod ipsum apud 1. q. 3. c. 9
Gratianum scribit Alexander secundus ad Clerum & populum Lucensem. Et Sanctus Augustinus Hipponensium pauperum, nobilem virum Pinianum postulantium ad Presbyteratum, cupiditatem dicit non fuisse culpabilem, quod ab Epist. 225.
ejus redundantia suæ inopiæ supplementum sperarent solummodò, non expostularent. Et Araldum Ecclesiæ Elatensis Electum Narbonensis Metropolita consecrare noluit, quod omnia bona Ecclesiæ donanda statim à facta electione jurasset: Credebat Metropolita electionem prævia Apud Grat. 8.
promissione procuratam. Et Decano Belluacensi q. 3. c. 4.
roganti, an is, qui bona sua omnia dederat Ecclesiæ eo pacto, ut ea postmodùm pro Præbenda haberet adsumptus in Canonicum, esset à simonia alienus, respondit Innocentius tertius non esse, causa exactionis & pacti.

Altera oblatio fiebat ipsi Episcopo, Metropolitæ, Primati, aut Patriarchæ ordinanti. Etenim Eusebius, Ancyræ Episcopus & primæ Galatiæ Metropolita, trium Diœceseon Metropolitas deinceps à Constantinopolitano Episcopo ordinandos consentiens dixit ad Synodum Chalcedonen-
sem. *Rogo autem, ut civitates pro Ordinationibus* Act. 16.
non solvant. Si enim non in civitatibus ipsis hi, qui eliguntur à civitate, ordinantur à Synodo Provinciæ comprobati, solvuntur substantiæ Ecclesiarum. *Et hoc probatum habeo, qui pro eo, qui ante me fuit, multa reddidi debita:* Quæ ille contraxerat ad Patriarchæ Constantinopolitano solvenda jura Ordinationis. Theodotus ille fuit Nestorii in Sy-

nodo

nodo Ephesinæ accusator. Eandem praxiu viguisse in Romana Ecclesia fatetur Sanctus Grego- L. 4. Ep. 94 rius Magnus. Viguit item in omni Italia, Sicilia, Sardinia, Illyrico, Africa, Hispania, Gallia, Germania, adeò ut Arnoldus Abbas Lubecensis in Chronico Slavorum testetur Har- L. 4. c. 13. tuicum Archi-Episcopum Bremensem, deductum ad inopiam vixisse ex solo Cathedratico, id est, juribus & Xeniis Episcopalium Consecrationum.

Novel. 123 Hæc porrò Xenia Justinianus Augustus, quem Sanctus Gregorius Magnus & alii Scriptores imitantur, in lege ad Petrum Officiorum Magistrum, Novel. 56. & in lege ad Mennam Patriarcham rectè vocat *consuetudines*: Utpotè nullo Canone aut lege, sed solo contra Canones & leges usu in Ecclesiam intrusas. Eas dividit in tres: Cathedraticam, Enthronisticam, & Insinuativam. Errant, qui eas putant esse unam ac eandem. Cathedratica consuetudo, quam Gregorius Magnus *Pastelli* seu *Pastellaticam*, Innocentius tertius *Electuariam* vocat, est pensio Episcopo, Metropolitæ, aut Patriarchæ solvi consueta in signum subjectionis & honorem Cathedræ, ad ejusdem Cathedræ, id est, Episcopalis, Metropolitici, aut Patriarchalis officii onera sustentanda. Apud varios solvi consuevit tempore vario: In confirmatiune, consecratioue, Pallii donatione, Synodo, ideòque apud quosdam dicta est etiam *Synodaticum*. A Romanis usque ad ejus proscriptorem Gregurium Magnum dicebatur Pastellum, quod ad instar modici pastus esset quid modicum & vile. Fuisse vocabulum à nova per ambitionem simulationu inventum testatur idem Gregorius. Fuit & alia, non Episcopo, sed Ecclesiæ Clericis pendi solita veri Pastelli seu convivii consuetudo, quam à quibusvis non Clericorum solummodò, sed & Monachorum initiationibus ut simoniacam frequenter proscripsere & generales Synodi & Romani Pontifices; verùm Belgica nostra infirmitas etiamnum hodie ad sæva disciplinæ damna retentat. Eam fugiens Sanctus Andreas Corsinus, Carmelitanæ familiæ & Fæsulanæ Ecclesiæ decus, primam Missam Deo in sylva obtulit, meruitque à Deipara apparente divinitùs audire: *Servus meus es tu, quia ego elegi te, & in te gloriabor*. Enthronistica consuetudo est munus pro Episcoporum inthronizatiune aut Clericorum introductione donari consuetum introducenti; insinuativa autem est munus à novo Clerico dari solitum ejusdem Ecclesiæ Conclericis in sua insinuatione seu admissione, gratia ineundæ amicitiæ & societatis, quod per omnem ferè Occidentem olim fuit convivium sive Pastellum. At hæ duæ consuetudines non spectant ad Capitulum præsens.

Ibas ergò in Synodo Berytensi accusatus fuit non de simonia, sed de sola Cathedratici in daudis sacris Ordiuationibus consuetudine: Et quidam non de extorta, aut exacta, sed dumtaxàt de accepta; Nihilominùs Episcopi judices dixerunt ad accusatores. *Quando redargutio Capituli sequitur animæ periculum ferens, superfluum judicamus inquisitionem fieri cæterorum. Quæ igitur manifestè interdicta sunt & Canonibus & legibus, & sunt apertè odiosa Deum timentibus, hæc eligite primùm, & his instate. Videntur autem nobis hæc esse principalia. Primum quidem rectæ esse oportere fidei, qui Sacerdotio fungitur. Deindè, esse eum totius luxuriæ liberum: Sed nec prodere pietatem, maximè pecuniarum causa.* Hoc tertium videtur omninò esse præsens Capitulum, ideòque quæritur, an sacræ Ordinationis Cathedraticum accipere sit reverà proditio pietatis, crimen omnibus Deum timentibus odiosum, damnatum per leges & Canones, se solo sufficiens ad Episcopi dejectionem? Quæri id potest & de simplici acceptione Cathedratici, & de exactione.

Quoad primum pro parte negativa facit aucto- L. 3. Ep. 25 ritas Sancti Gregorii Magni, qui Jannario Calaritano Episcopo ac Sardorum Metropolitæ rigidè vetans quid accipi de Clericorum Ordinationibus addit: *Nisi quidpiam sua sponte afferre voluerint*. Et iu Romana sua Synodo durissimè quidem damnat Pastelli exactionem, adjungit tamen de simplici acceptione. *Is autem, qui ordinatus fue-* L. 4. Ep. 44 *rit, si non ex placito, neque exactus, neque petitus, post acceptas chartas & Pallium aliquid cuilibet ex Clero gratiæ tantummodò causa dare voluerit, hoc accipi nullo pacto prohibemus*. Et omnes antiquæ Synodi, hasce consuetudiues de simonia damnantes, damnant solam exactionem: Spontaneæ oblationis receptiouem plures disertè permittunt.

Pro parte tamen affirmativa defiuit Synodus Sess. 25. c. 1. de Refor. Tridentina. *Quoniam ab Ecclesiastico Ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam Clericatus tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa etiam spontè oblatum Episcopi & alii Ordinum Collatores, aut eorum Ministri quovis prætextu recipiant*. Neque id statuit sine antiquo exemplo. Imitata est secundam Synodum Bracarensem: *Episcopi de Or-* C. 3. *dinatione Clericorum munera nulla accipiant*. Et secundam Barchinonensem, atque octavam Toletanam, vetantes aliquid accipi etiam *sub oblationis nomine*. Tertia Bracarensis accipientibus infligit pœnas inflictas simoniacis à Canone Chalcedonensi. Hi, inquam, Sanctissimi Hispaniarum Episcopi servari mandant in Sacramento Ecclesiasticæ Ordinationis, quod in Baptismo Canon quadragesimus octavus Eliberinus: *Emendari placuit, ut hi, qui baptizantur, ut fieri solebat, nummos in Concham non mittant, ne Sacerdos, quod gratis accepit, pretio distrahere videatur*. Nec desunt similes Canones Ecclesiarum Italicæ, Africanæ, Illyricianæ, & Gallicanæ, atque ità etiam spontè oblatum Cathedraticum recipere videtur esse iniquitas simoniæ.

Respondeo hanc quæstionem in Synodo Basileensi eruditè solvi à Domino Cardinali Juliano Cæsarino. Ad Eugenii quarti Pontificis Legatos Epist. 5. dicit ex Domini mandato nemini incutiendum scandalum, juxta Apostolum non tantùm à malo, sed & à mali specie abstinendum, & addit. *Nonnè & gratis afferre, & eleemosynam dare, pium est & opus charitatis? Sed quoniam tempore Baptismi nummos projicere in Concham, speciem prætendebat mali, emendari & aboleri talem consuetudinem jussit Ecclesia*: Utique non tamquam naturali aut Divinæ legi adversam, sed ut suspectam, scandalosam, piorumque ac infirmo-

rum

pum oculorum offensivam. Hoc dicit Canon: *Ne pretio distrahere videatur*, id est, ab infirmis, licet errantibus, existimetur. Unde & Gregorius Magnus sponte oblatum recipi mere permittit, nequaquam probat. Etenim Xenia à Joanne primæ Justinianæ Episcopo Primate in
L. 4. Ep. 8. Archi-Episcopalis confirmationis & Pallii postulatione sponte oblata & missa adeò rejecit, ut ejus Legati offerre ipsa coacti fuerint Sancto Petro Apostolo, nullius integri fidelis oblationem
L. 1. Ep. 64 refutanti. Xenia sibi à Felice Messinensi Episcopo transmissa recepit quidem, nolens offerentem contristare; at vendi jussit, pretiumque Felici remisit. Recepit tamen, at invitus, à Domi-
L. 5. Ep. 19 nico Episcopo Carthaginensi. Porrò illa, quæ permittit accipi, esse debent modica, *quæ acci-*
L. 5. tit. 3. c. 18. *pientis animum allicere, inclinare, movere, pervertere non soleant*, uti scribit Innocentius tertius Pontifex ad Archi-Episcopum Strigoniensem. Hinc Ordinatori ab Episcopo Electo offerri permittit *Electuarium de vino aut aliis hujusmodi, quæ modici pretii fuerunt. Romana Ecclesia interpretari non consuevit accipientem in his delinquere, vel donantem*. Etiam equum à dicti Archi Episcopi fratre donatum Cardinali Legato in impartitione Pallii excusat ab omni scabie, quod ille esset quid modicum respectu dantis atque accipientis. Nihilominùs Sanctum Hugonem Lin-
L. 2. coInienfem Episcopum rectè laudat Henricus
A. 1198. Cnightonus, quod Episcopatum cedere maluerit, quàm Archi-Diacono inthronizanti donare equum: Eum quippè Archi-Diaconus exigebat.

Et hinc fit locus alteri quæstioni, an dictas consuetudines Ecclesiasticorum Ordinum donatione exigere sit simonia? Pro parte adfirmativa facit Philippus Ecclesiæ Constantinopolitanæ
A. 16. Presbyter, Eusebio Ancyræ Episcopo postulanti, *ut civitates pro Ordinationibus* Episcoporum suorum deinceps Patriarchæ Constantinopolitano *non solvant*, respondens: *Ex Regulis hoc interemptum est, hæc Regulis & legibus interempta sunt, Altaria munda sunt*, utique à lepra simoniæ ejusmodi per Canones & leges damnatæ. Et apud Cassiodorum Athalaricus Gothorum Rex in Edicto ad Joannem secundum Pontificem rigidè tamquam Canonum executor mandat omnibus Patriarchis, ne quid exigant ab Episcopis consecrandis. Et Gregorius Magnus decreto suo, quo sacræ Ordinationis & dati Pallii Pastellum proscripsit, adjungit: *Si quis hinc aliquid commodi exigere vel deferre fortè præsumpserit, in districto Dei omnipotentis examine reatui subjacebit*. Et Sancto Bonifacio Francorum Apostolo, Ecclesiam Romanam arguenti de ejusmodi Pastello, ideòque nuper postulata Ecclesiæ Gallicanæ Pallia non prosequenti, respondit Zacharias Pontifex esse mendacissimam calumniam, ejusmodi exactiones esse prævaricationem Canonum & apertam simoniam, Romanamque Ecclesiam esse ab illa adeò alienam, ut nec pro charta quid exigat aut pro Scriptura. Ecclesia olim Mediolanensis consuetudinaliter *de Subdiaconatu duodecim nummos, de Diaconatu decem & octo, de Presbyteratu suscipiendo viginti quatuor, quasi per præfixam conditionis Regulam*, exigebat.

Item quid de Episcoporum consecrationibus & benedictionibus Abbatum? Verùm Guido Archi-Episcopus in manibus Petri Damiani Ostiensis, & Anselmi Lucensis Episcopi, per Romanam Ecclesiam jussus est abjurare, & abjuravit tamquam lethalem, pestiferam, damnatam simoniæ hæresim, uti multis refert laudatus Petrus Damiani. Episcopus Morinensis ab Abbate Sancti Bertini solebat pro benedictionis Xenio Opusc. 5.
exigere cappam sericam, Palafredum, Pastellum aut aliam consuetudinem: at tamquam si- L. 1. Ep. 204.
moniam proscripsit Innocentius tertius. Innumeri Canones ità censent de ejusmodi exactionibus.

Partem tamen negativam firmat Justinianus Augustus in lege ad Petrum Officiorum Magistrum. Licèt namque in Clericorum ordinatione Cathedraticam consuetudinem vetet ab ipso ordinante Episcopo, permittit tamen exigi ab ejus ministris, & quidem tantam, quæ æquare possit unius anni proventum. Etiam à Patriarchis, Primatibus, ac Metropolitis exigi permittit de Episcopis consecratis, eximens solos pauperes Episcopos, quorum Ecclesiæ in reddituhabeant minùs, quàm duas libras auri. A quibusdam exigi sinit etiam viginti auri libras, quæ juxta Eustachium Gotbofredum faciunt aureos nostros mille quadringentos quadraginta. Adeò non sine causa Eusebius Ancyræ Episcopus in Synodo Chalcedonensi questus est per Cathedraticas Patriarchæ Constantinopolitani consuetudines solvi seu dissipari substantiam Ecclesiarum, quarum Episcopi ab illo consecrabantur. Quin in lege ad Mennam Patriarcham idem Justinianus consuetudines insinuativas, quas proscribit à cunctis Ecclesiis, confirmat in magna Constantinopolitana. Et Isaaci Comneni Augusti Novella constitutio de consuetudinibus, quæ pro ordinatione dantur, *statuit, ut etiam in ordinatione Sacerdotum & Canonico vetus forma auctoritatem obtineat, & nihil in ordinatione Episcopus, qui ordinat, ampliùs accipiat, quàm præstantioris monetæ septem aureos nummos dumtaxat: Unum scilicet, quando facit simplicem Papam sive Lectorem; tres quando ordinat Diaconum, alios tres quando Sacerdotem sive Presbyterum perficit*. Canonicum est ordinarium tributum, veruntque Cathedraticum, Episcopo à singulis oppidis & vicis pendi consuetum. Simplex Papa est idem, quod apud nos primæ tonsuræ Clericus: Nam & Belgica nostra lingua omnem Clericum vocat Papam.

Et ab hac Græcorum Theologia etiam Latini non abhorrent. Etenim Calixti secundi & Innocentii secundi Pontificum decretis, hujusmodi Cathedraticas consuetudines ut simoniacas damnantibus, potenter se objecit Sanctus Lanfrancus Cantoariensis Archi-Episcopus, adserens illas non Sacramentorum, sed subjectionis titulo pendi: Sancti Augustini namque monasterium monasterio Cathedrali quotannis in cœna Domini duos arietes, certamque panis & vini mensuram solvebat. Longam litem re- A. 1143. 1144.
fert in suis Annalibus Guilielmus Thornus. Et Rogerus Hovedensis inter varia Theodini & Alberti Cardinalium, Alexandri tertii Legatorum,

rum, synodalia apud Abrincas decreta refert etiam proscriptas aliquid in Sacramentis exigendi F. 531. consuetudines, & addit: *Nihil profectum est, quia Episcopi Normandiæ decretum illud recipere noluerunt*. Et Joannes Salisburgensis Archi-Episcopus sub Martino quinto Pontifice post damnatam synodaliter omnem in Sacramentis simoniam adjungit: Cap. 8. *Ex post verò antiquas & laudabiles Ecclesiarum consuetudines pia fidelium devotione pro Ministrorum sustentatione introductas non intendimus prohibere, ad quas etiam observandas superioris Officii laici Ecclesiastica possint censura compelli*.

Respondeo hasce in sacra Ordinatione exactiones ità fieri posse, ut non sint hæresis simoniæ. Quis enim nesciat Episcopis, Metropolitis, Primatibus, Patriarchis deberi à subditis Clericis ac Episcopis canonicum seu verum Cathedraticum? Episcopo enim, licet divisum portionem habenti, antiqui Canones insuper adsignant quartam omnium Presbyteralium portionum. Etiam participem volunt de oblationibus & primitiis omnium Ecclesiarum. Cur igitur hanc quartam aut ejus partem exigere nequeat in Ordinatione? Attamen latina Ecclesia exactiones istiusmodi semper tamquam sordes habuit & damnavit, licèt forsàn à vera simonia immunes: Damnavit tamquam suspectas, periculosas, scandalosas, plurumque, ac infirmorum oculorum offensivas. Abundè liquet ex huc usque dictis. Certè simoniaca hæresis, quam ex Gallia ejecit Gregorius Magnus, ex parte non erat aliud, quàm quædam inopum Episcoporum exactiones ad alendam miserabilem plebem. Neque obest Sancti Lanfranci animositas. Ei enim tandem cessit, ejusque causa ipsum arguit laudatus Guilielmus Thorne, quod simoniam ex alienis Ecclesiis generosè profligans foverit in propria. Eadem est ratio Episcoporum Normandiæ: Eorum quippè præsumptionem damnavit postmodùm Alexander tertius in Synodo Lateranensi. Salisburgensis Synodus non de Ecclesiastica Ordinatione, sed de Parochialibus Sacramentis loquitur, quæ non spectant ad hunc locum. Et hinc credo à Synodo Berytensi per pietatis proditionem pecuniarum causa factam non intelligi præsens Capitulum, sed alia Ecclesiasticæ substantiæ dissipationem objicientia: Hocce enim Capitulum adfirmat Ibam dumtaxàt accepisse, non exegisse.

CAPITULUM IV.

Abrahamius quidam Diaconus nostri Cleri fuit. Hic Joanne quodam malefico deprehenso, cujus amicus erat & conscius, coram reverendissimo Episcopo nostro & omni Clero convocato ad audientiam Abrahami Diaconi, monstratum est eodem confitente conscium esse, ut pœnam sustinuerit excommunicationis, & omnibus odio fuerit, & omnium insectationi patuerit multo tempore. Post hæc (nescimus quomodò persuasus) satisfactione ab eo nullatenùs proveniente, tentavit eum Batenorum civitatis ordinare Episcopum: & prohibitus ab eo, qui tunc Archi-Diaconus erat, indignatus est. Et hunc quidem, qui morti erat obnoxius, apud semetipsum decrevit esse Episcopum. Illum verò, qui turbam incitaverat civitatis, & dixit justum non esse hoc fieri, removit de proprio loco, & excommunicavit, & expulit ab Ecclesia. Et quia de Episcopo ei non processit, compulsus est eum facere Xenodochum. Et retinet chartam magicarum incantationum reverendissimus Episcopus noster, qui debuit ad judicem Provinciæ hunc, qui ità execrabilis est, offerre secundùm consuetudinem legum.

SCHOLION.

Etiam Sanctus Joannes Chrysostomus in Synodo ad Quercum accusatus fuit, postulatusque ad exauctorationem, non tantùm quod Antonium sepulchrorum violatorem convictum, & Heraclidem furem manifestum in Episcopos, sed & quod Serapionem accusatum & adhuc causam dicentem in Presbyterum consecrasset. Etiam Theodoretus pessimè audiit, quod à Phœniciæ Episcopis rogatus Irenæum bigamum Epist. 110. ordi-

ordinasset Metropolitam Tyriorum. Tantum in Ecclesia crimen semper fuit personas inhabiles ad Ecclesiæ gradus evehere. Præsertim præstigiatores aut eorum conscios. Etenim Eleusium Cyzicenum Episcopum dejecit Synodus
Socrat. l. 2. c. 33. Seleuciensis, quòd *Heraclium, Herculis Tyrii Sacerdotem, & præstigiis magicis conspersum baptizasset, & ad gradum Diaconatus extulisset*. Dejecit
Zozom. l. 4. c. 23. & Basilium Ancyræ Episcopum, quod *circulatorem ab Ecclesia non segregasset*. Eum debuerat non tantùm Ecclesia ejicere, sed & *Provinciæ Judici offerre secundùm consuetudinem legum*. Cur *offerre* potiùs, quàm *deferre* dicat nostrum Capitulum, aperit Adrianus primus Pontifex in Capitulis tra-
Cap. 45. ditis Angilramno Metensi. *Delatori aut lingua capuletur, aut convicto caput amputetur. Delatores autem sunt, qui invidia produnt alios*. Et hinc Delatores gravissimè punit Canon Eliberinus. Nam
Cap. 73. & gentiles Romani passim in spectaculis clamabant ad Principem: *Delatores ad Leonem*.

Cur Abrahamio Diacono in Episcopum consecrando intercesserit Edessenus Archi-Diaconus, liquet ex sexagesimo Canone Arabico, mandante omnes ad Ecclesiasticum Ordinem promovendos examinari per Archi-Diaconum, neminemque sine ejus licentia promoveri. Quæ potestas Archi-Diacono Ecclesiæ Metropolitanæ fuit etiam in promovendos ad Episcopatum. Quin immò de Ecclesiæ Antiochenæ Archi-Diacono, hæresi Ariana infecto, scribit Hermias Zozomenus. *Dicitur*, dum Meletius Patriarcha fidem L. 4. c. 27.
orthodoxam populo prædicaret, *accurrisse, & manu admota ejus os obturasse*. Quare videtur Archi-Diaconus quibuscunque Episcopi excessibus potuisse intercedere. Hinc enim Edessenus Archi-Diaconus laudatur adversùs Ibam incendisse turbam civitatis, arguiturque Ibas, quod illum idcircò gradu & communione privarit.

CAPITULUM V.

Valentium nomine quemdam virum (de quo omnes, qui in eodem vico habitant, clamaverunt & in scriptis & sine scriptura, tanquam adulterum, & masculorum concubitorem) ordinavit Presbyterum, & procuratorem, in custodiam retrudens, & judici tradens hos, qui clamaverunt; & hæc innotescentibus ei litteris Deo amantissimi Archi-Episcopi Domni.

SCHOLION.

Accusatur hic major Ibæ in pravis hominibus ad sacros gradus evehendi insolentia. Videns namque fidelis Edessæ populus ab illo sperni Archi-Diaconi intercessionem, adversùs Valentii promotionem obtinuit interdictum Domni Patriarchæ Antiocheni. Ast & illud accusatur Ibas sprevisse, zelososque laicos ejus observantiam expostulantes publico judici tradidisse carcerandos. Nec mireris hunc laicorum zelum. Eo enim tempore sine populi testimonio & consensu ordinare non poterat Episcopus. Undè & in Synodo ad Quercum accusatus fuit Sanctus Joannes Chrysostomus, *Quod sine testibus multos ordinasset*.

Porrò ob ordinatum naturæ in propria uxore adulterum Seleuciensis etiam Synodus dejecit Basilium Episcopum Ancyranum. Etenim Apo- Zozom. l. 4. c. 25.
stolicus Canon mandat Episcopum, Presbyterum, ac Diaconum esse sine crimine, præsertim illo, quo corpus nostrum, sacrosancto Christianæ Regenerationis Sacramento consecratum Dei templum, fœdatur ac profanatur. Et hinc statuit Synodus Eliberina, *Subdiaconum eum ordina-* Cap. 30.
ri non debere, qui in adolescentia sua fuerit mœchatus, eò quod postmodùm per surreptionem ad altiorem gradum non sit promovendus: Si autem aliqui sunt in præteritum ordinati, amoveantur. Quæ disciplina multis sæculis in Ecclesia obtinuit.

CAPITULUM VI.

Quia ordinavit Danielem filium sui fratris Episcopum Paganorum civitatis; cui oporteret sanctum Spiritum adesse, cujus possent

opera

opera adducere, & persuadere, ut vel nunc ad cognitionem veritatis accederent; iste illic ordinavit inquietum, & juvenem existentem, & luxuriosissimum. Neque enim statuit, aut passus est aliquando latere, sed penè semper in nostram adveniebat civitatem propter Challoam quamdam maritatam, circumducens eam per loca diversa, & in deliciis cum ea deditus.

SCHOLION.

Ecclesiasticas dignitates nepotibus aut aliis consanguineis conferri ab Episcopo, res est adiaphora. Etenim objectantibus, quod Hincmarum nepotem gratia propinquitatis ordinasset Laudunensem Episcopum, rectè respondit Hinc- [Epist. 33. c. 41.] marus Metropolita Rhemensis. *Nolunt attendere mihi hoc reputantes, quia non impedit ad quempiam ordinandum carnis propinquitas, si ordinandus fuerit electus & petitus secundùm Ecclesiasticas Regulas. Nam & Dominum, à quo & per quem cœpit Episcopatus, carne sibi propinquos legimus ordinasse Apostolos*. Et Sanctum Marcum Evangelistam & Alexandriæ Patriarcham fuisse Sancti Petri ex sacro [Cap. 72.] fonte filium testantur in Petro liber Pontificalis, [L. 2. c. 43.] & Nicolaus primus Pontifex in rescripto ad consulta Bulgarorum. Fuisse & ejus ex sorore nepotem, Nicephorus Calixtus. Ejusdem nepotem [Serm. 16. l. de vita S. Maur. c. 2.] fuisse Sanctum Martialem Lemovicensem Episcopum scribit Sanctus Petrus Damiani. Addit Sanctum Maurum Cæsenæ Episcopum promotum à patruo Pontifice Romano. Et Sanctus Eusebius Samosatensis Episcopus in Clerum suum adsumpsit Antiochum è sorore nepotem, cujus merita, ob quæ avunculo successit in cathedram, [L. 4. c. 14.] prædicat in historia Ecclesiastica Theodoretus. Etiam Sanctus Cyrillus Alexandrinus fuit patrui Theophili Clericus & successor. Et Sanctus Sinicius secundus Remensium Episcopus Episcopatum [Flodoard. l. 1. c. 3.] Suessionensem dedit nepoti Divitiano: Sanctus [L. 1. c. 14.] Remigius erectum à se Episcopatum Laudunensem Genebaudo, marito suæ neptis. Quis ignorat Sanctum Carolum Borromæum nepotem Pii quarti Pontificis? Esse Patriarchæ nepotem est apud Armenios singularis Ecclesiastica dignitas. Undè Synodo Sisensi, relatæ per Clementem Galanum, Jacobus nescio cujus civitatis Episcopus subscribit hoc modo: *Jacobus nepos domini Gregorii Patriarchæ, Episcopus N.*

Verùm in hac promotione imitandus est Benedictus duodecimus Pontifex, de quo magnum [F. 198.] Belgii Chronicon. *Vix nepotem suum Archi-Episcopum Arelatensem effecit: Alios vel non habuit, vel nescivit*. Causam dedit apud Albertum Argentinensem in vita Sancti Bertholdi: *Si mei fuerit dominati, tunc immaculatus ero*. Quàm enim caro & sanguis in evehendis consanguineis cæcutire & cespitare faciant etiam eruditos & laudabiles Episcopos, ostendit hæc, si tamen vera, accusatio Ibæ. Et quidem ad Eufratem fuisse tum adhuc multam idololatriam, liquet ex Theodoreto in Historia monastica. Quare Paga- [Cap. 17.] ganorum civitati non luxuriosus Juvenis, sed quis Gregorius Thaumaturgus fuerat ordinandus. Adventium Metensem Episcopum, ut nepoti Episcopatum Treverensem emereretur, favisse Carolo Calvo Francorum Regi ad invadendum, Ludovico Augusto nepoti debitum, regnum Lotbariense, scribit Abbas Regino. Ad- [A. 869.] versùs eundem Carolum cum Ludovico ejus fratre Germaniæ Rege conspirasse Wenilonem Senonensem Archi-Episcopum, ut Tortoldo Diacono, suo propinquo, obtineret Episcopatum Bajocensem, adserit Synodus Tullensis apud Saponarias. Et Albericum Marsicanum Episcopum unà cum filio, cui cesserat cathedram, pessimè periisse refert Sanctus Petrus Damiani. Quis ne- [L. 4. Ep. 9.] scit Hincmari Laudunensis à patruo Remensi donatum Episcopatum fuisse infelicissimum? Etiam Genebaudi per Sanctum Remigium promotio non caruit miseriis. Et Rusticum ex fratre nepotem, creatum à se Diaconum Cardinalem, adeò contumacem sensit Vigilius Pontifex, ut tandem exauctorarit. Meritò à cunctis laudatur Clemens quartus, quod nepotem, tribus gaudentem Sacerdotiis, jusserit uno esse contentum.

CAPITULUM VII.

Quia omnes Ecclesiasticos redditus, multos existentes & in infinitam tendentes quantitatem, confert suo fratri, vel consobrinis. Et rogamus, ut rationem faciat coram vestra Sanctitate.

CAPITULUM VIII.

QUia hæreditates & munera, & quæ undecumque offeruntur, & cruces positas aureas & argenteas, collecta dirigit fratri suo, vel consobrinis.

CAPITULUM IX.

QUia quæ ex definita mensura in expensas captivorum eroganda fuerant, in domos suorum erogat cognatorum.

SCHOLION.

LIcèt forsàn non Apostolicus, antiquus tamen est & laudatissimus Canon. (Cap. 39.) *Omnium rerum Ecclesiasticarum Episcopus curam gerat, & eas administret tamquam Deo intuente. Ne liceat autem ex eis aliquid sibi vindicare, vel propriis cognatis, quæ Dei sunt, largiri. Si autem sint pauperes, ut pauperibus suppeditet, sed non eorum prætextu vendat, quæ sunt Ecclesiæ.* Quod ipsum statuit septimæ Synodi Canon duodecimus. (L. 1. c. 30.) Exponit Sanctus Ambrosius in libris Officiorum. *Est etiam illa probanda liberalitas, ut proximos seminis tui non despicias, si egere cognoscas. Melius est enim, ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptum deposcere, aut alicui subsidium postulare necessitati; non tamen ut illi ditiores eo fieri velint, quod tu potes conferre inopibus. Causa enim præstat, non gratia. Neque enim propterea te Deo dicasti, ut tuos divites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas. Putant se parùm poscere? Pretium tuum quærunt, vitæ tuæ fructum adimere contendunt, & se justè facere putant. Et accusat, quod eum divitem non feceris, cùm te ille velit æternæ vitæ fraudare mercede?* Et de Sancto Augustino (Cap. 31.) scribit Possidius Episcopus Calamensis. *Nec suos consanguineos, vel in proposito,* id est, monastica professione, *vel extra constitutos, in sua vita vel morte vulgi more tractavit. Quibus, dum adhuc superessent, id si opus fuit, quod & cæteris erogavit, non ut divitias haberent, sed ut aut non, aut minùs egerent.* In eos, qui sese, ut consanguineos ditent, sacris Altaribus ingerunt, horrendè invehitur Sanctus Petrus Damiani. (L. 4. Ep. 14.) Eòque cogunt principia Sancti Augustini in libris adversùs Epistolam Parmeniani. Videatur Epistola trigesima quinta Eginardi, & nonagesima quinta Sancti Lupi Abbatis Ferrariensis.

Porrò consanguineorum ex Ecclesiastica substantia incrassandorum morem pessimum D. Cardinalis Cæsar Baronius natum existimat ex exemplo Sancti Cyrilli Patriarchæ Alexandrini: Nam & Sancti habuere quandoque suas infirmitates & rugas. Ast malum esse antiquius ostendit Canon vigesimus quintus Antiochenus. Utut sit, de Sancto Cyrillo avunculo suo dicit Athanasius, Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter, in libellis adversùs successorem ejus Dioscorum exhibitis Sancto Leoni Pontifici & Synodo Chalcedonensi. *Hic moriturus testamentum condens honoravit eum, quicumque ille post eum fuisset ordinatus Archi-Episcopus, plurimis & magnis legatis de propria sua substantia, conjurans eum in scriptis per venerabilia, & terribilia mysteria, ut ipsius foveret genus, & nullum eis laborem incuteret.* Ità successorem vincire credidit ad Ecclesiasticam substantiam à suis hæredibus non repetendam. Dico, *Ecclesiasticam*, Si namque solam propriam eis adscripsisset Cyrillus, nullus erat à successore metus, nullis erat opus adjurationibus, aut legatis. Quomodò autem hos hæredes tractarit Dioscorus, docent tertia Actio Synodi Chalcedonensis, & Liberatus Diaconus Carthaginensis in Breviario. (Cap. 10.) *Opprimens Cyrilli hæredes, & per calumnias auferens ab eis multas pecunias dedit eas sine fænore atropolis & cauponibus civitatis, ut mundissimum panem & pretiosissimum vinum viliori pretio populis exhiberent.* Alexandriæ enim cuncta annonæ providentia spectabat ad Patriarcham. Sancti Proterii, qui Dioscoro successit, hæredes fuisse eodem modo exceptos ab intruso successore & homicida Timotheo Æluro, scribunt ad Anatolium Constantinopolitanum orthodoxi Ægyptiorum Episcopi, in (Epist. 23.) litteris exstantibus post Synodum Chalcedonensem. Herivæi Antecessoris ditatos nepotes excussit etiam Seulfus Remensis Episcopus, enatasque indè Ecclesiæ calamitates enarrat Flodoardus. (L. 4. c. 18. 19. 31.) Quæ mala, ditando nepotes, universæ Angliæ inflixerit Gulielmus Elyensis Episcopus, Richardi primi Regis apud Syros Christo militantis Vicarius, referunt Anglicani Scriptores. Sub Ludovico item Pio Augusto grassatum malum

inter

inter Francorum Episcopos graviter lamentatur Chronicon Thegani. Etiam Gerardum Engolismensem Episcopum hoc vitio in Petri Leonis schisma profecisse testatur Arnulfus Archi-Diaco-
F. 49. F. 25. nus Ecclesiæ Sagiensis. Et scandali in Leonem tertium Pontificem attentati auctores fuisse nepotes Antecessoris Adriani primi scribunt magnum Belgii Chronicon & Guilielmus Malmesberiensis.

Porrò aureas cruces, aliaque Ecclesiarum ornamenta in consanguineos profundere est crimen enorme, Ejus causa Natalem Salonitanum Ar-
L. 2. Epist. 14. 15. chi-Episcopum Romam evocavit Gregorius Magnus, Rudolfum Moguntinum fuisse exauctora-
F. 293. tum scribit magnum Belgii Chronicon: Dunel-
L. 3. c. 23. 24. mensem Episcopum, dum Archi-Diaconum hujus criminis reum non vindicat, punitum divinitùs Symeon Monachus Dunelmensis.

Meritò igitur laudatur à Flodoardo Hincmarus
L. 3. c. 26. Remensis, quod Bernardo Comiti Tholosano, propinquo suo, Ecclesiæ Remensis apud Aquitanos bona in præstatiam postulanti responderit se nec posse nec audere ob Sancti Remigii prohibentis testamentum. Ludovico tertio Francorum Regi, omnes ejus consanguineos honorare spondenti, dummodò Odoacro, homini indigno confirmaret Episcopatum Belluacensem, verè episcopaliter respondit idem Hincmarus; *In Episcopali ministerio carnalem propinquum non* Epist. 12. c. 9. 10.
recognosco. Et Benedictus duodecimus, laudatissimus Pontifex, accedentes consanguineos agnovit, ut Jacobus, non ut Pontifex, qui nullos consanguineos habeat, eisque non dedit aliud, nisi necessarias itineris impensas. Anteà enim vocabatur Jacobus de Furno, Monachus Cisterciensis. Hæc refert magnum Belgii Chronicon, addens de laudatissimo item Pontifice Gregorio F. 298.
undecimo. *Adeò à cognatis suis apud Avenionem fatigabatur, ut exiens de terra & cognatione sua* F. 319.
Romam proficisceretur, Opulentia enim Episcopis & Clericis cognati tamquam sanguisugæ solent incubare. Et hinc Ecclesiarum bona ab Episco- C. 25. Guiliel. Tnor. A. 1139.
porum consanguineis regi aut administrari vetat Canon Antiochenus. Ab eorum administratione cognatos Hugonis secundi, Abbatis Sancti Augustini Cantuariensis, ejecit Innocentius secundus, imitatus Gregorium Magnum, à quo Joannis quarti Patriarchæ Constantinopolitani nepos è Palatio Patriarchali ejectus est, ob cau- L. 1. Epist. 91.
sas in ejus litteris omninò videndas.

Hic igitur carnis & sanguinis amor est tertium crimen, quod in Synodo Berytensi Episcopi judices dixerunt esse pietatis proditionem factam ob pecunias, causam sufficientem ad damnandum Episcopum, ideòque ante omnia voluerunt ab accusatoribus in Ibam probari.

CAPITULUM X.

Quia dum memoria fieret sanctorum Martyrum, non est datum vinum ad sacrificium altaris, ad sanctificationem, & populi distributionem, nisi admodum exiguum, & vitiosum, ac lutosum, & quasi eo tempore vindemiatum: Ut ex hoc cogerentur, qui deputati fuerant ministrare, de tabernis omninò vitiosi comparare sex sextarios, qui nec sufficerent: Ità ut his, qui sanctum corpus distribuebant, innueret ut ingrederentur, quia sanguis non inveniretur; illis bibentibus, & tunc ac semper habentibus diversum & mirabile vinum. Et hæc acta sunt conscio & admonito eo, qui potestatem ministeriorum habebat: cui & dictum est ut & ipse admoneret Episcopum cum fiducia. Et cùm nihil fecisset, illo tempore coacti sumus nos & ipsum Reverendissimum Episcopum rursùs admonere. Et cùm didicisset, haud permotus est, sed contempsit, ità ut multi nostræ civitatis hinc scandalizarentur.

SCHOLION.

Hinc patet decretum sub Julii primi Pontificis nomine vulgatum, quod uvarum grana consecrari vetat, permittens necessitatis causa exprimi in calicem, esse antiquæ traditioni conforme. Nam & hic accusatur Ibas vinum recenter vindemiatum in sacrificio citra necessitatem usurpasse aut permisisse. Etiamnum hodie frequenter meliora gulæ ad mensam prophanam, Deo ad Divinam damus vina viliora, neque tamen, quod pejus, punimur aut accusamur. Ex hoc item Capitulo patet panis & vini in altari sanctificationem esse verum sacrificium.

CA-

CAPITULUM XI.

QUia Neſtorianus eſt, & Beatum Cyrillum Epiſcopum appellat hæreticum.

SCHOLION.

ACcuſatur Ibas fuiſſe Neſtorianus ob effutitam blaſphemiam jam ſuprà memoratam, *Non invideo Christo facto Deo*; & beatum Cyrillum appellaſſe hæreticum in Epiſtola ad Marim Perſam ob duodecim Capitula jam abundè diſcuſſa.

CAPITULUM XII.

QUia Epiſcopus Daniel quoſdam ex ſua maximè intemperantia Clericos ordinavit.

SCHOLION.

APoſtolica lex eſt: *Nemini citò manus impoſueris, ne fortè communices peccatis alienis*. Quiſquis Epiſcopali Cathedræ imponit indignum, contagio fit particeps omnibus illius operibus tenebroſis. Antonii Fuſſalenſis Epiſcopi exceſſus adeò ſuos exiſtimavit Sanctus Auguſtinus, ut Epiſcopatum in Cœleſtini Pontificis manus deponere cogitarit, volens judicare ſeipſum, ne à Domino judicaretur. Et adversùs objectantes Hincmari Laudunenſis promotionem laborat omni conatu Hincmarus Metropolita Remenſis, ut oſtendat ſe innocuè erraſſe. Hinc ergò & Edeſſeni Clerici imponunt Ibæ Metropolitæ omnia delicta Epiſcopi Danielis.

CAPITULUM XIII.

PIrozo Presbytero benè teſtante & ſua proprie diſponente, & res, quas habuit, relinquente Eccleſiis redditus nullos habentibus, accenſus noſter Epiſcopus Ibas cautionem ejus ſe habere dixit mille ducentorum ſolidorum: Et id ſignificavit ei, volens ejus infringere voluntatem, & eum per triſtitiam perimere.

SCHOLION.

EPiſcopos & Clericos de patrimonialibus aut acquiſitis legitimè propriis bonis ex arbitrio teſtari aut legare ſemper permiſit Eccleſia: Etiam hæredes ſuos, dummodò orthodoxos, inteſtatis in eadem ſuccedere. Etiamnum enim legimus Sancti Gregorii Magni Pontificis, Gregorii Nazianzeni, Remigii Remenſis Epiſcopi, aliorumque id genus de patrimonialibus teſtamenta. Et ſtatuit tertia Synodus Carthaginenſis. *Epiſcopi vel Clerici in eos, qui Catholici Christiani non ſunt, etiamſi conſanguinei fuerint, nec per donationes, nec per teſtamentum ſuum aliquid conferant*. Cap. 13.
Et alius Canon in Codice Eccleſiæ Africanæ. *Conſtitutum eſt, ut ſi quis Epiſcopus hæredes extraneos à conſanguinitate ſua, vel hæreticos etiam conſanguineos aut Paganos Eccleſiæ prætulerit, ſaltem poſt mortem ei anathema dicatur, atque ejus nomen* Cap. 81.

inter

inter Dei Sacerdotes nullo modo recitetur. Nec excusari possit, si intestatus discesserit, quia utique debuit factus Episcopus, rei suæ ordinationem congruam suæ professioni nequaquam differre. Et Syno-
Cap. 51. dus Agathensis. *De rebus Episcopi propriis vel acquisitis, vel quidquid Episcopus de proprio suo habet, hæredibus suis, si voluerit, derelinquat.* Et de Joannis Ravennatis Episcopi testamento scribit ad Marinianum successorem Sanctus Gregorius
L. 5. Ep. 1. Magnus. *Si quid de propriis rebus, quas ante Episcopatum habuit, quod quidem priùs Ecclesiæ suæ non consulit, fieri voluit vel decrevit, firmum per omnia robur obtinere necesse est: Nec quisquam Ecclesiasticorum id contra rationem tentet qualibet excusatione convellere.* Quam Regulam idem Pontifex Novel.
tradit frequenter in suis Epistolis, utique ex no- 131.
vella lege Justiniani Augusti scripta ad Petrum Cap. 13.
Præfectum Prætoriorum. Quin immò Agathensis
& Epaonensis Synodi etiam de Ecclesiastica pro- Cap. 51.
prietate legare Clerico permittunt, dummodò de Cap. 17.
sua tantumdem refundat Ecclesiæ. Et hinc Athanasius Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter Cyrillum avunculum, plenè purgare volens, dicit *de propria substantia* fuisse testatum. Sanctissimè igitur Clericus etiam alienas Ecclesias potest scribere hæredes sui patrimonii, adeòque Ibæ in Pyrozi Presbyteri testamentum machinatio, si vera, fuit iniquissima.

CAPITULUM XIV.

DAniele autem Episcopo testante & relinquente, quam habuit, locupletem facultatem, & prædia ex ecclesiasticis rebus, nepotibus suæ amicæ & ipsi Challoæ, neque indignatus est, neque increpavit eum.

CAPITULUM XV.

QUia Challoa amica Danielis Episcopi, quæ priùs nihil habuit, multis rebus Ecclesiasticis abutens, quæ apud ipsam sunt, ducentos & trecentos solidos fœneratur: ut ex hoc manifestum fiat, undè sit harum rerum collectio.

CAPITULUM XVI.

ABrahamus fuit quidam Diaconus. Hic apantita erat nostræ Ecclesiæ, diversis negotiabatur temporibus: primitùs pauper, & nihil ferè habens, ex nostra Ecclesia multas & innumeras res habuit, quæ pro veritate erant nostræ Ecclesiæ. Suadet huic Daniel Episcopus, ut sub scripto testamento, in eum suam transmitteret hæreditatem, jurans ei hæc se post ejus mortem pauperibus erogare, hoc enim & testamento continetur. Et postquam hæc Daniel est adeptus, non solùm (sicut oportebat, & sicut juraverat) non disposuit, sed luxuriæ suæ servivit: Challoæ enim mulieri dedit.

SCHO.

SCHOLION.

DE rebus ex Ecclesiastica militia acquisitis in consanguineis, aut alias prosanas personas vel causas testari aut legare fuit in Ecclesia semper grande crimen. Hinc Gregorius Magnus & plures Synodi Episcoporum & Clericorum testamenta mandant sedulò inspici, num nihil Ecclesiasticæ substantiæ involvant; inspici item Ecclesiæ rationes, an nullum in rebus suis à vivo sit passa damnum: Rigidè illud jubent plenè deduci ex hæreditate. Quæ omnia Justinianus Augustus
Cap. 33. in adducta lege confirmat. Quin immò Agathensis Synodus Episcopum non habentem consanguineos, si Ecclesiam damnificarit, privat potestate disponendi de rebus propriis, easque quasi ab intestato integrè in damnificatam Ecclesiam transmittit. Adversùs Episcopi Antisiodorensis, qui carnali nepoti in Episcopatu acquisita legarat,
Epist. 276. exclamat Sanctus Bernardus: *Quis vel sæcularissimus hoc dixerit testamentum Sacerdotis?* Eugenium tertium Pontificem hortatur, ut casset omnia, & in Ecclesiam revolvat. Grassari tunc cœpit illa testandi iniquitas, ideòque in illam statuit Alexandri tertii Synodus Lateranensis. *Quamvis in antiquis Canonibus constet id esse inhibitum, nos etiam nihilominus inhibemus. Indemnitati itàque Ecclesiarum providere volentes, sive intestati decesserint, sive aliis conferre voluerint* Episcopi & Clerici, *penes Ecclesias eadem bona præcipimus remanere*. Quod decretum non solummodò de immobilibus, sed & de bonis mobilibus intelligendum esse declarat adversùm pravos illius interpretes in
L. 3. tit. 16. c. 12. litteris ad Electum & Capitulum Casianense. Intelligi de bonis non tantùm ex Ecclesia, sed &
Cap. 9. quavis *Ecclesiæ consideratione* acquisitis scribit ad Episcopum Vigiliensem. Disponere ergò non possunt Episcopi & Clerici, nisi *de his, quæ paternæ successionis aut cognationis intuitu, aut de artificio sunt adepti, seu dono consanguineorum aut amicorum, non habito respectu ad Ecclesiam pervenerunt ad ipsos*. Adde & de acquisitis *per doctrinam*. Et ità servatum fuisse usque ad tempora Innocentii tertii, liquet ex ejus litteris ad Gimmundum Mi-
L. 2. Epist. 194. litem Alatrinum. Absit, ut etiamnum non obligent isti Canones: Nemo se seducat, Deus non irridetur.

Quin immò nec in pias causas de Ecclesiastica substantia disponere Episcopis aut Clericis antiqui Canones permittunt. Etenim suas ad Episcopum Vigiliensem litteras Alexander tertius concludit in hæc verba: *De his, quæ consideratione Ecclesiæ perceperunt, nullum de jure possunt facere testamentum*. Utique jure antiquorum Canonum, quos laudat idem Pontifex in decreto suo Lateranensi. Quod ipsum disertè dicit antiquos Canones exequens Justinianus Augustus in lege Novell. 131. c. 16.
ad Petrum Præfectum Prætoriorum. Et hinc Legatum, quod fundato à se juxta Sancti Apollinaris Ecclesiam monasterio fecerat de Ecclesiastica substantia Joannes Ravennæ Episcopus, esse contra leges & Canones, ideòque caducum, fatetur in litteris ad ejus successorem Marinianum L. 5. Epist. 1.25.
Sanctus Gregorius Magnus. Quod nec Ecclesiæ servos possit Episcopus testamento manumittere Cap. 1. 2. Cap. 67.
adfirmant prima Synodus Hispalensis & quarta Toletana. Rationem dat laudatus Gregorius in litteris ad Gregorium Scholasticum Defensorem. *Sacris Canonum legibus esse noscitur definitum, ut in* L. 4. Epist. 14.
his, quæ Antistes Episcopatus tempore acquisierit, non alius, nisi sola succedat Ecclesia. Quidam Episcopos & Clericos credunt acquisitæ ex Ecclesia substantiæ esse dumtaxat ab antiquis Canonibus datos dispensatores, non dominos, ideòque de illa per ultimam voluntatem non posse disponere. Ego id dubium fateor: Dico substantiam illam esse quasi fideicommissum, ideòque sive testatus sive intestatus discesserit Clericus, integram remanere apud Ecclesiam, uti audivimus à Canone Lateranensi. Et hinc Episcopum, quem monasterio à se fundato legare posse negat Sanctus Gre- Cap. 4.
gorius, aliquid inter vivos donare permittit tertia Synodus Toletana, probata & exposita per Innocentium tertium in litteris ad Episcopum L. 3. tit. 24. c. 9.
Sancti Andreæ. Hinc item ad Electum & Capitulum Casianense scribit Alexander tertius. *Licèt mobilia per Ecclesiam acquisita de jure in alios pro morientis arbitrio transferri non possint; consuetudinis tamen est non improbandæ, ut de his pauperibus & religiosis locis, & illis, qui viventi servierant, sive consanguinei sint, sive alii, aliqua juxta servitii meritum conferantur*. Utique manu adhuc viva: Aut certè ad defuncti preces à successore, C. 16.
uti statuunt Synodus Herdensis, & Valentina C. 2.
Hispana. Quare laudatus Pontifex Rogerio Eboracensi Archi-Episcopo concedens apud Matthæum Paris, ut ejus Clerici possent calida ad- A. 1181.
hue in extremis manu Ecclesiasticam suam substantiam in pias causas diffundere, at nulla ratione testari, admodùm modicè recessit à Canonibus antiquis. Hinc etiam intellige verba Possidii de Sancto Augustino: *Testamentum nullum* C. 31.
fecit, quia undè faceret, pauper Christi non habuit, omni patrimonio jam pridem effuso in Ecclesiam Tagastensem. Et hosce Canones Italiæ Episcopi etiamnum sanctissimè servant. Eosdem respiciunt Edesseni Clerici, accusantes Danielem Episcopum, non tantùm quod Ecclesiasticas res nepotibus suis legasset, sed etiam quod Abrahamium Diaconum ad testandum in pauperes induxisset: Res enim ejus *pro veritate erant Ecclesiæ Edessenæ*.

CAPI-

CAPITULUM XVII.

QUia à paganis incidentibus in peccatum sacrificiorum, accipiens Daniel Episcopus sportulam, remittit crimen, negotians & hinc sibimet lucrum.

CAPITULUM XVIII.

QUia & Ecclesiæ Edessenæ è prædio Lasargarita silvas cædentes, portaverunt ad prædia Challoæ amicæ Danielis Episcopi, & ædificaverunt quæ voluerunt.

SCHOLION.

IDolorum templa, & sacrilega cujusvis generis sacra, etiam occulta, clausit & interdixit Constantinus Augustus. Et quia eadem non tantùm Julianus Apostata, sed & Valens Augustus Arianus aperuerat ac permiserat, fana & simulacra omnia destruxit Theodosius senior, sacra quævis, licèt secretissima, damnans pœna capitali, laudata frequenter à Sancto Augustino. Multos nihilominùs post annos ad Januarium Calaritanum Episcopum, Sardiniæ Metropolitam, scribit Sanctus Gregorius Magnus.
L. 3 Ep. 26 *Accidit aliud valdè lugendum: Quia ipsos rusticos, quos habet Ecclesia tua, nunc usque in infidelitate remanere negligentia Fraternitatis vestræ permisit: Undè necesse est, vos per omnia in eorum conversionem vigilare. Nam si cujuslibet Episcopi in Sardinia insula Paganum rusticum invenire potuero, in eumdem Episcopum fortiter vindicabo. Jam verò si rusticus tantæ fuerit perfidiæ & obstinationis inventus, ut ad Dominum Deum venire minimè consentiat, tanto pensionis onere gravandus est, ut ipsa exactionis suæ pœna compellatur ad rectitudinem festinare.* Quæ pensio omninò peperit hunc fructum. Pergit Pontifex in litteris
L. 4. Ep. 33 ad Constantinam Augustam. *Dum in Sardinia multos esse gentilium cognovissem, eosque adhuc pravæ gentilitatis more idolorum sacrificiis deservire, & ejusdem insulæ Sacerdotes ad prædicandum Redemptorem nostrum torpentes existerent, unum illuc ex Italiæ Episcopis,* Cyriacum nomine, *misi, qui multos gentilium ad fidem Domino cooperante convertit. Sed quidam rem mihi sacrilegam nunciavit: Quia hi, qui idolis immolant, judici præmium persolvunt, ut eis hoc facere liceat. Quorum quidam, dum baptizati essent, & immolare jam idolis desivissent, adhuc ab eodem insulæ judice etiam post Baptisma præmium illud exigitur, quod dare priùs pro idolorum immolatione consuerunt.* Hoc ergò
Cap. 58. ipsum fuit crimen Episcopi Danielis. Ità judaizandi redemptiones pecuniarias damnat quarta Toletana Synodus: & Richaredum Regem ab illis alienum laudat admodùm Gregorius Magnus. Socrates graviter arguit Theodosium Sy- L. 7. c. 3.
nadorum Episcopum, Phrygiæ Pacatanæ Metropolitam, quod Macedonianos persequeretur, *non studio rectæ fidei, sed turpis quæstus aviditati inserviens, ut ex illis pecuniam cogeret.* Guilielmum Rufum Angliæ Regem, ejusque successorem Henricum primum, tamquam omnis disciplinæ eversores, culpant Scriptores Anglicani, quod flagitiosis Clericis venderent licentiam impunè retinendi sive concubinas sive uxores. Sordes illas Ecclesiastico interdicto vindicavit Radulfus Cicestrensis Episcopus, ideòque inter Episcopos unus à Regibus timebatur. Easdem à cunctis Angliæ Archi-Diaconis ejurari coegit Sanctus Anselmus Primas Cantuariensis. L. 3. Ep. 113.
Episcopom Melfiensem, quod adulteros & alios criminosos *promisso munere vel oblato se redimentes in errore dimitteret*, ab Episcopali officio suspendit Innocentius tertius. Est fœdissima scabies, quam etiam gentiles fuere detestati.

CAPUT QUARTUM.

Exponitur primæ Eutychianæ impietatis & personæ damnatio, facta per Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum in Synodo Constantinopolitana.

POst Orientales Episcopos in violatæ pacis & resumptæ Nestorianæ hæresis opinionem deductos, firmatamque discordiam inter Dioscorum Alexandrinum Episcopum & Ecclesiam Constantinopolitanam, cœpit Eutyches *per di-* *spu-*

fpuationes & catechefes ad fe convenientium virus palàm profundere, etiam coram Eufebio Doryleenfi Epifcopo, quem pro fide orthodoxa fuiffe ipfo igne ferventiorem verè dixit in hac Synodo Sanctus Flavianus. Imperitum fenem fæpiùs convenit Eufebius, docuit, monuit, corrigere conatus; at nihil retulit, nifi majores quotidie blafphemias, & in Sanctos Ecclefiæ Patres ac femetipfum contumelias, vocatus cum illis hæreticus Neftorianus. Volvebatur Zenonis & Poftbumiani confulatus, Chrifti Domini annus quadringentefimus quadragefimus octavus, & in fextum Idus Novembres laudatus Flavianus indixerat ex Epifcopis per variam occafionem in Regia civitate repertis Synodum non ignobilem ad dirimendam caufam inter Florentium Sardenfem Epifcopum, Lydiæ Metropolitam, & Joannem & Coffinium illius Comprovinciales. Ex quo vides etiam Sanctum Flavianum Diœcefi Afiaticæ fuiffe dominatum.

Erat reverà Synodus non ignobilis. Aderant enim infignes fcientia & vita Metropolitæ, Epifcopi plufquam triginta, eofque inter etiam ipfe Eufebius, qui pietatis zelo feipfum ex judice in Eutychetis accufatorem demutavit, & ad talionem infcripfit, cum adjuratione poftulans firmatum jam in blafphemia hæreticum, qui populum fcandalizare & corrumpere in dies pergeret, quantocyus evocari ad pœnam aut fatiffactionem. Obftupuit de amico & fene Archimandrita Flavianus, dolenfque, quod nullis induciis acquiefceret Eufebius, ad Synodum coegit.

Primi citatores fuere Joannes Ecclefiæ Conftantinopolitanæ Presbyter ac Defenfor, & Andreas Diaconus: At nihil profecerunt. Etenim *Eutyches occurrere & fatisfacere penitùs abnegavit, dicens hoc apud fe effe decretum & definitione quadam ab initio teneri, ut nufquam egrediatur à fua fraternitate, quodammodò tamquam in fepulchro degere in monafterio*: Idque cum juramento, uti in quinta hujus Synodi Actione afferuit accufator Eufebius. Etiam fuas in Chriftum Dominum blafphemias iteravit, addens Eufebium effe fuum derogatorem & inimicum.

Secundæ evocationi per Mamam & Theophilum Ecclefiæ Conftantinopolitanæ Presbyteros factæ, refpondit eodem modo reclamans ad corpus ægrum, effætum, claufumque monafterio tamquam fepulchro. Attamen vice fua direxit Abrahamium, Presbyterum & Archimandritam, cui repofuit meritò Sanctus Flavianus. *Quomodò eft poffibile, altero accufato, pro eo alterum dicere?* Etenim & Canones & leges criminali judicio fifti mandant ipfum reum, excludunt que Procuratorem. Affectu plufquam paterno Eutychen ad Synodum, refipifcentiam, & fatisfactionem invitavit laudatus Præfes, plenam fpondens lapfus veniam atque oblivionem. Verùm longè alias fovebat ille & exequebatur cogitationes, de quibus ad Synodum Eufebius accufator. *Comperi, quia Eutyches Presbyter & Archimandrita volamen feu tomum direxit per monafteria, & ad feditionem excitat monachos*, eorum fubfcriptiones expoftulans, Synodum de hærefi Neftoriana & fpretis Sancti Cyrilli capitulis accufans, dicenfque. *His diebus tomum ad te directuras eft Archi-Epifcopus, ut fubfcribas: Ne perfuadearis ab eo. Si nunc mihi confpirare nolueritis, & humiliaverit me Epifcopus, poftmodùm & vos adorietur*. Per Conftantinum & Eleufinium monafterii fui Diaconos hæc mifit, affirmans contineri folam fidem Nicænam & Capitula Sancti Cyrilli: Nec dumtaxat ad Regiæ, fed & ad Chalcedonenfis civitatis monafteria. Martinus Presbyter, & Sancti Dionyfii Archimandrita repofuit: *Non eft meum fubfcribere, fed Epifcoporum tantùm; Ecclefiæ filii fumus, & unum Patrem poft Deum habemus Archi-Epifcopum*. Et Fauftus Archimandrita: *Date nobis ad infpiciendum, ne fortè aliquod additamentum habeat*. Nihilominùs & varii fuerunt in conjurationem feducti, credentes à Synodo refufcitari hærefim Neftorianam.

Quare tandem decreta eft tertia & peremptoria citatio per Memnonem Presbyterum & facrorum vaforum cuftodem, Epiphanium Presbyterum, & Germanum Diaconum, quibus hæc Eutyches refpondit. *Direxi reverendum Presbyterum & Archimandritam Abrahamium ad fanctiffimum & beatiffimum Archi-Epifcopum noftrum, nec non & ad fanctum Concilium, quatenùs ex perfona mea confentiat omnibus, quæ dicta funt à Sanctis Patribus in Nicæa & in Ephefo congregatis, & omnibus, quæ à Beato Cyrillo. Eò quod in infirmitate conftitutus fum, hac de caufa direxi Presbyterum & Archimandritam Abrahamium. Peto fupplicari domno Archi-Epifcopo & fanctæ Synodo, quatenùs inducias mihi tribuant præfentis feptimanæ, & fecunda feria, volente Deo, fatisfacio & domno & fanctæ Synodo*. Denuò proclamat ad Sancti Cyrilli Capitula, quæ notat à quibufdam in hac Synodo Epifcopis non recipi, eofque inter fperabat effe & Flavianum, utpotè Domno Antiocheno, Theodoreto Cyrenfi, aliifque Orientalis Diœcefeos Epifcopis amicum. Affiduè intitulatur Presbyter & Archimandrita; Ecclefiaftici enim gradus titulum omittere erat apud antiquos profeffa contumelia. Hinc adversùs Joannem Hierofolymæ Epifcopum, qui Presbyteri titulum intermiferat, exclamat Sanctus Hieronymus: *Ego mifellus, dùm in folitudine delitefco, à tanto Pontifice repentè truncatus Presbyteri nomen amifi*. Et Crodogangus Metenfis Epifcopus ftatuit in Regula Cannonicorum. *Nulli liceat alium puro nomine appellare, fed fecundùm conftitutionem fanctæ Sedis Apoftolicæ vocet eum nomen fuum, priùs addito & minifterii fui gradu, qualifcumque fuerit*. Epift. 61. c. 15. C. 5.

Promiffa per Eutychen feria fecunda incidit in diem vigefimam fecundam Novembris. Qualiter ille ad Synodum venerit, audiamus à Joanne Ecclefiæ Conftantinopolitanæ Presbytero & Defenfore. *Occurrit Reverendus Presbyter & Archimandrita Eutyches cum magna multitudine militum, & monachorum, & Præfectianorum Apparitorum fublimiffimæ poteftatis Præfectorum Prætorio, & non aliter eum volunt dimittere, ut ingrediatur in veftrum Sanctum Concilium, nifi eis promiferimus reftituere ejus perfonam. Eft verò pariter & magnus mirandiffimus Silentiarius & ipfe unà cum ipfa præ foribus, cupiens ingredi, utpotè di-*

directus à piissimo & amante Christum Imperatore nostro. Ejusmodi Regiam protectionem quasi adversùs Nestorianæ Synodi violentias Eutycheti procurarat Chrysaphius Eunuchus. Porrò de Silentiariis scribit Procopius in libris de Bello L. 20. Persico. *Romani ad ea, quæ quietis sunt in palatio, ministrum Silentiarium vocant:* A silentio curando. Eorum Princeps erat magnus Silentiarius, prius *Clarissimi*, deindè *Spectabilis* titulo honoratus. Dictus, inquam, magnus Silentiarius admissus in Synodum exhibuit ac legit hanc Sacram Divalem. *Nos pacem cogitamus Sanctarum Ecclesiarum & Catholicæ Fidei, & custodiri volumus rectam & Deo inspirante prædicatam fidem à Sanctis Patribus nostris, qui in Nicæa congregati sunt, & ab his, qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorii*, id est Capitula, Sancti Cyrilli. *Hoc ergò volumus, ne scandalum in prædicta Catholica fide immittatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Patricium Florentium esse fidelem, & testimoniis probatum in recta fide, volumus ipsum interesse audientiæ Synodi, quoniam sermo de fide est*. Chrysaphii opus erat Divalis ista, ideòque Synodum facit spretæ Ephesinæ fidei & resuscitati Nestorii suspectam. Et licèt Principem aut ejus Vicarium in sola generali Synodo ad audiendas fidei disputationes admittat Canon, Silentiario tamen respondit Sanctus Flavianus. *Domnum Florentium esse omnes scimus, & testificationibus probatum in Catholica fide, & volumus eum interesse:* Dispensatoriè ob Principis reverentiam. Nam & Sanctus Leo Pontifex hoc ipso tempore ad suam contra Manichæos Synodum admisit nobiles Romanos. Nec desunt alia exempla. Pergit Sanctus Fla-
Epist. 9. c. 16. vianus. *Dignare, fili Silentiarie, fatigari ad Florentium Patricium*. Hic nempè, licèt sacra jussione fultus, non nisi de Episcoporum licentia est ausus ingredi Synodum: Sacra jussio erant meræ ad Synodum preces.

Adsidente igitur Patricio, discussus ab Episcopis Eutyches duas in Domino naturas post adunationem, eumque secundùm carnem matri & nobis consubstantialem confiteri pertinacissimè noluit, ideòque omnis in illum Synodus Anathema clamavit. Roganti Sancto Flaviano ab eadem, quid pœnæ mereretur, respondit Seleucus Amasenus Episcopus, Metropolita Helenoponti: *Dignus est quidem damnatione iste, in vestræ tamen Sanctitatis humanitate solùm consistit*. Nempè Constantinopolitani Episcopi in suis Patriarchalibus Synodis eum ipsum sibi arrogabant auctoritatis apicem, quem esse Romano Pontifici scribit Felix tertius in litteris ad civitatis Constantinopolitanæ & Bithyniæ Presbyteros & Archimandritas. *Quoties intra Italiam propter Ecclesiasticas causas, præcipuè fidei, colliguntur Domini Sacerdotes, consuetudo retinetur, ut successor Præsulum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiæ Sacerdotum, juxta solicitudinem sibi omnium Ecclesiarum competentem, cuncta constituat*. Et ejusmodi Synodorum Acta ad ejus solius nomen solere edi, liquet ex subscriptionibus quartæ Romanæ Synodi sub Symmacho Papa. Adeo, quod quidam blaterant, illa non est usurpatio Innocentii tertii aut proximorum ejus Antecessorum. Undè & formam hanc in Florentina Synodo etiam Græci tandem persuasi admiserunt. Hæc Felicis tertii verba, *Secundùm solicitudinem omnium Ecclesiarum sibi competentem*, ostendunt id esse privilegium Pontificis Romani. Eo interim usus etiam Sanctus Flavianus hanc solus sententiam edidit in Eutychetem. *Per omnia Eutyches quondam Presbyter & Archimandrita & ex his, quæ anteà acta sunt, & nunc propriis ejus confessionibus, Valentini & Apollinaris perversitate repertus est ægrotare, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi, qui nec nostram reverens persuasionem atque doctrinam rectis voluit consentire dogmatibus: Unde lacrymantes & gementes perfectam ejus perditionem, decrevimus per Dominum nostrum Jesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & nostra communione, & Primatu Monasterii, scientibus hoc omnibus, qui posteà colloquentur ei, & ad eum convenerint, quoniam rei erunt pœnæ excommunicationis, ut qui non declinaverint ejus confabulationes*. Antiquitùs enim nulla erat excommunicatio minor, sed quivis excommunicato communicans incurrebat idem penitùs vinculum, quomodò nunc communicans in crimine. Et hanc sententiam omnes Episcopi, nec non & Patricius Florentius probarunt & confirmarunt.

At ipse Eutyches nequaquàm acquievit. Omnem Synodum non tantummodò Nestorianæ perfidiæ, sed & usurpatæ potestatis accusavit. Caussam dat in libellis Ephesino latrocinio oblatis: *Quod collecta esset ex diversis Episcopis, qui tunc pro privatis causis in urbe degebant Regia*. Exponunt gloriosissimi Judices rogantes Syno- Act. 4.
dum Chalcedonensem: *An Synodum appellare oporteat conventum Episcoporum, qui in Regia civitate diversantur?* Ejusmodi namque Episcopi passim sunt diversarum Provinciarum & Diœceseon, nullum à suis Metropolitis aut Ecclesiis ad occurrentes in Regia civitate causas mandatum habent, ideòque veram Synodum videntur non posse conflare. Respondet verò, & rectè, Tryphon Episcopus Insulæ Chy: *Synodus appellatur, & conveniunt, & laborantes aliqua oppressione sua jura nanciscuntur*. Et Anatolius Episcopus Constantinopolitanus de facta ejusmodi Synodo etiam accusatus. *Tenuit pridem consuetudo, ut qui in magna hac civitate morantur Sanctissimi Episcopi, cùm eos temporis occasio vocat, de emergentibus quibusdam Ecclesiasticis causis conveniant, ac singula definiant, responsoque eos dignentur, qui precantur aliquid. Nihil ergò à me factum est, quod novitati sit affine: Nec qui ex consuetudine consederant sanctissimi, qui in civitate erant, Episcopi novam formam protulerunt*. Eandem consuetudinem viguisse etiam Romæ, Antiochiæ, & Alexandriæ, docent multa exempla.

Quæstio est, an à sententia Romam Eutyches appellarit? Constanter id ipse semper adfirmavit. Et ejus monachus ac Diaconus Constantinus dixit in secunda Synodo Constantinopolitana Sancti Flaviani. *Eutyches, dum legeretur damnatio, appellavit Sanctum Concilium Sanctissimi Episcopi Romani, & Alexandrini, & Hi-*

Hierosolymitani, *& Thessalonicensis*. Omittit Antiochenum, quod illum haberet Nestorianum ob spreta Sancti Cyrilli Capitula, & violatam illius pacem. At verò Florentius Patricius negavit Eutychetem appellasse. *Turba*, inquit, *facta est*, *& dissoluto conventu dixit ad me silenter Eutyches*, *appellans Romanum*, *& Ægyptum*, *& Hierosolymitanum Concilium*. *Et ego arbitratus indecens esse latere hoc Sanctissimum & Reverendissimum Archi-Episcopum Flavianum*, *abscedeat dixi ei*. Et Basilius Episcopus Seleuciensis. *Scio*; *quia dixit religiosus Archimandrita Eutyches*, SI PRÆCEPERINT MIHI PATRES ROMANUS ET ALEXANDRINUS DICERE duas naturas, DICO HOC IPSUM. *Hoc autem non quasi appellans dixit*, *sed dicens*: NON SUM AUSUS DICERE PROPTER PATRES. Et ipse Sanctus Flavianus. *Non audivi ego ab illo*, *sed à magnificentissimo Patricio*, *discedente me in superius hospitium post solutam Synodum*. Quod ipsum alii omnes Episcopi sunt attestati. Et hinc appellatio non fuit inserta Actis. Appellandi fiduciam fecit Epistola, data hoc ipso anno ante Synodum Kalendis Juniis, qua il-
Epist.6. lum Sanctus Leo Pontifex ad strenuè contra Nestorianos certandum animarat: Sanctum namque Flavianum & omnem istic Ecclesiam de errore illo, quomodò apud Dioscorum, ità & apud Papam accusarat.

Epist.7. Ejus post Synodum mendacia & petulantias scribit idem Pontifex ad Theodosium Augustum. *Quid in Constantinopolitana Ecclesia perturbationis acciderit*, *quod ità fratrem & Coepiscopum nostrum Flavianum potuerit commovere*, *ut Eutychen Presbyterum communione privaret*, *nondùm potuimus evidenter cognoscere*. *Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apostolicam per libellum doloris sui querimoniam miserit*, *breviter tamen aliqua prælibavit*, *adserens se Nicænæ fidei constituta servantem frustrà fidei diversi-*
Epist.8. *tate culpatum*. Et in litteris ad Sanctum Flavianum. *Accepimus libellum Eutychetis Presbyteri*, *qui se queritur accusante Eusebio Episcopo immeritò communione privatum*, *maximè cùm evocatum se adfuisse testetur*, *nec sui præsentiam denegasse*, *adeò ut in ipso judicio libellum appellationis suæ se asserat obtulisse*, *nec tamen fuisse susceptum*, *qua ratione compulsus sit*, *ut contestatorios libellos in Constantinopolitana urbe proponeret*. Tantas civit turbas unus monachus, qui se in monasterio, quasi in sepulchro, degere gloriabatur. Eique à Chrysaphio Ennucho delusus Princeps, non tantùm in civitate Regia, sed & apud Pontificem potenter adstipulabatur. Etiam apud Sanctum Petrum Chrysologum Ravennæ Metropolitam effutiit ille sua mendacia, in cujus litteris responsoriis notanda sunt hæc verba: *Nos pro studio pacis*, *& fidei*, *extra consensum Romanæ civitatis Episcopi causas fidei audire non possumus*. Quod nempè ille etiam in plena sua Patriarchali Synodo sit solus fidei Judex. Et quoniam Flavianus, nescio qua de causa contra antiquum Canonem & morem, Synodi suæ Acta Romam non retulerat, hærebat Pontifex, mandans statim referri, unàque mitti aptam relationi exponendæ personam. Paruit Flavianus: Atq; ità instructus Pontifex ejus in Eutychetem judicium confirmavit per auream illam Epistolam, Synodi postmodùm Chalcedonensis directricem columnam, tot Eutychianorum insultibus arietatam, quam, uti ad Histriæ Episco- Epist 5.
pos scribit Pelagius secundus, passim vocamus *Tomum Sancti Papæ Leonis*. Solet enim, uti Epist.55.
scribit Sanctus Cyprianus, *veritas post mendacia Romam navigare*.

Verùm contumax hæretici Eutychetis spiritus neque tunc acquievit. Etiam Sanctum Leonem accusavit Nestorianæ hæresis, ab ejus judicio tamquam Nestoriano appellavit ad generalem Ecclesiæ Synodum ex rebelli Eusebianæ factionis adversùs Sedem Apostolicam privilegio, atque ità unius monachi per Dioscori Alexandrini Patriarchæ malevolentiam armata imperitia cœpit omnem Romanam Rempublicam & universam sub cœlo Ecclesiam tragicè arietare. Audaciam exhorruit Sanctus Leo Pontifex, inclamans *rem*, *de qua agebatur*, utpo-
tè etiam pueris notam ex primis Christianæ fi- L. 1. Con. Chal.
dei elementis, *nequaquam synodali indigere tra-* Epist.16.
ctatu; *tamen*, scribit ad Theodosium Augustum, *meum studium commodans*, *ut Clementiæ* Epist.17.
vestræ statutis & importunis sacris jussionibus *aliquatenùs pareatur*, Synodum indulsi. Causam edicit in alia ad eundem Epistola. *Litte-* Epist.19.
ris Clementiæ vestræ, *quas dudum ad beati Petri Apostoli Sedem pro catholicæ fidei amore misistis*, *tantam fiduciam sumpsimus defendendæ per vos veritatis & pacis*, *ut in causa tam simplici*, *tamque munita nihil putaremus posse existere*, *quod noceret*. Sacræ igitur jussiones etiam peccatoris oleo Græcum in morem fuerunt pigmentatæ, atque ità prudentissimum Pontificem ad concedendam Synodum circumscripserunt. Eas ex Sancti Flaviani odio finxere Dioscorus Patriarcha, Eudoxia Augusta, & Chrysaphius Eunuchus, quos omnes ex alia & alia causa fuisse
illi infensos scribit Nicephorus Calixtus. Of- L.14.c.47.
fensi Dioscori causam suprà audivimus à Theo-
doreto. Hi ipsum Synodum, quam ex causis L. 1. Con.
in ipsa Regia civitate desiderabat fieri Leo Pon- Chalced.
tifex, Ephesi maluerunt, quo Sanctus Flavia- Epist.11.
nus à suis ovibus & amicis remotus posset faciliùs opprimi.

Eusebianam hanc appellandi audaciam Eutyches norat apud Romanam & omnem Ecclesiam pessimè fœtere, ideòque quasi solum Flaviani judicium accusans dixit Pontificem circumscriptum per falsas illius suggestiones, utpotè cujus Notarii Acta synodalia Romam missa falsassent. Quare Theodosio Augusto, in quo
illi per Eunuchum spes omnis, obtulit novas C.12.
preces, de quibus Liberatus Carthaginensis in Breviario. *Eutyches obtulit preces Imperatori*, *questus de falsitate gestorum*, *quasi aliqua à Notariis superaddita fuissent*, *aliqua verò dicta nec gestis inserta*. *Et postulavit*, *ut sub præsentia Thalassii* Cæsareensis in Cappadocia Primatis *Episcopi*, qui Flaviani Synodo non adfuerat, *& Florentii Patricii*, *rursùm in Palatio*, *Flaviano occurrente*, *ipsum congregaretur concilium*, *& ex interrogatione personarum veritas panderetur*. *Annuit Imperator fieri*, *& easdem preces manu sua*

ità

ità subscripsit: DEPONANT APUD REVERENDISSIMOS EPISCOPOS, NON SOLUM QUI DUDUM CONVENERUNT, VERUM ETIAM ET APUD REVERENDISSIMUM THALASSIUM, UT OMNIBUS HIS PRÆSENTIBUS, QUÆ SUPPLICATIO LOQUITUR, NEGOTII VERITAS INQUIRATUR. *Cumque concilium congregaretur, Eutyches absens factus ad vicem suam misit Constantinum Diaconum ad Concilium, ut pro eo respondens examinantibus judicibus gestorum falsitas deprehenderetur. Sed discussis gestis, instantibus Notariis Episcoporum Deum timentibus, cùm Eutycheti aliqui faverent pro tempore, nihil falsitatis inveniri potuit.* Hæc est secunda sub laudato Flaviano Synodus, facta Asterio & Protogene Consulibus, anno Domini quadringentesimo quadragesimo nono, cujus lucida & accurata acta, quomodò & primæ, habes in prima Actione Synodi Chalcedonensis.

Cap. 13. Pergit Liberatus Diaconus. *Postquam ergò nihil probatum est Notariis de falsitate gestorum, Eutyches petit Dioscorum Alexandrinum Episcopum, ut quæreret quæ de illo acta sunt, & causam examinaret. Agebat apud Principem fieri generalem Synodum, ut probaretur judicium Flaviani. Scripsit ergò Dioscorus Imperatori, quia aliam Synodum generalem fieri oportet, & ut fieret, persuasit Eutyches.* Secreta hæc usque inter Eutychem & Dioscorum conjurationis orgia tunc patere cœperunt. Apparuit Eutychen ex Dioscori consilio à Romani Pontificis judicio ad Synodum provocasse. Liberatus istud factum putat post secundam Sancti Flaviani Synodum: At certum est labi. Etenim in secunda illa Synodo ad Florentium Patricium dicit Meliphthongus Episcopus Juliopolitanus: *Piissimus Imperator universalem præcepit fieri Synodum, & necesse est majores causas in illud reservare concilium.* Et Eusebius Dorylæensis ad eamdem Synodum: *Conjuro vos per Sanctam & Consubstantialem Trinitatem, futuro Concilio universali, secundum sanctionem Christi amicorum Principum, hoc negotium reservari.* Non ergò post, sed ante hanc Synodum postulavit & obtinuit appellans Eutyches generale Concilium, atque in hac secunda Synodo parare sibi arma tentavit, quibus Sanctus Flavianus non tantummodò de Nestoriana hæresi damnaretur, sed & de crimine falsi. Ejusmodi passim machinis hæreses stabiliuntur.

CAPUT QUINTUM.

Ephesini latrocinii Præses, Episcopi, Comes, tempus.

CElebrata fuit hæc infelicissima Synodus Asterio & Protogene Consulibus, anno Domini quadringentesimo quadragesimo nono, sextò Idus Augusti. Indicta erat in Kalendas Augusti, verùm temporis angustiam causatus Leo Pontifex differri voluit in diem dictum. Ad eamdem à Principe invitatus rescripsit. *Ne piissimi Principis dispositioni, qua Episcopale Concilium voluit congregari, nostra videretur præsentia defuisse, fratres meos Julianum Episcopum Coensem, & Renatum Presbyterum Sancti Clementis, & filium meum Hilarum Diaconum misi, qui vicem præsentiæ meæ implere sufficerent.* L. 1. Con. Chal. Epist. 11. Et in litteris aliis. *Quod Principis Pietas etiam me credidit debere interesse Concilio, etiamsi secundùm aliquod præsens exigeretur exemplum, nunc tamen nequaquam posset impleri: Quia rerum præsentium nimis incerta conditio à tantæ urbis populis me abesse non sineret, & in desperationem quamdam animi tumultuantium mitterentur, si per occasionem causæ Ecclesiasticæ viderer patriam & Apostolicam Sedem velle deserere.* Attila enim Hunnorum Rex Italiæ imminebat. Julianum Coensem Prosperi Chronicon malè permutat in Julium Episcopum Puteolanum.

Invitatus fuit & Dioscorus Patriarcha Alexandrinus cum decem suæ Diœceseos Metropolitis, & totidem provincialibus Episcopis, *sermone & virtute ornatis*, per ipsum deligendis, additque secunda ad ipsum Sacra Epistola: *Auctoritatem & primatum tuæ præbemus Beatitudini.* L. 14. c. 47. Ex quo Nicephorus Calixtus Synodi Præsidentiam credit ipsi à Principe collatam. Favere videtur Julianus Hypæpensis Episcopus, in Synodo Chalcedonensi dicens ad Paschasinum Lilybæi Episcopum, Sancti Leonis Papæ Legatum: *In Ephesina Metropoli Primatum habebat Dioscorus, nunc vestra Sanctitas primatum tenet Sanctissimi Leonis.* Act. 3. Et Theodoretus in litteris ad Domnum Patriarcham Antiochenum: *Quid præsidens Concilio Dioscorus non aget?* Epist. 112.

Respondeo illum fuisse Synodi Præsidem, verùm ex violenta invasione, nequaquam ex delegatione Principis. Absit, ut Theodosius Augustus se ab Eunucho seduci permiserit ad Romanum Episcopum à Præsidentia excludendum. Etenim sacris ejus ad Dioscorum Epistolis additur hæc subnotatio: *Eodem tenore scriptum est etiam Juvenali reverendissimo Episcopo Hierosolymorum.* Et ipse Dioscorus in Synodo Chalcedonensi dixit ad gloriosissimos Judices: *Comperit vestra Clementia, quia non mihi soli sanctissimus noster Imperator commisit judicium, sed & beatissimo Juvenali & sanctissimo Episcopo Thalassio* Cæsareensium in Cappadocia Primati *auctoritatem Synodi dedit.* Act. 1. Et ipse Juvenalis: *Hæc eadem & mihi scripta sunt.* Et adversùs Dioscorum, invadentem Synodi Præsidentiam vigore sacræ Divalis, dixit, interpretante eum Florentio Lydiæ Episcopo, Julianus Coensis Episcopus, Legatus Sancti Leonis. *Eodem tenore à piissimis & Christianissimis Imperatoribus Sanctissimus noster Papa Romanæ Ecclesiæ præpositus Leo vocatus est.* Julianus, homo Græcus, ad Græcos latinè per interpretem loquitur propter vices & majestatem Ecclesiæ Romanæ. Etiam Hilarus Diaconus protestatus est. *Gloriosissimi & Christianissimi Imperatores charitatem circa fidem Catholicam & affectum tenentes, beatissimum Episcopum nostrum Leonem, Apostolicæ Sedis Præsulem, ut huic venerabili, & sancto Concilio adesset, dignantes venera-*

bilis

biles Epistolas supplicarunt. Ex quo vides sacras ad Romanum Pontificem jussiones fuisse jussiones solo nomine, reverà autem supplices preces. Pergit Hilarus. *Papa nos direxit, non dubitans se in nobis adesse, quos præcipuè cognoscit, omnia, quæ ad fidei Catholicæ synceritatem, & quæ ad Sancti Petri Apostoli pertinent reverentiam, agere*: Hoc est, Synodo præsidere. Et Lucentius Esculanus Episcopus, ejusdem Sancti Pontificis Legatus, adversùs Dioscorum dixit ad Synodum Chalcedonensem. *Judicii sui necesse est enim dare rationem, quia cùm personam judicandi non haberet, præsumpsit & ausus est Synodum facere*; id est, Synodo generali præsidere, *sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est*. Et hìnc inter crimina, ob quæ damnavit Dioscorum, adducit laudata Chalcedonensis Synodus: Quod Ephesi *Primatum præsumpsisset*.

Dioscorus ergò violenter invasit Synodi præsidentiam, idque *per suas divitias*, ut in libellis adversùs illum Synodo Chalcedonensi exhibitis affirmat Eusebius Doryleensis. Fundavit se in factis Divalibus litteris pessimè intellectis, Eutychetis à Sancti Leonis judicio appellatione, nec non fuco illo, de quo Hæresiarcha Eutyches dixit ad hanc Synodum. *Directi religiosissimi viri à Sanctissimo & Dei amantissimo Leone Archi Episcopo Romanæ Ecclesiæ in sanctam vestram Synodum, suspecti mihi facti sunt. Manserunt enim apud religiosissimum Flavianum Episcopum, & pransi sunt apud eum, & munerati sunt, & omne obsequium eis præbuit. Postulo ergò Sanctitatem vestram, si quid ab eis injustè factum fuerit contra me, id præjudicium mihi non generare*. More suo mentitus est nequam senex de muneribus. Quis enim nesciat sanctitatem Hilari Diaconi, posteà Papæ? Quomodò apud Græcos agere consueti sint Romani Legati, docet instructio, quam suis dedit Pontifex Hormisda: *Ne vel victualia præsumatis accipere, nisi tantùm subvectionem, si causa poposcerit, & hospitalitatem, ne credant se fastidiosè despectos*. Quod Eutychianæ appellationis causa nequiverit à præsidentia excludi Romanus Episcopus, ostendi suprà adversùm similes Nestorii nugas.

L. 1. Conc. Chalced. Epist. 25. Hìnc intelliges litteras Valentiniani tertii Augusti ad Theodosium Augustum. *A Romano Episcopo rogatus sum scribere vestræ Mansuetudini de fide, quæ dicitur perturbata, quam nos à nostris majoribus traditam debemus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem propriæ venerationis Beato Apostolo Petro intemeratam & in nostris temporibus conservare: quatenùs beatissimus Romanæ civitatis Episcopus, cui principatum Sacerdotii super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & Sacerdotibus judicare*. Etenim Sanctus Leo Pontifex questus fuerat se in Legatis suis fuisse à Dioscoro sub appellationis Eutychianæ fuco detrusum de Ephesinæ Synodi præsidentia contra Apostolicos & Divinos Canones, postulans aliam generalem Synodum, in qua restitutus in integrum de ipso Dioscoro & læsa per ipsum fide ex Sancti Apostoli Petri privilegio judicaturus præsideret.

Occurrunt tres quæstiones. Prima est, quomodò ad Synodum Chalcedonensem dixerit Dioscorus judicii Ephesini auctoritatem non sibi soli, sed etiam Juvenali & Thalassio fuisse à Principe commissam? Quomodò ibidem dixerint gloriosissimi judices: *Dioscorus Alexandriæ, Juvenalis Hierosolymorum, Thalassius Cæsareæ Cappadociæ, Eusebius Ancyræ, Eustatius Beryti, & Basilius Seleuciæ Isauriæ Episcopus potestatem & principatum Synodi tenuerunt?* Respondeo ex sacra Divali ad Dioscorum. *Reverendissimus Archi-Episcopus Hierosolymorum Juvenalis, & beatissimus Archi-Episcopus Thalassius, & omnis talis fervens amator & æmulator orthodoxæ fidei, consentanei erunt tuæ Sanctitati, radianti per Dei gratiam honestate vitæ & catholica fide*. Quomodò in prima, ità in hac secunda Ephesina Synodo omnes Patriarchas & autocephalos Primates præsidere, neminemquè dominari voluerat Theodosius Augustus, atque nupera ejus Pragmatica Ecclesiam Hierosolymitanam jusserat tribus Palæstinis, Arabiæ, & omni Phœniciæ patriarchaliter præesse. Porrò à gloriosissimis judicibus enumerati Episcopi singularem Dioscoro operam in latrocinio præstiterunt, ideòque dicuntur ejus Primates & Principes fuisse.

Altera quæstio est, quomodò dicant latrocinii Acta: *Residentibus reverendissimis & sanctissimis Episcopis, Dioscoro Alexandriæ, & Juliano Episcopo agente vices & tenente locum sanctissimi & beatissimi Episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis?* Quomodò Hilarum Diaconum ponat ultimo loco post omnes Episcopos? Quis enim credat Romanos Legatos in Dioscori præsidentiam tandem consensisse? Respondeo cum Episcopis Orientalibus, adversùm illa verba clamantibus in Synodo Chalcedonensi: *Ejectus est: nullus suscepit nomen Leonis*. Mendacia igitur & imaginaria, quomodò post Photius funesti schismatis auctor, fingi curavit Acta synodalia, & ad deludendam plebem adscribi etiam Legatos Romanos, quasi & ipsi in ejus præsidentiam & latrocinales tragædias consensissent. Hìnc & adversùm hæc Actorum verba, *Et Juvenale Hierosolymorum, & Domno Antiocheno, & Flaviano Constantinopolitano*, exclamarunt laudati Episcopi. *Flavianus ut adjudicatus ingressus est: Hæc manifesta calumnia. Flavianus in proprio loco non sedit: Constantinopolitanum Episcopum quare quintum posuerunt?* Arguunt latrocinium, quod nupera inter Constantinopolitanam & Antiochenam Ecclesias à Proclo & Domno Episcopis de servando tertio Canone Constantinopolitano inita concordata spernens abjecerit Flavianum à secundo loco in quintum. Immò quod mentiatur & de quinto: Etenim Flavianus, non ut Judex, sed ob Eutychetis appellationem ut reus aut accusator est per sacram Divalem citatus, & à Dioscoro admissus ad Synodum, ideòque nullus illi datus locus. Qua porrò via Dioscorus mendacia Acta conflarit, Synodo Chalcedonensi aperuit Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Episcopus. *Deducat Notarios suos Dioscorus: Ejiciens enim omnium Notarios, suos fecit scribere*. Et Stephanus Episcopus Ephesiorum. *Excipiebant Notarii mei: Venerunt Notarii Reverendissimi Episcopi Dioscori; & deleverunt tabulas*

co-

torum, & digitos eorum ferè fregerunt, volentes tollere & thecas eorum. In generali enim Synodo quisque Episcopus unum ad minùs Notarium habebat. Clamare Orientales Episcopi debuerant etiam adversùs tertium locum Juvenalis ante Domnum Antiochenum, quem ob dicta concordata etiam proprio subdito postposuit Dioscorus, utique ad preces Juvenalis, in prima Ephesina Synodo non confusi garrire de Apostolico Canone, mandante Antiochenum Episcopum, quomodò à Romano, ità à Hierosolymitano dirigi & judicari. Ejusmodi præstigiis ambitiosos Episcopos in suam factionem Dioscorus seducebat. Nam Thalassius erat nuper à Proclo Sancti Flaviani Antecessore contra Canones ex laico ordinatus Cæsareensium Episcopus, ideòque columna non penitùs immobilis.

Tertia quæstio est, quomodò Theodosius Augustus Dioscorum invitarit ad Synodum eum decem Metropolitis suæ Diœceseos, in qua fuerunt solæ sex Provinciæ? Etenim juxta Nicænos Canones eadem Provincia habere nequit plures Metropolitas. Respondeo alios esse potestate, alio solo nomine & honore Metropolitas, & uni Provinciæ potuisse esse hujusmodi plures. Bythinia enim præter Nicomediensem habuit Nicænum & Chalcedonensem.

Cap. 12. Neque tantùm Juvenalis & Thalassius, sed *omnes*, inquit Liberatus Diaconus, *Metropolitani Episcopi cum suis Conciliis* fuere ad Synodum invitati. Notanda tamen est laudata superiùs ad Sacram Dioscoro directam subnotatio: *Eodem tenore scriptum est Juvenali reverendissimo Episcopo Hierosolymorum.* Notandum est omitti Domnum Antiochenum. Causa videtur colligi ex Sacra ad Barsumam Archimandritam directa. *Nostram Pietatem latere non potuit, in quali sint certamine constituti per Orientem religiosissimi & sanctissimi Archimandritæ, pro fide catholica laborantes, & quosdam Episcopos in civitatibus Orientis constitutos Nestorianæ hæreseos participes aversantes, collaborante etiam orthodoxo populo eisdem religiosissimis Archimandritis.* Et de horum Episcoporum doctissimo Theodoreto Cyrensi ait Sacra Divalis ad Dioscorum. *Ante hac Theodoretum Episcopum Cyri civitatis præcepimus in sanctam Synodum minimè convenire, donec de eo, quæ placuerint, Synodus sancta constituat: Aversati eum, quia ausus est proferre contraria his, quæ conscripsit de fide sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ quondam civitatis Episcopus.* Quosdam Nestorii sectatores conaturos, ut omninò adsit Synodo, mandat per Dioscorum compesci.

Cap. 12. Addit Liberatus Diaconus: *Ibam Edessenum Episcopum, ne Synodo adesset, per filium suum Chrysaphium in multas mansiones Eutyches jam relegarat exilio.* Et hinc quidam existimant Domnum etiam Antiochenum Patriarcham, omnesque ejus Episcopos, tamquam reos spretorum Capitulorum Sancti Cyrilli, & pacis violatores atque hæreseos Nestorianæ resuscitatores fuisse etiam à Synodo per Principem exclusos.

At illos falli liquet ex litteris Theodoreti ad
Epist. 16. Irenæum Tyri Metropolitam. *Non modò non sedatur Ecclesiæ procella, sed fastigiatur, ut ità dicam, & in cacumen attollitur. Venerunt autem & qui Synodum convocant, & evocatorias litteras tum aliis quibusdam Metropolitanis, tum nostro* Hierapolitano *reddiderunt. Litterarum porrò exemplum ad te misi.* Et ex litteris ad Domnum Patriarcham Antiochenum. *Cessasse tristia speravi-* Epist. 112.
mus, cùm indicassent nobis quidam exstinctam esse victoris Imperatoris pusillanimitatem, factamque inter ipsum & Deo carissimum Episcopum Flavianum reconciliationem, ac Synodi quidem convocationem desiisse, Ecclesiarum verò pacem rediisse. Sed quæ modò à Sanctitate tua scripta sunt, graviter nos contristarunt. Nihil enim boni ex coacta Synodo exspectare licet, nisi misericors Dominus, solita utens providentia, turbulentorum dæmonum machinas destruat. Infelix anima mea suspirat, lugetque, nihil exspectans boni. Neque enim insitum in duodecim capitibus venenum norunt, qui aliarum sunt Diœceseon; sed ejus, qui illa scripsit, claritatem attendentes, nihil sinistrum suspicantur. Et qui ejus sedi successit, omnia, opinor movet, ut altera Synodo illa confirmet. Pleno mentis impetu suadet impediendam capitulorum in hac Synodo approbationem, & pergit. *Ex Dei amantissimis Episcopis eos considerare oportet Sanctitatem tuam, qui ejusdem sunt sententiæ, eosque profectionis comites adhibere. Atque ex reverendissimis Clericis eos, qui tuendæ pietatis zelo præditi sunt, ut ne à domesticis ipsis proditi vel facere aliquid cogamur, quod Deo universorum displiceat, vel soli relicti ab hostibus capi facilè possimus. Hæc ego procul positus, dolens ac lugens scribo, & communem Dominum obtestor, ut tristem hanc nubem dissolvat, & puram nobis serenitatem largiatur.* Utrumque Dioscori oculum existimavit in sola Capitula vigilare, nimiumque satagit humanam providentiam Synodo commiscere: Etiam in alia Dioscorus collimabat. Constat interim Domnum ac ejus Metropolitas omninò fuisse ad Synodum ivitatos. Quomodò non invitatus Domnus Synodum accedere præsumpsisset? De Iba Edesseno, quem plenè absolverat Synodus Berytensis, Liberatus fallitur: Ejus prima damnatio, ex qua natæ tot calamitates, fuit hujus latrocinii opus.

Hæc Theodoreti verba, *Cessasse tristitia speravimus*, lucem accipiunt ex sacra Divali ad Synodum. *Quoniam beatissimus Episcopus Flavianus aliqua de sancta fide movere voluit adversùs reverendissimum Archimandritam Eutychen, & Concilium congregans aliqua cœpit agere; nos quidem sæpiùs dirigentes ad eumdem beatissimum Episcopum, voluimus, quæ mota est, conturbationem compescere, persuasi sufficere nobis traditam à sanctis Patribus in Nicæna Synodo Catholicam fidem: Quam & sancta Synodus, quæ in Epheso facta est, confirmavit.* Addit Sacra Divalis ad Dioscorum. *Eos, qui aliquid per additamentum aliquod aut imminutionem conati sunt dicere, præter quæ sunt exposita de fide Catholica à sanctis Patribus, qui in Nicæa, & postmodùm qui in Ephreso congregati sunt, nullam omninò fiduciam in sancta Synodo habere patimur.* Quis non videat profanas hasce Sacras compositas esse à nequissimo Eutychianista? Admittunt sola Cyrilli Capitula & Symbolum Nicænum, facta per Synodum Constantino-

tinopolitanam additamenta damnant, quod fuisse Eutychetis palmare principium dixit in Synodo Chalcedonensi Diogenes Metropolita Cyzicenus. Eidem fundamento omnem hujus latrocinii machinam Dioscorus superædificavit. Undè Dorotheus Archimandrita, aliique monachi Eutychianistæ, abluere illum jam damnatum conati, dixere ad Synodum Chalcedonensem. Act. 4. *Permaneo in fide sanctorum Patrum trecentorum decem & octo, qui apud Nicæam convenerunt, & in Constituto eorum, qui apud Ephesum Nestorium damnaverunt. Et sic credo, & præter hanc non novi aliam fidem.* Ut ergò hoc ipsum etiam admitteret, & cum damnato Eutychete in pacem & communionem rescissa sua Synodo rediret Sanctus Flavianus, sæpiùs egit ab Eunucho seductus Princeps Theodosius, pendenteque hoc tractatu sparsa est restauranda pax extra generalem Synodum: Verùm Flavianus noluit esse tantus prævaricator. Hinc tandem coiit Synodus, atque ad illam Episcopus iste sanctissimus, tamquam reus ac monachi accusator, est accedere compulsus.

Qualis porrò fuerit, quem in sua Sacra adeò extollit idem Princeps, Archimandrita Barsumas, tradit in Synodo Chalcedonensi laudatus Metropolita Cyzicenus. *Barsumas* in Ephesino Act. 4. latrocinio *occidit beatum Flavianum. Ipse instabat* Act. 1. *& dicebat*: OCCIDE. Et Basilius Metropolita Seleuciensis: *Surrexerunt omnes Ægyptii Episcopi, & monachi, qui sequebantur Barsumam, & omnis turba, & cœperunt dicere*: EUM, QUI DICIT DUAS NATURAS, IN DUO INCIDITE, NESTORIANUS EST. Et omnes Episcopi Orientales. *Omnem Syriam Barsumas evertit: Duxit super nos mille monachos. Homicidam Barsumam mitte foras; homicidam in arenam: Anathema Barsu-* C. 11. *mæ, Barsumam in exilium.* Et Liberatus Diaconus: *Dioscorus secum habebat fortissimos milites Reipublicæ, cum monachis Barsumæ.* Barsumas ergò Eutycheti & Dioscoro adhæsit, Orientales Episcopos tamquam Nestorianos aversatus est conatua expellere de sedibus, ab eorum communione se rebellis separavit, & delusam plebem abstraxit, factioni suæ adjunxit plurimos monachos, atque ità omnem Syriam turbulentiis implevit. Hæc sunt merita, ob quæ illum Princeps voluit omnium Orientalium Archimandritarum Vicarium *consedere sanctæ Synodo, & cum aliis sanctis Patribus & Episcopis, quæ sunt Domino placita, ordinare.* Quare errorem continent hæc C. 12. Liberati verba: *Imperator jussit Barsumam Archimandritam interesse Concilio, & vices agere omnium monachorum Orientales Episcopos accusantium.* Nequaquam accusatoris, sed judicis inter Episcopos locum dedit illi Augustus contra antiquum morem & Canonem: Olim enim nequaquam generalibus, sed solis Provinciarum aut Diœceseon Synodis, & quidem de gratia, fuerunt Archimandritæ suffragati. Quin immò ex antiquo Canone monachus accusare non potest, nequidem Epist. 2. de fide: *Quia mortua*, scribit ad Italiæ Episcopos Pelagius secundus, *in talibus est vox ejus.* Undè in Synodo Constantinopolitana sub Menna Patriarcha dicit secundæ Syriæ Clerus in libellis adversùs Petrum Apameensem Episcopum, suum Act. 5. Metropolitam: *Quod monachi non deponant, sive accusent, hanc consuetudinem superiùs obtinuerunt, sed sufficiat solùm in ipsorum acclamationibus.*

Hujus Synodi Episcopos Basilius Seleuciensis Act. 1. Metropolita ad Synodum Chalcedonensem dixit fuisse centum viginti aut triginta. Ejus suffraga- Epist. 138. neus Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Epi- 139. 140. scopus fuisse centum triginta quinque. Eos Epist. 113. Theodoretus in litteris ad Anatolium Patricium, in litteris ad Asparem Consulem, & in litteris ad Vincomalum Magistrum scribit fuisse homines turbulentos, collectitios, solitos tumultuari. Addit in litteris ad Sanctum Leonem Papam: *Per eos, quos Sanctitas tua Ephesum misit, tempestatis exitum sperabamus.* Ab aliis namque Episcopis nihil erat spei.

Principis in Synodo Legatus & Vicarius fuit Elpidius sacri Consistorii Comes, cui adjunctus fuit Eulogius tribunus & Notarius Prætorianus, qui Ibam Edessæ Episcopum ex Osrhoena nuper Provincia in primam Phœniciam deduxerat ad Synodum Berytensem: Homo, uti & Comes Elpidius, Dioscoro, Eutycheti, & Chrysaphio Eunucho obnoxius. Eis sacra Divalis auctoritatem fecit *nullum fieri tumultum permittere, sed & si quem videritis conturbationibus & tumultui studentem ad læsionem sanctæ fidei, hunc custodiæ mancipare, & ad nostram perferre notitiam, & causam quidem ordine provenire, interesse autem judicio, & dare operam, celerem & circumspectam probationem à sancta Synodo fieri, & nobis cognitam facere; his, qui pridem Eutychetis religiosissimi Archimandritæ judices exstiterunt, præsentibus quidem & tacentibus, nullum tamen judicantium habentibus locum, sed communem omnium aliorum sanctorum Patrum sententiam exspectantibus, quoniam ea, quæ dudum ab ipsis judicata sunt, nunc retractantur.* Ex hisce præsertim verbis animatus Dioscorus Romanos Legatos Synodi præsidentia exclusit. Exclusit & suffragio Basilium Seleuciensem, Eusebium Ancyranum, aliosque Episcopos omnes, qui unà cum Sancto Flaviano damnarant Eutychetem in Synodo Constantinopolitana. At Basilius suffragium redemit hac, licèt per tyrannicos terrores extorta, infami tamen & sacrilega palidonia. *Accuso & reprehendo propriam vocem, quam* DE DUABUS NATURIS *professus sum in gestis habitis apud Regiam civitatem, & adoro unam naturam Deitatis unigeniti inhumanati & incarnati.* Idque contra propriam conscientiam, qua priùs Dioscoro dixerat: *Noli Domine, noli solvere to-* F. 155. *tius mundi opinionem.* Eodem modo redemit Seleucus Metropolita Amasenus. Ex adducta Sacra item vides Elpidium & Eulogium discutiendæ fidei non potuisse misceri, sed fuisse meros auditores. Etiam Proclo Asiæ Proconsuli mandavit Augustus omnem eisdem præberi adsistentiam: Et hinc Dioscoro milites non defuerunt.

CA-

CAPUT SEXTUM.

Exponuntur Acta Latrocinii Ephesini.

Act. 1. QUid Dioscorus animo volutaret, statim patuit in ipso Episcoporum in civitatem Ephesinam ingressu, de quo ad Synodum Chalcedonensem dixit Stephanus Episcopus Ephesiorum. *Omnes Clericos beati Flaviani in Ephesiorum Metropolim venientes ut Episcopus suscepi, & communicavi eis, & omnem affectum eis ostendi. Cùm in communionem suscepissem Elpidium Presbyterum, & alios Diaconos, & Eusebium Episcopum, supervenerunt mihi in Episcopio Elpidius* Comes *& Eulogius* Tribunus, *& milites, & monachi Eutychetis usque trecenti numero, & voluerunt me interficere dicentes:* QUIA ADVERSARIOS IMPERATORIS SUSCEPISTI, ADVERSARIUS IMPERATORIS ES. *Dico:* XENODOCHUS SUM, IN NULLO COMMUNICO CAUSÆ; EGO EXCOMMUNICARE NON POTUI COMMUNICATORES VENIENTES. *Et ità ex necessitate omnia facta sunt.* Stephanus sub Memnone Ephesiorum Episcopo adhuc Clericus septuaginta lectorum Xenodochium Ephesi exstruxerat, hìnc suam in dictos viros hospitalitatem à factionis nota purgare studens apud Dioscorum dicit se semper fuisse Xenodochum, seu in quosvis advenas hospitalem.

Post Synodi præsidentiam à Dioscoro invasam Legati Apostolici, finem videre cupientes, permanserunt Ephesi: Quin & quibusdam Actis fuere suffragati. Facta adversùs præsidentiæ invasionem protestatione, mox post lectam sacram Divalem ad intrusum Præsidem dixit Hilarus Diaconus: *Papa perpetuæ Sanctissimæ Sedis per nos ad vestram Beatitudinem congruas sanctorum Patrum Concilio direxit Epistolas, quas suscipi & recenseri præcipite.* Apostolicæ enim ad Synodum litteræ, tamquam illius columna & Pharos, statim post sacras Divales fuere semper lectæ, omniumque Episcoporum acclamationibus & suffragiis comprobatæ. Undè & Dioscorus, antiquum Synodorum morem & legem palàm prævaricari erubescens præcepit legi, legendasque porrexit Joanni Presbytero & Primicerio Notariorum. Verùm hic illi colludens intercessit alias superesse Principis litteras, priùs audiendas, atque ità Hilarus fuit elusus. Attamen non cessavit, quin dixit ad universam Synodum: *Litteras ad vos, ò Sanctissimi, destinavit Apostolica Sedes, quas, si jusseritis recitari, cognoscetis esse consonas veritati.* Et denuò ad Dioscorum, legi mandantem Acta Synodi Constantinopolitanæ sub Sancto Flaviano: *Sanctissimus Episcopus Romanæ Ecclesiæ transmisit Epistolam, eam legi jubete.* At tunc intercessit ipse Hæresiarcha Eutyches Romanos Legatos ob recepta à Flaviano munera esse sibi suspectos, reposuitque etiam illi colludens Dioscorus: *Consequens & rationabile est prius* Acta Constantinopolitana *relegi, & ita Epistolam beatissimi Episcopi Romani.* Et hìnc seipsum de contumacia purgare tentans dixit ad Synodum Chalcedonensem. *Secundò interlocutus sum recitari Epistolam reverendissimi Episcopi Romani.* Erat verum; verè tamen etiam reddidit Eusebius Dorylεensis: *Mentitur.* Dolosis enim labiis fuerat de Epistola Dioscorus locutus. Ad eamdem Synodum addidit Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus. *Neque suscepta est Epistola, neque lecta. Et septies juravit Dioscorus coram omnibus facere eam recitari, & non est lecta. Et pejeravit quia juravit.* Et Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Episcopus: *Quia juravit, omnes scimus.* Epistolam, quod duas naturas prædicaret in Domino, Nestorianam Dioscorus & Eutyches credidere: Hìnc tot rebellionis motibus ab eorum sequacibus per multos annos fuit arietata. Eam tamen palàm refutari non permisit antiqua lex Synodorum. Ejusmodi Epistola est Romani Episcopi suffragium, sine quo esse non posse veram generalem Synodum, & ante quod in ipsa nullum Episcopum decidere aut suffragari posse, jam superius ostendi. Malignas Dioscori machinas penitùs subvertisset Epistola, acclamaturis omnibus Episcopis, quod postmodùm acclamaverunt in Synodo Chalcedonensi: *Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides; hæc in Epheso cur lecta non sunt?* Hincmarum Remensem Episcopum, litteras Apostolicas occultantem, Nicolaus primus Pontifex fœda nota inussit, vocans secundum Dioscorum: Hæc namque occultatio est unum è criminibus, ob quæ Dioscorum damnavit Synodus Chalcedonensis. Ob solam criminis dissimulationem etiam Juvenalis ac Thalassius fuere periclitati.

Post Divales itaque litteras legi jussit Dioscorus Sancti Flaviani Acta synodalia contra Eutychen. Causam edixit ad Synodum Chalcedonensem Theodorus Episcopus Claudiopolitanus: *Jussum est à Domino orbis terræ, ut Synodus de Flaviano prius judicaret.* Judicare verò non poterat, Act. 1.
nisi ex Actis. Addit & aliam causam à Dioscori malignitate intentam. *Dioscorus & Juvenalis, quibus præceperat Dominus orbis terræ, sicut orthodoxis, dijudicare de fide, mediantes apud semetipsos dolosa consilia, nos simpliciter sedentes introduxerunt, quomodò homines judices ignorantes causam. Et legebatur quidem Actorum series, & laudabatur beatæ memoriæ Flavianus. Cùm laudaretur autem, nos tacebamus, sicut benè gestis, quæ acta sunt. Post hæc verò, ut nos exterrerent, exclamaverunt, de vicina hæresi Nestoriana infamantes nos:* IN DUO SEPARATE EOS, QUI DICUNT DUAS NATURAS; QUI DICUNT DUAS, DIVIDITE, INTERFICITE, EJICITE. *Ut terrore hæresis Nestorianæ, non sicut Catholici judicaremur, sed ut hæretici damnaremur.* Dioscorus ergò Flaviani Acta etiam laudavit; at dolosissimè: Ut Episcopos illis suffragantes ante inchoatum judicium nosceret, & ad duarum in Domino naturarum ejurationem cogeret, aut tamquam Nestorianos suffragio privaret. Hìnc pergit Theodorus. *Quadraginta duo jussi sumus tacere.* Tunc quomodò Basilius Seleuciensis, ità Seleu-

cus Amazenus Episcopus, Helenoponti Metropolita, suffragium redemit hac fœda palinodia. *Reprehendo vocem meam, quam dixi in gloriosissima Constantinopoli, habentem, quia oportet in duabus naturis Dominum nostrum Jesum Christum post adunationem prædicari, anathematizans eos, qui in duas naturas, vel in duas substantias, aut in duas personas post adunationem dividunt Dominum nostrum Jesum Christum.* Palinodia sibi ipsi noo cohæret: Aliud namque est Dominum oostrum esse in duabus oaturis, aliud dividi io duas oaturas. Ejusmodi æquivocationibus miserabiles Episcopi sunt conati satisfacere Dioscoro, oe tamquam hæretici damnati perderent suos baptizatos. Addit Acacius Ariarathiæ Episcopus; *Compulsi, violenter habiti, multa mala perpessi, per potentiam oppressi sumus. Usque ad vesperam enim tenuerunt nos, recludentes in Ecclesia: Et ægrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque recedere, ut aliquantulùm recolligeremur, sed milites nobis cum fustibus & gladiis imposuerant.*

Quid porrò de Flaviani Synodo factum vellet Dioscorus ab hisce Episcopia, docent hæc ejua ad illos verba. *Piissimus & Christianissimus Imperator noster pro aliquibus, quæ emerserunt, jussit hanc congregari Synodum, non ut fidem nostram exponamus, quam exposuerunt jam Patres nostri: sed ut inquiramus, quæ emerserunt, si conveniant sanctorum Patrum statutis. Oportet ergò ea, quæ contigerant, primitùs inquirere, & nos probare, si consonantia sint statutis à sanctis Patribus: Aut vultis fidem sanctorum Patrum innovare?* Per sanctorum Patrum statuta intellexit fidem Nicænam ac Ephesinam, & addidit. *Si quis præter ea aut inquirit, aut discutit, aut retractat, anathema sit. Si sanctus Spiritus consedit cum Patribus, & ordinavit quæ ordinata sunt, qui retractat ea, Spiritus cassat gratiam.* Exclusa volebat Synodi Constantinopolitanæ ad Nicænum Symbolum contra Apollinarium additamenta, Eutychisque dogma non discuti, sed Nicæno Symbolo dumtaxàt quovis dolo aut fuco conquadrari. Norat esse verissimum: *Nosse hæreses est confutasse.* Et quidem ejua hisce tecbnis adclamavit factiosa turba: *Omnes hæc dicimus, magnus fidei custos Dioscorus Archi Episcopus.* Meliorea Episcopi apud Synodum postmodùm Chalcedonensem protestati sunt se noo acclamasse, & synodalia Dioscori Acta de mendacio culparunt.

Conformem libellum adversùs Sanctum Flavianum ac ejus Synodum exhibuit Eutychea, totus suadena dogma suum esse Nicænæ & Ephesinæ fidei consonum, atque ità postulana ut orthodoxus absolvi ab omnibus Flaviani sententiis, ipsumque ut Nestorianum & iniquum judicem damnari. Hic est ille libellua, adversùsquem in Synodo Chalcedonensi dixit Diogenes Episcopus Cyzicenna. *Dolosè propositi Synodum, quæ in Nicæa facta est; accepit namque additamenta à sanctis Patribus* in Synodo Constantinopolitana. *Hæc prætermisit Eutyches, sicut Apollinarista.* Eidem libello respondit in boc latrocinio impetitus per ipsum Sanctus Flavianua: *Eutyches accusatorem habuit Eusebium, jubete eum adesse.* Ast intercessit Comes Elpidius. *Sacratissimus Imperator implens ipse primus ordinem legum præcepit eos, qui dudum judices fuerunt, in loco eorum esse, qui judicandi sunt, neque habere tempus docendi. Ad ea ergò, quæ nunc à religiosissimo Archi-Episcopo Flaviano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator suam accusationem implevit, &, ut arbitratus est, vicit, & jnden accusatoris causam jam in semetipsum transfulit, sicut & in publicis sententiis custoditur. Nunc igitur vos convenistis, ut eos, qui judicaverant, judicetis, non ut iterùm accusatoris personam suscipiatis, & perturbationis rursùs initium alterum fiat.* Atque ità exclusus est, qui hæreseos convincere Eutychen poterat, Eusebiua, Sanctusque Flavianus coactua ad sortem accusatoria, idque juxta leges, de quibus in Synodo Chalcedonensi rectè dixerunt gloriosissimi Judices: *In judicio fidei non est ista defensio.* Etenim in fidei causa primus accusator etiam in appellatioois judicio opus suum debet prosequi. Culpatus est Comes Elpidius, quod contra Canones jussisset; culpatus Dioscorus, quod ejusmodi jussionibus paruisset.

Et quidem Sanctum Flavianum nec loqui ad accusandum permisit, interloquens ad Eutychetis libellum: *Dicant singuli præsentes sanctissimi Episcopi, quomodò sciunt Archimandritam Eutychen credere, & quid de eo ordinant.* Primus verò definivit, ante Domnum Patriarcham suum sedere & loqui præsumens, Juvenalia Hierosolymitanna. *Cùm frequenter confiteatur, eò quod sequatur expositionem fidei, quæ in Nicæa habita est, & ea, quæ priùs in magno Concilio apud Ephesum gesta sunt, orthodoxum summè eum esse in his, quæ locutus, comperi. Et ego autem decerno & volo eum in suo monasterio degere, & in proprio gradu.* Unanimi suffragio Episcopi omnes fœdissimum bæreticum tamquam orthodoxum, & malè à Sancto Flaviano damnatum plenissimè restituerunt in Presbyteratus gradum & monasterii præfecturam. Eodem tenore ad similem libellum & professionem hæreticum ejus monasterium absolverunt à sententia positi per Sanctum Flavianum interdicti. Quare in collatione Constantinopolitana imponunt Severiani Eutychetem pœnitentem fuisse absolutum. Meritò Synodus Chalcedonensis dicit Dioscorum similia cum Eutycbe sapuisse: Meritò bas ejus sententias affirmat esse prævaricatiooem quinti Nicæni Canonia, vetantis damnatum regulariter à proprio Episcopo recipi in communionem.

Exiodè Dioscorus legi jussit, atque innovavit Canonem Epbesinum de non alterando Nicæoo Symbolo. Rectèque tunc ad laterales collegas dixit Marinianus Episcopus Synnadensis, Metropolita Phrygiæ Pacatianæ: *Regula ista propter nihil aliud legitur, nisi ut Flavianus Episcopus damnetur.* Etenim tunc odia sua complena ille definiit io Sanctum Flavianum & Eusebium Dorylecnsem. *Apparent omnia penè renovantes & immutantes Flavianus quondam Constantinopolitanæ urbis Episcopus, & Eusebius Dorylæi, & scandali & conturbationis facti occasio sanctissimis Ecclesiis, & ubique Catholicis populis: Certum est hos en semetipsis synodicis olim à sanctis Patribus definitis damnationibus subjacere. Undè & nos, quæ eorum sunt, confirmantes, memoratos Flavianum & Eusebium ab omni sacerdotali & episcopali dignitate judicamus esse alienos.* Eos damnat, Act. 1.

quod

qood Ephesinum Canonem prævaricati recepissent Constantinopolitana Nicæni Symboli additamenta, atque ex illis Eutychen alter accusasset, alter damoasset. Volebat ab Ephesino Canone per Nicænum Symbolum intelligi solum propriè Nicænuio, & additamenta jam dicta damnari. Sic & ipse Eutyches in suo ad hanc Synodum libello Sanctum Flavianum accusat recepti ejusdem additamenti. Ambos malitia excæcarat. Quis enim nesciat ab Ephesino Canone per Symbolum Nicænum iotelligi etism Constantinopolitanum? Quis uoquam audivit Constantinopolitana additamenta per illum Canonem proscripta? Et hinc forsàn ad Synodum Chalcedonensem de dicto Entychetis libello dixit Eusebius Doryleensis: *Mentitur, non est eadis definitio, non est regula hoc præcipiens*, sive vetans laudata additsmenta. Ephesinus quippè Caoon nequaquam jam legitimè adposita, sed sola adponenda additamenta vetat: Quin immò futurarum generalium Syoodorum auctoritatem non potuit circumscribere.

Quam verò tyrannicè Flavianum tractarit Dioscorus, Synodo Chalcedonensi exponit Theodorus Episcopus Claudiopolitanus. Act. 1. f. 62 *Obtinlerunt nobis puras chartas Dioscorus & Juvenalis, multitndinem babentes seditiosorum bominum, clamantium, & conturbantium, & commoventium Synodum*. Et Basilius Episcopns Seleuciensis. *Post damnationem beati Flaviani omnibus nobis tristibus effectis, & aliquaneis quidem nolentibus emittere vocem* cooperantis suffragii, *aliqnantis autem fugientibus, exurgens Dioscorus, & stans in alto, designabat & dicebat*: VIDETE, QUI NON VULT SUBSCRIBERE, AD ME, seu contra me, HABET. Eusebius Ancyræ Episcopus, *qnia parùm distulit vocem, periclitatus est & ipse damnari*. Onesiphorus Iconiensis, Marinianus Syooadensis, & Nunechius Laodicensis tenuerunt pedes ejus, dicentes. *Qnia & tu Presbyteros babes, non debet propter Presbyterum damnari Episcopus. Nibil dignum damnatione egit. Si autem & reprebensione dignus est, reprebendatur*. Etiam Nicolaus primus Pontifex Hlocmarum Remensem Metropolitam arguit, quod Rothaldum Suessionensem Episcopum ob damnatum Presbyterum dejecisset. At de throno exurgeos & stsns super scabellum suum Dioscorus reposuit: *Seditionem mibi movetis? Da Comites*: Pergit Marinianus Synnadensis. *Ingressi sunt Comites, introduxernnt Proconsulem tum multitndine magna & eatenis: Post boc unnsqnisque nostrnm subscripsit*. Et Basilius Seleuciensis. *Irruebant in Ecclesiam milites cum armis, instabant monachi, qui cum Barsuma, & Parabalani, & multitudo alia grandis*. Parabalani sunt servi publicorum balneorum. Tunc itaque Barsumas monachus, teste Diogene Cyziceno Episcopo, clamabat militibus permixtus: *Occide*, atque ità occidit beatum Flavianum. Qusre meritò Eusebius Doryleensis apud Synodum Chalcedonensem ex tot prævaricatoribus Episcopis accusavit solum Dioscorum.

Porrò damnatus Saoctus Flavianus dixit Dioscoro: *Appello à te*, otique ad sedem Romanam. Et ad eundem Hilarus Diaconus: *Contradicitur*, id est, appellatur. Flavianum enim per Legatos Romanos sppellasse libello Sedem Apostolicam testatur Liberatus Carthaginensis. Cap. 12.
Confirmat Sanctus Leo Pontifex in litteris ad Theodosium Augustum: *Legati nostri fideliter reclamarunt, & eisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit*. L. 1. Con. Chal. Epist. 18. Epist. 19. Edicit & alium dictæ vocis, *Contradicitur*, sensum. *Nostri ab Apostolica Sede directi ad consentiendum nulla potuerunt oppressione compelli, constanterque, ut decnit, fuerunt protestati nequaquam id, quod constituebatur, Sedem Apostolicam recepturam*. Quàm verò hæc non curarit contumax Dioscori spiritus, refert Epist. 24. Hilarus Diaconus in litteris ad Pulcheriam Augustam. *Postàquam iniustæ Dioscori volnntati atque sententiæ communicare non potui, ad aliud Concilium*, id est, aliam syoodalem sessionem, *terroribns atque insidiis me evocare conatus est, quatenùs me, quod absit, aut seductionibus faceret consentire ad condemnandum Sanctissimum Flavianum Episcopum, aut resistentem teneret, ut mibi non esset licentia ad pietatem vestram Constantinopolim percurrere, aut ad Romanam Ecclesiam remeare. Verumtamen confidens de auxilio Christi, quod attinet ad damnationem reverendissimi, ac sanctissimi viri, innocentem me integrumque servavi, licèt nulla flagella, nulla tormenta me possint facere ejns consentire sententiæ; sed omnibns derelictis exindè discessi, per incognita & invia loca Romam veniens, ut reverendissimo Papæ omnium, quæ in Ephesó gesta sunt, idoneus nunciator existerem*. Eum inter multa vitæ pericula reclamasse stqoe fugisse, scribit Sanctus Prosper io Chronico. Ob positas iosidias ausus oon suit per Constaniinopolim transire. Eadem apud Ephesum constaotia egisse, ac iodè fugisse Reoatum Presbyterum, Theodotetus testatur. Epist. 115. Julianus Coensis Episcopus Constantinopolim abiit, Augustam Pulcheriam, in qua omnis spes humana, informaturus. Etiam suisse alios Episcopos, ne impiis subscriptionibus captivas manus darent, sserit Saoctus Leo in litteris ad Theodosium Augustum. Epist. 19. Thalassius Cæsareensis Synodo Chalcedonensi dixit plura mala à se impedita.

Appellantem Flaviannm quomodò Dioscorus Epist. 68. tractarit, scribit idem Pontifex io litteris ad c. 4. 5. Theodoretum. *Quam mensuram sceleris prætermisit, cui nec boc sufficere potuit, quod nec vivis parcendo, nec mortuis, etiam in sanguine innocentis & Catbolici Sacerdotis pollutas jam pridem, abdicata charitate atque approbata falsitate, manus intinxit? Et infrà: Quod Sanctæ memoriæ Flaviano vitam præsentis sæculi est molitus auferre*. Quod Sanctum Flavianom *calcibus verberarit*, testatur Evagrius Epiphaniensis. L. 2. c. 2. Addit Comes Marcellioos in Chronico: *Flavianus Episcopns secunda apud Ephesum Synodo, vi Dioscori Alexandrini Episcopi & Saturnini* Chrysaphii *Spadonis, in Epipam exulat*. Inter ducentium militum manus gloriosè in via defunctum testatur Sanctus Prosper in Chrooico. C. 12. Et Liberatus Diaconus: *Cæsus Flavianus, & multis iniuriis affectus, dolore plagarum migravit ad Dominum*. Tantùm potuit onius Eunuchi avaritia, de qua laudatus Evagrius. *Flavianus fallaciis Chrysaphii abdicatus fuit, quod aurum pro ejus ad Episcopa-* L. 2. c. 2.

Concil. Lupi Oper. Tom. II. H 2 tum

tum ordinatione postulanti sacra Ecclesiæ vasa, quo cum pudore suffunderet, misisset. Eadem de causa tot calamitates à Gullielmo secundo Anglorum Rege passus est Sanctus Anselmus Episcopus Cantuatiensis. Adeò antiqua est Palatinorum Procerum ac ipsorum Regum ad Episcoporum electiones concurrentium simonia. Meritò Synodus Chalcedonensis unanimi omnium Episcoporum acclamatione canonizavit Sanctum Flavianum, Episcopumque ab Episcopo, quasi à fratre fratrem trucidatum appellavit *Secundum Abel*. Et ad hasce tragædias Andreas & Eufratas, Diaconi Constantinopolitani, fuere cooperati, quos proprii Episcopi fuisse accusatores, scribit Sanctus Leo Pontifex ad Julianum Coensem Episcopum, & Anatolium Flaviani successorem.

Epist. 59. 71.

Etiam Sedem Apostolicam appellavit, Romamque fugit, Flaviani sortem ac Oasin timens, Eusebius Dorylеensis: Item pro se ac Flaviano Episcopo suo appellavere Clerici Constantinopolitani. Hinc enim Leo Pontifex scribit ad Pulcheriam Augustam. *Quia novimus, quantùm piæ sollicitudini Catholicis Sacerdotibus Mansuetudo vestra dignetur impendere, indicandum esse curavimus fratrem & Coepiscopum nostrum Eusebium nobiscum degere, & nostræ communionis esse consortem, cujus commendamus Ecclesiam, quam dicitur vastare, qui illi injustè asseritur subrogatus: Illud etiam à vestra Pietate poscentes, ut Constantinopolitanos Clericos, qui sanctæ memoriæ Flaviano fidelibus officiis adhæsere, ea, qua debetis*, Regiæ protectionis *gratia foveatis*. Et hosce appellationum libellos Renatus ac Hilarius Legati Romam portarunt, exstatque laudati Pontificis Epistola, qua Sanctum Flavianum in tantis angustiis solatur, & auxilia spondet.

Epist. 39.

De reliquis post suorum Legatorum fugam latrocinii Actis hæc Pontifex ad Synodum Chalcedonensem. *Plurimi Episcopi, qui hæresin non receperunt, sedibus suis fuere pulsi, & in exilia deportati, atque in locum superstitum alii substituti*. Omnium primò dejectus fuit Theodoretus Cytensis, inauditus, non citatus, absens ultra triginta quinque mansiones, ac extra Synodum intra suam civitatem exilio circumscriptus. Damnationis causa fuit impugnatio Capitulorum Sancti Cyrilli etiam post initam pacem, ubi scribit ipse ad Sporacium. Hinc creditus est duos Dei filios, seu duas in Christo Domino personas cum Nestorio errare. Episcopali domo, omni substantia, ac ipsa civitate mox ejectus est, vivere coactus de eleemosyna amicorum collegarum, quorum unus fuit Uranius Episcopus Emesenus. Hinc per Anatolium Patricium Principi supplicat aut appellationem suam prosecuturus Romam accedere, aut certè redire ad suum, in quo olim monachum professus, monasterium, distans centum millibus à civitate Cyrensi: Gratiani enim Augusti lex exauctoratum Episcopum, ne turbas ciere posset, ad centum à sua civitate millia proscribebat. Romam ergò omninò appellavit etiam Theodoretus, scribitque ad Sanctum Leonem Papam: *Ne ad vos contenderem, Regiarum litterarum vincula retinuerunt*. Et hic in Ecclesia est primus Regiæ potestatis adversùs Romanam appellationem obex: Opus Dioscori, Eutychetis, ac Chrysaphii Eunuchi. Quod tamen Theodoretus Romam tandem accesserit, testatur Liberatus Carthaginensis. Legendæ appellantis Epistolæ, insigniter prædicantes Romanæ Ecclesiæ supremum Primatum. Suadet Pontifici, *ut Apostolica auctoritate utatur*, & universum Ephesinum latrocinium *ad suum Concilium advolare præcipiat*. Nam & universam Synodum Constantinopolitanam Damasus Pontifex Romam evocavit. Tanta Romano Episcopo fuit semper auctoritas etiam in Synodum Ecclesiæ generalem.

Epist. 47.

Epist. 110. Epist. 113.

Epist. 119.

Epist. 113.

C. 12.

Epist. 116.

Secundus dejectus Episcopus fuit Ibas Metropolita Edessenus, propter famosam Epistolam scriptam ad Marim Persidis Episcopum, injuriosam in Sanctum Cyrillum & Capitula ejus, nec non ob suprà memoratam blasphemiam: *Non invideo Christo facto Deo, quia possum & ego fieri*. Damnatus est absens, inauditus, Synodo adesse non permissus. *Eutyches*, inquit ipse ad Synodum Chalcedonensem, *adversùs me pro fide quædam falsa confinxit, nec me in Synodum interesse permisit, per quadraginta mansiones per diversos ad invicem succedentes ordines direxit me, viginti ampliùs carceres mutavi, cùm essem in carcere in Antiochia in ordine Comitis*. Fuisse Synodo exclusum à Crysaphio Eunucho testatur etiam Liberatus Diaconus. Evagrius Epiphaniensis addit damnatum & ejus supra memoratum nepotem Danielem Carrorum Episcopum ob crimina illi imposita atque discussa in Synodo Berytensi.

Act 9.

C. 12.

L. 1. c. 10.

Quartus damnatus fuit Sabinianus Episcopus Perrhensis in Provincia Eufratesia, quod Athanasio per Domnum Patriarcham Antiochenum dejecto esset superordinatus. Domum oderat Dioscorus, atque ità adversùs illum ad hoc latrocinium provocavit Athanasius, Episcopatumque, licèt legitimè dejectus, remisso ad suum monasterium Sabiniano, recuperavit. Exstat Theodoreti ad Sabinianum Epistola consolatoria, eum graviter arguens, quod recipiendi Episcopatus cupiditate cogitaret Eutychianæ factioni accedere, confirmique unam naturam Deitatis in Domino atque humanitatis. At mutasse cogitationes docet ejus appellatio ad Leonem Papam & Synodum Chalcedonensem.

Epist. 116.

Act. 14.

Evagrius Epiphaniensis addit dejectos etiam Aquilinum Bibli, Irenæum Tyri, ac Sophronium Episcopum Constantinopolitanum. Est mendum. Sophronius enim non Constantinopolitanus, sed Constantiensis fuit Episcopus, Cypriorum Metropolita, qui unà cum Joanne Germanicensi Episcopo Nestorium anathematizavit Chalcedone, ità redditus Episcopatui, atque ità probabile est ambos ab hoc latrocinio fuisse dejectos. Irenæum Tyri Episcopum alii dejectum malunt jussione Principis ante latrocinium.

L. 1. c. 10.

Act. 1.

Omnium ultimò dejectus fuit Domnus Patriarcha Antiochenus, de quo Liberatus Carthaginensis. *Post omnes Dioscorus deposuit & Domnum Antiochenum, remanentem ab orthodoxorum depositione, quia particeps factus Dioscori in depositione orthodoxorum & Eutychetis absolutione. Depositus est*

C. 12.

est autem dolo Dioscori sic. Postquam consensit in omnibus Dioscoro, datis in media ejus Epistolis, quas ad ipsum Dioscorum Antiochenus Domnus contra Duodecim Capitula Cyrilli scripserat, eò quod essent obscura, damnavit ægrotum, & absentem illa die. Dioscorus alta meote tenebat repostum Domni cum Proclo Regiæ nuper civitatis Episcopo concordatum de servando tertio Canone Coostaotinopolitano, ideòqoe illum mitigare sperans Domnus locum cessit Juvenali Hierosolymitano, cunctisque Dioscori facinoribus contra conscientiam suam est patrocinatus. Astu dissimulavit Dioscorus, nolens sibi deesse auctoritatem Patriarchæ Aotiocheni ac Diœceseos Orientalis. Omnibus itàque peractis, protulit jam dictus Domni litteras, atque ità tamquam primæ Ephesinæ Syoodi & initæ cum Cyrillo pacis prævaricatorem, hæresisque Nestorianæ resuscitatorem, [L.14.c.47.] & quidem ægrum & absentem, percutiens in posteriora, damnavit. Errat Nicephorus Callixtus [Co'lat. c.] damnatum ob revocatum de Saocto Flaviano suffragium: Damnatum ob causas jam dictas testator io litteris ad Sporatium etiam Theodoretus. Et quinta Synodus: *Chalcedonensis Synodus Domnum Antiochiæ Episcopum, eò quod scripsit taceri debere duodecim Capitula sanctæ memoriæ Cyrilli, & post mortem damnavit, cùm confirmasset condemnationem ejus* factam à latrocinio Ephesino, *& suscepisset Maximi ordinationem. Igitur propter duodecim Capitula Domnus damnatus est.* Errat damnatum Chalcedone post mortem: Fuisse superstitem Actio decima docet: Prolatæ [Epist.112.] porrò à Dioscoro litteræ fuerunt illæ, quas ex Theodoreti suasu Domnus scripserat, & probari per Synodum speratat.

Addit Liberatus Diaconus. *Pro Flaviano ordinatus est Anatolius Diaconus* [Epist.39.] Ecclesiæ Alexandrinæ, *qui fuit Constantinopoli Apocrisarius Dioscori, & pro Domno Antiocheno ordinatus est Maximus, & pro Iba Nonnus, & pro Sabiniano Athanasius, pro Theodoreto autem ac Eusebio nullus.* Generalis enim Synodus semper auctoritatem habuit pro dejectis à se Episcopis alios eligendi & ordioandi. Fallitur verò Liberatus pro Sabiniano ordinatum Athanasium: Fuit enim ille in sedem restitutus. Et Eusebio fuisse quempiam superordinatum suadent adducta superiùs verba Saocti Leonis: *Qui illi injustè asseritur subrogatus.* Anatoliom Diaconum suum promovit Dioscorus, ut Ecclesiæ Alexandrinæ adversùs Coostantinopolitaoam privilegia per illom repararet, everteretque tertium Caoonem Constaotinopolitanum: At quam deceptus fuerit, docebunt Acta in Synodo Chalcedonensi.

CAPUT SEPTIMUM.

Romanæ Ecclesiæ Judicium de Actu latrocinii Ephesini.

Quid de hisce omnibus judicarit Sanctus Leo Pontifex, edixere ad Synodum Chalcedonensem Paschasinus Lilybeti, Julianus Coensis, Lucentius Esculanus Episcopus, & Bonifacius Presbyter, Legati ejusdem Pontificis. *Synodus proferri non potest, in qua illa nefaria delicta relecta sunt, & ob hoc ad lectionem videntur esse superflua ea, quæ ibi sunt acta. Si ergò & à beatissimo & Apostolica Romanæ urbis Episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt habita, claret, quia & sanctissimus Episcopus Antiochenæ civitatis extra hæc est, quem post hæc beatissimus Episcopus in propria communione suscepit. Necessarium est enim, ut rursùs Christianissimum Principem adeamus, quatenùs illud Concilium sacra & pia lege neque nominari præcipiat.* [Act.10.] Et Anatolius Episcopus Constantinopolitanus. *Definimus nihil horum valere, quæ in illa, quæ Synodus dicitur, sunt confecta, nisi illud circa sanctissimum Maximum, magnæ Antiochenæ civitatis Episcopum: Quoniam & sanctissimus Leo Romanus Archi Episcopus in communionem eum recipiens præesse eum Antiochensium judicavit Ecclesiæ. Quam formam sequens & ipse approbavi, & omne præsens sanctum Concilium.* Auditis Renato Presbytero ac Hilaro Diacono, Legatis suis, totius Italiæ Synodum coegit Sanctus Leo, omniaque Dioscori Acta, exceptis Domoi Antiocheni dejectione & Maximi successoris ordinatione, cassavit, jubens *tumultuosum & miserabilem conventum*, non Episcopalem Synodum, [I. 1. Con. Chal.] aut Ecclesiasticum Concilium appellari, sed *latrocinium Ephesinum*. [Epist.28.] Io litteris ad Clerum & populum [Epist.23.] Constantinopolitanum ait illic læsam & [Epist.46.] fidem & justitiam. In litteris ad Anatolium ejusdem civitatis Episcopum fuisse *scelestissimum judicium, in quo Dioscorus suam malevolentiam, imperitiam Juvenalis ostendit.* Et in litteris ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem. [Epist.29.] *Magnum facinus Alexandrino Episcopo auctore vel executore commissum est, ut dùm in fratrem nostrum Flavianum veteres æmulationes & odia privata desæviunt, nec innocentiæ probatissimi Sacerdotis, nec Christianæ fidei parceretur.* Undè Dioscorum, Juvenalem, Eustatium Berytensem Episcopum, [Ep.40.c.1.] aliosque latrocinii Principes communione privavit, eorum nomina rigidissimè vetans ioscribi sacris tabulis, aut ad sacrificium recitari.

Ante omnia cassavit Pontifex Eutychiaoi erroris & personæ approbationem, Sancti Flaviani damnationem, & superordinationem Anatolii. Episcopi enim Severiani, in Constantinopolitana collatione dicentes Eutychen erroris pœnituisse, atque ità fuisse receptum à Dioscoro, delirant potiùs, quàm errant. Adversùs Anatolii promotionem scribit Pontifex ad Clerum & populum Constantinopolitanum. [Epist.22.] *Quisquis incolumi atque superstite Flaviano Episcopo vestro, Sacerdotium ejus fuerit ausus invadere, nunquam* [Epist.26.] *in communione nostra habebitur Episcopus, nec inter Episcopos poterit numerari.* Et ad Pulcheriam Augustam. *Flavianus Episcopus in nostra omnium communione persistit, atque hoc, quod factum est, sine consideratione justitiæ, & contra omnem Canonum disciplinam, ratum haberi ratio nulla permittit.* Eodem tenore scripsit ad orthodoxos Constantinopoli Archimandritas. Undè illi obediens Constantinopolitanus Clerus & populus Flaviano tamquam Episcopo suo publicè acclamavit, & acclamationum exempla Romam misit. Quia

post

post Flaviani mortem ad nullas Theodosii Augusti preces Anatolii Episcopatum confirmare voluit Pontifex ex causis mox dicendis. Dispen-
Ep. 33. 40. satoriè tandem recepit ad Martiani Augusti & Augustæ Pulcheriæ preces, mandans Sancti Flaviani, tamquam iniquè damnati, reliquias ad ejus cathedralem Ecclesiam honorificè deportari. Quod est omninò factum.

Cassavit item Eusebii Doryleensis, Theodoreti, ac aliorum Episcoporum iniquam damnationem, Theodoretumque & Eusebium, quod
Act. 1. Romam accessissent, reddidit Episcopatui. Hinc in Synodo Chalcedonensi dixerunt Gloriosissimi Judices. *Ingrediatur & reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum sanctissimus Archi-Episcopus Leo, & sacratissimus ac piissimus Imperator* Martianus, Apostolicæ restitutionis executor, *sanxit eum adesse sanctæ Synodo*, cassatis omnibus in eum à Theodosio Augusto decretis. Eamque restitutionem, licèt multis tamquam adversùs Nestorii magistrum & Capitulorum Sancti Cyrilli damnatorem reclamantibus, omnis
Act. 8. laudata Synodus tandem confirmavit. Eusebius Romæ hæsit, suam ac jam defuncti Sancti Flaviani appellationem prosequens, mansitque usque ad Synodum Chalcedonensem, gaudens plena Episcopali communione.

Ab illo motus Sanctus Leo Pontifex scripsit
L. 1. Con. Chalced. Epist. 19. ad Theodosium Augustum. *Omnes Mansuetudini vestræ cum gemitibus & lacrymis supplicant Sacerdotes, ut quia & nostri Legati reclamarunt, & eisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit, generalem Synodum jubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ità aut repellat aut mitiget, ne aliquid ultra sit vel in fide dubium, vel in charitate divisum, convenientibus utique Orientalium Provinciarum Episcopis, quorum si qui superati minis atque injuriis à veritatis tramite deviarunt, salutaribus remediis in integrum revocentur, ipsique quorum causa est durior, si consiliis melioribus acquiescant, ab Ecclesiæ unitate non excidant. Quam autem post appellationem interpositam hoc necessariò postuletur, Canonum Nicææ habitorum decreta testantur, quæ à totius mundi Sacerdotibus sunt constituta, quæque subter adnexa sunt.* Adnexus autem fuit quartus Canon Sardicensis. Ait tantùm Flaviani ac Eusebii Episcoporum appellationi deferendum, quantum uni monacho appellanti fuerat delatum. Novam Synodum vult fieri in Italia ex suasu Theodoreti, & ob Romani Pontificis potentiam in tali Synodo, laudatam superiùs à Felice tertio. Voluit & huic appellationi donari effectum suspensivum reponique omnia in statum, qui fuerat ante latrocinium. Ad emolliendum Theodosium, possessum à malevolo Eunucho, adbibuit mediatores Valentinianum tertium Augustum, Augustas Pulcheriam, Gallam Placidiam, ac Liciniam Eudoxiam; at ille respondit Ephesi acta omnia secundùm Canones *cum multa libertate & integra veritate*, & indignos Sacerdotio ritè remotos, præsertim Flavianum, auctorem & Principem læsibilis novitatis & contentionis. Frivolam esse dixit ejus appellationem.

Addit Liberatus Diaconus. *Soluto illo Concilio*, C. 12.
& ad suas sedes reversis Episcopis, scissio facta est inter eos, qualis anteà nunquam contigerat. Ægyptii, Thraces, & Palæstini Episcopi Dioscorum sequebantur. Orientales, Pontici, & Asiani sanctæ memoriæ Flavianum. Quod schisma permansit usque ad obitum Theodosii Principis. Et hinc illum, uti ad Dardaniæ Episcopos scribit Sanctus Gelasius, *Liberè* tunc *coarguit Papa Leo*, nec ad ejus preces Anatolii Episcopatum unquam confirmare voluit: Confirmavit priùs ad preces, qui huic appellationi novam Synodum dederat, Martiani Augusti.

Porrò Domni Antiocheni dejectionem, licèt latrocinalitèr factam, quod causæ subsisterent, meritò Pontifex adprobavit. Quis non videat spontè impensum omnibus Dioscori facinoribus suffragium esse justam causam exauctorationis? Etiam Ecclesiæ suæ privilegia, sextumque Nicænum Canonem Juvenali Hierosolymitano prodidit, & Sancti Cyrilli Capitula pertinax damnavit Domnus, atque ità omninò dignus fuit in Dioscori manibus derelinqui. Ex quo patet Apostolicæ Sedis suprema supra generalem Synodum potestas, de qua Gelasius Pontifex in
litteris ad Dardaniæ Episcopos. *Sanctæ memo-* Epist. 13.
riæ Flavianum, Pontificum congregatione damnatum, quoniam sola Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiùsque, qui illic receptus fuerat, Dioscorum, secundæ Sedis Præsulem, sua auctoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo submovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit, in qua Pontificibus innumeris, qui latrocinio corruerant Ephesino, veniam poscentibus sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominùs sua auctoritate prostravit, quam congregatio, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est sequuta: Quoniam sicut id, quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit; sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia tota suscepit. Et hinc quædam legitimæ damnare, quædam illegitimæ Synodi decreta potest firmare.

CON-

CONCILII CHALCEDONENSIS
DEFINITIO DE FIDE.

Dominus noster, & Salvator Jesus Christus notitiam fidei discipulis suis firmans, dixit: *Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis*: Ut nullus dissonet à proprio circa dogmata pietatis, sed ut pariter veritatis ostendant prædicationem. Quia verò non desinit per zizania sua diabolus contra semina pietatis insurgere, & semper aliquid novum contra veritatem invenire: Propter hoc Dominus, ut consuevit, providens humano generi, piissimum hunc & fidelissimum ad æmulationem erexit Imperatorem, & undique Sacerdotii Præsides ad se convocavit, ut gratia Domini omnium nostrum Christi operante, omnem quidem mendacii pestilentiam à Christi ovibus removeret, germinibus autem veritatis eas pinguescere faciat. Quod & perfecimus communi judicio dogmata expellentes erroris, & inerrabilem Patrum innovavimus fidem, Symbolum trecentorum decem, & octo omnibus prædicantes. Et eos, qui hanc veluti tesseram pietatis acceperunt, ut proprios Patres etiam adscribimus, eos nimirùm, qui posteà in magna Constantinopoli congregati sunt centum quinquaginta, & eandem fidem ipsi quoque confirmaverunt. Decernimus igitur ordinem, & omnes formulas custodientes, quæ de fide sunt constitutæ, & nos sanctæ Synodi quondam in Epheso factæ, cujus Præsides fuerunt beatissimæ memoriæ Celestinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum, & præfulgere quidem rectæ & immaculatæ fidei expositionem Sanctorum, & beatissimorum trecentorum decem & octo Patrum, qui in Nicæa temporibus piæ memoriæ Constantini Imperatoris congregati sunt: Servari autem & ea, quæ apud Constantinopolim à sanctissimis centum quinquaginta Patribus decreta sunt, ad expellendas quidem hæreses, quæ eo tempore germinaverant, & ad confirmationem ejusdem Catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei.

Sufficeret quidem ad plenam cognitionem, & confirmationem pietatis hoc sapiens & salutare divinæ gratiæ Symbolum. De Patre enim & Filio & Spiritu sancto perfectionem docet, ac Domini nostri inhumanationem fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam hi, qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses novas voces genuerunt: Alii quidem mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est, corrumpere præsumentes; & vocem Theotocos de Virgine dici denegantes: Alii autem confusionem & mixtionem introducentes, & unam naturam esse carnis & Divinitatis stultè confingentes, & passibilem unigeniti Divinam naturam per confusionem pro-

digiosè

digiosè dicentes : Propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens claudere præsens nunc sancta & magna & universalis Synodus, prædicationem hanc ab initio immobilem docens, decrevit ante omnia, fidem integram & intemeratam permanere trecentorum decem & octo sanctorum Patrum : Et confirmat doctrinam, quæ de substantia Spiritus sancti à Patribus centum quinquaginta posteà congregatis in Regia civitate tradita est propter illos, qui Spiritui sancto repugnabant, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi aliquid deesset prioribus adjicientes, sed suum de sancto Spiritu intellectum contra illos, qui dominationem ejus respuere tentavérunt, Scripturarum testimoniis declarantes : Propter illos autem, qui dispensationis mysterium corrumpere conantur, & purum hominem esse genitum ex Sancta Virgine Maria impudenter delirant, Epistolas Synodicas beatissimi Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ Præsulis ad Nestorium, & ad Orientales, congruenter habentes suscepit, ad convincendas Nestorii vesanias, & ad interpretationem eorum, qui salutaris Symboli pio zelo nosse desiderant intellectum: Quibus etiam & Epistolam magnæ & senioris urbis Romæ Præsulis beatissimi & sanctissimi Archi-Episcopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Archi-Episcopum Flavianum ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, utpotè & magni illius Petri confessioni congruentem, & communem quandam columnam existentem adversùs perversè sentientes, ad confirmationem rectorum dogmatum congruenter aptavit. His namque, qui in duos filios dispensationis Divinæ mysterium discerpere nituntur, repugnat: Et illis, qui passibilem Deitatem unigeniti ausi sunt dicere, à sacro cætu expellit: Et his, qui in duabus Christi naturis temperamentum aut confusionem opinantur, resistit : Et eos, qui cœlestem aut alterius esse substantiæ, quam ex nobis assumpsit, servi formam delirantes dicunt, abigit : Et qui duas quidem ante unionem naturas Domini fabulantur, unam verò post unitionem confingunt, condemnat. Sequentes igitur sanctos Patres, unum eumdemque confiteri Filium & Dominum nostrum Jesum Christum consonanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, & eumdem perfectum in humanitate, Deum verum & hominem verum eumdem ex anima rationali & corpore, consubstantialem Patri secundùm Deitatem, consubstantialem nobis eumdem secundùm humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato : Ante sæcula quidem de Patre genitum secundùm Deitatem, in novissimis autem diebus eumdem propter nos & propter nostram salutem ex Maria Virgine Dei genitrice secundùm humanitatem, unum, eumdemque Christum, Filium, Dominum, unigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inseparabiliter agnoscendum : Nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem, magisque salva proprietate utriusque naturæ, & in unam personam, atque subsistentiam concurrente : non in duas personas partitum, aut divisum, sed unum, eumdemque Filium, & unigenitum, Deum Verbum, Dominum Jesum Christum, sicut antè Prophetæ de eo, & ipse nos Jesus Christus erudivit, & Patrum nobis Symbolum tradidit. His igitur cum omni undique

dique exacta cura & diligentia à nobis dispositis, definivit sancta & universalis Synodus, alteram fidem nulli licere proferre, aut conscribere, vel componere, aut sentire, aut alios docere. Eos autem, qui audent componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus ad agnitionem veritatis converti vel ex gentilitate, vel ex Judaismo, vel ex hæresi quacumque: Hos, si Episcopi fuerint aut Clerici, alienos esse Episcopos ab Episcopatu, & Clericos à Clero; si verò Monachi aut laici fuerint, anathematizari eos.

SCHOLION.

Quoniam Eutyches & Dioscorus omnes errori suo adversantes de hæresi Nestoriana sunt criminati, proclamante ad sola Sancti Cyrilli Capitula & Symbolum Nicænum, rejicientesque Constantinopolitanum, hæc Synodus non solummodò, adversùs quam specialiter congregata, Eutychianam hæresin, sed & Nestorianam damnat, singulariterque prædicat ac in dogma recipit Symbolum Constantinopolitanum, tamquam *sapiens, salutare, ad plenam pietatis cognitionem & confirmationem sufficiens, de Patre & Filio & Spiritu sancto perfectionem docens, ac Domini nostri inhumanationem fideliter accipientibus repræsentans*. In Regulam recipit etiam Synodicas Sancti Cyrilli ad Nestorium & ad Orientales Episcopos scriptas Epistolas: Nempè Epistolam pacis ad Joannem Patriarcham Antiochenum ac ejus Synodum, & secundam Epistolam ad Nestorium, priùs ab Ephesina Synodo probatas, omissa Epistola dundecim Capitulorum. Eam prætermisit, nec sibi legi jussit. Causam fuisse æquivocam acceptionem vocis *Subsistentia* seu *Hypostasis*, suprà audivimus ab Hypatio Ephesiorum Episcopo in Collatione Constantinopolitana cum Episcopis Severianis. Sese enim à damnatis Eutychianis de Nestorianismo pertinacissimè infamandam prævidit hæc præsens Synodus, ideòque omnem criminationibus ansam submovens noluit orthodoxam & ab omni Ecclesia receptam Epistolam disertè in ipso fidei suæ decreto confirmare.

Præsertim confirmavit dogmaticam Sancti Leonis ad Sanctum Flavianum, qua factam ab illo Eutychianæ doctrinæ & personæ damnationem stabilivit, Epistolam, à Dioscoro suppressam in Ephesino lattocinio, eamque vocat *communem columnam* adversùs omnes de Dominicæ
Act. 2. incarnationis Sacramento malè sentientes. De eadem ad universam Synodum dixit Cecropius Episcopus Sebastopolitanus: *Forma data est à sanctissimo Archi Episcopo Romanæ urbis, & sequimur eum, & Epistolæ ejus omnes subscripsimus*. Et post lectum Nicænum Symbolum exclamarunt Episcopi omnes: *Papa Leo sic credit, Papa Leo sic interpretatus est*. Et post lectum Symbolum Constantinopolitanum, ac Epistolas Sancti Cyrilli: *Leo sic credit, omnes sic credimus*. Et post lectam ipsam laudatam Epistolam: *Petrus per Leonem ità locutus est; omnes ità credimus, sicut Leo, ità credimus*. Et Relatio synodalis ad Marcianum Augustum. *Impenetrabilem in omni errore propugnatorem Deus providit, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad victoriam præparavit, doctrinis eum veritatis per omnia accingens*. Hanc ejus Epistolam ornat insigni adversùs Eutychianas criminationes apologia. Et Relatio ad ipsum Pontificem: *Vocis Beati Petri es omnibus* L. 3. Con. Chalc. Epist. 11.
constitutus interpres. Et Marcianus Augustus in litteris ad Præfectos Prætoriorum & urbis Constantinopolitanæ. *Chalcedonensis Synodus, auctoritate Beatissimi Leonis Episcopi æternæ urbis Romæ, religionis fundamenta constituit*. Et Synodus Constantinopolitana sub Menna Patriarcha.
Epistola sanctæ memoriæ Leonis, qui fuit illuminator & columna Ecclesiæ. Act. 2.
Et in sexta Synodo generali ad Constantinum Augustum dixere Legati Romani: Act. 2.
Beati Leonis sermonem sancta quarta Synodus firmamentum orthodoxæ fidei inscripsit, & damnationem universæ hæresis. Et Sanctus Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus in litteris ad Sergium Constantinopolitanum Episcopum, probatis per eandem Synodum. *Rectæ fidei propugnatrix, à Deo condonata, atque à Deo inspirata Epistola magni & præclari Leonis, sanctissimi Romanæ Ecclesiæ, immò omnium, quæ sub cælo sunt, luminaris, quam & firmamentum rectæ fidei appello*. Plurima ejus sunt istiusmodi Encomia. Legantur Epistolæ Theodoreti ad Leonem Epist. 113. 116. 121.
Papam, ad Renatum Presbyterum, ac Anatolium Patricium. Eandem Epistolam ipse in Græcum transtulit, ac in Synodo Chalcedonensi asseruit contra ejus criminatores Eutychianos, atque ità plenam Sedis Apostolicæ gratiam recepit. Hinc Ecclesiæ Alexandrinæ Apocrisarii illum apud Legatos Anastasii secundi Pontificis ad Anastasium Augustum accusarunt infidæ translationis, dicentes exindè Epistolam apud se & alios Eutychianos venisse in suspicionem erroris Nestoriani.

Notanda sunt verba: *In duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inseparabiliter agnoscendum*. Perperàm quidam codices legunt, *Ex duabus naturis*. Hic enim est primus hujus definitionis à quibusdam Episcopis prolatus conceptus, adversùs quem Legati Apostolici fuerunt protestati, dixeruntque gloriosissimi Judices. *Dioscorus dicebat propter hoc se damnasse Fla-* Act. 5.
vianum, quia DUAS NATURAS *ajebat esse; definitio autem*, EX NATURIS, *habet*. Et infrà. *Dioscorus dicebat*, QUOD EX DUABUS NATURIS EST, SUSCIPIO, DUAS

NON SUSCIPIO. *Sanctissimus autem Archi-Episcopus Leo dicit duas naturas esse in Christo unitas inconfusè, inconvertibiliter, & indivisibiliter. Quem igitur sequimini sanctissimum Leonem, an Dioscorum?* Et acclamavere Episcopi: *Ut Leo sic credimus*. Episcopos fidei definitionem à Sancti Leonis Epistola quovis modo dissonam fabricare conatos Legati Apostolici & gloriosissimi Judices minati sunt Romam mittere, de fide discutiendos. Voces, *Ex duabus naturis*, sunt æquivocæ, ab Eutychete & Dioscoro usurpatæ, faciles aptari in eorum virus, ideòque hæc nostra Synodus omninò scripsit: *In duabus naturis*, post adunationem manentibus integris ac inconfusis.

Tandem Ephesinum Canonem de non alterando Nicæno seu Constantinopolitano Symbolo innovat definitio, utique adversùm quosdam Episcopos, qui clamarant: *Sancta Maria Theotocos scribatur, & in Symbolo sic addatur*, Omnem criminandi ansam voluit subtractam Eutychianistis.

CANONES
CONCILII CHALCEDONENSIS.

CANON PRIMUS.

Regulas sanctorum Patrum, per singula nunc usque Concilia constitutas, proprium robur obtinere decrevimus.

SCHOLION.

Canon confirmat Codicem Canonum Ecclesiæ universæ, omnesque in ipso contentos Canones: Nicænos, Ancyranos, Neo-Cæsareenses, Gangrenses, Antiochenos, Laodicenses, Constantinopolitanos, ac Ephesinos. Antiquum exemplar, ex bibliotheca Regis Christianissimi adductum à Petro de Marca Episcopo Tholosano, collectum & editum affirmat à Stephano Ephesiorum Episcopo circa tempora Theodosii Augusti senioris: Forsàn ab illo, qui latrocinio Ephesino & huic Synodo interfuit, ac de Episcopatu disputavit cum Bassiano. Potuit Juvenis collegisse Codicem. Prima sanè collectio finiebat in Canonibus Constantinopolitanis, ideòque facta videtur ante Synodum Ephesinam. Postmodùm accessêrunt Canones Ephesini & Chalcedonenses. Porrò vox, *Ecclesiæ universæ*, restringi debet ad Ecclesias Orientales. Quod namque Romana & omnis latina Ecclesia alium habuerit Codicem, liquet ex Canonibus Sardicensibus & Antiochenis: Hos illa eò usque abjecit tamquam dolosas Eusebianorum in Sanctum Athanasium insidias, istos semper admisit, ideòque uti nequijit Codice, in quo deessent. Et inter Paschasinum Lilybeti Episcopum, & Sancti Leonis Pontificis Legatum, ac inter Ætium Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconum in hac Synodo de sexti Nicæni Canonis exordio mota quæstio ostendit Ecclesiis illis fuisse Codices disparatos. Act. 16.

CANON II.

Si quis Episcopus per pecunias fecerit ordinationem, & sub pretio redegerit gratiam, quæ non potest vendi, ordinaveritque per pecunias Episcopum, aut Chorepiscopum, aut Presbyterum, aut Diaconum, vel quemlibet ex his qui connumerantur in Clero, aut promoverit per pecunias dispensatorem, aut defensorem, vel mansionarium, vel quemquam omninò qui subjectus est regulæ, pro suo turpissimo

pissimo lucri commodo: Is qui hoc attentasse probatus fuerit, proprii gradus periculo subjacebit: & qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione, vel promotione per negotiationem facta proficiat, sed sit alienus à dignitate, vel sollicitudine, quam pecuniis acquisivit. Si quis verò mediator tam turpibus & nefandis datis vel acceptis extiterit, & ipse si quidem Clericus fuerit, proprio gradu decidat: si verò laicus aut monachus, anathematizetur.

SCHOLION.

DAmnat ac punit omnem Simoniam commissam non dumtaxàt in donatione sacrorum Ordinum, sed & in promotione ad officia Ecclesiastica Dispensatoris seu Œconomi, Defensoris, aut Mansionarii, quem secunda horum Canonum editio vocat Paramonarium. Ejusdem meminit Glossa Epistolæ Gregorii noni ad
L. 3. tit. 4. Patriarcham Antiochenum, exponens quid sint
c. 16. istius Ecclesiæ Canonici, quid Assisii: *Assisios Pontifex vocat beneficiatos, qui non sunt Canonici, qui servire debent Ecclesiæ, nec vocantur ad omnes tractatus cum Canonicis, & dicuntur Assisii, quasi*
L. 3. c. 58 *assidui. In multis Ecclesiis sunt plures tales, qui Mansionarii dicuntur*. Et Joannes Diaconus in vita Sancti Gregorii Magni dicit, quod Lateranensis Ecclesiæ Mansionarius Basilicam aperiat & claudat, luminaria patet, accendat, & ex-
L. 3. Ep. stinguat. Et ipse Sanctus Gregorius in litteris
30. ad Constantinam Augustam scribit Monachos & Mansionarios Ecclesiæ Sancti Laurentii extra muros in ejusdem Sancti corpore, quod circa thecam quædam meliorari oporteret, effodiendo laborasse. Eos liber Pontificalis vocat Cubicularios, dicens de Sancto Leone Magno Pontifice, quod Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli sepulchris adbibuerit custodes, eosque appellarit Cubicularios. Et Epiphanius Tyriorum Metropolita in litteris ad Synodum Constantinopolitanam sub Menna Patriarcha facit mentionem de Joanne Paramonario Ecclesiæ Sanctæ Dei genitricis. Et in litteris ad eandem Synodum Clerus Apameensis accusat Petrum suum Episcopum, quod mercantias faciat ordinando Presbyteros, qui statuant *Paramonarios & Hospitalarios necessaria alimenta pauperum ubique dispi-*
L. 46. c. 2. *lantes*. Et Justinianus Augustus in Codice sub titulo de Episcopis & Clericis Paramonarios adnumerat Œconomis, Xenodochis, Nosocomis, Orphanotrophis, aliisque piarum actionum Administratoribus per Episcopos constitutis. Ubi ad vocem, *Paramonarios*, notat Dionysius Gothofredus: *Hi erant villici, sive Actores possessionum, ex eorum genere, qui res Ecclesiasticas administrant*. Eadem est mens Jacobi Cujacii. Quocircà Œconomus & Paramonarius distinguuntur tamquam genus & species: Œconomus est totius Ecclesiasticæ substantiæ Rector universalis: Paramonarius est Rector unius villæ, seu mansionis, ideòque dictus Mansionarius. Mansio enim apud Romani Juris peritos sunt diversoria ad itinerantium nocturna hospitia, dissita passim ad unam diætam. Hinc toties in litteris suis queritur Theodoretus Cyri Episcopus se ab Ephesino latrocinio damnatum
suisse absentem plusquam ad triginta quinque Epist. 150.
mansiones. Et Ibas Metropolita Edessenus di- Act. 10.
xit ad hanc nostram Synodum: *Eutyches per quadraginta mansiones direxit me*. Et Capitulare secundum Ludovici pii Imperatoris meminit locorum, in quibus *via & Mansionatici* fuerunt
ordinati à Patre suo Carolo Magno. Et hinc Cap. 17.
descendunt vocabula barbara, in antiquis Francorum & Germanorum scriptoribus frequentia, *Mansus & Mansuarius*. Quocircà Ecclesiasticum Mansionarium credo olim fuisse varium juxta variam Ecclesiæ mansionem. Alius propè Ecclesiam ad illam servandam, mundandam, ornandam, ad alendos hospites & pauperes, ad peragenda Divina officia; alius in ejus villis & possessionibus manebat. Et omnes hosce Mansionarios Canon vetat pretio promoveri. Erant enim *subjecti Regula*, seu Clerici: Antiquus enim Canon nullum laicum ad Ecclesiasticæ substantiæ gubernamen admittit. Ex quo vides non tantùm in Divinis, sed & in humanis Ecclesiæ rebus committi simoniam: Et quidem à mediatoribus. Quid fuerint Ecclesiastici olim Defensores, dicam loco magis opportuno.

CANON III.

PErvenit ad sanctam Synodum, quod quidam, qui in Clero videntur allecti, propter lucra turpia conductores alienarum possessionum fiant, & sæcularia negotia sub cura sua suscipiant, Dei quidem ministerium parvi-pendentes, sæcularium verò discurrentes domos, & pro-

propter avaritiam patrimoniorum sollicitudinem sumentes. Decrevit itàque sanctum hoc magnumque Concilium, nullum deinceps, non Episcopum, non Clericum, vel Monachum, aut possessiones conducere, aut negotiis sæcularibus se immiscere, præter pupillorum (si fortè leges imponant) inexcusabilem curam, aut civitatis Episcopus Ecclesiasticarum rerum sollicitudinem habere præcipiat, aut orphanorum, & viduarum, earum quæ sine ulla provisione sunt, ac personarum, quæ maximè Ecclesiastico indigent adjutorio, & propter timorem Domini causa deposcat. Si quis autem de cætero transgredi hæc statuta tentaverit, qui est hujusmodi, ecclesiasticis increpationibus subjacebit.

SCHOLION.

Epist. 66. CAnon Apostolicus est: *Nemo militans Deo*
implicat se negotiis sæcularibus. Exponit San-
ctus Cyprianus in litteris ad Clerum & popu-
lum Furnitanum. *Quod cùm de omnibus dictum*
sit, quantò magis molestiis & laqueis sæcularibus
obligari non debent, qui Divinis rebus & spiritua-
libus occupati ab Ecclesia recedere, & ad terrenos
& sæculares actus vacare non possunt. Hinc per-
git. *Jam pridem in Concilio Episcoporum statutum*
est, ne quis de Clericis & Dei ministris tutorem vel
curatorem testamento suo constituat, quando singuli
Divino Sacerdotio honorati, & in Clerico ministe-
rio constituti, non nisi Altari & sacrificiis deservi-
re & precibus atque orationibus vacare debeant.
Quod Episcopi Antecessores nostri religiosè conside-
rantes, & salubriter providentes censuerunt, ne
quis frater excedens ad tutelam vel curam Cleri-
cum nominaret, ac si quis hoc fecisset, non offer-
retur pro eo, nec sacrificium pro dormitione ejus
celebraretur. Neque enim apud Altare Dei meretur
nominari in Sacerdotum prece, qui ab Altari Sacer-
dotes & Ministros voluit avocare. Undè Victorem,
civem Furnitanum, qui Faustinum Presbyterum
filiis suis scripserat testamento hæredem, omni-
bus Ecclesiæ suffragiis privavit. An Africanus
hic Canon etiam legitimis & necessariis tutelis
vetuerit implicari Clericos, ignoro: Sanè per-
mittit noster Chalcedonensis: *Si fortè leges im*
ponant. Justinianus Augustus in lege novella
Novel. ad Petrum officiorum Magistrum directa Episco-
122. c. 5. pis ac Monachis vetat quamvis, Presbyteris,
Diaconis, ac Subdiaconis imponi permittit legi-
timam tutelam aut curam jure cognationis aut
agnationis, quam tamen debeant spontaneè su-
C. 13. scipere, adeòque possint refutare. Sic & quarta
Aurelianensis Synodus Episcopos, Presbyteros,
atque Diaconos ab omni actione publica aut ad-
ministratione excusat, *Quia quod lex sæculi etiam*
Paganis Sacerdotibus & Ministris antè præstiterat,
justum est, ut erga Christianos specialiter conserve-
Novel. 46. *tur.* Eandem legem confirmat Leo Sapiens Au
gustus, permittens tamen ut & Clerici & Mo-
nachi possint esse tutores seu executores testa-
mentorum. Paucis enim diebus fit illa tuitio &
executio, atque ità horum silentium, ac illo-
rum ministerium modicè inquietat. Eandem
C. 16. solis Episcopis interdicit quarta Synodus Cartha-
ginensis. Eodem modo sæcularium possessionum
conductiones & negotiorum procurationes plu-
rimi Canones ac leges Episcopis, Clericis, ac
Monachis interdicunt.

Noster tamen Canon de Episcopi licentia per-
mittit Curam rerum sæcularium spectantium ad
Ecclesias, viduas, orphanos, & quasvis mise-
rabiles personas, egentes Ecclesiastico auxilio
aut defensione. Ità ad Dominicum Centumcel- l. 1. Ep. 13
lensem Episcopum scribit Gregorius Magnus:
Officii sacerdotalis est, ut viduis ac maritali regimi-
ne desolatis impartiri solatia debeatis, ut undè in
hoc mundo humana conditione privantur, Sacerdo-
tali tuitione possint remedia reperire. Et in litte- Epist. 61.
ris ad Januarium Calaritanum Archi-Episcopum:
Pastoralis regiminis necessitate compellimur, ut or-
phanorum viduarumque causis solertiùs, quàm cu-
ris cæteris insistamus. Ità Caroli Magni & Lu- C. 23.
dovici pii Capitularia, & Synodus Vernensis sta-
tuunt, ut viduarum & orphanorum causas an-
te quasvis alias audiant Comites & Judices, id-
que in eleemosyna Domini Regis. Eorum con-
tra iniquos Judices & quosvis potentes patroci-
nium Ecclesiæ imponit secunda Synodus Mati- C. 12.
sconensis, eosdem judicialiter conveniri vetans
coram solo laico Judice: Mandat Episcopum
conjudicem adesse. Secunda Aquisgranensis eo-
rum protectionem ipsi Principi imponit. Et L. 1. c. 3.
Childericum Francorum Regem, quod exosas
haberet causas pauperum, gravissimè culpat
Sanctus Gregorius Episcopus Turonensis. Ex L. 6. c. 46.
adverso Celestinus quartus, quod Cardinalis eas
Gregorio nono Pontifici referret, divinitùs factus
est ejus successor, ut testatur compilatio Histo-
rica incerti Auctoris inter Scriptores rerum Ger-
manicarum. Eosdem ab Episcopis protegendos, A. 1244.
eorumque oppressores Domino Regi deferendos
jubet quarta Synodus Toletana. Oppressorum C. 32.
oblationem recipi vetat quarta Carthaginensis.
Eorum afflictione Deum impelli ad clades re- Epist. 15.
gnis immittendas scribit Hincmarus Remensis, c. 14.
mandans sic ordinari Palatium, ut semper ad- Epist. 14.
sint, qui desolatorum, orbatorum, ære alieno c. 25.
oppressorum, injustis calumniis suffocatorum,
maximèque viduarum & orphanorum preces ad
pias aures Principis possint perferre. Mandat
item sacrosancta Synodus Tridentina Episcopis,
ut pauperum ac aliarum miserabilium personarum
curam paternam gerant, utique juxta juramen-
tum, quo in sua consecratione profitentur om- Sess. 23. c. 1.
nibus

nibus miserabilibus personis sese præbere affabiles & henignos. Adjungit tamen quarta Carthaginensis: *Ut Episcopus gubernationem viduarum & pupillorum non per seipsum, sed per Archi-Presbyterum aut Archi-Diaconum agat*. Et etiam hodie apud plerasque Ecclesias est Defensor, Advocatus, seu Procurator pauperum, multis privilegiis ornatus.

C. 17.

CANON IV.

QUi verè & sincerè singularem sectantur vitam, competenter honorentur. Quoniam verò quidam utentes habitu monachali, Ecclesiastica negotia, civiliaque conturbat, circumeuntes indifferenter urbes, nec non & monasteria sibi instituere tentantes: placuit nullum quidem usquam ædificare, aut constituere monasterium, vel oratorii domum, præter conscientiam civitatis Episcopi. Monachos verò per unamquamque civitatem aut regionem subjectos esse Episcopo, & quietem diligere, & intentos esse tantummodò jejunio & orationi, in locis, quibus renunciaverunt sæculo, permanentes, nec Ecclesiasticis verò nec sæcularibus negotiis communicent, vel in aliquo sint molesti, propria monasteria deserentes: nisi fortè his præcipiatur propter opus necessarium ab Episcopo civitatis. Nullum verò recipere in monasteriis servum, ut sit cum eis monachi obtentu, præter sui domini conscientiam. Transgredientem verò hanc definitionem nostram, excommunicatum esse decernimus, ne nomen Dei blasphemetur. Verumtamen Episcopum convenit civitatis, competentem monasteriorum providentiam gerere.

SCHOLION.

MOnasticam professionem esse cœlestem Philosophiam, vitam Angelicam, arcanamque & Divinam, cœlo delapsam, inter Ecclesiastica ornamenta lapidem & florem pretiosissimum, nova cum Deo post Baptismum pacta, hominis immolationem in Dei holocaustum, ideòque monasteria esse cœli scalas, Ecclesiæ portus, Dei paradisos, animarumque vivaria passim Sancti Patres testantur. Quare hujus vitæ veros & synceros sectatores Canon meritò mandat competenter honorari. Compescit verò eos, qui nuper cum Eutyche & Barsuma conspirantes omnem Orientalem Ecclesiam horrendè perturbarant, & à quibus graviora non sine causis metuebat. Quis enim ignoret barbaricos motus à monachis Eutychianistis post hanc Synodum concitatos Alexandriæ, Hierosolymis, per omnem Palæstinam atque Ægyptum? Eis compescendis Canon varia statuit.

Primò, ut nullum deinceps fiat novum monasterium sine licentia Episcopi. Est antiquus, at qui apud Orientales in dissuetudinem abierat, Canon. Etenim hac Synodo dudùm prior Sanctus Augustinus nullum in Africa monasterium constituit, nisi de licentia Episcoporum. Quod ipsum rigidè confirmavit Synodus Tridentina. Causam scribit Sanctus Ivo Carnotensis Episcopus in litteris ad Goffredum Abbatem Vindocinensem. *Omnis traditio religionis novitate ac raritate viget & floret; antiquitate & numerositate, nisi districtè ligetur & servetur, frigescit ac vilescit*. Gentis multiplicatio lætitiæ magnificationem quandoque subnervat. Quocircà non nisi sub Episcopali oculo & examine congruit monasteria multiplicari. Epist. 41.

Addit Canon: *Vel Oratorii domum*. Exponit quinta Synodus Carthaginensis. *Placuit, ut altaria, quæ passim per agros aut vias, tamquam memoriæ martyrum, constituuntur, in quibus nullum corpus aut reliquiæ Martyrum conditæ probantur, ab Episcopis, qui eisdem locis præsunt, si fieri potest, evertantur. Si autem ob tumultus populares non finitur, Plebes tamen admoneantur, ne illa loca frequentent, ut qui rectè sapiunt, nulla ibi superstitione devincti teneantur. Et omninò nulla memoria Martyrum probabiliter acceptetur, nisi aut ibi corpus, aut aliquæ certæ reliquiæ sint, aut ubi origo alicujus habitationis, vel possessionis, vel passionis, fidelissima origine traditur. Nam quæ per somnia & per inanes quasi revelationes quorumlibet hominum ubique constituuntur Altaria, omninò reprobentur*. Hinc ad novorum erectionem meritò Canon requirit examen ac judicium Episcopale. Potiùs tamen nova monasteriola, quam superstitionem voluit cohibere. Quod namque ad ejusmodi per Orientem Altaria, Oratoria, seu Capellas consueverunt monachi nidificare, liquet ex quinta hujus Synodi Actione, ubi adversùm quosdam monachos Eutychianistas, usur-

usurpantes Archimandritæ nomen, dixere Archimandritæ Constantinopolitani. *Carrosus & Dorotheus Archimandritæ sunt. Elpidius monumentorum Procopiensium custos est. Eutychius de Basilica Celestinæ est, monasterium non habet. Theodorus in monumentis habitat. Ipsius in monumentis habitat, habens duo vel tria nomina in Xylocirco. Callinicus habet decem nomina in memoria in Xylocirco. Paulus de Bythinia est, habitans solitariè in monumento. Gaudentius in monumentis habitat: Habet quinque nomina in Philippianis. Rogamus aliquos mitti, ut ambulent & videant monasteria eorum, & discant, si habent monasteria, an deludant, & noceant honoribus Archimandritarum, & amodò decent accipere disciplinam, ut non se dicant Archimandritas, qui in monumentis habitant*, id est,
L.11.Epist. 21. in memoriis Martyrum, in Oratoriis Forensibus, aut Capellis. Ità Exuperium Episcopum, qui in aliena Diœcesi sine Episcopi istius licentia Oratorium construxerat, tamquam antiqui moris prævaricatorem graviter arguit, locique Episcopo ipsum Oratorium donat Gregorius Magnus. Et apud Flodoardum in Ecclesiæ Remensis Historia Hincmarus ejusdem sedis Metropolita Adelardo Turonensi Archi-Episcopo dat licen-
L.3. c.21. tiam exstruendi in suæ Diœcesos villa Oratorii, *ea conditione, ut antiqua villæ ipsius Ecclesia, vel ejusdem Presbyter nullum privilegii sui detrimentum propter hoc patiatur*. Neque dumtaxàt nova Oratoria, sed & novæ Basilicæ solent excitare contentiones. Etenim Donatistas arguit Optatus Milevitanus Episcopus, quod novas sine causa Basilicas, undique lites exstruxissent. Nota est post Sancti Thomæ cædem nata miseranda lis inter Archi-Episcopum Cantuariensem & monachos Cathedrales ob novam Basilicam Cantuariensem, exstincta tandem per Innocentium tertium. Sunt tamen causæ, ex quibus nova etiam in campis aut pagis Oratoria permittantur.
Epist. 172. Mauritium enim Sancti Lauromari Blesensis Abbatem, qui de sua licentia in Ulcha villa Capellam exstruxerat, *ad quam remoti à matrice Ecclesia Parochiani suis temporibus debitas oblationes reddituri possent convenire*, laudat, & ab omni monasterii Vindocinensis de dictis oblationibus impetitione absolvit Sanctus Ivo Episcopus Carnotensis.

Noster hic Canon etiam Actione sexta editus fuit ad preces Martiani Augusti, eaque editio addit: *Monasterium aut Oratorii domum placuit non ædificari in possessione præter voluntatem Domini possessionis*. Quod additamentum à religiosa mulie-
L.3. Epist. 8. 10. re Theodosia in erigendo apud Sardos monasterio sequitur & servari mandat Sanctus Gregorius Magnus in litteris ad Januarium Episcopum Calaritanum.

Deindè mandat Canon cujusque civitatis aut territorii monachos proprio Episcopo subesse: Adversùm Barsumæ asseclas, qui Syriæ Episcopis obedientiam denegarant, seseque separarant ab eorum communione. Adeò pridem cœperunt monachi ad exemptionem adspirare. Nam &
Epist. 61. c. 1. Theophilum Alexandrinum Patriarcham laudat Sanctus Hieronymus: *Non quæris monachos tibi habere subjectos, & ideò magis subjectos habes*. Adversùm Episcoporum excessus eis libertatem dare cœpit ad Sancti Fulgentii preces Bonifacius Archi-Episcopus Carthaginensis, cujus Synodus exstat integra in Bibliotheca Vaticana. Plenæ exemptionis primum donatorem alii esse volunt Deusdedit Pontificem, alii Sanctum Gregorium. Nam & hic confirmavit plenam exemptionem Ecclesiæ Thebanæ à potestate Metropolitæ Larisseni, datam à suo Antecessore Pelagio se- L.2. Epist. 46.
cundo. Gregorium Mutinensem Episcopum à Joannis Metropolitæ Ravennatis potestate Sim- Epist. 1.
plicius Pontifex exemit. Papiensem ac Turritanam Ecclesias ab ipso Petro Apostolo donatas hac gratia quidam affirmant.

Tertiò mandat Canon monachos vivere in quiete, jejunio, oratione. Etenim, uti in libellis Ephesino latrocinio exhibitis dixit ipse Eutyches, monachorum est *in silentio absque ullo negotio degere, & absque ulla conturbatione persistere*. Et perfectum volens monachum ostendere dixit ad Sancti Flaviani Legatos vivere se in monasterio, quasi in sepulchro. Et ad Romanam Ecclesiam, quæ Eugenium tertium è monasterio ad Papatum evexerat, exclamat Sanctus Bernardus. *Parcat vobis Deus, quid fecistis? Sepultum hominem revocastis ad homines: Fu-* Epist. 236.
gitantem curas & turbas curis denuò implicuistis, & immiscuistis turbis. Statum namque monasticum Ecclesiæ Patres passim vocant *tranquilla silentia*, lamentanturque sese ex illis jactatos in sæculi clamores & alti maris fremitus, id est, curas Episcopales. Legendæ sunt querimoniæ Gregorii Magni, deplorantis se per Episcopatum longè L.1. Ep. 5.
à conditoris facie expulsum. Monachus est pœnitentis species, cujus unicum munus est peccata sua plangere & purgare, quod fit potissimùm jejunio & oratione. Ad Sanctum Paulinum monachum scribit Sanctus Hieronymus: *Obsecro te, ut multitudines hominum, & officia, & salutationes, & convivia, veluti quasdam catenas fugias voluptatum. Sit utilis & vespertinus cibus, olera & legumina*, id est, omni die in ejusmodi cibo jejuna: *Interdùm pisciculos pro summis ducas deliciis. Qui Christum desiderat, & illo pane vescitur, non quærit magnoperè, de quam pretiosis cibis stercus conficiat*. Et de seipso scribit ad Asellam: *Ego faba ventrem impleo*. Vinum junioribus interdicit ut venenum. Et Ordinem Cistertiensem tamquàm splendidissimam Ecclesiæ lucernam laudat Stephanus Tornacensis Episcopus, *Quod tantæ* Epist. 1.
sit in cibo parsimoniæ, ut duobus tantùm pulmentis utatur, quæ aut ager ex leguminibus, aut ex oleribus hortus afferat.

Quartò mandat Canon, ut monachi nec Ecclesiasticis, nec sæcularibus negotiis communicent. Exponit Sanctus Leo Pontifex in litteris ad Maximum Patriarcham Antiochenum. *Illud* Epist. 62. c. 4.
quoque Dilectionem tuam convenit præcavere, ut præter eos, qui sunt Domini Sacerdotes, nullus sibi jus docendi aut prædicandi audeat vindicare, sive ille sit monachus, sive laicus, qui alicujus scientiæ nomine glorietur. Quia etsi optandum est, ut omnes Ecclesiæ filii, quæ recta & sana sunt, sapiant, non tamen permittendum est, ut quisquam extra Sacerdotalem Ordinem constitutus gradum sibi Prædicatoris assumat, cum in Ecclesia Dei omnia ordinata esse conveniat, ut in uno Christi corpore & ex-

excellentiora membra suum officium implicant, & inferiora superioribus non resultent. Er in litteris ad Epist. 81. Julianum Coensem Episcopum, suum Constantinopoli Legatum. *Miramur fratrem Thalassium*, Cæsareensem in Cappadocia Primatem *Episcopum, quod Georgio nescio cui, qui præsumendo illicita & propositum monachi & nomen amisit, scribendi vel prædicandi aliquam permiserit facultatem*. Epist. 63. c. 6. In litteris ad Theodoretum Cyri Episcopum adfirmat editum Canonem adversùs improbitatem quorumdam monachorum regionis Orientalis, per quos, Barsuma duce, turbata fuerat univer- L. 3. Con. Chalc. sa Syria. Eandem audaciam damnat Marianus Epist. 9. Augustus in monachis Palæstinis, adhærentibus impio Theodosio, invasori Episcopatus Hierosolymitani. Hausere illam ab ipso Eutyche, quem per catecheses & disputationes effutiisse ac disseminasse virus suprà audivimus ab Eusebio Dorylensi. Adversùs similem Priscillianistarum insolentiam, ut nullus monachus aut laicus nomen sibi Doctoris adsumat, statuerunt priores Synodi Hispanicæ.

Quintò mandat Canon, ut monachi in locis, in quibus renunciaverunt sæculo, permaneant, neque monasteria sua deserant. Statuitur adversùs Barsumam, de quo in hac Synodo clamarunt Episcopi Orientales: *Omnem Syriam Barsumas evertit, duxit super nos mille monachos*, utique ad nos ejiciendos de sedibus, istosque nobis superordinandos. Est fundamentalis & antiquus monasticæ institutionis Canon, de quo Sanctus Hieronymus in litteris ad Rusticum monachum: Epist. 4. *Si te Clericatus titillat desiderium, ità age & vive in monasterio, ut Clericus esse merearis*. Desiderium & ambitum illum esse monachismi pestem Patres passim adfirmant. Et Aurelium Carthaginensem Episcopum, quod ambitiosos monasteriorum desertores in Clerum adsumeret, graviter Sanctus Augustinus monuit, eamque temeritatem per Canonem ab omni Africana Ec- Epist. 70. clesia eliminari curavit Sanctus Augustinus. Neque enim malus monachus possit esse bonus Clericus. Verùm quam non profecerit Canon adversùm Eutychianistas, docet Timothei Æluri & Theodosii, impiissimorum cum suis asseclis Monachorum, plusquàm barbarica grassatio in Alexandrinam ac Hierosolymitanam Ecclesias, earumque Patriarchales Diœceses.

Attamen non solùm Clericatus ambitum aut sedium Episcopalium invasionem, sed omnem penitùs civilium atque Ecclesiasticorum negotiorum tractatum monachis Canon interdicit. Et meritò. Ad Haimericum enim Romanæ Ecclesiæ Cancellarium scribit Sanctus Bernardus. Epist. 40. *Gravor interesse causis, quarum mea non interesse cognosco. Gravor, sed trahor. Indicantur, si placet, clamosis ac importunis ranis de cavernis non egredi, sed suis contentas esse paludibus. Non audiantur in Conciliis, in Palatiis non inveniantur. Ad causas, ad negotia nulla necessitas, nulla trahere possit auctoritas. Sic forsitan possit vester amicus declinare præsumptionis notam. Nam noxam undè contrahere potuerim, ignoro: Cùm sciam consilium mihi esse & propositum, nunquam, si causa duntaxat Ordinis nostri non fuerit, exire de monasterio, nisi Apostolicæ Sedis Legato, aut proprio vocante Episcopo, quibus contradicere nostræ humilitati fas non est, nisi ex quocumque superioris auctoritatis privilegio*. Ejusmodi ambitiosos negotiorum monachos meritò vocat ranas importunas & clamosas. Et Joannem, ac Benedictum, Sancti Romualdi monachos, plurimùm in illius vita laudat Sanctus Petrus Damiani, quod Busclavo Sclavorum Regi, à quo Romam ob fidei negotia missi rogabantur unà Regni coronam à Sede Apostolica petere & reportare, responderint: *Nos in sacro Ordine positi sumus, tractare nobis sæcularia negotia minimè licet*. C. 28. 29. Et ità *relinquentes Regem ad cellam suam redierunt*.

Addit Canon: *Nisi fortè præcipiatur propter opus necessarium ab Episcopo civitatis*. Exponit Sanctus Augustinus in litteris ad Eudoxium Ab- Epist. 81. batem monachorum insulæ Capraria. *Exhortamur, ut propositum vestrum custodiatis, & usque in finem perseveretis: Ac si quam operam vestram mater Ecclesia desideravit, nec elatione avida suscipiatis, nec blandiente desidia respuatis, sed miti corde Deo obtemperetis. Nec vestrum otium necessitatibus Ecclesiæ præponatis, cui parturienti si nulli boni ministrare vellent, quomodò nasceremini, non inveniretis*. Et hinc ad Rusticum monachum scribit Sanctus Hieronymus: *Numquam de manu & oculis recedat liber? ama scientiam Scripturarum*. Epist. 4. Hoc enim est sic degere in monasterio, ut Clericus esse non ambias, sed merearis. Legenda est Sancti Athanasii Epistola, qua Dracontium monachum hortatur & quasi cogit ad suscipiendum Episcopatum, ostendens illum proposito monastico non adversari. Plures ille ad evertendam Arianam rabiem doctos monachos Episcopatui imposuit & omni Clero, ejusque exemplum alii etiam Patriarchæ, & Metropolitæ, & Episcopi sunt felicissimè æmulati. Quia tamen quidam monasteria exhauriebant, addidere posteriores Canones monachum ab Episcopis non posse adsumi in Clerum sine licentia Abbatis.

Etiam docendi & scribendi licentiam monachis dare semper potuit Episcopus. Quod enim Symeon Stylites etiam post hunc Canonem quotidie doceret è columna populum, scribit & laudat in historia monastica Theodoretus. Tha- C. 2. lassium Cæsareensem arguit Sanctus Leo Magnus, non quod simpliciter monacho, sed quod monacho Eutychianistæ similem licentiam dedisset. Etiam Sanctus Antonius, Afraates, Julianus, monasterio adversùm Arianos egressi, populum confortarunt & docuerunt. Nunquam tamen ad solenniter in Ecclesiastico conventu prædicandum potuit admitti monachus: Quod dum quidam etiam ad monachos sacris Ordinibus insignitos extendunt, damnari meruerunt à Bonifacio quarto Pontifice, de quibus suo loco.

Sextò tandem vetat Canon servos sine Domini licentia ad monasteria recipi, ne Domini Dei nomen blasphemetur. Causam dat Sanctus Gelasius Pontifex in litteris ad Lucaniæ, Brutii, & Siciliæ Episcopos. *Generalis querelæ vitanda* Epist. 9. *præsumptio est, qua propemodùm causantur universi, passim servos & Originarios, dominorum jura possessionemque fugientes, sub religiosæ conversationis obtentu ad monasteria se conferre: Quæ modis omnibus est amovenda pernicies, ne per Christiani*

stiani

stiani nominis institutum aut aliena pervadi, aut publica videatur disciplina subverti. Servus enim nequaquàm sui, sed alieni dominii & juris est, adeóque sui dominium nequit per professionem in monasterium transferre. Vana, injuriosa, irrita est ejusmodi professio, ideóque professos dominis restitui mandat Pontifex, *nisi scripto eos absolvant, aut legitima transactione concedant, quoniam magnis studiis secundùm Apostolum praecavendum est, ne fides & disciplina Domini blasphemetur*. Suspecta est servorum conversio, ideóque dudùm ante professionem probandos in laico
L.4. Epist. 44. habitu, statuit Romana Synodus Sancti Gregorii Magni. Et collapsam apud nos Christianitatem reparans Carolus Magnus suasit Episcopis non solos Ecclesiarum servos, sed potiùs liberos homines Clero & monasteriis imponi. Et data à domino licentia est strictissimè interpretanda. Hinc Chrysanto Spoletano Episcopo
L.7. Epist. 70. scribit laudatus Gregorius servum ea lege, ut in monasterio permaneat, manumissum non posse adsumi ad Clerum, dominoque, si assumatur, restituendum. Etiam illum, qui propter culpam in monasterio commissam poenitentiae subjicitur ac monasterio expellitur, recide-
L.4. Epist. 27. re in servitutem priorem scribit ad Cyprianum Diaconum. Quae omnia confirmant leges Justiniani. At Belgium nostrum & omnis Gallia jam pridem ignorat servile Jugum, exstinctum à Ludovico undecimo Francorum Rege: Quin Brabantus aer etiam extraneis servis libertatem impartir, possuntque illi pro hac ad istum provocare.

Addit tandem Canon, ut Episcopus gerat competentem providentiam monasteriorum: utique more Sancti Joannis Chrysostomi Episcopi Constantinopolitani, quem laudat Hermias Zomenus, quod *solicitè procuraret, ut monachi necessaria haberent, & à nemine laederentur*. L.8.c.9. Eandem virtutem in Theophilo Alexandriae Patriarcha praedicat Sanctus Hieronymus. Paschasium & omnes generaliter Campaniae Episcopos durè arguit Sanctus Gregorius Magnus, Epist. 61. c. 1. quod neque monasteriis neque pauperibus impenderent dilectionis studium aut opem defensionis. Arguit & Joannem Scyllitanum Episcopum, quod Xenia acciperet à monasteriis, erga L.11. Epist. 31. 35. quae se largam potiùs debet Sacerdotalis munificentia demonstrare. Arguendi & illi Episcopi & Clerici, tamquàm hujus Canonis praevaricatores, qui data monachis per Sedem Apostolicam privilegia quovis praetextu non verentur L.7. Epist. 33. truncare. Et hunc omnem Canonem innovat & laudat Synodus Barchinonensis.

CANON V.

De his, qui transmigrant de civitate in civitatem, Episcopis aut Clericis, placuit Canones, qui de hac re à sanctis Patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

SCHOLION.

Nullis unquam repagulis apud Graecos sisti potuit translatio praesertim Episcoporum. Quare denuò, licèt non Sardicensem, tamen Nicaenum Canonem & Apostolicam traditionem haec Synodus innovat & confirmat, haud dubiè adversùs Juvenalem, traslatum Epheso Hierosolymam, ac in utraque Ephesina nec non hac Synodo machinarum mira contra Patriarchatus Antiocheni privilegia & sextum Canonem Nicaenum.

CANON VI.

Nullum absolutè ordinari debere Presbyterum aut Diaconum, nec quemlibet in gradu Ecclesiastico, nisi specialiter in Ecclesia civitatis, aut pagi, aut in martyrio, aut monasterio, qui ordinandus est, pronuntietur. Qui verò absolutè ordinantur, decrevit sancta Synodus irritam haberi hujuscemodi manus impositionem, & nusquam posse ministrare ad Ordinantis injuriam.

SCHO-

SCHOLION.

ORdinati absolutè est ordinari sine titulo, seu sine inscriptione & affixione ad certam Ecclesiam, certumque ejus ministerium. Titulum hunc nomina vario olim expressit antiquitas. Primò, Nicæna Synodus vocat esse in C. 15. *Regula* seu *Canone*. Ità Arvernensis Synodus quosdam Presbyteros ac Diaconos dicit neque in civitatibus, neque in Parochiia esse *Canonicos*, sed babitare in villulis, ac Oratoriis deservire. C. 11. Et tertia Aurelianensis Claricum Episcopo contumacem mandat non haberi inter *Canonicos*. Et secunda Turonensis statuit, ut Vicanus Presbyter semper secum habeat unum lectorem suo- Cap. 59. rum *Canonicorum*. Exponit laudata Aurelianensis, jubens contumacem Clericum privari *Canonicis* stipendiis & muneribus. Esse itaque in Regula seu Canone est vigore ministerii Ecclesiastici babere jus ad stipendia & munera, quæ cuique ministranti Canon præscribit. Proindè hodierna vocis, *Canonicus*, significatio differt plurimùm ab illa antiqua.

Alterum tituli vocabulum fuit esse in tabula Clericorum. Ità Sanctus Augustinus in secundo sermone de communi vita Clericorum exclamar adversùm Clericos proprietarios: *Delebo eos de tabula Clericorum*. Varias quippè sacras tabulas, ad sacrificium recitari consuetas, habuit olim Ecclesia, alias pro Episcopis loci, alias pro Metropolitis, alias pro Patriarchis, alias pro Romanis Pontificibus, alias pro amicis Episcopis extraneis, alias pro Clericis, alias pro laicis, alias pro vivis, alias pro defunctis. De inscribendis in has, aut radendis nominibus legimus contentiones plurimas: Radi enim erat aut deponi à clericatu, aut communione etiam laica privari. Hoc in puncto olim hæsit omne schisma Acacianum. Proindè esse in vivorum Clericorum tabula erat esse in numero Clericorum, quos ad sua ministeria Ecclesia ordinarat & sustentabat. Undè & tabula illa dicebatur *Matricula*, utpotè alimentans more matris.

Tertium vocabulum fuit esse *Clericum Cardinalem*. Ità in Collatione Carthaginensi Pettilianus Donatistarum Episcopus Constantinensis L.1.c.165. *Cardinales atque authenticos Episcopos* opponit *imaginibus*, id est, Episcopis ad non veram civitatem, quæ est unicus consecrationis Episcopalis titulus, contra Canonem Sardicensem ordinatos. Et Sanctus Gregorius Magnus scribit Martino de L.1,Ep.77 Tamitana apud Corsos Ecclesia ad Aleriensem Episcopo translato: *In Ecclesia Aleriensi Cardinalem te constituimus*. Et Agnello Episcopo transla- L.2.Ep.52 to de Ecclesia Fundensi ad Terracinensem: *Te auctoritate nostra Terracinensi Ecclesiæ Cardinalem constituimus Sacerdotem*. Et infrà. *Liberam babebis, quippè ut Sacerdos proprius, modis omnibus facultatem*. Et Leontio Urbinati Episcopo, cui Castorii Ariminensis Episcopi infirmi delegat vi- Epist.63. sitandam Ecclesiam: *Præter Ordinationes Clericorum cætera omnia tamquam Cardinalem & proprium te volumus agere Sacerdotem*. Et Fortunato Episcopo Neapolitano, postulanti Gratianum Venafranæ Ecclesiæ Diaconum concedi suæ Ecclesiæ incardinandum: *Concedimus licentiam Diaconum* L.5.Ep.11 *illum Ecclesiæ tuæ constituere Cardinalem*, id est, de Venafrana transferre ad Neapolitanam. Et ex ipso scribit Zacharias Pontifex in privatis Oratoriis erigi non posse baptisterium, nec institui *Presbyterum Cardinalem*. Et Capitula per Adria- Ep.9.c.15. num primum Pontificem Angilramno Metensi Episcopo tradita faciunt mentionem *Presbyteri in* C.72. *Cardine constituti*, & *Diaconi Cardinarii constituti urbis Romæ*. Et Adrianus secundus Actardum Nannetensem Episcopum, à Normannis expulsum, ad Caroli calvi Regis preces permisit *cardinari* in Ecclesiam primò vacaturam, tandemque constituit Archi-Episcopum *Cardinalem* Tu- Epist.26. 27.28. ronensem. Eodem modo Joannes octavus Frotarium Burdigala Biturigas transtulit, isti Ecclesiæ *incardinans*, constituensque Episcopum *Cardinalem*. Et litteris ad Basilium Augustum, quibus Photii Constantinopolitani Episcopi intrusionem dispensatoriè tandem purgavit, adjungit, ut deinceps nullus laicus adsumatur in Patriarcham, sed de solis *Cardinalibus Presbyteris ac Diaconibus Ecclesiæ Patriarchalis*. Et Urbanus secundus in litteris ad Clerum & populum Atrebatensem, relatis per Ferreolum Locrium in Chronico Belgico: *Volumus, & præcipimus, ut Cardinalem Epi-* A.1093. *scopum vobis & Ecclesiæ vestræ incardinare studeatis*. Exponit laudatus Locrius. *Cameracensibus post Gerardi secundi obitum de assumendo Episcopo variè disceptantibus, Urbanus secundus Pontifex eisdem infensus, quod Henrico quarto Imperatori, Ecclesiæ Romanæ proscripto hosti, faverent, Atrebatibus peculiarem annuit Episcopum, misso isto diplomate*. Electus fuit Lambertus, Ecclesiæ Mori- Epist.33. nensis Clericus, ad quem exstat Epistola Sancti Ivonis Episcopi Carnotensis. Et ipse Sanctus Ivo Wulgrino Parisiensium Archi-Diacono scribit Epist.131 Presbytero legitimè incardinato alium sine adulterio non posse superponi. Et Nicolaus primus Pontifex in litteris ad Michaelem Augustum, lectis in quarta Actione Synodi octavæ, laudat *Cardinem Ecclesiæ Constantinopolitanæ*. Porrò Ecclesiæ Cardo aliud non est, quàm Ecclesiæ Clerus, quod in ipso tamquàm Cardine omni fidelis populus pendeat, & volvatur. Et quidem Ecclesiarum tituli aut Diaconiæ unicum olim habebant Presbyterum aut Diaconum, etiam Ecclesiæ ipsius Romanæ. Eos jam pridem Divina gratia abundantissimè multiplicavit: Hinc non singuli, sed solus earum Primas vocari cœpit *Cardinalis*. Et hoc in sola ferè Romana Ecclesia, cui Gregorius septimus nomen *Papa*, populorum consensus reservavit titulum *Cardinalis*, quod ab ejus Primoribus Presbyteris ac Diaconis pendeat ac regatur corpus Ecclesiæ universæ. Dico, *Ferè*: Etenim in suis canonicis titulum retinuit Ecclesia Mediolanensis.

Nullum autem Episcopum aut Clericum absolutè, sed ad certum titulum aut Cardinem ordinari est omninò Canon Apostolicus. Etenim Tito Cretensium Metropolitæ mandat Apostolus, ut constituat Episcopos, Presbyteros, aliosque Ministros, non vagè & liberè, sed per civitates, aliaque loca certa & fixa. Et Asiæ Episcopos hortatur idem Apostolus, ut attendant gregi seu popu-

populo, in quo illos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei. Ex quo vides Clericorum ad certos titulos & loca affixionem esse dictatum Spiritus sancti. Quod Sanctus Marcus Evangelista omnem Ægyptum in Episcopatus ac
L.2.c.16. parochias diviserit, & quovis in agro Ecclesiam ad celebranda Divina erexerit, testatur ex Philone Judæo Eusebius Episcopus Cæsareensis. Quod semper in civitatibus Episcopi, Presbyteri ac Diaconi Ecclesias in agris rexerint, liquet ex litteris Synodi Antiochenæ adversùs Paulum Sa-
L.7.c.24. mosatensem. Quod universum mundum ità dividere cœperint ipsi Apostoli, tradit Sanctus Basilius ad versum Psalmi, *Convallem tabernaculorum dimetiar*, eamque expositionem laudant Sy-
C. 6. Epist.33. nodus Troslejana, & Hincmarus Remensis. Et
c. 13. hinc non solummodò Episcopatus, sed & inferior Clericatus esse dicitur spirituale cum Ecclesiis conjugium, quo *Ecclesiis, uti uxoribus propriis*
Epist. 1. *sacramentaliter alligari* etiam Clericos rectè scribit Stephanus Episcopus Tornacensis. Errant, qui hocce matrimonium putant esse inventum novellum. Etenim Alexandrina pro Sancto Athanasio adversùm Eusebianos Synodus, in litteris ad omnes sub cœlo Episcopos orthodoxos, scribit Episcoporum translationem esse adulterium, contrarium Canoni Apostolico: *Alligatus es uxori, noli quærere solutionem*. Canonem hunc ait non minùs de Ecclesia & Episcopatu, uxore spirituali, quam de carnali intelligendum. Adeò antiquus est legalis argumentationis locus à matrimonio carnali ad spirituale. Et in Collatione Carthagi-
L.1.c.185, 215. nensi Petilianus Constantinensis Donatistarum Episcopus, Ephesinæ Synodi decretum de Eustatio Pamphyliorum Metropolita, & hujus Synodi Canon decimus quintus mentionem faciunt de Cathedris aut Ecclesiis viduatis: At verò vidui-
Epist. 45. c. 16. tas, uti rectè advertit Hincmarus, conjugium supponit.

Obiici possunt Sanctus Paulus Apostolus, aliique ejus Collegæ, quos constat ad nullam specialiter Ecclesiam ordinatos, nulli tamquàm Cardinales seu proprios Episcopos alligatos. Eadem libertate se ordinatum Presbyterum à Sancto Paulino Patriarcha Antiocheno scribit & glo-
Epist. 61. c. 16. riatur Hieronymus. Paulini successor Flavianus eodem modo ordinavit Macedonium Anachoretam, laudatum in historia monastica à Theodo-
Cap.13. reto. Quocircà prudenter accipienda sunt hæc verba Pelagii secundi Pontificis in litteris ad
Cap.22. Eliam Metropolitam Aquilejensem: *Hieronymus Ecclesiæ nostræ Presbyter*. Et verba Adriani primi in litteris ad Constantinum & Irenen Augustos, lectis in secunda Actione Synodi septimæ: *De sermone beati Hieronymi Presbyteri Hierosolymitani*. Ex Pelagii verbis ortam existimo opinionem de Romano Sancti Hieronymi Cardinalatu. Etiam se à Lampio Barchinonensi Episcopo absolutè *dedicatum in Sacerdotium tantum Domini, non etiam*
Epist.6. *in Ecclesiæ locum* seu titulum scribit Sanctus Paulinus Nolensis Episcopus ad Severum. Olim item Episcopos absolutè ordinatos testatur Hermias
L.6.c.34 Zozomenus, enumerans insigniores sub Constantio Augusto monacho Provinciæ Osrhoenæ. *Adde his Barsen & Eulogium, qui ambo post creabantur Episcopi, non urbis alicujus, sed honoris causa,* *qui veluti vitæ piæ antè actæ compensatio illis in propriis monasteriis deferebatur. Ad quem modum Lazarus quoque fuit Episcopus*. Quin immò mediis* sæculis Sanctum Bonifacium Francorum Apostolum à Gregorio secundo fuisse sine Cardinali sede ordinatum Episcopum, ac demùm post viginti annos à Zacharia Pontifice sedi Moguntinæ incardinatum scribit Hincmarus in litteris adversùm vices Apostolicas Ansegisi Archi-Episcopi Senonensis. Eodem modo ad Sancti Gregorii Epist. 44.
jussum ab Episcopo Arelatensi ordinatus fuit Sanctus Augustinus Anglorum Apostolus, uti rectè c. 20.
notat idem Hincmarus in litteris de translatione Epist. 45. c. 8.
Episcoporum adversùs Arctardum Nannetensem. Item apud Hispanos Egila à Walchario Legato Adriani primi. Nec desunt alia exempla, quæ evincere videntur ordinationem absolutam nequaquàm adversari Canoni Apostolico.

Respondeo aliud esse ordinari Episcopum sine Cardinali sede, aliud sine Cardinali titulo: Sine illa, non sine hoc fuit Apostolus Paulus ordinatus. Ordinatus fuit ad missionem seu Apostolatum gentium. Eadem est ratio plerorumque aliorum Apostolorum, Sancti Augustini, Sancti Bonifacii, ac Egilæ, quem ad missionem fuisse ordinatum disertè apud Franciscum du Chesne scribit Adrianus primus. Et Hibernorum olim Epist. 97. 96.
Episcopi erant monachi in claustro, ad nullam civitatem ordinati, sed ad solam missionem juxta nutum Abbatis. Etiamnum hodie Romana Ecclesia Episcopos & Clericos ità ordinat: Spiritus sanctus impartita conversionis gratia docet, in quam civitatem postmodùm oporteat illos incardinari. Porrò Barsis, Eulogii, Lazari, Hieronymi, Paulini, ac Macedonii ordinatio deviarunt à regula per temporis abusum, cujus effrænem grassationem cohibuit tandem Canon noster, quem Carolus magnus, lapsam apud nos Christianitatem reparans, restituit in Capitulari Aquisgranensi: *Ut nullus absolutè ordinetur, & sine pronuntiatione, & stabilitate loci, ad quem ordinatur*. Et Synodus Francofordiensis: *Ut non ab-* C. 25.
solutè ordinentur. Quod ipsum statuit Synodus C. 28.
Meldensis. Et Hincmarus Laudunensis Episcopus Hincmaro Metropolitæ Remensi, à quo de C. 51.
hu us nostri Canonis prævaricatione accusabatur, respondit. *Scio me non aliter unquam ordinasse. Quod si fecissem, irrita haberetur manus impositio,* F. 344.
nec ministrare ordinatus ad meam posset injuriam. Et sacrosancta Synodus Tridentina *vestigiis sexti* Sess. 23.
Canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo statuit, c. 16.
ut nullus in posterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ aut pio loco, pro cujus necessitate aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. Ità Hispaniæ Valentina Cap. 6.
Synodus rem disciplinę penitùs necessariam statuit, ut Episcopus nullum ordinet, nisi qui se sponderit fore localem. Et sine certo titulo vagantes Clericos compesci ab Episcopis, & ad certam Ecclesiam aut monasterium cogi mandat quarta To- Cap. 53.
letana. Primus apud nos absolutè ordinare ausus, *quod prius unquam in more habuerat vel in illa vel in alia civitate Ecclesia*, fuit, teste magno Belgii Chronico, Alexander Leodiensis Episcopus, ab F. 157.
Innocentio secundo dejectus in Synodo Pisana. Grassari tunc pedetentim cœpit ista prævaricatio,
nec

nec per Alexandrum tertium Pontificem in Synodo Lateranensi plenè eradicari valuit, de qua istic plura.

Porrò Canon noster enumerat quatuor titulos, ad quos Episcopi deinceps possint ordinare. Primus est Ecclesia civitatis, sive Cathedralis. Secundus est Ecclesia Pagi, seu parochia forensis. Tertius est martyrium seu Capella, de Episcopi consensu legitimè exstructa juxta Canonem quartum. Huic tamen videntur quædam obstare.
L. 2. Ep. 9. Etenim Castorio Ariminensi Episcopo permittens Gregorius Magnus, ut sanctæ Crucis Oratorium intra civitatem ab illustri fœmina Timothea exstructum consecret, adjungit: *Ità ut in eodem loco nec futuris temporibus Baptisterium constituatur, nec Presbyterum constituas Cardinalem. Et si Missas fortè voluerit fieri sibi, à Dilectione tua Presbyterum noverit postulandum.*
L. 7. Ind. 2. Ep. 72. Quod ipsum de aliis Oratoriis scribit ad Pastivum Firmanum, & ad Benenatum Episcopum Fundaritanum, & Zacharias Pontifex confirmat.
Epist. 86.

Respondeo eundem Sanctum Gregorium aliter statuere in litteris ad dictum Passivum de Oratorio, quod in Castro suo Aprecienfi Annio Comes condiderat.
L. 10. Epist. 12. *Presbyterum te illic constituere volumus Cardinalem, ut quoties præfatus conditor fieri sibi Missas fortasse voluerit, vel fidelium concursus exegerit, nihil fit, quod ad Missarum Sacra exhibenda solemnia valeat impedire.* Et in litteris ad Anthemium Subdiaconum, Apostolici in Campania patrimonii rectorem, laudat Amandum
L. 8. Ep. 8. Oratorii Sancti Severini in Castro Lucullano Presbyterum, electum Episcopum Surrentinum. Quæ in speciem adversa conciliat Canon vigesimus quintus Epaonensis mandans villarum Oratoriis non ordinari proprios seu Cardinales Clericos, nisi eis anteà competens victus & vestitus deputetur. Et Synodus Arvernensis admittit Clericos neque in civitatibus neque in parochiis canonicos, sed per villas Oratoriis deservientes.
Cap. 15. Et Meldensis admittit ordinari ad Capellam, quæ habet proprias decimas. Et Sanctus Leo magnus Anatolium Constantinopolitanum Episcopum arguens, quod Ætium Archi-Diaconum in
Epist. 57. Cæmeterii Presbyterum ordinans quasi exilio condemnasset, non arguit, quod merè ad Cæmeterium, sed quod virum adeò eminentem ad illud ordinasset, ac ordinando dejecisset. Romana enim Ecclesia ad Cæmeteria semper ordinavit. Proinde Sanctus Gregorius illis solis Oratoriis vetat dari Cardinalem Presbyterum, quibus deest illius sustentandi copia, aut aliud quodvis obviat impedimentum. Quare etiamnum bodiè quævis Ecclesia ordinat ad dotatas Capellas.

Quartus titulus est monasterium. Porrò modis variis potest quis ad monasterium ordinari. Primò, tamquàm Clericus uni monasterio per Episcopum præficiendus. Etenim Sanctus Augustinus in Regula & quibusdam Epistolis distinguit monasterii Præpositum, & monasterii Presbyterum, dicens hunc esse majoris auctoritatis: Erat enim Clericus Ecclesiæ Cathedralis, monasterio per Episcopum cum varia potestate præfectus. Et Hermias Zozomenus scribit Arsenium
L. 2. c. 22. Episcopum Meletianum, Eusebianæ Factionis bistrionem, latuisse *apud Prinen, monasterii cujusdam Presbyterum.* Et Sanctus Gelasius Pontifex in litteris ad Lucaniæ, Brutii, ac Siciliæ Epist. 9.
Episcopos ait monasteriis Episcopos, Presbyteros, ac Diaconos præesse: Quemque juxta potestatem sui Ordinis. Etiam Zozomenus meminit L. 8. c. 6.
de Heraclide Diacono monachorum ad Scetim. Et Liberatus Diaconus dicit Joannem Thalajam ex Ecclesiæ Alexandrinæ Œconomo factum fuisse Presbyterum monasterii Tabennesiotis. C. 16.
Et Sanctus Gregorius Magnus Ecclesiam Sancti Pancratii Clericis ablatam dedit Monachis ea lege, ut Presbyterum sæcularem intra claustrum alerent, qui diebus Dominicis ministraret populo solemnia Missarum. L. 3. Ep. 18
Ab illo monachos excommunicari potuisse scribit ad Chrysantum Episcopum Spoletanum. L. 7. Epist. 70.

Secundò potest quis ordinari ad monasterium tamquàm Clericus multis monasteriis præficiendus. Etenim Socrates ait Marathonium Episcopum Nicomediensem, dum Ecclesiæ Constantinopolitanæ sub Macedonio Episcopo erat Diaconus, omnia virorum ac mulierum monasteria procurasse. L. 2. c. 30.
Hermias Zozomenus addit procurasse ea præsertim, *quæ erant in egestate.* Erat itàque magnus Ecclesiæ Sacellarius, Crucigerorum Diaconorum unus, de quo Symeon Archi-Episcopus Thessalonicensis in libro de sacris ordinationibus. L. 4. c. 19.
Magnus Sacellarius sacrorum monasteriorum curam gerit, & in iis bonum ordinem procurat, & quæ ad ea spectant, pro viribus inquirit. Et antiqua notitia Officiorum sanctæ & magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ. C. 13.
Magno Sacellario sollicitudo monasteriorum virilium Episcopatus demandatur. Habet sibi ministrantem Chartularium, Census & expensas monasteriorum examinat, & in vitam disciplinamque monachorum inquirit, & de his ter unoquoque anno ad Episcopum refert. Codinus Curopalates adserit etiam mulierum monasteriis præfuisse. Et quarta hujus Synodi Actio laudat Alexandrum Presbyterum & Circuitorem, seu visitatorem monasteriorum. Cap. 75.
Hujusmodi Præfectos Canon Arabicus vocat *Monarchas.*

Ad utrumque hunc monasterii titulum olim Ecclesia ordinavit etiam Episcopos. Etenim Marcianus Augustus in litteris adversus Pseudomonachi Theodosii turbulentias, exstantibus post Synodum Chalcedonensem, laudat Macarium Episcopum, Archimandritas, & monachos montis Sina, in quo constat nullos sæculares vixisse. Epist. 15.
Et Stylianus Neo-Cæsareensis apud Euphratem Episcopus in litteris ad Ecclesiam Constantinopolitanam, exstantibus post Synodum octavam. *Photius Santabarenum, impiissimum magum, Duchaltarum Episcopum creavit, cœnobiaque illustria aliis in Provinciis sita, aliisque Episcopis subiecta, ipsis eripuit, & Santabareno tradidit, ità ut Euchaitarum Ecclesiæ jungerentur, susque Episcopos à Santabareno initiatos acciperent.* Ecce illustria monasteria non Presbyterum, sed Episcopum habebant, solitum, Chorepiscoporum more, consecrari ab Episcopo civitatis. Et Adrianus primus Pontifex, monasterio Sancti Dyonisii confirmans privilegia à Stephano secundo concessa, hæc dicit. *Promulgamus, ut penitùs liceat ibidem habere Episcopum, sicut à priscis temporibus & usque hactenùs fuit.* Videndus apud Jaco-

Jacobum Sirmondum contextus integer, exponens istius Episcopi potestatem, electionem, consecrationem. Datus fuit Monasterio ob Episcopi Parisiensis adversùs illius exemptionem recalcitrationes.

Tertiò quis tamquàm sæcularis Clericus ordinari potest ad monasterium, attamen non ad ejus præfecturam, sed simplex ministerium, aut certè ad solam præfecturam Altarium ejus, seu A. 1121. Ecclesiarum Parochialium. Ità Symeon Dunelmensis ait Ecclesiæ Dunelmensi præter cathedrales monachos fuisse etiam sæculares canonicos ad regenda istorum Altaria, vicee sua domum redeuntes ad facienda Divina. Et Synodus Francofordiensis statuit, ne Abbatum Clericos quis Cap. 27. recipiat aut retineat; & sexta Parisiensis, ne Abbates recipiant Clericos Episcoporum. Et ex Episcopi Sancto-Dionysiani officiis unum erat consecrare Clericos Parochiarum spectantium ad Abbatiam. Et Lombardiæ ac Marchiæ Trevisanæ Abbatibus interdicit Honorius tertius, ne deinceps sæculares Clericos admittant ad præbendas, L. 3. tit. 31. c. 8. & usque huc admissi locum & vocem non habeant in choro, Capitulo, refectorio, aut claustro. Ejusmodi Clericorum meminit & Decretum Cœlestini tertii. Eos, quod monachorum plures essent laici, ad sui Altaris ministerium assumebant Abbates. L. 5. tit. 33. c. 21.

Quartò potest quis tamquàm monachus ordinari ad sacrum monasterii Ministerium. Ità Hermias Zozomenus laudat Dioscorum & Eulogium monasteriorum suorum Patres & Presbyteros. L. 6. c. 28. Laudat & Macarium Cellinorum, & Moysen monachum monasteriorum in Sceti. Et Sanctus Epiphanius in litteris ad Joannem Hierosolymæ Episcopum ait Paulinianum monachum, L. 6. c. 29. 31. Sancti Hieronymi fratrem, à se ordinatum Presbyterum ad Divina Cœnobii Bethleemitici ministeria, quod Hieronymus & Vincentius Presbyteri *propter verecundiam & humilitatem nollent debita nomini suo exercere sacrificia*. Laudat item Epist. 60. c. 1. Gregorium Abbatem & monasterii Presbyterum, addens & se ante Episcopatum eodem munere C. 2. persunctum. Et Sanctus Gregorius Magnus Victori Episcopo Panormitano mandat, ut Sancti Hermæ monasterio monachum à fratribus eligendum consecret in Presbyterum ad celebranda L. 5 Ep. 41

Missarum solennia: Eumque vetat alteri extra monasterium titulo aut ministerio admoveri. L. 7. Epist. 126. Et in litteris ad Desiderium Galliæ Episcopum laudat Pancratium monachum, suique monasterii Diaconum. Et ejusmodi Presbyteros ac Diaconos fuisse dumtaxàt secundam post Patrem, licèt merè laicum, monasterii personam, L. 10. Ep. 39. liquet ex monastica historia Theodoreti. Legenda est apud Gratianum Epistola Pelagii Pontificis, qua ab illatis in monasterii Presbyterum C. 4. injuriis nescio quem Parochum compescit. Ex hac regula permittit Paulus quintus, ut in quavis domo fratrum Joannis Dei queat unus promoveri ad Presbyteratum, ministraturum aliis Ecclesiastica Sacramenta.

Quintò denique potest quis ordinari ad monasterium tamquàm simplex monachus, quod hodie dicimus ordinari ad titulum monasticæ professionis. Ità enim à Sancto Epiphanio audivimus Hieronymum & Vincentium fuisse quidem in monasterio Presbyteros, noluisse tamen *debita nomini suo sacrificia exercere*, id est, noluisse esse monasterii Presbyteros. Ità Barses, Eulogius, & Lazarus fuere Episcopi sine omni onere. Et de Nitriæ monachis scribit ad Eustochium Sanctus Hieronymus: *Multos Sacerdotalis & Leviticus sublimat gradus*. Et in Constantinopolitano Eutychetis monasterio unicus Presbyter, plures fuerunt Diaconi & Subdiaconi. Ep. 27. c. 7. Erant solo honore Clerici, neque spectabant ad Hierarchiam Ecclesiasticam, cui inserit sola Divinorum præfectura. Et ex his vides hujusmodi ordinationem esse admodùm antiquam. Eam ob Eutychetis & Barsumæ insolentias quidam Episcopi volebant abrogatam, redactosque omnes monachos in primævum statum laicalem; at Synodus, nolens paucorum delicto gravari totum genus, eandem confirmavit. Et exindè cœperunt monasteria Clericis abundare. Addidit tandem Clemens quintus in Synodo Viennensi. *Ad ampliationem Divini cultus statuimus, quod monachi quilibet ad monitionem Abbatis se faciant ad omnes sacros Ordines, excusatione legitima cessante, promoveri*. Post ablatum per divitias opus manuum cœperunt monachi ab otio invadi, ideòque sacro saltem ministerio adversùs illud muniendos Pontifex judicavit. L. 3. tit. 12. c. 1.

CANON VII.

Qui semel in Clero deputati sunt, aut monachorum vitam expetiverunt, statuimus neque ad militiam, neque ad dignitatem aliquam venire mundanam: aut hoc tentantes, & non agentes pœnitentiam, quominùs redeant ad hoc, quod propter Deum primitùs elegerunt, anathematizari.

SCHOLION.

Epist. 92. c. 12. Exponit Sanctus Leo Magnus in litteris ad Rusticum Metropolitam Narbonensem. *Propositum monachi proprio arbitrio aut voluntate susceptum deseri non potest absque peccato: Quod enim quis vovit Deo, debet reddere*. Etenim monachi Apostatæ suos semper repererunt defensores, adeò ut Sanctus Augustinus de suis Clericis

ricis professæ vitæ communis desertoribus, dicat in primo sermone de communi vita Clericorum. C 4. *Ego ei non aufero Clericatum. Quantum sit periculum, ante oculos posui: faciat, quod vult. Novi enim, quod si aliquem hoc facientem degradare voluero, non ei deerunt patroni, non ei deerunt suffragatores, & hic & apud Episcopos, qui dicant: Quid mali fecit? Non potest tecum tolerare istam vitam: Entra Episcopatum vult manere, & vivere de proprio, ideò non debet perdere Clericatum.* Et ad Dominicum Carthaginensem Episcopum scribit Gregorius Magnus. L.6.Ep.33 *Queritur Cumquodeus Abbas, quia si quando monachos sub regulari voluerit disciplina restringere, monasterium temerè deserant, & licitè quocumque voluerint, vagantes existant. A quibusdam Episcopis illos asserit defensari.* L.1.Ep.33 Ejusdem Pontificis tempore Venantius monachus ad Italiæ Cancellariatum apostatavit. Alii item ad nuptias & militare cingulum lapsi sunt, eodemque de flagitio queritur sexta Synodus Toletana. C. 6. Ipsum à Carolo Magno in monachis Longobardis compesci rogat apud Franciscum Epist. 94. du Chesne Adrianus primus. Et Sanctus Petrus Damiani scripsit opusculum, cui titulus: Opusc. 16. *Rhethoricæ declamationis invectio in Episcopum monachos ad sæculum revocantem.* Ejusmodi itaque temerarios ausus compescit Canon, à plurimis postmodùm Synodis confirmatus. Undè & Sanctus Augustinus prioris pusillanimitatis pœnitens dicit ad populum in secundo sermone de communi vita Clericorum. *Delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet contra me mille Concilia, naviget contra me, quo voluerit: Sit certè, ubi potuerit, adjuvabit me Deus, at ubi ego Episcopus sum, illic Clericus esse non possit.* Atque ità firma persistunt vota monastica adversùm Lutheranos & Calvinistas.

CANON VIII.

Clerici, qui præficiuntur ptochodochiis, & qui ordinantur in monasteriis & Basilicis Mártyrum, sub Episcoporum, qui in unaquaque civitate sunt, secundùm sanctorum Patrum traditiones, potestate permaneant, nec per contumaciam ab Episcopo suo dissiliant. Qui verò audent evertere hujuscemodi formam quocumque modo, nec proprio subjiciuntur Episcopo, siquidem Clerici sunt, Canonum correptionibus subjaceant; si verò laici vel monachi fuerint, communione priventur.

SCHOLION.

Ptochodochia, seu pauperum hospitalia, aliaque id genus pia loca sunt quintus titulus, ad quem Ecclesia semper Clericos ordinavit. Etenim suprà à Synodo Berytensi audivimus, quod Ibas Edessenus Metropolita Abrahamium Diaconum, quem Episcopum non potuit, Xenodochum ordinarit. L. 8. c. 2. 13. Et Hermias Zozomenus scribit de Isidoro Pelusiota, Presbytero Ecclesiæ Alexandrinæ: *Erat peregrinorum & pauperum Præfectus*. Et Evagrius Epiphaniensis de Acacio Episcopo Constantinopolitano. L. 2. c. 11. *Orphanorum collegio præfuerat*. Etiam celeberrimo suo apud Cæsareenses Xenodochio Presbyterum præfecit Sanctus Basilius. C. 70. 75. Monachum similibus præfici mandant Arabici Canones. L. 7. Indi 2. Antonium Subdiaconum, Romani Xenodochii præpositum, laudat Sanctus Gregorius, scribitque Epist. 27. ad Januarium Episcopum Calaritanum. L. 7. Epist. 23. *Significamus pervenisse ad nos, consuetudinem fuisse, ut Xenodochia, quæ sunt in Calaritanis partibus constituta, apud Episcopum civitatis singulis quibusque temporibus suas subtiliter rationes exponerent, ejus videlicet tuitione & solicitudine gubernanda. Quod quia fertur tua hactenùs Charitas neglexisse, hortamur, ut tibi singulis quibusque temporibus rationes suas Xenodochi subtiliter reddant. Atque tales in eis, qui præsint, ordinentur, qui vita, moribus, atque industria inveniantur esse dignissimi. Religiosi dumtaxàt, quos venare Judices non habeant potestatem, ne si tales personæ fuerint, quas in suum possunt evocare judicium, vastandarum rerum debitum, quæ illic rejacent, præbeatur occasio, de quibus rebus summam te curam gerere volumus, ut nulli sint tua licentia, notitiave dentur, ne usque ad direptionem earum en tuæ Fraternitatis perveniatur incuria.* Undè & sacrosancta Tridentina Synodus mandat Episcopis, ut hospitalia quævis, etiam Regiæ protectioni supposita, curent benè gubernari juxta Concilii Viennensis constitutionem omninò videndam. Sess. 7. c. 15. Sess. 22. c. 8. Passim enim eorum administratores Clerici quæsierunt aut nulli, aut certè potiùs laico Magistratui, quàm Episcopis subesse, eamque temeritatem noster Canon compescit.

Etiam monachi professionis titulo ad nudum Clericatus honorem consecrati fuere passim conati excutere jugum Episcopale. Hæc enim fuit lis inter Sanctum Hieronymum & Joannem Hierosolymæ Episcopum, volentem subjici illum

sibi

sibi & Regulæ ut Clericum, nolebat verò iste dicens se ad nihil teneri, nisi ad honorem debitum omnibus Episcopis, quod non ad Presbyteralis dignitatis onus, sed liberè & absolutè monachalis professionis titulo esset ordinatus. (Epist. 61. c. 16.) Eum, ex alio tamen fundamento, desendit & Sanctus Epiphanius, ajens esse fratrem peregrinum, qui *isti Provinciæ nihil deberet*. Eadem contentio fuit inter Theodorum Arelatensem Episcopum & Faustum Abbatem Lerinensem, (Epist. 60. c. 1.) volentem & laicos & Clericos monachos æquo & pleno sibi jure subesse. Longam litem decidit apud Jacobum Sirmondum tertia Synodus Arelatensis: *Rationis & religionis plenum est, ut Clerici ad Ordinationem Episcopi debita subjectione respiciant, laica verò omnis monasterii congregatio ad solam ac liberam Abbatis proprii Ordinationem dispositionemque pertineat*. Sacra igitur Ordinatio monachum, licèt in claustro perseverantem, transferebat in plenam Episcopi potestatem. Et ità sub anterioribus Arelatensibus Episcopis fuerat semper observatum. Quod ipsum pro omni Ecclesia statuit præsens Canon.

CANON IX.

SI quis Clericus adversùs Clericum habet negotium, non deserat proprium Episcopum, & ad sæcularia percurrat judicia; sed priùs actio ventiletur apud Episcopum proprium, vel certè consilio ejusdem Episcopi, apud quos utræque partes voluerint, judicium obtinebunt. Si quis autem præter hæc fecerit, Canonicis correptionibus subjacebit. Quod si Clericus habet causam adversùs Episcopum proprium, vel adversùs alterum, apud Synodum Provinciæ judicetur. Quod si adversùs ejusdem Provinciæ Metropolitanum Episcopus vel Clericus habet querelam, petat aut Primatem Diœceseos, aut sedem Regiæ urbis Constantinopolitanæ & apud ipsam judicetur.

SCHOLION.

LItigantium Clericorum ad laica judicia recursum pessimè semper odit Ecclesia, ideòque lapsam apud nos Christianitatem restaurans Carolus Magnus hunc Canonem inseruit Capitulari suo Aquisgranensi. Vult itàque Canon Clericum in prima instantia conveniendum coram Episcopo, Episcopum coram Metropolita in Provinciæ Synodo, Metropolitam coram Diœceseos Primate, aut Episcopo Constantinopolitano, eisdemque gradibus fieri appellationes, nempè ab Episcopo ad Metropolitæ Synodum, ab illa ad Primatem aut Episcopum Constantinopolitanum, cum Comprovincialibus aut advenis Episcopis judicaturum. Episcoporum enim causas non nisi synodaliter tractari ac finiri Canones antiqui permiserunt.

Quæstio est, quis intelligatur per *Primatem Diœceseos*? Nicolaus primus Pontifex in litteris ad Michaelem Augustum air intelligi Pontificem Romanum. *Quem*, inquit, *Primatem Diœceseos dixerit sancta Synodus, præter Apostoli primi Vicarium nullus intelligitur: Ipse est enim Primas, qui & primus habetur & summus*. (Epist. 8.) Hinc addit. *In Canone hic tenor observandus est, ut si videlicet Clericus aut Episcopus adversùs Metropolitanum habet querelam, & tanta urgetur necessitate, vel si hoc grave non ferat, ubicumque sit positus, Primatem Diœceseos petat; quod si juxta Constantinopolitanam urbem quisquam eorum constitutus sit, & solius Præsulis ejus judicio velit esse contentus, petat eandem Regiam urbem. Cùm enim dixisset*, PETAT PRIMATEM DIŒCESEOS, *præceptum ponit eadem sancta Synodus, regulamque constituit; cùm verò disjunctiva oratione addidisset*, AUT SEDEM REGIÆ URBIS CONSTANTINOPOLITANÆ, *liquet profectò, quia hoc secundùm permissionem indulsit*, Quod ipsum, cum quadam tamen diversitate, scribit in litteris ad Carolum Calvum Francorum Regem, agens de appellatione Romana Rothaldi Episcopi Suessionensis. (Epist. 42.)

Respondeo hanc esse unam è quæstionibus Hincmari Metropolitæ Remensis, adersùs Hincmarum nepotem, Episcopum Laudunensem. Laudunensis jam dictum Canonis commentum invenit, & multis quod pro Sedis Apostolicæ privilegiis certaret, persuasit. At penitùs verissimè Remensis adfirmat hunc Canonem ad Anatolii Constantinopolitani Episcopi ambitum pertinere, suisseque proscriptum à Sancto Leone Magno. (Epist. 53. c. 3. 4.) Constantinopolitanum Episcopatum nemo plus quàm Anatolius, licèt ad illum humiliandum à Dioscoro in Ephesino latrocinio promotus, exaltavit. Tres famosas autocephalas Diœceses, Thracicam, Asianam, & Ponticam, illius Antecessores strenuè invaserant, ac sibi quasi subjugarant; at violentia &

injuria:

injuria: Hanc ille in hac Synodo convertere studuit in legitimam possessionem. Quocircà Canon per Diœcesim omninò intelligit jam dictas tres, per Primatem intelligit Heracleensem, Ephesinum, & Cæsareensem, statuitque, ut earum Metropolitæ deinceps judicentur aut apud istos, aut apud Episcopum Constantinopolitanum, eodemque modo adversùm eos aut ad illos aut ad hunc appelletur. Statuit alternativè, quod Primates illos nollet penitùs exauctorare ac redigere in ordinem simplicium Metropolitarum. Huic tamen malo aperuit viam: Per Episcoporum enim Constantinopolitanorum & Principum continuatam violentiam fuere tandem ad nudum Primatis nomen redacti. Canon verò ipsos Episcopi Constantinopolitani judicio non subjicit: Haud dubiè ob metum sedis Romanæ, ad cujus tribunal ex Apostolica traditione & sexto Canone Nicæno privativè spectabant.

Quidam per Diœceseos Primatem intelligi volunt etiam Alexandrinum, Antiochenum, ac Hierosolymitanum Patriarchas, darique Constantinopolitano privilegium, quo etiam adversùs ipsorum Metropolitas apud ipsum agatur & appelletur. Ex hoc enim privilegio Joannes jejunator Patriarcha judicavit Anastasium monachum & Presbyterum Isauriæ spectantis ad Patriarchatum Antiochenum. Et ante hanc nostram Synodum Sanctus Flavianus Ibæ Edesseni in eodem Patriarchatu Episcopi causam, ad se ab accusatoribus devolutam, delegavit Photio Tyri, Eustatio Beryti, & Ursnio Episcopo Himerorum. Et Anatolius inter dictos Photium & Eustatium judicavit, idque Maximo Patriarcha existente in Regia urbe, causam novæ Berytensis Metropoleos, retractatam in quarta Actione hujus Synodi.

Respondeo tamen Canonem nequaquàm ità intelligendum. Nullus enim ex illo Constantinopolitanus Episcopus ejusmodi sibi privilegium unquam adsumpsit. Quin immò horum Canonum & Patriarchatus Constantinopolitani magnus vindex Justinianus Augustus in legibus novellis ad Petrum officiorum Magistrum directis L. 123. c.22. disertè statuit adversùm Metropolitas privativè agendum coram proprio Patriarcha. Easque leges, utpotè viridi observantia floridas, suo Nomo-Canoni inseruit Photius, consentiuntque Theodorus Balsamon, Joannes Zonaras, Matthæus Blastares, aliique Græcorum canonistæ, constanter asseverantes ex uno Patriarchatu non posse apud alium agi aut appellari. L. 137. c. 5. Porrò Sanctus Flavianus Ibæ causam viderur non delegasse, sed factam à Principe delegationem dumtaxàt sustinuisse, & fuisse executus. Quidquid sit, fuit contra Canones, & de throni sui Apostolici contemptu questus est Domnus Patriarcha Antiochenus. Etiam Anatolius potestatis diffidens sententiam suam à Maximo Antiocheno confirmari petiit, ejusque causa contradictiones passus est in Synodo Chalcedonensi. Adeò illa usurpationem non probavit. Judicandi & ordinandi potestas sunt inseparabiles, ideòque Anatolius potestatem obtinuit eos solos Metropolitas judicandi, quorum ordinandorum potestatem obtinuit à Canone vigesimo octavo: Ea verò est potestas ordinandi solos Metropolitas trium Diœceseon. Anastasium verò illum fuisse non Isauriæ, sed Lycaoniæ, ad Asiaticam spectantis Diœcesin, Presbyterum & monachum, psàm scribit Sanctus Gregorius in litteris ad eundem Anastasium, & in litteris ad Cyriacum Episcopum Constantinopolitanum. L. 5. Epist. 64.

Ex hoc Canone desumptum est decretum Aniceto Pontifici adscriptum: *Si quis Episcoporum proprium Metropolitam suspectum habeat, apud Primatem Diœceseos, aut apud hanc Sedem Apostolicam audiatur*. Ep. 1. c. 3. Et decretum Victori Pontifici adscriptum. *Si quis putaverit se à proprio Metropolitano gravari, apud Patriarcham vel Primatem Diœceseos, vel apud universalis Apostolicæ Ecclesiæ sedem judicetur*. Ep. 1. c. 3. Prima Julio Pontifici adscripta Epistola ait esse Canonem Nicænum. Nempè veritatem continent istæ antiquorum Pontificum decretales Epistolæ, suppositiitiæ tamen sunt, & Canonem nostrum pro Episcopo Constantinopolitano malè editum verè & rectè accommodant Pontifici Romano.

CANON X.

NOn liceat Clericum conscribi in duabus simul Ecclesiis, & in qua ab initio ordinatus est, & ad quam confugit, quasi ad potiorem, ob inanis gloriæ cupiditatem. Hoc autem facientes revocari debere ad suam Ecclesiam, in qua primitùs ordinati sunt, & ibi tantummodò ministrare. Si verò jam quis translatus est ex alia in aliam Ecclesiam, prioris Ecclesiæ, vel Martyriorum quæ sub ea sunt, aut Ptochodochiorum, aut Xenodochiorum rebus in nullo communicet. Eos verò, qui ausi fuerint post definitionem magnæ & universalis hujus Synodi, quidquam ex his, quæ nunc sunt prohibita, perpetrare; decrevit sancta Synodus à proprio gradu excidere.

SCHO-

SCHOLION.

HIc est palmaris Canon adversùs pluralitatem beneficiorum, à plurimis postmodùm Synodis & Romanis Pontificibus innovatus. Septima Synodus generalis ait esse nego- C. 15. tiationem & turpe lucrum, ab Ecclesiastica consuetudine penitùs alienum, Apostolico & Evangelico Canoni adversum. Apostolico, juxta quem, *unusquisque in quo est vocatus, in hoc debet manere, & in una locari Ecclesia*; Evangelico, juxta quem *nemo potest duobus dominis inservire*. Quo argumento apud Hemboldum in Sclavorum chronico usus fuit etiam Conradus Episco- L. 4. c. 6. pus Lubecensis. Sexta Synodus Parisiensis ad- L. 1. c. 49. dit. *In quo facto & Religio Christiana fuscatur, & Sacerdotalis Ordo confunditur, & avaritia Sacerdotum à subditis denotatur, loca Deo dicata cultu sibi debito privantur, & animarum pericula gene-* C. 49. *rantur*. Herardi Turonensis ac Isaaci Lingonen- C. 23. 24. sis Episcopi Capitula, nec non Synodus Nan- C. 8. netensis, ac Metensis sub Stephano quinto ajunt esse polygamiam, unique Clerico non magis posse esse plures Ecclesias, quam uni viro plures uxores. Innocentius tertius in litteris ad Episcopum Herefordensem adducit & hunc Apostolicum Canonem: *Alius quidem esurit, alius au-* I. 4. Epist. *tem ebrius est*. Et ad Comitem Theobaldum, 24. filio suo plures Ecclesiasticas dignitates postu- Epist. 271. lantem scribit Sanctus Bernardus: *Plures in pluribus Ecclesiis habere non licet, nisi dispensatoriè ob magnam Ecclesiæ necessitatem aut personarum utilitatem*. In litteris ad Sugerium Sancti Diony- Epist. 78. sii Abbatem fieri id dicit *Canonibus invitis*. Et Clarmontana Urbani secundi Synodus apud Guilielmum Malmesberiensem statuit: *Quod Cle-* I. 4. *rici in duabus Ecclesiis vel civitatibus præbendas* F. 130. *non habeant*. Hunc Canonem respicit Sanctus Ivo Carnotensis Episcopus in litteris ad Paschalem secundum. *Obsecro per viscera paternæ mi-* Epist. 274. *sericordiæ, ut si aliquis Clericorum Carnotensium aliqua subreptione à vobis impetrare voluerit, ut ei geminetur honor Ecclesiasticus, non acquiescatis, ne prævaricationi imputetur, & perniciosa consuetudo, quæ abolita fuerat, redintegretur*. Et in Epist. 95. alia ad eundem Epistola. *Quod Clericus in duarum civitatum titulari non possit Ecclesiis, tam ex vestris, quàm ex vestrorum Antecessorum comprobamus sententiis*. Et Stephanus Episcopus Tornacensis. *Omnia diebus nostris infirma sunt tem-* Epist. 8. *pora, & homines seipsos amantes, & quærentes quæ sua sunt, in plurimis Ecclesiis connumerari & intitulari volunt, & in singulis percipere stipendia, quamvis vel tenuiter non deserviant in una*. Hinc eos, qui *assiduè in Ecclesiis Mansionarii non essent*, mulctavit parte stipendiorum. Grassanti tunc malo medicinam denuò adhibuit Alexandri tertii in Synodo Lateranensi decretum, innovatum à Gregorio decimo in Synodo Lugdunensi, novissimèque statuit sacrosancta Synodus Tridentina. *Cùm Ecclesiasticus Ordo perver-* Sess. 24. *tatur, quando unus plurium officia occupat Clerico-* c. 17. *rum, sanctè sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi*. Sanctissimum decretum integrè videatur & observetur. Audiatur & magnum Belgii Chronicon. *Contra* A. 1238. *pluralitatem beneficiorum facta est Parisiis solemnis illa disputatio, in qua determinatum est per sanctos Doctores, ut nemo sine periculo peccati mortalis tenere possit duo beneficia, quorum alterum sufficeret ad ejus sustentationem. Sed quidam aliter opinati fecerunt contrarium, quos Divina Justitia horribiliter damnavit*. Etiam Robertum Flandriæ Cancellarium, qnod plures haberet Præposituras, malè periisse scribit Radulfus de Diceto. Et Ludovicum Sanctum Francorum Regem meritò laudat Guilielmus Nangiacensis, quod nulli beneficium habenti unquam dederit aliud, nisi post illud liberè positum ad suas manus. Clemens quartus Pontifex laudatissimus etiam proprium filium, habentem tres præbendas, ad duas resignandas coegit. Hæc nostri Canonis verba, *Si quis translatus, &c.* ostendunt prioris relicti aut resignati beneficii pensiones tunc necdum fuisse.

CANON XI.

OMnes pauperes & indigentes auxilio, cùm proficiscuntur, sub probatione epistoliis vel Ecclesiasticis pacificis tantummodò commendari decrevimus, & non commendatitiis litteris, propterea quod commendatitias litteras honoratioribus tantummodò personis præstari conveniat.

SCHOLION.

TEstimoniales, pacificæ, seu commendatitiæ fidelium peregrinantium litteræ sunt longè antiquissimæ apud Ecclesias. Eas respicere creditur Apostolus in secunda ad Corinthios Epistola: *Num egemus, ut nonnulli, commendatitiis Epistolis apud vos, aut à vobis commendati?* Ostendit se esse Ecclesiæ caput & Princi-

pem,

pem, cujus sit ejusmodi litteras non accipere,
Epist. 70. sed dare. Et hinc Photium Ecclesiæ Constantinopolitanæ intrusum arguit Nicolaus primus Pontifex, quod à Legatis suis commendatitias Epistolas contra omnem consuetudinem exegisset. Eas Tertullianus in libro Præscriptionum vocat *Hospitalitatis contesserationem*, quod earum virtute Christianus Christianum hospitio exciperet, quomodò hodie ad Obedientiales Prælatorum litteras fit inter Religiosos ejusdem præsertim Ordinis. Utitur antiqua gentilium Romanorum phrasi, apud quos non tantùm privati, sed integræ civitates ac populi ioibant mutui hospitii fœdus & amicitiam, exercendam mediante *hospitali tessera*, undè & dicti fœderis prævaricatores dicebantur *tesseram confregisse*. Nostram tesseram respicit impius Lucianus, inimica mente scribens de Christiano. *Secunda peregrinatione suscepta egreditur vagaturus, satis sibi viatici in Christianis repositum esse existimans, à quibus quaquaversùm incedebat stipatus, in omni agebat rerum abundantia, atque ad hunc modum aliquatenùs alebatur*: Et de Juliano Apostata, gentilismum nostris moribus & ritibus fucare conato, scribit
Orat. 1. Sanctus Gregorius Nazianzenus. *Constituebat etiam diversoria ædificare, ac domos excipiendis hospitibus dicatas, simulque humanitatem erga pauperes adjungere, cùm aliam, tùm eam, quæ in notis sive tesseris Epistolaribus consistit, quibus eos, qui inopia premuntur, ex gente in gentem transmittimus*.
L. 5. c. 15. *mus*. Et Hermias Zozomenus. *Dicitur prætereà Julianus imitatus esse in primis formulas litterarum Episcopalium, quibus solebant se inter ipsos certiores facere de peregrinis, qui proficiscerentur, & undè venissent, ut tamquam noti, atque adeò amici propter signi testimonium hospitio exciperentur, diligenterque curarentur*. Addit de Eunomiaois. *Inter*
L. 7. c. 17. *ipsos fas non est in orationis communionem venire cum his, qui aliundè adveniant, nisi litteras apportent, quæ ipsos in opinione convenire cum hisce declarent per notas quasdam Epistolis inscriptas, quas alii non intelligunt*.

Quomodò Baptismum, ità & harum litterarum formam Eunomius mutarat: Interim & Ecclesia orthodoxa semper fuit usa notis, quas ex-
Dist. 73. tranei non caperent. Etenim Gratianus adducit secretissimam harum litterarum formulam, quasi universæ Ecclesiæ Synodo Nicæna impositam, *ne aliqua fraus temerè præsumeretur*. Eas omnia antiquitas vocavit litteras formatas, quod arcana notarum speciem formarentur. Prima Synodus Bracarensis esse mandat *signata scripta*. Cabilonensis secunda esse litteras, in quibus sint *Episcopi & civitatis nomina plumbo impressa*. Et apud Jacobum Sirmondum tertia Lugdunensis Captivorum litteris mandat inferi diem datarum, pretium redemptionis, & propriam Episcopi subscriptionem, quatenùs de veritate nullus possit scrupulus oboriri. Dabantur enim captivis ad emendicandum pretium redemptionis.

Quocircà hujusmodi litteræ fuerunt variæ: Aliæ Episcopis & Clericis, aliæ Laicis, aliæ pauperibus, aliæ honoratis dari solebant. Errant, qui solis pauperibus existimant datas: Nam sine illis nec ipsos Romanarum Provinciarum Rectores ad Præsidarum suum proficisci,

aut illic in communionem recipi permittit prima Synodus Arelatensis. Aliæ ad solam orthodoxæ fidei & communionis testimonium, aliæ etiam ad captivitatis, æris alieni, aut cujusvis necessitatis quærenda subsidia & solatia dabantur. Habuere & varia nomina. Communissimum fuit *Epistola formata*, de quo Optatus Episcopus Milevitanus: *Nobis totus orbis commercio formatarum in una communionis societate communicat*. Sanctus L. 1. Epist. 163.
Augustinus vocat *Communicatorias seu formatas*, quærens à Donatistis, *utrùm Epistolas communicatorias, quas formatas dicimus, possent, quò vellent, dare*. Erant enim signaculum ac medium Catholicæ per omnem Ecclesiam communionis. Antiochena Synodus vocat commendatitias, pacificas, canonicas, quod sui portatorem commendarent tamquàm hominem secundùm Christianos Canones integrum, suique Ecclesiastica pace. Sanctus Hieronymus in catalogo vocat *testimonium Epistolæ Ecclesiasticæ*. In Origin.

Noster Canon agit de solis Laicorum litteris; distinguit inter pacificas & commendatitias, & hasce solis honoratis, nequaquàm pauperibus mandat dari: ne importuna commendationis prece postulata auxilia videretur ab extraneis extorquere. Alii Ecclesiæ Canones & Patres passim confundunt utrasque litteras; quale fuerit ab hac Synodo jussum discrimen, fateor me nescire. Porrò ad hæreticos aut schismaticos scribere hujusmodi litteras fuit semper summum crimen, utpotè contagium scabiosæ communionis; æquale crimen fuit orthodoxi Episcopi litteras refutare. Etenim inter crimina Sancto Joanni Chrysostomo imposita in Synodo ad Quercum fuit, *Quod communicantes cum Ecclesia monachos, etsi commendatitias litteras adferrent, in carcerem conjecisset*.

Dare autem hujusmodi litteras fuit solorum Episcoporum. *Presbyteri, qui sunt in agris*, inquit Antiochena Synodus, *Canonicas Epistolas dare non possint; ad solos tantùm vicinos Episcopos litteras destinabunt*, quas Dionysii Exigui versio vocat *Epistolas simplices*, quibus nempè rusticani Presbyteri subditis suis ab Episcopo rogabant Epistolas formatas. Et apud Sanctum Leonem Magnum antiqua Epistola ad Germaniæ & Galliæ Episcopos ait generaliter de omnibus Presbyteris, adeòque & de Chorepiscopis: *Formatas cuilibet Epistolas mittere non possunt*. Quod tamen hisce, dummodò probati sint, permittit laudatus Canon Antiochenus. Et secunda Synodus Aurelianensis statuit: *Abbates, Martyrarii, Reclusi, vel Presbyteri Epistolia dare non præsumant*. Et secunda Turonensis: *Nullus Clericorum vel Laicorum præter Episcopos Epistolia facere præsumat*. Prima Arelatensis etiam Confessoribus interdicit ejusmodi litteras, omnesque huc usque ab illis datas circumscribit & cassat. Eliberina Synodus dat causam. *Eò quod sub hac nominis gloria passim concutiant simplices*. Nam & de alia Confessorum quorumdam insolentia graviter etiam queritur Sanctus Cyprianus. Addit Canon Eliberinus, ut apportatæ per advenas litteræ communicatoriæ non per quemvis, sed per solum primæ Cathedræ Episcopum, id est, Metropolitam, discutiantur, probentur, placeteotur. Clariùs loquitur Canon Apostolicus, agens de

Canon 8. (beside "Dare autem")
Epist. 83. (beside "teris, adeòque")
C. 15. 48. (beside "Synodus dat causam")

formatis peregrinorum Episcoporum & Clericorum. *Cùm scripta detulerint, discutiantur attentiùs, & ità recipiantur, si prædicatores pietatis exstiterint; sin minùs, nec quæ sunt necessaria, subministrentur eis, & ad communionem nullatenùs admittantur, quia per subreptionem multa subveniunt*. Hinc olim Romæ nullus advena admittebatur ad Sancti Petri Basilicam, nisi priùs litteris suis per fidei professionem confirmatis, quod etiam in Pyrrho Constantinopolitano Episcopo fuisse servatum Sanctus Maximus Abbas in solenni sua disputatione affirmat. Hinc item Stephanus primus Pontifex Sancti Cypriani Legatos, quod ejus de hæreticorum Baptismo decretis nollent acquiescere,
Epist. 75. *nec ad colloquii saltem communis sermonem admisit, præcipiens Fraternitati universæ, ne quis eos in domum suam reciperet, ut venientibus non solùm pax & communio, sed & tectum & hospitium negaretur*.
C. 81. Addit Eliberina Synodus, *ne fœminæ litteras pacificas ad suum solum nomen scriptas recipiant*. Addi debet nomen mariti. Etenim ipsæ aliter nec ad Laicos possint scribere.

Primis itaque Ecclesiæ sæculis ad ejusmodi litteras quivis fidelis in quemvis fidelem erat hospitalis. Etenim Petrus Apostolus nos esse mandat *hospitales sine murmuratione*. Et ad Hebræos Apostolus Paulus: *Hospitalitatem nolite oblivisci*.
Ep. 1. c. 4. Et ad Thessalonicenses: *De charitate Fraternitatis non necesse habemus vobis scribere*. Loqui de
L. 1. Præf. hospitalitatis charitate affirmat Sanctus Hieronymus in commentariis Epistolæ ad Galatas. Et in Epistola ad Timotheum eas solas viduas, quæ maritatæ *hospitio receperint & Sanctorum pedes laverint*, scribit ab Ecclesia honorandas. Et Joannes Apostolus durè damnat Diotrephen Episcopum, quod neque hospitalis esset, neque suos subditos esse sustineret, de quo videndus lauda-
C. 1. tus Hieronymus in Commentariis super Episto-
L. Præscr. c. 20. lam ad Titum. Et Tertullianus hospitalitatis contesserationem esse dicit per omnem Ecclesiam, utpotè fundatam in unius fidei Sacramen-
L. 2. c. 4. to. Et uxori suæ dissuadet gentile matrimonium, quod adventanti fratri nullum sub gentili marito possit esse hospitium. Etiam mediis Ecclesiæ sæculis Italos cives unà cum Episcopo ad alendos peregrinos contulisse scribit Gregorius Magnus ad Fantinum Defensorem. Et Theo-
C. 25. dulfus Aurelianensis Episcopus suis mandat in Capitulari, *ut nulli hospitium præbere detrectent*, idque gratis, quoniam pretio facta hospitalitas sit inhumana & crudelis. Carolum Magnum Eginardus affirmat fuisse adeò hospitalem, ut peregrinorum numerus non soli palatio, sed &
L. 14. c. 16. 18. 19. c. 21. 22. L. 1. c. 81. toti regno fuerit onerosus. Neque hæc in Christianis miremur: Legantur, quæ de Romanorum gentilium, Germanorum, & Sclavorum hospitalitate scribunt Ammianus Marcellinus, Cornelius Tacitus, & Presbyter Hemboldus.

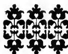

Episcopum tamen esse singulariter hospitalem mandat Apostolus. *Episcopi domus*, inquit Sanctus Hieronymus in Commentariis super Epistolam ad Titum, *omnium commune debet esse hospitium. Laicus enim unum, aut duos, aut paucos recipiens implebit hospitalitatis officium; Episcopus, nisi omnes receperit, est inhumanus*. C. 1. Quod ipsum in litteris ad Marianum Ravennæ Episcopum, & in litteris ad Anthemium Subdiaconum, Apostolici in Campania Patrimonii Rectorem, scribit Gregorius Magnus. L. 9. Epist. 28. 26. De Sancto Gregorio Nazianzeno refert in ejus vita Gregorius Presbyter, quod ob nimiam paupertatem ac hospitalitatis impotentiam recipere recusarit Episcopatum Zazimorum. Et Ecclesias Palæstinas laudat Hermias Zozomenus tamquam hac virtute exornatas L. 5. c. 15. à primis suis fundatoribus. Et de Wazone Episcopo Leodiensi ait Anselmus ejusdem Ecclesiæ canonicus: Cap. 93. *Statuit, ut omnes peregrini sine equis pervenientes sine repulsa reciperentur; qui autem in equis venissent, Episcopali relinquerentur Excellentiæ*. Et inter articulos, à quibus in Synodo ad Quercum fuit degradari postulatus Sanctus Joannes Chrysostomus, erat, *Quod hospitalitatem, solus quotidiè comedens, desereret*. Quàm hæc virtus semper viguerit in Romana Ecclesia, ostendit Martinus primus Pontifex, Constantis Augusti proceribus rogantibus, qualiter Pyrrhus Patriarcha Constantinopolitanus fuisset Romæ receptus, respondens. Epist. 16. *Vos Domini mei nescitis Romanam Ecclesiam: Dico enim vobis, quia quisquis venit illuc miserabilis homo hospitari, omnia ad usum præbentur ei, & nullum immunem suis donis Sanctus Petrus repellit venientium illuc, sed panis mundissimus & vina diversa dantur non solùm ei, sed hominibus ei pertinentibus. Si ergò in miserabilibus hominibus hæc fiunt, qui venit honorabilis, sicut Episcopus, quales sumptus debet suscipere?*

Etiam in monasteriis vigere debet eadem virtus. Etenim in præfatione ad librum septimum commentariorum super Ezechielem Prophetam scribit Sanctus Hieronymus. *Nulla hora, nullumque momentum est, in quo non fratrum occurramus turbis, & monasterii solitudinem hospitum frequentia commutemus*. Ait se studiis vacare non posse, *nisi lucrativis, immò furtivis noctium horis*. Ejusmodi laudibus monasteriorum scatent antiqua monumenta: Hinc Magnum Belgii F. 25. Chronicon dicit monasterium Stabulense meritò sic vocari, utpotè quod sit stabulum quorumvis peregrinorum. F. 153. Eundem in finem ait Belgica monasteria passim constructa in locis aviis & periculosis. Quod Cluniacenses plura in hospites, quàm in semetipsos soleant expendere, testatur L. 5. Guilielmus Malmesberiensis. Eandem virtutem Epist. 5. in Cisterciensibus eminere scribit Stephanus Episcopus Tornacensis.

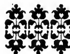

CA-

CANON XII.

PErvenit ad nos, quod quidam præter Ecclesiastica statuta facientes convolarunt ad potestates, & per pragmaticam Sacram in duo Provinciam unam diviserunt, ità ut ex hoc facto duo Metropolitani esse videantur in una Provincia. Statuit ergò sancta Synodus de reliquo nihil ab Episcopis tale tentari: Alioquin qui hoc adnisus fuerit, amissioni gradus proprii subiacebit. Quæcumque verò civitates jam litteris imperialibus Metropolitani nominis honore subnixæ sunt, honore tantummodò perfruantur: & qui Ecclesiam ejus gubernat Episcopus, salvis scilicet veræ Metropoli privilegiis suis.

SCHOLION.

ECclesiastieam Hierarchiam ad Romanæ Reipublicæ formam ordinarunt Apostoli, civilem Diœcesin, Provinciam, Metropolim, eivitatem, castrum, villam, volentes etiam esse ejusmodi apud Eeclesiam. Hìnc divisa per Prineipem Provinciam, qûomodò duos Præsides seu civiles Rectores, ità duos accipiebat Episcopos Metropolitas. Hac via unius Lugdunensis Galliæ in quatuor Provincias sectio Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem, Episcopos fecit Archi-Episcopos, & Sanctus Leo Magnus tam Arelatensem, quàm Viennensem civitatem voluit esse Metropolim, quod illæ, licèt intra eandem Provinciam, jure eodem apud Rempublicam ex Constantini Augusti dono fuissent gavisæ. Ità definivit sententiam interlocutoriam Synodi Taurinensis: (C. 1.) *Qui Episcopus comprobaverit suam civitatem esse Metropolim, Is totius Provinciæ honorem Primatus obtineat*. Eadem sectionis via Remensis Ecclesia profecit in secundæ Belgicæ Metropoli, sedis Treverensis ex filia sororem. Laudatus Constantinus Byzacium, cujus apud Sanctum Cyprianum nulla memoria, à Numidia separans statim illic apparere fecit novum Primatem. Divisa per Theodosium Augustum Paphlagonia Episcopum Claudiopolitanum exaltavit in Metropolitam Honoriadis, id est, novæ Provinciæ ita in Honorii filii memoriam perpetuam nuncupatæ. Ast temporis lapsu regula in abusum abjit. Etenim Valens Augustus Arianus, Sanctum Basilium humiliare & torquere volens, Cappadociam in duas secuit, Anthymumque Thyanensem Episcopum sub novæ Metropoleos fuco in rebellionem movit, aliisque similis vaoitatis Episeopis aperuit viam turband per laicam potestatem antiquæ Hierarehiæ. P. mus post laudatum Basilium opposuit se Alexander Patriarcba Antiochenus, ad eujus preces reseripsit Innocentius Papa primus. (Ep. 18. c. 2.) *Quod sciscitaris, utrùm divisis Imperiali judicio Provinciis, ut duæ metropoles fiant, sic duo Metropolitani Episcopi debeant nominari? Non visum est, ad mobilitatem necessitatum mundanarum Dei Ecclesiam commutari, honoresque aut divisiones perpeti, quas pro suis caussis faciendas duxerit Imperator*. Et hoe decretum ob necdùm eradicatum abusum noster Canon confirmat.

Eum respicit Justinianus Augustus, Helenopontum & Pontum Polemoniacum in unam redigens Provinciam, (Novel. 28. c. 2.) & addens: *Nihil circa Sacerdotium earum innovamus*. Id est, Amasenum & Neo-Cæsareensem Episcopos volumus juxta antiquam formam manere Metropolitas. Eodem modo tractavit Gangrensem & Claudiopolitanum, Paphlagoniam & Honoriadem reducens in avitam unitatem. Et duas Armenias dividens in quatuor adjungit. (Novel. 31. c. 2.) *Quæ ad Sacerdotia spectant, ea volumus in pristina manere forma, negotio ipso neque circa jus metropoliticum, neque circa Ordinationes vel mutationem vel novationem suscipiente, sed priùs ordinatis nunc quoque ex ordinatione auctoritatem obtinentibus, & prioribus item Metropolitanis in suo permanentibus ordine, ut quantùm ad ipsa nihil penitùs innovetur*. At verò de innovata & in tres divisa per eundem Justinianum Cappadocia dixit ad quintam Synodum Euphranta Episcopus Thyanensis, secundæ istius Provinciæ Metropolita. (Collat. 5.) *Illo tempore sub Thyanensi civitate erat Dobara, & Nazianzus, usque ad tempora hujus pii Principis. Piissimus autem Imperator, cùm Metropolitana jura dedisset civitati, quæ quondam Mucissos, nunc autem Justinianopolis nuncupatur, cum aliis civitatibus & Dobara & Nazianzum subjecit ei*. Atque ità & suas leges & hunc Canonem est prævaricatus, hodiernique Græci Schismatici, eam potestatem suis olim Augustis adscribentes, sunt eorumdem prævaricarores. Mucissi exaltationem largè describit (L. 5.) Procopius in opere de ædificiis Justiniani.

Altera Canonis pars impetit aliam vanitatem, qua passim Græcorum Episcopi civitatem suam etiam citra Provineiæ divisionem impetrabant à Principe erigi in Metropolim, suamque cathedram in sedem Metropolitanam. Ità Valentinianus tertius Augustus Ravennatem, Berytensem verò Eeclesiam Theodosius junior fecit Metropolitanam, ei subjiciens Biblon, Botryn, Tripolim, Orthosiadem, Arcas, & Antara-

don, civitates Tyriorum Metropolitæ subtractas. Et hoc ad preces Eustatii Berytensis Episcopi, qui factum suum justificare conatus dixit Act. 4. ad Synodum nostram: *Consuetudo Imperatoris est facere Metropoles*. Nam & Valens Augustus Nicæam Bythiniæ fecit hac via Metropolim.

Respondeo cum Eustatio Berytensi Episcopo adversùs Photium Tyrium dicente ad hanc Synodum. *Me calumniatus est, quasi studio fecerim; obsecro sanctum & universale Concilium satisfactionem accipere, quod nihil per me actum est. Neque enim ità audax fuissem, ut regulis Patrum adversarer*. Et gloriosissimis judicibus rogantibus, *An è Patrum regulis, an è sacris Principum Pragmaticis hæc causa esset examinanda*, respondit ipsa Synodus: *Contra regulas nihil Pragmaticum valebit*. Et rogantibus, *Num liceat è sacro Pragmatico alienæ Ecclesiæ jura ab aliis Episcopis averti*, denuò respondit: *Non licet hoc, est præter regulas*. Et infrà: *Unum juxta regulas sanctorum Patrum volumus esse Metropolitam: Petimus, ut regulæ sanctorum Patrum teneant*. Et Atticus Nicopolitanus Episcopus, Metropolita veteris Epiri. *Trecentorum decem & octo Patrum regula unum vult Metropolitam in quavis Provincia esse Episcopum: Et supplicamus, ut etiam nunc virtus regularum in omnia & in omnes Provincias valeat, cessantibus omnibus Pragmaticis, quæ ex concursatione & ambitione fiunt, quæque everterunt ea, quæ spiritualiter & secundùm Deum à Patribus sancita sunt*. Utique à quarto Canone Nicæno. Undè & ex illo definierunt gloriosissimi Judices. *Photius Episcopus Tyriorum Metropolis omnem potestatem ordinandi in universis civitatibus primæ Phœnices Provinciæ habebit: Eustatius verò Episcopus è sacro Pragmatico typo nihil ampliùs sibi vindicet, quam reliqui Episcopi ejusdem Provinciæ*. Id est, habeat nudum Metropolitæ nomen & honorem, nullam potestatem. Clamavitque omnis Synodus: *Hoc justum judicium, hoc Dei judicium, hæc justa sententia*.

Notanda sunt verba Eustatii Berytensis: *Nihil per me actum est*: Et Attici Nicopolitani: *Ex concursatione & ambitione fiunt*. Et verba nostri Canonis: *Statuit sancta Synodus de reliquo nihil ab Episcopis tale tentari*. Ostendunt solum Episcoporum ambitum & apud sacras Principis aures importunitatem, non ipsam Principis potestatem frænari & circumscribi, ideòque ejus civitatem, Ecclesiam, aut benè meritum Episcopum honorare volentis proprio motu posse erigi Metropolim tam per, quàm citra Provinciæ divisionem. Ità Canonem intelligit in bulla aurea Alexius Comnenus Augustus. Et Eustatius Berytensis dicens ad Synodum: *Consuetudo Imperatoris est facere Metropoles*. Utique motu proprio. Et ad solum nomen & honorem. Nam & Valens Augustus Nicæam in Metropolim promovens scripsit ad antiquam Bythiniæ Metropolim Nicomediam. *Circa privilegia civitatis vestræ, quæ olim fuerat, prisca consuetudo servabitur. Neque enim honoris adjectio Nicænorum civitatis jus vestrum lædere poterit, cùm augeatur dignitas Nicomediensium civitatis, quando illa, quæ secundo loco est, Metropolis nomine vocatur*. Exponunt in hac Synodo gloriosissimi Judices. *Auctoritatem Metropolitani inter Ecclesias Provinciæ Bythiniæ Nicomediensis habebit Episcopus, Nicæno habente honorem Metropolitani tantummodò, subjacente autem, ad exemplum aliorum Episcoporum Provinciæ, Nicomediensi*. Et Marcianus Augustus civitatem Chalcedonensem ob factam in ipsa Synodum ex more honorare volens dixit ad Patres. Act. 6. *Ad honorem Sanctæ Martyris Eufemiæ & vestræ pariter Sanctitatis, Chalcedonensium civitatem, in qua sanctæ fidei Concilium gestum est, Metropolis privilegia habere sancimus, nomine tantùm hanc honorantes, salva videlicet Nicomediensium civitati propria dignitate*. Et hanc Imperialis potestatis limitationem noster Canon confirmat.

Quæstio est, quæ fuerint privilegia Ecclesiarum ac Episcoporum, qui solo honore & nomine erant Metropoles ac Metropolitæ? Respondeo fuisse tria. Primum erat ipsum Metropolitæ nomen. Undè Græci distinxere tres Metropolitarum classes, postremaque continebat hosce nostros, quos sæculis posterioribus dixerunt Archi-Episcopos, commenti hunc dignitatum ordinem: *Patriarcha, Primas, Metropolita, Archi-Episcopus, Episcopus*. Alterum privilegium erat esse suæ Provinciæ Proto-thronum, seu in Provinciæ Synodo habere primum locum post Metropolitam ante quosvis Comprovinciales, Collegas, licèt consecrationis ætate seniores. Hinc Ponticæ Diœceseos Episcopis de Nicæno dicentibus, *Præponitur reliquis Provinciæ Episcopis honore solummodò*, reposuit præsens Synodus: *Regulariter docuerunt, benè docuerunt, omnes hæc dicimus*. Tertium denique ejusmodi intra tres autocephalas Diœceses Metropolitarum privilegium erat consecrari à Patriarcha Constantinopolitano, uti in laudata aurea bulla pro Basilæensi & Madytanensi adversùs Heracleensem & Ancyrarum decidit Alexius Comnenus. Nam & Leo Isaurus, dum Illyricum, Siciliam, & citeriorem Italiam transcripsit Patriarchæ Constantinopolitano, in Calabria & Apulia erexit quosdam solo nomine Metropolitas, quò ad illius manus deberent consecrandi accedere. Quartum, quod quidam adjungunt, exemptionis privilegium Canon noster palàm evertit. Eadem ipsa tria privilegia apud nos Latinos habuerunt illi Episcopi, quando, quomodò Syagrium Augustodonensem Sanctus Gregorius, Pallii honore Romanus Pontifex quandoque insignivit.

CANON XIII.

PEregrinos Clericos & Lectores in alia civitate, præter commendatitias litteras sui Episcopi, nusquam penitùs ministrare debere.

SCHO-

SCHOLION.

QUomodò undecimus de folis laicorum, ità hic Canon agit de folis Clericorum commendatitiis litteris: Et quidem de litteris non ad altiurem Ordinum fufcipiendum, fed dumtaxat ad peregrinandum dari confuetis, de quibus ftatuit Synodus Laodicenfis. *Nec oportet Sacerdotem vel Clericum fine litteris proficifci Canonicis.*
C. 41. Et Canon Apoftolicus: *Nullus peregrinorum Epifcoporum, Presbyterorum, aut Diaconorum fine commendatitiis ad communionem fufcipiatur Epiftolis.* Et prima Synodus Carthaginenfis.
C. 7. *Clericus non communicet in aliena Plebe fine litteris Epifcopi fui. Nifi hoc obfervatum fuerit, communio fiet paffiva Nam fi cum litteris receptus fuerit, & concordia inter Epifcopos fervatur, & nemo fubtilis fugiens alterius communionem ad alterum latenter accedit.* Quod fine ejufmodi litteris nec ad facrum Comitatum proficifci potuerint, fupà audivimus à Canone Sardicenfi, confirmatque fexta Novella Juftiniani Augufti. Et poft liberatam per laudatum Auguftum à Wandalica fervitute Africam fcribunt ejus Epifcopi ad Joannem fecundum Pontificem. *Beatitudini tuæ credimus intimandum, Fratres aliquantos ex noftro Collegio, relictis fine caufa Plebibus fuis, ad tranfmarinas navigare fæpius regiones. Hos diutiùs Ecclefia toleravit, excufante eos violentia temporis mali. Petimus nunc, ne quicumque forfitan Epifcopus, aut Presbyter, five Diaconus, aut cujuslibet inferioris Ordinis Clericus, fine noftra Epiftola venerit, & non approbaverit fe pro utilitate fanctiarum Ecclefiarum fuiffe directum, fimilis hæretico judicetur; Neque veftra communione dignus exiftat, ut in omnibus & per omnia Beatitudinis veftræ difciplina laudetur.* Refpondit verò Joannis fucceffor, cui tradita fuit petitio, Agapetus. *Et Canonibus eft congruum & difciplinis, & prodeffe judicamus.* Ex caufà enim varia Clericorum vagationes oportet circumcidere. Eos fine Epifcopotum commendatione nec ad Dominum Regem pro beneficiis petendis accedere permittit prima Synodus Aurelia-
C. 7. nenfis. Addit fecunda Cabilonenfis. *Presbyteros Romam five Turonum,* ad Sanctorum Apoftolorum aut Sancti Martini limina *abfque licentia Epifcopi fui adire penitùs decrevimus inhibendum.* Plurimos habemus ejufmodi Canones,
C. 44. 45. Epift. 1. quorum caufam edicit Zozimus Pontifex in Epiftola ad univerfos Galliæ Epifcopos: *Ea gratia hoc ftatuimus de litteris commendatitiis, quia plures Epifcopi, feu Presbyteri, five Ecclefiaftici fimulantes, quia nullum documentum formatarum exftat, per quod valeant confutari, in nomen venerationis irrepunt, & indebitam reverentiam pro-*
C. 45. *merentur.* Videatur Canon fecundæ Synodi Ca-
Epift. 109 bilonenfis, & Sancti Leonis ad Ravennium Arelatenfem Epifcopum Epiftola adversùs Pfeudo-Diaconum Petronianum.

Licèt verò Canon nofter de folis Clericis ftatuat, formatarum tamen neceffitas omninò ligavit etiam Epifcopos. Liquet ex plerifque jam adductis teftimoniis. Et Gallicanis Epifcopis fine Vicarii Arelatenfis formata nec Romam accedere laudatus Zozymus permittit. De eifdem Ep. 4. c. 3.
fcribit Hilarus Pontifex: *Ne præter Metropolitarum fuorum litteras ad quamlibet* extra Gallias *Provinciam audeant proficifci.* Cur addat, *Extra Gallias,* edicit prima Synodus Vafenfis. C. 2.
Placuit Epifcopos de Gallicanis Provinciis venientes intra Gallias non difcutiendos, fed folùm fufficere, fi nullus communionem alicujus interdixerit. Quia inter cohabitantes ac fibi penè invicem notos non tam teftimonio indigent probi, quam denotatione & denuntiationibus depravati. Quocircà tallitur Hincmarus Remenfis Metropolita nepotem Hincmarum Laudunenfem Epifcopum arguens, quod fine fuis litteris extra fecundam Belgicam ad alias Galliæ Provincias proficifcens Ep. 33. c. 2
laudatum Hilari decretum effet frequenter prævaricatus. Nifi forsàn per litteras intelligat fimplicem fine fcripto licentiam, quam Gallicanis Epifcopis etiam intra Gallias extra Provinciam profecturis fuiffe neceffariam, non eft ambigendum. Et Hincmari tempore Vafenfis Canon
poteft in diffuetudinem abjiffe. Videnda eft ejus Ep. 35. 33. c. 2.
duplex ad Laudunenfem Epiftola, adducens plures antiquos Canones pro commendatitiis peregrinantium Epifcoporum litteris, quos etiam, lapfam apud nos Chriftianitatem reparans, Capitulari fuo Aquifgranenfi inferuit Carolus Magnus. Unus eft cafus, in quo illis litteris Epi-
fcopo non fuit opus, de quo fcribit Gregorius L. 7. In.
Magnus ad Epifcopos Sardiniæ. *Ubicumque quem-* [illegible] 2.
piam veftrum ambulare compulerit neceffitas, à Ep. 8.
Metropolitano veftro petere licentiam debeatis, excepto, fi contra illum habere vos aliquid caufæ contingat, ut ob hoc Sedis Apoftolicæ judicium requiratis. Attamen in tali, & quovis iniquæ re-
cufationis cafu eas intra Gallias Hilarus Papa Ep. 4 c. 3.
juffit peti à Vicario Arelatenfi.

Epifcopus itàque à Metropolita, Metropolita à Patriarcha, Clericus, licet etiam extra Provinciam profecturus, ab Epifcopo accipiebat formatas. Ità ftatuit fexta Juftiniani Lex novella jam laudata. Excipe tamen poteftatem Apoftolici Vicarii Arelatenfis, circa cujus litteras nec Epifcopus, nec Clericus extra Gallias poterat abire. Qua poteftate etiam aliarum Diœcefeon Primates quidam & Vicarii fuere donati. Ex quos vides Epifcopotum poteftatem per Sedem Apoftolicam poffe non tantùm dirigi, fed & aliqua fui parte truncari. De formata ad facrum Comitatum profecturis Epifcopis & Clericis neceffaria fingulare quid ftatuunt fuprà elucidati Canones Sardicenfes.

Hunc noftrum innovat Synodus Tridentina. Seff. 21.
Singuli Epifcopi in fuis Diœcefibus interdicant,
ne vago & ignoto Sacerdoti Miffas celebrare liceat. Seff. 23.
Et iterùm. *Nullus Clericus peregrinus fine com-* c. 16.
mendatitiis fui Ordinarii litteris ab ullo Epifcopo ad Divina celebranda & Sacramenta adminiftranda admittatur. Eft res penitùs neceffaria difciplinæ, quam apud nos olim reformans ftatuit
etiam tertia Synodus Turonenfis. *Unufquifque* C. 13.
Epifcoporum Parochiam fuam diligenter perfcrutari nitatur, ne aliquis Presbyter ab alterius Parochia in fuam commigrans officium celebrare præfumat fine litteris commendatitiis, ficut olim multis in locis actum effe repertum eft.

Porrò

Porrò Canon noster Clerico sine commendatitiis venienti non sacrum dumtaxàt ministerium interdicit, sed & adimit illum hospitis honorem, de quo scribit Sanctus Leo Magnus ad Dioscorum Episcopum Alexandrinum. [Ep.81. c.2] *Possidonius*, Ecclesiæ vestræ *Presbyter*, & vester ad nòs Legatus, *nostris processionibus atque Ordinationibus frequenter interfuit*. [L.3. Ind.2 Epist. 55.] Et Joannes Ravennæ Metropolita in litteris ad Sanctum Gregorium Magnum. *Quoties ad Episcopatus ordinationem aut responsa Sacerdotes vel Levitæ Ravennatis Ecclesiæ Romam venerunt, omnes in oculis sanctissimorum vestrorum Decessorum cum mappulis sine aliqua reprehensione procedebant. Quare etiam eo tempore, quo iste à Prædecessore vestro peccator ordinatus sum, cuncti Presbyteri & Diaconi mei in obsequium Domini Papæ mecum procedentes usi sunt*. [L. 4. Epist. 15.] Et ipse Gregorius in litteris responsoriis ad Joannem. *Ne credas, quia ego Ecclesiam tuam in aliquo gravari aut minui volo: Recordare in Missarum Romanarum solennibus ubi Ravennas Diaconus stabat, & require ubi hodie stat, & cognosces, quia Ecclesiam Ravennatem honorare desidero*. Et in litteris ad Eulogium Alexandrinum ac Anastasium Patriarcham Antiochenum. [L. 4. Epist. 36.] *Decessor meus Pelagius Diaconum*, suum apud Principes in Regia urbe Apocrisarium, cum Joanne Jejunatore Episcopo Constantinopolitano, nomen *Patriarchæ universalis* adsumente, *Missarum solennia celebrare prohibuit*. Et in litteris ad Sabinianum, suum ibi- [Epist. 39.] dem Apocrisarium & Diaconum: *Cum Joanne Episcopo procedere ne præsumas*. Quomodò Episcopos ad publicum sacrificium & verbum, ità Clericos hospites loci olim Episcopus honoris causa in plenæ communionis testimonium admittebat ac invitabat ad processionem, id est, ad secum in solenni sacrificio procedendum, sibique ministrandum. Erat omninò plenæ communionis testimonium. [Act. 4.] Hinc enim ad octavam Synodum dixerunt Theophilus Iconiensis, & Zacharias Tauromeniæ Episcopi schismatici, & à Photio intruso Constantinopolitano ad Nicolaum primum Pontificem Legati. *Diximus, & iterùm dicimus, quia ut summi Sacerdotes suscepti sumus à Papa Nicolao, & comministravimus ei, & recepti sumus ab illo*. Quod Baanes Patricius rectè dixit esse idem, quod cum Papa *Sacris operari*. Et de Joanne Lappensi apud Cretenses Episcopo, ab iniquis Pauli Metropolitæ sententiis absoluto, plenèque in gradum reposito, [Epist. 1.] scribit Pontifex Vitalianus: *Fecimus nobiscum ad Missarum solennia procedere*. Et de Rothaldo Suessionensi Episcopo similiter ab Hincmari Metropolitæ sententiis per Nicolaum primum Pontificem absoluto dicit Anastasius Bibliothecarius: *Missarum solennia* utique cum Domino Papa *solenniter celebravit*. Et hìnc cum excommunicato aut quovis vitioso homine procedere fuit semper in Ecclesia grandissimum crimen. Etenim unum è Zachariæ Anagniensis & Rodoaldi Portuensis Episcopi, Sedis Apostolicæ Legatorum, criminibus, ob quæ à Nicolao primo Pontifice fuerunt degradati, fuit quod cum Photio invasore sacrosancta mysteria celebrassent. Idem eo- [Cap. 18.] dem modo crimen in Vitale & Miseno Episcopis, suis in causa Acaciana Legatis, punivit, teste Liberato Diacono, Felix tertius. Et Sebastianum Diaconum Cardinalem dejecit Vigilius Pontifex, quod cum Clericis ab Honorio Salonitano Archi-Episcopo simoniacè ordinatis *acquievisset procedere*.

Quocircà noster Canon Clericum sine litteris commendatitiis venientem privari mandat hoc honore processionis. Nec erat pœna modica. Etenim Sanctus Ambrosius nescio quem malè [L. 1. offic. c. 18.] moratum Clericum *post offensam muneri reddens*, notatum tamen volens, vetuit, ne unquam secum procederet. Et Petrum Ecclesiæ Neapolitanæ Presbyterum, nefandi criminis accusatum, [L. 8.] secum procedere vetuit Fortunatus Episcopus, [Ep. 25.] Sanctusque Gregorius mandavit definiri causam, [26.] quod innocenti nequiret ea pœna infligi. Et de Nicolao primo Poniifice, Arsenium Hortensem Episcopum ob inductum in Italiam nescio quem novum Episcopalis vestis ornamentum punire volente, scribit in vita Gregorii [L. 4. c 51.] Magni Joannes Diaconus: *Adeò Arsenium aversatus est, ut ei Palatinam processionem vellet adimere*, adeòque longè plus processionem ad sacrosanctum Altare. Nec tantùm Clerico, sed & Episcopo ac Patriarchæ fœda pœna erat ista ademptio. Eam enim Joanni Jejunatori Episcopo Constantinopolitano inflixere Pelagius secundus & Gregorius Magnus, & à Legatis Joannis octavi indignissimè accepit Photius, quod cum ipso *nollent consecrare*. Erat quædam truncata communio, & minor excommunicatio.

De eadem scribit Hermias Zozomenus, agens de quatuor monachis Ægyptiis, cognomento Longis, Constantinopolim venientibus sine litteris commendatitiis Theophyli Alexandrini Episcopi, sui Patriarchæ. *Joannes* Chrysosto- [L. 8. c. 13.] mus, Constantinopolitanus Episcopus, *viros istos comiter excepit, & in honore habuit, & in Ecclesia preces fundere non prohibuit; ad mysteriorum verò communionem admittendos non censuit, quod id ante causam cognitam fas non esset*. Et Socrates. [L. 6. c. 9.] *Joannes viros honorificè excepit, precumque participes esse permisit, sed communionem mysteriorum illis se priùs minimè concessurum dixit, quam eorum causa cognita & accuratè disceptata esset*. Tractavit eos quomodò Consistentes, seu sine oblatione communicantes, non quomodò perfectos. Eis perfectionem seu sacrosanctam Eucharistiam dari vetabat causa eorum ignorata, nataque ex Episcopalis commendationis defectu suspicio; hospitalitatis tamen lex honorari mandabat, ideòque usque ad receptam ab eorum Episcopo instructionem admitti saltem inter Consistentes. Ità jnberi ab antiquo Ecclesiæ Canone dicit meritò Zozomenus. Eos ad Perfectionem admittere fuit gravissima semper in ipsorum Episcopum injuria, cujus vindicandæ ergò in Sanctum Joannem Chrysostomum machinari cœpit Theophilus Alexandrinus: *Falsus rumor*, inquit Socrates, *ad aures Theophili perlatus est, Joannem viros illos ad mysteria admisisse*. Eadem fuit querimonia Sancti Alexandri Alexandrini Episcopi adversùs Eusebium Nicomediensem de recepto ad mysteriorum perfectionem sine suis litteris Ario: Et in istam Eusebii temeritatem emanasse quintum Nicænum

Cano-

Canonem, ſuo loco oſtendi. Porrò longi iſti
monachi erant laici, ideòque harum litterarum
defectus etiam laicum advenam ſuſpendebat ab
Euchariſtia.

Hinc intellige, quid ſit communin peregrina,
Cap.3. de qua Synodus Regenſis, agens de Armentario
Ex-Epiſcopo Ebredunenſi. *Cuicumque Epiſcopo*
liceat ei unam ſuarum Parochiarum Eccleſiam cedere,
Cap.5. *in qua aut Chorepiſcopi nomine, aut communione fo-*
veatur peregrina. Et Synodus Agathenſis. *Con-*
tumaces Clerici ab Epiſcopo corrigantur. Si officium
ſuum implere neglexerint, peregrina eis communio
tribuatur, ità ut, cùm eos pœnitentia correxerit,
reſcripti in matricula gradum ſuum dignitatemque re-
cipiant. Et iterùm. *Si quis Clericus furtum Eccle-*
ſiæ fecerit, peregrina ei communio tribuatur. Et Sy-
nodus Ilerdenſis agens de Clerico criminoſo: *Vix*
Cap.16. *peregrina ei communio concedatur.* Hoc eſt, tra-
ctetur ut Clericus peregrinus Epiſcopi ſuis litteris
non commendatus, ejuſque in Eccleſiaſtica com-
munione habeat gradum & ſortem. Eſt regula
traducta ex Romana Republica. Nam Svetonius
L.5. c.15. Tranquillus in Claudio Auguſto meminit de *Reo*
16. *Peregrinitatis*, & de *Redactione pœnali in peregrini-*
tatem. Romano habitu ea pœna privabat. Licèt
verò adducti Canones loquantur omnes de ſolis
Clericis, fuiſſe tamen & peregrinam laicorum
communionem patet abundè ex dictis,

Notanda ſunt verba Synodi Regenſis: *Pere-*
grina communione foveatur: Solatium, non pœnam
important. Diſtinguenda enim eſt duplex pere-
grina communio: Alia in pœnam infligi, alia
in pœnæ ſolatium indulgeri conſueta. De prima
agunt Synodus Agathenſis ac Ilerdenſis. Regen-
ſis de poſteriori, mandans ut Armentarius ob
alienam potiùs, quam propriam culpam dejectus
frui poſſit gratia per octavum Nicænum Canonem
Novatianenſium Epiſcopis conceſſa, id eſt, fie-
ri Chorepiſcopus, aut gratia decimiſeptimi Ca-
nonis Sardicenſis, id eſt, tractari tamquam Epi-
ſcopus de ſede & civitate ſua iniquè expulſus.
Hanc peregrinam communionem eſſe honoris &
ſolatii plenam, oſtendi ad laudatum Sardicenſem
Canonem, videndæque ſunt variæ Theodoreti
Epiſtolæ ſcriptæ in commendationem Cypriani,
Africani Epiſcopi, à Wandalis ejecti. Ejuſmodi Ep.52. 53.
peregrinos Epiſcopos eſſe ad Synodi generalis ſuf-
fragium invitandos ſcribit Gelaſius Pontifex ad
Epiſcopos Dardaniæ. Aliam adhuc facultatem Cap.37.
eis facit Synodus Trullana.

CANON XIV.

QUoniam in quibuſdam Provinciis conceſſum eſt Lectoribus & Pſalmiſtis uxores ducere, ſtatuit ſancta Synodus non licere cuiquam ex his accipere ſectæ alterius uxorem. Qui verò ex hujuſmodi conjugio jam filios ſuſceperunt, ſi quidem præventi ſunt, ut ex ſe geniti apud hæreticos baptizarentur, offerre eos Eccleſiæ Catholicæ communioni conveniet; non baptizatos autem non poſſe eos ulteriùs apud hæreticos baptizare. Sed neque copulari debet nuptura hæretico, aut Judæo, vel Pagano, niſi fortè perſona orthodoxæ copulanda promittat ſe ad orthodoxam fidem rransferre. Si quis hanc definitionem ſanctæ Synodi tranſgreſſus fuerit, correptioni canonicæ ſubjacebit.

SCHOLION.

FIdelis cum gentili conjugium ſemper damna-
vit Eccleſia. Statuit enim Synodus Eliberi-
na. *Propter copiam puellarum gentilibus minimè in*
Cap.15. *matrimonium dandæ ſunt virgines Chriſtianæ, ne*
ætas in flore tumens in adulterio reſolvatur animæ.
Et iterùm. *Si qui fortè Sacerdotibus Idolorum filias*
Cap. 17. *ſuas junxerunt, placuit nec in fine ejus dandam com-*
munionem. Et prima Synodus Arelatenſis: *De*
puellis fidelibus, quæ gentilibus junguntur, placuit,
Cap. 11. *ut aliquanto tempore à communione ſeparentur.* Et
tertia Carthaginenſis. *Filii vel filiæ Epiſcoporum*
vel quorumlibet Clericorum gentibus matrimonio non
jungantur. Arabici Canones generaliter id vetant
omnium fidelium filiabus, tamquàm ſexui fragi-
liori. Et in libro de monogamia Tertullianus ait
omnem fidelem fœminam ex Apoſtoli mandato
debere nubere *in Domino*, id eſt, *non Ethnico,* C.53.67.
ſed fratri, quoniam etiam *lex vetus adimit conju-* 68.
gia Allophylorum. Et in libro de corona militis. C.11.
Ideò non nubimus Ethnicis, ne nos ad idololatriam
uſque perducant. Et in libris ad uxorem notat C.6.
Apoſtolum dicere, non ſimpliciter *Nubat in Do-* C.19.
mino, ſed cum addita excluſiva particula, *Tan-*
tum in Domino, id eſt, *in nomine Domini, quod* L.2. c.2.
eſt indubitatè, Chriſtiano. Quoſdam ſui temporis
Doctores, nobilibus fœminis adulando docentes
extraneo nubere eſſe aut nullum aut minimum
delictum, vocat *Conſiliarios contra omnem ſcriptu-*
ram prævaricatores. Omnis ille liber iſtius con- C.2.3.
jugii maculas & pericula elegantiſſimè ediſſerit,
omninò legendus. Et inter varia fidelium crimi-

na,

na, quibus horrendam Decii Augusti persecutio-
nem immisit Deus, adducit in sermone de lapsis
Sanctus Cyprianus: *Jungere cum Infidelibus vincu-*
lum matrimonii, prostituere gentilibus membra Chri-
C. 62. *sti*. Quod in tertio testimoniorum libro confir-
mat multis utriusque testamenti anctoritatibus.
Epist. 24. Id ipsum facit Sanctus Ambrosins in litteris ad
Vigilium Episcopum Tridentinum. Et de loco
Epist. 11. Apostoli, *Nubat tantùm in Domino*, scribit ad
Ageruchiam Sanctus Hieronymus: *Amputat*
Ethnicorum conjugia. Ea improbari ostendit & ab
aliis Apostoli locis, nec non à lege vetante arati
in bove & asino, ac indui vestem textam ex duo-
bus. Quæ omnia repetit in libris adversùs Jovi-
L. 1. c. 4. 5. nianum. Hispanos item, quod filias suas Sara-
Epist. 96. cenis jungerent, graviter culpat Adrianus Papa
primus.

Obiiel possit Sanctus Augustinus, in libris de
Adulterinis conjugiis laudata Apostoli verba,
L. 1. c. 25. *Tantùm in Domino*, ità exponens. *Quod duobus*
modis accipi potest: Aut Christiana permanens, aut
Christiano nubens. Non enim tempore revelati testa-
menti novi in Evangelio vel ullis Apostolicis litteris si-
ne ambiguitate declaratum esse recolo, utrùm Domi-
nus probibuerit fideles infidelibus jungi. Et Tertul-
C. 11. lianus de eodem loco agens in libro de monoga-
mia. *Licèt nec hoc*, utique nubere in Domino,
Psychici, id est, Orthodoxi, *curent*. Quod nem-
pè crederent Evangelica lege non interdictum.
Undè & Canon noster non quibusvis fidelibus,
sed solis fœminis, solisque inter viros Ecclesiæ
Lectoribus & Psalmistis ipsum interdicit. Ter-
tia Synodus Carthaginensis solis filiis & filiabus
Episcoporum & Clericorum: solis fœminis
etiam Eliberina, Arelatensis, Canones Arabici,
ac ipse Tertullianus.

Respondeo legendum integrum Sancti Augu-
ni contextum. *Quamvis beatissimus Cyprianus in-*
dè non dubitet, nec in levibus peccatis constituat jun-
gere cum infidelibus vinculum matrimonii, atque id
esse dicat prostituere gentilibus membra Christi. Et
Cap. 19. in libro de fide, & operibus. *Beatus Cyprianus*
etiam illud non tacet, & ad males mores pertinere
confirmat jungere cum infidelibus vincula matrimonii,
nibil aliud esse asserens, quam prostituere gentilibus
membra Christi, quæ nostris temporibus jam non pu-
tantur esse peccata, quoniam reverà in novo testa-
mento nibil indè præceptum est, & ideò aut licere
creditum est, aut veluti dubium derelictum. Ea ma-
trimonia omninò existimat esse illicita, aliud
malè opinantibus dumtaxat fatetur nullum de il-
lis esse apertum ac irrefragabile novi testamenti
positivum præceptum. Adversam opinionem im-
probat, solummodò non audet damnare. Hinc
item noster & alii adducti Canones solis fœminis,
tamquam seduci facilioribus, interdicunt, re-
spicientes potiùs ad naturæ, quam ad Evangelii
legem. Et vir fidelis mulierem infidelem sub po-
testate habet, ideóque ejus solis blandimentis,
non imperio potest in periculum impelli. Et an-
tiquus Synodorum & Patrum mos est solos
damnare manifestos errores, Doctorum opinio-
nes, licèt suspectas, verè tamen probabiles,
suis terminis relinquere, donec dies veritatis il-
lucescat. Undè hodie parem esse utriusque sexus
conditionem & legem, eadem incommoda,

idem periculum, fatetur omnis Ecclesia. Et cer-
tè antiqua, quæ ipsissima naturæ, lex utrique
sexui pariformiter interdixit. Sanctus Petrus Da-
miani in litteris ad Damianum Nepotem refert L. 6. Ep. 21
insigne exemplum duarum in Hispania meretri-
cum, quæ mori, quàm Saracenis misceri eli-
gentes, ex meretricibus in martyres feliciter pro-
fecerunt.

Eadem est ratio conjugii fidelis cum Judæo, de
quo Synodus Eliberina: *Catholicas puellas nec Ju-* Cap. 16.
dæis dandas placuit. Et secunda Synodus Aure- Cap. 19.
lianensis: *Nullus Christianus Judæam, neque Ju-*
dæus Christianam in matrimonio ducat uxorem, quia
inter hujusmodi personas illicitas nuptias esse cense-
mus. Quod ipsum sub pœnis gravioribus statuunt Cap. 16.
Synodus Arvernensis, & tertia Aurelianensis, Cap. 13. Cap. 31.
additque quarta etiam fidelem ancillam tali conju-
gio non posse fœdari. Adstipulantur etiam Ca-
nones Arabici, tertiaque & quarta Synodus To-
letana, mandantes ejusmodi conjugiorum proles
omninò baptizari.

Eliberina Synodus addit de conjugio Catholici Cap. 16.
cum hæretica. *Hæretici, si se transferre noluerint*
ad Ecclesiam Catholicam, nec ipsis Catholicas dan-
das esse puellas. Et Synodus Laodicena: *Quod* cap. 10.
non oporteat indifferenter Ecclesiasticos fœdere nuptia-
rum hæreticis suos filios, filiasque conjungere. Con-
firmat Canon trigesimus primus, & addit: *Non*
oportet eos filios dare vel filias, sed magis accipere,
qui se Christianos futuros polliceantur. Et tertia Sy- cap. 12.
nodus Carthaginensis. *Filii, vel filiæ Episcopo-*
rum vel quorumlibet Clericorum hæreticis vel schisma-
ticis matrimonio non jungantur. Statuit de solis
Episcoporum & Clericorum filiis & filiabus ob
nimiam tunc Donatistarum in Africa multitudi-
nem & potentiam: Generaliter autem & assiduè
clamat Sanctus Augustinus indignissimè eos, qui
domo, mensa, lecto sociantur, dissociari fide,
Ecclesia, & Altari. Trigesimum primum Ca-
nonem Laodicensem Synodus Agathensis facit
suum, ejusque causam dat Synodus Trullana: C. 72.
Non enim ea, quæ non sunt miscenda, misceri, nec
ovem cum lupo, nec peccatorum sortem cum Christi
parte conjungi oportet. Hæreticam conjunctionem
æqualiter vetat utrique sexui: Et jure merito.
Etenim Valentem Augustum fuisse ab Ariana
uxore seductum testatur in Ecclesiastica Historia L. 4. c. 11.
Theodoretus.

Rectè cum Eliberina, Laodicensi, & Aga-
thensi Synodo addit noster Canon: *Nisi fortè per-*
sona orthodoxæ copulanda promittat se ad orthodo-
xam fidem transferre. Ex hujus enim vetustæ Re-
gulæ præscripto Theodosius Augustus Athenai-
dem Leontii Sophistæ Atheniensis Paganam fi-
liam ducturus ab Attico Constantinopolitano Socrat.
Episcopo priùs fecit baptizari, appellarique Eu- L. 7. c. 22.
doxiam. Et Crotildis Chilperici Burgundionum
Regis filia Christiana, Clodoveo Francorum Re-
gi Pagano nubere coacta, protestata fuit: *Ne-*
quit Cristiana Pagano nubere; fiat tamen Domini
voluntas. Et Carolus Crassus Augustus, teste A. 884.
Sigeberto Gemblacensi, Wilam Lotharii Regis
ex Waldrada filiam Godefredo Normannorum
Pagano Regi dare noluit, nisi priùs initiato Chri-
stianis Sacramentis. Et de Soldano Iconiensi
scribunt Otto de Sancto Blasio & Godofredus
Mo-

C. 15. A. 1173. Monachus, quod Frederici primi Augusti filiam postulans spoponderit cum omni gente sua fieri Christianus. Et apud Gregorium Turonensem Sigebertus Francorum Rex orthodoxus Bruni-
L. 4. c. 27. 28. childim Gotbam Arianam, priusquam duceret, chrismari fecit, plenèque Ecclesiæ reconciliari. Plurima sunt ejusmodi exempla: Quædam felicissima. Nam & Sanctus Thomas Archi-Episcopus & Martyr Cantuariensis natus & insignem pietatem doctus fuit à matre olim Saracena.

Quæstio est, an ejusmodi matrimonia per adductos Canones fuerint non tantummodò vetita, sed etiam irritata ac annullata? Respondeo primò, Christiani cum Judæa conjugium fuisse apud Hispanos semper irritum. Ità statuere vide-
C. 16. tur antiqua Eliberina Synodus hisce verbis: *Nulla potest esse societas fidelis cum infideli*. Quid-
c. 63. quid sit, quarta Tolerana Synodus ejusmodi conjugium separari mandat, ideòque irritum supponit. Hispania semper à Judæis fuit singulariter infestata, ideòque tali lege fuit illi semper opus. Etiam apud Gallicanam ac omnem Lati-
Ep. 122. nam Ecclesiam fuisse suo tempore irritum ejusmodi conjugium supponit Sanctus Ivo Carnutensis Episcopus in litteris ad Wulgrinum Archi-Diaconum Parisiensem.

Respondeo secundò, quod etiam hæretici cum orthodoxa matrimonium videatur irritari ab Eliberina Synodo. Nam & de illo dicit: *Nulla potest esse societas fidelis cum infideli*. Ut ut sit, apud alias gentes, licèt illicita, valida tamen fuerunt ejusmodi conjugia usque ad hunc Cano-
Cap. 72. nem Synodi Trullanæ: *Si quid ejusmodi ab ullo ex omnibus factum apparuerit, irritas nuptias existimare, & nefarium conjugium oportet dissolvi*. At illum nunquam recepit Romana Ecclesia, ideòque ejusmodi matrimonia etiamnum apud nos latinos sunt firma.

Respondeo tertiò Christiani cum Pagana conjugium esse jam pridem apud omnes latinas Ecclesias irritum, attamen ex pia consuetudine, non ex Canone. Nullus quippè Canon ipsum cassat, nisi sexagesimus septimus Arabicus, quem constat non esse Nicænum, nec nostris moribus unquam receptum. In hocce conjugium, quam in duo priora semper ob minùs periculum fuit Ecclesia clementior, docetque in supplemento Sanctus Thomas etiam ab antiqua lege fuisse vetitum Judæis conjugium cum solis illis gentilibus, à quibus erat singulare & proximum periculum
Q. 59. ar. 1. seductionis in Idololatriam. Et semper gentilibus, quàm Judæis, aut hæreticis Principibus maluit Ecclesia parere. Quo præcisè tempore hic dispar cultus cœperit apud nos esse impedimentum dirimens ignoratur.

Notandum est Canonis exordium. *In quibusdam Provinciis concessum est Lectoribus & Psalmistis uxores ducere*. Omninò loquitur de Ecclesia Orientali, ideòque variis in locis erat illa sanctior nobis latinis, solos Episcopos, Presbyteros, & Diaconos ad plenam continentiam tunc passim adstringentibus. Exstat tamen apud nos & Canon tertiæ Synodi Carthaginensis: *Lecto-* Cap. 19.
res, cùm ad annos pubertatis venerint, cogantur aut uxores ducere, aut continentiam profiteri. Et hinc vides Canonem illum, qui ab omnibus ubique Lectoribus & Psalmistis permittit post ac- Can. Ap. 27.
ceptum Ordinem iniri conjugium, nequaquam esse Apostolicum, sed hoc nostro posteriorem, utpotè gradum ad Canonem Trullanum.

Meritò Canon Lectoribus & Psalmistis, *qui ex hujusmodi matrimonio jam filios susceperunt*, mandat, ut eos jam in hæresi baptizatos curent reconciliari Ecclesiæ, neminemque deinceps permittant istic baptizari. Ità statuit & Synodus Ilerdensis: *Catholicus, qui filios suos in hæresi ba-* Cap. 13.
ptizandos obtulerit, oblatio illius in Ecclesia nullatenùs recipiatur. Et tertia Carthaginensis: *Episcopi, Presbyteri, vel Diaconi non ordinentur, priusquam omnes, qui sunt in domo eorum, Christianos Catholicos fecerint*. Et Sanctus Gregorius Cap. 19.
Magnus in litteris ad Columbum Numidiæ Episcopum. *Res ad nos omninò dura, & rectæ fidei* L. 5. Epist. 36.
inimica pervenit, quia, quod dici nefas est, Catholici homines, & religiosi, quod est deterius, filios, mancipiaque sua, vel alios, quos in potestate habent, in Donatistarum hæresi baptizari consentiunt. Fieri id deinceps vetat rigidissimè, addens de Clericis: *Si quis de cætero hoc fieri de suis qualibet excusatione pertulerit, à Clero sit modis omnibus alienus*. Theodosius senior Augustus, Thessalonicæ ex gravi morbo decumbens, ab Acholio Episcopo baptizari noluit, nisi de recta ejus fide & communione certificatus. Et de Sancto Ambrosio ad Episcopatum suscipiendum compulso scribit Paulinus Presbyter: *Postulavit se non nisi à Catholico Episcopo baptizari*. Et Sanctus Hermenigildus paterno gladio trucidari maluit, quàm pollui Ariana Eucharistia. Et Lucio Ariano Alexandriæ Patriarchæ in Episcopum consecrare paranti dixit Moyses Saracenorum Electus.
Absit, ut tua manus me consecret: Nam tua invo- Theodor. l. 4. c. 21.
catione Spiritus sancti gratia in neminem descendit. Et Antiochus Samosatensium Electus *Joviani Pergensis Episcopi manum repulit, dixitque se nul-* C. 14.
lo modo posse ferre dexteram sibi imponi, quæ sacra mysteria per blasphemiam consecrata receperat. Orthodoxus enim erat Jovianus, solaque Ariana communione maculosus: Et Rogerus Hove- L. 2. f. 568.
densis scribit de Conrardo Electo Moguntino: *Noluit ab Octaviano Antipapa consecrari, malens inter Catholicos pauper vivere, quàm inter schismaticos divitiis abundare*. Hæretici namque Ministri manum esse non vivificatricem, sed *suffocatricem*, rectè dicunt orthodoxi monachi in libellis exhibitis Synodo Constantinopolitanæ sub Act. 5.
Menna Patriarcha. Etiam in Christi Baptismo f. 57.
hominem suffocat. Quare ipsum nonnisi in extremo necessitatis articulo ab illa posse recipi semper Ecclesia docuit.

CANON XV.

Diaconissam non ordinandam esse ante annum quadragesimum, & hanc cum summo libramine. Si verò suscipiens manus impositionem, & aliquantum temporis in ministerio permanens, semetipsam tradat nuptiis, gratiæ Dei contumeliam faciens, anathematizetur hujusmodi cum eo, qui eidem copulatur.

SCHOLION.

Ep. 1. c. 3. Diaconissarum meminit Apostolus in Epistola ad Timotheum, post enumeratas Episcopo & Diacono necessarias virtutes statim subdens: *Mulieres similiter oportet esse pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus.* Quod eas ob similem Ordinationem & mioisterium Diaconus proximè subnectar, Patres passim advertunt. Exindè seducti Montanistæ utramque Ordioationem existimarunt esse pariformiter Ecclesiæ Sacramentum. Pergit in eadem Epistola Cap. 5. Apostolus: *Vidua eligatur noa minùs sexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor, ia operibus bouis testimonium babens, si filios educavit, si hospitio recepit, si Sanctorum pedes lavit, si omne opus bonum subsecuta est.* Errant, qui agi existimant de viduis ad meram castiratis professionem eligendis: Eligunt enim illæ, non eliguntur. Et tantæ paraturæ noo est ea professio: & univiratus requisitus est lucidum indicium majoris Sacramenti. Tertullianus io libro de velandis virginibus air vidoitatem hanc oon esse rem modicam, sed Ecclesiasticam *Sedem*, ad quam eligendas oporteat esse noo dumtaxat *sexagiuta annorum &* Cap. 9. *univiras, sed & matres, & quidem educatrices filiorum: Scilicet ut experimeatis omnium affectuum structæ facilè norint cæteras & coasilio & solatio juvare. Adcò nihil virgini ad bonorem de loco permissum est.* Hæ namque viduæ in publico Ecclesiæ conventu habent locum longè honoratiorem. Er in libro de monogamia dicit matrimonium Cap. 11. per fideles ab Ecclesia peti, id est, *ab Episcopo,* cap. 13. *Presbyteris, Diacouis, & Viduis.* Et in libro de pudicitia ait pœnitentes in Ecclesia *prosterai aute viduas & Presbyteros*, Er in libro Præscriptionum præcipuos Ecclesiæ gradus enumerat hoc or- Cap. 3. dine: *Episcopus, Diaconus, vidua, Virgo, Doctor, Martyr.* Vides viduas assiduè Diaconis subnecti, Doctoribus & Martyribus præpositas, Cap. 40. ideòque spectare ad Clerum. Quocircà rectè Synodus Trullana fœminas illas, quæ ab Apostolo vocantur viduæ, ait à sacris Canonibus vocari Diaconissas. Loquitur ex Sancto Basilio in litteris Canonicis ad Sanctum Amphilochium Episcopum Iconiensem: *Viduam, quæ iu viduarum numerum relata est, hoc est, quæ ab Ecclesia iu Diaconatum suscepta est, ecusuit Apostolus aabeatem esse despiciendam.* Quarta Synodus Carthagine- Cap. 12. nsis vocat viduas seu saostimoniales ad baptizandarum mulierum ministerium electas.

Etiam vox, *Diaconissa*, est longè antiquissima. Etenim Apostolicæ ad Romanos Epistolæ subnotatio, quam nonnulli existimant esse ab ipso Apostolo, sic habet: *Scripta fuit ad Romanos è Corintbo per Pbæben Diaconam Ecclesiæ Cenchreasis.* Undè in orationibus supra Diaconissa, dum ordinantur, fundi consuetis ab Episcopo rogatur Deus, ut eis illam, quam Phœbæ dignatus est, Spiritus sancti & sacri ministerii gratiam largiatur. Ejusdem nominis meminit Sanctus Ignatius Martyr in Epistola ad Antiochenos: *Saluto sauctarum portarum custodes Diaconissas.* Cujuscumque sit, antiqua est illa Epistola, Meminerunt item decimus nonus Canon Nicænus, Canones Arabici, Apostolicæ Constitutiones ediiæ sub nomine Clementis Romani, Sanctus Epiphanius, Basilius Magnus, Gregorius Nyssenus, prima Synodus Arausicana, Epaonensis, secunda Aurelianensis, Codex Theodosianus, Leges Justiniani Augusti. Apud laudatum Clemeotem Saoctus Bartholo- L. 8. c. mæus Apostolus Diaconissarum originem dicit esse hebraicam, successiooem earum mulierum, quas olim Deus sanctis tabernaculi & templi janois custodes præfecit.

Variæ sunt de illis quæstiones. Prima est, An fuerint reverà sacro Ecclesiæ ritu per manus impositionem consecratæ? Pro parte negativa facit Synodus Laodicensis: *Non oportet eas, quæ* Cap. 11. *dicuutur Presbyteræ vel Præsidentes, Ecclesiis or-* Cap. 19. *dinari.* Et Synodus Nicæna: *Diaconissæ aou babent manus impositiouem, & ideò modis omnibus inter laicas deputantur.* Præterea Diaconissæ ex Apostolico mandato debebant esse viduæ: At verò consecrationis ritum sacri Canones sanciuot solis virginibus esse proprium, nulloque modo viduis impendi. Quin immò Ambrosiaster in Commentariis super Epistolam Apostoli ad Timotheum abjicit hanc Ordinationem ad errores Montani. *Cataphrygæ*, inquit, *erroris occasionem captaates, propter quod post Diaconos mulieres alloquitur Apostolus, etiam ipsas Diaconas ordinari debere vana præsumptione defenduat: Cùm Apostolus mulierem in Ecclesia in silentio esse debere præcipiat, illi è contrà etiam auctoritatem in Ecclesia vindicant ministerii.*

Respondeo tamen fuisse omninò ordinatas, & apud Latinos, & apud Græcos. De Latinis L. 1. c. 7. testatur Tertullianus in libris ad uxorem. *Disciplina Ecclesiæ & Apostoli præscriptio digamos non fiuit præsidere, & viduam adlegi in Ordinationem, nisi univiram aon concedit.* Et in fine libri Exhor-

Cap. 13. hortarii ad castitatem. *Quanti & quantæ in Ec-
clesiasticis Ordinibus de continentia consentur, qui
Deo nubere maluerunt?* Respicit ad Episcopos,
Presbyteros, Diaconos, & Diaconissas, adeò-
que omnes affirmat Ecclesiasticis Ordinibus in-
signitos. Antiquus Ordo Romanus habet Mis-
sam peculiarem, variumque ritum ordinandæ
Diaconissæ. Quomodò Diaconum, ità & hanc
ordinandam mandat inter Missarum solennia,
inter Epistolam & Evangelium, ante altare,
eique donari annulum, torquem, stolam Dia-
C. 26. conalem. Et prima Synodus Arausicana statuit.
*Diaconissæ omninò non ordinandæ. Si quæ jam sunt,
benedictioni, quæ populo impenditur, capita sub-*
Cap. 21. *mittant*. Et Synodus Epaonensis. *Viduarum
consecrationem, quas Diaconas vocant, ab omni
regione nostra penitùs abrogamus: Solam eis pæni-
tentiæ benedictionem, si converti ambiunt, impo-*
Cap. 17. *nendo*. Et secunda Aurelianensis. *Fœminæ,
quæ benedictionem Diaconatus hactenùs contra inter-
dicta Canonum acceperunt, si ad conjugium proban-
tur iterùm devolutæ, à communione pellantur.* Et
Cap. 18. iterùm. *Placuit etiam, ut nulli postmodùm fœmi-
næ Diaconalis benedictio pro conditionis hujus fragi-
litate credatur*. Ex his clatum est, hanc benedi-
ctionem usque ad hosce Canones viguisse in Gal-
licana Ecclesia, atque ad illam exstirpandam
fuisse opus tot repetitis Canonibus.

Eam apud Græcos viguisse testantur noster Ca-
non, Constitutiones Apostolicæ, & Synodus Trul-
lana, vocantes eam χειροτονίαν sive χειροθεσίαν,
id est, manus impositionem Ecclesiasticæ Ordina-
tionis impressivam. Et Theosebiam, Sancti Gre-
gorii Nysseni Episcopi uxorem, unà cum viro
Episcopo factam Diaconissam, Sanctus Gregorius
Epist. 95. Nazianzenus vocat *verè sanctam Presbyteri conju-
gem, honore parem, magnis* Diaconalis Ordi-
nationis *mysteriis dignam*. Et in Ecclesiastica
L. 3. c. 13. Historia Theodoretus laudat quandam fœminam
Antiochenam, pietate illustrem, *Diaconatus
munere donatam*. Et Hermias Zozomenus laudat
L. 8. c. 23. Nicaretam nobilissimam virginem, quod nun-
quam adscendere voluerit ad Diaconissæ dignita-
tem. Laudat & Olympiadem illustrissimam vi-
duam, quam Nectarius Constantinopolitanus
Cap. 9. Episcopus *Diaconam ordinavit*. Eas ordinatas di-
L. 7. c. 16. cit *ad Divinum ministerium*. Et Sanctus Epipha-
Apud nius scribit ad Joannem Hierosolymæ Episco-
Hieron. Epist. 60. pum: *Nunquam ego ordinavi Diaconissas, & ad
Hæres. 79. alias misi Provincias*. Et adversùs hæresin Colly-
ridianam. *Observandum est, quod Diaconissis so-
lummodò indiguit Ecclesiasticus Ordo*. Ejusdem Or-
dinationis meminit Codex Theodosianus, &
frequenter Justinianus Augustus.

Hinc intelliges Canonem Sancti Basilii in lit-
Cap. 44. teris ad Sanctum Amphilochium. *Diaconissa, quæ
cum Græco*, id est gentili, *fornicata est, ad commu-
nionem* precum, sive Consistentiam *recipienda est, ad
oblationem autem septimo anno admittetur, scilicet
si in castitate vitam agat*. Sacra virgo, aut vidua à
simplici continentiæ voto in mœchiam lapsa ab
antiquo Ecclesiæ Canone proscribitur in Fletum,
cur igitur Diaconissa privatur sola oblatione ac
Perfectione? Rationem dat idem Basilius in eisdem
Cap. 32. litteris. *Qui peccatum ad mortem peccant Clerici,
de gradu quidem dejiciuntur, à Laicorum autem com-
munione non arcentur: Non enim vindicabis idem bis
in idipsum*. Id est, pro mortali crimine Laicum
communione, Clericum sola degradatione pu-
nimus, neque patitur justitia hujus degradatio-
ni addi & excommunicationem. Quod ipsum
statuit Canon vigesimus quintus inter vulgares
Apostolicos. At verò Diaconissa est in Clero,
atque ità ejus lapsum carnalem Sanctus Basilius
sola degradatione censuit esse castigandum.

Nec obsunt Canones in contrarium adducti.
Laodicensis nequaquàm de Diaconissarum Ordi-
natione agit, sed de nescio quarum seniorum
mulierum ad nescio quam in Ecclesia Præfectu-
ram electione, & citra manus impositionem pro-
motione, quam usque huc usitatam vult elimi-
nari. Etenim vox Græca, Καθίστασθαι, nequa-
quam manus impositionem aut consecrationem,
sed simplicem constitutionem importat. Eas
mulieres versio nostra latina perperàm vocat
Presbyteras. Rectè enim adversùm Collyridia- Hæres. 79.
nos Sanctus Epiphanius: *Nusquam Presbytridas
constituit Ecclesia*. Et Canonis Laodiceni græcus
textus non habet, πρεσβυτερίδας, sed πρεσβύτιδας, id
est, senes, quas aliqui fuisse putant Diaconis-
sarum Præfectas & quasi Archi-Diaconas, eas-
que ab ista Synodo eliminari. Videantur illic
Theodorus Balsamon & Joannes Zonaras. Ni-
cænum Canonem suo loco exposui, nostramque
expositionem Petrus Arcudius eruditè confirmat.
Diaconissarum porrò consecratio à virginum L. 6. c. 10.
consecratione differebat plurimùm, ideòque vi-
duis poterat omninò impendi. Varios Græco-
rum Rituales libros, eam distinctissimè expri-
mentes, nuper publicavit Joannes Morinus.

Altera quæstio est, An hæc Ordinatio fuerit
verum Ecclesiæ Sacramentum? Partem affirma-
tivam suadere videtur noster præsens Canon,
dicens eam conferri per manus impositionem.
Et apud Petrum Arcudium Matthæus Blastares
dicit conferri per hæc Ordinantis Episcopi ver-
ba: *Gratia Divina, quæ infirma sanat & imper-
fecta perficit, hanc reverendam N. promovet in
Diaconam*. At verò eodem ritu promoventur vi-
ri, eaque sunt essentiale elementum & verbum
Sacramenti Diaconalis. Eidem quoque erant ri-
tus accidentales utriusque Ordinationis, eædem-
que fermè precationes, atque ideò addit noster
Canon, quod Diaconissa lapsa irroget contu-
meliam Divinæ gratiæ, utique ex Ordinationis
opere operato susceptæ. Neque refert Petri Ar-
cudii responsio: *En quibusdam antiquis, seu po-
tiùs apocryphis Euchologiis loquitur Blastarius, &
quod de forma*, DIVINA GRATIA, ETC.
*dicit, erroneum esse judico, hæreticum, improban-
dum, omninò rejiciendum*. Etenim Blastario jam
laudata Ritualia attestantur, ostenduntque Ar-
cudium pessimè censere.

Respondeo tamen eam Ordinationem nulla-
tenùs esse Sacramentum, sed ritum merè cære-
monialem ab Ecclesia institutum. Rectè enim
Tertullianus in libro de velandis virginibus.
Non permittitur mulieri in Ecclesia loqui, sed nec Cap. 9.
*docere, nec tingere, nec offerre, nec ullius virilis
muneris, nedum Sacerdotalis officii sortem vindica-
re*. Quod ipsum repetit in libro de Baptismo,
addens scripta illa, quæ Sanctus Hieronymus Cap. 17.

in catalogo rectè vocat Pauli & Theclæ Periodos
ac baptizati Leonis fabulam, esse sub laudati
Apostoli nomine conficta à nescio quo Presbytero in Asia, ipsumque damnatum ob istud facinus, atque ità ex ejusmodi chartis mulierum petulantiam vanè defendi. Eis sacræ pallæ contactum ac thuris in Ecclesia incensionem interdicta fuisse à Sotere & Bonifacio primo Pontificibus, testatur liber Pontificalis. Adjungit Ca-
Cap. 44. non Laodicensis: *Non oportet mulieres ad altare ingredi*. Ad nullum ejus ministerium, ut in litteris ad Lucaniæ & Siciliæ Episcopos exponit
Ep. 9. c. 3. Gelasius primus. Eas vel ad Missam privatam Presbytero ministrare vetant Synodus Nannetensis, sexta Parisiensis, Caroli Magni, Theo-
Const. 14. dulfi Aurelianensis, Herardi Turonensis, ac Isaac Lingonensis Episcopi Capitularia. Abusum, ut intolerabilem, etiam apud Græcos aboleri jussit Innocentius quartus. Et tertia Syno-
C. 99. 100. dus Carthaginensis statuit. *Mulier baptizare non præsumat*. Et adversùm Collyridianos Sanctus
Epist. 79. Epiphanius. *Diaconissarum Ordo est quidem in Ecclesia, cæterùm non ad sacrificandum, neque ut quidquam aggredi permittantur*. Multis refutat Erronum istorum necnon Montanistarum temeritatem, de qua & Sanctus Augustinus in libro de hæresibus. *Tantùm dant mulieribus principa-*
Cap. 27. *tum, ut Sacerdotio quoque apud eos honorentur: Dicunt enim Quintillæ & Priscillæ Christum specie fœminæ revelatum*. Et hujusmodi dumtaxàt Ordinationem fœminarum damnat Ambrosiaster suprà adductus. Et Tertullianus in libro Præscriptionum. *Ipsæ mulieres hæreticæ quam procaces!*
Cap. 41. *Quæ audeant docere, contendere, exorcismos agere, curationes repromittere, forsitàn & tingere;* immò sine, *forsitan*: Etenim Sanctus Firmilianus Cæsareensium in Cappadocia Archi-Episcopus in litteris ad Sanctum Cyprianum memorat nescio quam de Montani fæce fœminam, ausam non tantùm tingere, sed & Eucharistiam sanctificare. Ità mediis sæculis sexta Synodus Parisiensis queritur fœminas ausas *Corpus & Sanguinem*
L. 1. C. 45 *Domini populis porrigere*, & alia ipso dictu turpia exercere. Et quasdam Hispaniæ Abbatissas Mo-
L. 1. Epist. 187. nialibus suis benedicentes ac publicè prædicantes, earumque confessionem audientes durè arguit Innocentius tertius, addens Ecclesiasticæ potestatis claves nec Virgini Matri à Domino
Epist. 75. fuisse concessas. Addit de Montanistis Sanctus
Epist. 54. Hieronymus in litteris ad Marcellam. *Apud nos Apostolorum locum tenent Episcopi; apud eos Episcopus tertius est. Habent enim primos de Pepuza Phrygiæ civitate Patriarchas; secundos, quos appellant, Cenones: Atque ita in tertium, id est, penè ultimum locum Episcopi devolvuntur, quasi exindè ambitiosior religio fiat, si, quod apud nos primum est, apud illos novissimum fit*. Porrò *Cenones* est Phrygium vocabulum, cujus propriam significationem hodie ignoramus. Soli interim Montanistæ & Collyridiani Diaconissarum Ordinationem asserunt esse Sacramentum. Eos verò damnat vel sola differentia rituum, quibus & illæ & Diaconi ordinantur. Videantur apud Matthæum Blastarem, ac in libris Ritualibus jam suprà laudatis.

Nec obest oppositum argumentum. Etenim manus impositio fuit olim admodùm varia, aliaque sacramentalis, alia dumtaxàt cæremonialis. Et hæc verba, *Divina gratia*, &c. nequaquàm sunt Ecclesiasticæ Ordinationis essentiale verbum: Sunt decretum factæ electionis, postulatioque faciendæ consecrationis, æquivalens hisce nostris verbis Archi-Diaconi ad Episcopum ordinantem: *Postulat sancta mater Ecclesia, ut hunc electum in Diaconum consecretis*. Longa est hæc quæstio, alibi discutienda. Petrus Arcudius putat esse verbum essentiale. Hinc Matthæum Blastarem perperàm accusat.

Tertia quæstio est, quæ fuerint Diaconissarum munia & privilegia? Respondeo fuisse varia. Primum & principale edicit Clemens Romanus
in Apostolicis Constitutionibus. *Eliges Diaco-* L. 3. c. 15.
nissam ad ministrandum mulieribus. Ad multa enim indigemus Diaconissa. Ac primum quidem cùm mulieres baptizantur, unget quidem eis Diaconus frontem tantùm Oleo sancto; post eum verò illinet eas Diaconissa. Non enim opus est, ut viri inspiciant fœ-
minas. Et infrà. *Virum de sacro fonte egredien-* Cap. 16.
tem suscipiat Diaconus; mulierem Diaconissa. Et L. 8. c. 28.
in alio libro. *Diaconissa Presbyteris ministrat, cùm mulieres baptizantur, idque propter decorem & honestatem*. Et Sanctus Epiphanius in libro adver-
sùm hæreticos. *Diaconissarum Ordo est in Ecclesia,* Cap. 79.
reverentiæ gratia muliebris generis, aut propter horam balnei, aut visitationis, aut laboris. Et quando nudatum fuerit mulieris corpus, ne à viris sacrificantibus conspiciatur, sed à ministrante muliere. Et quarta Synodus Carthaginensis: *Ad ministerium baptizandarum mulierum eligantur*. Et Novella
Justiniani Augusti directa ad Epiphanium Pa- Cap. 12.
triarcham Constantinopolitanum: *Diaconissæ ado-* L. 6. c. 6.
randis ministrant baptismatibus, & aliis adsunt secretis, quæ in venerabilibus ministeriis per eas ritè aguntur. Olim enim & fœminæ & viri sacrum regenerationis fontem intrabant naturaliter nudi, & toto corpore apud Græcos ungebantur, ideòque naturalis honestas pro fœminis requirebat Diaconissas. Addit quarta Carthaginensis Syno-
dus: *Tam instructæ sint* Diaconissæ *ad officium, ut* Cap. 12.
possint apto & sano sermone docere imperitas & rusticas mulieres, tempore, quo baptizandæ sunt, qualiter Baptizatori interrogatæ respondeant, & qualiter accepto baptismate vivant. Hoc ipsum forsàn vult S. Ambrosius dicens viduas esse *fidei magistras*. Rectè verò tertia Synodus Carthaginensis
mandat, ne mulieres, utique Diaconissæ, viros C. 100.
doceant in publico Ecclesiæ conventu.

Alterum munus adducit Martyr Ignatius in Epistola ad Antiochenos, eas vocans sacrarum, per quas mulieres intrabant, portarum custodes. Nam & mulierum in Ecclesia consessum à viris separatum Diaconissa dirigebat. Ejusdem muneris meminerunt Constitutiones Apostolicæ: *Dia-*
conissa non benedicit, neque facit aliquid eorum, L. 8. c. 28.
quæ Presbyteri aut Diaconi faciunt, nisi quod januas custodit. Tertium munus adducit Tertullianus in
libro de monogamia: *Ab Episcopo, Presbyteris,* C. 11.
Diaconis, & viduis matrimonium postulas. Nempè mariti ab Episcopo, Presbyteris ac Diaconis; uxores ab Episcopo & Diaconissis postulabantur, seu de eorum examine & consilio accipiebantur, ideòque & hæ & illi in libris ad uxorem dicuntur

L. 1. c. 2. tur *Nuptiarum consiliarii*. Et in libro de velandis
virginibus spectat ad viduarum officium, ut alios
c. 5. *consilio & solatio juvent*. Et huc respicit Sanctus
Ambrosius in libro de viduis. *Vidua emeritis ve-*
teranis stipendiis castitatis, etsi conjugii arma depo-
nat, domus tamen totius pacem gubernat: Etsi ve-
hendis oneribus otiosa, maritandis tamen junioribus
provida, ubi cultus utilior, ubi fructus uberior sit,
quarum copulam aptiorem senili gravitate disponit.
Quartum munus adducit idem Tertullianus in li-
bro de pudicitia: *Pœnitentem prosternis in medium*
Cap. 13. *ante viduas & Presbyteros*. Crediderim ab illis
mulierum Fletum, Audientiam, & Substratio-
nem fuisse directa. De Diaconissis etiam loqui
Epist. 2. puto Sanctum Hieronymum in litteris ad Nepo-
tianum: *Multas anus nutrit Ecclesia, quæ & offi-*
cium præbeant, & beneficium accipiant infirmis
ministrando. Easdem à viduis viris in Agapetas
familiæ rectrices adsumi suader in libro ad castita-
tem exhortatorio, & in libro de monogamia Ter-
Cap. 12. tullianus. Aliud adhuc officium adducunt Apo-
Cap. 16. stolicæ Constitutiones: *Evenire solet aliquando in*
L. 3. c. 15. *quibusdam domibus, ut non possis propter infideles*
mittere Diaconum ad mulieres, mittere verò possis
L. 2. c. 26. *Diaconissam propter cogitationes improborum*. Et
in alio libro; *Ad Diaconum aut Episcopum nulla*
mulier sine Diaconissa accedit. Horum munerum
gratia Diaconissæ spectabant ad Clerum, habe-
bant Sedem suam in Ecclesiæ conventu, & be-
nedictioni sacerdotali, quæ dabatur populo, ca-
put non submittebant, uti suprà audivimus à
prima Synodo Arausicensi. Eademque Ecclesia
habebat plures Diaconissas: Etenim Justinianus
Augustus in magna Ecclesia Constantinopoli-
tana permittit esse quadraginta.

Quarta quæstio est. An Diaconissæ debuerint
esse viduæ? Pro parte affirmativa facit Apostolus
eas semper aut mulieres aut viduas appellans,
solasque disertè viduas ad hunc Ecclesiæ honorem
admittens. Et in libro de velandis virginibus
Tertullianus dicit debere esse non tantùm viduas,
sed & matres, & quidem filiorum educatrices,
ut scilicet structæ sint omnium affectuum experi-
Cap. 9. mentis. Nescio quem Africanum Episcopum,
qui virginem ad viduarum sedem exaltarat, car-
pit gravissimè & concludit: *Adeò nihil virgini ad*
honorem de loco permissum est.

Respondeo tempora distinguenda. Duo priora
Ecclesiæ sæcula videntur ad Diaconatum admi-
sisse solas viduas ob adductas à Tertulliano ra-
tiones. At verò tertium sæculum admisit & vir-
gines. Etenim quarti sæculi Doctor Sanctus Epi-
phanius in fidei expositione post enumeratas om-
L. 6. c. 17. nes hæreses addit: *Diaconissæ univiræ & continen-*
tes esse debent vel post unas nuptias viduæ, vel per-
petuæ virgines. Et editæ eodem sæculo Constitu-
Cap. 12. tiones Apostolicæ: *Diaconissa eligatur virgo pudi-*
ca; sin autem non fuerit virgo, sit saltem vidua,
quæ uni nupserit, & fidelis atque honorata sit. Et
quarta Synodus Carthaginensis Diaconissam esse
mandat viduam aut sanctimonialem, id est, sa-
L. 6. c. 6. cram virginem. Et in lege novella ad Epipha-
nium Patriarcham Constantinopolitanum scribit
Justinianus Augustus: *Volumus Diaconissas esse sive*
ex viduitate, sive ex virginitate. Dum nempè vir-
go reperi nequit, adsumi vult saltem viduam uni-
viram, quomodò Apostolus Episcopum ac Dia-
conum jubet virum unius uxoris. Et discipli-
na, quam Tertullianus urget, forsàn fuit solius
Ecclesiæ Africanæ. Ut ut sit, sæculo tertio cœ-
perunt probatiores è sacris virginibus aut professis
viduis ad Diaconatum quasi ad grandem dignita-
tem eligi, & vix amplius appellari viduæ, sed
Diaconissæ. Certè ante Nicænum Canonem vix
reperis hocce nomen, nisi superiùs laudata sub-
notatio ad Epistolam Apostoli ad Romanos sit
illo vetustior. Etenim Sancti Ignatii Martyris
ad Antiochenses Epistola laborat non penitùs
vana suspicione spuriæ suppositionis, quod eam
Sanctus Hieronymus in catalogo, in Historia L. 3. c. 36.
Ecclesiastica Ruffinus, ac omnis antiquitas igno-
rent. Magna, inquam, tunc esse cœpit digni-
tas Diaconissæ. Etenim Olympiadem viduam no-
bilissimam honorare volens Nectarius Constanti-
nopolitanus Episcopus ordinavit Diaconam, &
Nicaretæ virginis illustrissimæ modestiam com-
mendans Hermias Zozomenus dicit, quod nun-
quam ambierit Diaconissæ dignitatem. Et ab
electo Episcopo relinquendam uxorem, quam in
monasterio profiteri jubet, ornare studens Syno-
dus Trullana addit. *Si digna visa fuerit, ad Dia-*
conatus dignitatem provehatur. Ità provectam Theo- C. 48.
sebiam Sancti Gregorii Episcopi Nysseni uxorem
jam suprà dixi.

Quinta quæstio, quæ ætas fuerit requisita in
Diaconissis? Respondeo ab Apostolo requiri an-
nos sexaginta. Solas enim viduas huic muneri
admotas voluit, jubens juniores nubere & matres
familias fieri ob lubricæ ætatis metum, in vidua,
quàm in virgine majorem. Et hinc Africanum
illum Episcopum graviter Tertullianus arguit,
quod necdum viginti annorum virginem ad se-
dem solis sexaginta annorum meritis debitam
contra Apostoli Canonem exaltasset. Lex tamen
pedetentim in dissuetudinem abiit, uti liquet ex
litteris Canonicis Sancti Basilii ad Sanctum Am-
philochium. Et laudatam Olympiadem, à Ne- Cap. 14.
ctario consecratam, Hermias Zozomenus testatur
fuisse adhuc admodùm juvenem. Etiam quarta
Carthaginensis agit & statuit de viduis adolescen-
tioribus. Verùm non probavit id Basilius, ideò-
que statuit in laudatis literis: *Vidua sexaginta* C. 102.
annos nata, si rursùs cum viro habitare voluerit, 103.
boni communione non dignabitur, donec ab impu-
ritatis perturbatione cessaverit; sed si ante sexagin-
ta annos eam in numerum retulerimus, nostra est,
non mulieris culpa. Sub laudati Nectarii Episco-
patu evenit fœdum illud Diaconissæ cum Diacono
scandalum, pergitque Zozomenus. *Hac de causa* L. 7. c. 16.
Theodosium Imperatorem, providentem Ecclesiæ ho-
nori & dignitati, conjicio Edicto cavisse, ne mulie-
res, nisi liberos haberent, & annum sexagesimum
exegissent, Divinum ministerium susciperent secun-
dùm Apostoli expressum mandatum. Lex exstat in
Codice Theodosiano, quæ tamen non solas vi- L. 16. tit. 27.
duas ad dignitatem hanc admittit, sed dumta-
xàt nullam viduam, nisi quæ proles habeat & sit
sexaginta annorum. Ex quo conjecturare licèt
lapsam Diaconissam fuisse viduam juniorem. Et
hanc legem omninò respicit & corrigit noster Ca-
non, in ordinanda Diaconissa requirens solos
quadragintas annos. Rationem dat Synodus
Trul-

Trullana: *In Divino Apostolo scriptum est, sexaginta annorum viduam in Ecclesia eligendam; sacri autem Canones quadraginta annorum Diaconissam ordinandam esse statuerunt, cùm Dei Ecclesiam Dei gratia potentiorem evasisse, & ulteriùs procedere vidissent, fidelumque ad Divinorum mandatorum firmitatem ac stabilitatem.* Quadraginta anni debe-
Novell. 6. c. 6. bant esse completi, ideòque in lege ad Epiphanium Patriarcham Constantinopolitanum directâ Justinianus Augustus scribit debere esse annorum citciter quinquaginta. Addit ex necessitate posse dispensatoriè ordinari Juniores, verùm tales viris permixtas non posse habitare, ideòque collocandas in aliquo Asceterio, usque ad canonicum ætatis complementum. Omnibus generaliter Diaconissis interdicit Agapetus, statuitque varia de
Cap. 101. 103. 104. eorum moribus. Desumpsit ex quarta Synodo Carthaginensi.

Sexta quæstio est, quando Diaconissæ cœperint in Ecclesia extingui? Respondeo jam ptidem exstinctas & in Latina & in Græca Ecclesia. Apud nos Latinos exstinguere cœpit Ecclesia Gallicana in prima Synodo Arausicensi, habita Cyro Consule, anno secundo Sancti Leonis Magni Pontificis, Christi Domini quadringentesimo quadragesimo primo, decem annis ante nostram Synodum Chalcedonensem. Exstinguere cœpit, non plenè exstinxit. Eas namque contra Arausicense decretum perrexisse ordinari & profiteri testatur secunda Synodus Aurelianensis, ejusmodique ordinationem aut professionem exsufflare non audet: Denuò dumtaxàt interdicit, earumque licèt contra Canonem factarum prævaricatrices privat communione. Epaonensis Synodus, suaviter & fortiter agere volens, Diaconalem consecrationem mutat in benedictionem pœnitentialem, atque ità fœmineo sexui dignitatis avido conatur satisfacere. Pœnitentialis enim benedictio non tantùm prævaricatoribus ignominiosè imponebatur, sed & ab innoxiis & integris spontaneè & gloriosè suscipi olim consuevit. Ex-
C. 18. stinctionis causam secunda Synodus Aurelianensis fuisse dicit fœmineæ *conditionis fragilitatem*. Diaconissa enim ducebat vitam activam, cujus constat fœminas non esse capaces. Exstinctio longo tempore fuit intra solam Galliam circumscripta. Etenim dudùm pòst in sua Romana per Zachariam Successorem confirmata Synodo statuit Gregorius secundus: *Si quis Diaconam in conjugem duxerit, anathema sit.* Istud ob crimen Canon quartus decimus anathematizat Adrianum filium Exhilarati. Et Synodus Wormatiensis innovat hunc nostrum Chalcedonensem Canonem, Ordoque Romanus Carolo Magno ab Adriano primo missus insigni variorum rituum veste ornat Diaconissæ Ordinationem. Etiam sub Leone tertio viguisse Romæ testatur in ejus vita Anastasius Bibliothecarius. Præcisum istic exstinctionis tempus & causam ignoro. Dicit verò Petrus Pictaviensis, primus Petri Lombardi Commentator: *Diaconissarum ordinatio abiit in dissuetudinem:* Ubique apud omnem Ecclesiam Latinam, virginum quarumdam & Abbatissarum benedictione jam pridem contentam. C. 2.

Exstinctam item eandem Ordinationem jam pridem apud Græcos testatur Theodorus Balsamon in commentatio hujus Canonis addens quasdam quidem Constantinopolitanas Moniales etiam suo tempore vocatas fuisse Diaconissas, at inani nomine, utpotè nulla manus impositione sacratas. In responsis ad quæstiones Marci Patriarchæ Alexandrini variat: Eas in Ecclesia Constantinopolitana superesse dicit, verùm ob menstruas inquinationes repelli ab omni sacro ministerio, mulierum in Ecclesia conventui dirigendo dumtaxàt Præfectas. De earum consecratione jam ab aliquot sæculis nullam mentionem faciunt Græcorum Ritualia, nec in accuratissimo de sacris Ordinationibus opere Symeon Archi-Episcopus Thessalonicensis, qui floruit in exordio sæculi decimi tertii. L. 5. Juris Orient. Resp. 36.

Concludit Canon noster Diaconissas carne lapsas cum sui violatoribus anathematizandas. Plenam enim continentiam profitebantur, & quidem consecratione sanctissima sigillatam. Ejus causa Justinianus Augustus & violatam & violatorem mandat gladio vindicari. Anathema istud per diversas postmodùm Synodos confirmatum fuit, atque ità evanuit Sancti Basilii Canon, lapsas Diaconissas privans sola oblatione, seu perfecti boni communione. Novell. 6. c. 6.

CANON XVI.

VIrginem, quæ se Domino Deo consecravit, similiter & monachum non licere nuptialia jura contrahere. Quod si hoc inventi fuerint perpetrantes, excommunicentur. Confitentibus autem decrevimus, ut habeat authoritatem ejusdem loci Episcopus misericordiam eis humanitatemque largiri.

SCHOLION.

IN litteris ad Leonem Catanensem Episcopum, & Adrianum Notarium queritur de Siciliæ monachis Sanctus Gregorius Magnus, quod *mulieribus sine metu se jungerent*. Quam sacrilegam iniquitatem novimus & in aliis olim regionibus grassatam. Ejus prima radix fuit Julianus Augustus, de quo Hermias Zozomenus. *Regnante* L. 8. Ep. 21. 22.

Ju-

L. 6. c. 3. *Juliano, quidam improbi viri sacratas virgines vel vi vel persuasione ad hanc corruptelam inductas sibi con nubio junxerunt, quemadmodum fieri solet, cum religionis statu perturbato, turpis libido id genus sceleris consciscendi impunitatem proponit.* Christianam Religionem data omnium prævaricationum licentia sperarat Julianus usque ad eversionem confundere. Eum imitatus est Valens Augustus monachos ad armatam militiam, & Constantinus Copronymus eosdem cogens ad sacrilega conjugia. Ab hisce magistris Lutherani & Calvinistæ
L. 6. c. 3. didicerunt monasticæ castitatis vota exsufflare. Licentiam compescuit Juliani successor Jovianus, de quo laudatus Zozomenus. *Misit Edictum, quod jubebat, ut qui sacratam viginem vel ad nuptias contrahendas pellicere conaretur, vel lascivo solùm obtutu adspiceret, maximè omnium, si per vim rapere tentaret, capitis supplicio mulctaretur.* At plenè prævalere Edictum non potuit, ideòque addita excommunicatione noster, à plurimis Synodis & Romanorum Pontificum decretis innovatus, ac à Stephano secundo in Responsis ad Franco-
Cap. 7. rum consulta in villa Carisiaco datis disertè lauda-
C. 4. 6. 8. tus, Canon adjuvit. Adjuvit postmodùm & Justinianus in quinta lege novella, pluraque Regum Orrbodoxorum Edicta. Porrò misericordiam & humanitatem, quam pœnitentibus possit exhibere Episcopus, exponit, aut veriùs moderatur Gelasius Pontifex in litteris ad Lucaniæ &
Epist. 9. Siciliæ Episcopos. *Nisi per publicam probatamque pœnitentiam non recipiantur: Sed tamen his viaticum de sæculo transeuntibus, si tamen pœnituerint, non negetur.*

Obiici possit Sanctus Cyprianus, de quibusdam sacratis virginibus scandalosè viventibus cum Agapetis Clericis scribens ad Pomponium Episcopum. *Quod si ex fide se Christo dicaverunt, pudicè & castè sine ulla fabula perseverent; si autem perseverare nolunt aut non possunt, meliùs est nubant, quàm in ignem delictis suis cadant.* Alludit ad locum Apostoli: *Meliùs est nubere, quàm uri.* Respondeo intentam ab argumento Apostoli expositionem esse errorem Joviniani, à Luthero & Calvino hodie resumptum, in quem scribit Sanctus Hieronymus. *Etsi nupserit virgo, non peccavit: Non illa virgo, quæ semel Dei cultu semet dicavit. Harum si qua nupserit, habebit damnationem, quia primam fidem irritam fecit.* Absit, ut Sanctum Cyprianum faciamus Jovinianistam, Lutheranum, aut Calvinistam. Eum exponit laudatus Hieronymus in litteris ad Demetriadem virginem. *Sanctum virginum propositum quarumdam se non benè agentium nomen infamat: Quibus apertè dicendum est, ut aut nubant, si se non possunt continere, aut contineant, si nolunt nubere.* Palàm est loqui verbis mutuatis à Sancto Cypriano. Suadet Libertinis virginibus, ut nubant, non utique post, sed ante emissum votum: ut antè deliberent maturissimè de sua voluntate ac potestate perseverandi. Quo sensu etiam Apostolus est omninò locutus. Epist. 6. L. 1. c. 7. Epist. 8.

CANON XVII.

Singularum Ecclesiarum rusticas Parochias, vel in possessionibus, manere inconcussas illis Episcopis, qui eas retinere noscuntur, & maximè si per tricennium eas absque vi obtinentes sub dispensatione rexerunt. Quod si intra tricennium facta est de his, vel fiat altercatio, licere eis, qui se læsos asserunt, apud sanctam Synodum Provinciæ de his movere certamen. Quod si quisquam à suo Metropolitano læditur, apud Primatem Diœceseos, aut apud sanctam Constantinopolitanam sedem judicetur, sicut superiùs dictum est. Si qua verò civitas potestate imperiali novata est, aut si protinùs innovetur, civiles dispositiones & publicas Ecclesiasticarum quoque Parochiarum ordines subsequantur.

SCHOLION.

MUtuas Parochias invadere est antiquum & grave crimen quorumdam Episcoporum, radixque plurimarum contentionum, quibus exstinguendis legem tricennalis possessionis nostra Synodus providentissimè in Canonem accepit. Hunc enim laudant & probant Synodus Trul-
Cap. 25 lana, Sanctus Gregorius Magnus, variæque Synodi latinorum.

Altera Canonis pars confirmat antiquam Principis potestatem, qua castrum aut villa ab ipso in civitatem erecta statim consequebatur non tantùm civilia privilegia, sed & Ecclesiastica, quorum principale est Cathedra & Clerus Episcopalis. Ità Majuma ex Gazensis civitatis Navali à Constantino Magno ob susceptam unanimiter fidem Christianam facta civitas, ac ex filii ejus nomine vocata Constantia, mox exclusit Gazensem Episcopum, cœpitque habere proprium Constantiensem. Et de Basilinopoli dixit Zozom. l. 2. c. 4. l. 5. c. 3.

xit

xit ad præsentem Synodum Anastasiua Episcopus Nicænus. [Act. 13.] *Imperator Julianus, aut nescio quis ante illum, fecit Basilinopolim civitatem. Quæ enim prius fuisset regio, posteà civitas effecta est. Ex illo perspicuum est ab Episcopo Nicæno ibidem Episcopum ordinatum.* Nicænæ civitatis regio seu oppidum fuerat, ideòque pro amissa Episcopali Metropoliticam potestatem habere in ipsam volebat Nicænus Episcopus, ejusquem Electum tamquam Metropnlita confirmare & consecrare. At in illum pro Metropolita Nicomediensi definit noster Canon, rectè expositua ab Alexio Aristino. *Si Imperator de novo urbem exstruxit, vel in posterum extruet, non contendet pro illa vicinus Episcopus, & sub Parochiam suam trahere illam studebit, sed civiles & publicos typos sequetur: Illius scilicet Provinciæ vel Parochiæ Episcopus illam sub se habebit, sub qua illa disposita est & facta obnoxia.* Quod ipsum repetit in commentario trigesimi octavi Canonis Trullani. Civilea & publici typi seu ordinatinnea sunt tabulæ Romanum imperium in suas Provinciaa, civitatea, castea, territoria dividentes, vulgò dictæ Nntitia imperii, atque ità facta per Principem nova civitas habet Episcopum, isque non viciniorem, à cujua throno divulsua est, Episcopum habebit in Metropolitam, sed illum, qui secundùm laudatos est verus & antiquus Metropolita istius Provinciæ. Prior Episcopus nihil retinet in illam juris. Quare hallucinatus est Hincmarus, dum Episcopn Hipponensi in Fussalensem, aut Remensi in Laudunensem ex similia divulsionis radice voluit manere nescio quid specialis potestatis.

Porrò Princeps poterat quidem castro aut oppido, ipsum in civitatem exaltando, Episcopum donare; non tamen, jus civitatia eripiendo, auferre. Etenim de Juliano Augusto Majumates dicto jure privatos in antiquam Gazensium potestatem reducente scribit Hermias Zoznmenua. [L.5. c.3.] *Ex eo tempore Gazæ & Majumæ magistratus civiles, belli Duces, Respublica communis est; solo Ecclesiæ statu & gubernatione duæ videntur hoc tempore civitates distinctæ. Nam utraque seorsim suum habet Episcopum, suum Clerum, distinctos agrorum fines, quibus Altaria ad utrumque Episcopatum spectantia distinguuntur. Quidam nostro tempore Gazæ Episcopus, Episcopo Majumæ defuncto, laboravit, ut uterque Clerus sibi subjiceretur. Non enim fas est, inquit, ut uni urbi duo præficiantur Episcopi.* At nihil obtinuit. Etiam Sancto Basilio offensus idem impiua Imperator Cæsaræam Cappadociæ Metropolim *en numero civitatum delevit, & Cæsaris nomine privavit*. [C. 4.] Mansit tamen illic non tantùm Episcopatus, sed & Primatus totiua Ponticæ Diœceseoa. Et de seniori Theodosio Augusto Antiochensibus offenso scribit in Historia Ecclesiastica Theodoretua: *Imperator graviter commotus omnia privilegia urbi illi ademit, & Principatum Laodicææ vicinæ civitati tribuit.* [L.5. c.19.] Nihilominùa Laodicensis Episcopus Antiocheno rebellare non præsumpsit, nec adsumere Patriarchatum. Quare perperàm Zozomenns hæc populari in Julianum odio adscribit: Adscribi debet defectui Augustæ potestatis, cui Ecclesiasticam Hierarebiam ex arbitrio confundere nunquam Ecclesia permisit.

CANON XVIII.

CONjurationis vel conspirationis crimen & à veteribus legibus est omninò prohibitum: Multò magis hoc in Dei Ecclesia ne fiat, admonere convenit. Si qui ergò Clerici vel monachi reperti fuerint conjurantes aut conspirantes, aut insidias ponentes Episcopis aut Conclericis, gradu proprio penitùs abscindantur.

SCHOLION.

RUsticum ac Sebastianum Cardinales Diaconos dejecit Vigilius Pontifex, quod *sese ignorante contra statuta Canonum conjurationes fecissent*. Ob idem crimen fuisse à Synodo Seleuciensi exauctoratum Basilium Ancyræ Episcopum scribit Hermias Zozomenns. [L.4. c.23.] Stephanum Ephesinum Primatem abjecit hæc nostra Synodus, quod *per conjurationes Episcopatum acquisiisset*. [Act. 11.] Et Eusebianoa Episcopos Synodus Sardicensis, quod *in itinere conciliabula in morem Synodi habuissent, & fœdera cum interminationibus conflassent*. [Epist. 3.] Hinc Synodua Narbonensis existimat conjurationes vetitas Canone Nicæno. At rectè Auxilius Presbyter in opere de Ordinationibua per Formosum Pontificem factis, Synodus Trullana, & Carolus Magnus in Capitulari Aquisgranensi affiemant primum in ipsas editum Canonem esse bunc nostrum. [L.2.c.11.] [Cap. 34.] [Cap. 29.] Eum innovant Synodus Francosnrdiensia, ac Remensis sub Sonnatio Arebi Episcopo, uti in ejusdem Ecclesiæ Historia scribit Flodoardus, & Baldricua in Chronico Cameracensi. [L.2. c.5.] [L.2.c.14.] Ejus edendi causam dederunt Edesseni Clerici, nequam Barsumas: aliique Monachi, in Ibam Edessenum ac alios Syriæ Episcopos factinsissimis pro Eutychete & Dioscoro conjurationibua colligati.

CA-

CANON XIX.

PErvenit ad aures nostras, quod in Provinciis statuta Episcoporum Concilia minimè celebrentur, & ex hoc plurima negligantur Ecclesiasticarum causarum, quæ correctionibus indigeant. Decrevit itaque sancta Synodus, secundùm Canones Patrum bis in anno Episcopos in idipsum in unamquamque Provinciam convenire, quo Metropolitanus Episcopus probaverit, & corrigere singula, si qua fortassis emerserint. Quicumque verò non advenerint Episcopi, resident autem in suis civitatibus, & hoc si in sua incolumitate consistunt, omnique inexcusabili & necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.

CANON XX.

CLericos in Ecclesia ministrantes, sicut jam constituimus, in alterius civitatis Ecclesia statutos fieri non oportet; sed contentos esse, in quibus ab initio ministrare meruerunt: Exceptis illis, qui proprias amittentes Provincias ex necessitate ad aliam Ecclesiam transierunt. Si quis autem Episcopus post hanc definitionem susceperit Clericum ad alium Episcopum pertinentem, placuit & susceptum & suscipientem communione privari, donec is, qui migraverat, Clericus ad propriam fuerit regressus Ecclesiam.

SCHOLION.

CAnon decimus nonus est innovatio quinti Nicæni, vigesimus moderatur aut potiùs exponit decimum quintum & decimum sextum Nicænum, nec non primum ac secundum Sardicensem, quintumque hujus Sỳnodi præsentis, dicens calamitatem hostilem esse causam, ex qua liceat translatio Clericorum, adeòque & Episcoporum. Hinc & Pelagius secundus Pontifex Benigno Archi-Episcopo scribit laudatos Cano-
Epist.1. nes Sardicenses *non de his dicere, qui pulsi aut non recepti à civibus vel à quibuscumque, aut necessitate cogente vel auctoritate majorum transeunt; sed de his, qui spontè prosiliunt, aut temeritatis aut ambitionis causa hoc faciunt*. Largè & eleganter confirmat in litteris adversùs Sancti Arctardi è Nannetensi Ecclesia translationem ad Turonensem Hincmarus Remensium Episcopus ex verbo Apostoli de muliere, *Mortuo viro, cui vult, nubat*, ex auctoritate Sancti Augustini, atque exemplo Gregorii Magni, à quo multos Episcopos ob bellicas civitatum ruinas constat fuisse translatos.
Epist.45. C.11. 16. Addit civitatem debere esse penitùs sine resurgendi spe destructam, dispersumque populum, neque sufficere quamvis ejus afflictionem, inopiam, aut captivitatem intra manus hostiles, ideòque Arctardum esse Ecclesiæ Turonensis non Episcopum ac maritum, sed fornicarium, & adulterum, quod Nanneti adhuc Comes sub vectigalis pensionis onere permittatur residere à Nortmannis, atque ità eadem lege possit & Episcopus manere. Nam & secundas carnales nuptias nequaquàm ad uxoris, licèt gravissimam, infirmitatem, sed ad solam mortem lex Evangelica permittit. Et Adrianus secundus Pontifex, Arctardi transferendi licentiam concedens Carolo Calvo
Francorum Regi, addidit: *Si tamen ejus Eccle- Epist.11.
sia penitùs diruta & in solitudinem redacta esse dignoscitur*. Et de Frotario ob similem necessitatem è Burdigalensi ad Bituricensem Ecclesiam per Joannem octavum ad ejusdem Regis preces contra Synodi Pontigonensis judicium translato scribit in
Ecclesiæ Remensis Historia Flodoardus *Frotario* L.4 c.1.
Bituricensis Ecclesia fuerat ad tempus à Joanne Papa propter infestationem barbaricam tali tenore concessa, ut hac remota necessitate id etiam removeretur, quod necessitas impetrarat. Undè præcepit Papa Stephanus sextus Fulconi Remensi ac Aureliano

Lugdunensi Archi-Episcopis, *ut eum ad propriam sedem remeare compellant*. Eadem lege Gregorius Magnus Joannem è Lusitana Ecclesia transtulit [L.2.Ep.15] ad Squillitanam: Et ex Italia in Siciliam translatos [L.3.Ep.42] Clericos cessante calamitate ad proprium titulum redire coegit. De quibuscumque ea ex causa translatis Clericis idem statuit Synodus Trullana. Et omnem hunc nostrum Canonem confir- [cap. 22.] mat ac innovat Synodus Vernensis.

Rectè addit Pelagius secundus Pontifex Sardicensem Canonem etiam non babere locum in Episcopis non receptis à civibus suis. Etenim Socrates adversùm illos, qui Proclum à Cyzicenis non receptum Episcopum volebant incardi- [L.7.c.35.] nari non posse Ecclesiæ Constantinopolitanæ, adducit hunc Canonem antiquum. *Si quis Episcopus ad aliquam Ecclesiam regendam designatus ad eam non iverit, cùm illud non ob suam ipsius culpam, sed quod populos illum rejecerit, vel aliam ob causam, quæ sit necessaria, factum sit, eum licebit honoris & ministerii Ecclesiastici compotem esse, modò nihil facessat molestiarum Ecclesiæ, in qua ipse conventus agit, sed libens approbet, quod Provinciæ Concilium de re in controversiam adducta statuerit*. Est Canon decimus octavus Ancyranus, Episcopis à sua Plebe non receptis servari mandans in Ecclesia, cui anteà Clerici militarant, hospitiis Episcopi honorem, dummodò seditiones non moveant, nec alienas cathedras moliantur invadere: Eumque decimus sextus, decimus septimus, & decimus octavus Antiocheni confirmant. Trigesimus septimus inter vulgares Apostolicos addit rebellis populi adversùs ejusmodi Episcopum incentores Clericos communione privandos. Eum ignoravit Socrates, ideoque existimo non esse Apostolicum, sed aliquot sæculis posteriorem. Est enim quædam mixtura ex tribus laudatis Canonibus Antiochenis. Et hinc nostra præsens Synodus similem Bassiani ex Eva- [Act.11.] zorum civitate ad Ephesinum thronum traslationem discutiens & judicans solos dictos tres Canones adduxit, nullum Apostolicorum. Cujuscumque sit Synodi, est antiqua Regula. Nam ex eadem Sanctus Gregorius Nazianzenus suam è Zazymis, ubi nunquam resederat, ad Constantinopolitanos translationem conatus est purgare. Et de Joanne Thalaja ab Alexandrinis [C.10.] non recepto scribit Liberatus Carthaginensis. *Joannes habens Episcopi dignitatem remansit Romæ, cui Papa* Felix tertius *Nolanam dedit Ecclesiam, in qua plurimos residens annos in pace defunctus est*. Et Cuviuldum monasterio Aquensi ordinatum sine sua culpa, & non receptum Episcopum [C.12.] duodecima Toletana Synodus permisit in aliam sedem incardinari. Errant, qui ejusmodi Episcopis à Canone Ancyrano concedi putant solum Presbyteri honorem. Etenim Joannes Thalaja Romæ mansit *habens Episcopi dignitatem*. Et de seipso ac Basilio, suo in Ephesina cathedra Antecessore, dixit ad hanc nostram Synodum memoratus Bassianus: *Basilius alium in Evazorum civitate ordinavit Episcopum, mihi verò reddidit communionem, & locum Episcopatus*. Etiam Proclus à Cyzicenis repulsus, & Gregorius Zazyma refutans manserunt in eadem dignitate.

Rectè item ait Pelagius Pontifex à Sardicensi Canone non tangi illos, qui transeunt ob Ecclesiæ necessitatem ex auctoritate majorum. Etenim suprà dixi Sanctum Eustatium Patriarcham Antiochenum ab ipsa Nicæna Synodo ex Ecclesia Berrhæensi translatum Antiochiam. Et quarta Synodus Carthaginensis statuit. *Episcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non transeat; nec quisquam inferioris Ordinis Clericus. Sanè si illud Ecclesiæ utilitas fiendum poposcerit, decreto pro eo Clericorum & laicorum Episcopis porrecto, in præsentia Synodi transferatur: Nihilominùs alio in loco ejus Episcopo ordinato. Inferioris verò gradus Sacerdotes vel alii Clerici concessione suorum Episcoporum possint ad alias Ecclesias transmigrare*. [C.27.]

Extra hosce casus Episcoporum præsertim translatio habita semper fuit à Romana Ecclesia tamquàm intrusio, adulterium, ac stuprum, adeò ut nec ad ipsum Apostolicum Sancti Petri thronum fuerit permissa. Hinc de Basilio Augusto scribunt in litteris post octavam Synodum exstantibus Stephanus sextus Pontifex & Stylianus Neo-Cæsareæ ad Eufratem Metropolita, quod Marinum Papam, qui Diaconus in laudata Synodo Adriani secundi Legatus fuerat, & justus in Photii crimina vindex, translationis falsò accusarit, damnandumque ac è Pontificum tabulis eradendum curarit, ità sperans ejus in dictum Constantinopolitanæ Ecclesiæ intrusum sententias exsufflare. Et Formosum Portuensem Episcopum non tantùm ob prava apud Bulgaros acta, sed & ob tentatum transitum ad sedem Romanam damnavit Joannes octavus. Postmodùm Romam, & quidem primus translatus est Formosus, ideòque jam defunctum fuisse à Sergio tertio damnatum ac degradatum scribit Luitprandus Diaconus Ticinensis, arguens & Joannem [L.1.c.8.] decimum, Bononia Ravennam, Ravenna Romam translatum. Quod in Cadaloo, Parmensium Episcopo, ac Sedis Apostolicæ invasore, damnat & Sanctus Petrus Damiani. Aliter jam sentit Romana Ecclesia: Ex firmis rationibus, suo tempore adducendis. [L.2.c.13.] [L.1.Ep.20.]

CANON XXI.

CLericos aut laicos accusantes Episcopos aut Clericos, passim & sine probatione ad accusationem recipi non debere, nisi priùs eorum discutiatur existimationis opinio.

CA-

CANON XXII.

NOn licere Clericis post obitum sui Episcopi res ad eum pertinentes diripere, sicut antiquis quoque est Canonibus constitutum. Quod si hoc facere tentaverint, graduum suorum periculo subjacebunt.

SCHOLION.

CAnon vigesimus primus est sexti Constantinopolitani innovatio, facta item per plures Synodos Carthaginenses; vigesimus secundus innovat alium antiquum mihi ignotum, vetustamque Ecclesiæ consuetudinem, mandantem defuncti Episcopi ac viduatæ Ecclesiæ res omnes esse sacrosanctas, à nullo Clericorum invadi aut lædi, sed successori intactas reservari. Eamdem cap. 12. innovat prima Synodus Terraconensis, jubens Episcopi sine testamento defuncti res in scriptum Brevem seu inventarium redigi per Clericos à minima usque ad maximam, earumque nihil præsumi sub reatu furti. Ilerdensis Synodus que- cap. 16. ritur sanctionem hanc violari passim à Clericis, ac defuncti Episcopi substantiam immanitèr dila- cap. 2. cerari, ideòque definit certos illi è Clero deputari custodes. Synodus Hispaniæ Valentina hosce Canones extendit ad Episcopi defuncti supellectilem, libros, species, utensilia, vascula, fruges, greges, animalia, eorumque raptores Clericos vult per Metropolitam aut Provinciæ Synodum puniri & cogi ad plenam restitutionem. Addit inventarium intra defuncti octavas ab ipso Visitatore Episcopo deinceps faciendum, transmittendumque Metropolitæ, qui jam ipse, & non ampliùs Ecclesiæ Clerus dabit domui viduatæ œconomos & custodes, cogendos ipsi ad rationes suo tempore: Extenditque hanc omnem regulam ad defuncti parentes & consanguineos, sub suæ hæreditatis separandæ fuco consuetos & Ecclesiæ res occupare, statuitque separationem illam à successore Episcopo fieri, aut certè, dum ejus promotionem contigerit differri diutiùs, à Metropolita. Hæc omnia confirmat nona Synodus C. 9. Toletana, addens de Episcopo Visitatore. *Si locuplex decedentis Ecclesia fuerit, non ampliùs quàm libram auri cum gratia offerentium auferre pertentet; si verò minor rebus exstiterit, dimidiam libram sibi licenter usurpet.* Quod ità *antiquitas servarit*. Et de Metropolita. *Ex eadem morientis Ecclesia nihil prorsùs auferre præsumat, sed solam, quæ ad eum pertinet, salvationis curam impendat.* Et Visitator ergò & Metropolitanus Episcopus ex tunc cœperunt sibi spoliorum jus prætendere, adversùs quod statuit etiam Synodus Trullana. cap. 35. *Nulli omnium Metropolitarum liceat mortuo Episcopo, qui ejus throno subest, res ipsius vel Ecclesiæ ejus auferre vel sibi vindicare, sed sint sub custodia Cleri Ecclesiæ, cui defunctus præfuit, usque ad alterius Episcopi promotionem: Præterquam si in eadem Ecclesia non sint relicti Clerici. Tunc enim Metropolitanus ea non diminuta servabit, ordinando Episcopo omnia reddens.* Loquitur adversùs solum Metropolitam, non adversùs Visitatorem, quod illi permissa media aut integra auri libra sit non tam spolium, quàm laboris honorarium Xenium, probatum etiam à Sancto Gregorio Ma- L.4.Ep.12 Epist. 42. gno in litteris ad Petrum Episcopum Tricalitanum, & in litteris ad Leontium Visitatorem Episcopum Ecclesiæ Ariminensis. Porrò Xenium illud apud varios fuit varium.

Eadem fuit antiqua lex Ecclesiæ Gallicanæ. cap. 7. Etenim quinta Synodus Parisiensis statuit, ut defuncti Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aut cujusvis inferioris Ordinis Clerici res à nullo ante apertum testamentum quavis auctoritate contingantur, sed ab Archi-Diacono aut Clerico defensentur & conserventur. Addit adversùm spoliorum jus ab Episcopo aut Archi-Diacono usurpari cœptum. *Comperimus, cupiditatis instinctu, deficiente Abbate, Presbytero, vel his, qui per titulos deserviunt, præsidium quodcumque in mortis tempore dereliquerint, ab Episcopo vel Archi-Diacono diripi, & quasi sub augmentum Ecclesiæ revocari, & Ecclesiam Dei per pravas cupiditates exspoliatam relinqui. Statuimus observandum, ut neque Episcopus, neque Archi-Diaconus exindè aliquid auferre præsumat, sed in loco, ubi moriens hoc dereliquerit, perpetualiter debeat permanere.* Quod ipsum statuunt prima Synodus Cabilo- cap. 7. nensis, Remensis sub Sonnatio Archi-Episcopo, cap. 16. Pontigonensis, nec non sacrosancta Tridentina. Attamen Patriarchis, Metropolitis, Episcopis, Archi-Presbyteris, & Archi-Diaconis nunquam plenè potuit efestucari spoliorum jus, alibi exponendum.

Porrò Laicorum in defunctorum Episcoporum substantiam violentias ac rapinas ignoravit olim Ecclesia, ideòque Canon noster definit in solas rapinas Clericorum. Rectè tamen in Synodo Cap. 5. Lateranensi Innocentius secundus ex eo etiam istas damnat, mandans decedentium Episcoporum bona à nullo penitùs hominum diripi, sed ad Ecclesiæ & successoris opus in libera Œconomi & Clericorum potestate permanere, idque juxta hunc nostrum Canonem Chalcedonensem. Miserandam tunc à Laicis Principibus ac populis patiebatur Ecclesia tyrannidem, suo loco enarrandam.

CANON XXIII.

PErvenit ad aures ſancti Concilii, quod quidam Clerici & monachi, quibus nihil ab Epiſcopo ſuo commiſſum eſt, aliquando verò & communione ab eo privati, pervenientes ad urbem Regiam Conſtantinopolitanam, in ea diutiùs immorantur, excitantes turbas, & ſtatum Eccleſiaſticum commoventes, ſubvertentes etiam quorumdam domos. Decrevit itaque ſancta Synodus, hujuſmodi primò quidem per Defenſorem Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ Eccleſiæ commoneri, ut egrediantur ab urbe Regia. Quod ſi iiſdem negotiis impudenter inſiſtant, etiam nolentes idem Defenſor expellat, ut ad propria loca perveniant.

SCHOLION.

SImiles Palatii ac Regiæ civitatis ſorices, & vanitatis mundanæ aucupes Clericos & monachos eodem modo tractant Synodi variæ. At
Epiſt. 20. verò de Defenſoribus Eccleſiaſticis ad Laurentium Seoienſem Epiſcopum ſcribit etiam Iooceotius primus Pootifex: *Actum eſt apud Principem adversùs Bonoſiacos hæreticos à Defenſoribus Eccleſiæ noſtræ, quod eos poſſint expellere*. Et Ser-
L. 7. Epiſt. 9. 10. gium Defenſorem graviter negligentiæ arguit Gregorius Magoos, quod Monialem Apoſtatam noo comprehenderit, retruſeritqoe io monaſte-
L. 11. Ep. 42. 43. rium. Et in litteris ad Chryſantum Spoleti Epiſcopum ſcribit, quod Clericos cum extraneis mulieribus habitantes Defenſor debeat corripere, Epiſcopo deferre, & à pravo illo contubernio ſeparare. Et apod Gratianum Pelagius Ponti-
16. qu. 1. c. 18. fex Probinum, Milianum, & Probinianum Pſeudo-Monachos per Joaonem Defenſorem mandat detineri, ſibi exhiberi, & in inſulam deportari.

Defenſio à Romana Republica venit ad Eccleſiam, eratqne in Republica nobile officinm, civile aliud, aliud militare, ſpectaos ad Legionum Auxilia, de quo ad ooſtrum propoſitum
F. 70. noo ſpectante videatur Guido Pancirolus in notitia imperii Oreotalis. Civiles Defenſores antiquitas paſſim vocabat Defenſores civitatum:
L. 1. Cod. tit. 55. c. 10 L. 5. c. 1. Leg. 15. Gratianus Auguſtus *Defenſionis beneficium ac peculiare quietæ Ruſticitatis patrocinium*, Theodoſius ac Valentinianus tertius *publicam ſolicitudinem*, Leo & Anthemius vocant *Defenſores Plebis*. Juſtinianus Auguſtus in lege novella ad Joannem Prætoriorum Præfectum queritur Defenſorum nomeo ſuo tempore languere conculcatum ſub varia injuria, ad quam ab aliis propulſandam fuit à Majoribus inſtitutum: Si quidem Defenſores fiebaot viri obſcuri, inopes, judicibus ſerviliter obnoxii, eorum iniquitati noo auſi obſiſtere. Erat munos adeò oobile, ut eos noo ex Decurionum aut Cobortalium plebeo corpore, ſed ex ſolis idoneis, id eſt, hoooratis ac opulentis perſonis eligendos ſtatoerint Valentiniaous & Valens Auguſti. Addidit Juſtinianns etiam Illuſtres & Milites ab illo oon eſſe exemptos. Confirmavit item Honorii & Theodoſii legem de eligendo Defenſore per civitatis Epiſcopum, Clerum, Hoooratos, Poſſeſſores, & Curiales, confirmandoque per Prætorii Præfectum. Nam quomodò Romana urbs Senatum, Conſules, & Tribunos Plebis; ità aliæ civitates habebant Curiam, Duum-viros, ac Defenſores. Alexandria ob ſoi eminentiam oon ſimplicem Defenſorem, ſed juridioum habuit amplioris dignitatis ac poteſtatis.

Defenſoris poteſtas erat varia. Primo ex Valentiniani ac Valentis ad Senecam Defenſorem reſcripto judicare poterat omnes civiles cauſas mioores non excedentes ſummam quinqoaginta ſolidorum: Et ex Gratiani reſcripto omnes cauſaa pecuniarias quietæ Ruſticitatis. Secundò, ruſticam urbanamque Plebem ab omni improborum, etiam judicum & aliorum Reipublicæ Officialium, inſolentia ac temeritate debebat defendere, ideòqne ad judices habere liberrimum acceſſum. Tertiò, efficere debuit, ut ſcelera non eſſent impunita, & ſceleratis adversùs publicam vindictam non præberentur patrocinia, ideóque in regionibus latrocinali graſſationi ſubjectis oportebat eſſe probatiſſimos ac diſtrictiſſimos diſciplinæ zelatores. Quartò, graviora crimina deferebant ad publicum judicem: Ipſi enim oollas mulctas imponebant, nec ſæviores exercebant quæſtiones; jndicabant tamen delicta leviora. Durabat mnnus ad quinquennium, oec ſine Principis licentia deponi poterat: Juſtinianos Auguſtus ad biennium contraxit, ampliavitque poteſtatem. Ex hac radice quædam Belgicæ civitates, quas inter eſt mea Ipreníis, etiamnum habeot, non Conſulem ſeu Borgimagiſtrum, ſed Advocatum ſeu Defenſorem.

Eccleſiaſticorum verò Defenſorum munus expooit in prima Synodo Carthaginenſi Gratus ejuſdem Eccleſiæ Archi-Epiſcopus, agens adverſùm leges Imperiales, quibus Clerici è Curia Cap. 9. adſumpti ad eandem cum inſigni Eccleſiæ nota &

dam-

damno revocabantur: *Quod si injuria Constitutio-* Cap. 9. *nis Imperialis Clericos inquietandos putaverint* Ministri Reipublicæ, *si Defensio Ecclesiastica nos non deridet, pudor publicus vindicabitur*. Et quinta Synodus Carthaginensis. *Ab imperatoribus visum est universis postulandum propter afflictionem pauperum, quorum molestiis sine intermissione fatigatur Ecclesia, ut Defensores eis adversùs potentias divitum* Cap. 16. *cum Episcoporum provisione delegentur*. Et Synodus Milevitana. *Placuit, ut petatur à Gloriosissimis Imperatoribus, ut jubeant judicibus dare peritos sibi Defensores Scholasticos, qui in actu sint vel in officio Defensionis causarum Ecclesiasticarum, more Sacerdotum Provinciæ, ut iidem ipsi, qui Ecclesiarum Defensionem susceperint, habeant facultatem pro negotiis Ecclesiarum, quoties necessitas flagitarit, vel ad obsistendum callidè decipientibus vel obrepentibus, vel ad necessaria suggerenda, ingredi judicum secretaria*. Et Sanctus Gregorius Magnus *Ecclesiasticæ* L.4. c.15. *utilitatis intuitu* creat Vincomalum Defensorem hac lege: *Ut quidquid pro pauperum commodis tibi à nobis injunctum fuerit, incorruptè & vivaciter exe-* L.7.Ep.17. *quaris*. Et in litteris ad Bonifacium primum Defensorem scribit, *Defensorum officium in causis Eccle-* Epist. 99. *siæ & Pontificum obsequiis laborare*. Et Vitali Sardiniæ Defensori mandat, ut monasteriis contra quorumvis injurias, & Clericis contra iniqua Episcoporum gravamina officium Defensionis impendat, addens de gravaminibus seu punitionibus justis: *Episcopum reverenter accede, & apud eum non Defensor culpæ, sed potiùs intercessor existe*. Ecclesiastica namque Defensione firmari, non solvi, aut lædi debet Ecclesiæ disciplina. A Nereida clarissima apud Sardos vidua rogatus idem Pontifex eò legat Redemptum Romanæ Ecclesiæ Defensorem, qui ejus adversarios ad Januarii Epist. 99. Metropolitæ judicio standum & parendum cogeret. Eodem fermè tenore pro Januaria quadam Epist. 117. scribit ad Fantinum Panormi Defensorem, passimque adstipulantur Græcorum Patres & Canonistæ. Quocircà præcipuus hujus Defensionis instituendæ scopus fuit Ecclesiam, pauperes, viduas, orphanos, quasvis miserabiles personas ab iniquis potentum servitutibus & vexationibus tueri & liberare.

Addita illi est, ad civilis Defensionis normam, & duplex potestas. Prima fuit coactiva, per hunc nostrum Canonem laudata & jam satis exposita, qua quosvis criminosos Defensor poterat atque debebat corripere, compescere, comprehendere, Episcopo deferre ac tradere. Altera fuit judicativa, de qua Symeon Archi-Episcopus Thessalonicensis in opere de sacris Ordina- Cap. 13. tionibus. *Proto-Declicus, seu primus Defensor delegatur, ut revertentes ab Apostasia recipiendi curam habeat, atque ut prævaricationes legis vindicet, eosque qui homicidii aut alterius criminis sunt rei, examinet & in eos inquirat, quò si quid auxilii ad eorum salutem procurandam ab Ecclesia postulent, ipsis præstetur*. Et antiqua explicatio officiorum Ecclesiæ Constantinopolitanæ. *Primus Defensor judex est, vices gerens Episcopi. Judicat autem cum duobus judicibus minutas causas ad Episcopum delatas*. Et alia antiqua notitia. *Primus Defensor suscipit transfugas, & quæstiones Ecclesiasticas judicat*, utique minores, easque, teste alia notitia, *ad Episcopum refert*. Officium hoc sub duodecimi sæculi finem insigniter exaltavit Patriarcha Georgius Xiphilinus, de quo Joannes Citri Episcopus in quinto libro juris Orientalis. *Primi Defensoris officium, cùm anteà esset inter inferiora, pòst in eminentiorem ordinem statutum est à beatæ memoriæ* Patriarcha Constantinopolitano *Georgio Xiphilino*. Primus Defensor tunc inter quinque Ecclesiæ Constantinopolitanæ Crucigeros relatus est, supremum istic Cleri ordinem, qualis in Romana Ecclesia est dignitas Dominorum Cardinalium. In sexta Synodo generali memoratur *Anastasius Diaconus, & Notarius, & De-* Act. 8. *fensor navium*: Varios namque variarum rerum & personarum Defensores habuit Constantinopolitana Ecclesia, eorumque Princeps & caput erat primus Defensor. Etiam plurimos habuit Romana Ecclesia, ad generales & privatas causas audiendas, Apostolicique patrimonii regimen in omnem regionem mitti consuetos, ideòque Gregorius Magnus eorum corpus honorare volens, instituit & variis privilegiis donavit septem De- L.7. Epist. 17. fensores Regionarios, quorum tamen primus ad Cardinalitiam dignitatem non pervenit.

Quæstio est, An Ecclesiasticus Defensor debuerit esse Clericus, & in quo gradu? Pro parte negativa facit Zozimus Pontifex, agens de servandis Ecclesiasticorum Ordinum interstitiis. *Etiam Defensores Ecclesiæ, qui ex Laicis fiunt,* Ep. 1. c. 3. *supradicta observatione teneantur*. Quæ verba repetit Sacramentarium Gelasianum post Missam ante Dominicam secundam Quadragesimæ. Et quinta Carthaginensis ac Milevitana Synodus dicunt hosce Defensores debere esse Scholasticos, id est, Forenses causarum patronos, ideòque à Principe ad istud Ecclesiæ ministerium postulandos & delegandos: At verò Clericus nunquam esse potuit rabula forensis. Et ad Antoninam Patriciam, quæ nescio quem monachum rogarat promoveri in Defensorem, scribit Pelagius secundus Pontifex. *De præsentium portitore, quod* Epist. 11. *Defensor factus non est, nulla vobis animi molestia sit: Quia verè satis amarissimum habeo de isto proposito, ad istud officium homines duci, in quo nullo modo quæ à monachis Deo promissa sunt, valeant adimpleri. Omnimoda enim est illius habitus & istius officii diversitas. Illic enim quies, oratio, labor manuum; at hic causarum cognitio, conventiones, actus, publica litigia, & quæcumque vel Ecclesiastica instituta vel supplicantium necessitas poscit*. Ait monachos ad Sacerdotium, non ad litigiorum L.1. Epist. 60. officia ordinari, adeòque hæc officia etiam Sacerdotio supponit repugnare. Et Sanctus Gregorius Magnus scribit litteras ad Paschalem, Demetrianum & Castorium, legitimos filios Urbici Defensoris. Et non habens Diaconum, aptum legari ad Phocæ novo Augusto de adepto imperio L. 11. Epist. 45. gratulandum, in gradum illum ordinavit Bonifacium primum Defensorem. Et cunctis Defensoribus Regionariis pro magno privilegio dat facultatem sedendi, absente tamen Episcopo, L.7. Epist. 17. inter Clericos, ideòque clarum videtur Laicos fuisse.

Pro parte autem affirmativa facit hic noster Canon libertinos Clericos & monachos mandans à Defensore non tantùm expelli de urbe Regia,

sed

sed & priùs admoneri, quod certum est fieri non potuisse per laicum. Et secundus Canon palàm dicit Ecclesiæ Defensorem esse Regulæ subjectum, id est, Clericum, ideòque ejus promotionem pretio factam damnat de simonia. Et Gelasius primus Pontifex, exponens modum monachi ad Clerum promovendi, scribit ad Lucaniæ & Siciliæ Episcopos: *efficiatur ante omnia*
Epist. 9. *Lector, Notarius, aut certè Defensor*. Ex quo vides neminem, nisi ad minùs Lector esset, potuisse in Defensorem promoveri. Et inter Clericos, ad citandum Eutychetem à Sancto Flaviano Episcopo Constantinopolitano missos, fuit Joannes ejusdem Ecclesiæ Presbyter ac Defensor. Et in octava Synodo plures ex ejusdem Ecclesiæ Presbyteris à Photii schismate ad matris Catholicæ unitatem redeuntibus dicuntur fuisse Defenso-
Act. 3. res. Et Sanctus Gregorius in litteris ad Petrum Subdiaconum, Siculi Patrimonii Rectorem, laudat Cyriacum Presbyterum ac Defensorem.
L. 11. Epist. 30. Exemplis pluribus ostendi posset eos passim Presbyteros aut Diaconos fuisse.

Respondeo tempora distinguenda. Prioribus namque sæculis videntur Ecclesiarum Defensores fuisse laici, per Principem dati & delegati ad preces Episcoporum. Ità evincere videntur Zozimi Pontificis & Africanarum Synodorum decreta. Noluit tunc Ecclesia Clericos, quomodò dudùm adhuc posteà Pelagius secundus monachos, in forensium negotiorum turbidos & profanos clamores immittere. Et hinc dixit Gratus Episcopus Carthaginensis: *Si Ecclesiastica Defensio nos non deridet*. Fiebat enim per personas laicas, ideòque ob plenæ in illas potestatis defectum poterat omninò Ecclesia ab ipsis derideri. Et postmodùm omninò derideri cœpit, ideòque in Clericos coacta est munus transferre. Nam, ut suprà à tertio hujus Synodi Canone audivimus, ob Ecclesiæ, viduarum, pupillorum, & quorumvis pauperum necessitates potest omninò & debet quandoque Clericus forensibus ac sæcularibus negotiis commisceri. Et hinc apparens est hosce Defensores sub Christianis Imperatoribus primùm cœpisse. Quomodò enim à gentilibus Ecclesiæ hostibus fuissent postulati aut dati? De illis dici possent longè plura: At sufficiunt hæc ad nostri Canonis intellectum. Dumtaxat addo, quod apud Gratianum Urbanus secundus, grassantem tunc Laicorum Patronorum simoniam ab Ecclesia ac nominatim nostra hac Synodo damnari ostensurus, rectè dicat ab hoc nostro ac item tertio suprà exposito Canone per Defensores intelligi Ecclesiarum Advocatos, Judices, seu Castaldos. Antiqui enim Defensores Clerici ob suam ex barbarica temporum iniquitate infirmitatem erant in ejusmodi petentes ac Principes Laicos demutati, adversùs quorum tandem etiam depravatorum simoniam ac rapinas dudùm pugnavit Ecclesia, tandemque obtinuit victoriam, de qua Psalmus: *Ut destruas inimicum & Defensorem*. Eorum originem, merita, pravitates, interitum alibi exponam. Ex eisdem antiquis Ecclesiæ Defensoribus prodierunt Advocati & Procuratores pauperum, nec non privilegiorum Conservatores.

CANON XXIV.

QUæ semel ex voluntate Episcopi dedicata sunt monasteria, perpetuò manere monasteria, & res, quæ ad ea pertinent, monasterio reservari: nec posse ea ultra fieri sæcularia habitacula. Qui verò hoc fieri permiserint, Canonum correptionibus subjacebunt.

SCHOLION.

HÆreticæ pravitatis veneno leprosa monasteria vacuare atque exstirpare est perpetua Ecclesiæ praxis. Etenim de Eustochio Hierosolymæ Episcopo & novæ Lauræ monasterio Origenis erroribus tabido scribit Evagrius Epiphaniensis. *Ad novam Lauram profectus Eusto-*
L. 4. c. 37. *chius omnes indè ejecit monachos, & tamquam communem perniciem longè fugavit*. Exempla alia adduxi suprà ad Ephesinæ Synodi decretum de Messalianis. Antiocheni Patriarchatus Episcopi à Barsuma nequissimo Archimandrita ac ejus monachis Eutychianistis gravissimas calamitates passi parabant eodem jure tractare eorum monasteria, nosterque Canon annuit; addit tamen monasteria, utpotè Divino dominio per consecrationem singulariter acquisita, non demutari in laicorum habitacula, sed tradi aliis monachis orthodoxis. Et hinc Marcianus Augustus, in lege ad Palladium Prætorii Præfectum exequens hunc Canonem, ejusmodi Eutychianistis Cle- Post Syn. Chalced.
ricis & monachis omnem Ecclesiastici conventus
licentiam interdicit, ac addit: *Domus vel possessio, in quam convenerint, Fisco sine dilatione societur; monasterium verò ejus civitatis orthodoxæ Ecclesiæ, in cujus territorio est, jubemus addici*. Epist. 19.
Nempe in laicam habitationem demutari non potest monasterium, ideòque nec labi ad Fiscum. Et scabiosissimum ipsius Eutychetis monasterium non extingui jussit Sanctus Leo Pontifex, sed dumtaxàt catholico Abbati donari, *qui illam fervorum Dei congregationem à pravo dogmate liberare & veritatis institutis posset instruere*. Epist. 45. c. 3.

Verùm Eutychianistæ, quos de monasteriis opor-

oportebat exclusos, exclusere monachos, ip-
sosque Episcopos orthodoxos, uti docent eorum
famosissima ac horendissima facinora in Eccle-
Re r. ·. siam Alexandrinam ac Hierosolymitanam. Quod
post Ep.22 ipsum diu posteà in libellis ad Hormisdam Pon-
tificem missis Archimandritæ secundæ Syriæ, &
A.1.5. nominatim de Severo Pseudo Patriarcha Antio-
cheno in libellis exhibitis Synodo Constantino-
politanæ sub Menna Patriarcha queruntur mo-
nachi Apameenses: Queruntur monasteria sua
invasa, spoliata, destructa, demutata in lupa
naria & fornices. Adversùs horum sacrilegiorum
reliquias necdùm penitùs exstinctas existimo
Canonem nostrum innovari à Synodo Trullana,
mandarique, ut omnia in laicos usus huc usque
devoluta monasteria restaurentur, ac Ordini mo-
C.49. nastico restituantur.

Eutychianistis post laudatam Synodum mox
successerunt monasticorum votorum exufflato-
res, verique nostrorum Lutheranorum & Cal-
vinistarum præcursores ac magistri, Iconocla-
stæ, de quibus ad septimam Synodum legit Epi-
phanius Diaconus Ecclesiæ Constantinopolita-
næ. *Undè incipiam singularum rerum turbationes,*
Act 6.1.6. *sanctorum templorum profanationes, venerabilium
monasteriorum pollutas translationes in sæcularia re-
ceptacula, ità ut inhabitantes in eis reverendi viri
post rapinam bonorum suorum ad Barbaricas regiones
pergerent, eligentes potiùs inter gentes degere,
quàm cum contribulibus obscœnam vitam ducere,
Divino obedientes Apostolo*: CUM HIS NEC
CIBUM SUMERE. *Et quod est omnium horum
atrocissimum, quia etiam usque in præsens hæc im-
pietas profanationis venerabilium monasteriorum
apud quosdam prævaricatoriè permanet, & pro sa-
cris hymnis & voce exultationis, quæ in tabernacu-
lis justorum sunt, cantica meretricia & sathanicæ
modulationes, & pro creberrimis genuflexionibus*
C.13. *saltatoriæ inflexiones*. Hunc Canonem nostrum
denuò innovat septima Synodus, istosque ever-
sores, nisi omnia restituerint & restaurarint in
formam antiquam, anathematizat tamquam à
Deo in ignem sempiternum deputatos, adver-
satosque Divinæ legi: *Non facietis domum Patris
mei domum negotiationis*. Quod idem inseruit in
ipsam fidei definitionem. Et octava Synodus
C.15. Generalis, *Apostolicos & Paternos Canones inno-
vans*, statuit. *Si Episcopus convictus fuerit con-
struxisse monasterium de redditibus Ecclesiasticis,
tradat ipsum eidem Ecclesiæ; si verò de propriis re-
bus, aut de aliis quibusdam conventionibus, habeat
id secundùm propriam potestatem & voluntatem om-
ni vita sua, & post finem vitæ dimittat & conferat
hoc quibuscumque voluerit, non tamen sæculare diver-
sorium fiat*. Præcipua sempiternæ damnationis
causa Carolo Martello fuit, quod monasteria ac
monachorum alimenta in militum diversoria &
stipendia demutarit. Hinc ejus filius Carolo-
mannus, paternæ calamitatis horrore concussus,
sese in monasterio tamquam vile mancipium ab-

didit, & nepos Carolus Magnus, collapsam
apud nos Christianitatem reparans, hunc no- C.31.
strum Canonem inseruit suo Capitulari Aquis-
granensi. Et adversùm Episcopos, de nimia
novorum in Hispania Bætica monasteriorum
multitudine murmurantes, statuit secunda Sy-
nodus Hispalensis, *ut illa, sicut antiqua, immo* C.10.
bili & inconcussa stabilitate permaneant solidata;
Episcopum spoliare, convellere, dissolvere au-
sum damnat anathemate, tamquam sacri cœtus
eversorem, attentantem destruere tramitem tan-
tæ & tam salutaris vitæ. Convulsum monaste-
rium mandat per Provinciæ Synodum restaurari,
ut quod unus impiè subvertit, omnes reforment.
Videndus & tertius Canon tertiæ Synodi Cæsar-
Augustanæ.

Quin immò monasteria, licèt ex causis gra-
vissimis, ad sæculares Clericos transferre fuit
semper res difficillima. Etenim Archi-Episcopo
Salisburgensi, volenti in insula Chiensi Episco-
patum erigere, ac ex quarumdam Monialium, L.4.Ep.66
quæ monasterium suum in lupanar verterant, eii-
ciendarum bonis dotare, noluit acquiescere In-
nocentius tertius, nisi certus de plenè desperata
omnium penitùs Monialium incorrigibilitate.
Et captæ à Flandris nostris Constantinopoleos
Patriarchæ latino, paranti Græcorum monacho-
rum cœnobia in latinorum Clericorum sæcularia
Capitula convertere, atque ità latinæ Ecclesiæ
ritum istic stabilire, respondit idem Pontifex in
hæc verba. *De monasteriis Græcorum in sæculares
Canonicos convertendis Fraternitati Tuæ breviter
respondemus, quod quamdiu per regularis Ordinis
viros, sive Græcos sive Latinos, remanere poterunt
ordinata, non sunt ad sæculares Clericos transfe-
renda, sed si Regulares defuerint, propter eorum
defectum sæculares Clerici poterunt ordinari*. Ex-
stat Epistola in vita ejus scripta per auctorem, li-
cèt incognitum, antiquum ac irrefragabilem,
publicata verò per Franciscum Bosquettum Epi- F. 110.
scopum Montis Pessulani. Et Ottonem tertium
Augustum, ex Romana Sancti Pauli Basilica
deformatos monachos eiicere, & sæculares Cle-
ricos inducere cogitantem, fuisse prohibitum
ab apparente ipso Paulo Apostolo, testatur Gla-
ber Rudolfus. Plurima sunt ejusmodi exempla. L. 1. c.4.
Nam in sola Anglia plusquam è quadraginta in-
vasis monasteriis Clericos sæculares ejecit, mo-
nachosque reduxit Sanctus Dunstanus Archi-
Episcopus Cantuariensis. Quomodò Ecclesiæ
Conventrensis Cathedrales monachos, ab Hugo-
ne Episcopo ejectos, quasi Divino lumine mo-
tus restituerit, Clericosque ejecerit laudatus In- A. 1197.
nocentius, refert Matthæus Paris.

Restringit se Canon noster ad *Monasteria dedi-
cata ex voluntate Episcopi*. Conformiter ad quar-
tum Canonem vetantem sine Episcopi voluntate
erigi monasterium. Aliter erecta non habet pro
veris monasteriis, ideòque eorumdem privile-
giis prohibet gaudere.

CA-

CANON XXV.

QUoniam quidam Metropolitanorum (quantum comperimus) commissos sibi greges negligunt, & Ordinationes Episcoporum facere differunt, placuit sanctæ Synodo intra tres menses Ordinationes Episcoporum celebrari, nisi fortè necessitas inexcusabilis coegerit tempus dilationis extendi. Quod si hoc minimè fecerit, correptioni Ecclesiasticæ subjacebit: Verumtamen redditus Ecclesiæ viduatæ penes Oeconomum ejusdem Ecclesiæ integri reserventur.

SCHOLION.

ANteà vagum erat fedium vacantium tempus, ideòque earum visitatoribus seu interventoribus mandat quinta Synodus Carthaginensis *dare operam, ut intra annum eisdem Episcopum provideant: Quod si neglexerint, anno exempto alius interventor tribuatur*. Canon noster reducit ad tres menses, de quibus quæritur, An à facta electionis, an à cæptæ vacationis die sint computandi? Respondeo computandos à cæpta vacatione. Etenim ad Constantium Mediolanensem Archi-Episcopum scribit Sanctus Gregorius Magnus: *Sacri Canones*, utique hic noster, *ultra tres menses Ecclesiam præcipiunt non vacare*. Et ad Marinianum Archi Episcopum Ravennæ:
L.6 Ep.14 Epist.39. *Ultra tres menses Ecclesiam vacare Pontifice statuta sacrorum Canonum non permittunt*. Idem asserunt duodecima & decima tertia Synodi Toletanæ;
cap. 6. ideòque universæ Hispaniæ Episcopos permittunt confirmari & consecrari ab Archi-Episcopos Toletano:
C. 9. Nam intra tres menses non poterat à Rege peti eligendi facultas, Electus Regem accedere, ejus beneplacitum impetrare, redire ad manus sui Metropolitæ. Et Synodus Vernensis habita
cap. 17. sub Rege Pippino. *Post mortem Episcopi non liceat Episcopatum esse sine Pastore supra tres menses, nisi talis necessitas grandis evenerit, ut nullo modo aliter fieri possit*. Statuit adversùm Caroli Martelli in vacanres Ecclesias tyrannidem, additque suo Canoni hanc epigraphen: *Ex Synodo Chalcedonensi*. Et Hincmarus in litteris ad Ludo-
Ep.12.c.5. vicum tertium Francorum Regem: *Sexcenti triginta, & eò ampliùs Episcopi in Chalcedona civitate congregati constituerunt, ut ultra tres menses Ordinationes Episcoporum non differantur*. Et Innocentii secundi Synodus Lateranensis: *Ultra tres menses vacare Ecclesias prohibent Patrum sanctiones*. Et bine apud Gratianum Pelagius secundus Pontifex cunctis Metropolitis seriò mandat, ut intra tres à sua consecratione menses Pallium, sine quo Episcopos consecrare non possunt, à sede Apostolica postulent, aut commissa sibi careant dignitate; sitque Metropolitanis aliis licentia post secundam & tertiam commonitionem vidua-
Dist. 100. c. 1. tis Ecclesiis eum consilio Romani Pontificis Episcopos ordinandi. Electum. verò ultra tres, communione; ultra quinque menses petendæ consecrationis negligentem privat adepto Episcopatu. Innocentius tamen tertius apud Gregorium nonum in litteris ad Decanum & Capitulum Ecclesiæ Andegavensis legit: *Ad sex menses*. L. 1. tit. 7. c. 2.
Eosque computandos à prima Ecclesiæ vacatione.

Antiquum rigorem stabilire conatur idem Pontifex in sua Synodo Lateranensi. *Statuimus, ut ultra tres menses Cathedralis vel Regularis Ecclesia non vacet, infra quos, justo impedimento cessante, si electio celebrata non fuerit, qui eligere debuerant, eligendi potestate careant ea vice, ac ipsa eligendi potestas ad eum, qui proximè præesse noscitur, devolvatur*. cap. 23.
Statuere videtur adversùm negligentiam, reverà autem statuit adversùm violentia Regiæ licentiæ ad eligendum tunc necessariæ servitutem, qua passim Electiones differebantur etiam ad annos. Eam superari non posse videns Bonifacius octavus statuit quandocumque factam electionem statim insinuari Electo, infra mensem ab illo, nisi Regularis sit dissitus à suo Superiore, admitti aut resutari, ac tum intra tres menses impetrari consecrationem, alioquin *Electio eo ipso viribus vacuetur*. Quod tempus denuò extenderunt Gregorius decimus & Ca- L. 1. tit. 6. c. 6.
lixtus tertius, tandemque statuit sacrosancta Synodus Tridentina: *Ad majores Ecclesias promoti* Sess. 7. c. 9.
munus consecrationis infra tempus à jure statutum suscipiant. Et infrà. *Qui munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur; si intra totidem menses posteà id facere neglexerint, Ecclesiis ipso jure sint privati*. Sess. 23. c. 2
Etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, Scholiastes marginalis citat hunc nostrum Canonem: At ille à cæpta Ecclesiæ vacatione, Tridentinus à dara per Dominum Papam confirmatione vult tres menses computari. Addit: *Prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur*. Sess. 7. c. 9.
Eodem modo in Synodo Constantiensi Martinus quintus cassavit omnes ejusmodi dispensationes, mandans cunctos huc usque dispensatos consecrari intra sex menses, deinceps eligendos infra terminum juris. Statuit præsertim adversùs antiquum ac pessimum Germanorum Episcoporum abusum, quem, teste Godofredo monacho, etiam Fredericus primus A. 1165.
Augustus, tamquam Canonum executor, conatus est exstirpare. Et rectè. Etenim verè dicit duodecima Synodus Toletana: *Dum differtur Ordinatio Episcopi, non minima creatur Divi-* cap. 9.

norum officiorum offensio, & Ecclesiasticarum rerum perditio.

Addit Canon noster: *Redditus Ecclesiæ viduatæ penes Oeconomum ejusdem Ecclesiæ integri reserventur*. Est antiqua Ecclesiæ lex, ex qua Nestorii
Act. 1. F. 374. dejectionem Ephesina Synodus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Œconomis singulariter denunciavit, & adjunxit: *Sedulò proindè omnia, quæ ad Ecclesiam pertinent, custodite, ut rationem illi reddituri, qui ordinandus est Ecclesiæ Constantinopolitanæ Episcopus*. Eodem tenore scripsit de ex- Act. 3.
auctorato Dioscoro hæc nostra Synodus ad Œconomos Ecclesiæ Alexandrinæ. Statuit porrò Canon adversùs quorumdam Metropolitarum rapacitatem, quam quidam posteà Reges pessimè æmulati sunt, vacantium Ecclesiarum proventus inter jura Regularia computantes, de quo dicendum est alibi.

CANON XXVI.

QUoniam in quibusdam Ecclesiis (ut rumore comperimus) præter Oeconomos Episcopi facultates Ecclesiasticas tractant: Placuit omnem Ecclesiam habentem Episcopum habere Oeconomum de Clero proprio, qui dispenset res Ecclesiasticas secundùm sententiam Episcopi proprii, ità ut Ecclesiæ dispensatio præter testimonium non sit, & ex hoc dispergantur Ecclesiasticæ facultates, & Sacerdotio maledictionis contumelia procuretur. Quod si hoc minimè fecerit, Divinis constitutionibus subjacebit.

SCHOLION.

EDendi Canonis causam habes ex pace inter Ibam Edessenum Episcopum & ejus accusatores Clericos facta in Synodo Berytensi per Photium Tyrnrum ac Eustatium Episcopum
Cap. 9. Berytensem, hæc interlocutns. *De Ecclesiastico redditu, & ex quacumque causa acquisitis sanctissimæ Ecclesiæ, placuit Religiosissimo Episcopo Ibæ ex propria voluntate promittere, quod de cætero secundùm formam Antiochenæ maximæ civitatis gubernarentur res per Oeconomos ex Clero ordinatos ab ejus Religiositate*. Ibas enim, nec non ejus nepos Daniel Carrhnrum Episcopus accusabantur Ecclesiasticam substantiam per semetipsos sine Œconomis ac testibus, atque adeò infideliter administrasse. Etiam in Synodo ad Quercum accusatus fuit Sanctus Joannes Chrysnstomus, quod varia ad Ecclesiam spectantia vendidisset, *& quod Ecclesiæ redditus nemo noverit quò abeant*, utique ob ipsos sine Œconnmis administratos. Hujusmodi igitur pericula, & seu veræ seu falsæ criminationis contumeliam à re Ecclesiastica & Episcoporum personis amota volens nostra Synodus hunc Canonem promulgavit. Eisdem enim de causis consensit spontaneè Ibas in Œconomos, haud dubièque etiam Sanctus Joannes Chrysostomus, aut ejus successor Atticus, uti colligi datur ex suprà adductis litteris Synodi Ephesinæ ad Œconomos Ecclesiæ Constantinopolitanæ. Et ad Anthemium Subdiaconum, Campani patrimonii Rectorem, scribit Gregorius Magnus, ut
L. 9. Ep. 66 Paschasium Episcopum ad statuendum sibi Vice-Dominum cogar, aut certè eligi faciat à Clero. Hunc nostrum Canonem, quòd præsertim à
Cap. 11. Metropolitis negligeretur, innovat septima Synodus, extendit etiam ad monasteria, & addit. *Si unusquisque Metropolitanus in sua Ecclesia constituerit Oeconomum, benè utique; sin autem, ex auctoritate propria Constantinopoleos Episcopo licentia est præponendi Oeconomum in ejus Ecclesia. Similiter & Metropolitanis, si Episcopi, qui sub ipsis sunt, non sategerint*. Et secunda Synodus Hispa- Cap. 9.
lensis. *Si quis Episcopus posthac sine testimonio Oeconomi rem Ecclesiasticam crediderit gubernandam, ut contemptor Canonum*, utique Chalcedonensium, *& fraudator Ecclesiasticarum rerum à Christo judicabitur reus, & Concilio manebit obnoxius*. Et quarta Tnletana. *Eos, quos Oecono-* Cap. 48.
mos Græci appellant, hoc est, qui vice Episcoporum res Ecclesiasticas tractant, sicut sancta Synodus Chalcedonensis instituit, omnes Episcopos de proprio Clero ad regendas Ecclesias habere oportet: Qui deinceps contempserit, obnoxius ejusdem magni Concilii erit.

Occurrunt quæstiones. Prima est, An Apostolicus an alius quis antiquus Canon cogat Episcopos, ad Ecclesiasticam substantiam per Œconomos administrandam, adeòque noster Canon sit non primus institutor hujus officii, sed confirmator, dumtaxàt Regulæ antiquæ? Pro parte affirmativa facit Canon inter vulgares Apostolicos quadragesimus primus. *Præcipimus, ut Episcopus in potestate sua Ecclesiæ res habeat. Si enim animæ hominum pretiosæ illi sunt creditæ, multò magis eum oportet curam pecuniarum gerere, ità ut ejus potestate indigentibus omnia dispensentur per Presbyteros & Diaconos*. Licèt forsàn non Apostolicus, antiquus tamen est ille Canon. Quidquid sit, Canon veraciter Apostolicus de ipsis statuit Apostolis, eorumque successoribus Episcopis. *Non est æquum nos derelinquere ver-* Act. 7.
bum Dei, & ministrare mensis: Consideremus er-

go viros ex vobis boni testimonii, quos constituamus super hoc opus. Ex hoc olim Canone apud Romanam & alias plerasque Ecclesias Archi-Diaconus passim fuit & Œconomus: Quis enim nesciat Xixto Pontifici Sanctum Laurentium in utroque officio ministrasse? Et de Sancto Cornelio Papa dicit Liber Pontificalis: *Ante quam passus est omnia bona Ecclesiæ tradidit Archi-Diacono*. Et de Sancto Lucio illius successore. *Hic omnem potestatem Ecclesiæ dedit Archi-Diacono suo, dum ad passionem pergeret*. Quod ipsum Pontio Archi-Diacono fecit in sua passione Sanctus Cyprianus. Quod item Ecclesia Alexandrina semper Œconomum habuerit, patet ex Ischyrionis Diaconi ad Sanctum Leonem Papam & Synodum Chalcedonensem adversùs Episcopum suum Dioscorum libellis, ac ex litteris Episcoporum Ægyptiacæ Diœceseos ad Leonem Augustum,
Epist. 22. exstantibus post laudatam Synodum. De Ecclesia Antiochena liquet ex adducta superiùs interlocutione Photii & Eustatii Episcoporum in Berytensi Synodo de Iba Edesseno. Et Joannes sacrarum largitionum Comes, Theodosii Augusti ad Synodum Ephesinam Legatus, in sua ad eundem Principem Relatione meminit Dispensatoris Ecclesiæ Ephesinæ. Et Charisius Presbyter, qui eidem Synodo Symbolum Nestorianum detulit, erat in Lydia Œconomus Ecclesiæ Philadelphiensis. Sanè Ibas Edessenus & Sanctus Joannes Chrysostomus non poterant de non habito Œconomo accusari, nisi id cuipiam antiquissimo Canoni repugnasset. Nam & Canon Arabicus Episcopo Œconomum imponit.

Ad quæstionem tamen respondeo negativè. Etenim Synodus Antiochena Episcopis dumta-
C. 24. 25. xàt jubet, ut Ecclesiasticam substantiam cum Presbyterorum ac Diaconorum notitia gubernent, nullam Œconomi faciens mentionem. Et in Synodo Berytensi Ibas Edessenus promisit, non juxta aliquem Canonem, sed solummodò juxta Patriarchalis Antiochenæ Ecclesiæ consuetudinem adsumere Œconomum, idque spontanea voluntate, quod nempe nullus esset Canon eò cogens. Et noster hic Canon nullam Apostolici aut anterioris facit mentionem, adeoque omninò primus omni Episcopo Œconomum imponit. Ab illo institutum seu omni generaliter Episcopo impositum disertè dicit quarta Synodus Toletana. Vulgaris sanè Apostolicus Canon est Apostolis longè posterior, utpotè lucida mixtura ex hoc nostro ac duabus postremis Antiochenis. Septem Diaconorum per Apostolos facta electio Episcopis suasit Œconomos, non imperavit.

Altera quæstio est, An Œconomus debuerit
Cap. 9. necessariò esse Clericus? Respondeo debuisse. Palàm quippè dicit noster Canon: *De Clero proprio*. Et hinc Canon secundus Dispensatorem vetat pretio creari. Et secunda Synodus Hispalensis. *Laicos Divinarum rerum Oeconomos* esse dicit *contra mores Ecclesiasticos*, & addit. *Unusquisque Episcopus secundùm Chalcedonensium Patrum decreta ex proprio Clero Oeconomum sibi constituat. Indecorum enim est laicum esse Vicarium Episcopi, & sæculares in Ecclesia judicare*. Et infrà. *Si quis Episcopus posthac Ecclesiasticam rem per laicalem procurationem elegerit administrandam, ut contemptor Canonum à Christo judicabitur reus*. Confirmat quarta Synodus Toletana. C. 48.
Calixti secundi Synodus Lateranensis exindè C. 4.
etiam laicis Principibus ac ipsis Regibus sub sacrilegii reatu interdicit omnem rei Ecclesiasticæ administrationem ac donationem: Quæ violentia Ecclesiam tunc dirè vexabat. Et adducta per Hispalensem ac Toletanam Synodos ratio est omninò firma: Quod nempe Œconomi sint Vicarii Episcoporum. Ità Gregorius Magnus Apostolici Patrimonii Rectores, qui erant quædam Ecclesiastici Œconomi species, ait fungi vice Apostolica & pro Ecclesiasticis utilitatibus, & pro pauperum ab omni oppressione vindican- L. 1. Ep.
dorum necessitatibus. Eorum potestati suberat 53.
omnis familia Patrimonii. Hìnc de laudato Pon- L. 7. Epist.
tifice scribit Joannes Diaconus. *Nemo laicorum* 51. 52.
quodlibet Palatii ministerium aut Ecclesiasticum Pa- L. 2. C. 15.
trimonium procurabat. Et infrà. *Hæc prudentissimus Pater Gregorius non solùm in Romana, sed & per diversas Ecclesias perpetualiter observanda censebat*. Undè Januarium Calaritanum Archi-Epi- L. 7. Epist.
scopum, Ecclesiæ suæ Patrimonia laicis dele- 02.
gantem, durè increpavit.

Tertia quæstio est, A quo debuerit eligi Œconomus, à solo Episcopo, an ab omni Clero? Respondeo varias in variis Ecclesiis fuisse consuetudines, ideòque à Canone nostro, earum nullam improbante, nihil de hoc puncto definiri. Alexandrinæ Ecclesiæ Œconomus à toto Clero fuit semper electus. Etenim ejus Episcopus & grandis Doctor Theophilus dicit in Commonitorio: *Totius Sacerdotalis Ordinis sententia alius renuncietur Oeconomus*. Et hìnc Ischyrion ejusdem Ecclesiæ Diaconus, in libellis Sancto Leoni Magno ac Synodo Chalcedonensi exhibitis, accusat Episcopum suum Dioscorum, quod Proterium Œconomum solus dejecisset,
aliumque solus in ejus locum imposuisset. Ejus- Act. 3.
dem facinoris Ægyptiacæ Diœceseos Episcopi
accusant Timotheum Ælurum, ejusdem Ec- Epist. 22.
clesiæ intrusum, in litteris ad Leonem Augustum, exstantibus post Synodum Chalcedonensem, asserentes illum egisse *contra Regulas*, utique istius Ecclesiæ, atque ità promotos ab illo novo Œconomos postulant exauctorari. Eos dicunt *cum judicio & senioris Cleri consilio eligendos*.

At verò in Ecclesia Antiochena ac omni Diœcesi Orientali Œconomus semper fuit à solo Episcopo electus. Etenim Ibas Edessenus Metropolita Ecclesiasticam substantiam deinceps, juxta Ecclesiæ Antiochenæ morem, spondens per Œconomos administrare, addidit: *Ordinandos à sua Religiositate*. Quod ipsum Romæ, in omni Italia, Hispania, ac Gallia fuit observatum. Etenim Sanctus Gregorius Magnus Anthemio Subdiacono, Campani patrimonii Rectori mandat, quatenùs Paschasium Episcopum cogat ad sta-
tuendum sibi Vice-Dominum, aut certè, illo L. 9. Epist. 66.
negligente, eligi faciat à Clero. Ità Simplicius
Pontifex Gaudentio Aufiniensi Episcopo solam
quartam Episcopalem regendam permisit, reli- Epist. 3.
quas tres Ecclesiasticæ substantiæ portiones aucto-
ritate Apostolica ob rationes delegavit œcono- Cap. 9. C. 48.

miæ

Cap. 2. miæ Onagri Presbyteri. Eandem poteſtatem ſo-
li Epiſcopo adſcribunt ſecunda Synodus Hiſpa-
lenſis, quarta Toletana, & Valentina Hiſpana.
Ajunt Œconomum eſſe Epiſcopi Vicarium: At
verò vicaria poteſtas delegatur à ſolo principali.
Cap. 11. Eadem eſt mens ſeptimæ generalis Synodi, adeò-
que & omnium paſſim tunc in Græcia Eccleſia-
rum. Poſterioribus tamen illic ſæculis Œcono-
mum fuiſſe quandoque à Principe creatum ſcribit
Joannes Zonaras in Iſaacio Comneno: Quæ vio-
lentiæ ſpecies etiam apud nos Latinos graſſata
eſt, dum Reges Eccleſiarum vacantium proven-
tus invaſerunt.

Quarta quæſtio eſt, An quævis Eccleſia uni-
cum, an plures potuerit habere Œconomos?
Reſpondeo quaſdam habuiſſe unicum: Eccleſiis
tamen majoribus paſſim fuiſſe plures. De Ale-
xandrina & Conſtantinopolitana liquet ex Ephe-
ſinæ & Chalcedonenſis Synodi litteris, Neſto-
rii ac Dioſcori damnationem nuntiantibus: In-
ſcribuntur enim Œconomis iſtarum Eccleſiarum.
Et laudatis Ægyptiorum Epiſcoporum ad Leo-
nem Auguſtum litteris ſubſcribunt. *Ammonius*
L.16.c.11. *Presbyter Alexandrinus & Oeconomus, Timotheus*
L.18.c.40. *Presbyter & Oeconomus ejuſdem Eccleſiæ.* Et Ni-
cephorus Calixtus laudat Joannem Presbyterum
Alexandrinum, Œconomum Eccleſiæ Sancti
Joannis Baptiſtæ, & Cyriacum Presbyterum
Conſtantinopolitanum, Œconomum Eccleſiæ
magnæ. Et Liberatus Diaconus Carthaginenſis
ſcribit de Joanne Thalaja Presbytero Alexandri-
C. 16. no: *Factus eſt Oeconomus, habens cauſas omnium*
Eccleſiarum. At verò Iſidorum Peluſioten, ejuſ-
dem Eccleſiæ Presbyterum, fuiſſe pauperum dum-
taxat ac peregrinorum Œconomum refert Her-
mias Zozomenus, Majores namque Eccleſiæ & va-
L. 8. c. 2. rios ſpeciales, & unum habebant univerſalem
11. Œconomum paſſim dictum Œconomum magnum,
ac de illo loquitur Liberatus, ejuſque promoven-
di ritum deſcribit Euchologium græcum, Joanni
Morino à Leone Allatio mutuatum. De eodem
ſtatuit Canon Arabicus. *In unaquaque Eccleſia ſit*
Oeconomus, & cum eo alii, qui habeant curam pro-
ventuum & ægrorum, alii villarum & ſumptuum
quotidianorum, alii frumenti ac leguminum, alii
vaſorum auri & argenti, & veſtimentorum, & or-
namentorum Eccleſiæ, alii curam loci, in quo ſan-
cta Euchariſtia ſervatur: Quiſque habeat curam
eorum, quæ ſibi commiſſa ſunt.

Quinta quæſtio eſt, Quæ olim fuerint Œco-
nomi nomina? Reſpondeo fuiſſe varia. Appella-
tur enim Œconomus, Diſpenſator, Procurator,
Præpoſitus, Vice-Dominus, Camerarius, Ma-
jor domus. De voce; *Præpoſitus*, benè ait Syno-
dus Aquiſgranenſis, habita ſub Imperio Ludo-
vici Pii. *Quamvis omnes, qui præſunt, Præpoſiti*
L.1.c.139. *vectè dicantur, uſus tamen obtinuit eos vocari Præ-*
poſitos, qui quamdam Prioratus curam, utique de
rebus temporalibus, *ſub aliis Prælatis gerunt.*
Eodem ſenſu vocem accipit Regula Sancti Bene-
dicti. Ebbo Remenſis Epiſcopus in indiculo offi-
ciorum Eccleſiæ ſuæ Præpoſitum facit proximum
Archi-Diacono, præponit variis Decanis, do-
nat ampla & varia poteſtate, deſcribitque ut
magnum Œconomum Græcorum. At verò ejus
Epiſt. 29. ſucceſſor Hincmarus in litteris ad Carolum Cal-

vum Francorum Regem diſtinguit *Præpoſitum à*
Vice-Domino, dicens Præpoſitum Cleri, Vice-
Dominum ſolius Epiſcopi rebus præeſſe. Et hoc
ſenſu ipſe Carolus Rex Adriano ſecundo Pontifi-
ci, mandanti Hincmari Laudunenſis Epiſcopi
Romam profecturi res Regia protectione ſervari
illæſas, reſpondit ſe eſſe Francorum Regem, Epiſt. 27.
non Vice-Dominum Epiſcoporum. Eodem ſen- 165.
ſu vocem, *Præpoſitus*, accipit in litteris ad Pa-
ſchalem ſecundum Pontificem, & in litteris ad
Ludovicum Groſſum Francorum Regem, San-
ctus Ivo Carnotenſis Epiſcopus, varia queſtus
de Præpoſitis ſuæ Eccleſiæ: Quod enim illi tunc
ſolius Cleri ſubſtantiam adminiſtrarent, viden-
tur Epiſcopo in ſuo munere non plenè ſubfuiſſe.
Porrò Sanctus Gregorius Magnus in litteris ad L.1.Ep.11
Clementinam Patriciam, & in litteris ad An- L.9.Ep.66
themium Subdiaconum diſtinguit *Vice-Dominum* à
Majore domus, ac Vice-Dominus videtur illi eſſe
ſubſtantiæ ad Clerum ſpectantis, Major domus
eſſe adminiſtrator ſolius quartæ portionis Epiſco-
palis: Atque ità ab illo diſſonat Hincmarus. 1.q.3.c.8.
Apud Gratianum autem Urbanus ſecundus, in
litteris ad Præpoſitum Sancti Juventii Ticinenſis,
omnia hæc vocabula pro eodem accipit, dicens
de noſtro hoc Canone: *Nomine Procuratoris in-*
telligit quemlibet Eccleſiaſticarum rerum adminiſtra-
torem, ut verbi gratia, Præpoſitum, Oeconomum,
Vice-Dominum. Rogat Gloſſa: *Quam differentiam*
facis inter iſta nomina? Rectèque reſpondet ea
quandoque confundi, quandoque diſtingui.
Ait Œconomum Capituli, Vice-Dominum ſo-
lius Epiſcopi rebus præeſſe. Œconomum item
quidam cum Eccleſiæ Sacellario confundunt: At
diſtingui palàm docent Symeon Theſſalonicen-
ſis Epiſcopus in opere de ſacris Ordinationibus,
& antiqua explicatio Officiorum Eccleſiæ Con- Cap 13.
ſtantinopolitanæ. Diſtinguitur & ab Eccleſiar-
cha, qui non quicumque, ſed Monaſterii fuit
Œconomus, dictus & Cellarius, ut patet ex Eu-
chologio ſuperiùs laudato.

Sexta quæſtio eſt, Quæ fuerit Œconomi di-
gnitas ac poteſtas? Reſpondeo apud Græcos
fuiſſe ſummam. Etenim in Eccleſia Conſtanti-
nopolitana magnus Œconomus erat primus Cru-
cigerorum. Ejus munus audi à Symeone Theſ-
ſalonicenſi. *Poſſeſſionibus & proventibus, & ſpor-* Cap. 13.
tulis, quæ unicuique tribuuntur, providere debet.
Oportet enim eum de his curam gerere in utilitatem
publicam & Eccleſiaſticorum emolumentorum conſer-
vationem. Addit antiqua Explicatio Officiorum
Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. *Magnus Oecono-*
mus ſticbario ſeu tunica ſua indutus conſiſtit à dextra
parte ſanctæ menſæ, cum ſacris Pontifex operatur,
ſanctumque flabellum manu tenet. Excipit quoque
reditus ad Epiſcopatum ſpectantes, & expenſarum
rationumque curam habet. Præponitur igitur admi-
niſtrationi omnium poſſeſſionum, habetque ſub ſe
Chartularium, qui deſcribit annuos Epiſcopii redi-
tus, & de iis bis quotannis ad Epiſcopum refert.
Præficitur etiam judiciis dicundis, & eum, qui
ordinandus eſt Presbyter Epiſcopo præſentat. Admi-
niſtrat item Epiſcopatum poſt Epiſcopi mortem, do-
nec alius adveniat. Primus fert ſuffragium in ele-
ctione Epiſcopi. Denique unicuique fratrum ſuorum
debitos fructus ex redditibus Epiſcopatui obvenien-

L. 1. Ep. 11. *tibus ex æquo distribuit*. Ità de Anatolio Diacono ad Clementinam Patriciam scribit Sanctus Gregorius Magnus. *Vice-Dominum cum constituimus, cujus arbitrio Episcopium commisimus disponendum*. Et de Joanne Thalaja Œconomo Alexandrino scribit Liberatus Diaconus: *Habuit causas omnium*
C. 16. *Ecclesiarum*. Jus ab Œconomo dicendum exponit
L. 15. c. 22. Nicephorus Calixtus, dicens de Martiano Gennadii Episcopi Constantinopolitani Œconomo, quod ortas inter magnam ac alias Ecclesias de fidelium oblationibus quæstiones dirimeret. Et hæc omnis magni Œconomi potestas apud Græcos perseverat etiam sub Imperio Turcico; apud nos Latinos superest nomen, at fermè vacuum, excepto tempore sedis vacantis.

Septima quæstio est, An Œconomus suo arbitrio, an Episcopi nutu Ecclesiasticam substantiam dispensaret? Respondeo, quod nutu Episcopi. Assiduè id clamant Canones. Attamen iniquis Episcopi jussionibus potuisse illum obviare demonstrant ortæ inter Theophilum Alexandriæ Episcopum ac Isidorum Pelusiotem, ejus Presbyterum ac pauperum Œconomum, inimicitiæ, de quibus Hermias Zozomenus. *Isidorus*
L. 8. c. 12. *Theophilo tamquam in Ecclesiarum structuram capere volenti insumendas non concessit pecunias eas, quæ sibi ut pauperum Dispensatori multæ adferebantur, sed præstabilius esse dixit ægrotorum corpora, quæ veriùs templa Dei cogitare possimus, & ob quæ pecuniæ ipsæ quæruntur, restruenda curare, quam parietes ædificare*. Ob similes ra-
Epist. 3. tiones Gaudentio Ausiniensi Episcopo Simplicius Pontifex reliquit potestatem solius quartæ Episcopalis, reliquas tres partes Onagro Presbytero committens tamquam Œconomo independenti. Porrò Ruffini Apameensis in secunda Syria Œconomi hæredes ad iniquæ administrationis restitutionem coegit Petrus Episcopus, queriturque in Synodo Constantinopolitana Act. 5.
sub Menna Patriarcha Antoninus Presbyter coactos non fuisse ad plenam omninò restitutionem. Et Joannem Thalajam Alexandrinæ Ecclesiæ Œconomum arguit Liberatus Diaconus, quod Ellum magistrum, Episcopatum ab illo venatus, multis Xeniis donasset.

Octava quæstio est, Qua occasione Œconomi officium sit tandem ad Presbyteros delapsum? Respondeo id factum statim post datam Ecclesiis à Constantino Augusto pacem. Etenim Sanctus Joannes Chrysostomus, à Synodo Trullana laudatus, ait suo tempore nequaquam penes Diaconos, sed penes solos Presbyteros fuisse rei Ecclesiasticæ dispensationem. Loquitur de sola Ecclesia Græca. Etenim dudum posteà Anatolium Diaconum Romanæ Ecclesiæ Vice-Dominum constituit Gregorius Magnus. Et in ipsa Ecclesia Constantinopolitana magnum Œconomum quis nescit fuisse Crucigerum, adeòque Diaconum? Etiam Sancti Leonis Magni temporibus Ætius ibidem Archi-Diaconus videtur Œconomus fuisse. Intolerabilis quorumdam Archi-Diaconorum superbia persuasit Episcopis munus istud etiam Presbyteris communicare.

CANON XXVII.

Eos, qui rapiunt mulieres etiam sub nomine simul habitandi, aut cooperantes, aut conniventes raptoribus, decrevit sancta Synodus, ut si quidem Clerici sunt, decidant gradu proprio; si verò laici, anathematizentur.

SCHOLION.

Mulierum raptus fuit olim frequentissimus, non solummodò apud Græcos, sed & apud nos Latinos. Francorum Reges passim dabant sacra jussione licentiam rapiendi etiam sacratas Virgines. Istud ob crimen Chramnum Regem malè perjisse scribit Sanctus Gregorius
L. 4. c. 13. Turonensis. Undè ad quintæ Synodi Parisiensis preces Clotarius secundus edidit hanc legem. *Puellas & viduas religiosas aut Sanctimoniales, quæ se Deo voverant, tam quæ in propriis domibus resident, quam quæ in monasteriis positæ sunt, nullus nec per præceptum nostrum competat, nec trahere, nec sibi matrimonio sociare penitùs præsumat. Et si quis exindè præceptum elicuerit, nullum sortiatur effectum. Et si quicumque aut per virtutem, aut per quemlibet ordinem ipsas detrahere, aut sibi in conjugium præsumpserit sociare, capitali sententia feriatur*. Plurimas habemus hujusmodi Leges & Canones, at satiùs est parentum nostrorum barbariem æterno silentio cooperire. Hodie vivimus juxta decretum sacrosancti Concilii Tridentini.

CANON

CANON XXVIII.

SAnctorum Patrum Decreta ubique sequentes, & Canonem, qui nuper lectus est, centum & quinquaginta Dei amantissimorum Episcoporum agnoscentes, eadem quoque & nos decernimus ac statuimus de privilegiis sanctissimæ Ecclesiæ Constantinopolis novæ Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno, quod urbs illa imperaret, jure Patres privilegia tribuerunt. Et eadem consideratione moti centum quinquaginta Dei amantissimi Episcopi sanctissimo novæ Romæ throno æqualia privilegia tribuerunt, rectè judicantes urbem, quæ & imperio, & senatu honorata sit, & æqualibus cum antiquissima regina Roma privilegiis fruatur, etiam in rebus Ecclesiasticis, non secus ac illam, extolli ac magnifieri, secundam post illam existentem: Ut & Ponticæ, & Asianæ, & Thraciæ Diœcesis Metropolitani soli, præterea Episcopi prædictarum Diœceseon, quæ sunt inter Barbaros, à prædicto throno sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ ordinentur: Unoquoque scilicet prædictarum Diœceseon Metropolitano cum Provinciæ Episcopis Provinciæ Episcopos ordinante, quemadmodùm divinis Canonibus est traditum; ordinari autem, sicut dictum est, prædictarum Diœceseon Metropolitanos à Constantinopolitano Archi-Episcopo, convenientibus de more factis electionibus, & ad ipsum relatis.

SCHOLION.

HIc est Canon, quem jure merito semper damnavit Romana Ecclesia, & adversùm quem in litteris ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, ejus auctorem ambitiosum atque impetratorem, ad Martianum Augustum, Augustamque Pulcheriam, ejus confirmationem postulantes, nec non ad Maximum Antiochenum Patriarcham, qui in ipsum vide-
Epist. 53. tur consensisse, potentissimè scribit Sanctus Leo
54. 55. 62. Magnus. Esse dicit Canonem ambitiosum, Nicænis Canonibus, qui spiritu Dei conditi & totius mundi reverentia consecrati solvi non possunt, adversum, Alexandrino & Antiocheno Patriarchis ac tribus Autocephalis primatibus injuriosum, totius Ecclesiasticæ per Apostolos constitutæ Hierarchiæ eversivum: Per eum calcari antiquitatem, Ecclesiarum privilegia, Ordinationum Episcopalium jura, quietem om-
Epist. 19. nium Provinciarum. *Beatus Papa Leo*, scribit ad Dardaniæ Episcopos Sanctus Pontifex Gelasius, *cujus Synodus Chalcedonensis auctoritate firmata est, quidquid ultra quam ab eodem pro fide & communione Catholica atque Apostolica illic agendum constaret esse delegatum, per occasionem congregationis illius præter Nicænos Canones nova videretur esse actione tentatum, competenti refutatione vacuavit*.

Optimo sanè jure vacuavit hunc Canonem nostrum: utpote fædum undequaque & maculosum vario errore. Primò enim perperàm se fundat in tertio Canone primæ Synodi Constantinopolitanæ. Quid de illo Sanctus Damasus, quid Sanctus Leo, quid alii Romani Pontifices, quid omnis Latina Ecclesia, quid Ægyptiaca Diœcesis, quid Dioscorus Alexandrinus Episcopus, quid de illo senserit quandoque ipse Anatolius, suprà est abundè ostensum.

Secundò falsum est, quod throno antiquæ Romæ Patres seu Canones tribuerint Primatus Privilegia. Etenim adversùm hæc somnia in litteris ad Orientales Episcopos Sanctus Gelasius Pontifex disertè dicit Romanæ Cathedræ privile- Epi.l.42.
gia esse *Christi Constituta*. Periit aut latet illa Epistola, ejus tamen fragmentum suis ad Gallicanos Episcopos litteris insertum transmisit ad nos Nicolaus primus Pontifex, ipsum egregiè elucidans, & adjungens. *Privilegia sua per Petrum à Christo consecuta est Romana Ecclesia. Ecclesiæ, inquam, Romanæ adeò sunt antiqua & veterata privilegia, ut Nicæna Synodus, sicut Bonifacius Præsul Apostolicus, Episcopis per Thessaliam constitutis scribens, ait*, NON ALIQUID SUPRA EAM AUSA SIT CONSTITUERE, CUM VIDERET NIHIL SUPRA MERITUM SUUM POSSE CONFERRI, OMNIA DENIQUE HUIC NOVERAT DOMINI SERMONE CONCESSA. Latuit huc us-
que & illa Sancti Bonifacii Epistola: Eam hisce Epist. 9.
diebus ab Eruditissimo Luca Holstenio in Apostolica

stolica Bibliotheca repertam publici juris fecit Eminentissimus ac Reverendissimus D. Franciscus Cardinalis Barberinus, cujus memoria apud omnes Ecclesiasticæ antiquitatis studiosos erit in sempiterna benedictione. Etiam in Epistola ad Rufum Thessalonicensem ac alios per Illyri-
Epist. 10. cum Episcopos, à laudato Emioentissimo Ecclesiæ Principe nobis item dooata, probst multis idem Pontifex, quod in Cathedra Romana ipse Dominus *Christus Sacerdotii summam locarit*. Et Sanctus Leo Magnus in litteris ad Theodoretum Cyri Episcopum scribit: quod
Epist. 63. c. 1. laudatam Sedem cæteris omnibus ipse Dominus statuerit præsidere. Et in litteris ad Anastasium
Epist. 84. c. 1. Episcopum Thessalonicensem: *Curam universis Ecclesiis ex Divina institutione debemus*. Et in litteris ad Episcopos Mauritaniæ Cæsareensis: *Solicitudinem universæ Ecclesiæ ex Divina institutione dependimus*. Ità loquuotur & docent Pontifices
Epist. 87. c. 1. antiqui omnes: Vana ac profana est evasio Marci Antonii de Dominis, garrientis eos de propria causa perbibere testimonium, ideòque ipsum non esse firmum. Omnis quippè orthodoxa antiquitas illis attestatur. Eos non tantùm secundæ Mæsiæ Synodus, in litteris ad Leonem Augustum post Synodum Chalcedonensem ex-
Epist. 32. stantibus, dicit esse *verè caput Episcoporum*, sed & ante omnes Canones & generales Synodos, adeòque ex iostitutione Divina fuisse semper ab omni sub cœlo Ecclesia vocatos *Pontifices Maximos ac Episcopos Episcoporum*, scribunt Sanctus Cyprianus, ac in libro de pudicitia inimicus
C. 1. Act. 4. Tertullianus. Et in Synodo Ephesina dixit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus ex Apostolico ordine & traditione esse motem, ut sedes Antiochena apud Romanam dirigatur ac judicetur. Et hæc ipsa nostra Synodus Chalcedonensis io Relatiooe ad Leonem Papam: *Episcopo Romano vineæ custodia à Salvatore commissa est*. Et Constantinus quartus Augustus, plenaque per ipsum sexta Synodus in Relatione ad Agathonem Pon-
Act. 18. tificem: *Romana Sedes est ea Petra, supra quam Dominus Ecclesiam fundavit*. Hinc in suo suffragio Domelius Prusiadis Episcopus, ac in sermone ad Principem acclamatorio ipsa plena Synodus laudatum Agathonem vocat *Patrem suum, Apostolicæ & principalis Sedis Archi-Episcopum, & Antistitem Pontificalissimum*. Et Sanctus Ignatius Patriarcha Constantinopolitaous in litteris ad Nicolaum primum Pontificem lectis & probatis io Synodo octava, profitetur Romanum Episcopum esse unum, singularem, præcellentem, Catholicissimum omnis sub cœlo Ecclesiæ medicum, ab ipso Domino Jesu Christo productum per hæc verba, *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*. Et trigesimus nonus Canon Arabicus Romsnum Episcopum definit esse caput & Principem omnium Patriarcharum, Petri successorem cum æqusli potestate, Christi Domini Vicarium, cui data est potestas in omnes Principes, eorum populos, ac universam Ecclesiam Christiansm. Et Sancti Gelasii Pontificis prima Romana Synodus. *Sancta Romana, Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis prælata est cæteris Ecclesiis, sed Evangelica voce Domini & Salvatoris nostri Primatum obtinuit*. Definit adversùs nequissimum schisma Acacii Episcopi Constantinopolitani, cum factione Eusebiana ex hoc Canone blaterantis. Primatialia Romanæ Ecclesiæ privilegia noo ab ipso Christo per Divinsm, sed à solis Synodis & Canonibus esse donatum per potestatem & providentiam humanam. Errorem posteà resumpserunt & auxerunt Photius & Michael Cerularius Episcopi Constantinopolitani, ideòque Græcis laudata privilegia non nisi cum hoc addito, *Juxta tenorem Canonum*, admittere volentibus nequaquam acquievit Synodus Florentina; eosque tandem persuasit consentire in hoc additamentum: *Quemadmodùm etiam in gestis Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur*. Desum-
ptum est ex litteris Joannis secundi Pontificis ad Epist. 1.
Justinianum Augustum: *Romanam Eclesiam esse omnium verè Ecclesiarum caput & Patrum Regulæ & Principum statuta declarant*. Quocircà bujus Primatus originem, non Christi Domini Divinis, sed solis Synodorum bumanis coostitutionibus adscribere, est hæresis manifesta.

Tertius Canonis error est in hisce verbis: *Sanctissimo novæ Romæ throno æqualia privilegia tribuerunt*. Etenim tertius Canon Constantinopolitanus Constantinopolitanam Cathedram Romanæ nequaquam æquavit, sed Alexandrinæ & Antiochenæ solummodò prætulit, faciens totius Ecclesiæ secundam hisce lucidissimis verbis: *Constantinopolitanæ civitatis Episcopus babeat privilegia bonoris post Romanum Episcopum*. Verùm Dioscorus, Eusebii Dorileensis Episcopi, non pro se tantùm, sed & pro cæso Sancto Flaviano Constantinopolitano Episcopo Romanam adversùs se appellationem frendens susceptam à Leone Pontifice, in Eusebianam rabiem sese projecit, omnesque Patriarchas æqualis potestatis blateravit, quo sic in laudstum Pontificem, tamquam qui ejus damnatos suscipiens quintum Nicænum Canonem esset prævaricatns, latrare impunè auderet contumeliam vanæ excommunicationis, atque ità exufflare omnem Eusebii & universæ Ecclesiæ spem ab indicta Synodo Chalcedonensi. Ejus Diaconus, in Regia urbe Apocrisarius, ac in Ephesino latrocinio creatus ab ipso Episcopus fuerat Anatolius, atque ità ab ipso didicerat Eusebianizare, præsentem Synodum seducere, Constantinopolitanum Canonem de eadem scabie infamare, & novas radices serere futuri schismatis Photiani. Etenim Theodorus Balsamon, Alexius Aristinus, Symeon Thessalonicensis, Gabriel Philadelphiensis, Matthæus Blastares, Nilus Doxopatrius, aliique id genus ex hujus Canonis auctoritate pertinaciter adfirmant Regiæ civitatis Sedem Romanæ Cathedræ à Synodo Constantinopolitana fuisse omninò æquatam. Audi, quomodò circa hasce illius Syoodi voces, *Post Romanum Episcopum*, delitet in trigesimi sexti Canonis Trullani expositione Alexius Aristinus. *Præpositio*, POST, *intelligenda est tamquam quæ tempus, non honorem importet. Posterior annos multos æqua cum Romana Ecclesia privilegia Constantinopolitanus thronus hic obtinuit*. Longè meliùs ex Evagrio
Epiphaniensi, homo licet schismaticus, Nice- L. 2. c. 4.
phorus Calixtus: *Constitutum est* à Synodo Con- L. 15. c. 7.
stan-

stantinopolitana, *ut sedes novæ Romæ secundas à vetere Roma, ab aliis primas ferret*. Et lucidissimè Martianus Augustus in litteris etiam per Lucam Holstenium publicatis, quibus à Leone Pontifice expostulavit præsentis Canonis confirmationem: *Et hoc statutum est, ut post Sedem Apostolicam Constantinopolitanæ urbis Antistes secundum obtineat locum*. Quod ipsum dicit hæc ipsa Synodus in Relatione ad laudatum Pontificem, Novel 131 c. 2. & Justinianus Augustus in lege novella ad Petrum Præfectum Prætoriorum. Et ipse præsens Canon sibi ipsi adversus: *Secundam post illam existentem*.

Quartus Canonis error est in hisce verbis de Roma antiqua: *Quod urbs illa imperaret*. Et de Roma nova: *Rectè judicantes urbem, quæ imperio honorata & æqualibus privilegiis fruitur, etiam in rebus Ecclesiasticis non secus ac illam extolli*. Ajunt privilegia Episcopalia Imperialibus tamquam radici & fundamento cohærere indivulsa: Respondet verò in litteris ad Martianum Augu- Epist. 54. c. 3. stum Sanctus Leo Papa: *Alia ratio est rerum sæcu-* Epist. 13. *larium, alia Divinarum*. Et Sanctus Gelasius in litteris ad Episcopos Dardaniæ: *Risimus, quod prærogativam volunt Acacio comparari, quia Episcopus fuerit Regiæ civitatis. Numquid apud Ravennam, Mediolanum, Syrmium, Treviros multis temporibus non constitit Imperator? Alia potestas est regni sæcularis, alia Ecclesiasticarum distributio dignitatum. Sicut enim quamvis parva civitas prærogativam præsentis Regni non minuit, sic Imperialis præsentia mensuram dispensationis religiosæ non mutat*. Nec sine causa istam cohæsionem semper aversata fuit Ecclesia Latina. Qualiter enim ex illa tandem profecerit sedis Constantinopolitanæ invasor ac universæ Ecclesiæ turbator Photius, scribit ad Episcopos Gallicanos Nicolaus pri- Epist. 70 mus. *Gloriatur & perhibet, quando de Romana urbe Imperatores Constantinopolim sunt translati, tunc & Primatum Romanæ Sedis ad Constantinopolitanam Ecclesiam transmigrasse, & cum dignitatibus Regiis etiam Romanæ Ecclesiæ privilegia translata fuisse, ità ut ejusdem Ecclesiæ invasor Photius se in scriptis suis Archi-Episcopum atque Patriarcham universalem appellet*. Idem docent Matthæus Blastares, ac præsertim Anna Comnena. *In hanc Regiam urbem translatis imperio, senatu, totoque senatorio ordine, translatus item est Episcopalium sedium ordo: Et superiores Imperatores primas tribuerunt sedi Constantinopolitanæ, & maximè Synodus Chalcedonensis, quæ Constantinopolitano Antistiti, ad primam & summam speculam evecto, omnes totius orbis Diœceses subjecit*. Litteræ mulierem egerunt in insaniam: Nec unus Chalcedone Episcopus de ejusmodi exaltatione sedis Constantinopolitanæ vel somniavit.

Quintus Canonis excessus est in hisce verbis: *Ponticæ, & Asianæ, & Thraciæ Diœceseos Metropolitani soli à Throno Constantinopolitanæ Ecclesiæ ordinentur, convenientibus de more factis Electionibus, & ad ipsam relatis*. Ea respicit Sanctus Leo in litteris ad Anatolium Episcopum Con- Epist. 53. c. 2. stantinopolitanum: *Omnes* trium istarum Diœceseon *Metropolitani Episcopi honore privantur*. Et Epist. 55. c. 2. in litteris ad Pulcheriam Augustam: *Superbum nimis est & immoderatum, ultra fines proprios tendere, & antiquitate calcata alienum jus velle præripere, atque ut unius crescat dignitas, tot Metropolitanorum impugnare Primatus, quietisque Provinciis & olim sanctæ Synodi moderatione dispositis bellum novæ perturbationis inferre*. Et in litteris ad Epist. 54. Martianum Augustum. *Non convellantur Provincialium jura Primatum, nec privilegiis antiquitùs institutis Metropolitani fraudentur Antistites*. Etenim secundùm Apostolicos, Nicænos, & Constantinopolitanos Canones trium Diœceseon Primates tamquam Autocephali à propria Synodo, ab ipsis autem ordinari debent subjecti omnes Metropolitæ, atque ità ambos Canon affecit insigni injuria. Quæ tamen sibi ipsi non cohæret. Etenim potestas ordinandi & potestas judicandi sunt secundùm Canones connexæ: Et tamen Metropolitas, quos nonus & decimus septimus alternativè dumtaxàt vel à Diœceseos Primate vel ab Episcopo Constantinopolitano mandat judicari, hic noster Canon privativè ab isto Episcopo jubet ordinari.

Sextus Canonis error est in hisce verbis: *Soli Metropolitani*. Et his: *Unoquoque prædictarum Diœceseon Metropolitano cum Provinciæ Episcopis Provinciæ Episcopos ordinante, quemadmodùm Divinis Canonibus est traditum*. Etenim sextus Canon Nicænus & Rescriptum Innocentii primi Pontificis ad Alexandrum Patriarcham Antiochenum ajunt non solos Metropolitas, sed & Provinciales Episcopos à Patriarcha aut Primate ordinandos: Vicinos à propria ejus manu, remotos ad ejus litteras seu præviam confirmationem. Et quod hocce item Patriarchicum jus dilexerit Anatolius, liquet ex intercessione Ætii ejus Archi-Diaconi adversùs Synodi sententiam de Ordinatione Episcopi Basilinopolitani controversa inter Eunomium Nicomediensem ac Anastasium Metropolitam Nicænum: *Suggerimus vestræ Magnificentiæ rogantes, ut nullum præjudicium Constantinopolitanæ sanctissimæ Sedi fiat ex his, quæ nunc proferuntur; sanctissima enim Constantinopolitana sedes aut ordinationem ipsa facit in Basilinopoli, aut eam permittit fieri, sicut litteris, quæ sunt, vel factæ sunt sæpiùs, ostendere possumus*. Nempe quomodò Metropolitarum, ità Provincialium Episcoporum confirmationes & Ordinationes invadere conati fuerant Episcopi Constantinopolitani; verùm quorumdam Metropolitarum oppositio successum impediit, ideòque solos hosce Anatolio adscripsit Canon, ac ità in Ecclesiam induxit nescio quod huc usque invisum Patriarchæ monstrum, qui singulos sibi subjectos Episcopos nec ordinare posset, nec ullum privativè judicare.

Septimus Canonis excessus est in hisce verbis: *Episcopi prædictarum Diœceseon, quæ sunt inter Barbaros, à Throno Constantinopolitanæ Ecclesiæ ordinentur*. Quid sint Ecclesiæ barbaricæ, dixi suprà ad Canones Constantinopolitanos, lucidèque patet ex Joannis Patriarchæ Antiocheni ac ejus in Ephesina Synodo factionis Relatione ad Theodosium Augustum: *Justum est, ut Pietas vestra, quæ Ecclesiam Persidis, & earum, quæ in-* P. 456. *ter Barbaros sunt, curam gessit, Ecclesias, quæ in Romanorum Principatu jactantur, non negligat*. Eas juxta propriam consuetudinem quoad judicia

& con-

& consecrationes regi statuit Constantinopolitanus Canon, at verò omnia sursùm deorsùm volutans Anatolius quoad omnium Episcoporum Consecrationem impetravit transcribi in suam sedem. Attamen non omnes, sed solas tribus autocephalis Diœcesibus adnexas, de quibus Joannes Zonaras. *Earum quoque Diœceseon Episcopos illos, qui apud barbaras nationes degunt, quales Alani sunt & Russi, illi quidem Ponticæ Diœcesi, hi verò Thracicæ adjuncti, à Constantinopolitano Præsule renunciari permissum.* Persidis Ecclesia Antiocheno, Æthiopica juxta priorem consuetudinem est Alexandrino Patriarchæ relicta.

Rectè verò de consecrandis ab Episcopo Constantinopolitano Metropolitis adjungit Canon: *De more factis Electionibus.* Interdicuntur, quas huc usque Episcopi Constantinopolitani frequenter præsumpserant, Archi Episcopatuum reservationes ac provisiones, uti etiam advertit ac fatetur Joannes Zonaras: *Ne à Divinis*, inquit, *Patribus, quæ ad Metropolitarum creationem pertinent, universa Constantinopolitani auctoritati concessa putentur.* Erat dutum frænum, quod etiam Joannis Ravennatis Archi Episcopi in Episcopos Æmilienses præsumptionibus imposuit apud Anastasium Bibliothecarium Nicolaus primus Pontifex: *Sancimus, ut Episcopos per Æmiliam non consecres, nisi post electionem.* Electos tamen Metropolitas poterat Constantinopolitanus evo-
Act. 16. care ad manus suas, aut consecraturus accedere eorum civitates, uti Gloriosissimi judices fuerunt interpretati.

Octavum Canonis vitium est infirmum ac penitùs nullum tantæ in Ecclesiasticam Hierarchiam inducendæ novitatis fundamentum. Audiamus illud ab ipsa Synodo in Relatione ad Leonem Pontificem. *Indicamus, quia & alia quædam pro rerum ipsarum ordinata quiete, & propter Ecclesiasticorum statutorum definivimus firmitatem, scientes quia & vestra Sanctitas addiscens & probatura & confirmatura est eadem. Eam namque consuetudinem, quæ ex longo jam tempore permansit, quam habuit Constantinopolitanorum sancta Dei Ecclesia ad ordinandum Metropolitas tam Asianæ, quam Ponticæ & Thracicæ Provinciarum, & nunc synodali decreto firmavimus, non tam sedi Constantinopolitanæ aliquid præstantes, quam Metropolitanis urbibus quietem congruam provideates, eò quod frequenter Episcopis vitam finientibus multæ turbæ nascuntur, Clericis & populis, qui per easdem sunt civitates, absque Rectore remanentibus, & Ecclesiasticum Ordinem confundentibus: Quod nec vestram latuit Sanctitatem, maximè propter Ephesios, undè quidam sæpiùs vobis importuni fuerunt. Confirmavimus autem & centum quinquaginta sanctorum Patrum Regulam, qui in Constantinopoli congregati sunt sub piæ memoriæ Theodosio majore, quæ præcepit post vestram sanctissimam & Apostolicam Sedem honorem habere Constantinopolitanam, quæ secunda ordinata est.* Quocirca omne Alexandrini & Antiocheni Patriarchæ humiliandi fundamentum fuit Canon tertius Constantinopolitanus, quem Lucentius Esculanus Episcopus & Romanus Legatus rectè dixit non esse conscriptum & synodicum, id est, à Romana Ecclesia inter veros Canones non admissum.

Unicum autem adversùs tres Primates fundamentum fuit centum ferè annorum consuetudo, quæ mox à dicta Constantinopolitana Synodo cœperunt Episcopi Constantinopolitani memoratas ordinationes invadere violenter, & adversùs quam *Reverendissimi Asiani Episcopi prostrati ante sanctam Synodum Patrum*, post ejectos Bassianum & Stephanum de Primatiali Cathedra contendentes, dixerunt: *Miseremini nostri.* Act. 11.
Nos supplicamus sancto Concilio, ut misereatur filiorum nostrorum, ne fortè propter nos & propter peccata nostra moriantur, ut nobis clementia condonetur. Nam si Bassiano successorem suadeat aliquis hic ordinari, & filii nostri moriuntur, & civitas deperit. Et Synodum rogantibus gloriosissimis judicibus, *ubi volunt Canones Episcopum Ephesinæ sanctissimæ Ecclesiæ ordinari*, reposuere laudati Episcopi: *In Provincia.* Hoc est, in propria sede à propria Synodo, quomodò jubet lex & dignitas Autocephaliæ. Addidit Diogenes Metropolita Cyzicenus. *Consuetudo hoc habet. Si factus fuisset à Constantinopolitano Episcopo, non habuerunt hæc agi. Ibi enim Salgamarios ordinant, & propterea eversio fit.* Et Leontius Episcopus Magnesianus. *A Sancto Timotheo usque nunc viginti septem Episcopi facti sunt, omnes in Epheso sunt ordinati. Solus Basilius* Memnonis successor *violenter hic* Constantinopoli *factus est, & multæ cædes hinc ortæ sunt.* Populus ergò Ephesinus Ecclesiæ suæ dignitatem zelabat fervidissimè, ideòque adversùm Episcopos Constantinopoli, aut alio quovis loco ab Episcopo Constantinopolitano consecratos tumultuabatur usque ad civitatis eversionem, dicens eos esse Salgamarios, id est, viles Episcopi Constantinopolitani adulatores, ideòque adversùs Anatolium in Synodo Chalcedonensi parantem Ephesiis ordinare clamavere prostrati in terram Episcopi Asiatici: *Miseremini nostri.* Quocircà hæc synodalis ad Sanctum Leonem Pontificem Relationis verba, *Maximè propter Ephesios, undè quidam vobis sæpiùs importuni fuerunt*, continent calumniam: Neque enim causa electionis, sed causa jam dictæ per Episcopum Constantinopolitanum invasionis Ephesius populus tumultuabatur, & prò Ecclesiæ suæ privilegio provocabat ad custodem Canonum Ecclesiam Romanam. Similem adversùs ordinationes Constantinopolitanas querelam deposuit Eusebius Ancyræ Metropolita. Quocircà hæc omnis consuetudo erat invasa, prævaricatoria, per violentiam Ecclesiis imposita, turbarum & scandalorum suscitativa.

Nonum Canonis vitium adducit Sanctus Leo Pontifex in litteris ad Martianum Augustum dicens Legatos suos in fidei tantùm negotio fuisse convocatos, nullum de hocce Canone habuisse mandatum, ideòque & nullam potestatem. Hinc de illis in ipsa Synodo ad gloriosissimos judices dixit Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus: *Rogavimus* Act. 16.
Dominos Episcopos de Roma, ut communicarent iis gestis; refutaverunt dicentes se non suscepisse mandata. Quin immò acceperant expressum tertii Canonis Constantinopolitani non admittendi, nihilque penitùs contra sextum Nicænum permit-

mittendi mandatum, de quo ad laudatos Dominos de Roma dixit idem Ætius: *Si de hoc Capitulo aliquod mandatum acceperint, proferant.* Respondit verò Bonifacius Romanæ Ecclesiæ Presbyter ac Legatus. *Beatissimus & Apostolicus Papa inter cætera hoc nobis mandavit.* Recitavitque mandatum ex chartula. *Sanctorum quoque Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari vel imminui, servantes omnimodis personæ nostræ in vobis, quos vice nostra transmisimus, dignitatem: Ac si qui fortè civitatum splendore confisi aliquid sibi tentaverint usurpare, hoc, qua dignum est, constantia retundatis.* Ea Patrum constitutio erat sextus Canon Nicænus, mox à Paschasino Lilybetano Episcopo & Romano Legato recitatus. Mandati sui & providentiæ rationes exponit Pontifex Maximo Patriarchæ Antiocheno. *Subrependi occasiones*
Ep.62.c.4. *non prætermittit ambitio, & quoties ob intercurrentes causas generalis congregatio facta fuerit Sacerdotum, difficile est, ut cupiditas improborum non aliquid supra mensuram suam moliatur appetere. Sicut etiam in Ephesina Synodo, quæ impium Nestorium cum suo dogmate perculit, Juvenalis Episcopus ad obtinendum Palæstinæ Provinciæ principatum credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentitia scripta firmare.* Hunc græcorum Episcoporum morem pessimum ac intolerabilem ambitum, variasque Episcoporum huc usque Constantinopolitanorum pro tertio Constantinopolitano Canone artes & machinas Sanctus Leo notat, ideòque mandato rigidissimo voluit eis omnem portam occludere. Ætius Archi-Diaconus denuò per consuetudinem tentavit irrepere: *Consuetudo est in Synodis, postquam ea, quæ sunt omnium præcipua, fuerint definita, & alia quædam necessaria exerceri atque formari.* Ità ad Papalis mandati prævaricationem seduxit Synodum. At Lucentius Legatus apud gloriosissimos Judices intercessit. *Sedes Apostolica nobis præsentibus humiliari non debet: Et ideò quæcumque in præjudicium Canonum vel Regularum hesterna die gesta sunt nobis absentibus, petimus Sublimitatem vestram, ut circumduci habeatis; sin aliàs, contradictio nostra his gestis inhæreat, ut noverimus, quid Apostolico viro universalis Ecclesiæ Papæ referre debeamus, ut ipse aut de suæ sedis injuria, aut de Canonum eversione possit ferre sententiam.* Quibus ex verbis quis non videat Synodum Domino Papæ, non Dominum Papam Synodo subesse?

Decimum Canonis vitium est in hisce verbis Lucentii Legati: *Hesterna die nobis absentibus.* Exponit gloriosissimis Judicibus Paschasinus Legatus. *Hesterna die, postquam Potestas vestra surrexit, & Humilitas nostra vestra vestigia secuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos & præter Canones & disciplinam æstimamus effecta.* Effecta ergò erant per conciliabulum acephalum & clandestinum.

Undecimum vitium adducit idem Lucentius dicens ad laudatos judices. *Gloria vestra perpendat, qua circumventione cum sanctis Episcopis gestum sit, ut non conscriptis*, id est, ab Ecclesia Romana non probatis, *Canonibus* Constantinopolitanis *subscribere sint coacti.* Etiam in litteris
Ep.54.c.3.

ad Martianum Augustum queritur Sanctus Leo Legatos suos & dolis & terroribus fuisse tentatos. Intercesserunt variæ circumventiones. Etenim per Dioscori damnationem Alexandrina, per Bassiani & Stephani dejectionem Ephesina vacabat Ecclesia, ideòque Ægyptii Episcopi nullum synodale decretum voluerunt subscribere, Asiatici constanter primatialis suæ Cathedræ injuriis contradixerunt. Certè Dioscori damnatio nequiit obesse Ecclesiæ Alexandrinæ: *Aliud sunt sedes, aliud Præsidentes. Etsi diversa* Epist. 53. 62. c. 3. *sint merita Præsulum, jura tamen permanent sedium.* Maximus Patriarcha Antiochenus nupera inter Antecessorem suum Domnum & Proclum Constantinopolitanum Episcopum pacta prævaricari timuit, de quibus rectè Sanctus Leo: *Facilius erit quarumlibet consensionum pactum dissolvi, quam Nicænorum Canonum Regulas in ulla* Ep.62.c.3. *parte corrumpi.* Thalassius Primas Cæsareensis sese patenter opposuit, ideoque non subscripsit huic Canoni, nec ullum alium, sed solum fidei decretum detulit in Cappadociam, uti ejus successor Alipius scribit ad Leonem Augustum. Lucianus Byziensis Episcopus, Cyriaci Heracleensium Primatis Legatus & Vicarius, admisit quidem Canonem, attamen non profitetur se sponte subscripsisse. Etiam Eusebius Ancyræ Metropolita palàm innuit se invitum. Soli Salgamarii Episcopi sponte consenserunt.

Duodecimum tandem Canonis vitium assignat Sanctus Leo Pontifex, Martiano Augusto Epist. 53. scribens Legatos suos *ejus causæ, quæ erat curanda, definitione perfunctos* fuisse tentatos ad consensum. Delegatæ enim causæ terminus delegatum judicem jurisdictione exuit, atque ità post fidei, quæ sola commissa fuerat, emissum decretum Apostolicis Legatis nulla erat ad condendos Canones potestas. Per similes vias crevit & natus est Patriarchatus Constantinopolitanus.

Quapropter jure Canonem hunc projecit Sanctus Leo Pontifex, erratque Eusebius Dorylensis Episcopus dicens ad hanc nostram Synodum de tertio Canone Constantinopolitano: *Hanc Regulam sanctissimo Papæ in urbe Roma ego relegi, præsentibus Clericis Constantinopolitanis, eamque suscepit.* Errat & Nicetas Nicænus scribens de laudato Pontifice hunc Canonem damnante: *Nihil egit, ex eo enim tempore Constantinopolitani Antistites propria auxerunt.* Etenim longè aliter ad Dardaniæ Episcopos scribit Sanctus Gelasius. *Si Acaciani de Imperatoris præsentia blandiuntur, & indè putant Constantinopolitanæ civita-* Epist. 13. *tis Episcopi potiorem posse fieri personam, audiant Martianum ejusdem Principem civitatis, posteaquam pro augmento urbis ipsius Sacerdotis intercessor accedens contra Regulas obtinere nihil potuit, sanctæ memoriæ Papam Leonem summis laudibus prosecutum, quod Canonum Regulas violari nulla fuerit ratione perpessus. Audiant Anatolium ejusdem sedis Antistitem, Clerum potius Constantinopolitanum quam se tentasse talia confitentem, atque in Apostolici Præsulis totum dicentem positum potestate.* Periit aut latet ista Marciani Epistola, ejus tamen compendium habemus in responso Sancti Leonis: *Mihi multùm fiduciæ est, Deo per vos* Epist. 59.

operante, collatum, quod probasse vos observantiam meam de custodia Canonum paternorum, Epist. 51. *Pietatis vestræ affatibus indicastis*. Et in alia Epistola per illustrissimum Lucam Holstenium publicata: *Vestra mansuetudo meam insinuationem tam libenter accepit, quod tales nunc misit Epistolas, quibus notabilem ambitus culpam aliis potiùs, quam sibi asseveret deputandam*. Anatolius pro Canone dudum Pontifici variè recalcitravit, laudati tamen Principis jussu taodem, culpam in Ecclesiæ suæ Clericos conjiciens, acquievit, uti liquet hocce Papali ad ipsum respooso. Epist. 71. c. 3. *Illam culpam, quam de augenda potestate, aliena, ut asseris, adhortatione contraxeras, efficaciùs atque sincerius tua Charitas diluisset, si quod tentari sine tua voluntate non potuit, non ad sola Clericorum consilia transtulisses; Quia sicut in mala suasione delinquitur, ità in mala consensione peccatur. Sed gratum mibi est, quod Dilectio tua id profitetur sibi displicere, quod tunc etiam placere non debuit.* Æctium Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diacooum, Philippum Presbyterum, & omoes istic generaliter Clericos fuisse pro hoc ambitu calidissimos docent hujus Synodi Acta. Neque hunc solum, sed & alium longè graviorem, quo Maximum Patriarcham Antiochenum consecrare in Ephesino latrocioio præsumpserat Anatolius, excessum gratiosè donavit Pontifex hac adjecta conditione: *Abjiciatur penitùs inconcussi juris, qui dissensionem fecerat, appetitus.*

Dormivit appetitus ille, quousque vixit Martianus Augustus, Canonum custos pientissimus: Quomodò per ejus mortem denuò evigilarit, scribit ad Dardaoiæ Episcopos Sanctus Gelasius. Epist. 13. *Sub sanctæ memoriæ Papa Simplicio Legatus Sedis Apostolicæ sanctæ memoriæ Probus Canusinæ civitatis Episcopus, Leone Principe tunc petente, docuit nullatenùs posse tentari, neque his prorsùs præbuit consensum.* Ejusdem mentis fuere Episcopi Asiatici, more antiquo Primatem suum ipsi ordinantes, & adversùs Acacium Constantinopolitanum Episcopum scribentes ad Basiliscum Imperatorem: Evag. l. 3. c. 5. *Oramus, ut Episcopus Constantinopolis, qui nequitèr multis in rebus suo officio functus deprehenditur, Canonico, & Ecclesiastico Judicio condemnetur, abdiceturque Episcopatus gradu.* Pro orthodoxa tum fide & Synodo Chalcedonensi generosè adversùs Basiliscum decertabat Acacius, ideòque de Timotheo Æluro, Pseudo-Episcopo Alexandrino, & Basilisci satellite scribit Evagrius Epiphaniensis. *Timotheus Constantinopoli egressus perrexit* L. 3. c. 6. *Ephesum, reddiditque Ecclesiæ Ephesianæ jus Patriarchatus, quod Concilium Chalcedonense ei ademerat.* Ita volebat incommodare Acacio, Paulum Ephesiorum Episcopum factioni suæ devincire, exufflareque noo solummodò fidem, sed & omnem Constitutionem Chalcedooensem Verùm & Acacius sibi ipsi non defuit, coegitque Basiliscum ad hanc Palinodiam: *Mandamus Provin-* Cap. 7. *cias, quarum Episcoporum creatio penes sedem Regiæ hujus & illustris civitatis est, reverendissimo & sanctissimo Patriarchæ & Episcopo Acacio restitui.* Sub reduce ad imperium Zenone Augusto datus io reprobum sensum Acacius auxit excessum, conatus etjam Alexandrinum & Antiocheoum Patriarchas sedi suæ subjicere, ac sese in totius Orieotis Papale idolum sublimare, scribitque ad Dardaniæ Episcopos de ejus successoribus & asseclis Sanctus Gelasius. *Propter eà Christianam*, exstincto Acaciano schismate, *reparari legitima cu-* Epist. 13. *ratione refugiunt unitatem, quia occasionem dissensionis hujus suis ambitionibus suffragantem deponere jam recusant, quia sine auctoritate Sedis Apostolicæ omnium Ecclesiarum passim jura confundunt, magis eligentes in errore persistere, quam præsumptionum suarum perdere facultatem, plus usurpationum suarum licentiam diligentes, quam Divini Judicii tenentes respectum.* Addit Liberatus Diaconus in Cap. 13. Breviario; *Licet Sedes Apostolica nunc usque contradicat, quod à Synodo firmatum est, Imperatoris patrocinio permanet quodammodò.* Nam etiam post exstinctum schisma Justinianus Augustus prævaricationi patrocinatus est, & tam huic, quam tertio Constantinopolitano Canonibus prævaricatoriis tribuit auctoritatem legis. Nihilominùs tres Primates retiouere Primatis & Exarchi titulum, vanum & miserum solatium amissæ Autocephaliæ.

CANON XXIX.

EPiscopum in Presbyteri gradum deducere est sacrilegium. Si qua autem justa causa illos ab Episcopali actione removet, nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo crimine dignitate moti sunt, ad Episcopalem dignitatem redibunt.

Anatolius religiosissimus Constantinopolitanus Archi-Episcopus dixit: Ii, qui dicuntur ab Episcopali dignitate ad Presbyteri ordinem descendisse, si justis quidem de causis condemnantur, jure nec Presbyteri honore digni sunt; sin autem sine aliqua probabili causa ad inferiorem gradum depressi sunt, jure si quidem nulli sunt culpæ affines, Episcopatus auctoritatem, & sacerdotium recipient.

SCHO-

SCHOLION.

Eustatius Berytensis in Phœnicia Maritima suffraganeus Episcopus à sacro Principis contra Canones Pragmatico dignitatem & in aliquot à Tyro Metropoli avulsas civitates potestatem Metropoliticam adeptus in Photium Metropolitam scandalosè pugnavit: Nam Episcopos civitatibus sibi adscriptis ab illo ordinatos dejecit tamquam ordinatos vitiosè à Metropolita alieno, retrusitque in gradum Presbyteri. Causa ab Anatolio Constantinopolitano Episcopo judicata denuò ad Romanos in hac Synodo Legatos deducta est, Eustatio gratiosè datum solum Metropolitæ sine potestate nomen, singulariter quæ. situm de statu dictorum Episcoporum, dixitque
Act. 4. sancta Synodus: *Episcopos eos esse censemus, justum est eos recipere Episcopatum & civitates, tamquam ordinatos à Metropolita*. Addidit Sebastianus Berrhæensis in Thracia Episcopus ad Dominos Legatos: *Hoc omnes deprecamur, ut reddatur eis dignitas, & Episcopatus, & Sedes, & honor, tanquam ordinatis à Metropolita*. Annuerunt Legati, responderuntque hunc Canonem, quem omnis Synodus comprobavit. Episcopi enim dejectio non nisi ob crimen fieri potest: At verò crimen Episcopo sufficiens sufficit etiam dejiciendo Presbytero ac Diacono, quoniam de omnibus tribus æqualiter edidit Apostolus hunc Canonem: *Oportet sine crimine esse*.

Attamen Regula non est plenè universalis. Etenim octavus Canon Nicænus quibusdam è Novatianensi schismate ad matrem Ecclesiam venientibus Episcopis gratiosè reliquit Presbyteri, immò & Chorepiscopi gradum, eumque in causa Armentarii Metropolitæ Ebredunensis imitata est Synodus Rejensis. Et de Promoto Presbytero, in Dunensi Diœcesi Carnotensis castro per Ægidium Remensem Archi-Episcopum ordinato Episcopo, ac ad Pappoli Carnotensis Episcopi preces dejecto, scribit Sanctus Gregorius Turonensis: *Contra promotum ità judicium latum fuit, ut Presbyterii tantùm officio fungeretur*. L. 7. c. 17. Factum id est à quarta Synodo Parisiensi, publicata per Jacobum Sirmondum. Et Herimanno Bambergensi Episcopo, ob gravia crimina per Gregorium septimum Pontificem dejecto, fuisse A. 1075. relictum Presbyteratum scribit Lambertus Schafnaburgensis. Et Benedicto Sedis Apostolicæ invasori dejecto ad Ottonis Augusti preces indultum Diaconatum laudat Luitprandus Diaconus L. 6. Ticinensis. Et de Episcopis à Constantino Pseu- c. 11. do-Papa consecratis refert in vita Stephani quarti Anastasius Bibliothecarius: *In Concilium promulgatum est, ut Episcopi illi, si aliquis eorum Presbyter aut Diaconus fuerit, in pristinum honoris sui gradum reverteretur*. Et in præfatione octavæ Synodi ait de Photio Sanctum Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum exauctorante: *Ignatio tamen usque ad hoc veluti Presbytero Divina sacrificia conficiendi Photius præstabat adsensum*. Executus est Photius vigesimum Trullanum Canonem, vetantem Episcopo publicè docere in civitate aliena: *Si quis facere deprehensus fuerit, ab Episcopatu desistat, Presbyteri autem muneri fungatur*.

Et Canonis nostri ratio non est firma. Etenim non solummodò ob crimen, sed & ob solam sine crimine proprio causam potest deponi Episcopus, uti factum Armentario & Promoto, aliisque ob solam Ordinatoris culpam aut Ordinationis vitium frequenter dejectis. Eos in priorem Presbyterii aut Diaconatus gradum rejici nulla Regula interdicit. Neque aliam dejectionis causam in Photii Tyriorum Metropolitæ Consecratos poterat Eustatius Berytensis intentare. Quin immò & dejectis ob proprium crimen Episcopis misericordiæ sinus quandoque valet sine sacrilegio à Matre Ecclesia ad indulgendum Presbyteratum indulgeri. Quapropter & hic Canon, immò non Canon, sed quædam duntaxat Romanorum Legatorum interlocutio, fuit semper modicæ auctoritatis.

CANON XXX.

Quoniam religiosissimi Episcopi Ægyptii, non ut Catholicæ fidei adversantes, sanctissimi Archi-Episcopi Leonis Epistolæ subscribere distulerunt, sed dicentes in Ægyptiaca Diœcesi hanc esse consuetudinem, ut præter voluntatem & mandatum Episcopi nihil tale faciant, & petunt concedi sibi dilationem usque ad ordinationem futuri magnæ civitatis Alexandrinorum Archi-Episcopi; justum nobis & humanum visum est, ut ipsis in proprio habitu in imperiali urbe manentibus remissio concedatur, donec ordinatus fuerit Alexandrinus Archi-Episcopus. Undè in proprio habitu manentes vel fideijussores dabunt, si hoc ab eis fieri potest, vel eorum jurijurando fides habebitur.

SCHOLION.

POst damnatum Dioscorum Patriarcham Alexandrinum solennissimè ab omnibus Episcopis in fidei regulam suscepta & subscripta est dogmatica, quam ille in Ephesino latrocinio dolosè suppresserat, Sancti Leonis Pontificis ad Beatum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum Epistola: Soli Ægyptii Episcopi manum negaverunt. Fecere solennissimam fidei orthodoxæ professionem, ac Eutychetem, de quo suspecti erant, damnarunt patentissimo anathematе, de laudata verò Epistola dixere ad

Act. 4. sanctam Synodum & gloriosissimos judices. *De Epistola sanctissimi & Deo amicissimi Archi-Episcopi Romani Leonis sciunt omnes sanctissimi Patres nostri, quia in omnibus exspectamus sententiam beatissimi nostri Archi-Episcopi; & petimus vestram Clementiam expectare Præsidis nostri sententiam, qui eum in omnibus sequemur. Nam & sanctissimi Patres, qui in Nicæa congregati sunt, trecenti decem octo hanc regulam dederunt, ut sequatur omnis Ægyptiaca regio Archi-Episcopum magni nominis civitatis Alexandrinæ, & nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subjacente Episcopo.* Et infrà. *Petimus vestram Sublimitatem, & hanc sanctam & magnam Synodum, ut misereamini nobis, & exspectetis nostrum Archi-Episcopum, ut secundùm antiquam consuetudinem illius sequamur sententiam. Quia si extra voluntatem Præsidis nostri aliquid facimus, sicut præsumptores & non servantes secundùm Canones antiquam consuetudinem, omnes Ægyptiacæ regiones insurgent in nos. Ergo miseremini nostræ senectutis: Miseremini, & non faciatis nos in peregrinatione nostram vitam consumere.* Prostraverunt sese in terram, & denuò clamaverunt. *Clementes estis, miseremini nostri. Jam non possumus habitare in Provincia: Miseremini nostri. Occidimur: Miseremini nostri. Morimur, per vestigia vestra: Miseremini nostri. Moriamur à vobis, & non illic. Fiat hic Archi-Episcopus, & subscribimus, & consentimus. Novit Dei amantissimus Archi-Episcopus Anatolius, quia talis consuetudo in Ægyptiaca regione obtinuit, ut omnes Episcopi obediant Archi-Episcopo Alexandriæ.* Laudata ab illis Nicæna Regula est Canon sextus, qui quoniam adversùs Meletii Lycopolitani Episcopi præsumptiones definire videtur de solis Ordinationibus, reposuit Eusebius Episcopus Dorylæensis: *Mentiuntur.* At malè. Canon enim de quovis generaliter jure Patriarchæ Alexandrini dicit: *Servetur antiqua consuetudo.* Congruentior fuit intercessio Florentii Sardensis Lydiorum Metropolitæ: *Ostendant quod dicunt.* id est, probent ejusmodi consuetudinem. Probarunt autem testimonio Anatolii Episcopi Constantinopolitani, rerum Ægyptiarum peritissimi, utpote qui fuerat Archi-Diaconus & Apocrisiarius Ecclesiæ Alexandrinæ.

Nihilominùs paradoxa multis visa est ejusmodi consuetudo. Adversùs eam dixere omnes tres Legati Sedis Apostolicæ. *Tot annorum Episcopi in Ecclesia senescentes usque ad hoc tempus fidem rectam & catholicam ignorant, & exspectant adhuc alienam sententiam?* Et singulariter Lucentius Legatus, Episcopos Esculanus: *Non possunt decem homines præjudicium facere Synodo sexcentorum Episcoporum.* Et Acacius Episcopus Ariarathiæ: *Incongruum est universalem Synodum prætermittere, & in unam personam attendere, quæ susceptura est Episcopatum Alexandriæ.* Et Cecropius Episcopos Sebastopolitanus: *Universalis hæc Synodus Ægyptiaca regione major est ac dignior.* Addidit laudatus Acacius. *Intentio his est, sicut in Ephesso perturbaverunt omnia, & scandalis compleverunt universum mundum, & nunc istam sanctam & magnam Synodum perturbare. Petimus, ut non eis concedatur, sed aut consentiant Epistolæ, aut regularem damnationem suscipiant, & cognoscant quia excommunicati sunt.* Et acclamarunt omnes Episcopi *Hæc omnes dicimus, omnes sic sapimus.* Eos de conjurata cum Eutychete & Dioscoro collusione habuere suspectos, ideòque, nisi subscriberent, damnatos voluerunt. Et hinc turbati illi sese projecerunt in terram, precibusque tot & protestationibus Synodum fatigarunt. Eos miseratus Anatolius videtur adductam consuetudinem tandem persuasisse gloriosissimis judicibus, atque ità ab hisce prodiit hæc per Legatos Apostolicos probata interlocutio potiùs, quàm verus Canon.

Hæc verba, *Ipsis in proprio habitu*, id est, in hoc suspenso statu, *in imperiali urbe manentibus*; item hæc, *fidejussores dabunt vel eorum jurijurando fides habebitur*, impetravit intercessio Paschasini Legati: *Si præceperit Gloria vestra, & jubetis illis præstari aliquid humanitatis, fidejussoribus datis non exeant de ista civitate, quamdiu Alexandria Episcopum accipiat.* Reposuere enim judices: *Sanctissimi Paschasini fit firmum judicium.* Eos sub confirmato per fidejussoriam aut juratam cautionem arresto usque ad novi Patriarchæ ordinationem detinuerunt Constantinopoli, laudatæ Sancti Leonis Epistolæ tunc subscripturos, aut damnandos tamquam Eutychianistas. Et hinc factum est, quod adversùs Eutychianistas Ægypti Episcopos, Timotheo Æluro faventes, ad Leonem Augustum scribit cum sua Synodo Evoptius Metropolita Cyzicenus. *Constantinopolitanam Synodum Proterius Deo amabilis tunc Alexandrinæ civitatis Episcopus unà cum eis præsens & ipse firmavit.* Novus, inquam, in Dioscori locum Patriarcha Proterius ad accipiendam Episcopalem consecrationem non fuit admissus, nisi cum omnibus suis Episcopis scripto professus Symbolum Constantinopolitanum, spretum ab Eutyche & Dioscoro, adeòque & Synodum Chalcedonensem, ac præsertim Sancti Leonis Epistolam, de qua fuit omnis hic motus. Epist. 47.

Quæstio est, An in suos Episcopos Patriarcha Alexandrinus reverà habuerit talem consuetudinem & potestatem? Pro parte negativa facit Liberatus Diaconus Carthaginensis. *Reversi sunt Alexandriam, qui cum Dioscoro venerant, Episcopi & Clerici: Athanasius Busiries Episcopus, Nestorius Phlagoneos, Autonius Sebennetensis, & Macarius Chabasensis, qui consederant in Chalcedona, & anathematizaverunt Eutychen & ejus dogma cum Dioscori damnatione, Epistolæ Papæ Leonis subscribentes, ut eum omnium civium voluntate eligerent ordinandum Episcopum.* Non ergò cuncti, C. 14.

cuncti, sed pauci dumtaxat de Eutychete & Dioscoro suspecti Ægyptiorum Episcopi adduxere istam consuetudinem, & tamquam dubiæ ac parodoxæ potestatis adsertores fuere in Regia civitate detenti. Adductus Liberatus dicit suisse solos Episcopos duodecim, Lucentius Legatus dumtaxat decem; at verò eorum libellus Synodo exhibitus habet subscriptos tredecim. Nempe Liberatus ac Lucentius loquuntur numero rotundo.

Cap. 13. Act. 4.

Pro parte autem adfirmativa facit auctoritas tredecim istorum Episcoporum, ac præsertim Anatolii Constantinopolitani. Quis eos coram plena Synodo credat tam splendidè & adseverantèr ausos mentiri? Deindè Ecclesia Alexandrina eosdem fermè cum Romana mores habuit: At verò in Romana viguisse semper ejusmodi Patriarchicam potestatem adfirmare videtur Sanctus Petrus Chrysologus, Ravennæ Archi-Episcopus, in litteris ad Hæresiarcham Eutychetem. *Nos pro studio pacis & fidei extra consensum Romanæ Civitatis Episcopi causas fidei audire non possumus*. Et Felix Papa tertius in litteris synodalibus ad Clerum orthodoxum Bythiniæ & civitatis Constantinopolitanæ. *Quoties intra Italiam propter Ecclesiasticas causas, præcipuè fidei, colliguntur Domini Sacerdotes, consuetudo retinetur, ut successor Præsulum Sedis Apostolicæ ex persona totius Italiæ Sacerdotum, juxta solicitudinem omnium Ecclesiarum sibi competentem, cuncta constituat*. Et Romana Sede per Sancti Fabiani Martyrium vacante, Romanus Clerus de urgentissima Lapsorum causa interlocutus est quæpiam non ferentia moram; nullus verò istic Presbyter aut Diaconus, nullus in omni Occidente Episcopus, ne quidem ipse totius Africanæ Diœceseos Primas Sanctus Cyprianus, est ausus quid definire. Et hinc Romanarum Patriarchalium Synodorum decreta consuesse in solum Pontificis nomen concipi & promulgari docet quarta Synodus Symmachi Papæ. Eandem potestatem suisse Patriarchæ Antiocheno vides ex Pseudo-Synodo Ephesina, qua Joannes Antiochenus exauctorare molitus est Sanctum Cyrillum & Memnonem Episcopum Ephesiorum. Eam etiam Patriarchæ Constantinopolitano vindicat Theodorus Studita in litteris ad conventum Iconoclastam.

Respondeo potestatem hanc etiam in generali Synodo semper fuisse Romano Pontifici, non solummodò in Episcopos ad ejus Patriarchalem Diœcesim singulariter spectantes, sed in omnes penitùs sub cœlo. Etenim in suo ad quintam Synodum Constituto Vigilius Pontifex asseverat esse *antiquum & regularem ordinem, ne ante Sedis Apostolicæ promulgationem sententiæ* ullus Episcopus *quidquam proferre tentet*, longè minùs definire. Quod ipsum in sua Patriarchica Synodo habuisse omnem Patriarcham evincunt adducta fundamenta partis affirmativæ. An Alexandrinus etiam in generali totius Ecclesiæ conventu habuerit, ignoro: Nullo exemplo possit ostendi. Crediderim tredecim illos Episcopos, eisque suffragatum Anatolium, argumentatos; at perperam, à paritate rationis, undè & præsens Canon non definitivam, sed dumtaxat interlocutoriam habet auctoritatem.

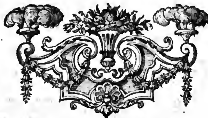

DIS-

DISSERTATIO
DE SYNODO CHALCEDONENSI.

CAPUT PRIMUM.

Synodi occasio, Episcopi, Præses, locus, tempus.

A Chrysaphio Eunucho possessus Theodosius Augustus oullas adversùs Ephesioum latrocloium, inflictaque optimis Episcopis & orthodoxæ fidei gravissima vuloera, aut à Sancto Leone Pootifice, aut à Valentloiano tertio Augusto admisit instructiones, atque ità transiit ad allam vitam Consulatu laudati Valeotiolaoi septimo & Gennadii Valerii Corvini Avieni, id est, anoo Christi Domini quadringentesimo quinquagesimo, imperii sui quadragesimo secundo, Leopis Pontificis undecimo, die quioto Calendas Augusti. Successit per castum cum ejus sorore germana & sacra professa virgioe Pulcheria matrimonium Martianus, prudentia & fide Romaoa clarissimus, atque ità à novo hoc mundi lumine Eusebius Doryleensis, aliique per Ephesinum latrocinium afflicti Episcopi, ac præsertim Leo Pontifex oovam Syoodum & læsæ fidei solatia per Legatos expostulavit, meruitque responsum,

L. 1. Conc. Chalced. Epist. 34.

datum Constantinopoli die decimo Caleodas Septembres anni jam dicti. *Sacræ litteræ*, ioqnit vetusta & authentica Responsi Epigraphe, *missæ sunt à Domino nostro Martiano ad sanctissimum Episcopum Leonem, quibus significabat eos, qui ab eodem viro reverendissimo missi fuerant, hilariter fuisse susceptos: Quare cum omni hilaritate se eò conferre dignetur, & Synodum celebrare; vel si hoc ei grave videbitur, suis litteris significet, ut sacris litteris Episcopis vocatis, in qua placuerit civitate, fidei convenientia decernantur.* Litteræ sunt hujus tenoris. *Si placuerit tuæ Beatitudini in has partes advenire, & Synodum celebrare, hoc facere religionis affectu dignetur; si verò hoc onerosum est, hoc ipsum propriis litteris tua Sanctitas manifestet,* quateoùs sacra jussiooe in locum designandum cogantur omnes Orientis, Thraciæ, & Illyrici Episcopi, *quæ Christianorum religioni atque Catholicæ fidei prosint, sicut Sanctitas tua secundùm Ecclesiasticas Regulas definivit, sua dispositione declaratur.* Respondit & Pulcheria Augusta. *Tua Reverentia, quocumque modo prospexerit, significare dignetur, ut omnes etiam totius Orientis Episcopi, Thraciæ atque Illyrici, sicut etiam Domino nostro piissimo Imperatori placuit, in unam civitatem velociter ab Orientalibus partibus valeant convenire, & illic facto Concilio, & de catholica confessione, & de Episcopis, qui ante hac* à latrocioio Ephesioo *segregati sunt, te auctore decernant.* Addit Anatolium Constantinopolitanum Episcopum esse fide rectum, prædicatoremque Apostolicæ ad Saoctum Flavianum Epistolæ, cum illo seotire, ac io plena pace degere uoiversam Constaotinopolim, Sancti Flaviaoi corpus ex Lydia delatum ad eandem urbem ac hooorificè conditum in sanctorum Apostolorum Basilica, consuetà sepultura Episcoporum Regiæ civitatis, omnes item ab Ephesioo latrocinio damnatos Episcopos sacro Pragmatico revocatos ab exilio in suas regiones, futuræ Syoodi auctoritate restitueodos etiam in sedes. Eteoim in imperium evectus Martianus, ante visas quasvis preces aut legationes, mox Leoni Pontifici Majestatis suæ exordia ex more retulit, Romanæ Ecclesiæ *in Divinæ fidei Episcopatu Principatum* professus est, Apostolicæ Sedis adversùs Ephesinum latrocinium decreta, Romanas damnatorum istic Episcoporum appellatiooes, factamque Sancti Flaviani ab eadem Ecclesia canonizationem executus est tamquam verus obedieotiæ filius, Aoatolium & omnem Regiæ civitatis populum ad recta vestigia compulit, proprioque motu spopondit Pontifice auctore celebraodam Synodum, ac Ecclesiæ statum ab omni vuloere vindicaodum, rogaos Anatolii Episcopatum, adhuc suspeosum & dubium, ex caussis gratiosè confirmari. Nec solus Aoatolius, sed & plures alii in latrocinio lapsi Episcopi cœperunt *inconstantiæ suæ veniam postulare, & communionem catholicam per satisfactionem correctionis expetere.* Quocircà ad Dardaniæ Episcopos verè scribit Sanctus Gelasius. *Sedes Apostolica, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit.* Nulla facta ad Pontificem jussione, sed solis precibus Princeps est cooperatus.

Epist. 55. c. 1.

Epist. 13.

De communi igitur utriusque consensu indicta & convocata est Syoodus in Calendas Septembres Coosulatu Martiani Augusti & Clodii

Adelphii,

Adelpbii, anno Domini quadringentesimo quinquagesimo primo, primo Martiani Augusti, duodecimo Leonis Papæ, quarto ante captam urbem à Genserico Rege Wandalorum, Exultavere non solummodò orthodoxi, sed & ipsi Euychianistæ, de quibus Pontifex ad Principem. Epist. 42. *Nimis iniquum est, ut per paucorum insipientiam ad conjecturas opinionum & ad carnalium disceptationum bella provocemur: Tamquam disceptatione tractandum sit: utrùm Eutyches impiè senserit, & utrùm impiè Dioscorus judicarit, qui in sanctæ memoriæ Flaviani condemnatione se perculit, & simpliciores quosque, ut in eandem ruinam provolverentur, impegit; quorum multis jam ad satisfactionis remedia conversis, & veniam de inconstantiæ trepidatione poscentibus, non cujusmodi sit fides tenenda, tractandum est, sed eorum precibus qualiter adnuendum*. Assiduè protestatur se in Synodum consentire ea lege, ut sua ad Flavianum perscripta fides, Eutychetis à Sancto laudato facta & à se confirmata damnatio, damnatioque Dioscori & omnis latrocinii Ephesini, neqnaquam retractarentur, sed tamquam immobilia Sedis Apostolicæ judicia cum debito honore ab omni sub cœlo Ecclesia reciperentur, solummodoque tractaretur, quomodò pacificetur turbata Ecclesia, quomodò Episcopis Ephesi prævaricatis impartiatue vindicta aut medela. De reducto ad mentem Anatolio, de composita Ecclesia Constantinopolitana, de bonoratis Sancti Flaviani reliquiis, de catholicis Episcopis ab exilio revocatis egit Principi gratias, dicens hunc esse *virtutis ejus titulum, pietatis fru-* Epist. 44. *ctum*: Quin & ad ejusdem preces vitiosum Anatolii Episcopatum dispensatoriè purgavit & firmavit, variosque alios Ephesi lapsos Episcopos admisit ad suarum solarum Ecclesiarum communionem; at verò Dioscorum Alexandrinum, Juvenalem Hierosolymitanum, Eustatium Berytensem, reliquosque latrocinii Primates haberi voluit ut communionis exortes, nec ad al- Epist. 40. c. 1. 2. 3. tare recitari: Nec ad ullam retractationem inflecti unquam potuit, uti liquet ex novissimis ejus litteris ad Synodum præsentem. Et apud optimum Principem non fuit opus verbis: Proprio ille motu promiserat synodali dispositione dumtaxat *declarandum*, *quod* Pontificia *Sanctitas* secundùm Ecclesiasticas Regulas definiisset.

Nihilominùs ob grandem Eutychianistarum in Oriente potentiam, notamque sudaciam Dioscori non erat securus Pontifex, Ephesinas denuò turbas ac miserias metuens optabat universos suæ Diœcesis Episcopos ad Synodum mittere, cum istis æquo numero certaturos; Rem eo tempore impossibilem, quod Africa sub Wandalis, Gallia & Hispania sub Francis, Gothis, Burgundionibus, aliisque Barbaris jacerent. Hinc aut differri Synodum, aut sanè, quod Theodoretus Cyri Episcopus potenter suadebat, coram Epist. 133. 138. oculis suis Romæ fieri postulavit à Principe, suum accessum ad Orientalem Synodum excusans ex more. Et quoniam plures apud Ephesum lapsi & jam suarum dumtaxat Ecclesiarum communione donati Episcopi postulabant misericordiam ampliorem, Lucentium Esculanum Episcopum ac Basilium Romanæ Ecclesiæ Presbyterum direxit Constantinopolim, qui in deliberationis consortium adsumpto Anatolio Episcopo Epist. 44. 46. veraciter conversis impartirent remedia plenæ sanitatis. At Principi neque Italia, neque dilatio placuit: ideòqne propensissimæ ejus in Deum & reparandam Ecclesiam pietati fisus Pontifex se accommodavit, à nostra interim Gallicana, quam viris doctissimis & fortissimis semper abundasse scribit in libro adversùs Vigilantium Sanctus Hieronymus, Ecclesia expostulans synodale de sua ad Sanctum Flavianum Epistola judicium, indictæ jam intra Orientem Synodo transmittendum: Eutychianistarum rabiem, quod missis personis non posset, volebat saltem Latinorum Episcoporum litteris compescere. Et quidem Epistolam illam non tantùm ut germanissimè orthodoxam, sed & tamquam novum fidei Symbolum ab omnibus fidelibus memoriæ verbotenùs mandandum, laudavit omnis Gallia; seriùs tamen post dimissam Synodum nostram venit istud nobilem suffragium, quod *aurarum præter consuetudinem intemperies* longioribus induciis morata esset Apostolicum mandatum, datum Ravennio Metropolitæ Arelatensi.

Suos ad Synodum nostram Legatos ac Vicarios exprimit Pontifex in litteris ad Princi- Epist. 50. pem. *Bonifacium de Compresbyteris meis ab urbe direxi, & de Episcopis fratrem meum Paschasinum de Sicilia feci navigare, qui vicem meam sufficienter implerent, datis per eosdem Epistolis ad eos*, Lucentium utique & Basilium, *qui legationem ante susceperant, ut ipsi quoque prædictis ad implendas partes præsentiæ meæ jungerentur*. Eosdem quatuor laudat in alia ad Principem nec non ad Epist. 43. Synodum Epistola. *Nec me, ut voluit vestra Clementia, ab illo credatis abesse Concilio, cùm in his fratribus, quos direxi, id est, Paschasino & Lucentio Episcopis, Bonifacio ac Basilio Presbyteris, & in fratre meo Juliano, quem eorum volui esse participem, etiam mea sit existimanda præsentia*. Basilium in litteris ad Theodosium Augu- Epist. 33. 34. 35. stum vocat *Virum probatissimum, cujus sibi sit nota devotio*, estqne omninò ille ipse, quem unà cum Senatore Presbytero, & Abundio ac Asterio Episcopis legavit dicto Principi Theodosio ad moderandas miserias & excessus latrocinii Ephesini. In Actis synodalibus nulla fit ejus memoria; Existimo aut revocatum aut defunctum. Lucentius fuit Esculanus, Paschasinus Lilybeti in Sicilia Episcopus, Legatorum primus, de Epist. 49. quo Pontifex ad Principem Martianum: *Evocatus est de ea Provincia, quæ videtur esse securior*. Eo enim tempore Gensericus Wandalorum Rex necdum ausus fuerat insulam tentare. Addit Pontifex: *Certus sum, quod absque odio & gratia sit acturus*. Fuisse namque virùm doctissimum atque sanctissimum ostendunt aliæ Pontificis ad ipsum litteræ, insignisque ejus patientia in extremis malis captæ postmodùm à dicto Barbaro insulæ illatis. Pergit Pontifex de Juliano Episcopo Coensi: *Consortem fratrem quoque meum Julianum addentes Episcopum*. Ephesini, cui adsueverat, latrocinii, omnium Ecclesiasticorum in urbe Regia ac omni Oriente negotiorum, latinæque & græcæ linguæ erat ille peritissimus;

Atta-

Attamen Legatus non fuit, sed Legatorum dumtaxàt Consiliarius.

De venturis ad Synodum Episcopis ità habet Sacra Divalis directa ad omnes Orientis, Thraciæ, ac Illyrici Metropolitas. *Tua Sanctitas cum quantis approbaverit Reverendissimis Episcopis sub suo Sacerdotio constitutis sanctarum Ecclesiarum, expertas habentibus Divinas Scripturas, & in scientia & doctrina orthodoxæ & veræ fidei præ cunctis eminentibus, advenire festinet*. Epiphanius Tyriorum Metropolita in litteris ad Synodum Constantinopolitanam sub Menna Patriarcha meritò hanc Synodum vocat magnam, verèque Facundus Hermianensis Episcopus scribit fuisse numerosissimam. Etenim Ceeropius Sebastopolitanus Episcopus in quarta Actione dixit fuisse Episcopos mille ducentos, Lucentius autem Romanus Legatus solos sexcentos, adstipulaturque Sanctus Leo in litteris ad Episcopos Gallicanos. Relatio synodalis ad laudatum Pontificem, & Martiani Augusti ad Palladium Prætorio Præfectum directa adversùs Eutychetem ac ejus monachos sex statuunt solos quingentos viginti. Nicephorus Calixtus vult fuisse sexcentos triginta sex, adstipulaturque Hincmarus Remensis Episcopus in litteris ad Ludovicum tertium Francorum Regem, ajens fuisse plusquam sexcentos triginta. At verò Seleucus Amasenus Episcopus ac Helenoponti Metropolita, in litteris ad Leonem Augustum exstantibus post hanc Synodum, affirmat fuisse sexcentos triginta, quæ sententia est omninò communis & vera. Eam assiduè leges in antiquis monumentis.

L.1.Conc. Chalced. Epist. 36.
Act. 5.
L.2. c.6.
Epist. 52.
L.3.Conc. Chalced. Epist. 2. c.12.
L.15.c.16.
Epist.29.

Porrò ex solo Oriente, Thracia, atque Illyrico Episcopos invitavit Marcianus Augustus, quod Africa, Gallia, Hispania, ac omnis fermè Occidens gemeret sub Barbaris spernentibus Romanam Majestatem, ideòque earum regionum Antistites Pontifici eorum Patriarchæ reliquit. Addit Evagrius Epiphaniensis. *Nestorium etiam accersitum Zacharias Rhetor affectione quadam animi inductus refert*: Utique ad movendam ac promovendam causæ suæ ab Ephesina Synodo damnatæ retractationem. At illum mentiri evincit vel sola Oasis, in quam ad perpetuam oblivionem fuit Nestorius proscriptus. Addit Eustatius Berytensis Episcopus in litteris ad Joannem Episcopum ac in litteris ad Joannem Presbyterum. *Huc* Chalcedonem *adventarunt, qui Nestorii reliquias sedulò perquirunt, & contra Concilium ità cœperunt vociferari*: QUID EST, QUAMOBREM SANCTIS VIRIS DENUNCIATUR ANATHEMA? *Sic ut Imperator rem graviter & acerbe ferens jusserit satellitibus, ut eos indè procul expelleret*. Executus est Pontificis mandatum ad Synodum. *Prioris Ephesinæ Synodi, cui sanctæ memoriæ Cyrillus Episcopus tunc præsedit, contra Nestorium specialiter statuta permaneant: Ne tunc damnata impietas ideò sibi in aliquo blandiatur, quia Eutyches justa execratione percellitur. Puritas enim fidei atque doctrinæ, quam eodem, quo sancti Patres nostri, spiritu prædicamus, Nestorianam & Eutychianam cum suis auctoribus condemnat pariter & persequitur pravitatem*. Futurum prævidebat Pontifex sapientissimus, ut & Nestoriani postulata causæ suæ retractatione turbarent, & Eutychiani quovis quæsito fuco Synodum de Nestoriana lue infamarent, ideòque ambos voluit denuò pariformiter ab illa damnatos. Quapropter benè concludit Evagrius: *Quomodò igitur Nestorius sit accersitus, non possum equidem dicere*.

L.1. c.2.
Epist.47.

Locus Synodo destinatus fuit Nicæa Bithyniæ. Ità disertè habet Sacra Divalis. Et laudatus Evagrius. *Sacerdotes primò Nicæam accersiti sunt, adeò ut cùm Leo Romanus Episcopus ad eos litteras daret per Paschasinum, Lucentium, & cæteros, quos eò ad suum locum supplendum miserat, eas sic inscriberet*: EPISCOPIS NICÆÆ CONVOCATIS. Quod ipsum notat Vaticana generalium Conciliorum editio facta jussu Pauli quinti Pontificis. Addidit Princeps in litteris tractoriis ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum: *Sciat Religio vestra etiam Serenitatem nostram venerabili Synodo interfuturam, nisi fortè publicæ necessitates in expeditionibus nos detinuerint*. Eo namque tempore Dei flagellum Attila Illyrico imminens ità loqui cogebat. Etiam post lapsas Calendas Septembres & adunatos Nicææ Episcopos extorsit hæc verba: *Quia volumus interesse sancto Concilio, retinent verò nos publicæ & necessariæ utilitates in expeditione* apud Illyricum, *dignetur vestra Religio non arbitrari grave nostræ Tranquillitatis absentiam sustinere, sed orare, quatenùs ea, quæ inter manus habemus, Deo auxiliante, benè disponentes illuc venire possimus*. Consulari interim Bithyniæ Stratego datum est mandatum compescendi turbas, ejiciendique Clericos & Monachos non necessarios, à quibus soleant cieri motus. Attamen Apostolici Legati ob cognitum Eutychianistarum genium anxii hærebant in Regia civitate, sine Principe nolentes Nicæam accedere, varii Episcopi *corporis infirmitate ac aliis diversis causis laborabant*, ideòque Princeps venire volens, at non valens scripsit ad Synodum. *Licèt plurimarum publicarum causarum nobis sit hic remorandi necessitas, tamen præponendam omnibus curam sanctæ & orthodoxæ fidei judicamus. Nam & Religiosissimi Episcopi & Presbyteri, qui vice sanctissimi & Deo dilectissimi Leonis Archi-Episcopi felicissimæ urbis Romæ venerunt, à nostra Tranquillitate petierunt, quatenùs omni modo nos adesse debeamus sancto Concilio, adfirmantes, quoniam non patientur illuc, absente nostra Pietate, venire. Secundùm petitionem verò vestræ Sanctitatis nos ipsi valdè quærentes velociter vestrum sanctissimum Concilium celebrari, festinamus ad vos quantocyùs advenire. Undè, si placet vestræ Pietati, ad Chalcedonensem Civitatem venire dignemini: Illuc enim excurremus, licèt hic nos publicæ causæ detineant*.

L.1.Conc. Chalced. Epist.37.
Epist.38.
Epist.39.
Epist.40.

At ecce supervenit casus funestissimus, de quo Theodorus Ecclesiæ Alexandrinæ Diaconus in libellis Leoni Pontifici & Synodo nostræ exhibitis adversùm crimina Episcopi sui Dioscori. *Ostendam & quod in Nicæa Metropoli ab eo temerariè gestum est. Hic namque sanctissimus Dioscorus, magis autem circa omnia ferocissimus, in consuetudine habens leges prævaricari, nihil arbitrans quod ab ipso in sanctæ memoriæ Flavianum commissum est, insuper ad mala majora se vertit. Excommunicationem namque faciens contra sanctissimum ac beatissimum Apostolicæ Sedis magnæ Romæ Episcopum, suasit subscribere eis, qui cum ipso de Ægypto venerant*,

Act. 3.

rant, Sanctissimis Episcopis plùs minùs numero decem (neque enim ampliores cum ipso extre ausi sunt propter ea, quæ ab ipso in Epheso contra leges perada sunt) aliquoties comminans, aliquoties nolentes decipiens. Undè lacrymantes atque gementes nefandæ illi chartæ subscripserunt. Ephesinas, ubi Sanctum Leonem Pontificem, tamquam judicem Eutychetis appellatinne suspensum, è Præsidis throno deturbarat, latrocinales artes cum fœnore resumpsit Legatorum Romanorum absentia & piissimi Principis occupationibus abusus Dioscorus, cum decem solummodò criminosis Episcopis, compulsis & horridum Eusebianæ factionis facinus aversantibus, ausus est in eumdem Pontificem, tamquam quinti Nicæni Canonis ex susceptis Flaviano, Eusebio Dorylеensi, ac aliis Episcopis per generalem Synodum damnatis prævaricatorem, latrare vanæ excommunicationis convicium, ità illum denuò excludere Synodo, agereque ipsi non Præsidem, sed tyrannum. Adeò non frustrà sapientissimus Pontifex ac ejus Legati timuerant turbas, voluerantque adesse plurimos Episcopos Latinos. Tunc factum est, quod Princeps scribit ad Synodum. *Quoniam Ætio Archi-Diacono Regiæ civitatis sanctissimæ & catholicæ Ecclesiæ referente nostræ Tranquillitati, cognovimus vestram Sanctitatem formidare, ne fortè Eutychetis sectatores, aut alter aliquis seditiones aut tumultus*
Epist. 41. *aliquos facere moliantur, ea propter significavimus vobis, ut prædictam causam nullatenùs formidantes adveniatis in Chalcedonensem civitatem. Speramus enim Dei Clementia, quia absque aliqua perturbatione aut tumultu, omnibus secundùm orthodoxam & veram fidem justè & Deo placitè constitutis, unusquisque vestrum ad propria quantocius revertetur.* Data est Epistola decimo Calendas Octobres apud Heracleam Thraciæ: Eo enim ex Illyrico, terrorem ac frænum impositurus Dioscoro, accesserat, relicta ob Deum Republica, optimus Augustus, viceque sua plurimos imperii ac senatus Principes misit Chalcedonem, atque ità octavo idus Octobres fuit illic Synodus inchoata.

Chalcedonem fuisse civitatem amplam ac insignem testatur ipse Princeps in secunda ad Synodum Epistola, dicens eam transferri Nicæa Chalcedonem, *Ne angustia civitatis Episcopos ampliùs faciat laborare.* Quocircà Chalcedon superabat Nicæam, quam quis nesciat nobilem fuisse & opulentam? Acta synodalia assiduè scribunt: *In Chalcedonensi civitate, Metropoli Provinciæ Bythiniæ.* Per anticipationem. Etenim non nisi post
Act. 6. peractam Synodum dixit Princeps ad Patres. *Ad honorem Sanctæ Martyris Eufemiæ, & vestræ pariter Sanctitatis, Chalcedonensem civitatem, in qua sanctæ fidei Concilium gestum est, Metropolis privilegia habere sancimus, nomine tantùm hanc honorantes, salva videlicet Nicomediensium civitati propria dignitate.* Et acclamarunt omnes Episcopi, *Justum judicium Imperatoris, digni tanta Martyre.* Fidei definitionem etiam à laudata Martyre, in cujus Basilica prodiit, fuisse insigni miraculo honoratam scribit Nicephorus Calixtus: Ejusque lucidam memoriam facit & Relatio synodalis ad Sanctum Papam Leonem.

CAPUT SECUNDUM.

Exponuntur Acta Synodi.

Romanorum Legatorum hæc fuit prima vox ad Gloriosissimos judices. *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ urbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apostolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archi-Episcopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare necesse est. Si ergò præcipit vestra Magnificentia, aut ille egrediatur, aut nos eximus.* A solenni Romani Primatus prædicatione ducunt exordium, volentes restaurare insignem illi injuriam & Ephesi & Nicææ à Dioscoro illatam. Adeò duri in tantum Patriarcham Apostolici mandati causam postulantibus gloriosissimis judicibus reposuit Paschasinus Legatus: *Cùm intromissus fuerit, necesse est, ut illi objiciatur.* Ex quo vides Dioscorum ad primam Legatorum vocem fuisse omninò è Synodi consessu ablegatum. Addidit Paschasini Collega Lucentius Episcopus. *Judicii sui necesse est eum dare rationem, quia cùm personam judicandi non haberet, præsumpsit, & Synodum facere ausus est sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est.* Et infrà. *Non patimur tantam injuriam nec vobis fieri, nec nobis, ut iste sedeat, qui judicandus advenit.* Et denuò Paschasinus. *Nos contra præcepta Beatissimi atque Apostolici Papæ gubernatoris Sedis Apostolicæ venire non possumus, nec contra Ecclesiasticas regulas, vel contra Patrum instituta.* Ei, qui Ephesi sese tamquam judicem appellatione suspensum è Præsidis sede contra Divinam Legem atque Apostolicum Canonem detruserat, justissimum talionem reddidit Sanctus Leo Pontifex, utpotè tyranno per variorum Episcoporum justissimas appellationes veracissimè suspenso, & reo adsumptæ in facta contra Apostolicæ Sedis jussum generali Synodo Præsidentiæ, quod Lucentius Legatus meritò dixit nunquam factum, nunquam licuisse. Quocircà licèt Legatos de adsumpta simul judicis & accusatoris persona quidam traducerent, in reorum tamen locum è Patriarchali throno dejectus est Dioscorus, crimina sua ex Eusebii Dorylеensis Episcopi & aliorum accusantium ore aut libellis auditurus, & tamquam reus de suis in Ephesino latrocinio actis judicandus.

Perrexerunt Gloriosissimi judices. *Ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei* Apostolicam Sedem Appellanti, dogmaticamque ad Sanctum Flavianum Epistolam & supremum Romanæ Ecclesiæ Primatum palàm profitenti, *Episcopatum Sanctissimus Archi-Episcopus Leo, & sacratissimus ac piissimus Imperator,* tamquam Apostolicæ sententiæ executor, *sanxit eum adesse sanctæ Synodo.* De Nestorianæ causæ patrocinio, & Capitulorum Sancti Cyrilli ac Ephesinæ Synodi impugnatione erat Theodoretus famosissimus, ideòque discordarunt de illo Episcopi, quidamque pro illo & Sede Apostolica, quidam adversùs illum

tamquam Nestorii fautorem longè pessimum exclamarunt admodùm turbidè, & Gloriosissimi judices fuere coacti ad hanc interlocutionem: *Acclamationes istæ populares neque Episcopos decent, neque partes juvant*. Admissus nihilominùs est propter Apostolicæ Sedis auctoritatem ad locum & suffragium Episcopi, uti patenter ostendit Facundus Hermianensis Episcopus; attamen, uti ad L. 5. c. 3. Histriæ Episcopos scribit Pelagius secundus, *cum resistentium certamine*, & uti gloriosissimi judices Cap. 10. addiderunt, *Reservata accusatione*. In octava Synodi Actione dogmaticam Sancti Leonis Epistolam, dubitantibus de illa Illyricianis Episcopis ac Palæstinis, lucidè expositam, & coram omni Synodo generosè anteà adsertam, denuò professus est, & Nestorio dixit apertum anathema, atque tunc Apostolica pro ipso sententia est plenissimè comprobata per omnem Synodum, nomen ejus insertum Ecclesiasticis Episcoporum tabulis, ac edita adversùs illam Theodosii Augusti lex, Ephesini latrocinii Acta confirmans, est Post Con. Chalc. per Principem Martianum cassata. *Iniqua*, inquit, *sententia nihil obsit Theodoreto, qui eadem lege continetur:* Ep. 19. 11. *Quoniam non possunt Sacerdotes Constitutione damnari, quos Synodicum ornat de confirmata reli-* Epist. 63. *gione decretum*. Quin Sanctus Leo Pontifex solennibus illi litteris gratias egit, estque adgratulatus. Attamen Nestoriani perrexerunt jactare ut suum, & Eutychiani odisse & aversari ut Nesto- Collat. 7. rianum. Etenim ad quintam Synodum dixit Constantinus sacri Palatii Quæstor de Sergio Ecclesiæ Cyrensis Episcopo Nestoriano, quod ejus Clerici Theodoreti imaginem rhedæ impositam psallentes cum processione deduxerint, ipse verò Diodori Tharsensis, Theodori Mopsuesteni Episcopi, Theodoreti, ac Nestorii tamquam Martyris festum egerit, ideoque per Justinum Augustum fuerit ejectus de Episcopatu. At verò Dioscorus Presbyter & Cheremon Lector, Ecclesiæ Alexandrinæ in Regia civitate Apocrisarii, Cresconio & Germano Episcopis, Anastasii secundi Pontificis ad Anastasium Augustum Legatis, dixere sese huc usque fuisse aversatos dogmaticam Sancti Leonis Epistolam, quod eam in pravum sensum *interpretati essent hi, qui cum Theodoreto Cyrorum civitatis Episcopo tunc fuerant Nestorianæ hæresis sectatores*. Et Episcopi Severiani dixere in Collatione Constantinopolitana. *In tantum per dolum anathematizavit Chalcedone Nestorium Theodoretus, quia postquam anathematizavit, dixit*, VALETE. Synodum Chalcedonensem tamquam Nestorianam fuerunt detestati, quod à Theodoreto, Iba, aliisque, quos Nestorianos existimabant, Episcopis esset subscripta. Et reverà in Synodo Chalcedonensi Theodoretus ad Episcopos dixit, VALETE. Exponit in laudata Collatione Hypatius Episcopus Ephesiorum. *Volens Theodoretus satisfacere, quemadmodùm saperet, nec tamen permissus est propter anticipatos quosdam atque in eo scandalizatos, postquam vidit non suscipi satisfactionem suam, anathematizans Nestorium & Eutychen addidit*, VALETE. *Cur autem hoc ipsum dixerit*, VALETE, *superiùs manifestavit, dicens:* QUONIAM NEC SEDEM AMBIO, NEC PRO EPISCOPATU SOLICITUS VENI, SED UT PERSUADEAM, QUEMADMODUM CREDO, PROPTER QUOD ANATHEMATIZO, SICUT JUBETIS, ET VALEFACIO VOBIS. *Undè neque sanctum Concilium, neque Gloriosissimi Judices ad injuriam hunc sermonem susceperunt, scientes, quia antequam sanctum illud Concilium fieret, pacificatus esset Beato Cyrillo, qui ab eo injuratus est in contradictoriis libris duodecim Capitulorum*. Quinta tandem Synodus composuit quæstionem.

Exindè nostra Synodus Ephesini latrocinii ac utrinsque sub Sancto Flaviano Constantinopolitanæ adversùs Eutychen Synodi Acta & Episcopos discussit, occupata *usque ad ultimam vesperam*, tandemque auditis partibus interlocuti Act. 3. sunt Gloriosissimi Judices. *Quoniam Flavianus religiosæ memoriæ, & Eusebius reverendissimus Episcopus ex gestorum & cognitionum scrutatione, & ipsa voce quorumdam, qui tunc Synodo præfuerunt, confitentium se errasse, & frustra eos damnasse, quia nihil circa fidem monstrantur errasse, ostenduntur injustè depositi*. Acclamarunt omnes Episcopi integri: *Hæc justa sententia, justus Senatus, justum Concilium, Deus Martyres vindicavit*. Et alio in loco. Act. 11. *Flaviano æterna memoria, orthodoxi æterna memoria, ecce ultio, ecce veritas, Flavianus post mortem vivit, Martyr pro nobis oret*. Acclamarunt & ipsi ejus in Ephesino latrocinio damnatores: *Omnes erravimus*, à Dioscoro aut seducti aut compulsi, *omnes veniam mereamur*. Eum omnis passim antiquitas vocat secundum Abel. Quare meritò Martianus Augustus Præcessoris sui Theodosii adversùs illum pro latrocinio Ephesino legem, tamquam *iniquam sceleratorum obreptione extortam sententiam*, cassat & damnat, addens de nostra hac Synodo: *Flaviano & anteactæ vitæ palmam & mortis tribute gloriosæ*. Eum etiam Romana Ecclesia inscripsit suis Sanctorum tabulis: *Con-* Febr. 17. *stantinopoli, Sancti Flaviani Episcopi, qui cùm fidem catholicam Ephesi propugnaret, ab impii Dioscori factione pugnis & calcibus percussus post triduum vitam finivit*. Colit non mortis, sed translationis per Martianum Augustum, ex Epypa, seu Hypepa Lydiæ civitate, factæ diem, quam Nicephorus Calixtus errat factam à Principe Theodosio. Porrò pravæ illius legis extortor fuit Chrysaphius Eunuchus, de quo Comes Marcellinus ad Consulatum Avieni: *Martianus imperium* L. 14. c. 49 *adeptus est, Chrysaphius Eunuchus, Pulcheriæ Theodosii sororis nutu, sua cum pecunia interemptus est*. Ità optimi Principes imperii sui exordia dedicarunt in sanguine peccatoris.

Pergunt Gloriosissimi Judices. *Videtur nobis justum esse, si placuerit Divinissimo ac piissimo Domino nostro, eidem pœnæ Dioscorum reverendissimum Episcopum Alexandriæ, & Juvenalem reverendissimum Episcopum Hierosolymorum, & Thalassium reverendissimum Episcopum Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebium reverendissimum Episcopum Ancyræ, & Eustatium reverendissimum Episcopum Beryti, & Basilium reverendissimum Episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui tunc potestatem & Principatum Synodi tenuerunt, subjacere, & à sancto Concilio secundùm Regulas ab Episcopali dignitate fieri alienos*. Et acclamarunt Episcopi: *Justum judicium*. Hæc judicum verba *A Sancto Concilio*, &c. Expo-

nit

nit Joannes Germaniciensis Episcopus dicens ad
Act. 3. Dioscorum. *Gloriosissimi Judices & sacratissimus Senatus decernens adversùs tuam Reverentiam promulgavit sententiam, si hoc placuisset sanctissimis Episcopis, quibus hanc inferre à Domino Deo creditum est.* Adeò olim in generalibus Synodis laici Episcopos non judicabant. Quin immò Dioscoro, Gloriosissimos Judices examini suæ causæ adesse postulanti, respondit Cecropius Sebastopolitanus Episcopus: *Quando Regularia*, id est, Episcoporum in Ecclesiasticas Regulas delicta, *examinantur, neque judices, neque aliquos laicos interesse oportet.* Solis fidei quæstionibus, & quidem merè audiendis, poterant adesse. Legatis itaque Apostolicis simplicem damnandi & judicandi Dioscori licentiam dedere Gloriosissimi Judices: Necessariam, quod sese ille adversùs Synodum Principis protectione muniisset.

Suscepit itaque Synodus accusatorios adversùs illum libellos, non tantùm ab Eusebio Dorylensi Episcopo, sed etiam à Theodoro & Ischyrione Diaconis, Athanasio Presbytero, ac Sophronio fideli laico Ecclesiæ Alexandrinæ, Sancti Cyrilli consanguineis, per Dioscorum variè & graviter adflictis, tamquam in quos Cyrillus Ecclesiasticas opes malè contulisset. Tertiò per Legatos Episcopos à Synodo juxta antiquum Canonem ad satisfaciendum citatus Dioscorus est variè tergiversatus, ideòque coacti tandem Legati Apostolici adversùs illum pronunciarunt.
Sanctissimus ac Beatissimus Archi-Episcopus magnæ
Act. 3. *& senioris Romæ Leo, per nos & per præsentem sanctam Synodum, unà cum ter Beatissimo & omni laude digno Beato Petro Apostolo, qui est Petra & crepido catholicæ Ecclesiæ, & rectæ fidei fundamentum, nudavit Dioscorum tam Episcopatus dignitate, quàm etiam ab omni sacerdotali alienavit ministerio.* Eamque sententiam omnes omninò Patriarchæ, Primates, Metropolitæ, Episcopi confirmarunt, addentes suo suffragio: *Sicut Beatissimus Pater noster Leo per Vicarios suos interlocutus est, his ego concors effectus, &c.* Ex quo vides generalium Synodorum decreta in solum Romani Episcopi nomen condi & edi non esse, uti quidam garriunt, recens posteriorum Pontificum commentum & usurpationem, sed antiquissimum Ecclesiæ Canonem & consuetudinem.

Porrò crimina, ob quæ dejectus Dioscorus, fuere varia. Primum est, quod Eutychen sibi similia sapientem, & regulariter in Synodo Constantinopolitana à proprio Episcopo Sancto Flaviano damnatum, præsumens sibi in Ephesino latrocinio Primatum, irregulariter in communionem recepisset, & quidem priusquam consideret synodaliter cum Episcopis, atque ità prævaricatus esset & fidem orthodoxam & quintum Canonem Nicænum. Relatio synodalis ad Leonem Pontificem ità exponit. *Multa prius pessimè operatus Dioscorus priora sequentibus superavit. Nam Beatum illum inter Sanctos Constantinopolis Pastorem Flavianum, Apostolicam proferentem fidem, & Dei amantissimum Episcopum Eusebium, præter omnem Canonum consequentiam, deposuit atque damnavit, & Eutychen pro impietate damnatum suæ tyrannidis decretis innoxium statuit, & dignitatem, quæ à vestra illi ablata fuerat Sanctitate, illi restituit: Et in summa, sicut singularis ferus in vineam irruens, quam optimam repesit plantationem, evertit; quam verò ut infructuosam eradicatam, rursùs induxit, & eos quidem, qui ea, quæ sunt Patrum, sapiunt, abscidit, eos verò, qui lupi demonstrati sunt, super oves imposuit.* Et Relatio synodalis ad Valentinianum & Martianum Augustos. *Eutychi ægrotanti impietate Manichæi, & legitimè abdicato, tam Sacerdotium quam Monachorum Principatum ante decretum Synodale irregulariter reddidit. Et hoc, cùm Beatissimus & Sanctissimus magnus Romæ Archi-Episcopus Leo per litteras convenientia decrevisset, & scelestam Eutychis in scriptis damnasset perfidiam, dicentis:* CONFITEOR QUIDEM ANTE ADUNATIONEM EX DUABUS NATURIS DOMINUM NOSTRUM JESUM CHRISTUM, POST UNITIONEM VERO UNAM ESSE NATURAM. *Et in Dei amantissimum Episcopum Eusebium iniqua commisit. Adhuc autem & quosdam à diversis Conciliis ritè damnatos in communionem propria auctoritate suscepit.* Eutychetis damnationem à Sede Romana confirmatam exutilare fuit non solummodò quintum Nicænum, sed & Divinum Evangelii Canonem prævaricari. Et hæc omnia fecit *irregulariter, propria auctoritate, ante synodale decretum, priusquam cum Episcopo in Epheso consideret.* Numquam enim, uti frequenter inculcat Theodoretus, à scabiosa damnati Eutychetis communione abstitit, & hanc suam prævaricationem per violentam in Ephesino latrocinio tyrannidem firmavit decreto synodali. Facinus adeò fœdum, ut etiam Severiani Episcopi de illo erubuerint, dicentes in Collatione Constantinopolitana: *Eutychen tamquam acta forsitan pœnitentia Dioscoro justificavit.* At fabula est, solidè refutata per Hypatium Episcopum Ephesiorum.

Secundum ejus crimen ità exposuere Legati
Apostolici. *Super hæc neque Epistolam legi permi-* Act. 3.
sit Beatissimi Papæ Leonis, scriptam ad sanctæ memoriæ Flavianum, & hoc frequenter rogatus à postitoribus recitari eam, & cum juramento fieri lectionem promittens: Qua non lecta scandalum & læsionem sanctæ Dei Ecclesiæ per totum orbem pertulerunt. Lapsi enim in Ephesino latrocinio Episcopi post auditam in hac Synodo Epistolam exclamarunt: *Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides, Petrus per Leonem ità locutus est, hæc in Epheso cur lecta non sunt?* Relatio synodalis ad Valentinianum & Martianum Augustos, à Nicolao primo Pontifice in litteris ad Michaelem Augustum lau-
data, primum & principale Diosfcuri crimen fuisse Epist. 9.
affirmat, *quod Epistolam à Sanctissimo Archi-Episcopo senioris Romæ Leone directam ad sanctæ memoriæ Flavianum recitari prohibuit Episcopis Ephesi congregatis, & hoc post promissiones suas & juramenta plurima.* Criminis radicem aperit laudatus Nicolaus, dicens Apostolicas de fide litteras in generalibus Synodis consuesse non tantùm legi, sed & publicè adfigi, tamquam Episcopis regulam credendi & suffragandi. Et hinc Hincmarum Remensem Episcopum, litteras suas auctoritate Regia suspendenrem, idem Pontifex secundum Dioscorum appellavit. Quin & S. Ignatinm Patriarcham ob similem, fictam tamen, in Benedicti tertii litteras injuriam ità appellavit ipse Photius.

Pergunt Legati Apostolici de tertio Dioscori crimine. *Secnndis excessibus priorem iniquitatem valdè transcendit. Præsumpsit enim & excommunicationem dictare adversùs sanctissimum, & beatissimum Archi Episcopum magnæ Romæ Leonem.* Et Relatio synodalis ad laudatum Pontificem. *Et post hæc omnia insuper & contra ipsum, cui vineæ custodia à Salvatore commissa est, extendit insaniam, id est, contra tuam quoque Apostolicam Sanctitatem, & excommunicationem meditatus est contra te, qui corpus Ecclesiæ unire festinas.* Et Relatio ad Valentinianum ac Martianum Augustos. *Super alias suas nequitias & adversùs ipsam Apostolicam Sedem latravit, & excommunicationis litteras adversùs sanctissimum ac beatissimum Papam Leonem facere conatus est.* Rectè dicit, *Latravit*, &c, *Facere conatus est*: Etenim Romani Episcopi excommunicatio in nullius hominis potestate est, sed in solo hominum, ad extremam impietatis insaniam, caninumque latratum ac rabiem dejectorum, vano & irrito conatu.

De hocce crimine ad Gloriosissimos judices, Dioscorum de Eutychiana hæresi traducentes, reposuit Anatolius Episcopus Constantinopolitanus: *Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit Domino Archi-Episcopo Leoni.* Act. 5. De quo dicto scribit Facundus Episcopus Hermianensis. *Labor nobis est Concilium* L. 5. c. 3. *Chalcedonense contra Nestorianos defendere pro interlocutione Sancti Anatolii Constantinopolitani Antistitis, qui Dioscorum confirmatorem Eutychiani dogmatis, & fidei Catholicæ oppressorem dixit non pro fide fuisse damnatum. Undè nobis Nestoriani dicunt, Quomodò illam Synodum recepistis, in qua non solùm multi, sed etiam potiore loco sederunt Episcopi, qui & ab Eutychianis ordinati sunt, & Eutychis atque Dioscori dogma sectati esse probantur? Aut quomodò asseritis eam pro damnanda Eutychis atque Dioscori perfidia congregatam, cùm ibi Constantinopolitanus Anatolius perfidia Dioscori, quæ illi communis cum Eutyche fuerat, approbavit, pronuncians eum non pro fide damnatum?*

Respondet idem Facundus. *De interlocutione Sancti Anatolii, quam super Dioscori persona protulit, respondemus, quia non ad hæresis crimen pertinere dicendum est aliqua parte de Dioscoro benè sensisse. Non enim ipsam perfidiam Dioscori Sanctus Anatolius approbavit, sed eum potiùs ab ipsa perfidia fieri voluit excusatum. Aliud enim est ideò hæreticum excusare, quod catholicus putetur; & aliud ipsam hæresin approbare atque defendere: Quemadmodùm aliud ideò accusare Catholicum, quod putetur hæreticus? & aliud ipsam improbare ac reprehendere catholicam fidem. Nam potest castitatis approbator atque dilector, non approbata fornicatione, fornicatorem, dum in persona fallitur, approbare; & non improbata castitate, castum, dum in persona similiter fallitur, improbare.* Anatolius fuerat Dinscori Archi-Diaconus & Apocrisarius, nec non Ephesi ab ipso promotus & consecratus in Episcopum, atque ità consecrationem suam à variis calumniis defensurus etiam Dioscorum ab hæresi defendere est conatus. Et sanè fieri possit, quod sola malevolentia, non perfidia ad tantam Ephesinam tyrannidem seduxerit Dioscorum. Quidquid sit, certum est Eutychianam perfidiam ad illo defensam, eum de illa damnatum meritò, atque ità dicta Anatolii interlocutio, quod etiam Facundus fatetur, graviter exorbitavit. L. 7. c. 3.

Adrianus secundus Pontifex, in litteris ad Sanctum Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum recitatis in Synodo octava, agens de Photii Nicolaum primum Pontificem excommunicare ausi insolentia, Anatolii interlocutionem exponit in sensum penitùs alium. Act. 3. *Universalis Chalcedone habita Synodus adeò hujusmodi temeritatem detestata est, ut in sententia, quam in Dioscorum protulit, hoc maximè memorare videatur, cùm de ipso dicit:* SECUNDIS EXCESSIBUS PRIOREM INIQUITATEM VALDE TRANSCENDIT; PRÆSUMPSIT ENIM ET EXCOMMUNICATIONEM DICTARE ADVERSUM SANCTISSIMUM AC BEATISSIMUM ARCHI-EPISCOPUM MAGNÆ ROMÆ LEONEM. *Priorem autem iniquitatem, pravitatem utique dicit hæreticam. Undè nota, quod Dioscorus secundis excessibus, quos in excommunicatione Romani Papæ dictata patravit, etiam hæresin Eutychianam valdè transcendisse referatur. Hinc & Anatolius ait:* PROPTER FIDEM NON EST DAMNATUS DIOSCORUS, SED QUIA EXCOMMUNICATIONEM FECIT DOMINO ARCHI-EPISCOPO LEONI. Est sensus verissimus, ast ab Anatolio non intentus.

Quartum Dioscori crimen fuit, *quod tertiò per Episcopos regulariter vocatus minimè voluit obedire, propria utique conscientia stimulatus.* Quam contumaciam plerique in suo suffragio Episcopi admodùm exaggerarunt. Rationem dat Relatio synodalis ad Pontificem. *Quoniam Salvatoris nos profitemur esse discipulos, qui omnes salvos fieri vult & ad agnitionem veritatis accedere, opere hanc misericordiam in Dioscoro festinavimus confirmare, & eum cum fraterna mansuetudine ad judicium vocabamus, non quasi tentantes abscindere, sed excusationis ei locum, salvandi causa, tribuentes: Et orabamus eum declarari victorem contra eos, qui eum diversis criminationibus accusabant, ut festiva celebrique lætitia Concilium dimittentes in nullo superaremur à Sathana, sed ille in semetipso inscriptam convictionem conscientiæ habens, refutatione judicii accusationibus suis adsensit, & legitimas ad se factas tres evocationes abjecit.* Gratiosa potiùs, quàm judicialis fuit evocatio, plenam veniam correcto spondens, idque contra antiquum Canonem, mandantem hæreseon Coryphæis nihil donari, nisi misericordem gratiam laicæ communionis. Nihilominùs non tantummodo impœnitens, sed *& glorians ille permansit in iis, pro quibus eum oportebat gemere, & se terræ prosternere.* A suprà memoratis Ecclesiæ Alexandrinæ Clericis objecta illi sunt & alia crimina: Verùm operosæ erant probationis, & jam adducta quatuor ad judicium sufficiebant, datum die Sabbathi, decimo tertio Octobris. At neque sic homo ferocissimus inclinari potuit: Sprevit judicium, divulgans Episcopatum sibi in brevi, etiam Synndo invita, reddendum. Quin & impurus Eutychianistarum monachorum, quos inter pessimus Barsumas, grex præsumpsit à Principe & Synodo postulare

causæ retractationem, firmarique solum, excluso Constantinopolitano, Symbolum Nicænum: Addidit non Dioscorum solummodò, sed & ipsum Eutychetem passum calumnias de hæresi, ideòque restituendos. Hinc coacta fuit Synodus ad publicandum Edictum, quod immobilis sit Cap. 14. dejectio Dioscori, nullaque illi spes restitutionis. Tunc, uti scribit Liberatus Diaconus, deportatus est Gangras in Papblagoniam, juxta assiduam Synodi exclamationem: *Ægyptium exilio*. Ac tandem in ejus locum ordinatus est Sanctus Proterius.

Porrò de Episcopis Ephesi per Dioscorum lapsis addunt in sententia Legati Romani. *Illis Apostolica Sedes veniam præstitit de iis, quæ ibi non voluntariè ab eis gesta sunt, qui & hactenùs permanserunt obedientes sanctissimo Archi-Episcopo Leoni, & omni sancto & universali Concilio: Hujus gratia & in sua communione eos sicut confideles suscepit.* Quosdam ante Synodum per Lucentium Episcopum ac Basilium Presbyterum, ea de causa legatos Constantinopolim, quosdam in ipsa Synodo, videlicet Juvenalem Hierosolymitanum, Thalassium Cæsareensem, Basilium Seleuciensem, Eusebium Ancyranum, ac Eustatium Berytensem, vetitos recitari ab Anatolio ad altare, & à Gloriosissimis judicibus traditos damnationi in plenam Synodi potestatem, pro quibus pœnitentibus clamarunt Episcopi alii: *Ipsi etiam* Act. 4. *quinque Episcopi fidei*, dogmaticæ Sancti Leonis Epistolæ, *subscripserunt, rogamus eos intrare*. Recepti tandem sunt ad Anatolii intercessionem, sursùmque acclamarunt Episcopi: *Hæc integra adunatio, hæc pax Ecclesiarum*. Quare ad Theodoretum Cyri Episcopum verè scribit Sanctus Leo solum impœnitentem Dioscorum, nullum cum illo Episcopum in hac Synodo periisse. Et Gelasius Pontifex in litteris ad Episcopos Dar- Epist. 13. daniæ: *In Synodo Chalcedonensi Sedes Apostolica* c. 2. *Pontificibus innumeris, qui latrocinio corruerant Ephesino, veniam poscentibus sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominùs sua auctoritate prostravit, quam congregatio, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est secuta. Quoniam sicut id, quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit; sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia tota suscepit.*

Restabat fidei definitio ac dogmatica Sancti Leonis Epistola, per Eutychetis ac Dioscori fæcem de Nestoriana scabie pessimè diffamata, quam etsi Pontifex nullis retractationibus aut disceptationibus voluerit subjici, dubitantes tamen de illa Episcopos paternè instrui permisit, Episcoposque Illyricanos ac Palæstinos instruxerunt laudatus Theodoretus, ac Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus, reliquos Anatolio ejusdem civitatis Episcopo instruendos Gloriosissimi judices tradidere. Permissionis causam exponit Pontifex in litteris ad eundem Epist. 63. Theodoretum. *Ne aliarum Sedium ad eam, quam* c. 1. *cæteris omnium Dominus voluit præsidere, consensus assentationis videretur, aut alia qualibet obrepere posset adversa suspicio, inventi priùs sunt, qui de judiciis nostris ambigerent. Et dum nonnulli, dissensionum incitati auctore, ad contradictionis bella prosiliunt, ad majus bonum, malum ejus auctore totius bonitatis dispensante, perventum est. Dulcius si quidem munera Divinæ gratiæ proveniunt, quoties non sine magnis sudoribus acquiruntur.* Etenim jam instructis Episcopis fuit post Nicænum & Constantinopolitanum Symbolum denuò lecta Epistola, admissaque tantis acclamantium gaudiis, ut eam Relatio synodalis ad Martianum Principem vocet fidei orthodoxæ columnam, & addat. *Impenetrabilem in omni errore propugnatorem Deus providit nobis, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad victoriam præparavit, doctrinis eum per omnia veritatis accingens, ut quemadmodùm ferveas affecta Petrus, & hic affecta ferventiore decertans, omnem ad Deum sensum intelligentiamque perducat.* Texit insignem Epistolæ apologiam adversùs criminatores Eutychianistas, ostendens Divinis Scripturis & Patrum confessioni per omnia conformem. Et Relatio ad ipsum Pontificem: *Vocis beati Petri es omnibus constitutus interpres, ejus fidei beatificationem super omnes adducens.*

Etiam fidei decretum nullam regulam, nisi laudatam Epistolam habuit. Formata fuerunt decreta duo; Primum, quod Rusticus Romanæ Ecclesiæ Diaconus, Synodi compilator, noluit *gestis inserere*, placebat Episcopis omnibus, eique à cunctis fuit acclamatum. *Epistolam definitio firmavit: Archi-Episcopus Leo, ut credimus,* Act. 5. *sic credit. Definitio subscribatur.* Et ipse Eusebius Episcopus Doryleensis: *Alia definitio non fiat.* Et alii plurimi Episcopi: *Aut definitio persistat, aut discedimus.* Soli cum quibusdam Orientalis Diœceseos Episcopis Romani Legati pauculas in illa, ambiguas & equivocationi obnoxias, voces improbarunt, ideòque constanter adversùm acclamatores cunctos ad Gloriosissimos judices fuere interlocuti. *Si non consentiunt Epistolæ Apostolici ac beatissimi viri Papæ Leonis, jubete nobis rescripta dari, ut revertamur, & ibi Synodus celebretur.* Et judices omninò obedierunt: Fieri mandarunt aliud, Dominis Romanis placiturum, decretum, addentes. *Si hoc non velit vestra Sanctitas, cognoscite, quia in partibus Occidentalibus habet fieri Synodus, eò quod Religiositas vestra hic noluit de vera & orthodoxa fide indubitanter definire.* Quare factum decretum aliud, cui plenè adclamari potuit: *Epistolam definitio firmavit.* Verè itaque ad Michaelem Angnstum scribit Nicolaus primus Pontifex. *Epistola Sancti Leonis Pa-* Epist. 9. *pæ apud omnes Orientales Episcopos adeò exstitit venerabilis, ut hanc columnam Orthodoxię vocarent, & omnes in ea, Præsule Constantinopolitano Anatolio præcedente, subscriberent: Ita ut Chalcedonensis magna Synodus nil definisse, nil respuisse, nil suscepisse, nisi quod vel illa vel vices Apostolicæ Sedis ibi reservantes difinierunt, projecerunt, vel admiserunt, penitùs agnoscatur.* Tanta apud tantam Synodum fuit Romanæ Sedi potestas. Landatum decretum egregiè exponit Theorianus, Manuelis Comneni Augusti Legatus, in disputatione cum Niercese Patriarcha Armeniorum.

Acta hæc sunt per quinque Actiones seu sessiones synodales, quarum novissima facta fuit undecima Calendas Novembris. Easdem Calendas octavo facta est sexta Actio, cui tandem Martianus Augustus cum piissima uxore Pulcheria interfuit, cunctaque huc usque gesta recitari audivit,

divit, probavit, ac à Sancto Leone Pontifice confirmanda supplicavit. *Nos*, inquit, *ad fidem confirmandam, non ad aliquam potentiam exercendam, exempla religiosi Principis Constantini, Synodo interesse volumus, ne vel ulteriùs populi pravis suasionibus separentur*. Adeò Augusti Principes olim Synodis non præsederunt. Hoc anno factum est, quod scribit Aurelius Cassiodorus in Chronico: *Romani, Ætio duce, Gothis auxiliaribus, contra Attilam in campis Catalaunicis pugnarunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit*. Eum priùs, pietatem munerante & adjuvante Deo, Martianus ex Illyrico fugarat, atque ità tandem potuit, quod semper optarat, Synodo adesse.

Et in hac Actione fuit omninò finita Synodus, uti solidè in litteris ad Eliam Aquilejensium Metropolitam ac Histriæ Episcopos osten-
C. 17. 18. 19. dit Pelagius Papa secundus. Etenim in hac Actione perfuncti mandato Apostolico ac omni synodali officio Episcopi clamavere ad Principem. *Supplicamus, dimitte nos; pie Imperator, dimitte nos*. Respondit verò Princeps: *Multùm quidem estis itinere fatigati, laborem perferentes, verumtamen sustinete adhuc tres aut quatuor dies*, utique ad finiendas speciales quasdam Episcoporum atque Ecclesiarum lites & causas. Et ad
L. 3. Epist. 37. Constantium Metropolitam Mediolanensem scribit Sanctus Gregorius Magnus: *In quinta Synodo de personis solummodò, non de fide aliquid gestum est, & de his personis, de quibus in Chalcedonensi Concilio nihil continetur, sed post expressos Canones facta contentio, & extrema Actio de personis ventilata est*. Et in litteris ad Secundinum mona-
L. 7. Ind. 2. Epist. 54. chum. *Sancta Chalcedonensis Synodus usque ad definitionem fidei & prolationem Canonum de generalibus caussis locuta est: Nam post prolationem Canonum specialia Episcoporum certamina sopire curavit*. Generalium Synodorum mos est, inquit
Cap. 17. laudatus Pelagius secundus, peractis fidei definitionibus Canones condere, atque ità conventum finire, *ut servato ordine priùs ad fidem corda ædificent, & tunc per Regulas Canonum mores Ecclesiæ actusque componant*: At verò nostra sexta Actio fidei definitionem conclusit, tres Canones edidit, & petiit abeundi licentiam: Ergo & istic Synodus seipsam finivit. Pergit Pelagius, *Quia verò & apud Episcopos, qui in Chalcedone resederunt, in veneratione Synodus non nisi usque ad fidei definitionem fuit, per hoc apertè ostenditur, quod plerique Græci antiquiores codices continere Synodum non nisi in sex Actionibus, subjunctis Canonibus, demonstrantur, ut omninò cætera, quæ privato studio fuerant mota, non habeant*. Probat ex litteris Alipii Cæsareensis in Cappadocia Primatis ad Leonem Augustum, testantis à suo Antecessore Thalassio solam fidei definitionem, id est, solas sex priores Actiones fuisse in Provinciam delatas. Porrò tres Canones sexta Actione editi sunt inter triginta à nobis explanatos tertius, quartus, & vigesimus. Quæ omnia ob futuras de quinta Synodo quæstiones sunt benè notanda.

CAPUT TERTIUM.

Exponuntur Acta Episcoporum post Synodum.

PRima quæstio fuit inter Photium Tyriorum Metropolitam & ejus suffraganeum Eustatium Episcopum Berytensem, qui à sacro Theodosii Principis Pragmatico non vacuum Metropoliticæ dignitatis nomen, sed & potestatem extorserat in Biblon, Botryn, Tripolim, Orthosiaden, Arcas, & Autaradon, civitates Tyriæ Metropoli subtractas. Berytus à Tyria, quæ Ibæ Edesseni Episcopi causam discussit, Synodo vocatur *Pulchra civitas*, eamque nova Ecclesia & nova Episcopali domo ornarat Eustatius, & hac via etiam in Metropolim impetrarat elevari. Causam priùs Constantinopoli in collecta ex advenis Episcopis Synodo judicarat Anatolius, definiens Ecclesiasticas, quas ex consuetudine Augustus facit, Metropoles esse solius honoris ac nominis: Verùm quia non ad Constantinopolitani, sed ad Antiocheni Patriarchæ Diœcesin ac tribunal spectabat prima Phœnicia, nutabat istud judicium, ideòque submissum est huic Synodo retractandum, & ab ipsa, quia justum, confirmatum in hæc verba. *Photius Reverendissimus Episcopus Tyriorum Metropolis omnem potestatem ordinandi in omnibus civitatibus primæ Phœnices Provinciæ habebit; Eustatius verò Reverendissimus Episcopus è sacro Pragmatico typo nihil ampliùs sibi vindicet, quam reliqui Episcopi ejusdem Provinciæ*. Confirmata est & hæc Cecropii Sebastopolitani apud Gloriosissimos judices intercessio adversùs quotidianum & Canonibus inimicissimum Metropoliticæ dignitatis à Principe ambitum. *Ne Potestas vestra accusationem & querimonias à quacumque persona accipiat, & fatigetur, ne nos conteramur, petimus ut sine contradictione cessent ea Pragmatica, quæ in detrimentum Canonum à quibusdam facta sunt in omni Provincia, Canones autem per omnia teneant. Sic enim & fides custoditur, & unaquæque Ecclesia tutum statum habebit: Ac ne liceat aliquos præter Canones ordinare*. Et adclamavit universa Synodus. *Omnes eadem dicimus. Universa Pragmatica cessabunt: Regulæ teneant*.

Inserta hæc habentur in quartam Synodi Actionem: At certum est facta post Actionem sextam. Liquet vel ex sola adducta intercessione Cecropii. Ad eam enim interlocuti sunt Gloriosissimi judices: *De quibus interlocutio facta est, effectui mandabuntur*, id est, hoc præsens decretum redigetur in Canonem redactumque est in Canonem duodecimum, factum patenter non sexta Actione, sed in decima quinta. Et Sanctus Gregorius Magnus in litteris ad L. 7. Ind. 2. Epist. 54.
Secundinum monachum disertè dicit à prioribus sex Actionibus solas causas generales, omnesque speciales priùs postmodùm tractatas & decisas. Perperam igitur hæc intrusa sunt in Actionem quartam. Neque mireris. Etenim & Pelagius secundus in litteris ad Eliam Aquilejensium

sium Metropolitam testatur sextam Actionem à quibusdam codicibus dividi in duas, adeòque veris gestis synodalibus septem Actiones describi. Et Facundus Hermianensis Episcopus scribit Actionem tertiam apud quosdam præponi secundæ. Esse malum vetustum ostendit hæc primæ Actionis subnotatio. *Explicit prima Cognitio Chalcedonensis Concilii, quæ finita, emendata, & collata est anno Domini quadringentesimo quinquagesimo sexto, duodecimo Calendas Aprilis, feria quarta, indictione nona. Rusticus per gratiam Dei Diaconus sanctæ Romanæ Ecclesiæ contuli, anno-*
Epist. 56. c. 3. *tavi, distinxi.* Et ad Julianum Coensem Episcopum scribit Sanctus Leo. *Gestorum Synodalium, quæ in omnibus diebus Concilii in Chalcedonensi civitate confecta sunt, parùm clara propter linguæ diversitatem apud nos habetur instructio: Et ideò Fraternitati tuæ specialiter injungo, ut in unum Codicem universa facias congregari, in Latinum sermonem absolutissima interpretatione translata, ut in nulla parte Actionum dubitare possimus, neque ullo modo esse possit ambiguum, quod ad plenam intelligentiam te fuerit studente perductum.* Data est Epistola *Opilione viro Clarissimo Consule*, id est, anno Domini quadringentesimo quinquagesimo tertio. Quocircà laudatus Julianus videtur mandata non adimplevisse: Hinc enim tribus post annis Rusticus Diaconus *contulit, annotavit, distinxit*. Eadem Actorum confusio apud alias Ecclesias haud dubiè fuit major. Et apud nos & apud Græcos fuisse semper in tres libros divisa liquet ex secunda Actione Synodi sextæ, ubi Antiochus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Lector & Notarius legisse dicitur eorum librum primum. Laudata Rustici Diaconi subnotatio ostendit modum per Christi Domini annos computandi in Romana Ecclesia dudùm fuisse ante Dionysium Exiguum.

Alteram à septima Actione decisam quæstionem exponit Maximus Patriarcha Antiochenus. *Placuit mihi & Reverendissimo Episcopo Juvenali post multam contentionem per consensum, ut sedes quidem Antiochensium maximæ civitatis beati Petri habeat duas Phœnicias & Arabiam; Sedes autem Hierosolymorum habeat tres Palæstinas.* Et post auditos Primates Episcopos Gloriosissimi judices. *Et hoc opus fuit sanctæ Trinitatis, & propositi Divinissimi & piissimi Principis nostri, quatenùs ea, quæ in lite erant apud eos, qui contendere videbantur, concordi proposito deciderentur. Per placitum igitur Maximi sanctissimi Antiochenssium civitatis Episcopi & Juvenalis sanctissimi Hierosolymorum Episcopi facta consensio, sicut utriusque attestatio declaravit, firma etiam per nostrum decretum & sententiam sancti Concilii in omni tempore permanebit: Hoc est, ut Maximus quidem sanctissimus Episcopus seu Antiochensium sanctissima Ecclesia duas Phœnicias & Arabiam sub propria habeat potestate; Juvenalis autem sanctissimus Hierosolymorum Episcopus, sive sanctissima Ecclesia, quæ sub eo est, tres Palæstinas itidem sub propria habeat potestate, vacantibus scilicet, secundùm jussionem Divinissimi & Piissimi Principis, omnibus Pragmaticis, & quocumque modo sacris ab utraque parte litteris impetratis, insuper & multatione, quæ in hujus rei causa noscitur contineri.*

Ecclesiarum rapinis atque invasionibus semper adsuetus Juvenalis non solummodò tres Palæstinas, sed & duas, maritimam sub Tyrio, & Libanesiam sub Damasceno Metropolita, Phœnicias, & Arabiam subtraxerat Patriarchæ Antiocheno. Tres fuerunt Arabiæ: Felix, Deserta, & Bostrensis, dicta à Bostra Metropoli. Etenim huic nostræ Synodo subscribitur *Constantinus Episcopus Bostrenæ civitatis Metropolis Arabiæ*. Et conventiculo Ephesino Joannis Patriarchæ Antiocheni *Antiochus Bostrorum Metro-* Cap. 3. *politanus*. Neque refert, quod nostræ Synodo subscribat etiam *Eulogius Episcopus Philadelphiæ Metropolis Arabiæ*. Exponit enim Sanctus Hie- Cap. 1. ronymus in Commentariis Nahum Prophetæ: *Ammon hodie vocatur Philadelphia*. Et in Commentariis Prophetæ Sophoniæ: *Ammon, quæ & ipsa urbs Arabiæ, secunda post Bosram, Philadelphia dicitur*. Erat Metropolis solo nomine & honore. Quare errant, qui Petram existimant fuisse olim Arabiæ Metropolim, & Bosram priùs exaltatam à Justiniano. Etenim à Synodo Sardicensi & Sancto Athanasio laudatur Asterius in Petra Arabiæ Episcopus, dura passus ab Eusebianis lucideque insinuatur fuisse dumtaxat Episcopus Provincialis. Arabia deserta carebat Ecclesiis, Felicem Romani numquam habuerunt, ideòque Romana Acta unius dumtaxàt meminere. Ecclesia Arabiæ felicis erat barbarica.

Et hanc suam invasionem diversis Pragmaticis, & sacris, etiam pœnalibus, jussionibus firmari impetrarat Juvenalis, adversasque Pragmaticas & jussiones elicuerat etiam Ecclesia Antiochena. Lis dura & longa, ideòque præsenti concordato, quod etiam probarunt Legati Apostolici, tandem exstincta. Verùm non probavit, uti etiam in litteris contra Hincmarum Laudunensem Episcopum advertit Hincmarus Metropolita Remensis, Epist. 33. c. 23. Sanctus Leo Pontifex. Hocce enim etiam concordatum omninò respicit in litteris ad Maximum Patriarcham Antiochenum. *Dignum est privile-* Epist. 62. c. 3. 4. *gia tertiæ sedis agnoscere, at in nullo cujusquam ambitione minuantur: Quia tanta apud me est Canonum Nicænorum reverentia, ut ea, quæ sunt à Sanctis Patribus constituta, nec permiserim nec patiar aliqua novitate violari. Et facilius erit quarumlibet consensionum pacta dissolvi, quam prædictorum Canonum Regulas ex ulla parte corrumpi.* Mox exprimit nomen & ambitum Juvenalis. Et reverà sexto ac septimo Nicæno Canoni pactum istud adversabatur. At parvi id fecit homo ambitiosus. Etenim sub Leone Augusto Synodum Præses fecit, cui Irenæus Metropolita Cæsareensis *& consequenter trium Palæstinarum Episcopi subscripsere*. Et ad Synodum Constantinopolitanam sub Manna Patriarcha scripsit Joannes Hierosolymæ Episcopus, ejusque Synodo subscribunt Joannes Cæsareensis, & Theodosius Schytopolitanus Metropolita, eorumque omnes Episcopi. Idem Theodosius & Elias Cæsareensis cum suis Episcopis subscribunt Synodo Petri Episcopi, tamquam Patriarchæ. Et in quinta Synodo Justinianus Augustus confirmavit invasionem, dissimulavitque Romana Ecclesia, uti liquet ex variis litteris Hormisdæ Pontificis, Martini primi litteris ad Epist. 5. Joannem Episcopum Philadelphiensem, ac Res-

pon-

ponsis Nicolai primi ad quæstiones Bulgarorum.
Relat. 1. Rationem dat Justinus Augustus in Relatione ad
post E. 74. laudatum Hormisdam: *Ecclesiæ Hierosolymitanæ omnes favorem impendunt, quasi matri Christiani nominis, ut nemo audeat ab ea sese discernere.* Exindè non tantùm Patriarchalis, sed & Apostolica sedes perrexit appellari. Posterioribus sæculis ei subfuisse etiam Tyrium, Nazarenum, ac Pe-
A. 1099. trensem Metropolitas scribit Matthæus Paris. Vi-
L.14. c.12 deatur & Gulielmus Tyri Metropolita in Historia belli sancti, attamen errori obnoxius, & cautè illic legendus.

Actio octava discussit ac retractavit causam Theodoreti Cyrensis Episcopi, eumque professum veram fidem, & Nestorianæ causæ ac personæ dicentem lucidum anathema reposuit definitivè in sedem Episcopalem. Item Sophronium Constantinensem in Eufratesia Provincia, Joannem ibidem Germanicienfem Episcopum, & Amphilochium Sidensem in Pamphylia, suspectum de Eutychete.

Nona Actio & decima retractarunt Synodos Tyriam ac Berytensem de Iba Metropolita Edesseno, ejusque famosam Epistolam & omnem causam, de qua fuit hæc definitiva sententia Legatorum Romanorum, probata per omnem Synodum: *Relectis chartis, agnovimus ex sententia reverendissimorum Episcoporum,* Photii Tyrii & Eustatii Berytensis, *Ibam reverendissimum innocentem approbari. Relecta enim ejus Epistola, cognovimus eum esse orthodoxum. Ex ob hoc decernimus & honorem Episcopatus, & Ecclesiam, à qua injustè & absens expulsus est* per Ephesinum latrocinium, *ei restituendam. De sanctissimo igitur Episcopo Nonno, qui pro eo paulò antè factus est, existimationis erit venerabilis Episcopi Antiochenæ Ecclesiæ, quid oporteat de eo servari.* Nonnus enim dejecto Ibæ fuerat superordinatus, & huc usque tamquam Edessenus Episcopus interfuit & subscripsit Actis Synodalibus: Eum cedere cogit Synodus, traditque arbitrio Patriarchæ Antiocheni.

Decima Actio discussit item benevolentiam Maximi Patriarchæ Antiocheni in Domnum antecessorem suum, Ephesi dejectum, & à Sancto Leone Pontifice in miseria ista ex causis confirmatum. *Laudo & ego,* inquit Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, *condolentiam Beatissimi Episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spontanea voluntate ipse tales precatorias obtulit, ut sumptus præstaret Domno, qui fuit Episcopus sanctæ Ecclesiæ, quæ sub eo est, præter hoc prædicto nihil requirente.* Adeò antiquæ sunt Ecclesiasticæ pensiones.

Actio undecima & duodecima finiunt longam litem Bassiani & Stephani contendentium de Episcopatu Ephesino. Bassianus à juvenili ætate vivens pauperibus, Ephesinæ Ecclesiæ Presbyter languentibus & ulceratis ptochium fecit septuaginta lectorum, ideòque ab omni populo dilectus cecidit in Memnonis Episcopi invidiam, & invitus ab illo, quò amoveretur Epheso, ordinatus est Episcopus Evazorum. *His,* inquit, *ità gestis ego sic permansi, neque ad civitatem vadens, neque penitus Ecclesiæ illi communicans, in qua nominatus fueram, neque ipsam videns civitatem.* Memnoni intereà succedit Basilius, qui violentam Ordinationem miseratus viro, quasi juxta Canonem de Episcopis à populo suo non receptis, dedit nomen, honorem, & communionem Episcopi, ac Evazis alium ordinavit. Dico, *Quasi ex Canone.* Canon enim nequaquam favet Episcopis populum suum accedere nolentibus, sed solis ab illo rebelli non receptis. Pergit Bassianus. *Contigit & Basilium vitę finem accipere, me autem cum multa necessitate & vi inthronizarunt Ephesi populus, & Clerus, & Episcopi* Asiatici, adversùs Episcopi Constantinopolitani attentata & invasiones zelosi & vigiles pro Ecclesiæ suæ Primatialis autocephalia. Nihilominùs non tantùm à Theodosio Augusto, sed & à Proclo Constantinopolitano Episcopo Episcopatum sibi confirmari impetravit Bassianus, Regiam accedens civitatem, atque ità per quatuor annos quietè sedit. Interim de intrusione apud Sanctum Leonem Pontificem accusatur, utpotè ex Evazis translatus, & per collectam Arenariorum ac similis fæcis violentam multitudinem ab uno Olympio Episcopo Theodosiopolitano in tantam Metropolim contra Canones & morem injectus, non inthronizatus. Etiam Ecclesiæ pauperes dicebatur oppressisse. Quocirca à Pontifice jussus est dejici, ejusque judicium Sanctus Flavianus Constantinopolitanus, Dioscorus Alexandrinus adhuc catholicus, & Domnus Antiochenus Episcopus comprobarunt, atque ità horum omnium curator Stephanus Presbyter illum misit in vincula, & per Episcopos illi adversantes fecit sese consecrari. Meliphthongus Juliopolitanus Episcopus ex antiqua, qua & sese Sanctus Cyprianus defendit adversùm Felicissimi rebellis Diaconi factionem, quadriennalis possessionis regula est pro Bassiano interlocutus: *Oportebat eum, qui quatuor annis sine contentione Episcopatum obtinuit, aut accusari, aut sine judicio ità non jactari.* Et placuit plurimis Episcopis acclamantibus: *Justitia Bassianum vocat.* At verò Legati Apostolici judicarunt Bassianum *per invasionem,* Stephanum *per pravas adinventiones & conjurationes* promotum, utrumque contra Canones, obtinuitque hæc eorum sententia. *Removeatur à sancta Ephesiorum Ecclesia Bassianus & Stephanus reverendissimi, habeant autem dignitatem Episcopi, & de redditibus memoratæ sanctissimæ Ecclesiæ, nutrimenti gratia & consolationis, annis singulis solidos aureos ducentos accipiant.* Alium Ephesiis Episcopum ordinare parans Anatolius Constantinopolitanus est ab Asiaticis Episcopis ad sextum Nicænum Canonem provocantibus generosè repulsus.

Actio decima tertia definit causam Eunomii Nicomediensis adversùs Anastasium Metropolitam Nicænum de Ordinatione Episcopi Basilinopolitani. Basilinopolim Nicænæ civitatis regionem seu oppidum Julianus Augustus in civitatem erexit, salvo jure & communione Nicænæ Curiæ: *Etenim si fortè defuerit in Basilinopoli Curialis, de Nicæa mittitur ibi, & rursùs de Basilinopoli transfertur in Nicæam.* Hinc Nicænus Episcopus salvam voluit & suam priorem potestatem, dictæque novæ civitatis Episcopum à se, non à Nicomediensi ordinandum, præsertim cùm & ipse esset Bythiniæ Metropolita: *Sunt Epistolæ,* inquit præfatus Anastasius, *Beati Joannis* Chrysostomi, *Episcopi Constantinopolitani ad Nicænum*

Epi-

Episcopum, ut iret & emendaret Ecclesiam, tamquam sibimet competentem. Nempè Metropolitæ Nicomedienses Episcoporum Constantinopolitanorum iuvasionibus generosè restiterant huc usque, ideòque isti Nicænum adversùs illos adjuvabant, ex autiqua paræmia: *Divide & imperabis*. At verò Eunomius provocavit ad Nicænos Canones, mandantes uni Provinciæ esse unum dumtaxàt Metropolitam, atque ab illo omnes Provinciales Antistites consecrari. Addidit Nicæam ex Valentiniani ac Valentis Augustorum diplomate esse, citra Nicomediensium præjudicium, solo nomine & honore Metropolim, atque ità à cunctis Ponticæ Diœceseos Collegis obtinuit hoc testimonium. *Canones unum faciunt Metropolitam antiquiorem: Et manifestum est, quoniam Episcopo Nicomediæ Ordinationes competunt, & quia leges etiam nomine Metropolis solummodò honoraverunt Nicęnam civitatem, & præponitur reliquis Provincię honore solummodò*. Et hanc à Synodo sententiam. *Auctoritatem Metropolitani inter Ecclesias Provinciæ Bythiniæ Nicomediensis habebit Episcopus, Nicęno habente honorem Metropolitani tantummodò, subjacente autem ad exemplum aliorum*.

At intercessit Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus, apud Gloriosissimos judices protestatus. *Suggerimus vestrę Magnificentię rogantes, ut nullum prejudicium Constantinopolitanę sanctissimę Ecclesię fiat ex his, quę nunc proferuntur. Sanctissima enim Constantinopolitana sedes aut Ordinationem ipsa facit Basilinopoli cum reliquis, aut eam permittit fieri, sicut litteris, quæ fiunt, vel factæ sunt sępiùs, ostendere possumus*. Respondit verò Synodus: *Canones teneant, Canonibus satisfiat*. Et Domini Judices: *Quæcumque sedi Constantinopolitanę de Ordinationibus Provincię competunt, suo ordine examinabantur*. Et Eunomius Episcopus Nicomediensis: *Diligo Archi-Episcopum splendidissimę Constantinopolis, obtinentibus utique Regalis*, id est, salvis Canonibus Nicænis. Ex quo vides omnem consensum, datum à trium Diœceseon Metropolitis in Canonem vigesimum octavum, fuisse vi extortum.

Actio quarta decima definit causam Athanasii ac Sabiniani contendentium de Episcopatu Parrhensi in Provincia Eufratesia. Athanasium à Panolbio Hieropolitano Episcopo Metropolita, nec non à Domno Patriarcha Antiocheno damnatum reposuerat, ac ei suffectum Sabinianum, inauditum & non vocatum, ejecerat in Ephesino latrocinio Dioscorus, laudato Domno ac omnibus Orientalis Diœceseos Episcopis juratus hostis, ideòque Sabiniani causa videbatur lucida & facilis. Quia tamen de nullo crimine confessus aut convictus, sed dumtaxàt in contumaciam, coram judicibus, uti ajebat, adversariis evocatus adesse nolens, damnatus fuerat Athanasius, percussus hic non fuit judicio definitivo. Cassata sententia latrocinali, Sabinianus, utpotè in hominis synodaliter dejecti locum canonicè ordinatus, jussus est provisionaliter manere Episcopus, additumque de Athanasio, *Causas ei illatas examinandas esse decernimus apud sanctissimum Episcopum Antiochię Maximum, & Concilium, quod cum eo est; ità tamen, ut intra octo menses, à presenti die numerandos, examinatio fiat: Et si quidem convictus fuerit, non solùm eum alienum esse ab Episcopatu, sed etiam legibus publicis subdendum. Si verò intra hoc tempus non agatur adversùs eum, neque convincatur; Episcopatum recipiat & Ecclesiam: Sabinianus verò & dignitatem Episcopatus habeat, & substitutus sit, & pascatur, sicut Episcopus Antiochenorum Maximus, secundùm facultatem Parrhenorum Ecclesiæ, disposuerit*. Actio quinta decima edidit Canones, decima sexta audiit Legatorum Romanorum intercessionem contra Canonem vigesimum octavum.

De Eutychetis Hæresiarchæ persona nullam Synodus facit penitùs mentionem. Suum ac Sancti Flaviani de illo judicium voluit Sanctus Leo esse irretractabile, ideòque, Martiano ad imperium evecto & latrocinii Ephesini ruinas juxta Apostolicæ Sedis decreta reparante, mox scripsit ad Pulcheriam Augustam. [Ep.45.c.3] *De Eutyche, totius scandali & pravitatis auctore, hoc Clementia vestra præcipiat, ut ab eo loco, qui Constantinopolitanę urbis nimis vicinus est, longiùs transferatur: Ne frequentioribus solatiis eorum, quos ad impietatem suam traxit, utatur*. Adeò illum ampliùs audiri noluit, aut Synodo adesse. Et tribus post [Ep.70.c.1] Synodum annis scripsit ad Principem Martianum. *Significatum mihi est fratris & Coepiscopi mei Juliani sermone, Eutychen impium pro suis quidem meritis exulare, sed in ipso suę damnationis loco multa adversùs integritatem catholicam blasphemiarum despecatiùs venena profundere: Et quod in illo totus mundus horruit atque damnavit, impudentia majore, ut innocentes decipere possit, evomere. Plenum itaque rationis estimo, ut vestra Clementia ad longinquiora loca jubeat & secretiora transferri*. Quo tandem deportatus sit, & ex qua mundi plaga ad inferna descenderit, ignoratur.

CAPUT QUARTUM.

De auctoritate Synodi Chalcedonensis.

CHalcedonense de fide decretum tantæ semper in omni sub cœlo Ecclesia fuit auctoritatis, ut ipsum Sanctus Leo Magnus in litteris [Ep.77.] ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, Mansuetus Archi-Episcopus Mediolanensis in litteris ad Constantinum quartum Imperatorem exstantibus ante sextam Synodum, & omnis populus Constantinopolitanus in acclamationibus relatis in Synodo sub Menna Patriarcha, eminentissimo titulo appellarit *Symbolum Chalcedonense*. Theodosii Abbatis per Regiæ civitatis [Act. 5. f. 84.] plateas clamor solennis, *Quisquis quatuor Synodos quatuor Evangeliis non adæquat, anathema sit*, causa hujus nostræ præsertim factus est, [Niceph. l.16.c.33.] ejusdemque præsertim causa toties illum in suis litteris repetiit Sanctus Gregorius Magnus, & omnis jam pridem Ecclesia in Regulam suscepit, utique ex quo Justinianus, aut potiùs Justinus Augustus laudatas Synodos, præsertim hanc nostram, sacris Ecclesiæ tabulis per Joannem Con-

stan-

ſtantinopolitanum Epiſcopum inſeri, & ad Divina Miſſarum officia ſolemniter, tamquam cœleſtes Scripturas juſſit recitari. Addi juſſit & nomen Sancti Leonis, de quo in litteris ad Mi-
Epiſt. 2. chaelem Auguſtum Nicolaus primus Pontifex: *Leonis Pontificis laus in quarta Synodo magnificatur*. Ejus namque de fide decretum non dumtaxàt confirmavit, ſed & ſeveriſſimis Martiani Auguſti adversùm rebelles & facinoroſiſſimas Eutychianiſtarum ac Neſtorianorum turbulentias Edictis roborari fecit, atque indè orti ſunt
L. 18. c. 52. Melchitæ, de quibus Nicephorus Calixtus. *Qui Imperatoris ſententiam ſunt ſecuti, vocati ſunt Mel-*
A. 561. *chitæ, id eſt, imperiales*. Et Eccleſiæ Alexandrinæ Chronicon, Eutychiana labe fœdiſſimum. *Eo tempore defunctus eſt Imperator Chalcedonenſis*: Utique Juſtinianus, Chalcedonenſis Synodi zeloſus defenſor. *Conſtituit Apollinarem Alexandriæ Præfectum & Patriarcham, qui clauſit Eccleſias, occiditque ex Jacobitis pluſquam ducenta millia virorum, mulierum, & puerorum, & promulgavit*
A. 611. *fidem Melchitarum*. Et iterùm. *Anaſtaſius plures condidit Eccleſias, pluresque alias, quas Melchitæ occuparant, recuperavit*. Quid Syris ſit *Melchi* ſeu *Malchus*, edicit in vita Sancti Malchi monachi Sanctus Hieronymus: *Erat quidam ſenex nomine Malchus, quem nos latinè Regem poſſumus dicere*. Quomodò igitur hodie Lutherani & Calviniſtæ nos orthodoxos, Domini Papæ Divinam poteſtatem agnoſcentes & mandatis obedientes, Papiſtas; ità olim profani Eutychianiſtæ Catholicos, Martiani Auguſti pro fide Chalcedonenſi Edictis parentes, per contumeliam vocarunt Melchitas, ſive Imperialiſtas. Eadem ex contumelia Juſtinianus dictus eſt *Imperator Chalcedonenſis*. Melchitæ igitur dudùm fuere orthodoxi; jam pridem autem declinarunt in hæreſin, hærentes præſertim in Syria & Arabia: Etiamnum tamen ſex Synodorum fidem adversùs Neſtorianos & Eutychianiſtas profitentur.

Reſtant aliquot quæſtiones. Prima eſt, Quot à noſtra Synodo ſint editi Canones? Reſpondeo alios editos Actione ſexta, alios decima quinta. Sexta ſolos tres, quinta decima edidit viginti octo, eoſque inter repetiit tres laudatos. A Pelagio primo Pontifice in litteris ad Narſeten Comitem adductus, tamquam Chalcedonenſis, eſt
Epiſt. 5. Antiochenus: A Gratiano adductus eſt Synodi neſcio cujus recentioris. Neque refert, quod
3. q. 4. c. 2. triginta adduxerimus & expoſuerimus: Duo namque poſteriores reverà non ſunt Canones, ſed ſimplices quædam, Canonis formam præferentes, & Canonibus per neſcio quem adnexæ, ſynodales Legatorum Romanorum de propoſitis quæſtionibus interlocutiones. Rectè item Hermannus Contractus, Gratianus, & paſſim alii ajunt editos ſolos viginti ſeptem. Sequuntur Dionyſium Exiguum, qui ſolos tot ſuæ Collectioni inſeruit, & vigeſimum octavum quaſi non editum duxit & abjecit. Rationem dat Anaſtaſius Bibliothecarius in præfatione ad Synodum octavam. Generalibus Eccleſiæ Synodis quid addere, & tamquam verum Synodi decretum imperitis vendere, *eſt familiaris Græcorum præſumptio, & ſingularis quodammodo ambitionis indicium. Siquidem in quartæ Synodi quibuſdam Codicibus quoddam de Privilegiis Conſtantinopoleos oſtendunt capitulum, quod inter Canones ejuſdem Synodi ab univerſa Eccleſia veneratos nec latinitas nec alia lingua ſub ſole recipere comprobatur. Quodque licet ab Anatolio & Imperatore, vel eorum fautoribus poſt omnia geſta Synodi & prolatos Canones in abſentia Romanorum loci Servatorum clam depromptum exſtiterit; mox tamen ibi ipſum ab eiſdem loci Servatoribus eſt repulſum, & à Sede Apoſtolica, quæ ut eadem Synodus fieret, ſola decrevit, ſolaque jus habuit eos recipiendi, quos Synodica decreta protulerant, non ſolùm non admiſſe, verùm etiam continuò reſpuit, quodque Anatolius, vel Imperator, quia ut firmaretur à Sede Apoſtolica, cui tunc Magnus Leo præſidebat, impetrare non potuit, in ejus poſitum poteſtate confeſſus eſt*.

Secunda quæſtio eſt, An laudati viginti ſeptem Canones fuerint à Sancto Leone Pontifice confirmati? Pro parte affirmativa facit jam adductus Anaſtaſius, disertè dicens eos ab univerſa Eccleſia venerari. Eos item Codici ſuo per Romanam Eccleſiam comprobato Dionyſius Exiguus inſeruit. Et agens de Synodi noſtræ in Ibæ Edeſſeni Epiſcopi Epiſtolam ſententia ſcribit Facundus Hermianenſis. *Hæccine dicenda* L. 5. c. 3.
erant, ut oſtenderemus Epiſtolam venerabilis Ibæ non ad decreta ipſius Concilii pertinere, quia poſt fidei definitionem de illa judicatum eſt? Sic igitur etiam Canones Eccleſiaſticæ diſciplinæ, qui utiliter ibi ſunt poſt definitionem conſtituti, non ad eandem Synodum pertinere dicantur. Et utinam docerent, cui Synodo illos debeamus adſcribere, ſi ea, quę à Chalcedonenſi Concilio geſta ſunt, Chalcedonenſis Concilii non ſunt? Et in alio capite ejuſdem libri. *Bea-* Cap. 4.
tiſſimus Leo non ſententiam ſuper Epiſtolam Ibę prolatam, neque Epiſcopatum prędicto Ibę redditum, & cętera, quę in Chalcedonenſi Synodo de quibuſdam perſonis decreta ſunt, neque Canones Eccleſiaſticę diſciplinę ſalubriter illic à Patribus conſtitutos attendit, cùm diceret, UT SANCTAM SYNODUM AD EXTINGUENDAM SOLAM HÆRESIM ET AD CONFIRMATIONEM FIDEI CATHOLICÆ STUDIO CHRISTIANISSIMI PRINCIPIS CONGREGATAM IN OCCASIONEM AMBITUS TRAHAS, *Et his ſimilia, ſed ſuperbam potiùs elationem Conſtantinopolitani Epiſcopi, ſicut ipſa verba ejus indicant. Nam nec aliud invenitur in eiſdem ſuis Epiſtolis arguiſſe. Sic nobis intelligenda ſunt verba Romani Leonis, ſic Apoſtolicorum Scriptorum exemplis aſſerenda ſunt Sedis Apoſtolicę ſcripta, ſi nolumus omnes Canones utiliter à ſanctis Patribus in eadem Synodo conſtitutos, & cętera, quę in ſpecialibus cauſis quorumcumque ibi firmata ſunt, in majorem, quam nunc patimur, conturbationem Eccleſię commovere*. Docet à Leone Pontifice improbatum ſolum Anatolii ambitum, id eſt, ſolum Canonem vigeſimum octavum: Hoc ipſum etiam de aliis aſſerere habet pro grandi abſurdo. L. 6. c. 2.
Addit in alio libro. *Beatus Leo nihil in Chalcedonenſis Concilii geſtis reprehendiſſe atque arguiſſe monſtratur, niſi quod referretur venerabilis Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus priore, quàm Maximus Antiochenus, loco ſediſſe*. Et in litteris ad Michaelem Auguſtum in Synodo octava lectis Act. 4.
ac probatis Nicolaus primus Pontifex profitetur

ſe

se sequi *Concilii Chalcedonensis synodicas constitutiones*. Eisdem tamquam authenticis usos fuissn
varios Romanos Pontifices & variarum regionum
conventus Episcopales, suprà in earum expositione est abundè ostensum. Et nominatim Gregorius Magnus frequenter ait simoniacam hæresin damnari à sacris Canonibus: Rectè verò ad-
33.c.24 vertit Hincmarus, quod nullum tunc de hac re
decrevisset Concilium, nisi Chalcedonense.

Respondeo tamen hosce Canones à Sancto Leone Pontifice nequaquam fuisse confirmatus. Nimiùm frequenter ille scribit nullum à se probatum synodale decretum, nisi de quu speciale mandatum habuere Legati ejus: Habnere autem mandatum solummodò de stabilienda contra Eutychianos & Nestorianos orthodoxa fide, Ephesina præsertim Synodo ac Apostolica ad Sanctum Flavianum Epistola, ac de Episcopis in Ephesino latrocinio lapsis aut justè puniendis aut gratiosè recipiendis. Et in sexta decima Actione Legati protestati sunt datum sibi rigidum mandatum de resutando tertio Canune Constantinopolitano, & nihil admittendo adversùs sextum Nicænum. At verò rectè advertit lauda-
Epist.33.c.24. tus Hincmarus non tantummodò vigesimum
octavum, sed etiam nonum ac decimum septimum Cannnem jam laudato sexto adversari, & addit. *Quia Sedes Apostolica Canones Chalcedonensis Concilii preter illud unum Capitulum in decimo septimo recapitulatum, quod contra Nicenos Canones est constitutum, recipiat, Beatus Gregorius in Epistola ad Secundinum evidenter ostendit.* Nonum & decimum septimum, hasce præsertim in illis voces, *Ad Primatem Diœceseos*, pessimè intelligit; rectè tamen dicit omnes tres sexto Nicæno repugnare. Errat reliquos omnes probari à Sancto Gregorio in litteris ad Secundinum: Agit namque istic Pontifex de solis tribus editis Actinne sexta. Et Alypius Cæsareensis in Cappadocia Primas, in litteris ad Leonem Augustum exstantibus post hanc Synodum, di-
Epist.50. cit ab Antecessore suo Thalassio solam fidei de-
finitionem fuisse allatam in Provinciam, eamque Nicænæ, Constantinopolitanæ, ac Ephesinæ fidei esse penitùs conformem; Canones autem, licèt à se non visos adserit repugnare Nicænis Regulis, ideòque egere correctione. Aliud est Canones à Sanctu Leone esse damnatns, aliud esse non probatos: Damnavit ille solum vigesimum octavum, nnnum, ac decimum septimum, reliquos indiscussos reliquit. Eos esse utiles advertit successu temporis latina Ecclesia; Romani Pontifices ac variæ Synodi cœperunt in usum adsumere, Codici sun inseruit Dionysius Exiguus, atque ità tandem ut bonas Regulas omnis latina Ecclesia admisit. Et huc respicit Anastasius Bibliothecarius. Facundus Hermaniensis Episcopus est nullius hic auctoritatis: Cæcavit illum zelus trium Capitulorum. Hanc Synodum fuisse in sexta Actione finitam, reliquaque Acta ad ipsam non spectare, est perpetuus & unanimis Ecclesiæ sensus, confirmatus à Pelagio secundo & Gregurio Magno, coram quibus tacere debet facundissimus Facundus.

Tertia quæstio est, An datæ post sextam Actionem de variis causis sententiæ fuerint à Sancto Leone confirmatæ? Respondeo non fuisse. Etenim facta inter Maximum Antiochenum & Juvenalem Hierosolymitanum de tribus Palæstinis transactio lucidè repugnat sexto Nicæno Canoni, ideòque, quod etiam Hincmarus advertit, est per laudatum Pontificem nnn tantùm non probata, sed & damnata. Probavit tamen, uti ex datis
ad ipsum litteris liquet, plenam restitutionem Epist.63.
Theodoreti. De cæteris scribit ad Maximum Pa- Ep.62.c.5.
triarcham Antiochenum. *Si quid sanè ab his fratribus, quos ad sanctam Synodum vice mea misi, præter id, quod ad fidei causam pertinebat, gestum esse perhibetur, nullius est penitùs firmitatis: Quia ad hoc tantùm ab Apostolica Sede directi sunt, ut excussis hæresibus Catholicæ fidei essent defensores. Quidquid enim præter speciales causas synodalium Conciliorum ad examen Episcopale defertur, potest aliquam dijudicandi habere rationem, si nihil de eo est à sanctis Patribus apud Nicæam definitum. Nam quod ab illorum regulis constitutioneque discordat, Apostolicę Sedis nunquam obtinebit consensum.* Distinguit triplicia Synudi Chalcedonensis decreta. Prima sunt ejus speciales causæ, Legatis singulariter mandatæ & delegatæ: Hæc autem fuit sola fidei definitio, quud etiam fatentur synodalis Relatio ad Pontificem, & edita per D. Lucam Holstenium Epistola Marciani Augusti. Alterum decretum sunt Canones, statura aut pacta Canonibus Nicænis adversa: Tertium fuerunt quævis alia dictis Canonibus non adversa statuta, & hæc *aliquam possunt habere* firmitatem seu *rationem*. Ea discutere noluit Pontifex, sed juxta antiquum Romanæ Ecclesiæ morem dimisit in statu suspenso. Inter hujusmodi causas momentosissima olim fuit Nectarii ad Regiæ civitatis Episcopatum promotio facta per Synodum Constantinopolitanam, scribitque de illa in litteris per numqnam satis laudandum Lucam Holstenium editis Bonifacius primus Pontifex ad Ru-
fum Episcopum Thessalonicensem. *Clementissimæ* Epist. 10.
recordationis Princeps Theodosius Nectarii Ordinationem propterea, quia in nostra notione non erat, habere non existimans firmitatem, missis è latere suo Aulicis cum Episcopis, Formatam hinc à Sede Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. An tamen robotarit Sanctus Damasus, huc usque non liquet: Synodales Græcorum contentiones Romanæ Sedis providentia, nisi lucidissimè ac plenissimè instructa, nunqnam voluit definire aut ab ipsis definitas firmare.

Quarta quæstio est quorumdam Acacianorum dubitatio, de qua Gelasius Pontifex in tomo de vinculo anathematis lati in Acacianos. *Ne fortè, quod solent, dicant, quod si Synodus Chalcedonensis admittitur, omnis constare debeant, quæ illic videntur esse deprompta. Aut enim ex toto eam admitti oportere, aut si ex parte repudiabilis est, firmam ex toto constare non posse.* Respondet Xixtus tertius Pontifex in litteris Holstenianis ad universos Illyrici Episcopos, agens de prima Synodo
Ephesina. *Nec his vos, fratres charissimi, consti-* Epist.17.
tutis, quæ præter nostra præcepta Orientalis Synodus decernere voluit, credatis teneri, præter id

quidem, quod de fide nobis consentientibus judicavit. Etiam solam Synodi Constantinopolitanæ fidem confirmavit Damasus Pontifex, reliqua projecit aut suspensa dimisit. Quin & ex Ephesini latrocinii Actis Domni Antiocheni Patriarchæ dejectionem, & Maximi Successoris, licèt contra Canones ab Anatolio Constantinopolitano, & quidem vitioso, Episcopo factam Consecrationem roboravit Sanctus Leo, roburque istud omnis Ecclesia probavit. De hac Romanæ Sedis potestate scribit Nicolaus primus Pontifex ad Episcopos Orientales. *In universalibus Synodis quid ratum, quid prorsùs acceptum, nisi quod Sedes Beati Petri probavit, ut ipsi scitis, habetur? Sicut è contrario, quod ipsa sola reprobavit, hoc solummodò consistit hactenùs reprobatum.* Epist. 7.

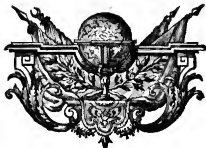

QUINTI

QUINTI GENERALIS

CONCILII

CAPITULA CONTRA ORIGENEM.

CAPITULUM PRIMUM.

SI quis dicit aut ſentit præexiſtere hominum animas, utpotè quæ anteà mentes fuerint & ſanctæ virtutes, ſatietatemque cepiſſe Divinæ contemplationis, & in deterius converſas eſſe, atque idcircò refrixiſſe à Dei charitate, & inde ψυχαὶ græcè, id eſt animas eſſe nuncupatas, demiſſaſque eſſe in corpora ſupplicii cauſa: Anathema ſit.

SCHOLION.

L. 5. c. 33. ORigenis verba refert Nicephorus Calixtus. *Mentes à principio erant abſque omni numero & nomine: Ex unitate principium ducentibus, & rationabilibus exiſtentibus omnibus, ſubſtantia, efficacia, & virtute eadem. Ut autem eas ſatietas cepit Divinæ charitatis & contemplationis, juxta proportionem cujuſque propenſionis in deterius, vel tenuiora vel craſſiora ſumpſere corpora & nomina. Undè cœleſtes etiam & miniſtrantes ſubſiſtere virtutes. Ipſe quoque ſol & luna, & ſtellæ omnes ab unitate illa rationalium ex propenſione in deterius ſunt facta. Ea verò rationalia, quæ magis à Divina charitate refrixerunt, animæ ſunt appellatæ, & in craſſiora corpora noſtra conjectæ. Quæ verò ad ſummam malitiæ & vitioſitatis fuerant progreſſa, frigidis & caliginoſis incluſa corporibus dæmones & facti & nominati ſunt.* Verba erroribus undequaque pleniſſima.

Primus error eſt, quod omnes omninò mentes ſeu creaturas intellectuales dicat naturaliter eſſe ejuſdem nominis, ſubſtantiæ, efficaciæ, virtutis. Eundem Origeniſtis attribuit Sanctus Hieronymus in commentariis Aggæi Prophetæ:
Cap. 1. *Omnium rationabilium unam dicunt eſſe naturam, & ob hanc cauſam homines, qui Deo placuerunt, æquales Angelis fieri*, utpotè à quibus non eſſentia, ſed carneo dumtaxàt pœnalis corporis ergaſtulo ſint diſtincti. Et Sanctus Sophronius Hieroſolymæ Epiſcopus in litteris ad Sergium Patriarcham Conſtantinopolitanum recitaris ac probatis à Synodo ſexta. *Omnium rationa-* Act. 11.
bilium, Angelorum, hominum, dæmonum differentias in unitatem fabuloſam profundunt. Porrò adſertio, omnes Angelos in unam miſcens infimam ſpeciem, licèt exiſtimem temerariam, damnari nequit erroris. Liquet ex Sancto Auguſtino adversùm Origeniſtas ſcribente ad Paulum Oroſium Presbyterum. *Ait Apoſtolus*, SIVE SE- Cap. 11.
DES, SIVE DOMINATIONES, SIVE PRINCIPATUS, SIVE POTESTATES. *Et eſſe itaque Sedes, Dominationes, Principatus, Poteſtates in cœleſtibus apparatibus firmiſſimè credo, & differre inter ſe aliquid indubitata fide teneo. Sed quo me contemnas, quem magnum putas eſſe Doctorem, quænam iſta ſint, & quid inter ſe differant, neſcio. Nec eà ſanè ignorantia periclitari me puto, ſicut inobedientia, ſi Domini præcepta neglexero.*

Secundus error eſt, quod omnes creaturæ intellectuales ſimul ab initio factæ ſint, idque abſque numero & nomine. Exponit laudatus Auguſtinus: *Illud quod ajunt, in Dei ſapientia jam* Cap. 8.
fuiſſe facta omnia, antequam in iſtas formas & modos proprios proferrentur, atque in ſuis ordinibus apparerent, non ſobriè dicitur. Eas Origenes factas dicit ſine nomine, quod earum nulla è Dei Creatoris manibus exierit Seraphin, Dominatio, Poteſtas, Archangelus, Angelus, Dæmon, aut Anima; ſed ſimpliciter mens, nullum umquam à ſocia diſcrimen, niſi ex ſpontaneo propriæ electionis merito ſortitura. Ità illum L. 117.
do-

docuisse fatetur apud Photium in Bibliotheca incognitus Apologus. Quin immò apud Facundum Hermianensem Domitianus Ancyræ Episcopus ac primæ Galatiæ Metropolita dogma hoc, scripto ad Vigilium Pontificem libro, pertinaciter defendit, addens de nostræ hujus Synodi Epi-
L. 1. c. 2. L. 4. c. 4. scopis. *Prosilierunt ad anathematizandos sanctissimos & gloriosissimos Doctores sub occasione eorum, quæ de præexistentia mota sunt, dogmatum, sub specie quidem Origenis, omnes autem, qui ante eum & post eum fuerunt, Sanctos anathematizantes.* Ast hallucinatur homo Origenista. Etenim dudùm ante quintam Synodum scripsit ad Julianum Coensem Episcopum Sanctus Leo Magnus. *In*
Epist. 11. *Origene meritò damnatum est, quòd animarum, antequam corporibus insererentur, non solùm vitas, sed & diversas fuisse asseruit actiones.*

Tertius à quibusdam existimatur error, quod asserat omnes mentes conditas in Divinæ essentiæ contemplatione ac dilectione. Ast malè. Etenim quidquid in libris de Genesi ad litteram Sanctus Augustinus disputat de matutina & vespertina creaturarum in Divino Verbo cognitione, disputat causa Angelorum, eosque videtur adserere omninò conditos in notitia etiam matutina. Undè & in libris de civitate Dei eosdem ait numquam à Deo per fidei ænigma fuisse peregrinatos. Eodem tendunt, quæ in libro de correptione & gratia agitat de eorum merito, perseverantia,
L. 2. c. 7. mercede. Et in libris soliloquiorum scribit. *Illam singularem, veramque pulchritudinem cùm viderit anima, plùs amabit: Et nisi ingenti amore oculum infixerit, nec ab illo adspiciendo uspiam declinaverit, manere in illa beatissima visione non poterit.* Docet animam sola intuitione non firmari in Deo, sed insuper esse opus immobili ac indeclinabili ipsam firmante charitate. Et hanc doctrinam, de qua ab hodiernis Scholis non recepta ego dubitare malim, defendunt Hugo de Sancto Victore, & apud Sanctum Bernardum Auctor libelli de Divino amore. Defendunt quoad solos Angelos: Nam de primis parentibus, num in Dei intuitione sint conditi, meritò ob animale corpus dubitat in dictis de Genesi libris Sanctus Augustinus. Ejus fidissimus interpres Sanctus Prosper, in libro contra Collatorem, in fide, non in visione conditos disertè, rectèque adfirmat. Quocircà tertius Origenis error sit, quod blasphemè dixerit beatas mentes Divina essentia fuisse satiatas, atque ità ex fastidio apostatasse. Pravi Angeli nequaquam Deum fastidierunt, sed illo non fuere contenti, volentes etiam in semetipsis gloriari. Et hæc est avara superbia ac superba avaritia, quam Apostolus scribit esse radicem omnis mali ac iniquitatis.

Quartus error est, quod mentes à Deo apostatas dicat in varia juxta varium variæ apostasiæ meritum corpora & omnia pænaliter detrusas, atque ità aliam factam esse Dominationem, Sedem, Principatum, Potestatem, aliam dæmonem, animam, Angelum, solem aut lunam. Exponit Sanctus Epiphanius in litteris ad Joannem Hierosolymæ Episcopum. *Origenes dicit,*
Cap. 2. *quod Animæ fuerint Angeli in cælis, & postquam peccaverint in supernis, dejectas esse in istum mundum, & quasi in tumulos & sepulchra, sic in corpora ista relegatas luere pœnas antiquas peccatorum, & corpora credentium non templa esse Christi, sed carceres damnatorum. Quod corpus ità animam in se clausam habebat, quomodò sepulchra & tumuli cadavera mortuorum.* Quod humana generatio sit Divina, non benedictio, sed maledictio: *Quia Deus generi humano non possit animas per benedictionem dare, nisi Angeli peccaverint, & tot in cælo sint ruinæ, quot in terra nativitates.* Hinc Epist. 8.
Origenistæ, teste Sancto Hieronymo, ad suas ipsorum quæstiones, Quare hæc anima de fidelibus, illa de gentilibus & barbaris nascatur parentibus, Quare hic aut ille infans innoxius à Dæmone corripiatur aut morbo regio, reponere sunt soliti: Quoniam Deus justus maculatas à semetipsis in cœlo animas damnavit in corpora, tamquam in vallem lacrymarum, carceremque pœnalem veterum peccatorum.

Origenes, inquit in libris de civitate Dei San- L. 11. c. 23.
ctus Augustinus, *dicit animas peccasse recedendo à Deo, & diversis progressibus pro diversitate peccatorum à cælis usque ad terras diversa corpora, quasi vincula meruisse: Et hunc esse mundum. Eamque causam fuisse mundi faciendi, non ut conderentur bona, sed ut mala cohiberentur.* Diversos illos progressus exponit Sanctus Hieronymus in litteris ad Pammachium adversùs errores Joannis Episcopi Hierosolymitani. *Finge aliquem tribu-* Epist. 61. c. 3.
nitiæ potestatis suo vitio regradatum per singula militiæ equestris officia ad tyronis vocabulum devolutum: Non statim fit tyro, sed antè Primicerius, deindè Senator, Ducenarius, Biarchus, Circitor, Eques, Tyro. Eodem modo mentes delirat Origenes non statim ex nativa felicitate cadere in extremam calamitatem dæmonis, sed priùs in statum Seraphin, Throni, Dominationis, Angeli, Animæ, solis, lunæ, variumque & proportionatum corpus: Et hoc innumeris successivè de loco in locum prolapsibus juxta innumeros prolapsus in crimina successivè plura aut majora. *Tot*, juxta ejus nugas, *eadem mens mutat corpora, quot de cælo ad terram mutaverit mansiones.* Hæc illi est scala Jacob, quam gradatim descendunt mentes magis & magis in dies delinquendo. Est error stultus & blasphemus. Quis namque ferat Thronos, Dominationes, Potestates, aliaque suprema Divinæ majestatis ministeria esse non Divinæ gratiæ dona, sed pænalia supplicia? Quis ferat admirandam mundi fabricam non à paterna Dei bonitate, sed ab irati Domini vindicta prodiisse? Quis ferat solem ipsum non esse totius humani generis solatium; sed nescio cujus iniquæ mentis ergastulum? *Per hoc*, inquit Sanctus Augustinus in loco laudato, *si non una, sed duæ, decem, aut centum mentes æqualiter ac similiter peccassent, centum soles haberet hic mundus.* Addit errorem, L. ad Oros. c. 8.
qui plenè tandem purgatia promittit cœlum novum & terram novam, sibi ipsi non cohærere. *Quid enim purgatis opus est cælo novo & terra nova, si purgatæ ad hoc restituuntur, ut sint, quemadmodùm fuerunt ante cælum & terram, sine cælo & terra?*

Ex eadem radice affirmat Origenes Joannem Baptistam, Malachiam, Aggæum, Melchisedech fuisse veros in carne Angelos: laudati item

Joan-

Joannis exultationem & fratris à fratre in utero supplantationem fuisse motus plenè rationales. Est radix pessima, involvens non duntaxàt animarum, sed quarumvis mentium per varia corpora migrationem, de qua Tertullianus in libro de anima. *Pythagoras, etsi bonus cætera, tamen ut hanc sententiam adstrueret, non turpi modo, verùm etiam temerario mendacio incubuit. Cognosce, qui nescis, & nobiscum crede. Mortem simulat, subterraneo latitat, septenni se illic patientia damnat, intereà quæ de posteris defunctis ad fidem rerum esset relaturus, ab unica conscia & ministra matre cognoscit. Ut satis sibi visus est corpulentiam interpolasse ad omnem mortui veteris horrorem, de adytis fallaciæ emergit ut ab inferis redditus. Quis non crederet revixisse, quem credide-* Cap. 28.

rat obiisse? Audiens præsertim ab eo, quæ de posteris mortuis nisi apud inferos non videretur cognoscere potuisse. Sic ex mortuis vivos effici senior sermo est. Hæc, inquam, est prima origo & unicum fundamentum erroris de transmigratione animarum, propagati postmodùm à Platone, nec non à Saturnino, Carpocrate, Basilide, pessima fæce Christianitatis. Ex eodem etiam Judæi & Herodes Rex putarunt Dominum esse Hieremiam, unum è Prophetis, aut Joannem Baptistam à morte suscitatum. Quæritur, An Origenes mentes devolvi crediderit etiam in bestiarum corpora? Negat Apologus apud Photium, affirmat Sanctus Hieronymus in litteris ad Avitum. L. 117. Epist. 59. c. 2.

CAPITULUM II.

SI quis dicit aut sentit Domini animam priùs extitisse, atque unitam fuisse Deo Verbo ante Incarnationem & generationem ex Virgine: Anathema sit.

CAPITULUM III.

SI quis dicit aut sentit primùm conformatum esse corpus Domini nostri Jesu Christi in utero Beatæ Virginis, ac posteà unitum ei esse Deum Verbum, & animam, utpotè quæ antè fuisset: Anathema sit.

SCHOLION.

L. 5. c. 33. EXponit Nicephorus Calixtus. *Nugatur Origenes, quod ex Angelica quidem constitutione facta sit animata constitutio, ex animata autem dæmoniaca & humana. Unam porrò mentem ex universa rationalium unitate inconcussam & immotam à charitate & contemplatione Divina permanere, quæ mens & Christus, & Rex, & homo sit facta.* Loquitur ex litteris Justiniani Augusti ad quintam Synodum, recitatis à Georgio Cedreno. Et Sanctus Hieronymus in libris contra Ruffinum. L. 2. c. 3. *Docet Origenes animam Salvatoris fuisse, antequam nasceretur ex Maria, & hanc esse*, QUÆ CUM IN FORMA DEI ESSET, NON RAPINAM ARBITRATA EST ÆQUALEM SE ESSE DEO, SED SE EXINANIVIT, FORMAM SERVI ACCIPIENS. Et Sanctus Sophronius in litteris suprà memoratis. *Origenistæ docent nihil à nobis differre Christum gloria, sive honore, sive regno, sive dominatione.* Et hinc Eutycheten, duas in Domino ante adunationem naturas delirantem, meritò Sanctus Leo habuit de Origene suspectum. Ejus namque congerronem Dioscorum *semper, quæ Origenis sunt, sapuisse*, dixit ad Synodum Chalcedonensem Theodorus Diaconus Ecclesiæ Alexandrinæ. Act. 3.

CA-

CAPITULUM IV.

SI quis dicit aut sentit omnibus cœlestibus Ordinibus assimilatum esse Deum Verbum, Cherubimque factum esse ipsis Cherubim, & Seraphim ipsis Seraphim, ac omnibus planè supernis virtutibus similem esse factum: Anathema sit.

SCHOLION.

Epist. 75. EXponit Sanctus Hieronymus in litteris adversùs Vigilantium. *Origenes Filium Dei & Spiritum sanctum in commentariis Esaiæ Seraphim esse testatur*. Dei Verbum ac Spiritum sanctum docet esse non verum Deum, sed animabus nostris consubstantiales mentes, quarum prior à lapsu pura seipsam spontanea humilitate priùs inter lapsos Cherubinos ac Seraphinos, deindè inter reliquos Angelorum reos ordines & rea corpora cœlestia, ac tandem in pœnalem hominis carnem dederit, doctrina, exemplo, passione hasce cunctas socias variè damnatas mentes ad Deum reductura. Hinc garrit Domini animam ante Incarnationem & formatum corpus non solummodò exstitisse, sed & Deo Verbo unitam fuisse, immò fuisse ipsum Dei Verbum dictis successivè sociabus variè assimilatum. Porrò *Domus pudici pectoris templum repentè fit Dei, intacta nesciens virum verbo concepit filium*. Eo verbo, de quo ipsa intacta ad Angelum. *Fiat mihi secundùm verbum tuum*. Eo ipso instanti *Beatus Auctor sæculi servile corpus induit*: Animatum spiritu & mente intellectuali. *Natura quippè nostra*, & corpus & anima, *non sic adsumpta est, ut priùs creata post adsumeretur, sed ut ipsa adsumptione crearetur*. S. Leo Ep. 11. An corpus sit instantaneè, an more nostro successivè in sua organa formatum, est longa quæstio, de qua videatur Sanctus Augustinus. L. 83. qq. 9. 56.

CAPITULUM V.

SI quis dicit aut sentit in Resurrectione corpora hominum orbiculata suscitari, nec confitetur nos suscitari rectos; Anathema sit.

SCHOLION.

EXponit Sanctus Sophronius. *Origenistæ istorum corporum, quibus nunc amicti sumus, perimunt resurrectionem, multa callidè balbutientes* Ep. 61. c. 8 *impiissimis & fabulosis suis figmentis condigna*. Ipse apud Sanctum Hieronymum Origenes tradit duplicem in Ecclesia grassari errorem: Nostrorum adfirmantium carnis, & Marcionitarum negantium etiam corporis resurrectionem. Marcionitas hac in re nostris omninò præfert, Ep. 59. c. 1 *Corporales substantias dicens penitùs dilapsuras, aut in fine omnium hoc futura corpora, quod nunc est æther & cœlum, & si quod aliud corpus syncerius & purius intelligi potest*. Corpora esse existimat non necessaria à Deo provisa instrumenta, sed pœnalia peccatricum mentium vincula, ideòque destructa velit, ac reducta omnia in primævum statum sine omni corpore. Ast unicam Christianitatis spem timuit palàm offendere. Etiam de Domino à mortuis suscitato sibi ipsi non constat, dicens *comedisse, ne phantasma putaretur*; & tamen sine dentibus, & reliquis membris in nullo aut nescio quo æthereo corpore, adeòque omninò phantasma, fuisse. Ep. 61. c. 13.

CAPITULUM VI.

SI quis dicit cœlum & solem, & lunam & stellas, & aquas, quæ super cœlos sunt, animatas & materiales esse quasdam virtutes: Anathema sit.

SCHO-

SCHOLION.

C. 3. EXponit Sanctus Epiphanius in litteris suprà memoratis. *Illas prestigias quis non statim abjiciat atque contemnat, dicente Origene de aquis, quę super firmamentum sunt, non esse aquas, sed fortitudines quasdam Angelicæ potestatis, & rursùm aquas, quæ super terram sunt, hoc est, sub firmamento, esse virtutes contrarias, id est, dæmones?* Et Sanctus Hieronymus in litteris adversùs Joan- Ep. 61. c. 3. nem Hierosolymæ Episcopum. *Origenes aquas, quæ super cœlos in Scripturis esse dicuntur, sanctas supernasque virtutes, quæ super terram, & infra terram contrarias & dæmoniacas esse arbitratur.* Etiam per quatuor Paradisi flumina intelligit *cœlestes virtutes, totumque Paradisum sic allegorizat, ut historię auferat veritatem.* Et Sanctus Augusti- L. 11. c. 34. nus in libris de civitate Dei. *Nonnulli putaverunt aquarum nomine significatos quodammodò populos Angelorum, & hoc esse, quod dictum est,* FIAT FIRMAMENTUM INTER AQUAM ET AQUAM: *Ut supra firmamentum Angels intelligantur; infra verò vel aquæ istæ visibiles, vel malorum Angelorum multitudo, vel omnium hominum* L. 13. c. 15. 32. *gentes.* Et in libris Confessionum. *Sunt altæ aquæ super hoc firmamentum, credo immortales & a terrena corruptione secretæ: Laudent nomen tuum, laudent super cœlestes populi Angelorum tuorum.* Loquitur ex Platone, atque Origene, fundante se in auctoritate Psalmi: *Aquæ omnes, quæ super cœlos sunt, laudent nomen Domini.* Alii adsertionem eandem fundarunt in ordine & lege ponderum, quæ supra rarissimum ac levissimum ætherem fluitare non sinit aquas densas & graves. Hìnc quidam vetusti Ecclesiæ Doctores Origeni fuere patrocinati. Humili Augustino semper placuit pacifici Cypriani sententia: *Singuli, quid sentiamus, proferamus, neminem judicantes, aut à jure communionis aliquem, si diversum senserit, amoventes.* In nullum, licet suspectum graviter, dummodò ab Ecclesia toleratum, dogma præsumpsit unquam agere censorem. At verò in istis Cap. 8. ipsis jam adductis locis, in libro super Genesim Imperfecto, in explanatione Psalmi centesimi tertii, ac in libris de Genesi ad litteram constanter docet aquas illas super cœlestes esse naturales L. 2. c. 1. 2. 3. 4. 5. ac veras, utpotè rarissimæ ac levissimæ, quæ in mundi exordio omnem à terra usque ad supremum cœlum intercapedinem occuparat, abyssi partem, & addit: *Quoquo modo, & qualeslibet aquæ ibi sunt, esse eas ibi minimè dubitemus; major est quippè Scripturæ hujus auctoritas, quam omnis humani ingenii capacitas.* Hìnc quidquid pro Origene aut L. 2. c. 6. Platone fuerat disputando interlocutus, egregiè moderatur In libris Retractationum. *Illud, quod in decimo tertio Confessionum dixi, firmamentum factum inter spiritales aquas superiores & corporales inferiores, non satis consideratè dictum est: Res autem in abdito est.* Et in primo libro de Genesi contra Manichæos: *De hac re nihil temerè affirmandum est, obscura est enim & remota à sensibus hominum.*

De altera Capituli parte scribit ad Sanctum Augustinum Presbyter Orosius. *Creaturam subjectam corruptioni non volentem dicunt Origenistæ intelligendam esse solem & lunam, & stellas, & hæc non elementares esse fulgores, sed rationales potestates; præbere autem servitium corruptioni propter eum, qui subjecit in spe.* Et Sanctus Hieronymus in litteris adversùs Joannem Hierosolymæ Episcopum. *Origenes docet solem ipsum & lunam &* Ep. 61. c. 5. *omnium astrorum chorum esse animas rationalium quondam & incorporalium creaturarum, quæ nunc vanitati subjectæ, ignitis videlicet corporibus, quæ nos imperiti & rudes luminaria mundi appellamus, liberabuntur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei.* Erroris itaque fundamentum de- Cap. 8. sumpsit Origenes ex Apostolica ad Romanos Epistola, dicente omnem creaturam esse subditam vanitati cum spe liberationis; & ex libro Prophetæ Job, ubi scriptum est: *Nec stellę sunt mundę ante eum.*

Respondet autem Orosio Sanctus Augustinus. Cap. 8. *De sole & luna, cęterisque sideribus, quod cœlestia sint corpora videmus, quod animata sint, non videmus: De Divinis hoc libris legatur, & credimus.* Eodem modo loquitur in libris de civitate Dei, in Enchyridio, in libris de Genesi ad litteram, L. 13. c. 16. C. 58. L. 2. c. 18. in Epistola ad Nebridium, in sermone de tempore, ac in libris Retractationum, addens ejusmodi animas temerè adseri. Eas ex consueta Ep. 115. Ser. 143. c. 8. modestia plenè non proscribit. Rem itaque huc usque in Ecclesia controversam discussit nostra Synodus, ac præsenti Capitulo non solummodò lapsam cœlo mentem, sed & quamvis animam astris abjudicavit. Secuta est hasce voces Sancti Basilii. *Neque ulla anima cœli informantur, aut* Homil. 3. in Hexam. *naturæ sunt ratione præditæ, quia gloriam Dei narrant. Neque firmamentum animans sensu præditum esse censemus, quod effectionem manuum ejus ibidem adnunciat, ut adstruat aliquis & interpretur cœlos posse esse virtutes quasdam contemplationi concreatas. Secundùm enim hanc interpretandi formulam ros, pruinæ, frigus & æstus, quod apud Danielem jussa sint concelebrare hymnis universorum opificem, mentes quædam erunt, nimirùm intellectu præditæ simul & invisibiles naturæ. Aquæ itaque & ea, quæ ratione carent, ad Dei laudem invitantur tanquam ea, in quibus resplendet bonitas, sapientia, ac potentia Dei.* Apostoli ac Prophetæ Job loca ab Origene in erroris patrocinium adsumpta elucidat Sanctus Augustinus in libro ad Orosium. Eadem C. 8. 9. 10. 11. docent Sanctus Hieronymus, Lactantius, Ambrosius, Joannes Damascenus, ideòque nostrum Capitulum non recedit à confessione Patrum.

CAPITULUM VII.

SI quis dicit aut sentit Dominum Christum in futuro sæculo crucifixum iri pro dæmonibus, sicuti & pro hominibus: Anathema sit.

SCHOLION.

EXponit Sanctus Hieronymus in Epistola ad Ep.59.c.4 Avitum. *Cùm dixisset Origenes, juxta Joannis Apocalypsim, Evangelium sempiternum, id est, futurum in cœlis, tantùm præcedere hoc nostrum Evangelium, quantùm Christi prædicatio legis veteris Sacramenta; ad extremum intulit (quod & cogitasse sacrilegium est) pro salute dæmonum Christum etiam in aere & in supernis locis passurum. Et licèt ille non dixerit, tamen, quod consequens sit, intelligitur, sicut pro hominibus homo factus est, ut homines liberaret; sic pro salute dæmonum Deum futurum, quod sunt ii, ad quos venturus est liberandos.* Addit Nicephorus Calixtus. L.17.c.27 *Docet Origenes, quod pro dæmonibus quoque Christum crucifigi, atque idipsum sæpiùs sæculis futuris pati oportebit, à spiritibus malignitatis, qui in cœlestibus sunt.* Et C.2. Hieronymus in laudata Epistola: *Origenes asserit mundos innumerabiles, non juxta Epicurum uno tempore plurimos, & sui similes, sed post alterius mundi finem alterius esse principium, & ante hunc nostrum fuisse alium, & post hunc esse alium futurum, & post illum alium, rursùmque cæteros post cæteros.* Hinc adjungit Presbyter Orosius in litteris ad Sanctum Augustinum. *De corpore Domini sic tradunt Origenistæ: Quia cùm usque ad nos veniens filius Dei post tot millia annorum otiosus eò usque non fuerit, sed prædicans remissionem Angelis, Potestatibus, atque universis superioribus, cum qualitatem formæ eorum, quos visitaret, adsumeret, atque ad palpabilitatem carnis adsumptionis specie transiisse; hoc passione & resurrectione determinans rursus, donec ad Patrem veniret, adscendendo tenuasse. Ità neque depositum unquam fuisse corpus, nec in corpore ullo regnantem circumscribi.* Christum Dominum in anterioribus statim à Mentium lapsu sæculis & mundis fuisse Dominationem, Thronum, aut alium Angelum, in nostro hominem, in futuris dæmonem, ac tandem post purgata & liberata omnia futurum sine omni corpore Origenes blasphemat ac delirat.

CAPITULUM VIII.

SI quis dicit aut sentit vel finitam esse Dei potestatem, vel eum tanta fecisse, quanta comprehendere potuit: Anathema sit.

SCHOLION.

ORigenis verba refert Justinianus Augustus in suo adversùs illum Edicto ad Mennam Patriarcham Constantinopolitanum: *Finitam esse Dei potestatem, dicendum: Nec prætextu laudis circumscriptio ejus tollenda est. Tanta enim fecit, quanta sub manu comprehendere & habere poterat, & continere sub providentia sua: Quemadmodum & tantam construxit materiam, quantam poterat administrare & exornare. Nemo sermone offendatur, si modum statuimus etiam Dei pot[illegible]: Infinita enim complecti natura impossibile est. Nam cùm semel finita fiat, quæ Deus ipse comprehendit, necesse est terminum esse, ad quot usque finita ipse sufficiat.* Est error gentilis, à S. Augustino refutatus in libris L.12.c.18 de civitate Dei.

CAPITULUM IX.

SI quis dicit aut sentit ad tempus esse dæmonum, & impiorum hominum supplicium, ejusque finem aliquando futurum, sive restitutionem, & redintegrationem fore dæmonum aut impiorum hominum: Ana-

Anathema sit. Anathema & Origeni, qui & Adamantius, qui hæc exposuit, unà cum nefaria atque execrabili, sceleſtaque ejus doctrina, & cuivis, qui ea ſentiat aut defendat, aut ullo modo prorsùs quocumque tempore tueri præſumat.

SCHOLION.

Ep. 59. c. 2 EXponit Sanctus Hieronymus in Epiſtola ad Pammachium & Oceanum. *Docet Origenes post multa ſæcula atque unam omnium reſtitutionem id ipſum fore Gabrielem, quod diabolum; Paulum, quod Caipham: Virgines, quod proſtibulas.* L. 2. c. 3. Et in libris contra Ruffinum. *Doces in reſtitutione omnium, quando indulgentia principalis venerit, Cherubim & Seraphim, Thronos, Principatus, Dominationes, Virtutes, Poteſtates, Archangelos, Angelos, Diabolum, Dæmones, animas omnium hominum, tam Chriſtianorum, quam Judæorum & Gentilium, unius conditionis & menſuræ fore: Cùmque ad formam & libram æquitatis pervenerint, & rationales creaturas, omni corporum fæce depoſita, novus de mundi exilio populi revertentis monſtraverit exercitus, tunc rursùs ex alio principio fieri mundum alium, & alia corpora, quibus labentes de cœlo animæ veſtiantur, ut verendum nobis ſit, ne, qui nunc viri ſumus, poſteà naſcamur* Ep. 61. c. 5 *in fœminas, & quæ hodie virgo, tunc proſtibulum ſit.* Et in litteris adversùs Joannem Hieroſolymæ Epiſcopum. *Origenes dicit cunctas rationales creaturas paulatim ad inferiora labi, & juxta qualitates locorum, ad quæ defluunt, adſumere ſibi corpora; cùmque ad vicina terræ pervenerint, craſſioribus circumdari, noviſſimè humanis carnibus alligari: Ipſoſque Dæmones, ſi paululùm reſipiſcere cœperint, humana carne veſtiri, ut acta deinceps pœnitentia poſt reſurrectionem eodem circulo, quo in carnem venerant, revertantur ad viſionem Dei, liberati etiam aëreis æthereiſque corporibus.* Tonc dicit ei omne cœleſtium, terreſtrium, ac Infernorum genu Deo flectendum, Deumque fore omnia in omnibus. Hæc illi eſt duplex ſcala Jacob, per quam mentes gradatim deſceodunt, redeuntque in cœlum. Nec ſolummodò Gabrielem ac Beelzebud, Paulumque & Caypham dicit iſta reſtitutiooe æquaodos, ſed etiam Judam & Chriſtum, orpotè qui depoſita carne ſit in ſimplicem ac aliis parem meotem rediturus. Erit tamen reſtitutio mobilis & mutanda: Purgatas namqoe mentes deouò capiet beatitudinis ac Divinæ contemplationis ſatietas, atque ità denuò fiet nova Apoſtaſia, oovus ſemper mundus, nova miſeria, quin immò nova Origenis à Gentilibus mutuata ſtulticia, fingens omnem Dei creaturam in perpetuo falſæ beatitudinis & veræ miſeriæ circuitu ambulare. *Nec falsò*, inquit in libro de hæreſibus Sanctus Auguſtinus, *Origenem Eccleſia arguit, nec poteſt ab ejus defenſoribus excuſari, maximè de purgatione & liberatione, ac rursùs poſt longum tempus ad eadem mala revolutione rationalis univerſæ creaturæ. Quis enim non exhorreat etiam eos, qui hanc vitam in flagitiis & facinoribus maximis finierunt, ipſum etiam poſtremò diabolum atque angelos ejus, quamvis poſt longiſſima tempora, purgatos atque liberatos regno Dei lucique reſtitui, & rursùs poſt longiſſima tempora omnes ad hæc mala relabi, & has vices alternantes beatitudinum & miſeriarum rationalis creaturæ ſemper fuiſſe, ſemper fore?* Anathema Origeni, plurimorum errorum fonti, Patriarchæ omnium hæreticorum, qui Ario, Marcello, Apollinari, Fotino, Pelagio, Neſtorio, Eutycheti, cunctis hæreticis arma & principia præbuit, nec oon gentiliſmum in Eccleſiam reducere, & fidem Chriſtianam in mimum coovertere eſt conatus.

Addit Capitulum: *Origeni, qui & Adamantius.* Adversùm illos, qui Origenem antiquum à recentiori, qui Adamaotius dictus ſit, malè diſtinguunt, quos inter dudùm etiam poſt hanc Synodum fuiſſe Saoctum Sophronium Hieroſolymæ Epiſcopum, advertit Photius in Bibliotheca, rectè adfirmans fuiſſe unicum, edicenſque cauſam adjecti nominis. *Origenem Adaman-* L. 231. *tium cognominatum ex eo tradunt, quod rationes, quas colligaret, adamantinis quibuſdam quaſi vinculis non abſimiles viderentur.* Etiam Sanctus Epiphanius ac ex illo Sanctus Auguſtinus diſtinguunt duos Origenes, noſtrum tamen dicunt vocari & Adamantium. Ejus hunc noviſſimum, ac inter omnes longè peſtilentiſſimum errorem Cap. 43. idem Auguſtinus io libris de civitate Dei co- L. 12. c. 18 piosè revincit. 19. 20. 21.

QUINTI CONCILII

Capitula contra Neſtorianos, ac Eutychianiſtas.

CAPITULUM PRIMUM.

SI quis non confitetur Patris & Filii & Spiritus Sancti unam naturam ſive ſubſtantiam, & unam virtutem & poteſtatem, Trinitatem conſubſtantialem, unam Deitatem in tribus ſubſiſtentiis ſive perſonis adorandam, talis anathema ſit. Unus enim Deus & Pater, ex quo omnia, & unus Dominus Jeſus Chriſtus, per quem omnia, & unus Spiritus ſanctus, in quo omnia.

CAPITULUM II.

SI quis non confitetur Dei Verbi duas eſſe nativitates, unam quidem ante ſæcula ex Patre ſine tempore incorporaliter, alteram verò in ultimis diebus ejuſdem ipſius, qui de cœlis deſcendit & incarnatus, de ſancta glorioſa Dei genitrice & ſemper Virgine Maria, natus ex ipſa, talis anathema ſit.

CAPITULUM III.

SI quis dicit alium eſſe Deum Verbum qui miracula fecit, & alium Chriſtum qui paſſus eſt, vel Deum Verbum cum Chriſto eſſe naſcente de muliere, vel in ipſo eſſe, ut alterum in altero, & non unum, eumdemque Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Dei Verbum incarnatum & hominem factum, & ejuſdem ipſius miracula & paſſiones, quas voluntariè carne ſuſtinuit, talis anathema ſit.

CA-

CAPITULUM IV.

SI quis dicit ſecundùm gratiam, vel ſecundùm operationem, vel ſecundùm dignitatem, vel ſecundùm æqualitatem honoris, vel ſecundùm auctoritatem, aut relationem, aut affectum, aut virtutem, unitionem Dei Verbi ad hominem factam eſſe, vel ſecundùm bonam voluntatem, quaſi quod placuit Deo Verbo homo, eo quod benè viſum eſt ei de ipſo, ſicut Theodorus inſaniens dicit, vel ſecundùm homonymiam, per quam Neſtoriani Deum Verbum Filium & Chriſtum vocantes, & hominem ſeparatim Chriſtum & Filium nominantes, & duas perſonas evidenter dicentes, per ſolam nominationem & honorem, & dignitatem, & adorationem, unam perſonam, & unum Filium, & unum Chriſtum confingunt dicere; Sed non confitentur unitatem Dei Verbi ad carnem animatam anima rationabili, & intellectuali ſecundùm compoſitionem, ſive ſecundùm ſubſiſtentiam factam eſſe, ſicut ſancti Patres docuerunt, & ideò unam ejus ſubſiſtentiam compoſitam, qui eſt Dominus noſter Jeſus Chriſtus, unus de ſancta Trinitate, talis anathema ſit. Cùm enim multis modis unitas intelligitur, qui impietatem Apollinarii, & Eutychetis ſequuntur, interemptionem eorum, quæ convenerunt, colentes, unitionem ſecundùm confuſionem dicunt: Theodori autem & Neſtorii ſequaces, diviſione gaudentes, affectualem unitatem introducunt. Sancta Dei Eccleſia utriuſque perfidiæ impietatem rejiciens, unitionem Dei Verbi ad carnem ſecundùm compoſitionem confitetur, quod eſt ſecundùm ſubſiſtentiam. Unitio enim per compoſitionem in myſterio Chriſti non ſolùm inconfuſè ea, quæ convenerunt, conſervat, ſed nec diviſionem ſuſcipit.

SCHOLION.

REctè Capitulum dicit naturarum in Domino unionem eſſe *ſecundùm compoſitionem*, & addit: *Sicut Sancti Patres dixerunt*. Ea namque voce uſus eſt in Synodo Antiochena adversùs Epiſcopum ſuum Paulum Samoſatenſem diſputans Malchion, ejuſdem Eccleſiæ Presbyter longè doctiſſimus, Sanctus Athanaſius in tractatu, cui titulus, *Quod unus ſit Chriſtus*, & Sanctus Gregorius Nazianzenus in oratione de Dei Filio, uti etiam in libro ad Sanctum Fulgentium ac alios in Sardinia exulantes Africæ Epiſcopos adverterunt Petrus, Leontius, ac Joannes, Græcorum ad Romanam Eccleſiam Legati, addentes Paulum Samoſatenſem ob ejus negationem fuiſſe per laudatam Synodum de Eccleſia ejectum. Et reverà vox, *Compoſitio*, non ſimplicem participationem aut inhabitationem importat, ſed naturalem nexum, quo diſparatiſſimæ in Domino naturæ tamquam compartes in eandem Hypoſtaſin adunantur. Vocabulo, *Pars*, & Presbyter Malchion & Sanctus Athanaſius omninò utuntur. Et hinc de Joanne Maxentio ac ejus aſſeclis, nec non de neſcio quo Victore Diacono, Neſtorianiſmi ſuſpecto, ſcribit ad Hormiſdam Pontificem Dioſcorus, Romanæ Eccleſiæ Diaconus, & ad Juſtinum Auguſtum Legatus. *Cum Victore Diacono habuerunt intentionem de Chriſto compoſito*. Neſtoriani enim non minùs vocem, *Compoſitio*, quam vocem, *Unio ſecundùm hypoſtaſin*, pertinaciter averſabantur. Poſt Epiſt. 67. Relat. 1.

Rectè item Capitulum addit eſſe *compoſitionem ſecundùm ſubſiſtentiam, ſicut ſancti Patres docuerunt*, & ideò non Domini naturam, ſed ſolam *ſubſiſtentiam eſſe compoſitam*. Rationem dat in libris de fide Sanctus Joannes Damaſcenus. *Compoſita natura cum natura earum naturarum, ex quibus conflata eſt, ejuſdem ſubſtantiæ eſſe poteſt: ut quæ ex aliis aliud effecta ſit. At verò Chriſtus non eſt ex aliis aliud, quemadmodùm ex anima & corpore homo, aut ex quatuor elementis corpus; ſed ex aliis eadem*. Aliam rationem ſuprà adduxi ex Facundo Hermianenſi. Nec obſtat exemplum animæ & corporis paſſim à Patribus adductum: Adduci ad oſtendendam, non naturæ, ſed ſolius perſonæ compoſitam unitatem, oſtendunt variè idem Facundus, Sanctus Maximus Abbas, & Theodoretus. L. 3. c. 3.

CA-

CAPITULUM V.

SI quis unam ſubſiſtentiam Domini noſtri Jeſu Chriſti ſic intelligit, tamquam ſuſcipientem plurimarum ſubſiſtentiarum ſignificationem, & per hoc introducere conatur in myſterio Chriſti duas ſubſiſtentias, ſeu duas perſonas, & duarum perſonarum, quas introducit, unam perſonam dicit ſecundùm dignitatem & honorem, & adorationem, ſicut Theodorus, & Neſtorius inſanientes conſcripſerunt, & calumniatur Sanctam Chalcedonenſem Synodum tamquam, ſecundùm iſtum impium intellectum, unius ſubſiſtentiæ utentem vocabulo, ſed non confitetur Dei Verbum carni ſecundùm ſubſiſtentiam unitum eſſe, & propter hoc unam ejus ſubſiſtentiam, ſeu unam perſonam, & ſic & ſanctum Chalcedonenſe Concilium unam ſubſiſtentiam Domini noſtri Jeſu Chriſti confeſſum eſſe, talis anathema ſit. Nec enim adjectionem perſonæ vel ſubſiſtentiæ ſuſcepit Sancta Trinitas ex incarnato uno de ſancta Trinitate Deo Verbo.

CAPITULUM VI.

SI quis abuſivè & non verè Dei Genitricem dicit ſanctam glorioſam ſemper Virginem Mariam, vel ſecundùm relationem, quaſi homine puro nato, ſed non Deo Verbo incarnato & nato ex ipſa, referenda autem, ſicut illi dicunt, hominis nativitate ad Deum Verbum, eo quod cum homine erat naſcente, & calumniatur ſanctam Chalcedonenſem Synodum tamquam ſecundùm iſtum impium intellectum, quem Theodorus execrandus adinvenit, Dei Genitricem Virginem dicentem, vel qui hominis genitricem vocat, aut Chriſtotocon, id eſt, Chriſti Genitricem, tamquam ſi Chriſtus Deus non eſſet, & non propriè & verè Dei Genitricem ipſam confitetur, eo quod ipſe, qui ante ſæcula ex patre natus eſt Deus Verbum, in ultimis diebus ex ipſa incarnatus, & natus eſt, & ſic piè & ſanctam Chalcedonenſem Synodum Dei Genitricem eam eſſe confeſſam, talis anathema ſit.

SCHOLION.

HOcce Capitulum reſpexit Theorianus, Manuelis Comneni Auguſti Legatus, in diſputatione cum Niercese Patriarcha Armeniorum. *Non ignorat magna Sanctitas tua vocem aliquando non malam, quæ malè tamen ab aliquibus intelligeretur & exponeretur, rejectione dignam à Patribus eſſe judicatam: Qualis &* CHRISTIPARÆ *vox eſt, Deiparæ Virgini tributa. Nam &* CHRISTIPARAM *dicere poteramus, Chriſtum enim peperit Deum & hominem, quod ipſum nomen propriè denotat; ſed quod ejus nominis ſignificatum à Neſtorio nequiter acciperetur, velut ſacrilegum à ſanctis hominibus repudiatum eſt.* Et Sanctus Joannes Damaſcenus in tractatu contra inſanam Neſtorii hæreſin: *Sanctam Virginem, Deiparam prædicamus, ut quæ Deum ex ſe incarnatum verè & propriè peperit;* CHRISTIPARAM *verò illam ſcimus quidem, nam Chriſtum genuit: Verùm quia perditiſſimus Neſtorius ea voce abuſus*

eſt ad

est ad negandam DEIPARÆ *vocem*, *non* CHRISTIPARAM, *sed à potiori* DEIPARAM *appellamus*. Ad quæ verba rectè in Florentinæ Synodi adversùs Marcum Ephesiorum Episcopum Apologia ait Gregorius Proto-Syncellus: *Vides*
F. 718. *agnosci quidem ab illo nomen* CHRISTIPARÆ, *sed non usurpari*, *non quod Virgo* CHRISTIPARA *non sit*, *sed quod non vocetur*. Quod Nestorius voce *Christipara* primus abuti cœperit, testatur etiam Theodorus Hierosolymæ Patriarcha
Act. 3. in litteris ad septimam Synodum, ibidem lectis & comprobatis: *Nestorius vocem*, *quæ sacra Virgo* DEI GENITRIX *appellatur*, *maledictus abjurans*, CHRISTOTOCON *hanc vocari nequissimè sanxit*. Et Sanctus Cyrillus in litteris ad Valerianum Metropolitam Iconiensem: *Orientales Episcopi confessi sunt*, *quia Dei genitrix sit sancta Virgo*, *& non addiderunt*, *quia* CHRISTI GENITRIX *sit*, *sicut inquiunt*, *qui Nestorii infelices & respuendas optniatiunculas curant*.

Attamen Ephesina Synodus vocem *Christipara* non damnavit. Et hinc Eutychiana factio tam ejus, quàm Chalcedonensis Synodi pro voce, *Deipara*, definitionem titubare fecit etiam apud multos in Oriente orthodoxos, de quibus Fa-
L. 1. c. 4. cundus Episcopus Hermianensis. *Insinuandum est*, *quod hanc confessionem*, *qua beatam Mariam verè & propriè dicimus Matrem Dei*, *quidam etiam communicantes Ecclesiæ putant non debere suscipi*, *eam Nestorium fateantur*, *propter quod eum matrem Dei negabat*, *debuisse damnari*. *Et audeat insuper hoc Eutychiano dogmati deputare*. Eutychianum dogma non adsumptam solummodò humanitatem, sed & ipsam Domini Deitatem delirat natam è Virgine: Hinc illi orthodoxi vocem, *Deipara*, eidem blasphemiæ existimabant obnoxiam, aut certè ejus fotricem & suspectam, scandalosam, piarum aurium offensivam, ideòque ab omni ore veraciter orthodoxo proscribendam. Rei successum edisserit Liberatus, Ecclesiæ Carthaginensis Archi-Diaconus, testis
C. 20. oculatus, utpotè tunc Romæ Legatus Reparati sui Archi-Episcopi. *Ad Joannem secundum Pontificem missi sunt à Justiniano Imperatore Hypatius Ephesiorum Episcopus*, *& Demetrius à Philippis*, *consulere Sedem Apostolicam contra legatos Acæmetarum*, *Cyrum & Eulogium*, *negantes esse confitendum beatam Mariam verè & propriè Dei genitricem*. *Sed Papa Joannes hoc confitendum Epistola sua firmavit & Imperatori direxit*. Addiderat Princeps ad Pontificem etiam litteras hujus tenoris: *Sanctam Virginem Mariam propriè & verè Dei matrem dicimus*, *non quia Deus Verbum ex ipsa principium sumpsit*, *sed quia in ultimis diebus*
Epist. 3. *est ex ipsa incarnatus*. Papalis ad Regiæ civitatis Senatores Epistola ità habet, *Justinianus Imperator filius noster orta certamina fuisse signavit*, AN PROPRIE ET VERACITER MATER DOMINI DEI NOSTRI MARIA SEMPER VIRGO DEBEAT APPELLARI. *Probavimus Catholicam Imperatoris fidem*, *& ità esse Propheticis & Apostolicis vel Patrum exemplis evidenter ostendimus*. Acæmetæ monachi non ità vocem *Deipara*, sed potiùs hocce Principis suasu factum additamentum, *Verè & propriè*, fuerunt aversati, proindè malentes vocem, *Christipara*, induci in popularem sermonem. Et verè Justinianus retulerat fuisse orta certamina: Populum namque Constantinopolitanum fuisse in factiones divisum, & adversis in Ecclesia acclamationibus pugnasse in invicem, liquet ex Synodo sub Menna Patriarcha. Tangebatur auctoritas Synodi Ephesinæ & Chalcedonensis, ideòque rectissimè dicti monachi sunt secuti antiquam regulam, de qua ad Valerianum Patricium scribit in litteris per D. Lucam Holstenium editis Pelagius Papa primus: *Nec licuit aliquando*, *nec licebit particularem Synodum ad dijudicandam generalem Synodum congregari*; *sed quoties aliqua de universali Synodo aliquibus dubitatio nascitur*, *ad recipiendam de eo*, *quod non intelligunt*, *rationem aut sponte ad Apostolicas Sedes conveniant*, *aut ad easdem trahantur*. Ex variis Sanctis Gregorii Magni locis persuasus legendum existimo: *Ad Apostolicam Sedem*. At pessimè eidem monachi Apostolico, per Facundum Hermianensem facundissimè defenso, decreto recalcitrarunt, de qua re laudatus Liberatus. *A Pontificis communione discedentes quidam Romani monachi Acæmetarum Legatos secuti sunt*, *& usque nunc hanc confessionem non suscipiunt*. Adversùm hosce rebelles ad preces Principis Apostolicum decretum confirmavit nostra Synodus, unaque vocem *Christipara* circumscripsit & abolevit. Scio eam esse sanctam, innoxiam, orthodoxam: At eam pessimæ viperæ in dolosum erroris latibulum demutarant, atque ex illa, tamquam melleo poculo, venena propinantes simplici plebi insidiabantur. Eversas oportuit istas scabiosas latebras. Hinc pergit laudatus Theorianus. *Debes*, *sanctissime Domine*, *illam quoque vocem*, *judicatam à Sanctis Sacrilegam*, *ut sacrilegam missam facere*, *nec judicium tuum illorum judicio firmiùs ducere*, *nec pati*, *ut suum judicium pluribus occasionem offendiculi præbeat*. Ejusmodi tamen offensivas, & scandalosas, idque ad solum quandoque tempus, voces nolim ego dicere sacrilegas. Dico, *Ad solum quandoque tempus*. Etenim vocem, *Christipara*, hodiè usurpamus libertimè: Quod liberata sit à doloso Nestoriani veneni periculo.

CAPITULUM VII.

Si quis in duabus naturis dicens, non ut in Deitate & humanitate, unum Dominum nostrum Jesum Christum cognosci confitetur, ut per

ut per hoc significet differentiam naturarum, in quibus inconfusè ineffabilis unitio facta est, neque Deo Verbo in carnis naturam transmutato, neque carne in Verbi naturam transducta (manet enim utrumque hoc quod est natura, etiam facta unitate secundùm subsistentiam) sed pro divisione per partem, talem excipit vocem in Mysterio Christi, vel numerum naturarum confitendo in eodem Domino nostro Jesu Christo, Deo Verbo incarnato, non intellectu tantummodò differentiam excipit earum, ex quibus & compositus est, non interemptam propter unitatem (unus enim ex utraque, & per unum utraque) sed in hoc numero utitur, ut separatim unaquaque natura suam habente subsistentiam, talis anathema sit.

CAPITULUM VIII.

SI quis ex duabus naturis Deitatis & humanitatis confitens unitatem factam esse, vel unam naturam Dei Verbi incarnatam dicens, non sic ea excipit sicut Patres docuerunt, quod ex divina natura & humana, unitione secundùm subsistentiam facta, unus Christus effectus est, sed ex talibus vocibus unam naturam, sive substantiam Deitatis & carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. Secundùm subsistentiam enim dicentes unigenitum Deum Verbum carni unitum esse, non confusionem aliquam naturarum in se invicem factam esse dicimus, sed magis permanente utraque hoc quod est, unitum esse carni Deum Verbum intelligimus. Propter quod & unus est Christus, Deus & homo, idem ipse consubstantialis Patri secundùm Deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secundùm humanitatem, æqualiter enim & eos, qui per partem dividunt vel incidunt, & eos, qui confundunt divinæ dispensationis Mysterium Christi, reiicit & anathematizat Dei Ecclesia.

CAPITULUM IX.

SI quis in duabus naturis adorari dicit Christum, ex quo duas adorationes introducunt separatim Deo Verbo, & separatim homini; vel si quis ad interemptionem vel ad confusionem Deitatis & humanitatis, unam naturam sive substantiam eorum, quæ convenerunt, introducens, sic Christum adorat, sed non una adoratione Deum Verbum incarnatum cum propria ipsius carne adorat, sicut ab initio Dei Ecclesiæ traditum est, talis anathema sit.

SCHO-

SCHOLION.

Hasce voces, *Christus est una Dei Verbi natura incarnata*, Sanctus Athanasius induxit in Ecclesiam, oti assiduè dixerunt non tantùm in Ephesino latrocinio Eutyches, Dioscorus, eorumque Symmistæ, sed etiam variis in locis Sanctus Cyrillus, & jam adductus Theorianus. Est vox, uti in Tharsensi apud Clementem Galanum Synodo dixit Gregorius Armeniorum Primas, æquivoca, ideoque ovina ad tegendos etiam lupos apta, ideòque eas statim arripuere omnes tres Apollinaristarum classes, de quibus apud Photium in Bibliotheca Sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. *Nam & una verbi natura incarnata diceretur ab iis, qui putant inanimatam carnem adsumptam, & qui ea coeuntium permixtione naturam adsumptam blasphemant, & qui naturam verbi in carnem mutatam insaniant*. Eorum vestigia secutus est Eutyches cum omni suo grege. Etenim in Ephesino latrocinio palmare Eustatii Berytensis Episcopi fundamentum fuere hæc verba Sancti Cyrilli: *Non oportet intelligere duas naturas, sed unam naturam Dei verbi incarnatam*. Et Orientalibus Episcopis adversùm illa in Synodo Chalcedonensi clamantibus, *Ista Eutyches dicit, ista Dioscorus dicit*, reposuit producto ipso Sancti Cyrilli codice: *Si malè dixi, ecce codex; Liber Cyrilli anathematizetur, & anathematizer*. Et ipse Dioscorus. *Manifestè ideò damnatus est Flavianus, quoniam post adunationem dixit duas naturas: Ego autem testimonia habeo sanctorum Patrum Athanasii, Gregorii, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere post adunationem duas naturas, sed unam naturam Dei Verbi incarnatam. Ego cum Patribus ejicior. Ego defendo Patrum dogmata: Non transgredior in aliquo. Et horum testimonia non simpliciter atque transitoriè, sed in libris habeo*. Et Episcopi Severiani in collatione Constantinopolitana. *Beatus Cyrillus, & beatus Athanasius, Alexandrinæ civitatis Episcopi, Felix etiam & Julius Romanæ Ecclesiæ, Gregorius quia etiam mirabilium factor, & Dionysius Areopagita unam naturam Dei Verbi*, utique incarnatam, *decernunt post unitionem*. Hinc *Duarum naturarum* vocem, à Synodo Chalcedonensi canonizatam, dixere esse novam, peregrinam, noxiam.

Cap.12.f. 331.

L. 230.

Et hinc varii orthodoxi dictam Sancti Athanasii propositionem fuerunt abominati, adeò ut in laudata Collatione Hypatius Ephesiorum Episcopus eucta à Severianis adducta Patrum testimonia adseveret spuria, fictaque per Apollinaristas, addens de præsenti propositione: *Arius & Apollinarius unam naturam Dei Verbi incarnatam noviter protulerunt, ut creatam & passibilem ipsam Divinam Verbi naturam introducerent*. Adstipulatur Leontius Scholasticus, addens primùm è catholicis Doctoribus ea uti cœpisse Sanctum Cyrillum, ideòque apud Orientalis Diœcesis Episcopos de Apollinarii scabie fuisse dudùm & graviter suspectum. Propositionem sanè dicti Episcopi nec in inita cum Sancto Cyrillo pace voluerunt recipere, causamque in litteris ad illum edicit Successus Dio-Cæsareensis in Isauria Episcopus. *Si post unionem una intelligitur natura Verbi incarnata, consequitur omninò, ut ipsum in sua natura passum esse dicamus. Si una est natura Verbi incarnata, omninò necesse est dicere permixtionem, confusionemque factam fuisse, imminuta quodammodò in ipso atque subtracta hominis natura*. Voces illas ab Eutychiana scabie credit non posse purgari. Et hinc eas asserentem Dioscorum, licèt protestaretur, *Neque confusionem dicimus, neque conversionem, anathema dicenti confusionem, commixtionem, aut conversionem*, damnavit Chalcedonensis Synodus, spreviteque & hanc protestationem Eustatii Berytensis Episcopi: *Qui dicit naturam ad negationem carnis Christi, anathema sit*. Quid per seipsas ipsæ voces velleot, non quid illi in eis mente restringerent, Synodus attendit. Quin & in Ephesina Synodo ipse Sanctus Cyrillus, licet Præses admodùm potens, adsertam illam à se toties propositionem nec semel laudavit, longè minùs in fidei regulam promovit. Eandem in Petro Fullone Pseudo-Patriarcha Antiocheno damnavit Felix tertius Pontifex, ac ejus Romana Synodus. Et apud Photium in Bibliotheca laudatus Sanctus Eulogius ait se ejus causa fuisse graviter reprehensum à Domitiano Episcopo Melitinensi.

Habuit tamen propositio etiam validos defensores. Etenim ad Acacium Domitiani Prædecessorem scribit Sanctus Cyrillus in litteris exstantibus in tertio libro Synodi Ephesinæ. *Unam verbi naturam esse certissimum est; sed eam incarnatam & inhumanatam novimus*. Et in litteris ad Eulogium, suum Presbyterum & in Regia civitate Apocrisiarium: *Nos unam Dei naturam incarnatam dicimus*. Et in Litteris ad Successum Diocæsareæ in Isauria Episcopum voces illas ab omni Apollinaristici erroris suspicione & periculo operosissimè expurgat. Et Sanctus Flavianus Constantinopolitanus Episcopus in litteris ad Theodosium Augustum: *Unam Verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhumanatam dicere non negamus*. Et Epiphanius Pergensis Episcopus ac Pamphyliæ Metropolita in litteris ad Leonem Augustum exstantibus post Synodum Chalcedonensem. *Nihil differt, sive duarum naturarum unitas inconfusa dicatur, sive ex duabus eodem modo referatur: Sed neque si una dicatur verbi natura, inferatur autem incarnata, aliud quid significat, sed idem honestiori sermone declarat. Nam & invenimus hoc sæpiùs dixisse sanctos Patres*. Et Sanctus Maximus Abbas & Martyr in disputatione eum Pyrrho Patriarcha Constantinopolitano. *Si ea tantùm confiteri oportet, quæ à Synodo dicta sunt, nec unam Dei Verbi naturam incarnatam, quæ totam pietatem Mysterii complectitur, dicere oportet: Quia non est dicta synodicè*, id est, per nullam Synodum, quomodò vox, *Consubstantiale*, aut vox, *Unio secundùm Hypostasim*, in universalem Ecclesiam introducta, præcepta, aut confirmata. Præsens namque Capitulum eam solummodo exponit ac permittit. Suo tamen modo confirmatam ostendit idem Doctor: *Quiata Synodus decrevit, ut amplecteremur omnia scripta sanctorum Athanasii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, & aliorum*. At verò hi omnes utuntur dicta voce. Et in

Epist.35.

Epist.37.

Epist.43.

in Collatione Constantinopolitana dixit Hypatius Archi-Episcopus Ephesiorum : *Cognoscens sanctum Chalcedonense Concilium , quia nihil ità recreat eos , qui cum Eutyche adversantur orthodoxis & duarum naturarum confessioni , quam confusa & commixta & imaginaria & Manichæa unius naturæ confessio , explanativam potiùs vocem præposuit , ut in duabus naturis unam personam , & unam subsistentiam confitentem. Sed & beati Flaviani fidem rectam collaudans , omnia , quæ ab eo dicta sunt , confirmavit*. Aut de jam adducta Sancti Flaviani Epistola , ejus omnia , inter quæ est & *una Dei verbi natura incarnata* , dicit confirmata per Synodum Chalcedonensem , edicitque causam, quare voces , *Duæ naturæ* , seu , *In duabus naturis* , quam *Una Dei Verbi natura incarnata* , sint potiùs in fidei decretum insertæ : Quia nempe adversùm dolosos Eutychianistas opus fuit voce , non æquivoca , qualis est posterior ; sed explanativa , quales omninò sunt duæ priores.

Cuncti Patres huc usque adducti Christum Dominum neqnaquam dicunt simpliciter *unam naturam*, sed cum addito , *incarnatam* . Seriò admodùm & assiduè cavent de illo additamento. Rationem dat Basilius Seleuciensis Episcopus ac Isaurorum Metropolita in Constantinopolitana sancti Flaviani Synodo dicens ad Eutychetem additamenti interpolatorem . *Quod si* UNAM NATURAM *dicas absolutè post adunationem, confusionem dicis & commixtionem , si verò addideris* INCARNATAM ET INHUMANATAM, *& juxta beatum Cyrillum intellexeris incarnationem & inhumanationem, eadem nobiscum dicis*. Et in latrocinio Ephesino . *Dicente monacho*, EX DUABUS NATURIS DICO DOMINUM JESUM CHRISTUM, POST ADUNATIONEM VERO UNAM NATURAM , & non addente INCARNATAM ET INHUMANATAM , *scio me dixisse* verba jam adducta . Ejusque dictum omninò probavit Synodus Chalcedonensis. Et Sanctus Cyrillus in litteris ad Successum Episcopum Dio-Cæsareæ . *Si* UNAM NATURAM *dicentes Dei Verbi tacuissemus non inferentes* INCARNATAM , *sed velut abjicientes dispensationem , erat illis forsan non improbabilis sermo simulantibus interrogare* , UBI EST IN HUMANITATE PERFECTIO , *aut* QUOMODO SUBSTANTIA NOSTRA SUBSISTIT ? *Quoniam verò & perfectio, quæ in humanitate est , & essentiæ nostræ manifestatio illata est per id , quod dictum est* , INCARNATI , *jam deserunt arundineam virgam sibimet supponentes* . Et ad Niercesem Armeniorum Patriarcham dixit Theorianus . *Sanctus Cyrillus non dixit* UNAM IN CHRISTO NATURAM , *sed* UNAM NATURAM VERBI , *ac deindè subjicit* , INCARNATAM ; *Tua verò Sanctitas nescio quo pacto incogitanter & liberè* NATURAM UNAM *in Christo dixit* . Et Patriarchæ sese purganti , *Non mutavi , nam idem significat* NATURA CHRISTI , *&* NATURA VERBI INCARNATI , rectè reposuit : *Non idem significat , absit* . Quocircà *unam Dei Verbi naturam incarnatam* asserere est commune & orthodoxis & hæreticis ; at verò *unam* simpliciter *naturam* adserunt soli cum Apollinario Eutychiani .

Nequaquam verò idem Apollinarius aut Arius in orbem terrarum , neque in Ecclesiam Sanctus Cyrillus induxit hanc nostram propositionem , sed omninò Sanctus Athanasius. Hypatius Ephesiorum Episcopus in Collatione Carthaginensi aliud adserens est omninò hallucinatus . Inductionis causam adducit laudatus Theorianus . *Fortassis , sanctissime Domine , illius Magni Athanasii librum adversùs Arianos quartum non legisti : Quippè si legisses , nullam mens tua succussionem experiretur . Nam ex eo cognoscere licet Arium tradidisse duas naturas Verbi , unam creatam & alteram increatam* . Arianum dogma audiamus ab ipso Athanasio in oratione , horum in Nicæno Symbolo verborum, *Deum de Deo* , expositiva . *Qui ista dicunt , non verentur distinguere Verbum à Filio , dicereque aliud quidem esse Verbum , aliud autem Filium , priusque fuisse Verbum , deindè Filium . Est autem istorum hominum diversa temeritas . Isti enim hominem , quem adsumpsit Salvator , Filium esse volunt ; hi contra utrumque simul hominem & Verbum Filium tunc genitum fuisse , cùm ista in unum coaluissent . Alii rursùm sunt , qui affirmant tunc Filium effectum esse , cùm hominem induisset : Ex verbo enim , ajunt , factus est Filius , cùm anteà Filius non esset , sed Verbum dumtaxat* . Pergit Theorianus. *Igitur adversùs hanc opinionem magnus ille Athanasius dimicans unam naturam Sermonis seu Verbi incarnatam dicebat ; non unam increatam & Dei substantiæ propriam ; aliam creatam , & ab eodem alienam*. Deum Verbum ac Deum Filium dixit esse diversa solùm nomina , rem penitùs eandem , unamque naturam , atque eam incarnatam esse Dominum nostrum Jesum Christum. *Et hinc beatus ille Cyrillus id verbum mutuatus est* . Responditque Nierceses. *Plurimùm mihi profecisti , mi frater . Ignorabam enim ex hæreticis aliquem id dixisse . Nunc mea mens perceptis Magni Athanasii verbis quietem adepta est* .

Eodem modo Sanctum Athanasium in Photii L. 229.
Bibliotheca exponit Sanctus Efremius Patriarcha Antiochenus . *Una natura incarnata nihil aliud ostendit , quam unam personam Dei Verbi oportere incarnatam prædicare . Quæ sententia est fidei nostræ & Synodi Chalcedonensis . Confessor enim Athanasius ait unam tantùm naturam Dei Verbi incarnatam , non ad tollendam naturarum differentiam , sed ipse volens ostendere unum esse Filium incarnatum cum Paulo Samosatensi præcipuè pugnat , qui alium ante sæcula Filium , alterum verò posteà summa dementia asseruit* . Et infrà . *Sapiens ille vir* , *Julius* Pontifex Romanus , à quo , utique in Epistola illi ab Apollinaristis adficta , eandem propositionem probari blaterabant Eutychianistæ , *id contra Paulum Samosatensem prolatum esse declaravit . Una natura in Christo pro hypostasi à Julio relicta est : Naturam pro hypostasi accepit* . Adstipulatur apud eundem Photium Sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus . UNA L. 230.
hic NATURA *pro persona dicta est* , INCARNATA *verò pro humana natura , ut nihil intersit dicere* UNAM VERBI NATURAM INCARNATAM , *vel unam verbi personam adsumpsisse*

natu-

naturam humanam. Et pacis inter Cyrum Alexandriæ Patriarcham ac Theodosianos initæ hic fuit sextus articulus: *Si quis non confitetur ex duabus naturis unum Christum, unum Filium*, UNAM DEI VERBI NATURAM INCARNATAM, *secundùm Sanctum Cyrillum*, *sive unam subsistentiam compositam*, *anathema sit*. Scio pacem illam ultrò citròque fuisse hæreticam: Attamen solum ejus septimum de unica Domini operatione articulum Ecclesia semper improbavit. Quod vox *natura* à Patribus, etiam Sancto Athanasio, fuerit non raro accepta pro persona seu hypostasi, superiùs ad Synodi Ephesinæ Capitula est abundè ostensum. Ostensum est eandem acceptionem fuisse Sancto Cyrillo familiarem: Eaque ille usus videtur, quoties dixit Dominum Jesum Christum esse *unam Dei Verbi naturam incarnatam*. Quocircà probare nequeo hæc verba Sancti Joannis Damasceni in libris de orthodoxa fide. *Sanctus Cyrillus Verbi naturam in natura hu-*

L. 3. c. 11. *mana collocavit*, id est, in nostra hac propositione vocem, *Natura*, non pro hypostasi, sed pro natura accepit. Addit Damascenus. *Consimilem etiam in modum Leontius Byzantinus de natura hunc* Sancti Cyrilli in litteris ad Successum Episcopum *locum intellexit*, *non de persona*. At neutrius argumenta evincunt, potiùsque est Eulogio ac Efremio Patriarchis adhærendum. Et fatetur Damascenus vocem *Naturam* à Sancto Cyrillo quandoque omninò accipi pro persona.

Rectè item Sanctus Efremius Sanctum Athanasium, quem Theorianus contra Arium & Arisoos, loqui asserit contra Paulum Samosateosem. In laudata enim orstione pergit San-

F. 286. ctus Athanasius. *Quidam ex discipulis Samosatensis*, *dividentes Verbum à Filio*, *dicunt Filium quidem esse Christum*, *Verbum tamen alium*. Et infrà. *Stolidè discipuli Samosatensis id sejungunt*, *quod manifestè demonstratur unitum fuisse cum homine ex Maria genito*. Singulos hosce cum suis fundamentis obsoletos errores non vacat disquirere atque elucidare: Liquet à Samosatensibus quoque discipulis aliam Deo Verbo, aliam Dei Filio addictam naturam ac personam, atque ità etiam adversùs illos Sanctus Athanasius prædicat unicam Dei Verbi naturam, onicamque hypostasin in homine adsumpto incarnatam. Notanda sunt verba: *Quidam ex discipulis Samosatensis*. Ipse etenim Samosatensis magister de Christo Domino & Deo Verbo sensit plenè cum Sabellio ac Judæis, illum docens purum hominem, ex eis ipsis, quibus postmodùm usus Nestorius, argumentis, eademque blasphemia laboravit omninò etiam Arius. Eorum discipuli, quò lucidis Divinarum Scripturarum de Divini Verbi æternitate testimonis eluderent, cœperunt Verbum à Filio, tamquam æternum à temporali, separare. Et hinc adversùm Arianos de hac distinctione disputans Sanctus Athanasius frequenter concludit in hunc modum: *At istiusmodi est Samosatensis sententia*, *quam vos toto animo & ope fovetis*, *titulo dumtaxat Samosatensium*, *ob metum hominum repudiato*. Distinctionem asseverat esse vanam, merumque pallium erroris Samosatensis.

Quocircà Petrus Diaconus, aliique Schytarum monachorum ad Romanam Ecclesiam Legati, optimè scribunt ad Sanctum Fulgentium, Cap. 1. ac alios Africanos Episcopos in Sardinia à Wandalis deportatos. *Juxta Sanctorum Patrum traditionem*, *Dominum nostrum Jesum Christum in duabus naturis unitis & inconfusis*, *id est*, *Divinitatis*, *& humanitatis*, *in una persona sive subsistentia confitemur*: *Nec illis acquiescentes*, *qui* UNAM DEI VERBI NATURAM INCARNATAM *prædicantes*, *venerabilis Chalcedonensis Concilii fidem refugiunt*, *nec illos admittentes*, *qui duas naturas dolosè pronunciantes*, UNAM DEI VERBI NATURAM INCARNATAM *minimè confitentur*, *æstimantes hoc duarum naturarum professioni contrarium*: *Quasi aliquid aliud*, *quàm duas naturas ineffabiliter unitas* UNA DEI VERBI NATURA INCARNATA *significet*. Ostendunt propositionem esse æquivocam, atque tam ab orthodoxis quàm Eutychianistis in sensus oppositos usurpari: Ob latentes horum in ipsa dolos nolunt simpliciter admittere, ob sanctorum Athanasii & Cyrilli auctoritatem verentur damnare aut circumscribere, ideòque de ipsa ambulare permissa aperiunt suum sensum. Et hocce eorum judicium à præsenti Capitulo confirmatur. Hujus porrò propositionis nullam in responsorio de Incarnatione & gratia Christi libro mentionem fecit Sanctus Fulgentius, quod ea contentio vexaris solas Orientales Ecclesias, latinis penitùs ignota.

CAPITULUM X.

Si quis non confitetur Dominum nostrum Jesum Christum, qui crucifixus est carne, Deum esse verum, et Dominum gloriæ, et unum de sancta Trinitate, talis anathema sit.

SCHOLION.

Post exstinctum ab Hormisda Pontifice & Justino Augusto schisma Acacianum remansit lis de hisce tribus æquivocis propositionibus: *Christus est unus è Trinitate*, *Sacra Virgo est Deipara*, *Deus seu unus è Trinitate est passus atque crucifixus*. Per eas & Eutychiani & Nestoriani in invicem atque Catholicos digladiati Roma-

nam Rempublicam ac omnem sub cœlo Ecclesiam dirè concusserant, sperantes tandem evertere Synodum Chalcedonensem. Lis præcipua fuit de propositionibus prima & tertia conflatis in hanc unam: *Unus è Trinitate est passus*. Ejus
Cap. 10. exordium edicit Liberatus Diaconus Carthaginensis in Breviario. *Proclus* Constantinopolitanus Episcopus *accipiens Armeniæ Episcoporum* adversùs Theodori Mopsuestensis Episcopi scripta *libellos*, nec non quoddam ejusdem *Theodori volumen, diligentiùs utraque examinans tomum Armeniis scripsit & dictavit, in quo ad interimendas Nestorianorum versutias, qui duas in Christo inducunt personas, posuit* UNUM DE TRINITATE INCARNATUM. Hæc sunt Procli verba: *Dicentes passibilem Deum, id est, Christum, confitemur eum non esse passum, quod est, sed quod factus est, id est, propria carne. Et ità prædicantes nullo modo fallimur: Quoniam quidem* UNUM EX TRINITATE SECUNDUM CARNEM CRUCIFIXUM *fatemur, &* DIVINITATEM PASSIBILEM *minimè blasphemamus*. Taxat hanc Acacii Melitinensium in secunda Armenia Metropolitæ, unius ex consultantibus, propositionem, *Deitas est passibilis*, ad quam, ut impiissimam Apollinarii blasphemiam, Theodosius Augustus non ità pridem vestimenta laceraverat. Et quia dolosa Nestorii hæresis grassabatur per Orientalem præsertim Diœcesim, Joanni Antiocheno Patriarchæ ac ejus Synodo tomum seu Rescriptum suum direxit idem Proclus subscribendum, fuitque omninò subscriptus. Procli namque, utpote Sancto Joanni Chrysostomo familiarissimi olim Diaconi ac discipuli, erat apud Ecclesiam summa auctoritas: Atque exindè Eutyches & ejus asseclæ cœperunt propositionem illam, nequissimè intellectam, adsumere in palmare erroris sui fundamentum. Etenim Dorotheus & Carosus, impudentissimi mona-
Act. 4. chi, ausi sunt blaterare ad omnem Synodum Chalcedonensem: *Salvatorem nostrum Jesum Christum ex Trinitate esse fatemur, credimus illum passum Trinitatis esse, & aliam fidem non novimus*. Et hanc audaciam notat Dioscorus Romanæ Ecclesiæ Diaconus, & ad Justinum Augustum ac omnem Ecclesiam Orientalem Legatus, in lit-
Relat. 1. post Ep. 65 teris ad Hormisdam Pontificem: *Istud & Eutychetis discipuli in Synodo Chalcedonensi proposuerunt*. Attamen eos nullum illic Episcopus de istis verbis reprehendit: Quin immò, uti laudatus Carthaginensis Diaconus advertit, plena Synodus Chalcedonensis in Relatione ad Martianum Augustum laudavit & probavit jam dictas Procli & Joannis Epistolas, quibus hæc nostra propositio, ut orthodoxa, stabilitur.

Dorothei & Carosi vestigia secutus est Petrus Fullo, Pseudo-Patriarcha Antiochenus, homo etiam profano sacri Trisagii additamento & varia in Ecclesiæ ritus attentata novitate infamis, ad-
Epist. 3. versùs quem scribit Felix tertius Pontifex. *Ex pluribus Orientalibus Provinciis litteras suscepimus, significantes nobis, quomodo Veneratio tua dudùm sopitum Valentini dogma resumpsit, & irritatur à vobis Salvatoris incarnatio, quoque in Manichæorum dogma, & Arii, & Apollinaris, Paulique Samosatensis incidistis*. Et post quædam. *Tu in Ecclesia ausus es dicere, quod* UNUS INCREATÆ ATQUE INDIVIDUÆ TRINITATIS PASSIONEM SUBIIT: *Et per hoc consubstantialem Trinitatem solvere niteris, ac Deum subiicere numero*, seu inducere plures Deos. Et in litteris ad Zenonem Augustum. *Petrus* Epist. 5.
primogenitus Diaboli filius, qui sanctæ Antiochenæ Ecclesiæ indignissimè se ingessit, ausus est dicere non oportere Christum etiam Dei Filium nominare secundùm Divinam Salvatoris sanctionem, & traditionem Divinarum Scripturarum, Patrumque expositionem, sed UNUM DE TRINITATE PASSIONEM PRO NOBIS PERTULISSE *in substantia Deitatis, juxta Arii, & Apollinaris, Eunomiique blasphemiam, volens hac voce evacuare salutarem Domini incarnationem, secundùm quam* CHRISTUS PASSIONEM SUBIIT. Et Acacius Constantinopolitanus Episcopus, adhuc Sedi Apostolicæ obediens & orthodoxus, in litteris ad eundem Fullonem. *Dicere* UNUM TRINITATIS PATI *ostendit ipsum Verbum passibile*. Petrus itaque Fullo distinxit inter hasce propositiones, *Christus est passus*, & *Deus Verbum* seu *unus è Trinitate est passus*, & primam abiiciens secundam adsumpsit, cum Ario, Apollinari, Eutychete blasphemans passum Deum Verbum in ipsa Deitate. Munda erat ista propositio; attamen versatilis lana, quam sibi facilè poterat lupus circumponere, atque ex illa contagiosam rabiem in imperitam Christi plebem despumare. Hinc eam abolevit & circumscripsit Felix Pontifex tamquam adversam phrasi Apostoli, qui non Deum, sed Christum passim maluit passum & mortuum prædicare. Et hinc Quintianus, doctissimus Ecclesiæ Asculanæ sub eodem Pontifice Episcopus, eidem Petro misit hunc Anathematismum. *Si quis confundit duas Christi naturas, dicens* DEUM PASSUM CARNE, *& non* PASSUM CHRISTUM CARNE, *secundùm Apostolum, damnetur*. Rectè item dixit laudatus Pontifex à Fullonis dogmate solvi consubstantialem Trinitatem, ac induci plures Deos; Etenim Deus Pater impassibilis ac Deus Filius in Deitate passibilis nequeunt esse consubstantiales, ejusdem naturæ, aut idem & unus Deus. Horrendis Eutychianistarum turbis supervenit schisma Acacianum, atque ità invaluit ista adversùs Apostolicæ Sedis decretum propositio, & sub ipsa ut sub apto pallio blasphemus Fullonis error.

Successerunt Monachi Schytæ, cum Paterno Episcopo suo Metropolitano de eadem propositione litigantes, pro quibus Anastasius Augustus dictum schisma compositum velle simulans scrip-
sit ad Hormisdam Pontificem. *His præfatis initiis, hortamur, ut ad ea, quæ de Schytiæ partibus* Post Ep. 1. Relat. 1.
mota sunt, undè & Concilium fieri convenire perspeximus, mediatorem se Apostolatus vester faciat, ut contentionibus amputatis, unitas sanctæ restituatur Ecclesiæ. Et in alia ad eundem Pontificem Epi-
stola. *Quia dubitationes quędam de orthodoxa Religione in Schytiæ partibus videntur esse commotæ,* Post Ep. 3. Relat. 1.
id specialiter Clementiæ nostræ placuit, ut venerabilis Synodus in Heracleotana, totius Thraciæ, ad quam spectabat Schytia, Diœceseos Metropolitana *civitate Provinciæ Europæ celebretur, quatenùs*

tenùs concordantibus animis, & omni veritate discussa, vera fides nostra omni terrarum orbi manifestiùs innotescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio. Quapropter Sanctitas tua, cum quibus placuerit reverendissimis Episcopis sub sui Sacerdotii cura constitutis, ad præfatam civitatem intra diem Calendarum Juliarum venire dignetur. Latebat anguis pessimus in formosa hac blandientiom verborum herba, ideòque nequaquam Heracleam accessit Pontifex secutus morem suorum Antecessorum, sed Ennodium Ticinensem, & Fortunatum Episcopum Catanensem, Venantium Presbyterum, ac Vitalem Romanæ Ecclesiæ Diaconum legavit, ajens nulla opus esse Synodo nova, sed sola observantia fidei Chalcedonensis & dogmaticæ Epistolæ Sancti Leonis. Multus, & irritus fuit Legatorum labor, atque ità tunc factum est, quod ad Pontificem ex alia postmodùm legatione scripsit Dioscorus Romanæ Ecclesiæ Diaconus: *Istud,*
Post Ep. 65. præsentem propositionem, *Anastasius Imperator magnoperè Catholicis imponere festinavit.* Et Victor
Relat. 1. Tonnonensis Episcopus ad Consulatum Joannis Gibbi: *Anastasius, Flaviano Antiocheno & Philoxeno Hierapolitano Præsulibus, Synodum congregat, & contra eos, qui non confitentur* UNUM DE TRINITATE CRUCIFIXUM, *unà cum Leone Episcopo Romano, & ejus tomo, & Synodo Chalcedonensi inferre anathema persuasit.*

Anastasio defuncto successit Justinus, Princeps pientissimus, tandemque per novos Romanæ Ecclesiæ Legatos, Germanum Capuanum Episcopum, Blandum Presbyterum, ac Felicem & Dioscorum Diaconos, & grandes eorum labores, exstinctum est schisma Acacianum, firmataque pax Ecclesiarum. Scribit verò Dioscorus ad Pontificem. *Et quia in his quotidie proficit Ecclesia, insidiator antiquus suscitavit monachos de Schytia, qui de domo Magistri militum Vitaliani sunt, omnium Christianorum votis adversarii, quorum inquietudo non parvas moras generavit unitati Ecclesiarum.* Eorum nomina edicit Comes Justinianus in litteris ad Pontificem: *Eorum nomina sunt Achilles, Joannes, Leontius & Mauritius.* Leontius jactabat se *Parentem* laudati *Magistri militum*, qui unà cum Justiniano Comite in Justini Augusti palatio erat omnia: Utique parentem ex Baptismo, quomodò Eutyches monachus fuerat Crysaphio Eunucho. Joannes ille est Joannes
Post Ep. 67. Maxentius, de quo Dioscorus Legatus. *Maxen-*
Relat. 1. *tius, qui sub Abbatis vocabulo dicit se congregationem habere, si interrogetur, aut cum quibus monachis vivit, aut in quo monasterio, aut sub quo Abbate monachus factus est, dicere non potest. Similiter & si de Achille dicere voluero, rem facio supervacaneam, cui sufficit semper latere propter conscientiam suam ab omnibus Catholicis damnatam.*

Hi itaque monachi, quomodò coram Romanis ad Anastasium Augustum, ità coram novis hiscec ad Justinum Principem legatis mox in ipso ingressu proposuere sua, confirmari postulantes, Capitula, atque ità & Ecclesiarum paci moras injecerunt, & Legatis causarunt tribulationes varias, de quibus ipsi ad Pontificem. *Monachi isti*
Post Ep. 65. *de sua Provincia Episcopos accusant, inter quos est*
Relat. 2. *Paternus Tomitanæ civitatis Antistes. Petitiones obtulerunt, & coacti piissimi Principis & Domini Vitaliani jussione frequenter ad audientiam causæ convenimus, non quasi volentes nos in hisce negotiis occupare, quia nobis ante oculos sunt Beatitudinis vestræ præcepta, quibus præcepistis, ut causæ tantùm, cui veneramus, intenti nullis aliis negotiis misceremur. Sed sperantes posse intentiones eorum pacari, descendimus. Et quia nobis diu laborantibus, & illis nullam suscipientibus rationem, nihil proficiebat in quo tendebamus, Clementissimus Imperator in conventu publico, ubi & nos interfuimus, Paternum prædictum Episcopum, & magnificum virum Vitalianum reduxit ad gratiam: Accusatores quoque ejus suo præcepit Episcopo supplicare. Monachi verò cùm similiter ad concordiam quærerentur, fuga lapsi maluerunt de civitate discedere, quam ad concordiam pervenire. Magnoperè ad Italiam venientes aliquanta Capitula proponere habent, inter quæ &* UNUM DE TRINITATE CRUCIFIXUM *continetur, sperantes ità confirmari ex auctoritate Beatitudinis vestrę, sicut & in aliis litteris significavimus. Et modò hoc dicimus, ut nulla novitas à Sede Apostolica scribatur, quia & nos ante Imperatorem & ante Senatum hæc judicavimus, dicentes:* EXTRA SYNODOS QUATUOR, EXTRA EPISTOLAS PAPÆ LEONIS NEC DICIMUS, NEC ADMITTIMUS QUIDQUID NON CONTINETVR IN PRÆDICTIS SYNODIS, AUT QUOD NON EST SCRIPTUM A'PAPA LEONE NON SUSCIPIMUS. *Quia si voluerit Dominus noster qualemvis novitatem scribere, pejus erit istud initium, quàm illud, quod factum est per Eutychen. Sufficere debet Ecclesiæ, quod per sexaginta annos ab Eutychete usque modò sustinuit. Nobis quod visum est scripsimus; in vestra potestate est deliberare, quod vobis Deus imperaverit: Quoniam hæc illi nituntur asserere, eo modo sibi satisfacere cupientes, ut ità profiteamur & dicamus* UNUM DE TRINITATE PASSUM ESSE, *quod nec Patres nec Synodi dixerunt.*

Legati itaque Apostolici, licèt nullum de hac re à Pontifice habentes mandatum, compulsi audivere monachos, qui propositionem suam videntes non probari, abiere, Legatis non salutatis, Romam, sperantes istic meliora. Addit Dioscorus Legatus in alia Relatione ad Papam. *Significasti mihi à monachis datam contestationem, ut* Post Ep. 67.
non mihi hæretici jungerentur. Quos dicunt hæreti-
cos, ego ignoro, nisi illos fortè, qui Synodum Chal- Relat. 1.
cedonensem suscipiunt, quos ego Catholicos dico. Non dumtaxàt à Legatorum judicio Romam appellavere, sed & Legatos præsertim Dioscorum, apud Pontificem accusaverunt de familiaritate & collusione cum Nestorianis: Nestoriani namque propositionem illam, utpotè sui erroris penitùs eversivam, hostilissimè insequebantur. Et certè monachorum suspicio potest habuisse aliquid fundamenti, & hæc Dioscori purgatio, *Nisi fortè illos, qui Synodum Chalcedonensem suscipiunt,* fuisse non plenè sufficiens. Eo namque tempore ob Principis orthodoxi metum & Eutychiani & Nestoriani Chalcedonensem Synodum pleno ore, ast corde dolosissimo profitebantur, uti liquet ex hisce toties adversùm illos repetitis nostrorum Capitulorum verbis: *Et calumniatur Synodum Chalcedonensem, tamquam secundùm istum impium*

in-

intellectum, *&c.* Etiam hi ipsi monachi de Eutychiana lepra graviter suspecti eandem profitebantur, dicentes ad Legatos: *Nos Synodum Chalcedonensem suscepimus, hoc speramus, ut jubeatis eam nobis exponere, quia non sufficit sic, quomodò exposita est, contra heresin Nestorianam.*

Pro eis Vitalianus Magister, adversùm eos Justinianus Comes, & præsertim Legati Apostolici stabant potentissimè, ut liquet ex eorum relatione jam adducta, nec non ex hac solius Dioscori. UNUM DE TRINITATE CRUCIFIXUM *nec in sanctis Synodis dictum est, nec in Epistolis Sancti Papæ Leonis, nec in consuetudine Ecclesiastica. Quod si permittitur fieri, mihi videntur dissensiones & scandala non mediocria nasci inter Ecclesias. Istud Anastasius Imperator magnoperè Catholicis imponere festinavit: Istud & Eutychetis discipuli in Synodo Chalcedonensi proposuerunt. Quia quotiescumque Patres de Dei Filio Domino nostro Jesu Christo disputaverunt, Filium Dei Verbum consubstantiale Patri dixerunt: Iste autem sermo ideò numquam est in Synodis à Patribus introductus, quia procul dubio catholicæ fidei minimè poterat convenire. Cujus sermonis si subtiliter attendatur intentio, ad quantas hæreses pateat, & quæ mala per eum possunt Ecclesiasticis disputationibus introduci, quoniam longum est, præsentes poterimus insinuare. Undè sanum mihi videtur & utile, & ad pacem Ecclesiarum conveniens, nihil aliud responsum dari, nisi:* SUFFICIT SANCTUM CHALCEDONENSE CONCILIUM, IN QUO ET ALIÆ SYNODI CONTINENTUR; SUFFICIUNT EPISTOLÆ PAPÆ LEONIS, QUAS SYNODUS CONFIRMAVIT: NOVITATEM IN ECCLESIAM INDUCERE NEC VOLUMUS NEC DEBEMUS. Propositionem illam, licèt æquivocam, absolutè Eutychianam duxit Dioscorus, ideòque ab Eutychianistis, ac eorum fautore Anastasio Augusto, homine Manichæo, semper defensam. Et quam Romana adversùm eos Ecclesia constantissimè huc usque damnarat, nolebat nunc ut Catholicam probari: Indignissimè ferebat Chalcedonensem Synodum, tamquam adversùs errores Nestorianos insufficientem, traduci, & cui addi deberet, *Unus de Trinitate est passus*. Dolosam ajebat esse subtilitatem, tendentem ad hoc, ut disputaretur de laudata Synodo: *Quod si factum fuerit, dubia & infirma ostenditur, & hæreticorum omnium patet errori.* Eam rettactari Eutychianistæ à Martiano, Leone, Zenone, Anastasio Augustis, & quidem per preces horrendissimis in omnem Orientem facinoribus armatas, ipsique Augusti à Sede Apostolica instanter, at in vanom, postularant: Longè minùs paucis monachis, & quidem adversùs Justini Principis pientissimi & ejus nepotis Justiniani sensum, volebat Dioscorus concedi.

Quid Romæ egerint insolentes monachi, audiamus ab ipso Pontifice Hormisda in litteris ad Possessorem Africanum Episcopum, agentem tunc Constantinopoli. [Ep. 70.] *Ubi non varii tentationis aculei? Quales per hunc fere jugem annum quorumdam Scytharum, qui se monachos præ se ferebant specie, non veritate, subtili tectas calliditate versutias, & sub religionis obtentu famulantia odiis suis venena pertulimus, studentes eos medicinalis patientiæ moderamine sanare?* Eos dicit contentiosos, pertinaces, *contemptores auctoritatem veterum, novarum cupidos quæstionum, eò usque tumoris elatos, ut ad arbitrium suum utriusque orbis putent inclinandum judicium, nec in numero fidelium deputantes sequaces traditionis paternæ, si suæ viderint cedere nolle sententiæ.* Eos nec monitis nec auctoritate potuit Pontifex frænare. *In publicum usque prodiere conventum, ad concussionem quietis circa Regum etiam statuas inclamantes*, id est, pro suis Capitulis à Pontificia judicio ad laicum Principem provocantes. Animabat ipsos Sancti Fulgentii, ac aliorum, sanctissimorum pariter ac doctissimorum, in Sardinia ob fidem Romanam exulantium Episcoporum auctoritas, quos ante Almæ urbis ingressum consuluerant, & laudati Fulgentii de Incarnatione & gratia Christi librum, tamquam commone suffragium, impetrarant mentiti se totius Orientalis Ecclesiæ Legatos: Infelicis enim insulæ circumscripto exilio vincti Episcopi Latini Græcorum lites & strophas ignorabant, ideòque hisce monachis fuerunt, limatissimo tamen & cautissimo vocum controversarum libramine, quasi patrocinati: Adeò verè Justinianus Comes Pontifici scripserat eos esse solo nomine monachos, livoris & discordiæ, non charitatis & pacis studiosos. Longum sit eorum turbidos conatus edisserere. [Post Ep. 65. Relat. 4.] Nam per Vitalianum Magistrum in partem suam traxere tandem & ipsum Comitem Justinianum, feceruntque ad Pontificem scribere in hæc verba. [Relat. 6.] *Quidam asserunt Christum Filium Dei Dominum nostrum, pro salute nostra crucifixum,* UNUM DE TRINITATE *debere prædicari: Quod si suscipiendum sit, paterna provisione Reverentia vestra cautissimo suo rescripto, quid sequi, quidve super hoc evitare debeamus, nos certiorare dignetur. Quoniam verba videntur facere dissensionem: Nam sensus inter Catholicos omnes unus esse probatur.* Addit monachos Romam accessisse *pro traditione Patrum & ordine regularium*. Et in aliis ad Pontificem litteris. [Post Ep. 71. Relat. 2.] *Nobis videtur, quoniam Filius Dei Dominus noster Jesus Christus, quem prædicat summus Apostolorum carne passum, rectè dicitur* UNUS IN TRINITATE *cum Patre & Spiritu sancto regnare. Sicut enim videtur ambiguum dicere simpliciter* UNUM E TRINITATE, *non præmisso nomine Domini Jesu* CHRISTI, *sic ejus personam in Trinitate cum Patris & Spiritus sancti personis non dubitamus esse.* Distinguit hasce propositiones, *Unus è Trinitate est passus*, & *Christus unus è Trinitate est passus*: Posteriorem per additam vocem *Christus* existimat plenè securam ac liberam ab omni Eutychiano dolo, ideòque prò ejus comprobatione non desiit interpellare Pontificem, addens Ecclesiarum pacem alioquin periculo non cariturum. Quin & omnes Antiochenæ & Hierosolymitanæ Diœceseos Episcopi & Clerici suas preces adjunxere. Et reverà potuit esse dissensio de solis verbis: Verùm enim verò verba etiam cum addita voce *Christus* adhuc manebant ambigua, cothurnus ad omnem pedem aptus, lanaque versatilis, sub qua & orthodoxi agni, & Eutychiani lupi poterant occultari. Quocircà

Le-

Legatorum suorum, præsertim Dioscori Diaconi consilia, & rationes, ac Antecessorum suorum judicium secutus Hormisda Pontifex propositionem proscripsit atque abolevit. Ad excludendos Eutychianorum dolos dici voluit, uti scribit Fa- [L. 1. c. 3.] cundus Hermianensis Episcopus, *non unum de Trinitate pro nobis crucifixum, sed potiùs unam de Trinitate personam*. Loquendi formulam haud dubiè adversùs Petrum Fullonem statuit Felix Tertius. Hinc enim hanc benè fucatam monachorum Schytarum confessionem: *Trinitas etiam* [C. 4.] *post incarnationis Mysterium Trinitas mansit, quia idem Deus Verbum, etiam cum propria carne*, UNUS EST EX TRINITATE, *non quod caro ejus sit de substantia Trinitatis, sed quia caro Dei Verbi est, qui est* UNUS E TRINITATE. *Quapropter & Deum Verbum* CARNE PASSUM *dicimus*: Secundùm Beatum Cyrillum in duodecimo adversùs Nestorium Anathematismo. Hanc, inquam, confessionem, licèt orthodoxam, probare noluit in libro de Incarnatione & gratia Christi Sanctus Fulgentius, sed correxit ac polivit in hæc verba: *Non Trinitas,* [Cap. 10.] *sed solus Filius, id est,* UNA E TRINITATE PERSONA, *Christus Dei filius unicus, carne conceptus est, & natus*, & crucifixus. Ex quo vides ejus patrocinium monachis impensum fuisse omninò plenum prudentiæ atque cautelæ.

At erant dies mali, & tempora periculosa: Ecce aliud malum. Exultaverunt ad Pontificis sententiam Nestoriani, de quibus idem Facundus. *Rectè dicitur &* UNUS EX TRINITATE CRUCIFIXUS, *& una ex Trinitate persona. Sed unam dicere personam Nestorianorum novn subterfugia minùs excludit, qui convicti innumeris testimoniis Patrum, quod Deus Verbum & adsumptus homo una persona sit, pro auctoritatis dignitate ab eis hoc existimant dictum, vel existimare se fingunt: Ut sic homo Jesus Christus dicatur Verbi gessisse personam, sicut etiam gessit Apostolus, qui scribens ad Corinthios dicit*, NAM ET EGO QUOD DONAVI, PROPTER VOS IN PERSONA CHRISTI. *Non ut unus idemque esset Deus & homo*. Et Joannes Maxentius. *Secundùm hunc modum hæretici Christum asserunt unam esse ex Trinitate personam, non quod hic Christus* UNUS EST E TRINITATE, *sed quia Dei Verbi in se habitantis personam habeat, quæ est una ex Trinitate, ut jam sic Vicarius quodammodò sive minister sit Dei Verbi Christus, non ipse Deus Verbum sit Christus: Quod quam sit impium, etiam ipsi, qui hoc usserunt, credo animadvertunt. Hac denique calliditate unam quidem personam Christum fatentur è Trinitate*, UNUM *autem* E TRINITATE *eum penitùs nolunt confiteri*. Erat res utrimque admodùm perplexa. Hormisda Pontifex excluserat quidem dolos Eutychianos, at porta latissima patebat Nestorianis, palàm gloriantibus ex Romanæ Ecclesiæ decreto Christum pro nobis crucifixum non esse unum è Trinitate, adeòque non esse Deum, sed hominem purum.

Quocircà Justinianus ex Orientis Comite factus totius mundi Princeps Augustus ad Joannem secundum Pontificem legavit Hypatium Ephesinum & Demetrium Archi-Episcopum Philippensem cum hisce literis. *Manifestum facimus vestræ Sanctitati, quod pauci quidam infideles contradicere Judaicè & Apostaticè ausi sunt adversùs ea, quæ ab omnibus Sacerdotibus secundùm vestram doctrinam rectè tenentur, denegantes Dominum nostrum Jesum Christum esse* UNUM SANCTÆ TRINITATIS. *Videntur Nestorii sequi malam doctrinam, secundùm gratiam dicentis unum Filium Dei, & alium Christum*. Addidit propositionem admitti ab omnibus per Orientem Episcopis & monachis, refutari à solis Nestorium professis aut de illo suspectis, ipsamque ad eorum destruenda latibula esse omninò admittendam. Neque curandum de Eutychianistis: Eorum technas jam abundè notas. Et laudatam propositionem non esse in Ecclesia novam aut peregrinam: Eam variis in locis adferi à Sancto Augustino. Loca hæc varia adduxit Princeps, haud dubiè edoctus ab Africanis Episcopis & Clericis, quorum tunc ad Regiam urbem erat frequens accessus.

Habuit propositio etiam potentissimos adversarios, monachos Acæmetus seu insomnes, Sedis & obedientiæ Apostolicæ in Acaciano schismate strenuos defensores. Romam legavere Cyrum & Eulogium doctissimos, urgentes circumscriptionis signaculum à Felice tertio & Hormisda Pontificibus propositioni adpositum solvi non posse sine prævaricatione, & comprobatione, aut sanè grandi fomento iniquitatis Eutychianæ. *Inter hæc ambigua*, inquit Dominus Cardinalis Baronius, *dum varia hinc indè* à Romanæ Ecclesiæ Proceribus *dicerentur, Anatolius Diaconus consuluit Ferrandum Diaconum Ecclesiæ Carthaginensis, virum doctrina insignem, quæ ipsius esset de proposita quæstione sententia*: Immò quæ esset sententia Sancti Augustini, in cujus auctoritate fundabat preces suas Justinianus Augustus. Ferrandus consuluit Sanctum Fulgentium, totius Africæ eo tempore Magistrum, a quo tunc scriptus est liber exponens ejus quæstiones, quas inter est & hæc nostra. Et à Ferrando & à Fulgentio responsum est: *Rectè dici* UNUM DE TRINITATE PASSUM, *sed securiùs addi* PASSUM CARNE. Utique ad excludendos dolos Eutychianistarum.

Rei finem audiamus à Liberato Discono Carthaginensi, teste etism oculato. *Joannes Sedis Apostolicæ cepit Præsulatum. Ad quem missi sunt* [Cap. 20.] *ab Imperatore Justiniano Hypatius Ephesiorum Episcopus, & Demetrius à Philippis, consulere Sedem Apostolicam contra Legatos Acæmetarum Cyrum & Eulogium, negantes esse confitendum* UNUM DE TRINITATE INCARNATUM & CARNE PASSUM. *Sed Papa Joannes hoc confitendum Epistola sua firmavit, & Imperatori direxit. A cujus communione discedentes Romæ quidam Acæmetarum Legatos secuti sunt, & usque nunc hanc de Christo confessionem non suscipiunt*. Credidere Joannem Pontificem ab Hormisdæ Antecessoris, licèt non fide, tamen decreto ad Ecclesiæ pacem & puritatem necessario dissonum, & colludentem, aut certè conniventem Theodoræ Augustæ, de qua in Chronico Victor Episcopus Tonnonensis. *Theodoræ Augustę factione Justinianus Augustus* UNUM DE TRINITATE PASSUM,

non

non adserens secundùm quid, sed absolutè suscipiendum, cunctis generali lege imponit: Atque à Clericis & monachis subscriptiones violenter exegit. Qua de causa plurimi se ab Ecclesia, & Epiphanii Constantinopolitani Episcopi ad hæc tacentis *communione subtraxerunt, & monachi à propriis monasteriis recesserunt, asserentes sibi sufficere fidem eorum, qui in quatuor Synodis convenerunt*. Theodoræ Augustæ palàm ac nequiter Eutychianæ commixtio reddebat suspecta omnia: Insomnes monachi existimabant Justinianum Anastasio, Epiphanium Patriarcham & Joannem Papam similes Flaviano Antiocheno & Philoxeno Hieropolitano Episcopis, quorum pro eadem propositione temeritatem suprà audivimus à Dioscoro Romanæ Ecclesiæ Diacono & laudato Episcopo Tonnonensi. Et sanè laici Principis Edictum, quo *unus è Trinitate* non secundùm quid, id est, non addita voce *Christus*, aut voce *in carne*, sed absolutè prædicabatur passus & crucifixus, isto tempore non poterat non esse suspectum. Quare monachi non sine fundamento putarunt etiam Joannis Papæ communionem refutari. Verùm ille firmis anchoris nitebatur: Duodecimo Sancti Cyrilli adversùs Nestorium Capitulo, per Ephesinam Synodum, Romanam Sedem, ac omnem sub cœlo Ecclesiam comprobato, judicio Ferrandi Carthaginensis Diaconi, atque totius Ecclesiæ Africanæ, nec non auctoritate variorum Patrum, præsertim Sancti Augustini, cujus & addidit hocce aureis litteris in omni schola & Ecclesia scribendum elogium. *Sancti Augustini doctrinam, secundùm Prædecessorum meorum statuta, Romana sequitur & servat Ecclesia*. Acæmetas monachos à communione suspendit, nisi acquiescerent, tamquam Nestorii fautores damnandos. Quæ omnia ad Justiniani Augusti preces confirmavit Joannis successor Agapetus in hæc verba. *Cupis, venerabilis Imperator, ut tuæ Pietatis Epistolam, de fidei vestræ expositione nuper ad beatæ memoriæ Prædecessorem nostrum Joannem per Hypatium atque Demetrium Episcopos destinatam, atque à præfato Præsule roboratam, nostra quoque auctoritate firmemus: Laudamus, & amplectimur, confirmamus, atque roboramus*. Etiam Facundus Hermianensis facundissimè laudat ac defendit, tandemque ad ejusdem Principis preces nostra hæc Synodus præsenti Capitulo in perpetuam Ecclesiæ Regulam provexit. Addit: *Crucifixus carne*. Oh auctoritatem Romanæ Ecclesiæ: Quod namque decreto suo addiderit, Ferrandi Diaconi consilium ad Eutychianos dolos excludendos secutus, etiam Joannes Pontifex, testatur disertè Liberatus. Neque Pontifex, neque Synodus suspecta esse voluit de conniventia cum Theodora Augusta, non secundùm quid, sed absolutè præsentem propositionem susceptam volente. Etiam ipse Justinianus in supplicibus ad Pontificem litteris addiderat vocem *Carne*. Integer non est hac in re Victor Tonnonensis: Quis enim nesciat Justinianum in dogmatis causa Conjugi Theodoræ nihil concessisse?

Epist. 1.

Ex quo vides eandem æquivocam propositionem posse ab Ecclesia successivè & probari & damnari. Etenim propter subdolos, & communibus vocibus, tamquam communibus lanis, tectos hæreticos facit frequenter Ecclesia de signis vocalibus, quod propter versipelles Manichæos de signis sacramentalibus fecit S. Leo Magnus Pontifex, dicens ad populum in quarto sermone de quadragesima. *Cùm impii Manichæi ad tegendam infidelitatem suam nostris audeant interesse mysteriis, Cap. 5. ità in Sacramentorum communione se temperant, ut interdùm tutiùs lateant. Ore indigno Christi corpus accipiunt, sanguinem autem redemptionis nostræ haurire omninò declinant. Quod ideò vestram volumus scire Sanctitatem, ut nobis hujusmodi homines & his manifestentur indiciis, & quorum deprehensa fuerit sacrilega simulatio, notati & proditi à sanctorum societate, sacerdotali auctoritate, pellantur*. Dominus Stanislaus Cardinalis Hosius, & cum illo Synodus Petricoviensis, statutum hoc emanasse existimant adversùs nescio quem paradoxum Nestorii de sancta Eucharistia errorem: At certum est emanasse contra Manichæos. Communio sub sola panis specie fuit olim non tantùm licita, sed & recepta in multum usum Ecclesiarum, etiam Romanæ: At quoniam profani Manichæi sub illa, tamquam sub ovina pelle, lupum obtegebant, eam Roma proscripsit & abolevit Pontifex, præcipiens per Italiam omnibus & singulis speciem utramque, adeò ut omnis se à Calice sacro abstinens esset suspectus de Manichæismo, tamquam id non faciens Christiana libertate, sed servili atque hæretica superstitione, quæ vinum abominatur & horret, quasi sit non Dei creatura & Sacramenti elementum, sed maledictum fel Principis tenebrarum. At verò hæc nostra novissimorum dierum tempora infelicissima in mundum abortivere Hussitas, Lutheranos, & Calvinistas, laici populi sub sola panis specie communicandi morem, ex gravissimis ac justissimis caussis jam pridem inductum in omnem Ecclesiam latinam, damnantes tamquam adversum Christi Domini instituto ac Legi Evangelicæ. Hinc Constantiensis & Tridentina Synodus proscripsere communionem sub utraque specie, ut quisquis illam attentarit, tractetur ut professus Hussita, Lutheranus, aut Calvinista. Dictæ Synodi & Sanctus Leo statuerunt omninò contraria, attamen uno spiritu: Quomodò in luto & cera idem sol eadem virtute adversas qualitates; ità idem Sanctus Jesu Christi Spiritus per varios ejusdem potestatis Rectores Ecclesiasticos in diversis temporibus aut locis ob adversas rationes adversa & contraria decreta operatur. Vivit & manet sub illis invariata fides, quomodò idem invariatus homo sub aliis & aliis variis tempore vestimentis. Eodem jure præsentem Propositionem Felix tertius & Hormisda, item Joannes secundus & Agapetus Pontifices tractarunt. In istiusmodi, inquam, æquivocis propositionibus, non orthodoxa sententia damnatur, sed circumscribuntur solæ voces, earumve nescio qui occulti sinus & secreti recessus, in quibus dolosi hæretici possint fœtidos suos vomitus abscondere, & nostris exindè simplicioribus tamquam ex formoso poculo mortiferam potionem propinare. Hinc nebulonibus istis profligatis, omnique insidiatum soluto metu, possunt voces illæ in pristinam reddi libertatem. Fit illis, quomodò mundis vestibus, quibus

quis

quis immundus affricuit suam scabiem: Quomodò eleganti domui, quam quis leno occupavit ac profanavit in lupanar: Quomodò amœnis sylvis, quas homicidæ & latrones demutarunt in specum ac asylum suarum insidiarum. Vitia hæc sunt & rebus & vocibus adventitia, & contra naturam violenta, ideòque sanabilia. Nam Sanctus Paulus primus Anachoreta sanctissimo incolatu suo purgavit specum suam, de qua Sanctus Hieronymus: *Hunc locum Ægyptiorum litteræ ferunt furtivæ monetæ officinam fuisse, ea tempestate, qua Cleopatræ junctus est Antonius.*

CAPITULUM XI.

SI quis non anathematizat Arium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychen, Origenem cum impiis eorum conscriptis, et alios omnes hæreticos, qui condemnati, et anathematizati sunt à sancta Catholica et Apostolica Ecclesia, et à prædictis sanctis quatuor Conciliis, et eos qui similia prædictis hæreticis sapuerunt, vel sapiunt, et usque ad mortem in sua impietate permanserunt, vel permanent, talis anathema sit.

CAPITULUM XII.

SI quis defendit impium Theodorum Mopsuestenum, qui dixit alium esse Deum Verbum, & alium Christum à passionibus animæ & desideriis carnis molestias patientem, & à deterioribus paulatim recedentem, & sic ex profectu operum melioratum, & à conversatione immaculatum factum, & tamquam purum hominem baptizatum esse in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti, & per Baptisma sancti Spiritus gratiam accepisse, & filiationem meruisse, & ad similitudinem imperialis imaginis in persona Dei Verbi adorari, & post resurrectionem immutabilem cogitationibus, & impeccabilem omninò factum fuisse. Et iterùm dixit idem impius Theodorus, talem factam esse unitionem Dei Verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere: *ERUNT DUO IN CARNE UNA*. Et super alias innumerabiles blasphemias ausus est dicere, quod post resurrectionem cùm insufflasset Dominus discipulis, & dixisset, *ACCIPITE SPIRITUM*, non dedit eis Spiritum sanctum, sed figuratim tantummodò insufflavit. Ipse enim & confessionem, quam fecit Thomas, cùm palpasset manus, & latus Domini post resurrectionem dicens, *DOMINUS MEUS, ET DEUS MEUS*, inquit non esse dictam à Thoma de Christo. Nec enim dicit Theodorus Deum esse Christum, sed ad miraculum resurrectionis stupefactum Thomam glorificasse Deum, qui Christum resuscitavit. Et quod pejus est, etiam in interpretatione, quam in Actus Apostolorum scripsit Theodorus, similem fecit Christum Platoni, & Manichæo, & Epicuro, & Marcioni dicens, quod

ſicut illorum unuſquiſque ex dogmate, quod invenit, ſuos diſcipulos fecit vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicuræos, & Marcioniſtas; ſimili modo & cùm Chriſtus dogma inveniſſet, & ex ipſo Chriſtianos vocari. Si quis igitur defendit prædictum impium Theodorum, et impia ejus conſcripta, in quibus tam prædictas, quam alias innumerabiles blaſphemias effudit contra magnum Deum et Salvatorem Jeſum Chriſtum, et non anathematizat eum, et impia ejus conſcripta, et omnes qui ſuſcipiunt, vel defendunt eum, et dicunt orthodoxè eum expoſuiſſe, et qui ſcripſerunt pro eo, et eadem illi ſapuerunt, vel ſcribunt pro eo, vel impiis ejus conſcriptis, et eos qui ſimilia illi ſapiunt, vel aliquando ſapuerunt, et uſque ad mortem permanſerunt, vel permanent in tali impietate, talis anathema ſit.

CAPITULUM XIII.

SI quis defendit impia Theodoreti conſcripta, quæ contra rectam fidem, et contra primam Epheſinam ſanctam Synodum, et Sanctum Cyrillum, et duodecim ejus Capitula expoſuit, et omnia quæ conſcripſit pro Theodoro et Neſtorio impiis, et pro aliis, qui eadem prædictis Theodoro et Neſtorio ſapuerunt, defendens eos, et eorum impietatem, et propter hoc impios vocans Doctores Eccleſiæ, qui unitatem ſecundùm ſubſiſtentiam Dei Verbi ad carnem confitentur, et non anathematizat ea, et eos qui ſimilia eis ſapuerunt, vel ſapiunt, inſuper autem et omnes, qui ſcripſerunt contra rectam fidem, et Sanctum Cyrillum, et duodecim ejus Capitula, et uſque ad mortem in tali impietate permanſerunt, talis anathema ſit.

CAPITULUM XIV.

SI quis defendit Epiſtolam, quam dicitur Ibas ad Marim Perſam hæreticum ſcripſiſſe, quæ abnegat quidem Deum Verbum de ſancta Dei Genitrice ſemper Virgine Maria incarnatum, hominem factum eſſe, dicit autem purum hominem ex ipſa natum eſſe, quem templum vocat, ut alius ſit Deus Verbum, & alius homo, et Sanctum Cyrillum, qui rectam fidem Chriſtianorum prædicavit, tamquam hæreticum, et ſimiliter Apollinario impio ſcripſiſſe criminatur, et inculpat primam Epheſinam ſanctam Synodum tamquam ſine examinatione, et quæſtione Neſtorium condemnantem, et duodecim Capitula Sancti Cyrilli impia, et contraria rectæ fidei vocat eadem impia epiſtola, et defendit Theodorum, et Neſtorium et impia eorum dogmata, et con-

ſcripta.

ſcripta. Si quis igitur memoratam impiam epiſtolam defendit, et non anathematizat eam, et defenſores ejus, et eos qui dicunt eam rectam eſſe, vel partem ejus, et eos qui ſcripſerunt vel ſcribunt pro ea, vel pro impietate quæ in ea continetur, et præſumunt eam defendere, vel inſertam ei impietatem nomine ſanctorum Patrum, vel ſancti Chalcedonenſis Concilii, et in his uſque ad mortem permanent, talis anathema ſit.

SCHOLION.

HÆc ſunt tria Chalcedonenſis, vel potiùs Epiſcoporum poſt peractam Synodum ad Martiani Auguſti preces Chalcedone remanentium Capitula ſeu decreta, per hanc noſtram Synodum retractata & correcta, compendio expreſſa ab Euſtatio Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Presbytero in vita Sancti Eutychii Patriarchæ Conſtantinopolitani: *Theodoreti ſcripta contra duodecim Capita Sancti Cyrilli*, *Epiſtola Ibæ* Edeſſeni Archi-Epiſcopi *ad Marim Perſam* Epiſcopum *conſcripta*, & *Theodori Mopſueſtiæ* in ſecunda Cilicia *Epiſcopi Judaicæ nugæ & maledicta*. Paſſim vocantur *ſcandalum trium Capitulorum*. Et meritò. Fuit ſcandalum adeò enorme, ut ejus motor Theodórus, Cæſareæ in Cappadocia Archi-Epiſcopus, moriens, teſte Liberato Diacono Carthaginenſi, deſperabundè exclamarit *ſe & Pelagium*, Romanæ Eccleſiæ Diaconum, *Vivos incendendos*, *per quos hoc ſcandalum intravit in mundum*. At Pelagium, utpotè innoxium, iniquè ſibi adſociavit. Qui tria famoſa Capitula exiſtimant fuiſſe tria à Schytiæ monachis agitata, errant toto cœlo.

DISSERTATIO
DE QUINTA SYNODO GENERALI.
CAPUT PRIMUM.

Exponitur damnatio Origenis, occasio quintæ Synodi.

PRimum in tria Capitula hostilem insultum refert in Chronico Victor Episcopus Tonnonensis ad Joannis Gibbi Consulatum, id est, annum Christi Domini quadringentesimum nonagesimum nonum, nonum Anastasii Augusti. *Anastasius Imperator, Flaviano Antiocheno & Philoxeno Hierapolitano Præsulibus, Constantinopolim Synodum congregat: Et contra Diodorum Tharsensem, Theodorum Mopsuestenum cum scriptis, Theodoretum Cyri, Ibam Edessenum, Andream, Eucherium, Quirum, & Joannem Episcopos, cæterosque alios, qui in Christo duas prædicabant naturas, duasque formas, & qui non confitentur* UNUM DE TRINITATE CRUCIFIXUM; *unà cum Leone Romano Episcopo, & ejus tomo, atque Chalcedonensi Synodo, inferre anathema persuasit*. Philoxenus est profanus ille Xenajas, quem non baptizatum Severus Pseudo-Patriarcha Antiochenus, meritò vocatus *Organum diaboli*, intrusit in cathedram Hierapolitanam, Metropoliticam Provinciæ Eufratesiæ. Ejusmodi scelerata fæx damnare cœpit non solummodò Theodorum, Theodoretum, & Ibam, quod *Unum è Trinitate passum* nollent confiteri, sed & eorum causa Synodum Chalcedonensem, dicentes eam, quæ hosce Nestorianos in Episcopalem communionem admisisset, non posse non esse Nestorianam.

Ast harum, quas rigidissimis Edictis Martianus Augustus ac ejus successor Leo non potuerant compescere, violentiarum pertæsa Divina Clementia cœpit circa hæc tempora Synodum miraculis tutari. Etenim ad Basilii Venantii & Flavii Celeris Consulatum, Domini annum quingentesimum octavum, pergit Episcopus Tonnonensis. *Populos Alexandrinos & totius Ægypti, simul pusillos & magnos, liberos & servos, Clericos atque Monachos, præter peregrinos, immundi spiritus occupant: Et humana locutione privati latrare cunctis diebus ac noctibus, ut canes, cœperunt, ità ut vinculis ferreis vincti ad Ecclesias postea, ut sanitatem perciperent, traherentur: Comedebant enim suas manus, simulque & brachia pariter omnes. His evenientibus, Angelus in viri specie quibusdam ex populo apparuit, dicens hoc eis pro eo, quod Anathema Synodo Chalcedonensi dederint, evenisse, comminatus nihil eos tale deinceps committere*. Et ad Consulatum Anicii Probi & Flavii Clementini, Domini annum quingentesimum decimum tertium, agens de primis auctoribus additamenti ad sacrum trisagium. *Dum Constantinopoli ad forum Constantini id psallentes ad majorem Ecclesiam pergunt, nubes ex improviso cineres super eos pro pluvia emiserunt, totamque civitatem & Provinciam contexerunt*. Quis nesciat Alexandrinorum pro Timotheo Æluro ac Petro Mogo, & Constantinopolitanorum pro Acacio Episcopo patrata impiissima in Deum & Synodum? Justissimas plagas acceperunt. Pergit Tonnonensis ad Consulatum Agapeti seu potiùs Magni & Florentii, Domini annum quingentesimum decimum octavum. *Anastasius Imperator*, Eutychianæ atque Acacianæ impietatis fautor contumax, *intra palatium tonitruorum terrore fugatus, & coruscationis jaculo percussus, in cubiculo, quo absconsus fuerat, moritur & cum ignominia absque consuetis exequiis ad tumulum ducitur*. Eum Macedonius Constantinopolitanus & Elias Hierosolymitanus Patriarchæ, iniquissimè proscripti, ad Divinum tribunal evocarant. Successor pientissimus Justinus Augustus mox Eutychianam ac Nestorianam hæresin, Acacianum schisma, eorumque sequaces Episcopos ejecit: Restantes Schytarum monachorum quæstiones composuit, & quatuor generales Synodos sacris Ecclesiarum tabulis inscripsit ejus hæres Justinianus, atque ità omnia credebantur pacificata.

Paulus interim Ecclesiæ Alexandrinæ Episcopus orthodoxus degradatur, relegatur Gazam Palæstinæ, eò à Principe mittitur Pelagius Romanæ Ecclesiæ Diaconus & Vigilii Pontificis Apocrisarius, Patriarchale illi pallium & omnem restitutionis spem ablaturus, evenitque interim casus, de quo Liberatus Diaconus Carthaginensis in Breviario. *Redeunte Pelagio Constantinopolim, Monachi quidam ab Hierosolymis, per quos Pelagius in Gazam transitum habuit, venerunt ad eum in Comitatu, portantes Capitula de libris Ori-* Cap. 23.

genis

genis excerpta, volentes agere apud Imperatorem,
ut Origenes damnaretur cum illis Capitulis. Igitur
Pelagius, æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cap-
padociæ Episcopo, volens ei nocere, eò quod esset
Origenis defensor, unà cum Menna Archi-Episcopo
Constantinopolitano flagitabat à Principe, ut juberet
fieri, quod illi monachi supplicabant, ut Origenes
damnaretur, ipsaque Capitula talia docentia. An-
nuit Imperator facillimè, gaudens se de talibus
rebus judicium ferre. Jubente eo dicta est in Orige-
nem & illa Capitula Anathematis damnatio, quam
subscribentes unà cum Menna Archi-Episcopo apud
Constantinopolim reperti, deindè directa est Vigilio
Romano Episcopo, Zoile Alexandrino, Efremio
Antiocheno, & Petro Hierosolymitano. Quibus eam
accipientibus & subscribentibus, Origenes damnatus
est mortuus, qui vivens olim fuerat antè damnatus.
Plurimos Palæstinæ monachos fuisse hoc tempore
ex Origene leprosos testatur etiam Cyrillus mo-
nachus in vita Sancti Euthymii, Sancti Quiria-
ci, & Sancti Sabbæ Abbatum, à quorum postre-
mo per Petrum Hierosolymæ Patriarcham ad
Comitatum Legato ait rogatum fuisse Principem
in hæc verba. *Origenis dogmata conturbant Eccle-*
sias. Et ideò à Tua Potentia magnum adhibendum
est studium, ut tantùm malum procul expellas. Hæc
si feceris, in Deo confido fore, ut mox dives sequa-
tur remuneratio, Romaque universa & Carthago
cernentur rursùs parte tui imperii. Pergit Cyril-
lus. *Ut magnus pollicitus est Sabbas, Africa univer-*
sa & Roma ejus accesserunt imperio. Jure itaque
Justinianus in Origenis damnationem propen-
debat.

Facta est damnatio ante quintam Synodum à
Menna Patriarcha & Pelagio Diacono in Syno-
do ex Episcopis ob negotia propria in Regia ci-
vitate repertis, qualium Synodorum mos &
dignitas sunt abundè superiùs elucidata. Et quo-
niam Romani Pontificis ac reliquorum Patriar-
charum confirmatio accessit, damnationi nihil
defuit ad irretractabilem auctoritatem. Ejusdem
confirmatricem legem Justiniani, directam ad
Mennam Patriarcham, publicavit D. Cardinalis
Baronius. Verè nihilominùs addit Cyrillus mo-
nachus. *Post hæc cùm sancta & Oecumenica quinta*
Synodus congregata fuisset Byzantii, Origenes &
impia de præexistentia & restitutione dogmata gene-
rali fuerunt subjecta anathemati. Et Sanctus So-
phronius Hierosolymæ Patriarcha in litteris ad
Sergium Patriarcham Constantinopolitanum,
lectis & probatis à Synodo sexta, post quatuor
primas Synodos profitetur & quintam, addens de
Act. 11. ipsa. *Perimit ac in interitum projicit principaliter*
Origenem insanum & omnes ejus pomposas somnolen-
tias, & plena multæ impietatis commenta: Eva-
grii quoque & Didymi cum eo dogmata, nec non &
fabulosa deliramenta. Et Constantinus quartus
Augustus in Edicto sextæ Synodi confirmatorio.
Act. 18. *Suscipimus quoque & quæ in temporibus Justiniani*
Divæ memoriæ in nostra felicissima civitate congrega-
ta est Synodus contra Dei impugnatores Origenem vi-
delicet, Didymum & Evagrium. Et plena septima
Synodus in sermone acclamatorio ad Principes.
Etiam Origenis, & Evagrii, & Didymi fabulas
anathematizamus, sicuti & Constantinopoli congre-
gatum quintum Concilium egisse dignoscitur. Et
Pseudo-Synodus latrocinalis contra sacras ima-
gines. *Quæ Constantinopoli convenit Synodus sub* L. 2.
Justiniano Divæ recordationis, anathematizavit
Origenem, Evagrium, Didymum cum paganis con-
scriptis eorum. Ex quibus patet labi nuperum
Apologum, ausum scribere Origenem à quinta
Synodo minimè fuisse damnatum. Damnatus
est non obstante Domitiani in prima Galatia An- L. 4. c. 4.
cyrensis Episcopi Metropolitani ad Vigilium
Pontificem provocatione & Apologia, relata à
Facundo Hermianensi.

Repetitæ damnationis causam edicit Evagrius
Epiphaniensis. *Eustochius* Macarii de Origene
suspecti, ideòque sede pulsi, post Petrum, da-
tæ à Menna Patriarcha & Pelagio Diacono in
Origenem sententiæ approbatorem, in sede Hie-
rosolymitana Successor, *Ubi illi, qui Origenis* L. 4. c. 38.
dogmata tuebantur, cùm aliis in locis, tùm maximè
in nova Laura invalescerent, omne studium eò con-
tulit, ut eos expelleret. Qui ad novam profectus
Lauram, omnes indè ejecit, & tamquam commu-
nem perniciem longè fugavit. Illi in varia loca dis-
persi multos in suam pellexerunt opinionem. Adver-
sùm hosce Gyrovagos existimat à quinta Synodo
resumptam causam Origenis & damnationem in-
novatam. At certum est labi. Longè enim aliter
scribit Cyrillus monachus in vita Sancti Sabbæ.
Cum Deo conservandus Imperator misisset Hierosoly-
mam ea, quæ in Synodo gesta sunt, & omnes Epi-
scopi Palæstinæ manu & ore confirmassent & roboras-
sent, præter Alexandrum Abilæum, qui ob hoc ab
Episcopatu projectus, & Byzantii à terræ motu
absorptus est, quidam Novi-Laurenses à catholica se
separarunt communione: At verò Patriarcha Eusto-
chius diversis modis eos aggressus per octo menses ad-
monitionem fecit circa illos, & precibus suis cùm non
valuisset eis persuadere, quò Ecclesiæ catholicæ com-
municarent, Imperialibus jussionibus usus per Ana-
stasium Ducem à nova illos Laura projecit, Provin-
ciamque totam ab eorum pestilentia liberavit. Non
ergò ante, sed post Synodum facta est ista perse-
cutio. Et hæc Cyrilli monachi verba, quæ de- F. 397.
sunt apud Laurentium Surium, habes in prima
Actione septimæ Synodi. Codex D. Cardinalis A. 553.
Baronii legebat, *Eutychius*: At omninò, *Eu-*
stochius, est legendum.

Porrò Synodi nostræ adversùs Origenem Acta
latent, aut interierunt: Interpolata haud dubiè
per damnatos Origenistas. Nam septimam quo-
que & octavam Actionem fuisse à Monothelitis
vitiatam ostenderunt in sexta Synodo Legati Se-
dis Apostolicæ, dixeruntque Gloriosissimi Judi-
ces: *Sed & in superiùs posita tertia Actione, dum*
relegeretur primus liber gestorum quinti Concilii, in-
venti sunt additi tres falsi quaterniones. Mennæ
Patriarchæ Constantinopolitani ad Vigilium Pa-
pam, & hujus ad Justinianum Augustum ac ejus
conjugem Theodoram litteras suæ impietatis
confirmatrices dictis Actionibus infarcinarant
Monothelitæ, fueruntque per sextam Synodum
de impostura convicti & puniti. Acta integra ad
Theodelindam Longobardorum Reginam misit
Gregorius Magnus, ad sextam Synodum depor-
tavere Legati Agathonis Papæ, variaque eorum
exemplaria, latina & græca, in plures libros
digesta, habebat tunc Ecclesia Constantinopo-
lita-

litana. E cunctis in Origenem Actis hodiè habemus solùm undecimum Anathematismum seu Canonem, & Justiniani; Origenem denuò damnari postulantis, ad Synodum litteras apud Georgium Cedrenum. Et quidem dictus Anathematismus præcedit Anathematismos contra tria Capitula. Item Sanctus Sophronius in litteris ad Sergium Constantinopolitanum, ubi dixerat à quinta Synodo damnatum cum Evagrio & Didymo Origenem, pergit: *Post quos & Mopsuestenum evellit Theodorum, scripta quoque Theodoreti, & Epistolam Ibæ*. Eodem modo loquuntur in locis suprà adductis Constantinus quartus & septima Synodus: Atque ità errat Nicephorus Calixtus volens tria Capitula ante Origenem damnata.

Damnata sunt ejus non solummodò scelerata dogmata, sed & mortua persona, quam etiam vivam fuisse damnatam verè Liberatus Carthaginensis affirmat. Confirmat apud Gennadium Massiliensem in Catalogo virorum illustrium Theophilus Alexandrinus Episcopus, damnans in sua Synodo Origenem, *Ac simul edocens non à se eum primum, sed & ab antiquis Patribus, & maximè Heracla* Patriarcha Alexandrino *fuisse & à Presbyterio ejectum, & de Ecclesia pulsum, & de*
L. 118. *civitate fugatum*. Etiam à Demetrio Episcopo
L. 2. c. 3. id factum ostendit Photius in Bibliotheca. Et in libris contra Ruffinum Sanctus Hieronymus adducit Origenis Epistolam, qua Demetrium lacerat, & in totius orbis Episcopos & Clericos invehitur, tamquam iniquè ab Ecclesiis excommunicatus. Excommunicationis fuit varia caussa. Unam principalem adducit laudatus Hieronymus in litteris ad Pammachium & Oceanum.
Epist. 65. c. 4. *Ipse Origenes in Epistola, quam scribit ad Fabianum, Romanæ Ecclesiæ Episcopum, pœnitentiam agit, cur talia scripserit, & causam temeritatis in Ambrosium refert, quod secretò edita in publicum protulerit*. Ambrosius erat vir nobilis ac opulentus, Origenis, per quem à Marcione conversus ad Ecclesiam, literarios labores juvans suis facultatibus. Aliam causam adducit Justinianus Augustus in lege Origenianæ damnationis confirmatrice ad Mennam Patriarcham. *Origenes post atroces* doctrinæ suæ in Deum *blasphemias in ipso martyrii articulo Christum abnegavit, cultumque à Paganis Deorum multitudinem, quam ipse inducit, adoravit: Atque ità Dei providentia factum est, ne in Ecclesia pro martyre acciperetur, atque indè gregi Christi inferretur aliquid detrimen-*
L. 1. c. 3. *ti*. Pergit Sanctus Hiernnymus in libris contra Ruffinum. *Totus orbis*, utique ob dictas caussas, *in Origenis odia exarsit*. Et in alio libro.
L. 2. c. 6. *Omnis tam Orientis quàm Occidentis Catholicorum Synodus pari sententia & spiritu illum hæreticum denunciat*. Eum cum Nestorio, Eutychete, Dioscoro, aliisque Hæresiarchis in inferno ardentem vidit & hospiti suo Theophani osten-
Cap. 26. dit Quiriacus monachus, uti refert Sancti Sophronii pratum spirituale. Quare ejus Apologum agere est Æthiopem lavare.

At vero *Theodorus*, inquit Liberatus Diaco-
Cap. 23. nus, *Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, dilectus & familiaris Principum, secta Acephalus, Origenis autem defensor acerrimus, & Pelagio* Romanæ Ecclesiæ *Diacono æmulus, cognoscens Origenem* ab ipso & Menna Patriarcha *fuisse damnatum, dolore damnationis ejus, ad Ecclesiæ conturbationem, damnationem molitus est & in Theodorum Mopsuestenum, eò quod Theodorus multa opuscula edidisset in Origenem, exosusque & accusabilis haberetur ab Origenistis, & maximè quod Synodus Chalcedonensis laudes ejus susceperat in tribus Epistolis*. Consonat Facundus Hermianensis ità alloquens Justinianum Augustum. *Quia per instantiam Tuæ Religionis profani dogmatis iterata damnatio est*, L. 1. c. 2.
hinc ejus sectatores exarserunt adversùs Ecclesiam, quærentes eam quacumque possent immissione turbare. Et hoc totum publicam notitiam non effugit. Præsertim cùm & Domitianus Ancyrensis civitatis Episcopus Provinciæ primæ Galatiæ, qui fuit ipsius Origenianæ hæresis manifestus assertor, per libellum, quem ad beatissimum Papam Vigilium scripsit, Deo extorquente confessus est, quod ejus complices Origeniani, cùm viderent se non posse proprium dogma defendere, neque sibi quidquam spei de conflictu restare, ad ultionem eorum, quæ contra Origenem gesta sunt, hæc Ecclesiæ scandala commoverunt. Qund ipsum, cum quadam tamen varie- L. 4. c. 37.
tate, scribit Evagrius Epiphaniensis.

Theodorum Cæsareæ in Cappadocia Archi-Episcopum fuisse Principum familiarem ac dilectum verè asserit Liberatus. Erat sorex palatinus, unus eorum Episcoporum, quos unà cum Justiniano in multam quotidiè noctem de Ecclesiæ & Reipublicæ caussis lucubrasse scribit Procopius Cæsareensis. Undè & in ejus postmodùm damnatione ait Vigilius Pontifex: *Tu Theodore, hactenùs ab ordinationis tuæ tempore, unius anni spacio in Ecclesia, cujus gubernacula susceperas, non passus es residere*. Licet secta Acephalus, non tantùm Theodoræ Augustæ, sed & Justiniano erat acceptus: Justiniani enim & Theodoræ in religione discordiam fuisse dolosam, ad utriusque partis sequaces captandos compositam, Evagrius suspicatur. Pergit Li- Cap. 24.
beratus. *Theodori* Mupsuesteni *damnationem Theodorus* Cappadox *tali machinatione perfecit. Scribente Principe contra Acephalos in defensionem Synodi Chalcedonensis, accedens idem Theodorus unà cum suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant, cum Theodoræ Augustæ favore Imperatori suggessit scribendi laborem non eum debere pati, quando compendio possit Acephalos omnes ad suam communionem adducere. Siquidem illi, inquit, hoc offendantur in Synodo Chalcedonensi, quod laudes suscepit Theodori Mopsuesteni Episcopi, Epistolamque Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur, Synodus ipsa judicio suo pronunciaverit orthodoxam. Qui Theodorus si cum dictis suis & hac Epistola anathematizetur, tamquam retractata Synodus atque purgata suscipietur ab eis per omnia, & in omnibus, & sine Pietatis vestræ labore Ecclesiæ catholicæ societati, gaudente universali Ecclesia, Clementiæ vestræ laus erit sempiterna. Hæc audiens Imperator, & dolum dolosorum minimè perspiciens, suggestionem eorum libenter accepit, & hoc se facere promptissimè respondit*: Consonat Facundus Hermianensis. *Origenistarum fungens sa-* L. 1. c. 2.
tellitio Eutychiana perfidia ea, quæ per se contra Chalcedonense Concilium nequidquam sæpè tentaverat,

rat, per ipsos latenter aggressa est, qui nobis non videbantur in hac parte esse suspecti. Nec tamen & illi magnam Synodum palàm reprehendere præsumpserunt: Magis autem sub quadam specie defensionis, quam commendabat fallax eorum promissio, robur ejus infirmare conati sunt. Jactabant enim, quod omnes Eutychiani, qui decretis ejus offenduntur, communicarent Ecclesiæ, si Theodori Mopsuesteni persona & libri, Ibæ Epistola, & quædam Theodoreti scripta damnarentur. Circa hæc tria ajebant circumscriptam Synodum, ideoque purgandam. Erat dolus nequissimus, Synodi, quod nullis huc usque grassationibus aut Anastasii Augusti minis potuerat, retractationem, adeòque plenam exauctorationem, sub inimicæ defensionis fuco per Justiniani Principis pietatem impetraturus. Ità existimabant & ipsi cum Origenistis Eutychianistæ, & omnes Catholici illi, quotquot pro tribus Capitulis schisma fecerunt. Existimabant Romanam Ecclesiam, Capitulorum damnationem comprobando, factam esse Synodi Chalcedonensis damnatricem, ac sibi Divinitùs delegatæ in Synodalia constituta custodiæ prævaricatricem. Vana item erat Eutychianorum promissio: Romani enim dogmatis simulatores in Ecclesiam inducere est confusionem facere ,. non communionem.

Hæc Liberati verba, *Theodoræ Augustæ favore*, exponit victor Tonnonensis ad annum secundum post Consulatum Basilii. *Theodoræ factione Augustæ, quæ occulta Synodi Chalcedonensis nunquam destitit esse inimica, Sylverius Romanus Episcopus exilio mittitur, & pro eo Vigilius ordinatur, à quo memorata Augusta, priùsquam ordinaretur, occulto chirographo elicuit, ut Papa effectus in proscriptione Synodi Chalcedonensis tria Capitula condemnaret.* Non itaque, ut multi errant, Romanæ & Chalcedonensis fidei prævaricationem, sed solam trium Capitulorum, in quorum facto dicebatur errasse Synodus, damnationem præsumpsit à futuro Romano Episcopo stipulari dolosa & hæretica mulier, ità gradatim & ad dogma tentandum viam factura. Addit Tonnonensis. *Horum exordia malorum generalis orbis terrarum mortalitas sequitur, & inguinum percussione major pars populorum necatur.* Plurimis tùm calamitatibus Divina Justitia peccatrices hominum animas & corpora percussit.

CAPUT SECUNDUM.

An quis, præsertim Episcopus, qualis fuit Theodorus Mopsuestiensis, in Ecclesiæ pace & communione defunctus possit damnari post mortem?

THeodorus Mopsuestiensis in secunda Cilicia Episcopus per triginta sex annos, Diodori Tharsensis ac Flaviani Antiocheni Episcopi unà cum Sancto Joanne Chrysostomo & Maximo Seleuciensi Episcopo discipulus, Polychronii Apameensis Episcopi frater, Nestorii hæresiarchæ magister, vir longè doctissimus, admirandum & miserandum universæ sub cœlo Ecclesiæ mortuus exhibuit spectaculum. De ipso, quasi de Christianitatis fundamento, est à scissis in factiones Episcopis disceptatum. Adversarii adduxerunt plura accusationis capita. Primum ex Hesychii Presbyteri Hierosolymitani Ecclesiastica historia desumptum est, quod Ecclesiæ Antiochenæ Clericatum carnali libidine victus adolescens apostata deseruerit, & per sodalem Joannem Chrysostomum ad sola carnis meliora reductus Tharsum primæ Ciliciæ Metropolim migrarit, atque indè tandem, occultato mentis veneno: profecerit in Episcopum Mopsuestiensem. Arguitur dolosæ hypocriseos, translationis, ac indispensabilis irregularitatis: Fidelem namque adolescentem carne lapsum antiquus Ecclesiæ Canon à sacro ordine perpetuò ac indispensabiliter excludebat.

Secundum ac præcipuum accusationis caput est in hisce verbis relatis à Facundo Hermianen- L. 2. c. 3.
si .· *Theodorus Nestorii magister fuit, majore autem, quam ille, impietate blasphemavit, & omnia ejus adversus Christum dicta diaboli transgreditur insaniam.* Evenit Theodoro, quod de Marcello Ancyræ Episcopo Fotini Syrmiensis Episcopi magistro scribit Sulpitius Severus: *Marcellum gravabat, quod Fotinus auditor ejus fuisse in adolescentia videbatur.* Rectè enim Hieronymus Cap. 4.
in Epistola ad Ctesiphontem: *Magistrorum silentia profert rabies discipulorum.* Quin immò errores suos non siluerat Theodorus: Quod enim Antiochiæ in populari sermone blaterarit *Sacram Virginem non esse Deiparam*, & à tumultuante fideli ad blasphemiam populo coactus fuerit ad solennem palinodiam, fatetur Joannes Patriarcha Antiochenus in litteris ad Nestorium exstantibus in prima parte Synodi Ephesinæ. Adversùm grassantes Atianos atque Apollinaristas, teste laudato Joanne, *decem millia libros* conscripsit Theodorus, atque ità verè illi contigit, quod falsò Gennadius Massiliensis, homo Semi-Pelagianus, imponit Sancto Augustino: *Ex multiloquio non effugies peccatum.* Divinæ incarnationis Sacramentum, dum Apollinaristicam confusionem nimis fugit, divisionis Nestoriana blasphemia inhonoravit, more stultorum, qui dum vitant vitia, in contraria currunt. Ei quinta Synodus imponit judaicum symbolum ad Charisy Philadelphiensis in Lydia Presbyteri delationem damnatum ab Ephesina Synodo, ac insuper sexaginta articulos, quos in suo Constituto Vigilius Pontifex fatetur esse hæreticos, præsertim Nestorianos. Et hìnc post damnatos
atque exustos Nestorii libros scribit de Nestoria- Cap. 10.
nis Liberatus Carthaginensis: *Cæperunt Theodori proferre volumina*, transferre in variis linguas, dicereque *nova non sapuisse Nestorium, sed antiquorum Patrum prosecutum fuisse doctrinam.*

Tertium accusationis caput profert Justinianus Augustus in litteris ad hanc præsentem Synodum. *Considerate, quæ de Theodoro & ejus blasphemiis sancti Patres conscripserunt, & Antecessores vestri promulgaverunt, nec non & quæ Ec-*

clesia-

ecclesiasticarum historiarum Scriptores de eo exposuerunt. Ex his enim omnibus cognoscetis, quod ab illo tempore condemnatus est tam ipse, quàm blasphemiæ ejus à sanctis Patribus, & quod propter istas superioribus temporibus deletum est nomen ejus è sacris Dypticbis Ecclesiæ, cujus fuit Episcopus. Credidit Justinianus eum non tantùm à Sancto Cyrillo, sed & à Sancto Leone Pontifice, & quidem in ipsa Ephesinæ Synodi confirmatione, tamquam Nestorii magistrum fuisse notatum, scriptumque à Sancto Proclo ad Armenios, ut ejus Capitula judaicæ impietatis plena, etiam præfixo auctoris nomine, sub anathemate damnarentur. Per Joannem Anazarbi Episcopum, secundæ Ciliciæ Metropolitam, fieri jussit Synodum, inquisituram, An, cur, & quando Theodori nomen rasum esset de Ecclesiæ Mopsuestenæ sacris tabulis? Responsumque est rasum à tempore immemoriali, ejus loco inscriptum nomen Sancti Cyrilli, causam & modum ignorari. Et hinc à quibusdam creditus est numquam fuisse inscriptus, sed vivus fuisse damnatus. Quæ omnia considerans Rusticus, Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis dixit ad Vigilium Pontificem: *Non solum nomen & scripta Theodori debere damnari, sed & ipsum territorium, ubi positus est; & quod si ossa ejus evulsa quisquam de sepultura eiiceret, & cum eodem territorio incenderet, gratanter acciperet.*

Ex adversa etiam parte defensores animosissimi Theodoro non defuerunt. Eum dixere laudatum & probatum in variis magnorum Episcoporum Epistolis admissis & canonizatis à sancta Synodo Chalcedonensi. Etenim Ibæ Edesseni Metropolitæ ad Marim Persam Epistola priùs per Berytensem, deindè per Chalcedonensem Synodum in judicio contradictorio discussa & probata arguit Rabulam Ecclesiæ Edessenæ tyrannum potiùs, quàm Episcopum, quod fidei occasione laceraret non vivos tantummodò, sed & in Domino mortuos, eosque inter beatum Theodorum, veritatis Prædicatorem & Doctorem Ecclesiæ, qui in vita sua cæcidit hæreticos, & post mortem spiritualia arma in suis opusculis Ecclesiæ dereliquit. Et Joannes Patriarcha Antiochenus in litteris ad Sanctum Proclum Episcopum Constantinopolitanum, ejus ad Armenios tomi confirmatoriis, laudatisque & probatis à Synodo Chalcedonensi in Relatione seu allocutione ad Principem Martianum, beatum Theodorum mirè extollit, tamquam præstantissimum Orientalium Ecclesiarum per quadraginta quinque & ampliùs annos Magistrum, Theodosio Augusto seniori charissimum, à Flaviano Patriarcha Antiocheno in sacris dogmatibus enutritum, graviterque queritur illum à nescio quibus, volentibus conturbare Ecclesias, calumniis gravari. Addit ab illis teri vestigia Apollinarii, qui Eutychianistarum parens etiam de duobus Dei filiis, seu Nestoriana Christi Domini divisione admirabilem & divulgatissimum Theodorum est criminatus. Et laudatus Proclus in litteris ad dictum Joannem canonizatis item à Synodo Chalcedonensi. *Quando ego scripsi Tuæ Sanctitati oportere Theodorum anathemati subdi?* Purgat se à rumore, quo ob damnata in suo ad Armenios tomo quædam Capitula ferebatur etiam Theodorum, ex cujus libris illa excerpta erant, velle damnare. Has, inquam, tres Theodori laudatrices Epistolas probavit Chalcedonensis Synodus, ideòque Theodori damnatio ab ejus defensoribus credita est esse ipsarum Epistolarum injuria, & Synodi prævaricatio, atque ità illi, pro Theodoro non quasi pro Theodoro, sed quasi pro ipsa Synodo ac omnium generalium Synodorum irretractabili auctoritate pugnaverunt. Legendus Facundus Hermianensis Episcopus, plenus Theodori laudibus, & hujusmodi apologiis.

Theodorum à Sancto Leone fuisse culpatum, ostendit esse mendacium; à Sancto Cyrillo fatetur reprehensum, at non damnatum, ideòque sequenda dicit hæc verba Joannis Antiocheni in litteris ad Theodosium Augustum. *Si quidquam, Sancte Imperator, obscurum aliquis inveniri dicat in Theodori vel aliorum libris, retractari necessarium non est. Quorum enim vita in Sacerdotio & Ministerio optimum habuit finem, his prælatam gloriam dedicamur, & non ex illis eos judicamus, de quibus aliqui atrociter nos accusant.* Fatetur Theodorum liberè locutum, & excerpta ex ipsius libris Capitula quoad vocis sonum esse Nestoriana; at sensu per ipsum intento asseverat orthodoxa. Locutiones varias longè liberiores ostendit reperiri in Sanctis Gregorio Thaumaturgo, Dionysio Alexandrino, Eustatio Antiocheno, Athanasio, Amphilochio Iconiensi, Gregorio Nysseno, Joanne Chrysostomo, Cyrillo Alexandrino: Quos absit, ut de hæresi vel accusemus. Theodoro vult impendi illud Christianæ charitatis officium, quod Gregorio Thaumaturgo Sanctus Basilius, & Dionysio Alexandrino Sanctus Athanasius impendit, ejus dicta duriora cogens ad metas sensus orthodoxi. Quin immò ab omni Ecclesia laudari ait Sanctum Hilarium Pictaviensem, quod eam benevolentiam præstiterit etiam Synodis Seleuciensi atque Syrmiensi, conventiculis Eusebianis. Ità sanè Theodorum tractavit in suo Constituto Vigilius Pontifex: Et Sanctus Augustinus Juliano Pelagianistæ, quorumdam Patrum verba Originali peccato in speciem adversa obiicienti, respondit: *Vobis necdum litigantibus liberè loquebantur.*

L.3.c.1.

L.8.c.5.

Alterum pro Theodoro fundamentum erat, quod Episcopus in pacifica Ecclesiæ communione mortuus nequidem de hæresi posset post mortem judicari & damnari. Ejusmodi judicium huc usque non viderat Ecclesia. Hinc Evagrius Epiphaniensis primam præsentis Synodi quæstionem fuisse dicit, *Sitne mortuis anathema denunciandum, an non?* Eadem de causa Origenis negotium astutè tractatum fuit ante tria Capitula, damnatusque mortuus, qui vivus fuerat antè damnatus: *Ut Ecclesiæ adversarii*, inquit Liberatus Carthaginensis, *sibi aditum reserarent* ad damnandos etiam in Ecclesiæ pace defunctos. Quæsita sunt undequaque argumenta, quæ Theodorum ostenderent mortuum extra Ecclesiæ pacem: At aliud evicerunt vel sola Ecclesiæ Mopsuestiensis dypticha, habentia in ejus loco nomen Sancti Cyrilli. Ejus proindè nomen fuerat omninò inscriptum, at posteà nescio à quo aut quare erasum.

L.4.c.37.

Cap.14.

Acet-

Acerrimè igitur de hac quæstiooe cœptum est
disceptari. Pro parte oegativa facit apud Euse-
bium Cæsareensem auctoritas Saocti Diooysii Pa-
L.7.c.19. triarchæ Alexaodrini, qui Nepotis Arsenoitis
Episcopi erroneos de Divinis ptomissiooibus li-
bros damnans personam attiogere non præsum-
psit, propterea *quod ex hac vita* in pace Ecclesiæ
migrasset. Quod exemplum etiam Vigilius Pon-
tifex in suo ad quiotam Synodum pro hac ipsa
quæstione Constituto adduxit & magni fecit. Et
Sancto Epiphanio defunctum Origenem damna-
re volenti respondit apud Socratem & Hermiam
Zozomenum Theotinius Schytiæ Episcopus *ne-*
L.6.c.11. *quaquam esse fas eum, qui jam pridem esset mor-*
L.8.c.14. *tuus, injuria afficere*. Et Sanctus Gelasius Ponti-
fex in Romana Synodo Miseoum Episcopum de-
gradatum restituente, laudata per Vigilium
Pontificem io Coostituto ac Facundum Hermia-
nensem io libro contra Mocianum, nec ooo in
Epist.4. Commonitorio ad Faustum Magistrum, ac in
Epist.11. litteris ad Dardaniæ Episcopos, constanter do-
cet mortuos ab Ecclesia nec absolvi posse nec
damnari, quod eos Christus Dominus dicens
Apostolis, *Quæ ligaveritis aut solveritis super
terram*, suo judicio reservarie. *Nec audet Eccle-
sia sibimet vindicare, quod ipsis Apostolis conspiciat
non fuisse concessum, quia alia sit causa superstitum,
alia defunctorum*. Elias Aquilejensis Episcopus
in litteris ad Pelagium secundum, ac io Consti-
tuto Vigilius Pontifex adfirmant eamdem fuisse
Ep 91.c.3 mentem Sancti Leonis, utique in Epistola ad
Theodorum Episcopum Foro Juliensem. Con-
sonat Anastasius secundus in litteris ad Anasta-
sium Augustum. Et suum constitutum conclu-
dit Vigilius Pontifex definiendo esse perpetuam
Romanæ & omnium Ecclesiarum consuetudinem
& Regulam, ut Sacerdotum in pace Ecclesiasti-
ca defunctorum personæ serventur illæsæ, & nul-
li liceat de illis judicare, sed in hoc oportea eo-
rum unumquemque relinqui, in quo illum dies
supremus invenit. Et Joannes nonus Pontifex
adversùs Antecessorem suum Stephanum septi-
mum, qui Formosum io pace Ecclesiæ defun-
ctum suum Antecessorem judicarat & damnarat,
hæc statuit. *Quod numquam Decessorum nostrorum
temporibus factum fuisse traditum est, penitùs abdi-
camus. Et ne ulteriùs præsumatur fieri per quodli-
bet Spiritus sancti judicium, interdicimus: Quia
ad judicium vocari mortuus non potest, cum perso-
na, quæ ad judicium vocatur, ideò vocetur, ut
aut fateatur objecta aut convincatur objectis. Et om-
nibus patet, quia mortui cadaver pro se nec respon-
dere nec satisfacere potest*. Existimo textum vitia-
tum, & legendum: *Ne ulterius præsumatur fieri
per quemlibet, Spiritus sancti Judicio interdicimus*.
Et de Egabiensi Episcopo sacrorum Ordinum
Cap. 5. perperam daroium reo statuit secunda Synodus
Hispalensis: *Poterat accusatus damnari, si adhuc
in corpore positus non fuisset mortis vocatione præven-
tus, sed jam examini Divino relictus humano judicio
accusari non potest*. Et Sanctus Ivo Carnotensis
Epist.96. Episcopus in responso ad similem quæstionem Ca-
pituli Suessionensis. *Rata nobis hæc sententia vi-
detur, quoniam defunctis communionem interdicere
non debemus, quibus vivis non interdiximus: Sicut
defunctis illis communicare non debemus, quibus vi-
vis non communicavimus. Non enim data est pote-
stas Ecclesiæ alia ligare vel solvere, nisi quæ sunt
super terram. Undè constat ea Divino reservanda
judicio, quæ inter viventes humano non sunt ter-
minata*.

Hujus seotentiæ teoacissimus fuit Facuodus
Episcopus Hermianeosis. Hinc enim scribit ad
Justiniaoum Augustum. *Quid amplius tam multi-* L.10.c.5.
*plicibus documentis & rationibus persuadere mortali-
bus conor, quam ne præsumant esse judices mortuo-
rum? Hoc quippè nullius suasionis est indigens, nec
in tali causa vellem tempus expendere, cujus nemo
poterit recuperare jacturam. Sed cùm viderem quos-
dam sub falso propugnatorum nomine impugnare la-
tenter Ecclesiam, & tamquam in ejus purgationem
ut hæreticos damnare, quos illa semper habuit hono-
ratos, tacendum mihi esse non credidi*. Et infrà io
eodem libro facundè ostendit id esse cootra Apo-
stolicum Canônem, perpetuamque sine adverso Cap. 4.
exemplo coosuetudinem. *Nam Ecclesiæ suæ nul-
lam Dominus in mortuos ligandi & solvendi tribuit
potestatem. Quapropter etiam beati Patres defini-
runt, quia non est nostrum judicare eos, qui honora-
tè defuncti sunt*, sed solius judicis vivorum &
mortuorum. Addit similium defunctorum me-
moriam olim fuisse adeò venerabilem, ut etiam-
num ante centum annos nec eorum crudioribus
aut errooeis dictis infligeretur Anathema, longè
mioùs personis. Et pergit. *Quod si tam certus er-* L.11.c.3.
*ror est aliquorum in pace Ecclesiæ defunctorum, ut
nequeat excusari, sive illorum infamia, sine offen-
sione & conturbatione Ecclesiæ, tacitis eorum nomini-
bus, ipsis erroribus occurratur, ut & debita reve-
rentia exhibeatur Prædicatoribus in Ecclesiæ pace
defunctis, & nulli catholico sit offensa defensio veri-
tatis*. Laudat Sanctum Cyrillum & Joannem Pa-
triarcham Antiochenum, usos hac regula in mis-
sa sibi Capitula, quæ ex Theodori libris dice-
bantur excerpta, ac præsertim sanctum Proclum
Episcopum Constantinopolitanum, ad cujus
preces Theodosius Augustus promulgavit hanc
legem: *Ne quis adversùm eos, qui in Ecclesiæ pa-* L.8.c.3.
*ce defuncti sunt, quidquam de cætero tale præsu-
mat*. Adversùs quosdam Theodorum damnare
parantes populus Antiochenus eruperat in aper-
tas turbas, ideòque publicæ quieti per legem Im-
perialem judicarat Proclus prospicieodom. Le-
ge Imperiali roborandam duxit legem Evangeli-
cam ac naturalem, *Quod tibi non vis fieri, alteri* L.3.c.6.
ne feceris, ex qua rescripserat & Sanctus Cyril-
lus: *Grave est insultare defunctis; vel si laici fue-
rint; nedum illis, qui in Episcopatu hanc vitam
deposuerunt*. Singulariter Facundus iovehitur in
eos, qui in pace quiescentium volebant etiam L.5.c.5.
busta refodere, & ossa conrodere mortuorum. Lucas
Dacherius, Monachus Benedictinus, ejus nu-
per publicavit Epistolam, qua demonstrare niti-
tur mortuorum damnatores esse omninò hæreti-
cos, utpotè prævaricatores Symboli Apostolici
atque Nicæni, io quo solum Christum Domi-
oum esse eorum Judicem profitemur. Esse dicit
superbiam plusquam Luciferiaoam, quæ supre-
mum justitiæ ventilabrum tentet Christo Domi-
no de maoibus extorquere. Et hosce Facundi
libros laudat & probat Victor Episcopus Tonno-
oensis, dicens editos anno decimo post Consu-

latum Basilii, anno Domini quingentesimo quinquagesimo primo: triennio ante Synodum præsentem. Eadem fuit mens Reparati Archi-Episcopi Carthaginensis, & plerorumque Episcoporum Afrorum, è quibus Pontianus Justiniano Augusto rescripsit in hæc verba. *Quid nobis cum mortuis inire bellum, ubi nulla invenitur in congressione victoria? Apud Judicem verum jam tenentur, ad quem nullus appellat. Per ipsum, in quo nos honoratis & diligitis, supplicamus Clementiam tuam, ut pax permaneat temporibus tuis, ne, dum quæris damnare jam mortuos, multos inobedientes interficias vivos, & exindè compellaris reddere rationem ei, qui venturus est judicare vivos & mortuos.*

Erat res ardua. Scripserat quidem Justinianus ad Synodum. *Hortamur etiam illud disceptare, quod vanè profertur ab eis, qui dicunt non oportere post mortem hæreticos anathematizari, & sequi in hoc doctrinam sanctorum Patrum, qui non solùm viventes hæreticos condemnaverunt, sed & post mortem, utpotè in sua impietate mortuos, anathematizaverunt.* Attamen nullum adduxit authenticum exemplum. Adfuit autem Constantinopoli Eutychius Presbyter & monachus, Episcopi Amaseni per Helenopontum Metropolitæ legatus, de quo in ejus vita apud Laurentium Surium scribit Eustatius Presbyter Ecclesiæ Con-

April. 6. stantinopolitanæ. *Cùm quidam negarent eos anathemate feriendos, qui post mortem deprehensi essent hæretici, Eutychius Divinarum Scripturarum testimoniis anathemate demonstravit esse puniendos. Rex enim Josias, inquit, cùm id prophetia anteà significasset, ossa eorum, qui vitulis immolarant, post mortem effodit atque combussit. Idem ergò in hæreticos servandum est, ut post mortem anathemate damnentur.* Exemplum non erat ad rem, undè nec Actis synodalibus est insertum: Etenim illi, qui vitulis palàm immolarant, mortui non fuerant in Ecclesiæ pace. Attamen Principi adeò placuit, ut monachum, defuncto Menna, evexerit ad Regiæ civitatis Patriarchatum.

Post multos auditos prodiit tandem Sextilianus Tuniensis Episcopus, Primosi Carthaginensis Archi-Episcopi Vicarius & Legatus, dixitque ad Synodum. *Quoniam proposita sunt sancta Evangelia, & oportet unumquemque ea, quæ sunt suæ scientiæ, ad propositam quæstionem pertinentia facere manifesta, doceo sanctum vestrum Concilium, quod anterioribus temporibus in nostra Provincia multi Episcopi congregati, & quædam de diversis causis ad Ecclesiasticum statum pertinentibus disponentes, statuerunt de Episcopis, qui hæreticis suas facultates relinquant, ità ut post mortem anathemati subjiciantur. Sunt verò etiam beati Augustini sanctæ memoriæ Epistolæ dicentes, quod si qui in vita sua non rectè sapuerunt, licèt non condemnati fuissent adhuc viventes, ut demonstrato peccato isti & post mortem anathemati subjiciantur.*

Adductus Canon est in Ecclesiæ Africanæ Codice octuagesimus primus: *Si quis Episcopus hæredes extraneos à consanguinitate sua, vel hæreticos etiam consanguineos, aut Paganos Ecclesiæ prætulerit, saltem post mortem ei anathema dicatur, atque ejus nomen inter Dei Sacerdotes nullo modo recitetur.* Rectè tamen Synodus ad eum non attendit, & de solis Sancti Augustini testimoniis dixit ad Fotinum Diaconum & Notarium: *Recitentur.* Etenim vetitum testamentum condens Episcopus nequaquam in Ecclesiæ pace, sed in finali prævaricatione impœnitens moritur, similis illi Victori civi Furnitano, qui moriens Geminium Faustinum Presbyterum filiis suis tutorem scripserat, contra Ecclesiæ Canonem, ideòque per Epist. 66. Sanctum Cyprianum fuit fidelium suffragiis privatus: Est peccatum ad mortem, quod hominem moriendo ponit extra pacem Ecclesiæ, atque ità iste Canon à Sextiliano Episcopo non fuit ad rem laudatus.

Quapropter Fotinus Diaconus recitavit sola S. Augustini loca, ex quibus unicum adduco. *Non in hominibus spes ponenda est Ecclesiæ, si boni sunt; neque si mali sunt, judicanda est Dei Ecclesia periisse. Sed tamen etiam ipsorum causam tamquam fratrum nostrorum suscipimus, & si nobis ostendi potuerint criminosi, hodie illos anathematizemus.* Agit de Cæciliano Carthaginensi Episcopo, quem certum est fuisse in Ecclesiæ pace defunctum. Desumptus est locus ex Carthaginensi collatione L.3.c.187. Catholicorum cum Donatistis, ideòque demonstrat nobis sensum totius Ecclesiæ Africanæ. Admiror Reparatum Carthaginensem Episcopum, & Liberatum ejus Diaconum, Facundum Hermianensem, Victorem Tononensem Episcopum, Felicem Gillitani monasterii Præfectum, aliosque id genus doctissimos Afros ad ejusmodi Augustini loca oculos clausisse. Ea attendit omninò nostra Synodus, decreto suo inserens hæc verba. *Etiam Augustini religiosæ memoriæ, qui* Collat.8. *inter Africanos Episcopos splenduit, diversæ Epistolæ recitatæ sunt, significantes quod oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Talem autem Ecclesiasticam traditionem & alii Africani reverendissimi Episcopi servaverunt: Sed & Romana sancta Ecclesia quosdam Episcopos & post mortem anathematizavit, licèt pro fide in vita sua non essent accusati. Et utrumque apud nos habita gesta significant.* Sess. 7. Quare meritò in Synodo Florentina dixit Andreas Rhodiorum Metropolita latinus: *Beatus Augustinus, præclarissimus & præstantissimus Doctor latinorum, quem quinta Synodus recipit.* Porrò quinta Collatio hæc verba, *Et utrumque apud nos habita gesta significant*, justificatura adducit Apollinarium à Sancto Athanasio, Origenem à Theophilo Alexandrino, & Eutycheten damnatum à Sancto Leone, additque: *Et multos quidem alios invenimus post mortem anathematizatos.*

Verùm responderi possit ex Facundo Hermianensi. *Quidam sanctitatis, & modestiæ regulam* L.10.c.4. *malè transgressi, ne vel serò confiteantur errorem, dicunt probare se posse nescio quos hæreticos post mortem fuisse damnatos. Quasi verò per hoc probent, quod non etiam viventes damnati sint, vel si nostram memoriam ac notitiam fugit. Non enim quisquam scire aut reminisci omnia potest, quia nec omnia, quæ scripto mandata sunt, hactenùs perseverant.* Errat, ac turbato per nimium in tria Capitula zelum mentis oculo loquitur Facundus, non omni tamen caret fundamento. Etenim & Apollinarium, & Origenem, & Eutycheten quis ignoret etiam in vita & accusatos & damnatos? Et huc usque neminem à Romana Ecclesia damna-

tum

tum fuisse post mortem disertè asserit Vigilius Pontifex in Constituto. Mortuorum damnandorum potestatem semper habuit Ecclesia, at ejusmodi necessitas huc usque non occurrerat. Primus eam induxit Theodorus Mopsuestiensis, pro quo, licèt, quod absit, innoxio, trium Capitulorum Defensores non debuerant universam Ecclesiam per tot annos lacerare.

Rectè tamen dixere Origenistas & Acephalos fuisse duos titiones dolosè invicem junctos ad Synodi Chalcedonensis auctoritatem quasi sub defensionis & purgationis fuco circumscribendam. Liquet ex primo eorum in Theodorum decreto, formato ante Synodum per factionem Theodori Cappadocis. *Si quis non anathematizat Theodorum Mopsuestiae, & ejus dogmata, eosque, qui aut si-*
L. 3. c. 1. *milia ei sapuerunt aut sapiunt, anathema sit*. Ejusmodi namque *formulam*, inquit Facundus, *in nullius haeretici damnatione meminimus contigisse, ut illi quoque Anathema essent, qui anathema ei non dicerent. Siquidem multorum haereticorum multos & dogmata latent & nomina, qui anathema esse non debent, quoniam non anathematizant eos, quos nesciunt*. Edicit & scopum ab ista nimiùm crudeli formula intentum. *Ut Synodus Chalcedonensis catholica non esse firmetur, quae Theodorum non damnavit, cùm ex Ibae Epistola recitari laudes dogmatum ejus audiret*. Et hinc formulam probare noluit nostra Synodus, sed temperavit in haec verba: *Si quis defendit Theodorum, &c. Anathema sit*.

Adversae partis argumenta in speciem videntur
Secret. 1. urgere. Ea solvit Maximus Ecclesiae Aquilejensis Episcopus, in Synodo Lateranensi dicens ad Martinum primum Pontificem adversùs Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum, Paulum Episcopos Constantinopolitanos, aliosque Monothelitas, quorum singulorum accusatores, testes, & personae non erant ad manum. *Si placet vestrae Beatitudini, convenienter de his, quae proponuntur, cognoscamus per conscripta eorum adversùs fidem exposita, quae & sine accusantis persona redarguere apertissimè demonstrantur. Propterea enim accusatio extranea superflua esse dignoscitur, quoniam à suis temerariis conscriptis apertiùs accusantur, quibus omnem mundum conturbasse noscuntur. Ita namque Dominus ait*: EX ORE TUO JUDICABO TE. *Et* EX VERBIS TUIS JUSTIFICABERIS, ET EX VERBIS TUIS CONDEMNABERIS. *Contra Theodorum & Origenem in sancta quinta Synodo accusator quidem nullus, sed tantummodò eorum conscripta ad accusationem ipsorum & reprehensionem sufficisse noscuntur*. Consonat sexta Synodus in sermone acclamato-
Act. 18. rio ad Principem. *Quintum Concilium constitutum est, ut eorum opuscula, quae latenter reperta sunt repleta abominatione, anathematizarentur*. Et Theo-
Epist. 116. doretus, Ephesini latrocinii in se sententiam retractari postulans cunctos à se conscriptos libros distinctissimè enumerat, ac assiduè clamat: *Rogamus, ut judicium ex scriptis constituatur*. Quocircà Canones & Patres, negantes mortuos posse ab Ecclesia judicari aut damnari, agunt de judicio ex partium interrogationibus & responsis formando, quale in Formosum Pontificem attentavit successor aut veriùs invasor Stephanus septimus, & quale in Petri Archi-Diaconi Patrem parabat Capitulum Suessionense reprehensum à Sancto Ivone. Ex scriptis authenticis defuncti possunt omninò judicari & damnari.

CAPUT TERTIUM.

Exponitur Synodi nostrae judicium de Theodoreto Episcopo Cyrensi.

Theodoreti Cyrensis in Provincia Eufratesia Episcopi pro Nestorii persona adversùs Sanctum Cyrillum, ejusque per Ephesinam Synodum & omnem Ecclesiam approbata duodecim Capitula saxeam pertinaciam, nec non pessimas criminationes superiùs abundè exposui, rectèque de illis scribit Pelagius secundus Pontifex ad Eliam Archi-Episcopum Aquilejensem. *Non* Cap. 20.
omnia Theodoreti scripta damnamus, sed sola, quae contra duodecim Cyrilli Capitula & rectam fidem aliquando scripsisse monstratur: Quae tamen & ipse damnasse dignoscitur, qui in sancta Chalcedonensi Synodo vera confessus invenitur. Ejus à bonis moribus & recto dogmate quoad seu sensum seu sententiam devios libros enumerat, & pergit. *Quis non videat, quanta temeritate plenum sit Theodoreti scripta superbiendo defendere, quae eundem ipsum constat, recta post profitendo damnasse? Dum verò ejus & personam recipimus, & ea, quae dudùm laturant, prava scripta reprobamus, in nullo à sanctae Chalcedonensis Synodi Actione deviamus: Quia sola ejus haeretica scripta respuentes & cum Synodo adhuc Nestorium insequimur, & cum Synodo Theodoretum recta profitentem veneramur*.

Proindè sola quaedam ejus scripta damnata sunt, nequaquam persona. Attamen & in illis damnandis dolosum Acephalorum & Origenistarum animum fuisse cooperatum ostendit Facun-
dus. *Sed nec illa, quae dicunt à Theodoreto Cyri* L. 2. c. 1.
Episcopo contra beatum Cyrillum nescio quando scripta, ob aliud modò damnata sunt, nisi ut per hoc quoque Synodus Chalcedonensis quasi notabilis videretur, quod idem Theodoretus deliberationi ac definitioni ejus interfuit, atque Epistolam Papae Leonis, Eutychetis dementiam confutantem, ibi defendit, & quibusdam minùs intelligentibus rectam esse monstravit. Nam, ut inferiùs ostendetur, & alii, quorum memoriae communicamus, scripserunt adversùs beatum Cyrillum, verumtamen in hoc anathemate denominati non sunt, quoniam in Chalcedonensi Concilio non fuerunt. Infrà ostendit etiam Isidorum Pelusiotem, Ecclesiae Alexandrinae Presbyterum, & Gennadium Episcopum Constantinopolitanum sensisse & scripsisse pessimè de Sancti Cyrilli Capitulis, & tamen eorum scripta aut Cap. 4.
personas postulata non fuisse ad damnationem. Eadem de causa dicit ab illis tactum non fuisse Diodorum Tharsensem Episcopum, primae Ciliciae Metropolitam, Theodori Mopsuesteni magistrum. Enim non solummodò Flavianus Antiochenus & Xenajas seu Philoxenus Hierapolitanus Episcopus in Synodo Constantinopolitana, ut suprà audivimus à Victore Tunnonensi, per Anastasium Augustum adunata damnarunt,

Epist.44. Epist.1. sed & Sanctus Cyrillus in litteris ad Joannem Patriarcham Antiochenum exstantibus in tertia parte Synodi Ephesinæ, ac in litteris ad Successum Dio-Cæsareæ Episcopum, de infamibus opinionibus unà cum discipulo Theodoro notavit. Hinc pergit Facundus de Theodori Cappadocis factione Acephala parante machinas in quinta Synodo pacificandas. *Cur adversùs Theodorum*
L.4. c.2. *nimis, adversùs Diodorum nihil? Quis in hæc paululùm cordatus attendens non statim factionis hæreticæ dolos intelligat, quod solus denominatus est in causa communi Theodorus, cùm Diodorum potiùs nominari oporteret?* Diodorum præ Theodoro aut Theodoreto illæsum abire siverunt, quod nullum illi fuisset commercium cum Synodo Chalcedonensi. Quod ipsum in Constituto sensit Vigilius Pontifex, vetans Theodoretum ulla obtrectatione pulsari, aut damnari ulla scripta sub ejus nomine, quod in Synodo Chalcedonensi fuisset vir probatissimus, eidem subscripsisset Epistolæ Sancti Leonis promptè consentiens, atque ità sine ejusdem Synodi injuria nequiret de pravis scriptis notari.

Notanda sunt hæc Facundi verba, *Et alii, quorum memoriæ communicamus, scripserunt adversùs beatum Cyrillum*. Ostendunt Theodori Cappadocis factionem ad damnandam etiam Theodoreti memoriam seu personam, atque ità & Chalcedonensem, à qua ille susceptus, Synodum, tamquam à damnatis jam Nestorianis subscriptam, exauctorandam collimasse. Et hinc ejusdem factionis Episcopi Severiani in collatione Constantinopolitana dixere Theodoretum dolosè in Synodo Chalcedonensi anathematizasse Nestorium, ideòque illam à se admitti non posse, nisi è sacris Dypthichis in priorem damnationem rejecto Theodoreto. Hinc item Rusticus & Sebastianus, Ecclesiæ Romanæ Diaconi rebelles, Vigilium Pontificem calumniati sunt, *quod in suo judicato Ibæ ac Theodoreti Episcoporum personas damnasset*. Sparsere illum cum dolosis Acephalis colludere. Verùm in litteris ad Valentinianum Schytiæ Episcopum operosissimè se purgat Pontifex, addita clausula potenti: *Quod absit*. Proindè dolosos istos conatus compressit Synodus, solaque quædam Theodoreti scripta damnavit. Personam enim & Synodus Chalcedonensis & Sanctus Leo Pontifex palàm approbarant.

Culpari tamen possit præsens Synodus, quod inter damnanda Theodoreti scripta numerarit non solummodò reprehensa ab illo Sancti Cyrilli Capitula, & quasdam adversùm illa Epistolas, sed & probrosam Epistolam de ejusdem Cyrilli morte ad Joannem (*a*) Antiochenum: Opus nequaquam Theodoreti, aut ullius Christiani Episcopi, sed pessimi scurræ, prostibuli, nebulonis. Etenim de Cyrillo scribit Theodoretus ad ejus successorem adhuc in pace Ecclesiæ degentem, Dioscorum. *Beatæ memoriæ Cyrillum sæpè* Epist.83.
ad nos litteras dedisse, perspectum esse opinor Sanctitati vestræ. Sed & quando suos adversùs Julianum libros misit Antiochiam, similiterque librum de Emissario, beatum Joannem rogavit Episcopum Antiochenum, ut illos spectatis per Orientem magistris ostenderet, litterisque obsequens beatus Joannes nobis libros misit. Quos legentes suspeximus, & beatæ memoriæ Cyrillo scripsimus, & ille ad nos rescripsit, diligentiamque & benevolentiam nostram commendavit. Quæ litteræ apud nos servantur. Quod ipsum repetit in litteris ad Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum. Ex quo vides Theodoretum cum Cyrillo in plenam gra- Epist.86.
tiam rediisse, ideòque fuisse remotissimum ab illis litteris, nullo homine, sed solo diabolo dignis. Et apud Theodorum Balsamonem exstant litteræ Canonicæ Cyrilli ad Domnum Joannis in Patriarchatu Antiocheno successorem: Obiit ergò Joannes ante Cyrillum, atque ità ad illum de hujus morte nequit Theodoretus scripsisse. D. Cardinalis Baronius existimat falsatam Synodum, easque infernales litteras ei à nescio quo intrusas. Esse possit: Quomodò enim nullus in hac Synodo Episcopus scivisset Cyrillum Joanni supervixisse: Attamen Apostolici in sexta Synodo Legati, singulas hujus Synodi falsationes accuratè satis disquirentes, nullam hujus fecere mentionem. Et quis diffiteri velit Synodum hanc, utpotè Apostolicæ Sedis directrice assistentia orbam, in variis claudicasse?

CAPUT QUARTUM.

Exponitur judicium de Epistola Ibæ Archi-Episcopi Edesseni.

Tertius Synodi Chalcedonensis prætensus nævus, purgandumque Capitulum fuit Ibæ Edesseni Episcopi, per Osrhoenam Provinciam Metropolitæ, ad Marim Persidis Episcopum Epistola, probata per laudatam Synodum in judicio

(*a*) Puto errorem Codici irrepsisse, ac loco Joannis hujus successorem Domnum reponendum. Nam post illam Epistolam hæc recitantur in eadem Synodo: *Et iterum post mortem B. Cyrilli idem Theodoretus in allocutione dicta Antiochiæ præsente Domno insultans morti ejus, &c.* Patet ex actis Synodi sedente Domno mortuum fuisse Cyrillum, cujus morti, quæ recens contigerat, publicè Antiochiæ declamans Cyrensis insultavit. Ergo error Codicis est, ac pro Joanne Domnus reponendus. Quantum verò Capitula Cyrilli etiam post initam pacem Theodoretus aversaretur, patet ex ejusdem Epist.112. ad Domnum, cum hic ad Synodum Ephesinam profecturus esset: *Infelix*, inquit, *anima mea suspirat, lugetque nihil expectans boni; neque enim insitum in duodecim Capitibus venenum norunt, qui aliarum sunt Diœceseon, sed ejus qui illa scripsit, claritatem attendentes, nihil sinistrum suspicantur.* Certè hic Cyrillum non nominat, licèt eumdem pessimè calumnietur. Cum ergo etiam anno 449. amaro esset animo in mortuum ante quinquennium Cyrillum, cur & anno eodem 444. quo Sanctus ille Alexandriæ Præsul obiit, mitiori erga eumdem mente fuisse Theodoretus nobis dicendus est? Ego quidem retenti diutius contra Cyrillum livoris Theodoretum malo accusare, id ejusdem memoratis modò litteris præsertim contestantibus, quam doctissimos Synodi V. Patres inscitiæ, atque hallucinationis arguere, & in hac quidem nostra sententia fuit etiam doctissimus Marca in Dissert. de V. Syn. tom. 12. Concil. Edit. Reg. p. 432. *Noris in Dissert. de V. Synodo cap. VII.*

dicio contradictorio, & apud Theodori Cappadocis Acephalam factionem admodùm exosa. L. 2. c. 3. *In ipsam*, inquit Facundus, *congerunt multa crimina*. Præsertim quod Theodorum Mopsuestiensem, tamquam nobilissimum Ecclesiæ Doctorem, laudarit. Hinc ut Nestorianam voluere proscriptam. Eorum Edictum babebat hæc verba: *Oportet apertè inspicere ad Marim Epistolam, omnia quidem sine Deo & impiè dicentem; illud tantummodò ostendentem benè, quia ex illo Theodorus, per Orientem in Ecclesia anathematizatus est*. Rabulam, quod Theodorum publicè in Ecclesia tamquam hæreticum anathematizasset, ut civitatis Edessenæ tyrannum, non Episcopum traducit Epistola, istudque anathema ac Ibæ de illo testimoninm adseverat factio esse unicum in ipsa contentum bonum. Et hinc ad Vigilium Pontificem dixit in Conventu Constantinopolitano idem Facundus. *Ego fateor simpliciter Beatitudini vestræ, non pro Theodori Mopsuesteni damnatione me à contradicentium communione subtraxisse. Hoc enim, vel si approbandum non sit, ferendum tamen existimo, nec tantam esse causam judico, pro qua deberemus à communione multitudinis segregari, sed quia ex persona Theodori Epistolam Ibæ Nestorianam probare conati sunt, & ex Epistola Synodum, à qua suscepta est, improbare*. Addit in libro contra Mocianum. *In his verbis meis cognoscitis pro statu generalis Synodi me fuisse sollicitum, ne quod Acephali semper quæsierunt, in retractationem deducta frangeretur ejus auctoritas*.

Quapropter Epistolæ sine Synodi Chalcedonensis manifesto vulnere damnandæ varias quæsivit vias dicta factio. Eam aliqui fassi sunt susceptam & probatam à Synodo, ast addidere datam pro illa sententiam ad istius decreta minimè pertinere, utpotè datam post Eutychis & Dioscori damnationem, & definitionem fidei. Quo in fundamento, quoniam longè verissimo, utinam perstitissent. Restantem enim Chalcedone à sexta Actione peracta Episcoporum congregationem non fuisse synodalem, nec ejus Acta confirmata à Sancto Leone Pontifice, superiùs est ostensum. Et hæ sunt tenebræ, in quibus Facundus cum reliquis trium Capitulorum defensoribus cæcutiens animam suam & omnem Ecclesiam gravissimè læsit.

Alii à Synodo Chalcedonensi susceptam dixere non ad Marim Persidis Episcopum *Epistolam, sed nescio quam scripturam postulationis & deprecationis, quam Photio, & Eustatio, & Usanio Episcopis* in Synodo Berytensi adunatis *omnis Clerus Edessenæ civitatis pro Iba Episcopo miserat*. At L. 2. c. 3. illis rectè respondet Facundus. *Aperto nos mendacio decipere voluerunt*. Varia ejus refutatio videatur apud eundem Scriptorem. Et hinc Theodorus in Cappadocia Cæsareensis, Andreas Ephesinus, Megetius in Thracia Heracleensis, & Eusebius Tyriorum Archi-Episcopus aliam Collat. 6. viam & fundamentum præsenti Synodo suggesserunt: *In Conciliis non unius aut secundi interlocutionem attendere oportet, sed hæc, quæ communiter ab omnibus vel amplioribus definiuntur*. Addiderunt Ibæ Epistolam non à cunctis Chalcedone Episcopis, sed à solis paucis judicatam orthodoxam. Quin immò pergunt. *Si aliquis requisierit & ea, quæ ab uno vel secundo quasi pro eadem Epistola dicta sunt, plenissimam in ipsis inveniet Epistolæ ejectionem*. Ajunt non susceptam, sed dissimulatam, Ibamque pœnitentem dispensatoriè receptam, gratia ejus senii & odio latrocinii Ephesini. Et hanc viam probasse videtur nostra Synodus, & addidit: *Quomodò præsumunt aliqui dicere istam impiam Epistolam susceptam esse à sancto Concilio Chalcedonensi?* Collat. 8.

Quæ omnia non sunt penitùs aliena. Etenim in Epistolam nullum firmatum fuit synodale judicium, sed variè de ipsa ac Ibæ persona sunt interlocuti Episcopi, longas ejus miserias miserati, atque ità quasi per acclamationem est redditus honori & Sedi Episcopali. Legati Romani sunt interlocuti hoc modo: *Relectis chartis* Synodi Berytensis, *agnovimus Ibam innoxium approbari; relecta ejus Epistola, agnovimus eum esse orthodoxum*. Et Juvenalis Hierosolymæ Episcopus. *Qui convertuntur, hos Scriptura Divina suscipi jubet: Quapropter & eos, qui ab hæreticis revertuntur, suscipimus. Undè provideo reverendissimum Ibam impetrare clementiam, quia & senex est, ut habeat Episcopatus gradum orthodoxus existens*. Et Eunomius Metropolita Nicomediensis. *Dudùm ex relectis innoxius demonstratus est reverendissimus Ibas; in quibus etiam visus est culpare malè loquens beatissimum Cyrillum, in posterioribus rectè confessus respuit illa, quibus culpaverat*. Malè Facundus hoc unius Episcopi suffragium laudat tamquam judicium synodale. Ambigua est Synodi sententia: Nam & ut suspectus jussus est Ibas Nestorium abjurare. Nihilominùs Legati Apostolici, quos cuncti in hoc Episcopi videntur secuti, Epistolam innoxiam, utique ab hæresi Nestoriana, pronunciarunt.

Eam omni non carere nævo liquet, ac ipse Facundus fatetur. De Sancto Cyrillo, ejus duodecim Capitulis, ac Ephesina Synodo pessimè loquitur Epistola. Ait à Cyrillo, dum cum Joanne Patriarcha Antiocheno ac ejus Synodo pacem iniit, dicta Capitula, quod Apollinarium fœterent, fuisse recantata. *Putavit, quod Beatus* L. 6. c. 1. *Cyrillus, directa sibi ab Orientalibus confessione, non communem fidem in ea cognoverit, sed proprium errorem correxerit*. De quibus omnibus rectè Facundus. *Quod neque nos, neque Synodus Chalcedonensis approbavit*. Pravas, inquam, istas suspiciones improbavit, & gratia pacis donavit Synodus, earum tamen causa Epistolam de Nestorio non damnavit: *Quoniam longè ulterius erroris hoc no-* Cap. 1. *men est. Non de Christo, sed de Beato Cyrillo Ibas* Cap. 4. *malè credidit: Quæ duo si discriminaveris, Nestorianam non dices Epistolam, quam Synodus Catholicam dixit*.

Præsens nihilominùs Synodus damnavit ut Nestorianam, mandans anathematizari & ipsam *& defensores ejus, & eos, qui dicunt eam rectam esse, vel partem ejus, & eos, qui scripserunt vel scribunt pro ea, vel pro impietate, quæ in ea continetur, & præsumunt eam defendere, vel insertam ei impietatem nomine sanctorum Patrum, vel sancti Chalcedonensis Concilii, & in his usque ad mortem permanent*. Eam damnat, non solummodò ob calumniosas in Sanctum Cyrillum & Ephesinam

finam Synodum criminationes, sed & ob contentam in ipsa impietatem Nestorianam, qua non Deum Verbum natum è Virgine, sed hominem purum adfirmat. Hæc sunt Epistolæ verba de quarto Capitulo Sancti Cyrilli. *Hæc omni impietate plena sunt. Quomodò enim accipi potest hoc, quod est in principio Verbum, de templo, quod factum est in Maria?* Existimat Epistola adsumptum naturæ nostræ templum, ac ipsum inhabitantem Deum Verbum à Sancto Cyrillo misceri non in unam solummodò hypostasin, sed & in unam naturam; ipsa verò præsenti Synodo existimatur ea non tantùm in duas naturas, sed & in duas hypostases distinguere, ideòque de Nestorio laborare.

Hæc Synodi verba, *Qui dicunt eam rectam esse, vel partem ejus*, impetunt suffragium Eunomii Metropolitæ Nicomediensis, dicentis Epistolam in priori sui parte, qua Sanctum Cyrillum & Ephesinam Synodum culpat, loqui malè; in posteriori autem seipsum corrigere, & recta profiteri. Hæc verba, *Nomine sanctorum Patrum vel sancti Concilii Chalcedonensis*, tendunt in Facundum, aliosque Capitulorum defensores, errantes ea probata per Chalcedonensem Synodum, ideòque sine ejus prævaricatione non posse damnari.

Et hinc est prima quæstio, An adducta Epistolæ verba reverà contineant errorem Nestorianum? Constanter negat Facundus. *Cui*, inquit, *Catholico potest displicere differentia naturalis inter templum & inhabitantem in eo, cùm Dei Ecclesia sic confiteatur* VERBUM CARNE FACTUM, *at non deneget, quod ibi subjunctum est, quia* ET HABITAVIT IN NOBIS? *Nam* VERBUM *quidem* CARO FACTUM EST, *quia sempiternus Filius, qui Verbum est Patris, ipse in plenitudine temporum factus est homo*; HABITAVIT *autem* IN NOBIS, *quia nullam conversionem sustinuit inconvertibilis ejus Divinitas, sed manens, quod erat, naturam inhabitavit adsumptam. Et ideò* VERBUM CARO FACTUM EST, *Nestorianos repugnat, Eutychianos autem vel Apollinaristas eorum progenitores*, ET HABITAVIT IN NOBIS. *Quia* VERBUM CARO FACTUM EST *unam significat esse personam*; HABITAVIT AUTEM IN NOBIS, *duas inconfusè naturas. Non enim possunt duæ esse personæ, quando is, qui Verbum est, ipse etiam* FACTUS EST CARO, *aut duæ non esse naturæ, quando aliud sit, quod inhabitat, & aliud, quod inhabitatur*. Loquitur ex Sancto Cyrillo in libris contra Nestorium. Ostendit eam fuisse fidem omnium Orientalium, quos inter & Ibas, Episcoporum, dum cum illo ac ejus Ægyptiaca Synodo iniere pacem, ipsamque patenter exprimi hisce Epistolæ verbis: *Ecclesia sic dicit, quomodò Tua Religiositas novit, duæ naturæ, una virtus, una persona*. Hanc professionem dicit esse sine exceptione orthodoxam, ac fine manifesta Christiani dogmatis injuria non posse damnari.

(Margin: L. 6. c. 4.; L. 1. c. 3.)

Pro nostra autem Synodo ac ejus Anathematismo facit, quod omnis ista professio sit æquivoca, dolosa, sepulchrum dealbatum, foris orthodoxè speciosum, intùs plenum fætoribus Nestorianis. Nam hisce Evangelii verbis, *Et habitavit in nobis*, adsiduè ut palmari argumento abusus fuit etiam Nestorius, & hæc propositio, *Christus est duæ naturæ, & una persona*, est nequissimus Nestorianorum dolus, de quo ipse Facundus. *Unam dicere personam Nestorianorum nova subterfugia minùs excludit, qui convicti innumeris testimoniis Patrum, quod Deus Verbum & adsumptus homo una persona sit, pro auctoritatis dignitate ab eis hoc dictum existimant, vel existimare se fingunt, ut sic homo Jesus Christus dicatur Verbi gessisse personam, sicut gessit Apostolus, qui dicit*, NAM ET EGO, QUOD DONAVI, IN PERSONA CHRISTI; *non ut unus idemque esset Deus & homo*. Hoc ipso dolo loqui Ibam existimat præsens Synodus. Nec sine fundamento. Duas enim naturas ait esse unam, non solummodò personam, sed & virtutem, seu unius aut æqualis virtutis: Quæ est phrasis dolosissimè Nestoriana. Et summo impetu laudat Theodorum, adeòque ea omnia in ejus sensum credita est dogmatizare. Quocircà meritò damnata est ut Nestoriana. L. 1. c. 1.

Et hinc nascitur quæstio secunda, An Synodus Chalcedonensis in hac dogmatica quæstione potuerit errare & circumscribi? Hanc namque quæstionem esse dogmaticam firmissimè Facundus asseverat, & addit. *Si tamquam Nestoriana debet ab omnibus illa Epistola condemnari, non ipsa tantùm Synodus, verùm etiam Leo Præsul Apostolicæ Sedis*, à quo illius Acta approbata sunt, *hæresi Nestoriana cohibuit*. Respondeo aliud esse Chalcedonensem Synodum, aliud Episcoporum Chalcedone sine Apostolicæ Sedis influentia post Synodum remanentium congregationem: Et hæc omninò potuit errare. Addo tamen non errasse. Evenit æquivocis Ibæ Episcopi verbis, quod suprà ostendi evenisse huic propositioni, *Unus è Trinitate est crucifixus*. Alium in illis sensum ista Chalcedonensis congregatio, alium apprehendit quinta Synodus, ideòque variè de ipsis judicarunt. Congregatio bonum, Synodus pravum de Ibæ animo & sensu judicavit, altera haud dubiè circumscripta est, placetque mihi Sancti Augustini regula in libro de utilitate credendi: *Quibus argumentis mortui hominis voluntatem ità intelligam, ut de illa jurare possim?* L. 2. c. 6. Cap. 5.

CAPUT QUINTUM.

Exponitur Justiniani Augusti progressus in damnatione trium Capitulorum.

CAlamitatis hujus progressum exponit Liberatus Diaconus Carthaginensis, de Theodori Cappadocis, qui Justiniano Augusto Acephalorum, immò omnium Eutychianistarum cum Ecclesia communionem à trium Capitulorum damnatione promiserat, factione pergens. *Rursus illi callida fraude rogaverunt Justinianum Principem, ut dictaret librum in damnationem trium Capitulorum: Quo libro ejus edito, & toti mundo manifesto, dùm emendare Princeps erubescit, irrevocabilis causa fieret. Sciebant enim Principem solita pietate, scandalo emergente, sententiam suam posse* Cap. 24.

posse corrigere, seseque in periculum pervenire. Annuit eis Princeps, & hoc se lætus implere promisit. Et relinquens operis sui studium, unum in damnationem trium Capitulorum condidit librum, pro delictis nostris nobis omnibus notissimum. Et Facundus

L. 2. c. 5. Hermianensis alloquens Principem. *Egerunt callidè per suos complices, sicut solent, adversarii veritatis, ut ea ipsa, quę scribi fecerunt, etiam titulo nominis tui prænotarentur, existimantes quod proposito terrore tuæ personæ condemnationem vel etiam convictionem suæ temeritatis & falsitatis effugerent. Verùm nos illa scripta nolumus dici tua, quæ scimus cognitæ nobis tuæ fidei esse contraria.* Et Victor Episcopus Tonnonensis. *Justinianus Imperator per diversas Provincias in regni sui finibus constitutas instantissimè scribit, & Antistites cunctos tria Capitula damnare compellit.* Factum id dicit anno octavo post Consulatum Basilii, Christi Domini quingentesimo quadragesimo nono, Vigilii Pontificis decimo tertio, vigesimo secundo ipsiua Principis, laudantis hocce suum Edictum in litteris ad quatuor Orientis Patriarchas & omnem præsentem Synodum. *Nos sequentes sanctos Patres, & volentes rectam fidem sine macula in Dei Ecclesiis prædicari, & impiorum conatum resecare, primùm quidem & in vestris vos sedentes Ecclesiis interrogavimus de impiis tribus Capitulis, & vestram nobis voluntatem manifestam fecistis, pro qua & comprobamus vos, quod indubitanter & cum omni alacritate rectam fidem confessi estis, & impiam condemnastis.* A Capitulorum defensoribus accusabatur avitam Synodi Chalcedonensis auctoritatem & reverentiam, nec non Ecclesiarum extincto Acaciano schismate pacem, inter Hormisdam Pontificem & Justinum Patruum stipulatam, hac novitate turbare: Hinc profitetur se sequi sanctos Patres, addiditque hunc clausulam Edicto: *Si quis dicit hæc nos ad abolendos aut excludendos sanctos Patres, qui in Chalcedonensi fuere Concilio, dixisse, anathema sit.* Et ad præsentem Synodum legavit Constantinum sacri Pa-

Collat. 7. latii Quæstorem, demonstraturum tria Capitula etiam Justino patruo gravissimè semper displicuisse.

Erat res ardua, tangens generalis Synodi auctoritatem, ideòque non peragenda sine Ecclesia Romana. Hinc ergò consultus fuit Vigilius Pon-

L. 4. c. 3. tifex. Rectè verò respondet Facundus. *Hoc est mirabile, ut postquam Capitulorum condemnationem fecerant, dicerent quod Ecclesiam Romanam consulerent, & sententiam Vigilii ejus Præsulis exspectarent: Cui, quantùm ad illos attinet, non permiserunt censere quid senserit, ante statuentes, ut si quis Theodorum Mopsuestiæ Episcopum cum suis dogmatibus, & Epistolam venerabilis Ibæ non anathematizat, anathema sit.* Erat audacia Eusebiana, de qua Julius Pontifex in litteris ad Episcopos ejus auctores. *Nunc nos, quos tertiores* per Relationem præviam *minimè fecerunt, postquam jam egerint, quod libuit, suffragatores suæ damnationis, cui non*

L. 2. c. 6. *interfuimus, esse volunt.* Pergit Facundus. *Experientur, quantùm illos suscipio sua fefellerit. Quia Romanus Episcopus non in destructionem paternæ sententiæ, sed potiùs in defensionem atque ultionem accepit primam & maximam potestatem: Nec aliquid contra veritatem, sed pro veritate plus cæteris suis Consacerdotibus potest.* Tria Capitula existimat per Synodum Chalcedonensem ac Leonem Pontificem fuisse confirmata, ideòque non posse retractari.

Reverà illi experti sunt, *quantùm sese fefellerit sua opinio.* Edicit Facundus. *Venerabiles Pelagius* L. 4. c. 4. *& Anatolius, Romani Diaconi, debitam officio suo & loco solicitudinem pro Ecclesia Dei gerentes, laudabilis in Christo memoriæ Ferrando Carthaginensi Diacono scripserunt, ut habito de hac causa diligenti tractatu cum Reverendissimo ejusdem Carthaginensis Ecclesiæ Episcopo* Reparato, *vel aliis, quos zelum fidei & Divinæ Scripturæ sciret habere notitiam, consulentibus responderet, quid observandum in commune omnibus videretur. In ipsa verò consultationis Epistola non tacetur, quod hæc immissione Acephalorum, quos Semi Eutychianos significantiùs appellare possumus, contra Chalcedonense Concilium & decreta Leonis Papæ mota fuerint per eos, qui sub nomine Catholico ipsorum parti studium præbent. Sed & illi, qui consultus fuerat, rescribens interrogantibus retractandam docuit non esse Epistolam,* nec alia duo Capitula, *quæ universalis Synodus approbavit. Quoniam si fieret, non ipsius tantùm, sed omnium Conciliorum statuta deducerentur in dubium.* Hæc est illa consultatio, quam suprà laudari audivimus à D. Cardinali Baronio, quam item in libro de viris illustribus laudat Sanctus Isidorus Episcopus Hispalensis: *Ferrandus Carthaginensis* Cap. 12. *Ecclesiæ Diaconus ad Pelagium & Anatolium Romanos Diaconos, consulentes eum, utrùm liceat quemquam damnare post mortem, edidit Rescriptum.* Quin & Stephanus Romanæ Ecclesiæ Diaconus & Vigilii Pontificis in Regia civitate Apocrisiarius *pro hac causa à Mennæ* Episcopi Constantinopolitani, Edicto faventis, *se communione suspen-* Facund. l. 4. c. 4. *dit, & eos, qui ei communicaverant, sub debita* L. cont. *satisfactione suscepit. Suspendit se cum Christianis* Mocian. *plurimis, quamdiu vixit.* Etiam universus Italiæ Clerus in litteris ad Francorum Legatos, proficiscentes Constantinopolim, censuit per Capitulorum damnationem omninò solvi Synodum Chalcedonensem, datumque illi à Sancto Leone confirmationem, & moveri hæc omnia à dolis Acephalorum.

Pergit laudatus Italiæ Clerus. *Græci Episcopi damnaverunt Capitula.* Et dat causam. *Græci Episcopi habent divites & opulentas Ecclesias, & non patiuntur duos menses à rerum Ecclesiasticarum dominatione* per immissæ manus Regiæ violentiam *suspendi: Pro qua re secundùm tempus & secundùm voluntatem Principum, quidquid ab eis quæsitum fuerit, sine altercatione consentiunt.* Ab Episcopia *lucra temporalia diligentibus*, & ab hoc Prophetico præcepto, *Loquebar de testimoniis tuis in conspectu Regum, & non confundebar*, aliena facta esse hæc omnia queritur etiam Facundus, edicitque omnem rei seriem. *Primus* Edicti *confirmator Mennas* L. 4. c. 4. *Constantinopolitanus Episcopus, tùm adhuc cunctaretur scripto, sicut præceptum fuerat, præbere consensum, contra Synodum Chalcedonensem fieri protestatus est. Sed & posteaquam consensit, à venerabilis memoriæ Stephano Ecclesię Romanę Diacono & Apocrisario conventus, cur priori sententiæ suæ contrarius acquievisset his, quæ antè culpaverat, & de quibus se nihil acturum sine Apostolica Sede promise-*

runt,

rat, sub ea se condicione cessisse, & juratum sibi fuisse respondit, quod chyrographum suum reciperet, si hæc Romanus Episcopus non probaret. In quo facile ostendit se de judicio potiùs humano, quàm Divino fuisse solicitum. Zoilus quoque Alexandrinę urbis Antistes, cùm Romanum Episcopum venire cognosceret, obviam illi ad Siciliam misit, conquerens necessitate se ad ipsius decreti affirmationem fuisse compulsum: Quod hic ei Romanus Episcopus in facie palam, nobis quoque inter alios præsentibus, exprobavit. Nec non & Efremius Antiochenus, cùm primùm ei mandaretur, at hoc etiam ipse rescribendo firmaret, consentire noluit: At postquam ei denunciatum est, quod excludendus esset, nisi faceret, sui potiùs honoris, quàm veritatis dilector inventus est. Quid etiam Petrus Hierosolymitanus? Nonnè publica notitia refert, quoniam conveniente ad se multitudine monachorum juratus pronunciavit, quod si quis eidem decreto novitio consentiret, contra Chalcedonense Concilium faceret? Nec tamen se ab ejus consensione suspendit. Jam de aliarum civitatum Episcopis quid loquamur? Qui & cum subscribere compellerentur, reclamaverunt contra magnam Synodum fieri, & post subscriptionem memorato Stephano Romano Diacono libellos dederant, Sedi Apostolicæ transmittendos, confitentes in eis, quod à Constantinopolitano Episcopo coacti subscriberent. Addit in libro contra Mocianum. *Cui præjudicio quia communicare timuerunt beatæ memoriæ Marianus Doroceaus, & Basilisius Serdicensis Episcopus, sed & Lampridius Presbyter & Abbas Hierosolymitani monasterii, Mocianus eos Constantinopoli in gehennam ubiisse dicebat.* Porrò gloriosissimus ille Stephanus Romanæ Ecclesiæ Diaconus fuit Pelagii in Apocrisarii munere successor, ante Vigilii Pontificis adventum Constantinopoli defunctus. Hinc enim ad Mennam Patriarcham scripsit de illo laudatus Pontifex ex itinere: *Quamdiu vixit, à tua se communione suspendit.* Eique in hac constantia adjunxit se Dacius Archi Episcopus Mediolanensis.

L. cont. Mocian.

L. 4. c. 4. Ab illo tertius Justinianus Augustus Vigilium Pontificem, quem *sibi solùm contradicere querebatur*, evocavit Constantinopolim, immò potiùs, uti ad Francorum Legatos scribit Italiæ Clerus, *Violenter deduci jussit*, additis litteris, ut pacem, quam Christus Dominus super omnia holocausta diligit, cum Menna Patriarcha & aliis Græcorum Episcopis stabili firmitate servaret: Utique à Stephano Diacono interruptam. Hinc exclamat Facundus: *Ecce ad quid confirmandum adducitur Romanus Episcopus, ne quid inausum videretur ambitiosa hæreticorum subreptio reliquisse.* Pontificis ex urbe Romana egressum largè describit liber Pontificalis. Addit Facundus. *Romana universitas egredientem, venientem Africa etiam atque Sardinia, quamquam non per eas transierit, per ipsius tamen Consiliarium publica eum contestatione pulsavit, sicut Hellas & Illyricus Provincia, per quas venit, ut nullatenus novitati, quæ facta est, acquiesceret.* Tunc item factum est, quod scribit Victor Tonnonensis. *Illyriciana Synodus in defensione trium Capitum Justiniano Augusto scribit: Et Benenatum primæ Justinianæ civitatis Episcopum, obtrectatorem eorumdem trium Capitum, condemnavit.* Illyriciana namque Diœcesis spectat ad Romanum Patriarchatum, ideòque, uti ad Joannem Patriarcham Antiochenum Sanctus Cyrillus, & ad Nestorium dictus Joannes scribunt, à Romanæ Ecclesiæ *sententia non solet recedere.* Hæc est Synodus, de qua Sanctus Isidorus in Catalogo virorum illustrium. *Justinianus Imperator condidit Rescriptum contra Illyricianam Synodum.* Eandem damnat in suæ fidei professione. Quæ omnia à Dacio Mediolanensi, ac aliis Episcopis, sibi in Sicilia occurrentibus, cognovit Pontifex, atque indè ad Mennam Patriarcham Constantinopolitanum, primum Imperialis Edicti confirmatorem, scripsit acres litteras, relatas à Facundo in libro contra Mocianum, arguens de excessu, qualem nullus huc usque Regiæ civitatis Episcopus commisisset. In Dominicæ nativitatis vigilia, anno nono post Consulatum Basilii, Constantinopolim ingressus, & grandi, per librum Pontificalem relato, honore susceptus, omnia huc usque per Principem gesta cassavit, ac Mennam, aliosque Patriarchas & eis adhærentes Episcopos ad quatuor menses communione privavit, uti in historia Ecclesiastica ex Theophane scribit Anastasius Bibliothecarius. Tamen in gratiam recepit ad preces Theodoræ Augustæ, de qua ad hunc annum Victor Tonnonensis. *Theodora Augusta, Chalcedonensis Synodi inimica, canceris plaga toto corpore perfusa, vitam prodigiosè finivit.* Atque ità nullas de fide quæstiones in Oriente deinceps cœpit formidare Ecclesia, uti scribit Pelagius primus Pontifex ad Childebertum Regem Francorum.

L. 3. c. 5. — L. 4. c. 3. — Con Eph. l. 1. c. 21. 25. — Cap. 31. — Epist. 12.

Pergit in suis litteris Italiæ Clerus. *Cùm Papa Vigilius* ad damnanda tria Capitula *non vellet adhibere consensum, jam tunc talis violentia facta est, ut publicè in conventu clamarit:* CONTESTOR, QUIA ET SI ME CAPTIVUM TENETIS, BEATUM PETRUM APOSTOLUM CAPTIVUM FACERE NON POTESTIS. *Posteà tamen tractatu habito, prædictus Sanctus Papa Vigilius sub aliqua dispensatione prædictam causam ordinavit, solicitè monendo, ne per occasionem aliquam Chalcedonensis Synodus pateretur injuriam.* Cum septuaginta Episcopis tractatum seu Synodum Constantinopoli fecit, de qua Facundus, testis oculatus, in præfatione sui operis. *Cum gestis super hac causa disceptaremus, mediante conflictu interrumpi Acta præcipit Vigilius, & ab universis Episcopis, qui aderamus, expetiit, ut scripto unusquisque responderet, quid ei de his* Capitulis *videretur.* Illic Acta exponit latiùs in libro contra Mocianum. Ab hoc conventu prodiit in paschali vigilia Judicatum, Mennæ Patriarchæ directum, à Rustico Romanæ Ecclesiæ Diacono Cardinali, promotum omni conatu, laudatum mirificè, per omnes Ecclesiæ Provincias divulgatum, & comparatum dogmaticæ Sancti Leonis Epistolæ, uti refert multis Vigilius Pontifex in sententia, qua eumdem Rusticum damnavit. Voce *Judicatum* utitur etiam Facundus in libro contra Mocianum, at verò Italiæ Clerus vocat *Constitutum:* Pontifex utraque voce est usus. Periit, aut latet hocce decretum, longè diversum ab illo adhuc exstante, quod ad præsentem Synodum direxit Pontifex, ideòque vitandæ confusionis gratia priùs passim

Ju-

Judicatum; secundum vocatur *Constitutum*. In isto itaque judicato tria Capitula, generosissimè huc usque propugnata, imperialibus tandem violentiis inflexus damnavit Vigilius, at *sub aliqua dispensatione*: Adjecta hac clausula, *Salva in omnibus reverentia Synodi Chalcedonensis*. Conformiter ad clausulam Edicti Imperialis: *Si quis dicit nos hæc ad abolendos aut excludendos sanctos Patres, qui in Chalcedonensi fuere Concilio, dixisse, anathema sit*. Videre cœpit tria Capitula ad Synodum Chalcedonensem non spectare, & decreta de ipsis Chalcedone post Synodum à Leone Pontifice non fuisse confirmata. Addidit & hanc condicionem expressam in damnatione Theodori Cappadocis: *Ut omni in posterum perturbatione sopita, nihil ultra nec verbo nec litteris quisquam facere ex eadem causa præsumeret*.

Judicatum hoc etiam in Africam misit Rusticus Diaconus, factumque tunc est anno decimo post Consulatum Basilii, quod scribit Victor Tonnonensis. *Africani Antistites Vigilium Romanum Episcopum, damnatorem trium Capitulorum, synodaliter à catholica communione, reservato ei pœnitentiæ loco, recludunt, & pro defensione memoratorum trium Capitulorum litteras satis idoneas Justiniano Principi per Olympium Magistrianum mittunt*. De vario excessu, relato per Facundum in libro contra Mocianum, Vigilium arguerunt. Primus est in hisce verbis. *Judex asserit, quod invitus protulerit istud Judicatum: Nos contra respondemus, quod ultrò per ambitionem pollicitatione facta peccaverit, nec ulla sustinuerit tormenta, quibus cessisse credatur*. Et in hisce verbis. *Ob hoc etiam de Romani Episcopi chyrographis, vel prius ambitionis impulsu, cùm fieri arderet Episcopus, vel posteà venalitate parti alteri factis, necessarium duximus non tacere, ne auctoritate nominis ejus præjudicium vera fides sufferret*. Agunt de ambitione, qua Romanum extruso Sylverio Pontificatum à Theodora Augusta pro trium Capitulorum damnatione Vigilius emerat, fœdumque istud pactum ajunt jam non terroribus aut crucia-tibus, sed alia venalitate adimpletum. Secundus excessus est in his verbis. *Post hæc etiam videri vult nihil in præjudicium Chalcedonensis egisse Concilii. Cui nos suas excusationes opponimus: Quia nisi hoc egisset quod præjudicaret, nequaquam se vel de Principum violentia, vel de sua ignorantia purgare atque absolvere conaretur*. Adjectas Judicato clausulas dicunt esse frivolas: Chalcedonense enim de tribus Capitulis decretum fuisse à Sancto Leone confirmatum duxerunt Afri esse longè certissimum. Tertius excessus est in hisce verbis. *Quod si hoc non fuisset, neque ipse priùs universam anathematizasset Ecclesiam, servare nos in illo oportuit sententiam suam, sequi, quod nobis præbuit, priscæ integritatis exemplum*. Ajunt, quod Vigilius priori sua mutata sententia seipsum prævaricatorem constituerit, universam veritati constanter inhærentem Ecclesiam anathematizans, atque ità justissimè sit communione privatus. Quartus excessus est in hisce verbis. *Suscipiens ille Episcoporum de tribus Capitulis responsiones post aliquot dies ad Palatium detulit, atque alteri tradidit parti. Verùm ne suis traditor videretur, talibus eos verbis fefellit, ut diceret*: QUID APUD NOS RESERVAMUS ISTA CONTRARIA SYNODO CHALCEDONENSI RESPONSA, UT INVENTA QUANDOQUE IN ECCLESIÆ ROMANÆ SCRINIO A NOBIS APPROBATA CREDANTUR? SED ADFERAMUS EA IN PALATIUM, UT DE ILLIS AGANT IPSI, QUOD NOVERINT. Eum arguunt proditionis, mendacii, collusionis cum Acephalis, & confessionis, quod sua hæc Acta adversarentur Synodo Chalcedonensi.

Etiam Rusticus & Sebastianus, Romanæ Ecclesiæ Diaconi à Vigilio & Judicato defecerunt, sparsis per omnem Ecclesiam litteris pessimè criminatricibus de exauctorata per ipsum laudata Synodo. Hic est ille Rusticus, Vigilii ex fratre nepos, Judicati olim summus præco, cujus à patruo extorquendi causa dixerat Theodorum Mopsuestiensem Episcopum, non solummodò dignum damnari, sed & exhumatum cum toto sepulchri sui territorio incendi. Ejus litteræ varias usque ad cædes & sanguinem Ecclesias turbarant, & acerbè moverant in Pontificem, atque ità coactus ille fuit ad mittendas in omnem orbem Apologias, duosque illos rebelles Diaconos dignitate & ordine privandos. Roma tunc Constantinopolim revocavit Pelagium Diaconum, suum hic nuper Apocrisiarium, peritissimum omnis hujus causæ. Etiamnum exstant Apologiæ ad Valentinianum Schytiæ Episcopum, & Aurelianum Archi-Episcopum Arelatensem. Rusticus etiam adversùs præsentem Synodum mansit pertinax, scribitque Victor Tonnonensis: *Rusticus Romanæ Ecclesiæ Diaconus Thebaida in exilium transmittitur*.

Ex omni latere angustiatus fuit Vigilius. Etenim judicato, quod omnis damnabat latina Ecclesia, non contentus Justinianus *cœpit illum compellere, ut absolutè Capitula sine Synodi Chalcedonensis mentione*, & omni modificante clausula, *damnaret. Sed Papa non acquiescens hoc facere, & videns se nimiùm ingravari, dixit tunc serenissimo Principi*: VENIANT HUC FRATRES NOSTRI EX OMNIBUS PROVINCIIS QUINI VEL SENI EPISCOPI, ET QUIDQUID SUB TRANQUILLITATE HABITO TRACTATU OMNIBUS VISUM FUERIT, CUM PACE DISPONEMUS, QUIA SINE CONSENSU OMNIUM ISTA, QUÆ ET CHALCEDONENSEM SYNODUM IN DUBIUM VENIRE FACIUNT, ET SCANDALUM FRATRIBUS MEIS GENERANT, SOLUS FACERE NULLATENUS ACQUIESCAM. Judicatum suum & natos indè Ecclesiarum motus considerare maturiùs, ipsius pœnitere, incussam sibi violentiam & obreptionem causare cœpit Vigilius, *Dixitque Principi, ut fiet non sufficeret illud, quod antè decreverat, redderet, & tamquam de novo causam cum his, qui venire invitati sunt, tractaretur. Præstitit igitur Deus, ut hac ratione sanctus Papa Vigilius Constitutum, quod in ipsa causa fecerat, publicè in conventis reciperet, denuncians, quia si quis Græcorum Episcoporum usque ad universalis Concilii tractatum de istis Capitulis aliquid fecisset, aut facientibus acquievisset, à* Cler. Ital.

communione Sedis Apostolicæ alienus existeret. Et tunc quam maximè doluit Judicatum suum fuisse ubique à Rustico Diacono divulgatum.

Missi sunt ergò à Clementissimo Principe ad Africam & Illyricum, ut venire Episcopi debuissent. Sed de Illyrico nullus venire voluit. Ex Africa venit Reparatus Carthaginensis Episcopus, Firmus Numidiæ Primas, & alii plurimi, at pro Capitulis pertinacissimi, & nec blandimentis nec terroribus potuit eis aliud extorqueri. Hinc *Reparato concinnata est causa*, quasi cum Guntharith barbaro in Rempublicam conspirasset, *sub hoc* colore deportatus est, ac in ejus locum ordinatus Primosus, ejus Diaconus & Apocrisarius, idque *cum nimia effusione sanguinis & interitu multorum innocentium.* Omnis quippè Clerus & populus Reparato & Capitulis firmissimè adhærebat. Ità Deus insolentes, ac in Ecclesia Latina huc usque inauditas in Sedem Apostolicam præsumptiones vindicavit. Addit Victor Tonnonensis. *Apollinarius Zoilo, tria Capitula damnare nolenti, Episcopus Alexandrinæ Ecclesiæ subrogatur.* Zoilus publica, quam suprà à Facundo audivimus, Vigilii Pontificis exprobratione correctus nulla violentia potuit deinceps in aliud latus impelli.

Videns verò Justinianus nullam sibi spem à Latinis, cœpit palàm tyrannum agere, & Pontificem *compellere, ut cum Græcis Episcopis Capitula condemnaret. Sed illo nullatenus acquiescente, Edicta ex nomine imperiali tam in Ecclesia Constantinopolitana, quàm in diversis locis suspendi fecerunt, per quæ eadem Capitula damnarentur. Quo facto beatissimus Papa omnes Episcopos admonuit dicens:* QUICUMQUE EDICTIS ISTIS CONSENSUM PRÆBERE VOLUERIT, SCIAT SE AB APOSTOLICÆ SEDIS COMMUNIONE SUSPENSUM. *Sed & beatus Datius Mediolanensis Episcopus contestationem omnibus sub magna vociferatione deposuit dicens:* ECCE EGO, ET PARS OMNIUM SACERDOTUM, INTER QUOS ECCLESIA MEA CONSTITUTA EST, ID EST, GALLIÆ, BURGUNDIÆ, HISPANIÆ, LIGURIÆ, ÆMILIÆ, VENETIÆ, CONTESTOR, QUIA QUICUMQUE IN EDICTA ISTA CONSENSERIT, SUPRASCRIPTARUM PROVINCIARUM PONTIFICES COMMUNICATORES HABERE NON POTERIT: QUIA CONSTAT APUD ME EDICTA ISTA SANCTAM SYNODUM CHALCEDONENSEM ET FIDEM CATHOLICAM PERTURBARE. Tunc item factum est, quod scribit Facundus in libro contra Mocianum. *Contigit, ut in libellis suis Episcopi ordinandi* tria Capitula *damnarent.* Ità Oziam Regem & Zeononem Augustum æmulatus Justinianus nullum omisit genus violentiarum.

Nam & cum laudato Datio Pontifex, quasi capitaliter reus, ad Sancti Petri in Hormisda Basilicam fugere coactus est, & neque ibi *tutas sedes accepit, in tantùm ut Prætor, ad quem fures & homicidæ tantummodò pertinent, eò mitteretur. Qui cum multitudine militum, spathas nudatas & arcus tensos portantium, basilicam introivit. Quo viso sanctus Papa columnas altaris amplexus est. Sed ille ferocitate & animo concitatus primò de altari Diaconos ejus & clericos à capillis tentos ejecit, postea verò ipsum sanctum Papam alii à pedibus, alii à capillis & barba tentum crudeliter abstrahebant. Sed cùm ille altaris columnas non dimitteret, cecidit altare, & columnæ aliquæ fractæ sunt, & quantùm ad ipsos, ibi super ipsum altare in partibus mitti habuit.* Addit Liber Pontificalis dixisse tunc Pontificem: *Non me fecit ad se venire Justinianus, sed Diocletianus.* Expertus tunc item est, quod prudenti consilio nullus huc usque Pontifex voluisset interesse Synodis Græcorum. A commiserante & indignante populo fuit de manu Prætoris liberatus, acceptoque Principis Sacramento rediit ad Palatium Placidianum.

At ecce novæ contra Sacramentum injuriæ: Atque ità ille noctu fugit Chalcedonem ad Basilicam & corpus sanctæ Eufemiæ. Istic Theodori Cappadocis damnationem jam pridem decretam publicavit, Mennam verò Patriarcham Constantinopolitanum, aliosque Græcorum Episcopos, Edictis Imperialibus & dicto Theodoro adstipulatos, à communione suspendit, quousque eadem Edicta revocarentur, & ipsi prævaricationem suam debita satisfactione delerent. Pati non poterat, quod profanus Theodorus ad interdictam, in qua pendebant Edicta, Ecclesiam Missarum solennia celebrasset. Neque mireris hanc in captivo à Græcis Pontifice constantiam: Quod namque etiam in Theodoram Augustam & quosvis Acephalos *promulgarit damnationis sententiam*, testatur in litteris ad Hiberiæ Episcopos Sanctus Gregorius Magnus. Adeò delirant, qui garriunt Reges à Pontifice damnari non posse. Et Dei verbum in ipso non fuit alligatum. Etenim Edicta sua Princeps refixit, & Mennas Patriarcha supplex venit ad Sanctam Eufemiam, errorem confessus, & addens: *De injuriis, quæcumque Beatitudini & Sedi vestræ facta sunt, tas quidem non feci, sed velut si eas fecissem, veniam postulo.* Eodem modo & alii Episcopi pœnituere. Acta hæc sunt anno undecimo & duodecimo post Consulatum Basilii, defunctusque tùm est laudatus Mennas, ac ejus in locum suffectus Eutychius monachus Amasenus: Atque ità ejus pro mortuorum damnatione argumentum, ex Josiæ Regis facto desumptum, non in quinta Synodo prodiit, sed ante illam in nescio quo Episcoporum coram Principe conventu.

CA-

CAPUT SEXTUM.

Præsentis Synodi Acta, & auctoritas.

PRomotus ad Patriarchatum Eutychius etiam captivo (*a*) ad Sanctam Eufemiam Pontifici mox professus est omnem obedientiam, & nihil definire de tribus Capitulis, nisi synodaliter *sua Beatitudine præsidente*. Quin & ipse Princeps legavit cum variis Proceribus Ducem Belisarium, ac Petrum Referendarium, datis denuò Sacramentis Pontificem ad Regiam urbem reducturos; verùm nullas ille admisit condiciones, nisi generalem in Italia aut Sicilia Synodum, in qua Africani, Illyricani, ac alii Latini Episcopi, Capitulorum damnatione scandalizati, Græcis Episcopis in pari numero adsiderent. Et tunc videtur afflictissimus Pontifex ad universam Ecclesiam scripsisse litteras Encyclicas de suis calamitatibus. Tandem verò conventum est in ejusmodi generalissimam Synodum, ast coram Principe in Regia civitate celebrandam.

Invitati itaque sunt Latini Episcopi, at nulli venerunt, nisi aliquot Afri, de quibus Italiæ Clerus. *Præfectus Africæ, si quos invenit in Africa Episcopos, aut causas proprias habentes, aut simplices, aut ignaros, aut venales & paratos ad præmium, collegit & direxit indè unumquemque. Ex quibus tamen unus ante istos septem annos pro adulteriis suis tunc de civitate Regia cum opprobrio ejectus, & in navem impositus ad Africam est directus. Ecce per quales homines in singulis Provinciis sanctæ Ecclesiæ dissensiones & scandala generantur.* Erat tum Constantinopoli nescio quis Anastasius, Clericus Ecclesiæ Arelatensis, *qui cùm enire non posset, usus est consilio, ut promitteret se omnium Episcoporum Gallicanorum ad damnanda Capitula animos inclinare. Cui & præmia multa dantes districtè ibi de hoc implendo Sacramenta præstare fecerunt, & non permiserunt beatissimum Papam per eumdem Anastasium, quid in ipsa causa ageretur, fratribus suis Episcopis Gallicanis scribere, nisi tantùm de aliis causis, & quia fidem Catholicam & quatuor Synodorum reverentiam custodit.* Quin immò in ejus, nec non & Dacii locum conati sunt alios Episcopos, *qui novitatibus consentiant*, ordinare.

Quocircà Latinorum Episcoporum adventum desperans Justinianus inchoari jussit Synodum imperii sui anno vigesimo septimo, decimo tertio post Consulatum Basilii, Vigilii decimo octavo, Christi Domini quingentesimo quinquagesimo quarto, die quarto nonas Maii. Pontifici ad Sanctam Eusemiam per Theodorum Palatii Decurionem misit suum de tribus Capitulis judicium; & sexaginta articulos ex Theodori Mopsuesteni libris defloratos per Benignum Heracleæ in Paphlagonia (*b*) Episcopum, authoritate Apostolica qualificari expostulans; ipsa autem Synodus legavit viginti Episcopos Primates, quos inter erant Eutychius Constantinopolitanus, Apollinarius Alexandrinus, & Domninus Patriarcha Antiochenus, supplicantes, quatenùs sua Beatitudo dignaretur sibi in Synodo præsidere. Fædè errant, qui Pontificem garriunt à Synodo citatum. Respondit verò ille *non posse unà convenire, eò quod plurimi quidem hic sint Orientales Episcopi, pauci verò cum eo: Facere autem per semetipsum suam sententiam, & offerre piissimo Domino. Ideò eum & inducias postulasse ab ejus Serenitate, ut intra eas suam voluntatem manifestaret.* Provocavit ad promissum Latinorum Episcoporum æqualem numerum, *constitutumque faciendæ collationis modum*, ob corporis ægritudinem postulavit viginti dierum inducias ad propositis à Principe quæstionibus respondendum, ac Græcis Episcopis ad Capitula damnanda prurientibus servandum edixit *antiquum & regularem ordinem, ne ante suæ promulgationem sententiæ quidam proferre tentarent*. Ad Romanum namque Episcopum in Synodo generali spectat tractandæ quæstionis propositio, & primum de ipsa suffragium. Nam & de Synodo Ariminensi scribit ad Episcopos Orientales apud D. Lucam Holstenium Damasus Pontifex: *Præjudicium aliquod nasci non potuit ex numero eorum, qui apud Ariminum convenerunt, cùm constet Romanum Episcopum, cujus ante omnes fuit exspectanda sententia, hujusmodi statutis consensum aliquem non commodasse.*

(*b*) Vide notā Noris. infra ad collationem V.

Collat. 2.

Epist. 27.

Porrò synodales Legati Vigilio reposuerunt. *Scit vestra Beatitudo quod in his, quæ inter nos in scriptis facta sunt, promisistis unà cum Episcopis, qui nobiscum & communicant & uniti sunt, convenire & requirere de his tribus Capitulis. Nos verò & communicamus, & uniti sumus vobiscum, & non decet omnium nostrum conventum differri propter Occidentales Episcopos. Nec enim in sanctis quatuor Synodis multitudo Occidentalium Episcoporum inventa est unquam, sed duo vel tres Episcopi, & certi* Clerici.

(*a*) Lupus hic Eutychii professionem fidei traditam Pontifici etiamnum captivo ad S. Euphemiam, ac mox Belisarium cum aliis Legatis, itemque Petrum Referendarium ad eumdem destinatos, ut datis denuò Sacramentis Pontificem Byzantium adducerent, & tunc Vigilium scripsisse Encyclicam de suis calamitatibus. Labitur Vir insignis, nam Legatio illa contigit die 28. Januarii ann. 552. At Mennas, cui in Patriarchatu C. S. successit Eutychius, decimo postea mense obiit. Vigilium verò, cum accepit professionem, fidei ab Eutychio, Constantinopolim regressum inde collige, quod priorem professionem fidei hoc titulo inscribit in suo Constituto: *Exemplum primæ professionis, quam ad S. Euphemiæ templum fecerunt*. Posteriori autem Eutychii hunc titulum præfigit: *Exemplum professionis quam residui Episcopi Theophaniorum die nobis fecerunt*. Ubi vides priorem loco, alteram tempore signari. *Noris in Dissert. de V. Syn. Cap. VI.*

Clerici. Nunc verò adest quidem tua Beatitudo, multi etiam alii ex Italia Episcopi præsto sunt, sunt etiam ex Africa Episcopi, & ab Illyrico, & nihil est quod prohibeat convenire vos unà nobiscum secundum ea, quæ inter nos in scriptis facta sunt, & melius est cum charitate decenter Sacerdotes convenire, & unam pro causa sententiam statuere, ut tunc quæstio communem in scriptis definitionem suscipiat. Quod in quatuor prioribus Synodis fuerint paucissimi Latini Episcopi, est omninò verùm; Sed & verum est, quod ob Eutychianæ duce Dioscoro factionis turbas in Synodum Chalcedonensem noluerit consentire Sanctus Leo Pontifex, nisi stipulatus æqualem cum Græcis Latinorum Episcoporum numerum, solaque Martiani Augusti & Augustæ Pulcheriæ notissima pietas cum induxit à stipulatu resilire. At verò in hac nostra Synodo Justinianus Diocletianum ac Theodori Cappadocis satellitem induerat, ejus affectibus serviebant omnes Græcorum Episcopi, atque ità meritò Vigilius à pactis condicionibus nolebat recedere. Propositis tamen à Principe quæstionibus respondit, longo & erudito Constituto sexaginta articulos ex Theodoro Mopsuestiensi desumptos damnans ut hæreticos atque blasphemos, tria verò Capitula definiens non damnanda propter Synodi Chalcedonensi reverentiam, & Romanæ Ecclesiæ perpetuum morem non damnandi Episcopos in Ecclesiæ pace defunctos. De sensu per Theodorum in dictis propositionibus intento nihil volebat statuere. Et hocce suum Constitutum, pro synodali suffragio arripi nolens, non Græcorum Episcopis, sed Principi inscripsit. Quæ omnia videntes Itali, Afri, atque Illyricani Episcopi etiam sese retraxere à Synodo, dicentes sine Romano Pontifice, suo Patriarcha sese non posse adesse. At perrexerunt Græci: Fecere conventum Acephalum, & tria Capitula contra Sedis Apostolicæ interdictum atque judicium damnaverunt. Eos cogebat Justinianus Augustus, per Constantinum sacri Palatii Quæstorem significans Capitula jam pridem damnata à Vigilii Judicato, primamque hanc ejus sententiam omni posteriori tergiversationi præferendam.

Quocircà errorem continent hæc verba Eustatii Presbyteri in vita Sancti Eutychii Patriarchæ Constantinopolitani. *Cum multa diversis locis atque temporibus sancta Concilia celebrata sint, nemo unquam, nisi sancti Eutychii tempore, quatuor simul Patriarchas convenisse meminit.* Convenisse dicit Vigilium Romanum, Eutychium Constantinopolitanum, Apollinarium Alexandrinum, & Domninum Patriarcham Antiochenum, omniaque peracta *sine violentia, necessitate, partium studio, affectione.* Græca fides loquitur. Vigilius Pontifex non adfuit, & Apollinarium non pro Patriarcha, sed pro invasore habuit, damnans Theodorum Cappadocem, quod illum, expuncto Zoilo, sacris dyptichis intrusisset. Eustochius Hierosolymitanus adfuit per Legatos; Onuphrius Panuinus adfuisse dicit Episcopos centum sexaginta quinque. Acta synodalia præfixum habent annum Justiniani Augusti vigesimum septimum, duodecimum post Consulatum Basilii: At credendum Victori Tonnonensi, dicenti fuisse decimum tertium, Christi Domini quingentesimum quinquagesimum quartum, in quem omninò incidit vigesimus septimus Justiniani. (a) Prima Collatio facta est quarto nonas

(a) Hoc idem repetit cap. 9. initio. Et labitur vir doctissimus; nam acta Synodalia rectè præfixum habent annum post Consulatum Basilii XII. nec contrarium docuit Victor, qui cum eo tempore acerrimè pro tribus Capitulis decertaret, haud in anno Synodi statuendo errasse dicendus est. Anno Epochæ Christianæ vulgaris 541. Basilius solus consul fuit, indè verò usque ad annum primum Justini junioris nulli amplius Coss. à Justiniano designati fuere. Igitur cum annum, quo novi Consules non creabantur, à præteriti anni Consulibus designari mos esset, annus 542. *Post Consulatum Basilii* dictus fuit; annus verò 543. *iterum post Cons. Basilii* fuit nuncupatus, vel *post Consulatum Basilii II.* seu *anno II.* Hoc patet ex legum Imperialium, Synodorum, in lapidum subscriptionibus. Cæterum nonnulli Chronologi ab usitato fastorum condendorum more communiter recepto recedentes, alio caractere fastus Consulares digessere. Nam an. 542. ita signarunt: *Post Consulatum Basilii V. C. an.* 11. Victor Tunonensis hoc pacto annos currentes Consulibus signavit. A. 541. *Basilio V. C. Cos.* postea verò immediatè annum 542. hac Consulari nota inscribit. *Post Consulatum Basilii anno* 11. Chronologi omnium nobilissimi Panvinius, ac Sigonius priorem modum tradidere. Marius Aventicensis in suo Chronico, quod habetur tom. 1. hist. Francorum collectarum ab Andrea Du Chesne, ita scribit: *Post Consulatum Basilii anno I.* est annus 542. Ex his colligitur P. Lupum peculiarem Victoris Chronici modum non advertisse, in quo etiam lapsus est Sirmondus in Chronica Synopsi ad libros Facundi. Cum enim annus 542. dicatur à Victore: *Post Consulatum Basilii anno* 11. eidem annus 553. est post Consulatum Basilii XIII. qui cæteris Chronologis est XII. Quod vero addit ille scriptor de anno 27. Justiniani illum non juvat. Justinianus an. 527. Kal. Aprilis feria V. in Cœna Domini ex Procopio in hist. arcana, init Imperium; quare anno 553. IV. Nonas Majas, quando incœpta est Synodus de tribus Capitulis, currebat annus 27. Justiniani; si verò Synodus anno 554. IV. Nonas Maii coacta fuisset, 28. annus Justiniani scribendus fuisset à Kalendis Aprilis inchoatus. Sed & caractere Indictionis primæ Synodi tempus exprimitur; nam Majo mense an. 553. labebatur prima indictio usque ad Septembrem; anno verò 554. fuit indictio secunda. Est egregium testimonium Pelagii Papæ, qui tunc aderat Diaconus Byzantii, in Epistola ad Narsetem scribentis: *Si quid eos de judicio universalis Synodi, quod Constantinopoli per primam nuper elapsam indictionem actum est, forte movebat, &c.* Quæ addidi, quod Lupus mendum designationis temporis habitæ Synodi irrepsisse contendit. Hæc fusius prosecutus sum, ut clarior fastorum notitia haberetur, non quod opinio Lupi tantam à nobis operam exposceret. Nam duo scripta Vigilii hoc anno emissa litem dirimunt. Certum est Constitutum editum esse à Vigilio inter ipsamet gesta Synodalia; at illud dicitur *Datum pridie Idus Maii imperante D. N. Justiniano perpetuo Augusto an. 27. Post Consulatum Basilii V. C. an. XII. in Constantinopolitana civitate.* Rursus litteræ ad Eutychium, & præjacentem Synodum, queis Virgilius adprobat Concilium V. datæ sunt *VI. idus Decembris Imperii D. N. Justiniani æterni Augusti anno 27. post Cons. Basilii V. C. an. XII.* Ex quibus palam fit hoc anno 553. Synodum V. celebratam. *Noris in Dissert. de Synodo V. Cap. VII.*

nas Majas, pridie Idus Majas Pontifex Principi misit suum de tribus Capitulis Constitutum, quarto Nonas Junias fuit conclusa Synodus, scribitque Victor Tonnonensis: *His itaque gestis terræ motus urbem Regiam à fundamentis concutiens ædificia plurima, porticusque dejecit, & basilicis consistentibus altaria penè cuncta prostravit*. Majores postmodùm turbas excitavit Justinianus pro errore de incorruptibili Christi Domini corpore, atque ità, teste Evagrio Epiphaniensi, *cùm omnia omninò turba & tumultu complevisset, mercedemque his rebus debitam in extremo vitæ suæ tempore reportasset, ad supplicia justo Dei Judicio apud inferos luenda est profectus*.

L. 5. c. 1.

Restant aliquot quæstiones. Prima est, An quinta hæc Synodus à Vigilio Pontifice fuerit tandem confirmata? Respondeo fuisse. Hodiernis diebus prodiit è diuturnis latebris Epistola confirmatoria, ad Eutychium Patriarcham Constantinopolitanum directa, ac in facti sui justitiam adducens Sanctum Augustinum, in sacris Scripturis Doctorem clarissimum, ac Romanæ eloquentiæ magistrum, qui etiam scripta sua retractavit. Habet hanc Subscriptionem: *Ante sextum Idus Decembres Imperii Domini nostri Justiniani, æterni Augusti, anno vigesimo septimo, post Consulatum Basilii viri clarissimi duodecimo*. At longè aliter Victor Tononensis, testis oculatus. *Post Consulatum Basilii anno decimo septimo Vigilius Romanus in Insula Sicilia moritur*. Omnes quintæ Synodo refragantes Latinos Episcopos in varias regiones proscripsit Justinianus, atque adeò etiam Vigilium, qui ærumnis lassus, & libertatis ac sedis recuperandæ amore victus tandem consensit in Synodum, atque ità est ad propria remissus. Quocircà existimo dictum consensum non nisi decimo septimo (a) post Basilii Consulatum anno fuisse extortum. Et quidem Pelagio Vigilii Archi-Diacono reclamante, de quo idem Victor ad annum sequentem. *Pelagius Romanus Archi-Diaconus, trium defensor Capitulorum, Justiniani Principis persuasione, de exilio redit, & condemnans ea, quæ dudùm constantissimè defendebat, Romanæ Ecclesiæ Episcopus à prævaricatoribus ordinatur*. Romani Episcopatus amore ad recipiendam Synodum est inflexus.

De ejus ordinatione scribit liber Pontificalis. *Dum non essent Episcopi, qui eum ordinarent, inventi sunt duo Episcopi, Joannes de Perusio, & Bonus de Ferentino, & Andreas Presbyter de Ostia, & ordinaverunt eum Pontificem*. Omnis Italia se ab ejus, quasi Synodum Chalcedonensem prævaricati, communione abstinuit, adeò ut Thusciæ Episcopi, proprii Comprovinciales, ejus nomen ad altare non recitarent, atque ità tertius ad ei manum imponendam Episcopus nequiit reperiri. De Dacio Mediolanensi Episcopo, secundo Italiæ Metropolita, scribit Victor Tonnonensis ad annum quartum decimum post Consulatum Basilii: *Constantinopolim venit, & damnationi trium Capitulorum consentiens eo die percussus occubuit*. De viro sancto temerè judicat homo schismaticus, attamen ejus successor Honoratus perstitit pertinax Capitula propugnare. Adjunxit se tertius Italiæ Metropolita, Paulinus Aquilejensis Episcopus, à cujus duritia schisma vocatum est schisma Histrium, & ipse ejus Patriarcha. Hæc sunt vera exordia & natales Patriarchatus Aquilejensis. Etiam Childebertus Francorum Rex & Galliarum Episcopi communicare noluerunt Pelagio, nisi professo fidem Chalcedonensem & Tomum Sancti Leonis. Duras undique tempestates passus est, rebelles Italiæ Episcopos per Narseten Comitem & Principis Justiniani arma conatus compescere, at trium Capitulorum zelus omnia sprevit.

Epist. 13.

Secunda quæstio est, Quanta sit hujus Synodi auctoritas? Respondeo esse summam. Etenim Gregorius Magnus in litteris ad Sabinum Subdiaconum quatuor prima Concilia laudat & profitetur tamquam quatuor Dei Evangelia, & in litteris ad Joannem Constantinopolitanum, Eulogium Alexandrinum, Anastasium Antiochenum, & Joannem Patriarcham Hierosolymitanum, eadem esse dicit quatuor Ecclesiæ lapides fundamentales, & addit. *Quintum quoque Concilium pariter veneror: Quisquis aliter sapit, anathema sit*. Ibæ Epistolam dicit esse plenam erroris, & Theodorum de divisa Domini persona convictum. Et in litteris ad Episcopos

L. 1. Ep. 24.

L. 2. Epist. 36.

(a) In

(a) Hic Lupus mendum subscriptioni irrepsisse putat, reponendumque annum post Basilii Consulatum XVII. Id probat ex Victore Tunonensi, qui ait eo anno à Vigilio tandem ab Imperatore Romam redeundi facultatem concessam, eumque in itinere mortuum. In eadem opinione fuit Sirmondus in Synopsi Chronolog. ad libros Facundi, & Halloix pag. 349. §. 7. *idest*, inquiunt, *anno Christi* 558. Quare his auctoribus Vigilii exilium pleno quinquennio duravit. Hæc tamen opinio prorsus falsa est. Habemus sanctionem Justiniani Imperatoris post ejusdem Novellas recitatam, quæ ita incipit: *Pro petitione Vigilii venerabilis antiquioris Romæ Episcopi quædam disponenda censuimus ad utilitatem omnium pertinentia, qui per Occidentales partes habitare noscuntur* &c. subscripta est Sanctio: *Idibus Augusti anno Justiniani XXVIII. Post Consul. Basilii V. C. anno XIII.* Ergo anno 554. mense Augusto Justinianus amico erat erga Vigilium animo, in cujus gratiam plurima Romanis post Gothos Italia exactos libentissimè concessit. Profectò in ea Sanctione cap. 19. ait: *Jubemus in illis mensuris, vel ponderibus species, vel pecunias dari, vel suscipi, quæ beatissimo Papæ, vel Amplissimo Senatui nostra pietas in præsenti tradidit*. Itaque tum temporis Vigilius præsens aderat Constantinopoli propediem venturus in Italiam, deferens secum mensuras, ad quarum normam Itali Gothorum eò usque ponderibus nisi se conformarent. Quis enim dixerit mensuras illas fuisse tunc à Justiniano missas ad Vigilium procul exulantem in Proconeso, eumque in exilii miseriis beatissimum nuncupatum? Præterea habemus non unam, sed plures Epistolas Pelagii Vigilii successoris ad Childebertum regem Francorum, ac Sepaudum Arelatensem, ad Episcopos Tusciæ, quæ datæ sunt *Post Consulatum Basilii XV.* anno 556. Longum igitur illud Vigilii exilium fictum est, nam ante an. 556. fatis concesserat. Tunonensis Chronicon, quod ad annorum designationem pertinet, plenum mendis est, non Victoris, ut arbitror, sed corruptoris cujuspiam ignorantia. *Noris in Dissert. de V. Synodo Cap. VIII.*

Iberiæ (a). *In Synodo, in qua de tribus Capitulis actum est, apertò liquet nihil de fide esse convulsum, vel aliquatenùs immutatum, sed de quibusdam solummodò personis est illic actitatum, quarum una, cujus scripta evidenter à rectitudine catholicæ fidei de-* L.7.Ind.2. Epist.57. *viabant, non injustè damnata est.* Et in litteris ad Secundioum monachum. *Synodum, quæ post Chalcedonensem generaliter facta est, idcircò à nobis recipitur, quia ejusdem Synodi in omnibus sequax honorem illius, auctoritatemque custodit.* Ejusmodi encomiis nostræ Synodi scatent ejus Epistolæ.

Tertia quæstio est, An hæc Synodus habeat parem cum aliis quatuor auctoritatem? Respondeo non habere. Etenim in laudata ad Secundinum Epistola pergit Saoctus Gregorius. *Quoties in quatuor præcipuis sedibus Antistites ordinantur, Synodales sibi Epistolas vicissim mittunt, in quibus* Cap. 2. *se sanctam Chalcedonensem Synodum cum aliis generalibus Synodis custodire fatentur.* Exponit Apologus Gregorii septimi. *Consuetudo olim erat, ut quilibet in aliqua Patriarchalium Sedium noviter ordinatus se primas quatuor Synodes custodire, reliquis sedibus transmissa Epistola profiteretur, antequam nomen ejus apud reliquas sedes in dypticbis scribi mereretur, nomen videlicet Prædecessoris ejus, licèt defuncti, reliquæ sedes computabant inter viventes, donec ipsius noviter inthrenizati Præsulis Synodicam reciperent Epistolam: Quæ quia eumdem Episcopum quatuor Synodos reerpisse denotavit, hoc sibi nomen* SYNODICAM *ab eisdem Synodis non incongruè videtur mutuasse. Hanc autem consuetudinem illius temporis fuisse sanctissimus Papa Gregorius in Epistola ad Secundinum servum Dei inclusum testatur, quam & usque ad beati Papæ Adriani tempora, quippè ad Carolum Regem, perdurasse Joannes Romanæ Ecclesiæ Diaconus asserit, qui vitam Sancti Gregorii ex præcepto Joannis Papæ fideliter scripsit. Sed utrùm adbuc eadem consuetudo perduret, ignoro, quam præfatis temporibus fuisse non dubito.* Et hinc intelligea hanc populi Constantinopolitani, Acacianum schisma exstinctum voleotis, acclamationem ad Joaonem suum Patriarcham, laudatam in Synodo Constantinopolitana sub Meona illins successore: *Synodica Romana modò valeant*. Hoc est, Patriarcharum Synodica modò contineant peofessionem quatuor Syoodorum, quomodò mandat Ecclesia Romana. Acaciaoi eoim omiserant Synodum Chalcedonensem. Deiodè, non quintum, sed sola quatuor prima Concilia, tamquam Dei Evangelia veneratue Sanctua Gregoriua: Ea item sola sacris Ecclesiæ dyptichis inscripsit Aogustua Justioianus. Quæ omnia sunt lucida & firma aegumenta dissimilis digoitatis.

Rationem edicit laudatus Gregoriua in litteris ad Constantium Episcopum Mediolaoeosem. *De illa Synodo, quæ in Constantinopoli postmodùm* L.3.Ep.37. *facta est, quæ à multis quinta nominatur, scire vos volo, quia nihil contra quatuor sanctissimas Synodos censtituerit vel senserit, quippè quia in ea de personis tantummodò, non autem de fide aliquid gestum est, & de his personis, de quibus in Chalcedonensi Concilio nihil continetur, sed post expressos Canones facta contentio, & extrema actio de personis ventilata est.* Utique post Canones editos Actione sexta. Quis autem nesciat inter Ecclesiastica de fide ac de personia judicia esse firmatum grande chaoa, plurimamque dignitatis atque auctoritatis diversitatem?

Huic diversitati innititur ejusdem Pontificis dispensatio in litteria ad eumdem Constantium. *Quod scripsistis, quia Epistolam meam Reginæ Theodelindæ minimè transmittere voluistis, pro eo quod quinta Synodus in ea nominabatur, si eam exindè scandalizari posse credidistis, rectè factum est, ut minimè transmitteretur: Undè nunc ità facimus, sicut vobis placuit, ut quatuor Synodes solummodò laudaremus, & quintæ Synodi nullam memoriam faceremus.* Theodelindam Longobardorum Regiuam piissimam, utpotè Gariberti Ducis Bavariæ filiam, à tribus Episcopis seductam extra communionem Ecclesiæ, conatus est seducere Gregorius missis litteris quintæ Synodi Apologeticia; at eas Constantius suppressit, ratus obsuturas apud fæminam à Synodo illa alienissimam, rogansque mitti alias ostendentes simpliciter Romanam Ecclesiam nullateoùs recessisse à quatuor Syoodorum fide, sed Synodi præsertim Chalcedonensis esse omninò observantissimam: Judicavit de quinta Synodo penitùs tacendum. Per pravum ac erroneum de illa judicium existimavit oon perdi Christianitatem, ideòque dispensatoriè posse ad tempus tolerari: Et Gregoriua comprobavit. Reginam ad Ecclesiæ communionem reduxit, & tum meliora pedetentim docuit, ac tandem Synodi nostræ Acta transmisit, ostendens à vagantibua per Ecclesiam criminationibus esse pleoè immaculata. Nempè de solia personis statuit Synodus: Nam circa fidei decreta dispensatoriè dissimulari non posse ostendit adversùm Monothelitas Imperialem Ecthesin ità purgare conatos Martinus primus Pontifex in litteris ad Epist.3. Constaotem Augustum.

Quio immò Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus in catalogo de viris illustribus scribit de Theodoro Mopsuesteno. *Hunc Acephalorum Episcopi in præjudicio Chalcedonensis Concilii, Justiniano Principe compellente, damnare post mortem cum Iba & Theodore Episcopis censuerunt: Dum constet eum laudabilium virorum testimoniis clarissimum Ecclesiæ Doctorem fuisse.* Facundi Hermianeosis libros pro eisdem tribus Episcopis apologeticos strenuè laudat, ac perversi in illos studii culpat

Justi-

(a) Ad Episcopos Iberiæ scriptam hanc à D. Gregorio Epistolam censet hic Lupus. Sed hoc vero non consonat; nam Iberi, seu Hispani Gregorio Ecclesiam regente non erant divisi ab unitate Ecclesiæ; imò in Synodis Toleti ao. 589. Hispali 590. Romanam Apostolicam fidem cum Rege Reccaredo susceperant, quod ad quæstionem tertiam hoc eodem capite fatetur Lupus. At illi Episcopi, quibus scribit Gregorius, erant Schismatici, ut ex datis verbis Gregorii patet, quod & in fine Epistolæ repetit inquiens: *Tanto citius ad matrem vestram, quæ filios suos expectat, & invitat, Ecclesiam redeatis, quanto vos ab ea quotidie expectari cognoscetis.* Quare Hispani Episcopi haud eas litteras accepere. Ex his tam mihi certum est Epistolam illam scriptam esse ad Episcopos Istriæ, nam & illi schismatici erant, & eo ipso tempore à Gregorio pati se persecutionem conquerebantur. *Noris Dissert. de V. Synodo cap. 9. §. 5.*

Justinianum. Haud dubiè loquitur ex institutione germani fratris & proximi sui antecessoris Sancti Leandri. Et hinc ab eodem Leandro conversus Richaredus Hispaniæ Rex in fidei professione ad tertiam Synodum Toletanam directa, ipsaque hæc tertia Synodus laudant solas quatuor primas generales Synodos, altissiméque silent de nostra quinta. Eodem modo apud octavam Toletanam profitetur Rex Recessuintus. Et Synodus quarta decima discutit Acta sextæ generalis, probat, & addit. *Habebunt ergò sui ordinis locum, quæ sublimationis habent & meritum. Undè his Conciliis ea ipsa subnectenda decernimus, quorum & auctoritate fulta probamus. Post Chalcedonense igitur Concilium hæc debito honore, loco, & ordine collocanda sunt, ut cujus glorioso themate fulgent, ei & loci & ordinis coaptentur honore.* Sexta generalis Synodus est Hispanis quinta, quod nempe quintam nunquam recipiendam duxerint, utpotè factam *in præjudicio Synodi Chalcedonensis*. Et hocce in illis judicium haud dubiè culparunt Sanctus Gregorius, ac ejus successores, nequaquam tamen ipsos damnavere: Quod catholicam communionem non lacerarent. Sanctus Cyprianus Carthaginensis, & Sanctus Firmilianus in Cappadocia Archi-Episcopus Cæsareensis eumdem tenuerunt de dato apud hæreticos baptismo errorem, solum tamen Firmilianum communione privavit Sanctus Stephanus Pontifex: Quod ille Romanam Ecclesiam prævaricationis & pravi dogmatis ream ageret & aversaretur; pacificus verò Cyprianus uteretur hac assidua protestatione, *Neminem judicantes, aut a jure communionis aliquem, si diversum senserit, amoventes*. Ex eadem regula pacificos Hispanos tractavit Sanctus Gregorius.

Cap.6.7.

Quarta quæstio est, An verè dicat laudatus Gregorius in quinta Synodo non esse actum de fide, sed de solis personis? Ratio dubitandi est auctoritas Martini primi Pontificis, qui in Synodo sua Lateranensi post Nicænum & Constantinopolitanum Symbolum, post duodecim Sancti Cyrilli Capitula & Synodi Chalcedonensis de fide definitionem adducit etiam quatuordecim hujus Synodi Capitula, eisque præfigit hanc Epigraphen: *Definitio sanctæ quintæ Synodi*. Et Sanctus Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus in litteris Synodicis ad Sergium Patriarcham Constantinopolitanum post quatuor Synodorum professionem pergit: *Super his & quintam Synodum honoro, atque honorifico, & veneror, & cuncta eorum libenter suscipio, tam in dogmatibus & diversis doctrinis, quam hæreticorum anathematibus & definitionibus.*

Respondeo tamen Sancti Gregorii dictum esse longè verissimum. Etenim ad nullam dogmatis quæstionem convenit hæc Synodus, nulla per ipsam tractata aut damnata fuit nova hæresis, sed Ephesinæ & Chalcedonenses adversùs Nestorium & Eutycheten definitiones fuerunt dumtaxat confirmatæ, eorumque nova quædam ad dictas definitiones eludendas dolosa machinamenta novis anathematibus retusa. Et Vigilius Pontifex in litteris confirmatoriis nullam de ullo, ne quidem Origenis dogmate facit mentionem, sed solorum trium Capitulorum damnationem confirmat. Nam & Origenis dogmata erant jam pridem per Ecclesiam proscripta. Et Sanctus Sophronius disertè ait hocce Concilium non ad novas quæstiones, *sed ad confirmationem* solummodò *nominatissimi Chalcedonensis Concilii fuisse congregatum*. Quatuor primos conventus dicit esse magnos, universales, venerandos, sanctorum Patrum honore coæquandos, & ab illis stabilitum mathema seu Symbolum fidei, & hocce nostrum Concilium, non cum illis, sed post illos suscipit, & veneratur: Atque ità palàm adserit ab ipso nihil actum de fide, ideóque non esse paris cum illis loci & auctoritatis. Neque aliud vult Martinus Pontifex: Laudat ejus quatuordecim Capitula, videlicet tamquam confirmatoria Synodi & fidei Chalcedonensis.

Quinta quæstio est, Quomodò in litteris ad Sabinum Subdiaconum scribat Sanctus Gregorius: *De personis, de quibus post terminum Synodi Chalcedonensis aliquid actum fuerat, Justiniani temporibus est ventilatum, ità tamen ut nec fides in aliquo violaretur, nec de eisdem personis aliquid aliud ageretur, quam apud eamdem sanctam Synodum Chalcedonensem fuerat constitutum?* L.2.Ep.49 Etenim longè aliud Chalcedone, aliud in præsenti Synodo est de tribus Capitulis decretum. Item quomodò idem Gregorius in litteris ad Secundinum monachum dicat: *Epistolam reverendissimus Ibas in Synodo Chalcedonensi denegat esse suam?* Ejusmodi namque negationis vestigium nullum est in Synodo Chalcedonensi. Ad primum respondeo Gregorii dictum esse longè verissimum. De tribus namque Capitulis nihil statutum est à Synodo Chalcedonensi, sed dumtaxàt post illam ab Acephalo Episcoporum conventu, ideóque quinta Synodus nibil egit diversum à Chalcedonensi. Et quidem etiam à conventu illo nihil actum est de primo Capitulo seu persona Theodori, sed dumtaxàt audita ejus laus in Epistola Ibæ. Ad secundum respondet D. Cardinalis Baronius Gregorium loqui ex Synodi nostræ collatione sexta, idipsum adfirmante, eamque esse falsatam. Malim ego dicere ità ad Epistolæ facilitandam damnationem fuisse Synodo ab Acephalis persuasum. Synodorum falsatio nequit sine firmo fundamento præsumi, & singula hujus Synodi Acta & verba non possunt plenè defendi.

Sexta quæstio est, quæ Histriorum, Afrorum, Hispanorum, ac aliorum Latinorum fuerint fundamenta, ex quibus adeò pertinaciter præsentem Synodum sunt aversati? Respondeo fuisse præsertim duo. Primum erat anterior Ecclesiæ mos neminem in orthodoxæ communionis pace defunctum damnandi post mortem, nec non auctoritas Theodori Mopsuestiensis Episcopi, qui celeberrimus olim Diœceseos Orientalis magister cernebatur effutisse multas locutiones quoad verborum sonum Nestorianas, at credi à plurimis non poterat prava sensisse. *Nerdùm enim erto*, inquit Facundus, *Nestorio secura simplicitas loquebatur*. L.11.c.1. Erat fundamentum caducum, suspectum, hæreticis familiare. Etenim in ipsa Nicæna Synodo Symbolum ac fidei definitionem receperunt aut recipere simularunt Eusebius Nicomediensis & Theognis Episcopus Nicænus, ast Arii damnationem fuerunt penitùs aversati,

dicen-

dicentes eum solis vocibus, non sensu deviasse. Et de Marcello Ancyræ Episcopo, non pravorum dumtaxàt verborum, sed & sensuum reo scribit Sanctus Hieronymus in catalogo: *Ille defendit se non esse ejus dogmatis, cujus accusatur*. Et de Priscilliano: *Defendunt quidam non ità eum sensisse, ut arguitur*. Eadem via Joannes Hierosolymæ Episcopus errores suos conatus est fucare. Etiam Joannes Wicleffus, ideòque ejus *conclusiones & propositiones, de bonis operibus & de malè sentientes*, Gregorius Papa undecimus damnavit hac adjecta clausula: *Licèt eas proponentes sub quadam verborum seu terminorum curiosa implicatione conentur defendere*. Eodem modo in causa simili locutus est Pius quintus: *Quamquam aliquo pacto sustineri possunt*. Et hinc de Academia Oxoniensi & laudati Gregorii in Wicleffum diplomate, misso per Magistrum Edmundum Staffdorp, rectè scribit Thomas Walsinghamensis.
A. 1378. *Universitatis moderni Rectores quantùm degeneraverint à prudentia seu sapientia antiquorum, per hoc facilè conjici poterit, quod audita causa adventus Papalis Nuntii diu in pendulo hærebant, utrùm Papalem Bullam deberent cum honore recipere, an omninò cum dedecore refutare. Oxoniense studium generale quam gravi lapsu à sapientiæ & scientiæ culmine decidisti, quod quondam inextricabilia atque dubia toti mundo declarare consuesti, jam ignorantiæ nubilo obfuscatum dubitare non vereris, quæ quemlibet è laicis Christianis dubitare non decet!* Rem tandem composuit Guilielmus Archi-Episcopus Cantuariensis, omnem Angliam inducens ad Wicleffi articulos *ut hæreticos & erroneos* damnandos, intelligendo *prout verba sonant*. Eodem tramite adversùs Theodorum processit nostra Synodus, ideòque rectè ad Hiberiæ Episcopos scribit Gregorius Magnus illum *non injustè damnatum, quod ejus scripta evidenter à rectitudine Catholicæ fidei deviarent*. Et in litteris ad quatuor Patriarchas Orientis: *Theodorus personam Mediatoris Dei & hominum in duabus substantiis separans ad impietatis perfidiam cecidisse convincitur*. Proindè non minùs de Theodori, quam Nestorii, Eutychetis, Arii, aut Priscilliani perverso sensu dubitemus: Nam & ejus damnationem non fuisse causam lacerandæ Catholicæ communioni sufficientem fassus est coram Vigilio Pontifice in conventu Constantinopolitano Facùndus. Et qui hodie pro Tertulliano, Origene, Lucifero Sardorum Episcopo, Joanne Hierosolymitano Apologias in Ecclesiam spargunt, lavant Æthiopes, compescendique sunt ut ingenia libertina & noxia, nisi brevi etiam pro Martino Luthero & Joanne Calvino velimus Apologias videre.

L.2.Ep.36 L.2.Ep.24

Alterum & principale fundamentum erat Chalcedonensis & omnium in ipso generalium Conciliorum auctoritas, quam Latini Episcopi dolosa Acephalorum immissione credebant retractari & exufflari. Erat fundamentum erroneum. Est enim longè certissimum ac lucidissimum, quod Synodus Chalcedonensis in sexta Actione fuerit finita, quodque Sanctus Leo Magnus solam fidei definitionem in ipsa confirmarit: Eodem errore dudùm laboravit etiam Vigilius Pontifex, ejusque longè doctissimi Diaconi Anatolius, Pelagius, ac Stephanus: Redarguere autem cœpit Gregorius Magnus, Ecclesiæ Romanæ adhuc Diaconus, in litteris sub Pelagii secundi Pontificis nomine scriptis ad Eliam Archi-Episcopum Aquilejensem. Quocircà Facundus Hermianensis, aliique plurimi & nobilissimi Episcopi, carceres & exilia pro tribus Capitulis passi, habuere Dei & Synodi Chalcedonensis zelum, at non secundùm scientiam. Vanè sese palparunt de Martyrii gloria: Martyrem enim non facit pœna, sed causa. Sine causa Ecclesiam lacerarunt.

Septima quæstio est, A quo tandem hoc schisma fuerit plenè exstinctum? Respondeo à clementia ac prudentia Sancti Gregorii Magni. Etenim Romanæ Ecclesiæ Diaconus doctissimam illam Epistolam jam laudatam edidit, ostendens tria Capitula ad Synodum Chalcedonensem & Sancti Leonis confirmationem non pertinere, ideòque liberrimè potuisse retractari ac reformari. Factus Pontifex eamdem Epistolam misit ad omnem Ecclesiam, atque ità ad Apostolicæ Sedis communionem reduxit Gallos, Italos, Iberos: In schismate perstiterunt soli quidam Histriæ ac Venetiæ Episcopi cum suo Metropolita Aquilejensi Severo, Eliæ successore, quod Mauritii Augusti Officiales, pecunia corrupti, optimi Pontificis conatum sacris, id est, execrandis jussionibus impedirent. Hæsit istic malum usque Sergium primum Pontificem, de quo liber Pontificalis. *Hujus temporibus Aquilejensis Ecclesiæ Archi-Episcopus, & Synodus, quæ sub eo congregata est, qui sanctum quintum universale Concilium, utpote errantes, suscipere diffidebant, ejusdem beatissimi Papæ monitis atque doctrinis instructi, conversi sunt, idemque venerabile Concilium cum satisfactione susceperunt. Et qui priùs sub erroris vitio tenebantur, doctrina Apostolicæ Sedis illuminati, cum pace consonantes veritati, ad propria relaxati sunt*. Etiam Hispania jam pridem est ejusdem mentis. Quocircà compesci oportet hodiernos Synodi criminatores.

CAPUT SEPTIMUM.

An hæc Synodus nihil aliud tractarit.

GUilielmus Tyriorum Metropolita in libris de bello sancto laudat præsentem Synodum, quod sanctam Domini Resurrectionem honorans Ecclesiam Hierosolymitanam erexerit in Patriarchatum. *Et quoniam prædicta civitas quasi in limite Alexandrini & Antiocheni Patriarcharum erat, nec haberet Synodus undè illi ordinaret suffraganeos, nisi utrique Patriarchæ aliquid detraheret, visum est expedire ab utroque aliquid detrahere, ut eidem juxta formam aliorum Patriarcharum ordinaret subjectos. Subtraxerunt ergò Antiocheno Cæsareensem & Schytopolitanum Metropolitas; Alexandrino autem Rubensem ac Berytensem item Metropolitanos*. Addit D. Cardinalis Baronius: *Eadem reperi-* A. 555.

L.14.c.12

perimus in Vaticana Bibliotheca in codice notissimo,
cujus est titulus, LIBER CENSUUM.

Nihilominùs non desunt rationes dubitandi.
Etenim Cæsareensis & Schytopolitana Ecclesiæ,
duarum Palæstinarum Metropoles, transcriptæ
sunt in sedem Hierosolymitanam à Synodo Chal-
cedonensi ex pacto iniro inter Maximum & Juve-
nalem Patriarchas, cui, licèt per Sanctum Leo-
nem Pontificem reprobato, Episcopi Hierosoly-
mitani nnnquam cesserunt. Et Berytensis Me-
tropolis nequaquam ad Alexandrinum, sed ad
Antiochenum spectat, utpotè in prima Phœni-
cia Metropolis solo honore. Nullus antiquus
scriptor refert ullas Alexandrini Patriarchæ Diœ-
ceses fuisse unquam transcriptas in Hierosolymi-
tanum. Ei omnes Diœceses Saracenis à Balduino
Ep. 18. 19. Rege Latino ereptas aut eripiendas largitus est
20-28. 29. Paschalis secundus; at intercedens Antiochenus
limitari obtinnit ad eas, quæ suæ olim non fuis-
sent. Quod tamen primam Phœniciam, quæ
tempore octavæ Synodi spectabat ad Antioche-
Epist. 4. num, obtinuerit Hierosolymitanus, liquet ex
litteris Innocentii secundi ad Wilhelmum Pa-
triarcham.

Quidam ab hac Synodo editum putant etiam
privilegium Episcopi primæ Justinianæ civitatis,
L. 131. de quo Justinianus Augustus in lege novella dire-
c. 3. cta ad Petrum Præfectum Prætoriorum. *Sanci-*
mus beatissimum primæ Justinianæ, nostræ Patriæ,
Archi Episcopum habere semper sub sua jurisdictione
Episcopos Provinciarum Daciæ mediterraneæ, &
Daciæ Ripensis, & Prævalis, & Dardaniæ, &
Mæsiæ superioris, atque Pannoniæ, & ab eo hos
ordinari, ipsum verò à proprio ordinari Concilio,
& in subjectis sibi Provinciis locum obtinere eum Se-
dis Apostolicæ Romæ, secundùm ea quæ definita
sunt à sanctissimo Papa Vigilio. Idem privilegium
laudant Nicephorus Calixtus, Procopius Cæsa-
reensis, Georgins Cedrenus, & alii plures, at
nemo dicit à quinta Synodo prodiisse: Solus er-
gò Justinianus captivo Pontifici extorsit. Erat
contra antiqnum Romanæ morem, & vicariam
dignitatem Ecclesiæ Thessalonicensis. Acquie-
vit Vigilius, quod ità Provincias istas videret
L. 4. Ep. 10 firmari Romano Patriarchatui: Acquieverunt &
L. 10. Ep. ejus successores, uti liquet ex litteris Gregorii
33. 34. Magni ad Felicem Sardicensem, Constantium
Scroditanum, & Joannem Episcopum primæ Ju-
stinianæ. Quæ autem fuerit Justiniani patria,
est longa quæstio, de qua videatur Guido Panci-
rolus in notitia Imperii Orientalis. Passim existi-
matur fuisse Acrida, Metropolis Bulgarorum.

Vigilius Pontifex suo ad Justinianum Augu-
stum Constituto inseruit hunc articulum: *Si quis*
unum Jesum Christum, verum Dei & eundem ipsum
verum hominis Filium, futurorum ignorantiam aut
diei judicii habuisse dicit, & tanta scire potuisse,
quanta ei Deitas, quasi alteri cuidam inhabitans,
revelabat, anathema sit. Hìnc quæritur, An
nostra Synodus nihil de illo statuerit? Audia-
mus verba Liberati Diaconi Carthaginensis.
Cap. 19. *Sub Timotheo* tertio Alexandrinæ Ecclesiæ *Epi-*
scopo de corruptibili & incorruptibili apud ipsam
Ecclesiam quæstio nata est hoc modo. Requisivit qui-
dam monachus Severum, Pseudo-Patriarcham An-
tiochenum, *quid oporteret dicere corpus Domini no-*

stri Jesu Christi, corruptibile, an incorruptibile:
Ille respondit sanctos Patres corruptibile illud di-
xisse. Hoc audientes quidam Alexandrinorum, cùm
requisissent Julianum Halicarnassi Episcopum, *quid*
& ipse diceret de eadem quæstione, ille dixit sanctos
Patres contraria dicere. Horum itaque singuli, sta-
tuere responsum proprium volentes, scripserunt libros
adversùs alterum. Qui venientes in multitudinem
civitatis Ecclesiam illam diviserunt, & alios quidem
fecerunt Corrupticolas appellari; verùm incorrupti-
bilitatis assertores, Phantasiastas. Timotheus verò
magis sententiam Severi secutus est. Cui cùm diceret
Themistius Diaconus ejus, SI CORPUS CHRI-
STI CORRUPTIBILE EST, DEBEMUS
EUM DICERE ET ALIQUA IGNORAS-
SE, SICUT DE LAZARO. *Hoc Timotheus*
negavit dicendum. A cujus communione Themistius
desciscens schisma fecit. Et ab ipso dicti sunt in
Ægypto Themistiani. Eos voce græca Agnoetas,
id est, Ignorantes, aut ignorantiæ in Domino
Dogmatistas passim appellamus.

Agnoetæ fuere duplices. Primi sunt Ariani,
de quibus Sanctus Ambrosius in libris de fide ad L. 5. c. 7.
Gratianum Augustum. *Nonnè quotidie perstrepunt*
Ariani scientiam omnem in Christo esse non posse?
Quia ipse, inquiunt, diei & horæ se professus est
ignarum. Scriptum est, inquiunt, DE DIE AU-
TEM ILLO ET HORA NEMO SCIT,
NEQUE ANGELI CŒLORUM, NEQUE
FILIUS, NISI SOLUS PATER. Ex hac
ignorantia stabiliunt suum errorem de Deo Fi-
lio, dicentes esse non posse Deum plenum, Pa-
tri consubstantialem. Eis variè respondet idem
Ambrosius, ac præmittit. *Primùm veteres Codi-*
ces Græci non habent, quod nec Filius scit. Sed non
mirum, si & hoc falsarint, qui Scripturas interpo-
lavere Divinas. Qua ratione autem videatur adje-
ctum, proditur, dum ad interpretationem tanti sa-
crilegii derivatur. Pone tamen ab Evangelistis scri-
ptum. Rectè addit hoc moderamen. Etenim
Sanctus Hieronymus ait solum Matthæum addi-
tamento viciatum: Sanctus Marcus etiam hodie
haber, *Neque Filius*. Voces illas variè exponit Cap. 13.
laudatus Ambrosius: placet verò expositio Sancti
Gregorii Magni in litteris ad Eulogium Patriar-
cham Alexandrinum. *De eo, quod scriptum est*, L. 8. Ep. 42
Quia DIEM ET HORAM NEQUE FI-
LIUS NEQUE ANGELI SCIUNT, *omni-*
nò rectè vestra Sanctitas sensit, quoniam non ad
eumdem Filium juxta hoc quod caput est, sed
juxta corpus ejus, quod sumus nos, est certissimè
referendum. Qua de re multis in locis Sanctus Au-
gustinus eo sensu utitur. Sancti Marci textus ità
habet. *De die illo & hora nemo scit, neque Angeli,*
neque Filius, nisi Pater. Exponit in Præfationn
Historiæ de gestis Francorum Sanctus Grego-
rius Episcopus Turonensis. *Cognoscant Ariani*
hunc Filium, Christianum populum nuncupatum,
de quo à Deo prædicitur, EGO ERO ILLI IN
PATREM, ET IPSI MIHI ERUNT IN
FILIOS. *Si enim hæc de unigenito Filio prædixis-*
set, nunquam ei Angelos præposuisset. Ostendit non
de unigenito, sed de adoptivo populo hæc dixisse.
Est constans expositio etiam Sancti Athanasii.
Et adversùm hosce Agnoetas Sanctus Leander
Hispalensis Archi-Episcopus conversos ad fidem

Gothos Arianos coegit ad professionem hujus
etiam anathematis: *Quicumque nescire Dei Fi-*
lium, quæ Deus Pater sciat, dixerit, anathema
sit.

Alterum, de quo solo hic agimus, Agnoe-
tarum genus sunt Themistiani à Themistio Ec-
clesiæ Alexandrinæ Diacono, de quo Photius
L. 108. in Bibliotheca: *Themistius, sive Calonymus (hoc*
enim sibi cognomentum quoque addidit) Agnoetarum
sectæ caput fuit. Et Sanctus Sophronius Patriar-
cha Hierosolymitanus in litteris ad Sergium Pa-
triarcham Constantinopolitanum, lectis & pro-
Act. 11. batis in Synodo sexta. *Themistius ignorantiæ pa-*
t. 168. *ter & genitor, atque seminator nefandissimus, qui*
Christum verum Deum nostrum diem judicii nescisse
delirabat, nesciens quæ ipse jam à Deo protectus
assereret, & non recognoscens quæ ignorando loque-
batur. Nisi enim ignorasset verborum suorum virtu-
tem, non utique lethiferam ignorantiam peperisset,
& ignorantiæ fœditatem ferventer defenderet, igno-
rare Christum, non secundùm id, quod Deus erat
sempiternus, sed secundùm quod veraciter homo fa-
ctus, diem consummationis atque judicii, ex insi-
pientia mentis eructans, & purum eum efficiens ho-
minem, & hoc monstruositatem sibi defamans Ace-
phalam, & naturam unam ejusdem Christi Sal-
vatoris nostri compositam vaticinans.

Hi ergò Agnoetæ non Deo Verbo, sed ad-
sumptæ humanitati adscribunt diei novissimi
ignorantiam, vetèque ait Sophronius, quod
Dominum Jesum Christum efficiant purum ho-
L. 8. Ep. 42 minem. Consonat Gregorius Magnus in lau-
datis litteris ad Eulogium Patriarcham Alexan-
drinum. *Res valdè manifesta est, quia quisquis*
Nestorianus non est, Agnoeta esse nullatenùs potest.
Nam qui ipsam Dei Sapientiam fatetur incarnatam,
qua mente valet dicere esse aliquid, quod Dei Sapien-
tia ignoret? Et ex Vigilii Pontificis Capitulo
liquet, quod juxta Agnoetas Deitas homini,
quasi alteri personæ inhabitans ea, quæ volebat,
revelabat. Et hinc Themistius reverà fuit mon-
strum: utpotè Acephalus seu Monophysita trans-
formatus in Nestorium, seu ex Nestorio & Eu-
tychete malè consuta chymæra, qualem & no-
stra tempora viderunt conflatum ex inimicissimis
Martino Luthero & Ulrico Zwinglio Martinum
Bucerum. Laudatus Eulogius apud Photium in
L. 230. Bibliotheca ait quosdam Palæstinæ solitudinis mo-
nachos excitasse pravum dogma, & Domino
nostro Jesu Christo ex iis, quæ ipse dixit, ad-
signasse ignorantiam: *Ubi posuistis Lazarum.* Non
itaque solum judicii diem, sed & Lazari sepul-
chrum dixere ab homine Christo ignorari. Con-
suluere Themistium Ecclesiæ Alexandrinæ Diaco-
num, atque ille se constituit Principem nefan-
di erroris. Quod monachis plenissimè adsense-
rit, ostendunt hæc Liberati verba: *Sicut de La-*
zaro.

Videtur non caruisse omni fundamento. Ete-
nim apud Facundum Hermianensem Episcopum
scribit in sexto contra Arianos libro Sanctus Eu-
stathius Patriarcha Antiochenus, Nicænæ Synodi
L. 11. c. 1. ac omnis sub cœlo Ecclesiæ magnum lumen.
Dicamus, cujus rei gratia filius hominis diem pro-
prii adventus ignoret: Neque enim dubium est, quia
& hoc causa utilitatis hominum providens adinvenit
omnium creator & generis opifex Deus. Sicut enim
hominem causa salutis hominum Verbo coaptavit &
Deo, sic & insignem judicii diem causa Divini be-
neficii homini competenter abscondit, ne fortè inef-
fabilia mysteria similis generis hominibus homo indi-
cans & diem secundi adventùs ostenderet. Et San-
ctus Cyrillus Alexandrinus in libro ad Regi-
nas Nestorianis volentibus hominem adsum-
ptum novissimi diei ignarum non posse esse unam
cum Deo Verbo personam, *respondet Divinorum* Cap. 17.
secretorum ignorationem neque probrosam esse creatu-
ræ, neque insuetatam. Addit ab adsumpto homi-
ne ignoratum fuisse & Lazari sepulchrum. Et
Theodoretus in libro adversùs Capitula Sancti
Cyrilli. *Si diem* novissimum *sciens Dominus Chri-* Cap. 4.
stus, ut rem occultaret, ignorare se dicit, vide in
quam blasphemiam, quod colligitur, evadat, ut
veritas mentiatur; si autem veritas non mentitur,
neque Deus Verbum diem, quem fecit, ignorat,
sed habet Patris cognitionem ut imago inconverti-
bilis; non igitur Dei Verbi est ignorantia, sed for-
mæ servi, quæ tanta per illud tempus sciebat,
quanta Deitas inhabitans revelabat. Et hanc do-
ctrinam comprobat Sanctus Cyrillus: *Itaque no-*
vit & ipse quidem Divinè ut Sapientia Patris;
quoniam verò mensuram ignorantis humanitatis su-
biit, dispensativè propriam facit hoc cum aliis;
quamquam ignorans nihil, sed sciens omnia cum
Patre. Dicit à Deo Verbo, quomodò famem &
sitim, ità aliquorum ignorantiam adsumptam,
ac Theodoretum solummodò culpat, quod Do-
mini naturas ac personam videatur separare. Et L. 5. c. 7.
Sanctus Ambrosius in laudatis libris de fide. *Me-*
dium, id est, utriusque naturæ significativum
nomen est filii. Nam & filius hominis dicitur: ut
secundùm imprudentiæ adsumptionem nostræ diem
futuri judicii nescisse videtur. Et Sanctus Gre- L. 230.
gorius Nazianzenus adductus ab Eulogio Ale-
xandrino apud Photium in Bibliotheca: *Scit*
ut Deus, nescit ut homo. Adhuc possunt & Pa-
tres alii. Adduxit Themistius & alia argumen-
ta quatuor, revicta per Theodotum Ecclesiæ
Alexandrinæ Presbyterum; hominem Severia- L. 108.
num: At ea tantùm memorat, non edicit Pho-
tius.

Porrò laudatus Eulogius famosum S. Marci
locum exponit variè, & addit. *Absit, ut Do-*
minus Jesus Christus ignoravit. Quicumque vel
Divinitati ipsius, vel humanitati ignorantiam ad-
scribit, nunquam certissimæ temeritatis crimen ef-
fugiet. Patrum loca in contrarium adducta ex-
ponit per hæc verba Sancti Gregorii Nazianze-
ni. *Quod si quis ex Patribus ignorantiam in Sal-*
vatore ex parte humanitatis admiserunt, id tamen
non ut dogma sancierunt, sed Arianorum insaniam
repressuri, qui omnia, quæ in Christo erant, hu-
mana ad unigeniti Divinitatem transtulerunt, ut
increatum Dei Verbum creaturam ostenderent, re-
ctiùs hæc de humanitate dici posse existimarunt,
quam humana ab Arianis ad Divinitatem trahi.
Addit de suo. *Et si quis fortè dixerit etiam Pa-*
tres figuratè seu anaphoricè loquutos esse, religio-
sius videbitur judicasse. Hic est ille Eulogii do-
ctissimus liber, quem per omnia admiratus pro-
bavit Sanctus Gregorius Magnus, & Ecclesiæ
Alexandrinæ dedit in regulam, atque ideò

dicit

dicit de ipso Romanum Breviarium: *Agnoetas Alexandria ejecit*.

Adsumptæ humanitati ignorantiam adscribere est omninò temeritas nefanda. Hinc Leporius Presbyter Gallicanus ex Sancti Augustini & totius Africanæ Synodi mandato scribit in libello suæ emendationis. *Ut & hinc nihil cuiquam in suspicione derelinquam, tunc dixi Dominum nostrum Jesum Christum secundùm hominem ignorare; sed nunc non solùm dicere non præsumo, verùm etiam priorem anathematizo sententiam: Quia dici non licet etiam secundùm hominem ignorasse Dominum Prophetarum*. Ferrandi Diaconi Carthaginensis quæstio fuit ad Sanctum Fulgentium. *Utrùm anima Christi susceptricis Deitatis plenam habeat omninò notitiam, & quemadmodùm invicem se norunt Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, ità idem Filius seipsum per id, quod homo est, in eo, quod Deus est, noverit, ex utraque atque in utraque substantia totum capiens Patrem: An fortè sicut oculis corporalibus Deum Spiritum minimè videt, ne non homini dignitas addita, sed natura penitùs credatur commutata; sic rationalis anima quamvis pio intellectu & corde mundissimo non videri neque comprehendi omnem Divinitatis essentiam ne qualibet creatura inveniatur capere creatorem?* Et respondet Sanctus Fulgentius Divinam essentiam ac Sanctam Trinitatem à Christi Domini anima omninò comprehendi, eamque esse sententiam Sanctorum Ambrosii & Augustini, omnium Patrum, Apostoli Pauli, ac ipsius Evangelii: Eam esse singularem gratiam adsumptæ humanitatis, cui communicavit, & in qua abscondit Deus omnes scientiæ & sapientiæ suæ thesauros. Adjungit tamen. *Possumus planè dicere animam Christi habere plenam notitiam Deitatis suæ; nescio tamen utrùm debeamus dicere, quod anima Christi sic suam Deitatem noverit, quemadmodùm seipsam Deitas novit: An non potiùs dicendum est, quia novit quantùm illa, sed non sicut illa*. Solidè & lucidè inter illas propositiones distinguit, ostenditque priorem veram, posteriorem esse falsam atque blasphemam. Et ejus auctoritati insistens Synodus Basileensis meritò damnavit hanc
Sess. 22. propositionem Augustini de Roma Archi-Episcopi Nazareni: *Anima Christi videt Deum tam clarè & tam intensè, quantùm clarè & intensè Deus videt seipsum*. Dictam Fulgentii distinctionem
(a) Erat hic Ordinis Augustiniani Relig. of. *Advert: Norisiana.* non attendit Romanus iste Augustinus. (a)

At verò Sanctus Augustinus famosum Sancti Lucæ locum passim exponit de scientia & ignorantia communicativa, qua novissimum diem Filius non scire non facit, eamque ex-
Cap. 24. positionem laudavit Sanctus Hieronymus in commentariis Sancti Matthæi, & Sanctus Gregorius Magnus in laudatis litteris ad Sanctum
Cap. 13. Eulogium. Victor Presbyter Antiochenus in commentariis Sancti Marci rogat: *Cur diem illum prodere non voluit?* Et respondet: *Ut vigiles; huc enim spectat quod mox sequitur*, VIDETE, VIGILATE, ORATE, NESCITIS ENIM QUANDO TEMPUS EST. Nec indè, quod Theodoretus putat, colligitur veritas fuisse mantita. Adversùs Cyrilli Capitula loquitur istic Theodoretus, adeòque liber ille est unus è damnatis per Synodum præsentem.

At horum nihil per eamdem Synodum tractari curavit Justinianus: Adversùs sola tria Capitula vigilabat pro Acephalis. Postmodùm etiam pro Phantasiastis seu incorruptibilis in Domino corporis Dogmatistis pugnare cœpit, Sanctum Eutychium Constantinopolitanum, Sanctum Anastasium Patriarcham Antiochenum, aliosque id genus Patres clarissimos projecit in exilium, factus palàm hæreticus repentina morte exstinguitur, &, teste Evagrio Epiphaniensi, ad inferna descendit luiturus pœnas sempiternas. Prodierunt & pro illo Apologiæ: At quæ L. 5. c. 1. illi apud supremum judicem non patrocinetur.

CAPUT OCTAVUM.

Exponitur Synodus Mopsuestiensis in causa Theodori ibidem Episcopi.

OMnium fidelium, Episcoporum præsertim, in Ecclesiæ pace defunctorum nomina honoratis tabulis inscribere, & in dies solenniter ad Missarum solennia & altare recitare, est antiquissima omnium sub cœlo Ecclesiarum consuetudo, & Apostolicum institutum, de quo in Apologia pro Sancto Dionysio Patriarcha Alexandrino scribit adversùm ejus criminatores Arianos Sanctus Athanasius: *Magni certè argumenti est nihil eos verè dicere, & calumniis virum premere, quod ille nunquam ab aliis Episcopis de impietate convictus est, neque hæresim propugnando ab Ecclesia secessit, sed in ea cum pietate obdormivit, quodque ejus memoria hactenùs cum Patribus huc usque celebrata est, & in catalogum relata. Qui si cum istis ejusdem opinionis fuisset, minimè dubium, quin eadem, quæ illi, passurus fuisset*. Expunctus fuisset de tabula piorum Episcoporum. Et ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum scribit in litteris post Synodum Chalcedonensem exstantibus contra Timotheum Ælurum fu nm Pseudo-Patriarcham Synodus Ægyptiacæ diœceseos: *Etiam in venerabili Dypticho, in quo piæ memoriæ transitum ad cœlos habentium Episcoporum* Ep. 23. *vocabula continentur, quæ tempore sanctorum mysteriorum secundùm sanctas regulas releguntur, posuit suum nomen & Dioscori, qui sub damnatione anathematis à Deo & universali* Chalcedonensi *Concilio esse decretus est, & delevit indè sanctæ memoriæ & secundùm Deum viventis Proterii nomen, regulariter Archi-Episcopi constituti*. Et Apameensis per secundam Syriam Metropolitanæ Ecclesiæ Clerus in libellis, Constantinopolitanæ sub Menna Patriarcha Synodo insertis, apud eamdem Synodum queritur de Petro suo Episcopo: *Anathematizat sanctos Patres nostros, & delet de* Act. 5. *sacris dypticbis ipsorum vocabula, virorum qui honestè & sanctè vixerunt*. Eam nominum inscriptionem & recitationem inferiùs vocat *salutationem beatissimorum Episcoporum*, hoc est, istum cultum, quem exhibemus Sanctis cum Christo regnantibus, aut eorum sanè imaginibus, quæ aliud non sunt, quàm eorum nomina, sed scri-

pta istis litteris, quas intelligunt idiotæ.

Et hinc quidam existimant inscriptionem istam fuisse antiquam canonizationis ac beatificationis formam, omnemque ità inscriptum Episcopum, dum ad altare recitaretur, fuisse à fidelibus cultum ac invocatum. At illos errare evincit Sanctus Augustinus, Petiliano Donatistarum Constantiensi Episcopo, existimanti Cæcilianum Carthaginensem Archi-Episcopum à nobis coli ut sanctum & Patrem, respondens: *In Ecclesia sumus, in qua Cæcilianus Episcopatum gessit, & diem obiit. Ejus nomen ad altare recitamus, ejus memoriæ communicamus, tamquam memoriæ fratris, non tamquam patris aut matris.* Ejus nomen salutabant, verùm non ut sancti, sed ut probi Episcopi, sacerdotali officio citra querelam persuncti, & à nobis cum pace & bona fama ad Deum profecti. Diversa enim fuisse salutandi & ad altare recitandi genera ostendit idem Augustinus frequenter dicens de sanctis Martyribus: *Norunt fideles, quo loco & ordine ad altare recitentur.* Et in quinta mystagogica catechesi Sanctus Cyrillus Episcopus Hierosolymitanus: *Postquam confectum est illud spirituale Sacrificium, ipsum offerimus ut meminerimus etiam ipsorum, qui ante nos obdormierunt. Primum Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, ut Deus orationibus illorum & deprecationibus suscipiat preces nostras. Deindè pro defunctis Patribus & Episcopis. Denique pro omnibus oramus, qui inter nos vita functi, maximum credentes esse animarum juvamen, pro quibus offertur precatio sancti illius & tremendi sacrificii.* Erant tres inscriptorum & recitandorum ordines: Primus palàm Beatorum, secundus palàm non Beatorum, tertius erat Patrum seu Episcoporum, quorum status erat incertus, ideòque illos neque invocabat Ecclesia, neque pro illis deprecabatur. Et istos tres defunctorum ordines habuere omnes Græcorum antiquissimæ liturgiæ, atque ità patet Lutheranos & Calvinistas, Sanctorum invocationem & nostra pro defunctis suffragia refutantes, longissimè ab antiquo Ecclesiæ universalis dogmate deviare.

L. 1. Collat. Carth c. 230.

Ex mediis etiam illis tabulis expungi erat fœdissima nota: Innoxium expungere, aut noxium inscribere erat gravissimum crimen. Etenim inter Timothei Æluri & Petri Apameensis facinora numeratur. Et ad Atticum Constantinopolitanum Episcopum scribit Sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: *Legens litteras à vestra Reverentia missas, cognovi nomen Joannis in sacris dypticbis scriptum. Interrogans autem indè venientes cognovi non in ordine laicorum, sed in Episcoporum taxari. Præsciens autem, & apud meipsum cogitans, si regulis sanctorum Patrum, qui Nicæam convenerunt, conveniant qui hæc fecerunt, & paululùm mentis oculum ad magnam illam congregationem eorumdem sanctorum Patrum extendens, video omnem illam congregationem velut quibusdam oculis abnuentem, & omni virtute prohibentem nos concurrere in hujusmodi consensum. Qualiter enim Sacerdotibus Dei connumeretur, & induatur illorum sortem, qui de Sacerdotio pulsus est? vel qualiter in ordine erit Pontificum, qui ab Ecclesiasticis muris exclusus est?* Et infrà. *Jube ex catalogo nomen Joannis auferri. Si enim nihil hoc esse arbitramur, non contristet etiam Apostolicum chorum Judas eis connumeratus. Introducto autem Judæ nomine, ubi nobis Matthias ponitur? Si ergò nemo excludens Matthiam scribit Judam in Apostolorum choro, maneat & servetur rogo post beatæ memoriæ Nectarium secundus gradus beati Arsacii, ut non per violentiam introductum hujus nomen excludat beati memoriam.* Theophilus Patriarcha Alexandrinus Sanctum Joannem Chrysostomum degradarat, de Episcoporum tabula raserat, inscripseratque nomen Arsacii, intrusi ac superordinati successoris. Et ante & post Joannis mortem intercessit Romana Ecclesia, mandans radi Arsacium, & Joannem reponi: Et Atticus Arsacii successor, jussus à Theodosio Augusto, obedivit. Theophili nepos & in Alexandrina cathedra successor proximus Sanctus Cyrillus id improbat, volens Joannem fuisse legitimè degradatum & abjectum ad laicos, adeòque nomen ejus non plus inter Episcoporum nomina posse scribi, quam nomen Judæ inter nomina Apostolorum. Arsacium esse Sancto Matthiæ similem, proindèque nomen ejus non posse radi. Ea omnia repugnare quinto Canoni Nicæno, vetanti legitimè damnatum non reparari, nec vivum, nec mortuum, atque ità Joannem scribi non posse, nisi ad summum in tabulis laicorum. Eruditæ, & lectu dignæ sunt istæ Attici & Cyrilli Epistolæ, quarum partem Facundus Hermianensis Episcopus, integras adduxit Nicephorus Calixtus. Joannis nomen recipere, aut Romanæ Ecclesiæ gratiam & communionem perdere debuit Cyrillus, ideòque tandem recepit. Etiam Eustatiani schismatis pacem habere ab Apostolica Sede non potuit Antiochena Ecclesia, nisi Paulini & Evagrii defunctorum Episcoporum nominibus receptis. Et Acacianum schisma in eo dudùm hæsit, quod Euphemii & Macedonii Episcoporum, qui orthodoxi Acaciano nomini dumtaxàt communicarant, nomina radere nollet Ecclesia Constantinopolitana. Hæreticorum præsertim nomina radebantur.

L. 4. c. 1. L. 14. c. 26. 27.

Porrò fervente trium Capitulorum lite, intellexit Justinianus Augustus Theodori Mopsuestiensis Episcopi nomen jam pridem fuisse rasum in propria Ecclesia, atque ità illum convincere sperans de hæresi & damnatione post mortem, Joanni Anazarbi Episcopo, secundæ Ciliciæ Metropolitæ, & Cosmæ Episcopo Mopsuestiensi per Marthanium Domesticorum Comitem scripsit Divales Epistolas & jussiones, fieri mandans istius Provinciæ Synodum, inquiri originem & causam rasi nominis, & sibi fideliter referri. Datæ fuerunt litteræ decimò Calendas Junias, post consulatum Basilii nono, Christi Domini quingentesimo quinquagesimo, Vigilii Pontificis quatto decimo: Justiniani Augusti anno vigesimo tertio. Facta fuit Synodus quinto decimo Calendas Julias à Joanne Metropolita & octo Episcopis in Ecclesia Mopsuestena.

Prolata sunt in medium sancta Evangelia, lectæ Divales ad Joannem Metropolitam & Cosmam Episcopum litteræ, adducti omnes civitatis seniores Clerici & nobiles laici, compulsi ad solenne de dicenda veritate juramentum, discreti in

ti in suos ordines, atque tunc præsentes Episcopi dixere: *Reverendissimus sacrorum custos vasorum istius sanctissimæ Ecclesiæ adferat ad considerationem nobis & recitationem sacra dypticha, in quibus sanctæ memoriæ Sacerdotum ipsius optimæ civitatis continentur vocabula*. Es mox protulit Joannes ejusdem Ecclesiæ Presbyter, & dixit: *Secundùm jussionem vestræ Sanctitatis inter sacra vasa, quæ à me servantur, habentes dypticha illa protuli, & ad recitationem porrigo. Habeo autem & duos alios membranaceos quaterniones veteriores istis, quæ nunc sunt & recitantur, quos & ipsos protuli, sicut videtis*. Ex quo liquet sactas hasce tabulas ad sacra vasa spectasse, & fuisse quaterniones membrsnaceos, quales etiamnùm videmus in Sacrilliis disciplinatorum monasteriorum. Constantinopolitanorum formam describit magnum Belgii Chronicon: *In Ecclesia Sancti Laurentii prædictæ civitatis erat columna tota marmorea, cooperta ad modum Scacorum, sic ordinata ut incipiendo à principio in uno Scaco poneretur nomen Imperatoris, & in sequenti nomen Patriarchæ, qui præsidebat. Peædinit verò Philosophus quidam nomine Leo, columnæ Scacis omnibus expletis perditum iri civitatem Constantinopolitanam, & sic de facto accidit. Quia præsidentibus Imperatore Constantino, & Patriarcha Gregorio, quorum tempore capta fuit civitas* à Turcis, *facta fuit impletio ultimorum Scacorum columnæ*. Imperator ille fuit Constantinus Palæologus, Josnnis, qui in Florentina Synodo adfuit, filius; Patrisrcha erat Gregorius, eidem Synodo præsens, Proto-Syncellus, appellatus Gennadius secundus: Nam & Patriarchæ Constsntinopolitani, imitati Romanos Pontifices in sua promotione nomen mutant, semper tamen retinentes initialem litteram nominis sui Baptismalis. F. 379.

Mopsuestena defunctorum Episcoporum dypticha ita habebant: *Pro requiescentibus Episcopis, Protogene, Zozimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bastiano, Auxentio, Palatino, Jacobo, Zozimo, Theodoro, Symeone*. Quæstio erat, quisnam erant Cyrillus ille, ac ille Theodorus? Respondit verò Marcyrius Ecclesiæ Mopsuestenæ Presbyter, ætatis octuaginta, in istius autem civitsiis Clero habens annos plusquam sexaginta: *Neque scio, neque audivi, quod recitatus est Theodorus, olim factus istius civitatis Episcopus, in sacris dyptichis, sed audivi; quod Sanctus Cyrillus, Alexandrinæ magnæ civitatis Episcopus, pro Theodoro tanatus est in sacris dyptichis, quibus inscripti sunt defuncti sanctissimi Episcopi, & usque huc ipse inscriptus est, & prædicatur cum aliis Episcopis; Episcopum enim in nostra civitate nomine Cyrillum neque scio, neque audivi factum. Qui autem nunc insertus est Theodorus, ante tres annos obiit. Et de Galatia erat*. Ægypti Alexandriam vocat civitatem msgnam, distinguens contra Alexandriam secundæ Ciliciæ oppidum, cujus Episcopus nomine Urbicius præsenti Synodo adsidebat. Quod ipsum de raso Theodoti, & suffecto in ejus locum Cytilli nomine alii decem Presbyteri, quinque Diaconi, & septemdecim honorati seniores laici sunt attestati, dicentes ita se audisse à suis msjoribus, primamque originem & causam ignorare. Ex quibus sibi lectis conclusit quinta nostra Synodus: *Sufficit, quæ prolata & dicta sunt Ecclesiasticam traditionem demonstrare, eò quod oportet hæreticos & post mortem anathematizari*.

Verùm fuit conclusio infirma. Causam dat Synodus Eliberina: *Energumeni nomen ad altare cum oblatione non recitetur. Et de his, qui animo jam deficientes pœnitentiam accipiunt, & ante communionem*, id est, Sacramentalem reconciliationem *moriuntur*, scribit ad Theodorum Foro-Juliensem, & ad Rusticum Narbonemsem Episcopum Sanctus Leo Magnus: *Horum causa Dei judicio reservanda est, in cujus manu fuit, ut talium obitus usque ad communionis remedium differetur. Nos autem, quibus viventibus non communicamus, mortuis communicare non possumus*. Eo in ipso seu communionis seu pœnitentiæ gradu, in quo vivus fuerat & à nobis decesserat, quisque olim etiam mortuus habebatur, atque ita qui vivus fuerat Flens, Audiens, Substratus, aut Consistens, etiam defunctus uti talis tractabatur. At verò Consistentis, quoniam sine oblatione communicabat, nomen ad altare recitari non poterat: Recitandi nominis & faciendæ oblationis Jus semper fuere connexa. Non solus adductus Eliberinus Canon, sed & Sanctus Cyprianus in variis Epistolis, in litteris ad Decentium Eugubinum Episcnpum Sanctus Pontifex Innocentius primus, aliique antiqui Patres semper connectunt. Recitatio nominis, non minus quam oblatio, erat pats plenæ & perfectæ communionis. Quocirca ex raso è sacris Ecclesiæ dyptichis alicujus nomine nequaquam ejus anathemstizstio aut degradatio, sed sola sd Consistentiam dejectio, à mysteriorum celebratione suspensio, aut quæpiam alia laicæ seu Clericalis communionis mutilatio rectè inferebatur. Fp 91.c.3. Ep.92.c.1.

Dura fuit hæc in mortuos Disciplina, ideoque postmodum mitigata. Etenim statuit quarta Synodus Carthsginensis: *Pœnitentes, qui attentè leges pœnitentiæ exequuntur, si casu in itinere vel in mari mortui fuerunt, ubi eis subveniri non possit, memoria eorum & orationibus & oblationibus commendetur*. Hoc est, recipiatur vivorum pro ipsis oblatio, celebretur pro ipsis sacrificium, & eorum nomen sd ipsum recitetur. Nota non cunctis, sed solis in mari aut alio itinere, ubi eis subveniri non poterat, defunctis gratiam hanc fuisse impensam; & quidem solis pœnitentiæ leges strenuè executis, cujus rei judicium Episcopo deferebatur. De cunctis in pœnitentia ante acceptam absolutionem defunctis statuit in suo Capitulsri ex undecima Toletana Synodo Isaac Episcopus Lingonensis: *Quamquam diversitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, eorum tamen nobis sententia placuit, qui multiplici numero de hujusmodi humanius decreverunt, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spiritibus accipiatur*. Undè eidem suo Pœnitentium Capitulari inseruit non solummodò jam adductum Carthaginensem, sed & hunc ex quinto libro Capitulorum Caroli Magni desumptum Canonem: *Placuit his, qui accepta pœnitentia ante reconciliationem migrant ad Deum, communicari, pro eo quod honoraverint pœnitentiam*. Est duodecimus, at verbis parumper im- Cap. 79. L. 1. c. 14

immutatus, secundæ Arelatensis Synodi Canon, disertè addens: *Oblatio illius recipiatur*. Multò largior est gratia secundæ Synodi Aurelianensis:
Cap. 15. *Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere censemus, si tamen non ipsi sibi mortem probentur propriis manibus intulisse*. Et hoc jure nos hodie vivimus. Attamen sui ipsorum homicidis addimus etiam in duello cæsos, & quovis in notorio mortali delicto exstinctos.

Porrò defuncti Theodori tempore apud Græcos omninò vigebat primævi Canonis rigor, atque ità nominis rasura illum Nestorianæ hæreseos aut de illa damnationis reddebat solummodò suspectum, non convincebat. Hæreseos istius domitor Sanctus Cyrillus, ejus in locum suffectus, augebat suspicionem: Sed solummodò augebat. Rasura tamen evincebat Theodorum in Ecclesiæ pace defunctum post mortem fuisse vocatum in judicium, convictum delicti, & communione mutilatum. Etenim Cyrillus non nisi in pridem defuncti Theodori locum potest fuisse suffectus. Rectè verò Sanctus Athanasius ex retento constanter & semper recitato nomine conclusit Antecessorem suum Dionysium nunquam fuisse de hæresi damnatum aut graviter notatum: Quod illa inscriptio & recitatio sint infallibilis character perfectæ ac plenæ communionis.

CAPUT NONUM.

Elucidantur Acta quintæ generalis Synodi.

COLLATIO PRIMA.

Primæ Collationis, factæ post Basilii Consulatum tertiodecimo, Christi Domini quingentesimo quarto, Vigilii Pontificis decimo octavo, Justiniani Augusti anno vigesimo septimo, præsederunt Eutychius Constantinopolitanus, Apollinarius Alexandrinus, Domninus Antiochenus, & Eustochii Patriarchæ Hierosolymitani legatio Stephanus Raphiæ, Georgius Tiberiadis, & Damianus Episcopus Zozusenus.
Act. 3. Synodum hanc fuisse vigesimo septimo Justiniani anno factam dixere ad sextam Synodum etiam Legati Apostolici, adeòque Onuphrius Panvinius, anno vigesimo sexto adsignans, (a) est lapsus. Memoratos Præsides regebat à Theodoro Cæsareensium in Cappadocia Archi-Episcopo rectus idem Imperator Justinianus, atque ad præsentem Collationem intromitti mox postulavit vir spectabilis Theodorus Silentiarius, & ad Eutychii Patriarchæ interlocutionem intromissus dixit: *Piissimus & Christianissimus noster Dominus misit me ad vestram Beatitudinem dare vobis piissimam formam legendam ante vestram sanctam Synodum*. Eam continentes Divales litteras ad Domini Patriarchæ Antiocheni interlocutionem legit Stephanus, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus, Notarius, atque Instrumentarius, id est, Commentariensis, Memorialis, aut sanè Monitor, quorum officia describit antiqua notitia ejusdem Ecclesiæ.

(a) Vide Notam Noris. supra ad cap. 6.

Sacra Divalis profitebatur ac edicebat varia. Primò, dicit avitam Romani Imperii pietatem esse, ut orthodoxam fidem & Ecclesiarum pacem Augustus Princeps defendat, procuret, & ab Erronibus læsam restauret per generalem Synodum, uti adversùs Arium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychetem fecerunt per Nicænam, Cônstantinopolitanam, Ephesinam, & Chalcedonensem Synodum Augusti Constantinus, Theodosius primus, Theodosius secundus, & Marcianus. Laudatas Synodos illi coegere, earum judicata legibus confirmarunt, & illis rebelles hæreticos compulerunt ad obedientiam, aut everterunt. Et hocce reverà est officium Christiani Principis. Istos sese imitari Justinianus profitetur. Profitetur mox à suscepto Imperio unicum sibi fuisse votum & conatum pacificare Occidentis & Orientis Ecclesias, longo Acaciano schismate, & horrendis Nestorianorum ac Eutychianistarum adversùs Synodum Chalcedonensem turbulentiis laceratam, & addit: *Fecimus prædicari eamdem sanctam Synodum cum tribus aliis sanctis Conciliis in Dei Ecclesiis*. Quod ipsum in libellis Agapeto Pontifici adversùs Antymum sedis Constantinopolitanæ invasorem exhibitis, & in Synodo Constantinopolitana sub Menna Patriarcha lectis, adfirmant Episcopi Orientales: Act. 1. *Imperator noster, tamquam Christi discipulus approbatam animam habens, statuit quatuor sanctas Synodos in Divinis ac Sacris initiationibus magna voce prædicari, quæ fortificant corda fidelium, & hæreticorum compungunt, sperans eos, qui errore ex simplicitate subducti sunt, converti*. Uti ad Francis suis, ex priorum Episcoporum & Regum Merovingiorum socordia nimiùm rudibus, reddendam necessariorum fidei mysteriorum firmam notitiam Carolus Magnus cantari Symbolum, ità ad eliminandam omnem, ex Nestorianorum ac Eutychianorum turbulentia natam, fidelis populi de Synodo Chalcedonensi suspicionem, omnes quatuor generales Synodos solenniter ad Missarum Sacrificia recitari jussit Augustus Justinianus. Opus laude veraciter dignum. Hinc enim quatuor illa Concilia, quod frequenter prædicat Sanctus Gregorius Magnus, tamquam quatuor Dei Evangelia cœpit novo modo omnis sub cœlo Ecclesia venerari. Etenim venerationem esse avitam & antiquissimam, solamque inscriptionem ac recitationem novam, quam novi scandali & dissensionis perperàm accusant Eurychianistæ insigniter in Collatione Constantinopolitana cum Episcopis Severianis demonstravit Hypatius Archi-Episcopus Ephesiorum. Illam tamen Justino Augusto adscribit in litteris ad Hormisdam Pontificem Epiphanius Patriarcha Constantinopolitanus: *Quatuor Conciliorum pro fide constantia prædicatur, & hoc ipsum omnibus sacrorum dypticborum recitatione manifestum est*. Eo autem tempore necdùm Justinianus, sed adhuc Justinus regnabat. Et orthodoxorum monachorum ad Joannem secundum Patriarcham, Epiphanii Antecessorem, adversùs Acacianum schisma

Post Ep. 73. Relat. 3.

ma publica in Ecclesia adclamatio & postulatio habuit hoc tertium Capitulum : *Ut pro majori Scripturarum auctoramento quatuor Synodi ponantur in sacris dyptichis*. Et ejusdem Joannis Constantinopolitana Synodus reposuit : *Quoniam honesta petitio est, dignum judicavimus juxta exclamationes populi, & acclamationem Vestræ Beatitudinis, & secundùm porrectum libellum à venerabilibus Archi Mandritis & Monachis, ipsas Synodos in dyptichis*
Act. 8. *prædicari*. Rei series largè refertur in Actis Synodi sub Menna Patriarcha, tandem concludentibus : *Et post lectionem sancti Evangelii ex more sacra* Catechumenorum *Missa finita, & januis* post eosdem Catechumenos & Pœnitentes ejectos, *clausis, ac sancta lectione juxta consuetudinem lecta, tempore dyptichorum cucurrit omnis multitudo cum magno silentio circùmcircà altare, & audiebant. Et cùm solùm lectæ fuissent à Diacono appellationes sanctarum quatuor Synodorum, voce magna universi clamaverunt* : GLORIA TIBI DOMINE. Uti solet & lecto Evangelio acclamari. Et hinc discimus Missæ locum, quo apud Græcos sacra dypticha recitabantur: Proinde hanc Synodorum inscriptionem & recitationem Monachi à Joanne Patriarcha postularunt, Joannes ac ejus Synodus instituerunt, pro Ecclesia Constantinopolitana confirmavit Justinus Augustus, ejus successor & nepos Justinianus ad omnes Orientis Ecclesias extendit, atque ita justo titulo boni operis laudem uterque sibi adscripsit. Videatur apud Laurentium Surium vita Sancti Sabbæ Abbatis.

Secundò, adductæ Divales litteræ in Theodori Mopsuestiensis Episcopi personam & dogmata, in Theodoreti Cyrensis Episcopi adversùm duodecim Sancti Cyrilli anathematismos scripta, ac in Ibæ Edesseni Metropolitæ famosam ad Marim Persidis Antistitem Epistolam graviter & acerbè invehuntur, addentes tria hæc Capitula à quibusdam defendi ea intentione, ut Deus verbum non dicatur homo factus, & sancta virgo non prædicetur Deipara, atque ita evertatur Chalcedonensis Synodus, & virus Nestorianum stabiliatur.

Tertiò dicunt eadem tria Capitula esse jam pridem non solùm à quatuor Græcorum Patriarchis, sed etiam à Vigilio Romanorum Pontifice & verbis & scriptis anathematizata. Istic hærebat nodus. Etenim sine Romano Episcopo nihil definiri potest : Sine ipso factus Episcoporum Conventus nequaquam Christiana Synodus esse possit, sed schismatica conspiratio, & factio seu parasynagoga. Hinc addunt litteræ Vigilium in eadem sententia semper perstitisse, probantque ex ejus actis in Rusticum nepotem suum, & Sebastianum Romanæ Ecclesiæ Ex-Diaconos Cardinales, degradatos ea de causa, quod Apostolicum tria Capitula condemnans judicatum, prius laudatum & probatum, improbassent, & ad Capitulorum Defensores adversùs proprium Pontificem apostatassent.

Verùm à suo judicato resilierat etiam ipse Vigilius, & à Justiniano firmam tandem harum contentionum definitionem rogatus noluerat adesse huic Synodo, promiserat tamen scripto mentem suam aperire. Hinc pergunt litteræ Divales: *Adhortamur etiam vos de his disceptare*. Profitetur Justinianus quatuor Generales Synodos cum cunctis suis definitionibus, & omnes Ecclesiæ Patres cum suis dogmatibus, Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium Nazianzenum, Gregorium Nyssenum, Theophilum, Joannem Chrysostomum, Cyrillum, Augustinum, Proclum, & Sanctum Leonem. Asseverat se rectis animi passibus gradi in hoc negotio, credereque non posse tria ista impiissima Capitula per Synodum Chalcedonensem fuisse probata. Præsertim profani Theodori personam & dogmata, de quibus prosequitur : *Hortamur vos considerare ea, quæ à Theodoro impiè tam in aliis, quam in Judaico Symbolo, quod & Ephesi & Chalcedone prolatum, anathematizatum est ab utraque Synodo, cum his qui ità sapuerunt aut sapiunt*. Adjungit eorumdem Scriptorum causa Theodorum pessimè notari à plerisque sanctis Patribus, & de propriæ Ecclesiæ dyptichis fuisse ejectum. At loquitur sine competenti testimonio. Etenim Judaicum istud Symbolum est usque huc incerti auctoris.

Quartò, Divales literæ inquiri mandant, an in Ecclesiæ pace defunctus Episcopus ob comperta post ejus mortem crimina, maximè hæresin, possit damnari. Verum sibi ipsis non cohærent. Nam quod Synodaliter inquiri mandant, ut definitum posse fieri adserunt, eamque esse doctrinam & praxim sanctorum Patrum, *qui non solùm viventes hæreticos condemnaverunt, sed & post mortem anathematizarunt, sicut eos, qui injustè condemnati sunt, revocaverunt post mortem, & in sacris dyptichis scripserunt, quod factum est in Joanne & Flaviano Episcopis* Constantinopolitanis. Quod quidam Patres doceant occultos in vita hæreticos posse damnari post mortem, verum est; quod aliquos damnarint, nullo exemplo ostendere possit Justinianus. Quosdam tamen, quoniam alia damnandi, alia absolvendi est ratio, iniquè in vita damnatos post mortem omninò absolverunt.

Quintò, Divales litteræ discuti mandant etiam Theodoreti Cyrensis Episcopi scripta adversùm duodecim anathematismos Sancti Cyrilli; item famosam Epistolam Ibæ Episcopi Edesseni, accusatam de variis. Primò, quod Deum Verbum neget factum hominem. Secundò, quod sanctam Virginem inficietur Deiparam. Tertiò, quod damnet Ephesinam Synodum, tamquam quæ sine quæstione & judicio Nestorium degradarit. Quartò, quod Sanctum Cyrillum ac ejus duodecim Capitula calumnietur esse hæretica. Quintò, quod Nestorium & Theodorum, eorumque impietates probet ac laudet. Hæc cum Synodo Chalcedonensi conferri, & an consonent definiri mandat Justinianus.

Post lectas hasce litteras Theodorus Silentiarius, utpotè officio persunctus, à Stephano Raphiæ Episcopo, Eustochii Patriarchæ Hierosolymitani Vicario & Legato, è Synodo dimissus est, ac Stephanus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus ac Notarius legere jussus quasdam Vigilii Pontificis & aliorum Patriarcharum de hac re litteras, primùmque legit Epistolam Eutychii Patriarchæ Constantinopolitani ad laudatum Pontificem, qua profitetur quatuor generalium Synodorum fidem & legitimas definitiones,

nomi-

nominatim Ephesinum Chalcedone confirmatum Canonem de non addendo ad Symbolum Nicænum, à Synodo Constantinopolitana sufficienter auctum, rogat motas de tribus Capitulis quæstiones pacificè inquiri, & tandem aliquando finiri. Utraque pars quatuor Synodos, Chalcedonensem præsertim, adsiduè profitetur, quod altera alteram de hujus prævaricatione adsiduè accusaret. Ephesinum istum Canonem nominatim profitetur Eutychius, quod illum cum Justiniano Augusto existimaret editum adversùs Judaicum symbolum Theodori. Inquiri & definiri supplicat Vigilio Pontifice præsidente. Ex quo vides manifestum mendacium contineri in hisce Græcorum Episcoporum apud Sylvestrum Sguropulum verbis. *In quinta Synodo Eutychius Patriarcha Vigilio Papæ locum non cessit.* C. 1. c. 11.

Exindè idem Stephanus Diaconus legit ad hasce Eutychii litteras & preces Responsum Vigilii Pontificis probantis ejus fidem & zelum, optantis Apostolico officio citra ullam paternarum traditionum prævaricationem fungi in scabrosa hac contentione, & addentis: *Annuimus, ut de tribus Capitulis, facto regulari conventu, collationem habeamus*. Data erat Epistola hoc ipso inchoatæ Synodi anno, octavo Idus Januarias. At mentem interim ex causis mutarat Vigilius, Chalcedonem fugerat ad sanctæ Euphemiæ corpus, (*a*) affectus podagra & variis per Justiniani Augusti violentiam illatis calamitatibus, sese istic quasi in asylo clauserat, & fieri Synodum nolebat.

Quare ad ipsum Legati sunt Eutychius Constantinopolitanus, Apollinaris Alexandrinus, Domninus Patriarcha Antiochenus, Benignus Heracleæ in Paphlagonia Episcopus, Eliæ Thessalonicensis Archi-Episcopi Vicarius & Legatus, Theodorus Cæsareensis primæ Cappadociæ & totius Ponti, Andreas Ephesinus totius Asiæ, Megethius Heracleensis universæ Thraciæ Diœceseos Primas, Joannes Nicomediensis Bythiniæ, Stephanus Nicænus, Constantinus Chalcedonensis, Eusebius Tyrius primæ Phæniciæ, Joannes Cæsareensis primæ Palæstinæ, Amazonius Edessenus Provinciæ Osrhoenæ, Thomas Apameensis secundæ Syriæ, Episcopi Metropolitæ, Pompejanus nescio cujus in Byzacio sedis, Phocas Staliensis in Provincia Prævalitana, Theodorus Leontopolitanus, Stephanus Clysmatis, & Æmilianus Antipyrgi Episcopus, supplicaturi ut Synodo adesse dignaretur, & præsidere. Nestorium Constantinopolitanum, Joannem Antiochenum, ac Dioscorum Patriarcham Alexandrinum per tres dumtaxàt Episcopos citarunt Synodi Ephesina & Chalcedonensis; verùm ad Vigilium Pontificem omnes præsentes Patriarchæ, omnes autocephali Primates, & nobiliores quique Metropolitæ leguntur, non cum citatoriis mandatis, sed cum supplicibus precibus. Liquet ex relatione facta per reduces Patriarchas: *Pervenientes ad Sanctissimum Papam senioris Romæ Vigilium, petivimus ejus Beatitudinem convenire, & disceptare nobiscum de tribus Capitulis*. In tanto sem per authoritatis apice apud omnes Patriarchas & generales Synodos fuit primatus Episcopi Romani. Reposuit verò Vigilius *se propter corporis infirmitatem non posse ad hanc petitionem respondere, in postero autem die pollicitus est manifestare quod ei de tali conventu placuerit*. Et Patriarchæ: *Oportet igitur præsentem differre diem*. Norant enim sese sine Romano Episcopo non Synodum, sed conciliabulum facturos. Quod nosse, & quintam hanc Synodum diligenter evolvere debuerat etiam Conventus Basileensis.

COLLATIO II.

BIduo post, pridie nonas Majas, iidem Patriarchæ, Primates, Metropolitæ, Episcopi rursus accessere Pontificem, rogantes istud ipsum, urgentesque tandem satisfieri quæstionibus, de quibus Imperator & ipsum & omnes Patriarchas in Scripis interrogabat. *Ille verò respondit non posse unà convenire, eò quod plurimi hic quidem sint Orientales Episcopi, pauci verò cum eo; facere autem per semetipsum in scriptis suam sententiam, & offerre piissimo Domino, ideò enim & inducias postulasse ab ejus Serenitate, ut intra eas voluntatem suam manifestaret*. Contra Synodorum regulas & morem violenter omnia Justinianus egerat: Hinc adesse & præsidere Vigilius noluit, nisi Latini Episcopi cum Græcis in pari numero adessent. Ad quæ Episcopi legati: *Scit vestra Beatitudo, quod in his, quæ inter nos in Scriptis facta sunt, promisistis unà cum Episcopis, qui nobiscum & communicant & uniti sunt, convenire & requirere de his tribus capitulis. Nos verò & communicamus, & uniti sumus vobiscum, & non decet omnium nostrum conventum differri propter Occidentales Episcopos. Nec enim in quatuor sanctis Synodis multitudo Occidentalium Episcoporum inventa est unquam, sed duo vel tres Episcopi, & certi Clerici. Nunc quidem adest vestra Beatitudo, multi etiam alii ex Italia præstò sunt Episcopi, sunt etiam ex Africa, & ab Illyrico, & nihil est quod prohibeat convenire vos unà nobiscum secundùm ea, quæ inter nos in scriptis facta sunt. Et meliùs est cum charitate decente Sacerdotes convenire, & unam pro causa sententiam statuere, ut tunc quæstio communem in scriptis definitionem suscipiat*. Dixere hanc esse firmam voluntatem Principis, & adjunxerunt: *Si non vultis secundùm ea, quæ nobis in scriptis placuerunt, convenire, cognoscat vestra Beatitudo, quod oportet nos in unum convenientes nostram manifestare voluntatem*. Promissam, indictam, & adunatam semel à Pontifice Synodum dixere ab ipso postmodùm non posse revocari, suspendi, dissolvi, sese sine illo processuros sunt minati, atque ità effigiarunt vivam speciem Synodi Basileensis ex quatuor priorum Synodorum generalium exemplo: Præsertim cùm hîc adesset ipse Pontifex, caput & virtus omnium Occidentalium Episcoporum. Addiderunt esse varios Italiæ,

(*a*) Ex subscriptione Constituti colligitur tempore Synodi Vigilium fuisse in Constantinopolitana civitate; unde Lupus lapsus est scribens Pontificem post datas ad Eutychium litteras mense Januario iterum Chalcedonem se recepisse, ubique tempore Synodi moratum. *Noris in dissert. de V. Synodo cap. VII.*

liæ, Africæ, ac Illyrici Episcopos, omnes spectantes ad Occidentalem Ecclesiam, seu Patriarchatum Romanum. Ex quo lucet nuperos Epiphanii Patriarchæ Constantinopolitani ad invadendam Illyricianam diœcesin conatus à Bonifacio secundo Pontifice fuisse plenè retusos, & exsufflatos. Quales verò essent isti, Africæ præsertim Episcopi, suprà audivimus à Cleri Italici litteris, & omninò optimè norat Vigilius, atque ita meritò noluit in Synodum consentire.

Quapropter altero die, septimo mensis Maii, ad illum Justinianus Augustus legavit Liberium patricium, Petrum patricium & magistrum officiorum, Patricium patricium, Constantinum Quæstorem sacri Palatii, Bellisarium, Cethegium, Rusticum, & cum illis varios Metropolitas ac Provinciales Episcopos, ex sua Augusta parte supplicaturos, *ut conveniret* ad Synodum, *& tractaret de tribus capitulis, his qui volunt fiduciam*, id est, plenam libertatem, *habentibus contradicendi, ut per communem consensum omnium finem susciperet causa trium Capitulorum*. Eidem calendis Maii ipsum cum eisdem precibus accesserant; verùm Pontifex perstitit immobilis, *& plurimis de hoc motis postulavit inducias accipere, ut solus respondeat*. Norat qualiter jam à Justiniano tractatus fuerat, & qualiter foret in Synodo tractandus. Et ad illum Legati: *Solus quidem sæpius in scriptis condemnasti ista tria capitula, piissimus autem Dominus in communi vult Te unà cum aliis convenire, & sic de his judicium fieri. De induciis verò & per alios suggessit tua Beatitudo piissimo Domino, & respondit ejus Majestas, quod si quidem conveniatis cum beatissimis Patriarchis, & religiosissimis Episcopis, secundùm quod inter vos visum est, debentes tractare & communiter de tribus capitulis disponere, præbeo non solùm quantas nunc dicitis inducias, sed etiam longiores; sin autem per semetipsum tua Beatitudo vult suam manifestare voluntatem, necesse est nos etiam ab his, qui propter hoc vocati sunt religiosissimi Sacerdotes, & tantum tempus hic commerati sunt, synodicè discere, quam de his habent voluntatem. Nos autem non possumus Dei Ecclesiam ulterius in tanta confusione relinquere, maximè hæreticis calumniantibus ejus Sacerdotes, tamquam Nestorii sequaces*: Utique ob tria capitula necdùm ab illis damnata. Verùm etiam tunc Vigilius perstitit, *& iterum promisit solus facere, & transmittere piissimo Principi*. Et meritò: Etenim ante omnem Episcoporum conventum, ante invocatum Spiritum sanctum, jam à Theodoro Cappadociæ Archi-Episcopo instructus Justinianus norat quid esset in Synodo facturus, ideoque talem conventum Vigilius aversabatur.

Secunda igitur Collatio, facta octavo Idus Majas, audivit hasce duas ad Vigilium legationes, & gloriosissimi judices concluserunt: *Nos hoc, quod jussi sumus à piissimo Imperatore, implevimus, & imus ad sacrum ejus Palatium, in ejus obsequium permansuri. Vos autem Dei timorem præ oculis habentes, celerem finem causæ imponere dignamini, convenientem his, quæ à sanctis quatuor Conciliis de una eademque fide definita sunt*. Mandant Episcopis, ut sine Vigilio, citra rationem refragante, faciant Synodum, finiantque trium capitulorum litem, verùm conformiter ad quatuor priores generales Synodos, præsertim Chalcedonensem. Capitulorum patroni adfirmabant illa probata per Chalcedonensem Synodum, sine ejus injuria retractari non posse, longè minùs damnari, & à Theodoro Cappadoce circumscriptum Principem degenerasse in manifestum ejus prævaricatorem. Adversùm istos voluere gloriosi Judices causam ex Chalcedonensi Synodo judicari, addideruntque Justinianum esse ejusdem, uti & aliarum trium, zelosissimum custodem, utpote qui omnes quatuor sacris Ecclesiæ dyptichis inseri & prædicari fecit, *quod ante imperium Divinitus ei datum in sancta Ecclesia non procedebat.*

Post eorum egressum Græci Episcopi judicarunt obediendum Principi, faciendam Synodum sine Pontifice, advocandos tamen ipsi adhærentes Romani Patriarchatus Episcopos, Primasium ex Africanæ diœceseos Provincia Byzacena, Sabinianum, Projectum, & Paulum ex diœcesi Illyriciana. Fuere invitati per Theodorum Lymiron, Anatolium Cymæ, & Diogenianum Episcopum Zozopolitanum, nec non Ammonium, Petrum, & Theodorum, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyteros ac Defensores; verùm Primasius Episcopus Adrumentinos respondit: *Papa non præsente, non venio*. Et Sabinianus Episcopus Zyparenus: *Venire non possum, eò quod præstò non est Archi-Episcopus meus Benenatus*. Et Projectus Episcopus Naizitanus: *Archi-Episcopum Benenatum accedo; & ad eum*, seu juxta eum, *respondeo*. Eodem modo respondit Paulus Episcopus secundæ Justinianæ. Et Synodus ad ista sibi relata: *De Primasio secundùm Ecclesiasticam traditionem opportuno tempore quæ oportet disponantur; Sabiniano autem, & Paulo, & Projecto, reverendissimis Episcopis, licebit, secundùm quod petierunt, ad Benenatum religiosissimum Episcopum accedere, qui communicat nobis, & consentit his, quæ ab hac Synodo aguntur, sicut ostendunt ea, quæ sæpius scripsit & fecit: Et quod Phocas, religiosissimus Episcopus, sub ejus diœcesi constitutus, præstò est huic sancto Concilio, & vices ejus agit. Et hæc quidem sic ordinentur. Incongruum autem Sacerdotibus esse putantes protrahere dandum à nobis responsum Christianissimo Imperatori, Deo juvante, futuro die convenientes quæ oportet agemus*. Phocas ille erat Episcopus Staliensis.

Tunc item factum est, quod in suo de tribus Capitulis Constituto scribit Vigilius Pontifex ad Principem Justinianum: *Ad fratres & Coepiscopos nostros, quibus similiter de eadem causa Responsum vos flagitare dixistis, filium nostrum* Romanæ Ecclesiæ Cardinalem *Diaconum Pelagium cum hujusmodi mandato direximus, dicentes: Ut quia constitutus Collationis faciendæ modus fuerat prætermissus, saltem viginti dies pro nostri corporis imbecillitate, quam norunt, nostrum deberent definitum de tribus Capitulis sustinere Responsum, antiquum & regularem custodientes ordinem, ut ante nostra, id est, Sedis Apostolicæ, cui per Dei gratiam præsidemus, promulgationem sententiæ quidquam proferre tentarent, undè scandali rursus, quæ sopita fuerat, oriri posset occasio*. Prætermitti constitutum collationis faciendæ modum veraciter est questus Pontifex: Eam enim in scriptis, & à pari Latino-

rum & Græcorum Episcoporum numero faciendam stipulatus fuerat ante Pascha Justinianus, è quavis Latina Provincia evocandorum Episcoporum nomina acceperat à Pontifice, atque isti stipulationi Vigilius innixus in Synodum, quam in Italia aut certè Sicilia fieri instantissimè & frustrà postularat, Constantinopoli celebrandam consenserat. Adeò ejus de pari Episcoporum numero exceptio non fuit frivola, aut vana: Vana fuit Justiniani & ejus Episcoporum expostulatio, qua promissam semel, & quidem taliter Synodum dixerunt à Pontifice non posse retrahi aut suspendi. Laudata Constituti verba evincunt omninm in generali Synodo tractandorum propositionem, ac primum de illis suffragium competere Sedi Apostolicæ, eumque esse antiquum & regularem ordinem, cujus transgressio Synodum transformat in scandalosum conventum.

COLLATIO III.

COllatio tertia, facta septimo Idùs Majas, solemniter professa est quatuor generalium Synodorum fidem & cunctas legitimas definitiones, nec non & doctrinam Sanctorum Patrum, Athanasii, Hilarii, Basilii, Gregorii Nazianzeni, Gregorii Nysseni, Ambrosii, Augustini, Theophili, Joannis Chrysostomi, Cyrilli, Procli, ac Leonis. Et sub unxit: *Hac rectâ confessione in sanctâ Dei Ecclesiâ servandâ & prædicandâ, si quis ab ejus communione semetipsum separet, contraria ei sapiens, talis semetipsum alienans rectæ fidei, & hæreticis connumerans, justè à sanctâ Dei Ecclesiâ condemnatur & anathematizatur*. Subjunxit adversum illos, qui tria Capitula sine Chalcedonensis Synodi, confirmatæ per Sanctum Leonem Pontificem, prævaricatione ajebant non posse damnari. Promisit proximo conventu adgredi eorum causam.

COLLATIO IV.

COllatio quarta, facta quartò Idus Majas, adgressa est primum & palmare capitulum, causam dogmatis & doctrinæ Theodorianæ, & urgente Diodoro Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diacono & Notariorum Primicerio, per Calonymum ejusdem Ecclesiæ Diaconum ac Notarium legi sibi jussit loca varia ex ejusdem Theodori libris deflorata. Eorum hæ erant præcipuæ blasphemiæ. Primò, quod Sanctus Thomas Apostolus, Christo Domino nostro à mortuis resuscitato dicens, *Dominus meus, & Deus meus*, non dixerit id de eodem Domino tamquam Deo, sed quasi de puro homine stupefactus illum resuscitatum, & ideò offerens Deo glorificationem. Secundò, quod baptizari in Christi nomine sit simile cum baptizari in Moyse, & vocari nos Christianos, uti quidam à dogmatum inventoribus vocantur Platonici, Marcionitæ, Manichæi. Tertiò, quod Christus Dominus fuerit imago Dei Verbi, & sicut imperialis imago adoraretur. Quartò, quod Christus Dominus ab antiquo testamento non esset prophetatus. Quintò, quod Verbi cum carne unitas non secundum hypostasin aut idiomatum communionem, sed facta esset dumtaxat secundum bonam voluntatem. Sextò, quod Deus creasset contraria, & bona & mala: Quod docuisset peccatum, & mortem induxisset. Septimò, quod Angeli, homines, dæmones essent similiter mali. Octavò, quod Deus omnia mutabilia & mortalia creasset. Nonò, quod Deus peccatum hominibus expedire sciens, fieri disposuisset. Decimò, quod Salomon non accepisset Propheticæ gratiam, sed Ecclesiastæ & Proverbiorum libros ex humana prudentia scripsisset. Undecimò, quod Canticum canticorum esset fabula amatoria, mensalis & lasciviæ cantus, Judæis & Christianis semper interdictus, similis convivio Platonis de amore. Duodecimò, quod liber Job paganicis fabulis scateret, adeoque à spiritu Sancto non esset. Quibus omnibus varium anathema Synodus adclamavit.

Exinde legi sibi jussit etiam Judaicum Symbolum, à Charisio Philadelphiensis in Lydia Ecclesiæ Presbytero & Œconomo accusatum, & ab Ephesina Synodo damnatum, vocans *Sceleratum Theodori Symbolum*, & adclamans: *Hoc Symbolum satbanas composuit; anathema ei, qui hoc Symbolum composuit; hoc Symbolum Ephesina prima Synodus unà cum authore ejus anathematizavit. Unum tantummodo fidei Symbolum scimus, quod Niceni sancti Patres exposuerunt & tradiderunt: In hoc omnes baptizati sumus, & baptizamus*. In Nicæno Symbolo aucto per Synodum Constantinopolitanam. *Anathema Theodoro Mopsuesteno. Iste Dispensationem injuriavit. Anathema illis, qui non anathematizant illum. Destructores ejus Judæi sunt; sequaces ejus Pagani sunt. Multis annis Imperatorem; Christianum Imperatorem multis annis. Et hoc bonum tibi servatur. Zizania tu ejecisti, Ecclesias tu emendasti. Theodorum Mopsuestenum omnes anathematizamus: Theodorum & conscripta ejus omnes anathematizamus*. Confirmant damnatum hoc à Facundo Hermianensi Episcopo anathema: *Si quis non anathematizet Theodorum Mopsuestenum, & ejus dogmata, eosque, qui aut similia sapuerunt aut sapiunt, anathema sit*. Fuit indigna acclamatio: Utpote qua Episcopi Ecclesiam à Laico Principe doctam & purgatam profitentur. Et hinc ipsi acquiescere, & in Theodori personam definire noluerunt Synodi Primates, interlocuti causam in proximo consessu latius disquirendam.

COLLATIO V.

Examinari pergitur causa Theodori Episcopi Mopsuesteni.

QUintæ Collationi, factæ tertiò Idus Majas, Diodorus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus & Notariorum Primicerius legenda obtulit sanctorum Patrum, legum Imperialium, & Ecclesiasticarum in Theodorum

dorum Mopsuestenum Scripta & Decreta, & ex Synodi jussu primùm legit loca varia ex Sancti Cyrilli Patriarchæ Alexandrini libris, editis differte adversùs Theodorum. Culpat illic Cyrillus varias ejus propositiones, præsertim has: *Deus verbum est duntaxat abusivè homo; Homo adsumptus est sola gratia, non natura Deus; Non Deus, sed solus homo est natus è Virgine, crucifixus, mortuus, à morte suscitatus; Sancta Virgo non est Deipara, quod hominem genuerit, non Deum.*

Exinde lectus est libellus Sancto Proclo Patriarchæ Constantinopolitano à majoris Armeniæ, Persidis, & vicinarum gentium Episcopis exhibitus contra Theodorum, accusans de multis. Primò, quod esset homo pestifer, fera diabolicam hominis formam & vacuum Episcopi schema habens, latitans in obscuro orbis loco, vili oppido secundæ Ciliciæ, descendens è dogmate Pauli Samosatensis. Secundò quod Photini Syrmiensis in Illyrico Episcopi & aliorum Hæresiarcharum verbis usus fuerit in suis scriptis, & dogmata sua ex illis confirmasset. Tertiò, quod virus suum spargere volens, Mopsuestiensis oppiduli angustia non fuerit contentus sed contra Canones prædicatum abierit ad alienas parochias, præsertim Patriarchalem civitatem magnæ Antiochiæ. Quartò, quod illic adsumptum hominem esse Deum negans, & Sanctam Virginem non esse Deiparam è suggestu blaterans, Ecclesiam illam scandalis, litibus scissuris impleverit, ideoque à Joanne Patriarcha fuerit ad palinodiam compulsus. Quintò, quod venena hæc vomuerit sub fuco evertendi Arii, Eunomii, ac Apollinarii, atque ita simplicem plebem doloso hamo captivarit. Sextò, quod tunc Nestorium Ecclesiæ Antiochenæ Presbyterum instruxerit, seduxerit, sibi colligarit. Hinc libellus concludit & rogat, ut Proclus Ephesinam Synodum, quæ Nestorium degradavit, imitatus dignetur etiam illius magistrum & fontem Theodorum, sine expresso nomine jam anteà condemnatum, nunc nominatim condemnare, & condemnationis sententiam omnibus per Syriam & Ciliciam Ecclesiis notificare.

Addit Actorum Synodalium Digestor: *Porrecta sunt & impia capitula ex Theodori codicibus Proclo ab Armenis, quorum multa in ante latis continentur.* Quæ omnia latè in Nestorianæ ac Eutychianæ hæreseos Breviario refert Liberatus, Ecclesiæ Carthaginensis Archi-Diaconus insinuans palmare capitulum fuisse: *Unus è Sancta Trinitate non est crucifixus.* Hinc enim in suo ad Armenios rescripto tomo illius contradictorium Proclus strenuè desendit. Et tomi illius quædam hic ad Synodum fuere lecta. Cap. 10.

Lecta item est Sancti Cyrilli ad Lamponem Presbyterum Epistola, Orientalis diœcesis Episcopos durè accusans de multis. Primò, quod Nestorii nomen tacentes, & aversari simulantes, retinerent dogma, idque ex Theodori, qui Nestorii magister, fuerat, libris, habentibus blasphemias Nestorianis majores. Secundò, quod Joannem Antiochiæ Patriarcham desuper omninò monuisset, sed frustra: Etenim Maximus ejusdem Ecclesiæ postmodum Patriarcha, tunc Diaconus & Archi-Mandrita, palam Alexandriæ questus est orthodoxis istic nullum locum esse, nec fiduciam loquendi de recta fide. Tertiò, quod Nicænum Symbolum nequissimè interpretarentur, atque ideò illius orthodoxam expositionem, extantem in tertia parte Ephesini Concilii, ad ejusdem Maximi preces conscripsisset.

Lecta quoque est ejusdem Cyrilli ad Acacium Melitinæ in secunda Armenia, Theodorum Ancyræ in prima Galatia, & Firmum Cæsareæ in prima Cappadocia Archi-Episcopos Epistola, Orientales Episcopos denuò accusans, quod deflorata ex Theodori codicibus capitula, à Sancto Proclo in rescripto ad Armenios tomo anathematizari jussa, anathematizare noluerint, dicentes ex tali anathemate derivandam maculam etiam ad Sanctos Patres, Athanasium, Basilium, Gregorios Nazianzenum & Nyssenum, Theophilum, & reliquos, qui similia cum Theodoro docuissent.

Lecta est & ejusdem Cyrilli Epistola ad Rabbulam Edessenum Episcopum, Osrhoenæ Provinciæ Metropolitam, illum laudans uti Orientalis diœceseos columnam & veritatis firmamentum, utpote qui solus illic Collegarum suorum pravitati adversus expugnaret veraciter Nestorianam hæresin, procedentem ex radice ejus, qui de Cilicia erat, id est, Theodori. Hic est ille Rabbulas quem successor Ibas vocat suæ civitatis tyrannum, dureque notat, quod palam in Ecclesia Theodorum anathematizasset.

Lecta est ejusdem Rabbulæ ad Sanctum Cyrillum Epistola, Nestorium & Theodorum accusans de vario communi dogmate. Primò, quod inter Domini naturas unionem secundùm hypostasin penitùs aversarentur. Secundò, quod Sanctam Virginem negarent esse Deiparam. Tertiò, quod hominem & Deum unitos dicerent, non hypostasi, sed sola bona voluntate. Quartò, quod unionem secundùm hypostasin dicerent penitus impossibilem, propter omnimodam Divinæ naturæ incircumscriptionem. Quintò, quod Christum Dominum, non tamquam Deum, sed sola relatione ut quandam imaginem vellent adorari: Relatione Dei extrinsecè adsumentis. Sextò, quod etiam de sancto Eucharistiæ Sacramento, & contenta istic Dominica carne sentirent pessimè, dicentes etiam de ipsa verum esse: *Caro non prodest quidquam.* Septimò, quod garrirent non supra Deum Verbum sed supra purum hominem esse ædificatam Ecclesiam. Octavò, quod *ipsorum etiam de gehenna vaticinationes non sit tutum per litteras significare.* Addit quod hæc omnia omninò docuerunt, sed clandestinè, & dolosè, *timentes plus aures populi.*

Lecta item est Hesychii Presbyteri Hierosolymitani Ecclesiastica historia, accusans Theodorum de multis. Primò, quod semper Photini fuisset imitator, lingua malitiosus & paratissimus, & voluntate semper versatilis, utpotè qui ab Ecclesiæ Antiochenæ Clericatu ad carnis libidines & sæculum apostatasset, & per condiscipuli Sancti Joannis Chrysostomi Epistolas, quarum etiamnum hodie Epigraphe est: *Ad Theodorum lapsum*, fuisse ad sanam mentem, & clerum, utique infimum, reductus. Secundò, quod Antiochia Tarsum, primæ Ciliciæ metropolim,

ac indè Mopsuestiam, secundæ Ciliciæ oppidum, migrans esset contra Apostolicos Canones factus Episcopus: Etenim Episcopum *oportet esse sine crimine*, commisso post baptismum, quod de quovis præsertim carnali lapsu antiqui Canones intellexerunt. Theodorum fuisse natalibus illustrem Sanctus Joannes Chrysostomus in dictis Epistolis adfirmat. Tertiò illum accusat Hesychius, quod judaicam impietatem æmulatus statim in Episcopatus exordio ediderit in Psalmos commentaria, garriens nullas istic esse de Christo Domino prophetias: Et quod ob fidelis populi gravissimas de tanto facinore querelas Episcopatum perdere periclitatus promiserit delere, & igni tradere simularit impium codicem, & tamen ut impietatis viaticum clanculò conservarit. Quartò, quod verbis orthodoxis, at æquivocis usus, adeòque apud simplicem populum rectà docere visus, secretos errores dilectis discipulis privatim instillarit, atque ità multis annis plurimos corruperit. Quintò, quod senex varios de Dominica Incarnatione libros ediderit, in quibus cunctis blasphemavit Dominum Jesum Christum fuisse purum hominem, qui propriis creati arbitrii viribus & meritis per vitæ sanctitatem & libidinum victoriam profecerit tandem in conjunctionem cum Deo Verbo, & nomen filii Dei.

Exindè lectæ sunt duæ leges, Ephesini Concilii confirmatrices, quibus Theodosius secundus & Valentinianus tertius damnant Diodori Tarsensis Episcopi, per primam Ciliciam Metropolitæ, nostri Theodori, ac Nestorii, hominum impiorum ac pestilentium abominandam doctrinam; eorum sequaces deinceps nominandos statuunt, non Christianos, aut Nestorianos, sed à Simone mago Simonianos, illis omnia conventicula interdicunt, etiam in agris, sub pœna perpetuæ deportationis; ac sub eodem reatu Theodori ac Nestorii libros vetant legi, describi, detineri, jussos exuri. Imitari se gloriantur Constantinum Magnum, qui Arianos à profano & nequissimo Porphyrio vocari jussit Porphyrianos. Eosdem vocari Valentinianos, Marcionitas, ac Manichæos mandat in Epistola ad Adelphium Episcopum & Confessorem Sanctus Athanasius, & dat causam: *Par est, ut quorum pravam opinionem receperunt, eorum quoque vocabula & titulos accipiant. Forsitan ex putore, graveolentiaque istorum nominum fieri potest, ut pudore commoniti tandem intelligant, in quantam voraginem impietatis delapsi sint*. Diodorus ille fuerat Theodori magister: Hinc suspectus.

Lecta est & Theophili Patriarchæ Alexandrini ad Porphyrium Patriarcham Antiochenum Epistola, conquerens à Theodoro, tunc vivente & prædicante, resuscitari deliria Pauli Samosatensis, cum suo non tantùm dogmate, sed & Baptismate damnati à Synodo Nicæna. Quod est insigne pro decimo nono Nicæno Canone testimonium. Quod porrò Paulus iste cum Judæis docuerit Christum Dominum esse purum hominem, testatur Sanctus Athanasius in secunda, tertia, quarta, quinta oratione contra Arianos, in secunda Epistola ad Serapionem Episcopum, in Epistola de Synodi Nicænæ contra Arianos Decretis, & in speciali opusculo de Dei Verbi Incarnatione adversùs Paulum: quod hìc dictatum adversùs ultimam Pauli impietatem à Sancto Athanasio tomum Theophilus appellat. Rectè dicit, *Ultimam Pauli impietatem*: Etenim Paulus etiam sacrosanctam Trinitatem confudit cum Sabellio, quod virus nunquam sorbuit Nestorius aut Theodorus.

Porrò Arianorum fuerunt classes variæ. De ipsarum una scribit in quarta adversùm illos oratione Sanctus Athanasius, loquens de Deo Verbo: *Homo factus est, non in hominem, qui jam erat, supervenit. Nam & hoc quoque cognitu necessarium est, quando qui hic ruinam passi sunt impii, etiam alios secum eodem præcipitant: Quippè qui existiment eum, quemadmodum priscis temporibus in unumquemque ex Sanctis descendit, ità tum quoque in Mariæ Filium descendisse, ut eum sanctificaret, & in eo se ostenderet, uti in cæteris sanctioribus hominibus fecit*. Eam omninò fuisse quorumdam inter Arii blasphemias & Nicænam Synodum circa Dei Verbi cum Patre consubstantialitatem fluctuantium Arianorum Judaicam & Cayphaicam sententiam, disertè testatur in priori ad Adelphium Episcopum Epistola, & adversùs illam in multis locis scribit sanctam Virginem veraciter Deiparam fuisse. Erroris fundamentum erat, quod duarum naturarum secundùm hypostasin unio induceret adsumptæ carnis, quod sine idololatria fieri non potest, adorandæ necessitatem. Quod argumentum enodare nesciens Apollinarius deliravit Domini carnem fuisse, non temporalem & è Virgine sumptam, sed æternam, cælestem, Divinam, Deo Verbo identificatam, utpotè de qua in Symbolo profitetur Synodus Nicæna: *Consubstantialem Patri*. Ità in libro de Domini adversùs illum Incarnatione testatur idem Athanasius, in Epistola ad Epictetum Corinthi Episcopum exclamans: *Quis infernus ista eructavit?* Naturarum, inquam, confusionem ac identificationem delirabat Apollinarius, ideòque non solummodò plenas & perfectas naturas; & solam unionem adversùs ipsum prædicare, sed & hanc extenuare, & liberioribus de ipsa verbis uti cœperunt quidam Doctores Catholici, atque ità Apollinaristis ansam dare istius in Ecclesiam calumniæ, de qua ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham Sanctus Gregorius Episcopus Nyssenus: *Proferunt quod aliqui quasi Catholicæ Ecclesiæ existentes duos colunt filios in dogmate, unum secundùm naturam, alterum secundùm adoptionem posteà acquisitam*. Cœperunt, inquam, Apollinaristæ Ecclesiam de soluto Jesu Christo & adserta ejus divisione accusare, quin & sese mutuò accusare ipsi Catholici, & quidam non sine fundamento esse suspecti. Etenim de sua Alexandrina Synodo, in qua natam inter orthodoxos de hac propositione, *Tres Divinæ personæ sunt tres hypostases*, periculosissimam contentionem sedavit, addit Sanctus Athanasius in litteris ad Ecclesiam Antiochenam: *Etiam de negotio & dispensatione carnis nostri Salvatoris, cùm super ea re quoque nonnulli cum aliis contentionem moverent*, & sese mutuò confusionis aut divisionis infamarent, *& hos & illos examini subjecimus, & quod isti profitebantur, hoc & illi quoque suffragio adsensuque profecuti sunt, nempe non*

ea

ea ratione, qua ad Prophetas factum est Verbum Domini, factum esse Verbum & advenisse in Christum sub finem sæculorum, sed ipsum Verbum carnem esse factum, & cùm esset in forma Dei, formam servi adsumpsisse, & ex Maria, quantùm ad carnem attinet, hominem esse genitum hominum gratia, eoque modo humanum genus solidè & integrè liberatum in ipso à peccato, & à morte vivificatum introduci in regna cælorum. Adversùs istum partim errorem, partim erroris suspicionem disputat frequentissimè idem Athanasius, hanc propositionem, *Deus Verbum est crucifixus*, defendens constantissimè, & exponens quomodò adsumpta in Verbi hypostasin humanitas adoretur sine idololatria, aut quavis Divinæ Majestatis injuria: Quod nempe Deus benedictus, qui sese à Judæis in arca testamenti, ideòque & arcam istam secum adorari jussit, longè magis in adsumpta carne, quæ est prophetantis arcæ adimpletrix veritas, jusserit & jubeat adorari. Latria nostra in solum Deum, non in arcam aut humanitatem tendit: Adoramus Deum carne vestitum. Porrò ex suspectis istis fuere Diodorus ac Theodorus: Ex ipsis postmodùm emergens Nestorius suspicionem graviter auxit, eamque pro certa scientia nostra Synodus accepit. Et addit: *Porrecta sunt Theophilo & impia capitula ex codicibus Theodori.* Ità ostendit Theodorum etiam in vita sua fuisse graviter de hæresi suspectum.

Sequitur in Actis Synodalibus: *Ex his, quæ Theodoretus defendens Theodorum contra Cyrillum scripsit, per quæ testimonium perhibet idem Theodoretus, quod Theodori sint istæ impietates, contra quas Sanctus Cyrillus scripsit.* Agit Synodus con-
C. 50. tra Liberatum Diaconum Carthaginensem, constanter adseverantem libros, qui sub Sancti Cyrilli nomine adversùs Theodorum circumferuntur, esse per nescio quem confictos. Et adversùs Facundum Hermianensem Episcopum, co-
L. 3. c. 3. natum multis ostendere, quod Diodorum Tar-
L. 4. c. 2. sensem quidem reprehenderit, nequaquam tamen damnarit Sanctus Cyrillus, Theodorum autem nec reprehenderit, sed laudarit variè & probarit. Hinc igitur Synodus sibi legi fecit quædam testimonia Theodoreti, Cyrillum culpantis ob scripta in Theodorum, ideòque illa esse germanum Cyrilli opus confitentis.

Adversùs eumdem Facundum perrexit Diodorus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus & Notariorum Primicerius: *Quoniam quidam dicunt, quod sanctæ memoriæ Cyrillus laudavit Theodorum Mopsuestenum in quodam Scripto suo, in quo dicunt quod scriptum est,* BONO THEODORO. *Et super hæc quod sanctæ memoriæ Gregorius Nazianzenus litteris usus est ad Theodorum Mopsuestenum, laudans eum.* Ostendere voluit Synodus à nullo penitùs Patrum laudatum fuisse, sed ab omnibus damnatum. Hinc Theodulus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus & Notarius legit integrum Cyrilli locum, habentem inter alia: *Quoniam in libris Theodori inventa sunt quædam ultimæ impietatis plena, quomodò erit consequens velle tacere?* Eum accusat, quod Dominum Jesum Christum in duos filios dividat, quod eum dicat purum hominem & abusivè appellari Deum, quod sanctam Virginem esse Deiparam inficietur. Ex quo conclusit Synodus verba hæc, *Bono Theodoro*, à Sancto Cyrillo dicta fuisse per ironiam. Laudatus Theodulus legit item varias Sancti Gregorii Nazianzeni ad Theodorum litteras: ast Thyanensis Ecclesiæ Metropolitam, nequaquam Episcopum Mopsuestenum. Lucidissimè id fuit demonstratum. Confirmavit Euphranta Thyanensis Episcopus, secundæ Cappadociæ Metropolita: *Semetipsos decipiunt, qui putant quod Gregorius ad Theodorum Mopsuestenum scripsit recitatas Epistolas. Ego enim, ut & Thyanensis Episcopus, & ipsa ortus Provincia, veritatem expono. Theodorus Episcopus fuit in mea civitate temporibus beati Gregorii: Prædicatur enim in sacris dyptichis.* Quod ipsum Theodosius Mocissi seu Justinianæ Episcopus, tertiæ Cappadociæ Metropolita, est attestatus. Et per adducta huc usque testimonia existimavit Synodus Theodorum de hæresi esse abundè convictum.

Longa & odiosa est hæc quæstio, de qua Facundus Hermianensis Episcopus scripsit duodecim libros verè facundos, adfirmans Theodorum de toto Christiano dogmate, Dominica præsertim humanatione, rectum per omnia sapuisse & scripsisse, fassus interim quædam adversùs Apollinarium, Domini naturas confundentem, dixisse liberiùs ac duriùs, quibus tamen varia liberiora atque duriora reperias in sancto Eustatio Antiocheno, Dionysio Alexandrino, Athanasio, pluribus Patribus, ac ipso etiam Sancto Cyrillo. Ejus omnia asserit trahì posse in sanum sensum longè faciliùs, quàm dicta Sancti Dionysii Alexandrini, ità tracta à Sancto Athanasio. Quidquid ità trahi non possit, ait non esse Theodori, sed ejus libris dolosè immistum ab Apollinaristis, peritissimis similium artium, ac in Diodorum atque Theodorum calumniosissimè inimicis. Antiqui testamenti, Davidicorum præsertim Psalmorum, de Christo Domino Prophetias & promissiones constanter adfirmat à Theodoro neque negari, neque evacuari. Adversùs defuncti, quam quidam machinabantur, damnationem, & collecta quasi ex ejus libris hæretica capitula ostendit Antiochiæ fuisse solenniter tumultuatum à populo, ipsam à nullo unquam Patriarcha aut Synodo attentatam, quin & Divali lege ad Sancti Procli Constantinopolitani Patriarchæ preces à Theodosio Augusto interdictam.

Palmare accusationis caput erat profanum ac judaicum Symbolum, ab Ephesina & Chalcedonensi Synodo damnatum, de quo pergit Facun- L. 3. c. 2.
dus adversùm trium capitulorum damnatores: *Adhuc aliud magnum & duplex eorum mendacium publicemus, quod non Ephesini tantùm, verùm etiam ipsius Chalcedonensis Concilii judicio notabile esse voluerunt, dicentes: Theodori Symbolum & in Ephesa sub Sancto Cyrillo Synodus, & in Chalcedone condemnaverunt, atque anathemati subdiderunt cum conscriptore ejus.* Primum mendacium esse ait, quod Symbolum istud ab Ephesina & Chalcedonensi Synodo adfirment tamquam Theodori fuisse agnitum atque damnatum. Et reverà fuisse mendacium ostendit Sancti Cyrilli

ad

ad Joannem Antiochiæ Patriarcham Epistola, per eumdem Facundum ac etiam Vigilium Pontificem in Constituto ad Justinianum Augustum laudata: *Prolata est in sancta Ephesina Synodo definitio, velut à Theodoro deposita, sicuti offerentes dicebant*. Accusator Charilius dixit ipsum esse Theodori, verùm de Ephesina Synodo pergit Facundus: *Nec adfirmat ipsum Theodori fuisse*. Noluit Synodus illud inquirere, longè minùs definire. Causam dat in laudato Constituto Vigilius Pontifex: *Beatus Cyrillus sua providentia Ecclesiasticam moderationem circa mortuum sacerdotali sapientia servans noluit nomen ejus ne monumentis quidem synodalibus, propter regulam, quæ de mortuis in Sacerdotio servanda est, contiueri*. Reverà enim Ephesina Synodus nullam penitùs fecit Theodori mentionem: *Et in Chalcedone*, inquit Facundus, *non alibi mentio Theodori facta est, nisi ubi ex Epistola venerabilis Ibæ recitatum est nomen ejus*. Secundum mendacium esse dicit, quod Capitulorum inimici dicant judaicum Symbolum & Ephesi & Chalcedone fuisse cum suo Conscriptore damnatum. Conscriptorem ait non fuisse inquisitum, auditum aut citatum, atque ità non potuisse damnari. Quod ipsum jam audivimus à Vigilii Pontificis Constituto. Pro eadem re nobiliores Ecclesiæ Africanæ Episcopi degradationem, exilia, miserandas ærumnas sustinuerunt. Et Acephalis de Synodo Chalcedonensi, quod neque Theodorum neque Ibæ Epistolam illius laudatricem damnasset, conque-

Cap. 6. rentibus respondet in libro de Sectis Leontius Scholasticus Byzantinus: *Hoc potiùs de Sancto Cyrillo queri debebunt, quàm de Synodo. Nam sanctæ memoriæ Cyrillum, cùm nonnulli hoc ipsum quærerent ut Theodorus anathemati subjiceretur, ad Proclum scripsisse constat minimè Theodorum anathematizari debere. Nam Orientales, inquit, universi Theodorum pro magno Doctore habent, quem si ananthemati subjecerimus, in Orientalium Ecclesia dissidium ingens excitabimus, quorum unus est Ibas, qui eum anathematizari non patietur. Quod ergò Sanctus Cyrillus fieri prohibebat, quo pacto Synodus facere poterat?* Qua pacis providentia usum etiam jam audivimus Concilium Ephesinum. Est scabrosa quæstio, circa quam à Romana Ecclesia, Gregorii præsertim magni Decretis, non licèt nos discordare.

Altera palmaris adversùs Theodorum accusatio erant sexaginta superiùs memorata capitula, per Rabbulam Edessenum ac Acacium Melitinensem Episcopum ex ejus libris deflorata, judicanda missa ad Sanctum Proclum Episcopum Constatinopolitanum, & per ipsum in rescripto ad Armenios tomo damnata. De quibus duo quæruntur. Primò, An reverà fuerint Nestoriana, & damnari digna? Secundò, An reverà in sensu Nestoriano fuerint tradita à Theodoro?

Ad primum respondeo affirmativè. Etenim capitula ista, sibi à Sancto Proclo per Theodorum Diaconum cum congruentibus Epistolis transmissa, damnavit in sua Synodo etiam Joannes Patriarcha Antiochenus, perpetuus Theodori Encomiastes, *Joannes*, inquit Carthaginen-

Cap. 10. sium Archi-Diaconus Liberatus, *& qui cum eo erante congregati Episcopi, legentes tomum, & ejus laudantes compositionem, subscripserunt in eo, & Proclo transmiserunt*. Damnavit etiam Synodus Chalcedonensis, dictum tomum in relatione ad Martianum Augustum laudans & confirmans, in suo ad Justinianum Augustum Constituto Vigilius Pontifex, & omnis semper sub cœlo Ecclesia: Etenim capitula ista, prout jacent, sunt, palàm impia atque Nestoriana. Nec unquam id Facundus Hermianensis, Victor Tonnonensis Episcopus, Liberatus Carthaginensium Archi-Diaconus, aut ullus Theodori defensor fuit ausus inficiari.

Omnis nodus est in secunda quæstione. Partem negativam constanter sustinuerunt Ciliciæ Episcopi, Theodori Comprovinciales, de quibus idem Liberatus: *Insimulant Rabbulam & Acacium, quod* capitulorum collectionem, *non ex charitate, sed ex æmulatione atque contentione fecissent*. Rabbulam enim in nescio quo congressu fuisse à Theodoro de nescio qua quæstione convictum & confusum, ideòque vindictæ spiritu semper illi adversatum, ejus successor Ibas in famosa Epistola testatur. Et à Sancto Proclo per Maximum Diaconum rogatus, cujus illa, quæ Theodori dicebantur, essent capitula, Joannes Antiochenus *pro ejus excusatione ignorare se dixit*. Quin & *Synodo congregata tres pro Theodoro dictavit Epistolas. Et unam direxit Theodosio Augusto, aliam Cyrillo, & tertiam Proclo, laudans in eis Theodorum & expones ejus sapientiam*. Et harum Epistolarum primam & tertiam, plenas Theodori laudibus, in relatione ad Marcianum Augustum suscepit & confirmavit Synodus Chalcedonensis, adeòque suscepit & Theodorum, nullatenùs credens Capitula ista ab ipso processisse. Hinc etiam Sanctus Proclus in suo tomo capitula damnans, nullam penitùs Theodori fecit mentionem. Et Joannis Antiocheni Epistolæ Sacram remittens Theodosius Augustus *Theodori derogatores contra sententiam propriam venire judicavit*. Similem ejusdem Principis legem, Sancti Procli precibus datam, suprà laudavimus ex Facundo Hermianensi. Quin immò & Sanctus Cyrillus in suo ad Joannem Rescripto laudavit Theodorum, eius adversarios culpans, quod mendaciis uterentur, ac in Ephesina Synodo etiam judaicum Symbolum ipsi imposuissent.

Pro parte autem adfirmativa facit Basilius, nescio cujus Ecclesiæ Diaconus, qui in Sancti Procli ad Armenios tomo Theodorum non notari indignatus *scripsit libellum, in quo docuit Theodori libros vitandos, sicut Arii & Eunomii blasphemias*. Alexandriam ivit, & Sanctum Cyrillum in Theodorum accendit, atque ità ad illo *permotus Cyrillus quatuor libros scripsit, tres adversùs Diodorum & Theodorum, quasi Nestoriani dogmatis auctores, & alium de Incarnatione librum. Et licèt in eis libris Theodori dicta laudentur contra Arianos edita, ipsum tamen magistrum Nestorii fuisse contendunt*. Eodem tempore *surrexerunt quidam monachi ab Armenia, duo vel tria portantes capitula excerpta ex libris Theodori, quæ damnanda esse cum suis auctoribus clamabant, accusantes ea Nestoriano sensu esse conscripta. Quia si Nestorius justè damnatus est, damnentur, dicebant, & ista*

cum

cum suis auctoribus. Omnem Orientem, Regiam civitatem, Ecclesias plures, Clericos, populos, monachos, monasteriorum quietem hisce clamoribus conturbabant. Adversùm illos Joanne Antiochenus adunavit Synodum, scripsit tres laudatas synodales Epistolas, purgavitque Theodorum, convincens monachos istos esse Apollinaristas. Sed & dictos Cyrilli libros quidam ajunt sub ejus nomine esse confictos. Joannis vestigia secutus est successor Domnus, & de Basilio, qui sub Flaviano secundo Patriarcha & Anastasio Augusto floruit, Ecclesiæ Antiochenæ Presbytero habet in Bibliotheca Photius: (L. 107.) *Diodorum atque Theodorum Patres laudat*. Ab eodem culpari ait Capitula Sancti Cyrilli. Ex quo perspicis hisce de Theodori mente & sensu quæstionibus Ecclesiam dudùm fuisse arietatam. Rectè enim in libro de utilitate credendi (Cap. 5.) scribit Sanctus Augustinus: *Quibus argumentis absentis vel mortui hominis voluntatem ità colligam, ut de illa jurare possim? Cùm etiamsi præsens interrogaretur, multa esse possent, quæ, si malus non esset, officiosissimè absconderet*. Res ità mansit usque ad Justinianum Augustum, & motus de tribus Capitulis. Tum plenè discussus fuit ex suis scriptis Theodorus, & non tantùm verba, sed & sensa Nestoriana habuisse judicatus. Illud nostræ Synodi judicium confirmavit tandem omnis sub cœlo Ecclesia, à qua quisquis discordarit, manifestus est temerator ac rebellis. Redeamus ad Acta synodalia.

Tractatur, An Episcopus in Ecclesiæ pace defunctus possit damnari post mortem.

POst Theodoretum ex tot testimoniis probatum hæreticum, examinare Synodus cœpit jam dictam quæstionem. Et quoniam partem negativam ex Sancto præsertim Cyrillo, Ephesinam Synodum per vices Apostolicas moderante, probarat in suo Constituto Vigilius Pontifex, Photinus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus & Notarius ante omnia legit ex primo ejusdem Cyrilli adversùs Theodorum libro testimonium, adseverans recusandos hæreticos, *sive in vivis sint, sive non*. Legit item illius ad Martinianum & alios monachos Epistolam, adfirmantem ab Ephesina Synodo fuisse non solum Nestorium damnatum, sed & omnes, qui aut post aut ante illum, quos inter omninò Theodorus, similia sapuerint aut sapuerunt. Quod sanè argumentum non est infirmum. Nam & Sanctus Hieronymus ad Pammachium & Oceanum scribit de Patribus Synodi Nicænæ: *Latenter Origenem,* (Epist. 65. c. 1.) *fontem Arii, percusserunt. Damnantes enim eos, qui Filium de Patris negant esse substantia, illum pariter, Ariumque damnaverunt*. Licèt Origenem non nominarint. *Alioquin hoc argumento nec Valentinus, nec Marcion, nec Cata-Phryges, nec Manichæus damnari debent, quia Synodus Nicæna eos non nominat, quos certè ante Synodum fuisse non dubium est*.

Exindè Sextilianus Tunensis in Africa Episcopus, ac Primosi Carthaginensis Archi-Episcopi Vicarius ac Legatus, prodiit in medium, & adduxit varia Sancti Augustini testimonia, quibus Cæcilianum Carthaginensem olim Archi-Episcopum, in Ecclesiæ pace defunctum, dummodò à Donatistis nocens probaretur, protestatus est sese anathematizare paratum. Et reverà inter Sanctum Augustinum, immò omnem Catholicam Ecclesiam, & Donatistas fuit quæstio hæc agitata. Adversùm assiduas horum in defunctum Cæcilianum criminationes fuerat frequens Sancti Augustini querimonia, *Arguis apud me eos, quos jam olim defunctos mea cognitio non judicavit*; reposuit verò Cresconius Donatista: *Licet tibi & hodie judicare, & judicium non tantùm de vivis, sed etiam de mortuis haberi potest. Licèt enim sit mortuus, qui peccavit, nunquam illud moritur, quod admisit*. Et Responsum istud Sanctus Augustinus omninò probavit: (L. 3. c. 39.) *Ecce volo judicare, sed vos causam ipsam non vultis agere*. Quæ lecta verba grandi præconio excepit Benignus Heracleæ (*a*) in Paphlagonia Episcopus, ac Eliæ Thessalonicensis Archi-Episcopi Vicarius & Legatus, addens hanc esse perpetuam traditionem Ecclesiæ, probansque exemplo Valentini, Marcionis, Basilidis, Eunomii, Apollinarii, & plurium Eusebianorum, quos nulla Synodus damnavit vivos, defunctos verò omnis Dei Ecclesia anathematizat. Verùm ad rem id non erat: Istorum quippe nullus fuit in Ecclesiæ pace defunctus. Perrexit Benignus: *Sed etiam Romanorum Ecclesia ante paucos annos Dioscorum, qui fuit Papa ejusdem Ecclesiæ, & post mortem anathematizavit, cùm nec in fidem peccasset. Et hoc sciunt omnes qui degunt Romæ, & maximè qui in dignitatibus existunt, qui etiam eidem Dioscoro communicatores permanserunt usque ad mortem*. Hic est ille Dioscorus, Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, qui ab Hormisda Pontifice ad Justinum Augustum, Acaciani schismatis componendi causa, cum quibusdam Episcopis Legatus, adversùm Schytiæ monachos & eis faventem Justinianum Comitem strenuè egit, cui ex tunc Romanum Paparum ambienti Patriarcham Alexandrinum promisit idem Pontifex, & de quo in Bonifacii secundi vita habet liber Pontificalis: *Bonifacius cum Dioscoro ordinatur sub contentione. Qui Dioscorus ordinatur in Basilica Constantiniana, Bonifacius verò in Basilica Julii. Et fuit dissensio in Clero & Senatu*

(*a*) Nulla hujus nominis urbs unquam fuit in Paphlagonia, quæ cum sit in extrema parte Galatiæ in Asia, non video, quomodo illius Provinciæ Episcopus vices gerere potuerit Metropolitæ Macedoniæ. Erat Benignus Episcopus Heracleæ in Pelagonia, quæ est parva Macedoniæ regio inter Axium, & Erigonum sita. Et jam olim tum in latrocinali conventu Ephesino, tum in Synodo Chalcedonensi legitur subscriptus *Quintillus Heraclea Macedonia agens vicem Anastasii Episcopi Thessalonicensis*. Ita & in Synodo V. Benignus Heracleæ Macedoniæ gessit vices Eliæ Thessalonicensis. *Noris in Dissert. de V. Synodo Cap. IV.*

natu dies viginti novem. Eodem tempore defunctus est Dioscorus, pridie idus Octobris. Quocircà etiam Dioscotus extra Ecclesiæ pacem fuit defunctus, atque ità iterùm hic à scopo Benignus deviavit. Unicum ab ipso adductum Rabbulæ Edesseni Episcopi, defunctum Theodorum anathematizare ausi, exemplum proposito serviebat: At licèt illum *in Sacerdotibus explenduisse* adfirmet, modicæ istud erat auctoritatis.

Suprà à Facundo Hermianensi Episcopo, & Vigilii Pontificis Constituto laudar audivimus Sancti Cyrilli ad Joannem Antiochiæ Patriarcham & ejus Synodum litteras, vetantes damnari Theodorum, & adserentes profanum Symbolum sub ejus quidem nomine fuisse Ephesino Concilio oblatum, at tem indiscussam sub incerto remansisse. Etiam de aliis hæreticis capitulis, quasi defloratis ex ejus codicibus, Theodorum non fuisse convictum. Admodùm momentosa pro ipso erat hæc Epistola, ideòque & illam legi postularunt, lectamque esse fictam, utpotè stylo & sensu ab aliis Cyrilli scriptis alienissimam, adfirmarunt Theodorus Cæsareensis in Cappadocia Archi-Episcopus, Joannes ibidem Nyssenus, & Basilius Episcopus novæ Justinianæ. Probarunt ex aliis ejusdem Cyrilli ad eundem Joannem Patriarcham, ad Acacium Melitinæ Episcopum, & ad Theodosium Augustum Epistolis, quibus Diodorum Tarsensem, & ejus discipulum Theodorum ait fuisse totius mali Nestoriani Fontes, & pergit: *Scripserunt ad me Orientales, quod non oportet quæ Theodori sunt accusari, ne, sicut dicunt, & beati Athanasii, & Theophili, & Basilii, & Gregorii dicta accusentur. Quæ enim locutus est Theodorus, eadem & illi. Ego verò scribentes ista non sustinui, sed fiducialiter dixi, quod Theodorus quidem blasphemam habuit linguam, & calamum ministrantem illi; isti autem fuerunt totius orthodoxiæ Doctores, & splenduerunt in ea. Persuaserunt verò ità Orientalibus, ut exclamationes in Ecclesia à populis fierent*, CRESCAT FIDES THEODORI, SIC CREDIMUS, SICUT THEODORUS, *cùm eum aliquando lapidassent, in sua Ecclesia ausum subloqui aliquid breve*: Nempe quod sancta Virgo non esset Deipara. *Sed sicut Doctor vult, sic sapit grex. Ego quidem non cessavi increpans ea quæ scripserunt: nec cessabo.* Eadem repetit in litteris ad Theodosium Augustum, & concludit: *Inviolatas animas vestras conservetis ab impietatibus Diodori & Theodori.* Et ex isto ejus consilio Diodorum & Theodorum unà cum Nestorio Theodosius omninò ad hæreticos proscripsit. Quæ omnia cum laudatis per Facundum & Vigilium Epistolis non quadrare dixerunt Theodorus, Joannes, & Basilius Episcopi, atque ità Epistolas has esse confictas.

Perrexerunt eidem: *Theodori defensores circumcidunt verba quædam dicta à Sancto Cyrillo contra Synusiastas, per quæ etiam volunt ostendere illum dicentem, quod non oportet defunctis insultare.* Utique defunctis in pace Ecclesiæ. *Omne verò contrarium continent ea, quæ ab ipso in eodem libro dicta sunt. Dicit enim, quod sine causa quidem ferri adversùs defunctos non oportet, ne inimicitiæ hoc esse videatur; dogmatica verò proposita quæstione, licèt defuncti sint illi, de quibus dicitur aliquid tale, non oportet tacere, sed convincere ea, quæ illi malè dixerunt.* De Diodoro ac Theodoro quidem Cyrillus loquitur, attamen sola eorum prava dicta, non ipsas personas adfirmat posse damnari, atque ità adsertos ab ipso limites dicti tres Episcopi excedunt.

Lecta quoque fuit Sancti Cyrilli ad Sanctum Proclum Constantinopolitanum Antistitem Epistola, habens capita varia. Primo, ex Joannis Patriarchæ Antiocheni ad se litteris exponit ferventissimum pro Theodoro adversùm æmulos, ipsum & scripta ejus damnare machinantes, zelum populi Antiocheni, clamantis *magnum esse ejus nomen per Orientem, & mirificari nimiùm conscripta ejus, ideòque virum nobilem in Ecclesiarum communione defunctum non posse anathematizari.* Secundò ait: *Quod in Theodori conscriptis invenimus quædam nefariè dicta, & nimiæ plena blasphemiæ, nulli dubium est rectè sapientium.* Tertiò, dicit profanum Symbolum sub Theodori nomine fuisse Ephesino Concilio delatum, damnatumque uti impietatis plenum, & addit: *Nullam Theodori memoriam fecit Synodus dispensativè, nec ipsum nominatum anathemati subjecit propter dispensationem, ne quidam ad existimationem viri respicientes sese ipsos ab Ecclesia segregarent.* Quartò, dicit Theodorum tamen à Synodo Ephesina fuisse omninò damnatum: Damnati enim sunt quotquot ante Nestorium eadem cum ipso sapuere. Quintò, dicit Antiochenos, si quidem sine turbandæ Ecclesiæ periculo fieri possit, ad ipsum nominatim anathematizandum posse cogi. Sextò, addit sine gravissimo motu fieri id non posse, quod Antiocheni *eligant magis comburi, quam aliquid ejusmodi peragere.* Septimò, suadet cessari potiùs à Theodori anathemate, quam Ecclesiam Antiochenam taliter confundi. Quædam Epistolæ partes Theodoro, & omnibus generaliter occultis hæreticis in Ecclesiæ pace defunctis favebant, verùm ejus integritas oberat gravissimè, adfirmabatque Theodorum, suppresso tamen nomine, omninò fuisse à Synodo Ephesina damnatum. Hinc adversùm trium Capitulorum defensores, ejus partibus abutentes, totam legi curavit Theodorus Cappadociæ Archi-Episcopus, & adjunxit: *Quoniam ejusmodi dispensationem* de dissimulando Theodori anathemate, quam Joanni Antiocheno permisit, & Sancto Proclo Constantinopolitano persuasit Sanctus Cyrillus, *non susceperunt*, seu rectè usi non sunt Capitulorum defensores, *è contrariò verò permanserunt defendentes etiam ipsas blasphemias Theodori, & dicentes eas consonare Scriptis à sanctis Patribus, videns Sanctus Cyrillus crescentem impietatem, & indè simpliciorum læsionem timens, coactus est libros scribere adversùs Theodorum, & adversùm ejus blasphemias, & post mortem ejusdem Theodori & hæreticum & impium, & super Paganos & super Judæos blasphemum eum ostendere his verbis.* Et ista Sancti Cyrilli verba ad Synodum fuerunt lecta. Lecta sunt etiam Sancti Procli ad Armenios tomus, & ad Joannem Antiochiæ Patriarcham Epistola, ubi & Theodori, suppresso tamen nomine, capitula, & ipsorum defensorem Ibam Edessenum Episcopum graviter perstringit. Quapropter di-

stin-

ſtinguenda ſunt tempora: Priora, quibus ob turbandarum Eccleſiarum periculum à Theodori damnatione ceſſari diſpenſativè cenſuit Sanctus Cyrillus; & poſteriora, quibus illum damnandum cenſuit, quotidiano Neſtoriani veneni incremento permotus. Et hinc Cyrilli ad Joannem Antiochiæ Antiſtitem Epiſtolam, à Facundo Hermianenſi Epiſcopo & Vigilii Pontificis Conſtituto laudatam, exiſtimo non eſſe fictitiam. Exiſtimo ſcriptæ ad Sanctum Proclum Epiſtolæ coevam, & ad priora iſta tempora referendam.

Addidit Theodorus Cappadox hæc duo diſpenſationis & liberæ juſtitiæ tempora etiam ab aliis Eccleſiæ Patribus erga alios Erroneos fuiſſe exercita. Etenim de Apollinario Eccleſiæ Laodicenſis Epiſcopo hæretico ſcribit ad Eccleſiam Antiochenam Sanctus Athanaſius: *Aderant noſtræ Synodo Alexandrinæ & aliquot monachi, Epiſcopi Apollinaris in hoc ipſum Miſſi*. Eos laudat, quod cuncta iſtic edita Eccleſiarum pacificatoria decreta pleniſſimè comprobarint. Et tamen poſteà eum ipſum Apollinarium ſcripto & verbo duriſſimè inſectatus eſt idem Athanaſius, exclamans in ejus dogmata: *Quis infernus iſta eructavit?* Ambobus illum modis tractavit Sanctus etiam Baſilius, de nimia cum ipſo familiaritate ſeſe apud plurimos expurgare compulſus. *Etiam Leo ſanctæ memoriæ Papa antiquioris Romæ & ſuſcepit Eutychen, & tamen poſteà condemnavit, & anathematizavit tamquam hæreticum*. Eodem modo *jam tempus, quod* circa Theodori damnationem *diſpenſatione indigeret*, præteriiſſe dixit Theodorus Cappadox. Eum jam ab omni Eccleſia, & iſtis ipſis, qui priùs laudarant, Patribus haberi palàm hæreticum, ideòque penitùs anathemate feriendum. Exemplum Eutychetis ad rem non faciebat: Eum quippè, poſtquam malè olere cœpit, Sanctus Leo Pontifex nunquam toleravit, longè minùs probavit.

Præcipuus quæſtionis nodus erat, An Theodorus poſt mortem poſſet ab Eccleſia damnari? Poſſe reſpondit idem Theodorus Archi-Epiſcopus, probavitque exemplo Origenis, quem & olim cum ſua Ægyptiaca Synodo Theophilus Alexandriæ Patriarcha, & nuper ipſi huic Synodo præſentes Epiſcopi damnarant, & Vigilius Pontifex confirmarat. Verùm erat cauſa diſpar: Etenim Origenes extra, Theodorus intra Eccleſiæ communionem & pacem dicebatur eſſe defunctus. Repoſuit verò idem Archi-Epiſcopos: *Quod dicitur à quibuſdam, quia in communione & pace Eccleſiarum defunctus eſt Theodorus, mendacium eſt & calumnia magis adversùs Eccleſiam. Ille enim in communicatione & pace Eccleſiarum defunctus eſt, qui uſque ad mortem rectæ Eccleſiæ dogmata & ſervavit, & prædicavit. Quod verò Theodorus non ſervavit, neque prædicavit rectæ Eccleſiæ dogmata, certum eſt etiam ex eis blaſphemiis*. Probavit ex Sancti Gregorii Epiſcopi Nyſſeni ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham litteris, Apollinario quoſdam Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopos de introductis duobus Dei filiis arguenti reſpondentibus: *Nullum eſt ejuſmodi dogma apud Chriſtianos, nec prædicatur*. Hæc in Theodorum Mopſueſtenum fuiſſe ab Apollinario dicta, & à Gregorio Nyſſeno reſponſa aſſerit Theodorus Cappadox, adeòque adſirmari à Gregorio Theodorum non vixiſſe in Eccleſiarum dogmate & pace, & proindè nec eſſe defunctum. Eccleſiam Catholicam, quouſq; Theodori memoriæ & nomini communicet, ait eiſdem Apollinariſtarum criminationibus manere obnoxiam, atque adeò per ejus ſynodalem damnationem rogat tandem liberari.

Verùm enim verò argumentum hoc erat ex duplici capite infirmum. Primò, non conſtat Apollinarii accuſationem in Theodorum proceſſiſſe. Patet ex ipſis verbis Sancti Gregorii Nyſſeni: *Neſcio à quo tale audierint, & ad quam perſonam reluctantur. Nondum enim cognovi eum, qui talia loqui auſus eſt*. Deindè, poteſt quis à recto Eccleſiæ dogmate devius mori in ejus pace: Nec enim quivis, ſed ſolus pertinax error Eccleſia expellit. Et à multis dicitur Theodorus ſenſiſſe tectum, & liberius dumtaxat fuiſſe locutus.

Poſt hæc Diodorus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Archi-Diaconus & Notariorum Primicerius legi poſtulavit Synodum Mopſueſtienſem, ſuperiùs explanatam, quæ demonſtrabat Theodorum fuiſſe poſt mortem eraſum è ſacris propriæ Eccleſiæ tabulis, locum iſtic ceſſiſſe Sancto Cyrillo, atque ità à propria Eccleſia aut propriæ Provinciæ Synodo damnatum. Eam legit Theodulus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Diaconus atque Notarius, & ad lectam noſtra Synodus eſt interlocuta: *Sufficiunt quidem, quæ dicta & probata ſunt, Eccleſiaſticam traditionem demonſtrare, eò quod oportet hæreticos & poſt mortem anathematizari. Et reliqua omnia, quæ mota ſunt, oſtendunt quemadmodùm ex prolixis temporibus Theodorus Mopſueſtenus propter impia ſua conſcripta & poſt mortem à Catholica Eccleſia ejectus eſt. Sed de his quidem paulò poſt ſententiam manifeſtemus*.

Examinatur cauſa Theodoreti Cyrenſis in Euſratefia Provincia Epiſcopi.

EXindè Synodus adgreſſa eſt ſecundum capitulum, cauſam Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi, qui Joanni magnæ Antiochiæ Epiſcopo, ſuo Patriarchæ, Epheſi adversùs veram Synodum adhæſerat, faverat Neſtorio, duodecim Sancti Cyrilli capitula acerrimè impugnarat, & quædam ſcripſiſſe atque egiſſe dicebatur pro Theodoro. Certè Eccleſiaſticam ſuam hiſtoriam clauſit Theodori laudibus, dicens triginta ſex annis ab illo geſtum Epiſcopatum, pugnatum inſigniter ac fructuosè adversùm Arianos, Eunomium, atque Apollinarium, & ſanctis Chriſti ovibus optimam herbam ſuppeditatam. Hiſtoriam ſuam ab Arii rabie inchoatam finiri ait *in morte hominum probatiſſimorum, Theodori ac Theodoti*, Patriarchæ Antiocheni. Fuit is Domini annus

annus quadringentesimus vigesimus quartus. (a)
L.6.Ep.31 Et hìc memoria lapsus est in Epistola ad Eulogium Alexandrinum ac Anastasium Patriarcham Antiochenum Sanctus Gregorius Magnus, dicens Hermiæ Zozomeni historiam finiri in laudibus Theodori; Theodoreti factum adscribit Zozomeno.

Itaque Photius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus ac Notarius ad præsentem Synodum legit varia Theodoreti adversùm Sancti Cyrilli anathematismos loca, item ex litteris ad monachos quædam, in quibus dictos anathematismos durè exagitat, uti plenos impietate Arii, Eunomii, Apollinarii, Valentini, Manichæi, & Marcionis, & adserentes inter Domini naturas factam esse unionem secundùm hypostasin, ac unitatem naturalem, id est, mixtionem, temperaturam, confusionem. Dicta Epistola Sanctum Cyrillum etiam arguit, quod adseveret Spiritum sanctum non ex Patre, sed ex Filio procedere, & addit: *Iste verò Apollinarii seminum fructus est, propinquat verò & Macedonii malignæ culturæ*. Tres dispares essentiæ gradus in Deo posuit Apollinarius, atque ità Spiritum sanctum à solo Filio, non à Patre dixit proximè, sed dumtaxàt per Filium procedere: Et hujus erroris Sancto Cyrillo adfricandi libidine seductus Theodoretus Apostolicum de ejus ex Patre & Filio, seu ex Patre per Filium processione dogma non erubuit verbis potiùs, quàm sensu atietare. Nunquam enim credidero Theodoretum de Divinis processionibus errasse.

Exindè lecta est Theodoreti ad Andream Samosatensem Antistitem Epistola, scripta ex civitate Ephesina post veræ Synodi Acta à Theodosio Augusto confirmata. Et Synodum & Principem culpat gravissimè, periclitari dicit fidem Christi & omnem Ecclesiam, ac adjungit: *Talem Synodum ludunt Ægyptii, & Palæstini, & Pontici, & Asiani, & cum his Occidens*, seu Occidentalis Ecclesia, præsertim Romana. Etenim Sancti Cyrilli, Juvenalis, Firmi, & Memnonis, per Ægyptiacam, Palæstinam, Ponticam, & Asiaticam diœceses Patriarcharum seu Primatum Acta synodalia Sanctus Celestinus Pontifex confirmarat.

Lecta item Theodoreti ad degradatum & relegatum Nestorium Epistola, dicens iniquè damnatum, lenocinantibus verbis consolans, spondens perpetuam amicitiam & adsistentiam, & adjungens de duodecim Sancti Cyrilli anathematismis, factaque inter ipsum & Ecclesiam Orientalem pace: *Nemo persuadeat Tuæ Sanctitati, quod ego Episcopalem Sedem cupiens, cohibendo oculos meos, tamquam orthodoxas suscepi Ægyptii litteras. Ut enim cum ipsa veritate dicam, sæpiùs eas perlegi, & subtiliter discussi, & hæretica illas amaritudine liberatas esse inveni, & timui quamdam maculam eis imponere*. Loquitur de fidei professione, quam cum Joanne Patriarcha pacem initurus Sanctus Cyrillus ad Antiochenam Synodum miserat: Istas professionis litteras dicit ab hæretica duodecim capitulorum amaritudine liberatas, ideòque pacem sine veritatis injuria factam. Hinc pergit de eisdem litteris in Epistola etiam hìc lecta ad Joannem Patriarcham: *Ægyptiacas litteras invenimus palàm contrarias duodecim capitulis, quibus usque ad præsens, ut alienis à pietate, repugnantes permansimus*. Ea damnat tamquam Apollinaristica, quæ dicunt Deum Verbum esse carnaliter carnem factum, adstruantque unionem secundùm hypostasin & unitatem naturalem.

Lecta tandem est Theodoreti ad Joannem Antiochiæ Patriarcham de Sancti Cyrilli morte infamis & scelerata Epistola, nequaquam Theodoreto, sed gentili quopiam nebulone digna, ideòque radenda potiùs ex actis synodalibus, quam hìc recitanda. Et post lectam Synodus est interlocuta: *Ex his, quæ Theodoretus impiè conscripsit, miranda est subtilitas sancti Chalcedonensis Concilii. Sciens enim ejus blasphemias, prius quidem multis sæpiùs usa est contra eum exclamationibus; posteà verò non aliter eum suscepisset, nisi prius anathematizasset Nestorium & ejus blasphemias, pro quibus anteà scripsit defendens eas*. Labi in quibusdam interlocutionem, infrà patebit.

Fateor in hisce Scriptis lapsum esse etiam Theodoretum. Distinguenda sunt tempora: Tempora inita inter Sanctum Cyrillum & Joannem Antiochenum pace priora, & tempora ipsa posteriora. Prioribus variè in Sanctum Cyrillum, ejus capitula, Ephesinam Synodum, Romanamque Ecclesiam verbo, scripto, opere deliquit omninò Theodoretus; posterioribus nihil penitùs, nisi quod Sancti Cyrilli anathematismos probare, & sua in ipsos dicta & scripta noluerit damnare. Et quidem de ista scelerata Epistola rectè advertit Scholiastes marginalis: *Hæc Epistola non videtur esse Theodoreti, sed potiùs ab hæreticis conficta, & vel ex eo falsitatis convincitur, quia Joannes Antiochenus obiit ante beatum Cyrillum. Nam exstat cum Epistola ad Domnum Joannis successorem lecta in Concilii Chalcedonensis Actione decima quarta, qui Domnus suffectus fuit in locum prædicti Joannis jam defuncti*. Agit ista Cyrilli Epistola de causa Athanasii Episcopi Parrhensis. Et de familiaribus inter Theodoretum ac degradatum Nestorium litteris scribit in libro de Sectis Leontius Scholasticus Byzantinus: *Sciendum & illud, circumferri quasdam Theodoreti & Nestorii Epistolas, in quibus sese mutuò excipiunt, sed fictitiæ sunt, & fingunt eas hæretici, ut earum ope Synodum* Chalcedonensem *oppugnent*. Quod à Nestorio plenè recesserit, ipsum ex animo damnarit, & pacem integram cum Sancto Cyril-

(a) Ad an. usque 424. Theodoti vitam protrahit hic P. Lupus. Refert Photius à Cod. 52. Epistolam Sisinnii C. P. & Theodoti Antiocheni ad Episcopos Pamphiliæ cum hac inscriptione: *Sisinnius, ac Theodotus, & universa S. Synodus, quæ Dei gratia in magna urbe Constantinopolitana coacta est consecrandi gratia Dei amantissimi Episcopi Sisinnii*. At Sisinnius consecratus est Episcopus post obitum S. Attici an. 426. die 28. Febr. ex Socrate lib. 7. cap. 26. Ex his moritur Theodotus an. 427. Sisinnio Constantinopoli sedente, qui nondum biennio exacto 24. Decembr. Hierio & Ardabure Coss. an. eodem 427. decessit. Hinc Photius Codice 31. agens de Theodoreto mortuum Theodotum scribit, quando *Constantinopoli sacrorum Antistes Sisinnius fuit*. *Noris hist. Pelag. lib. 2. cap. 4.*

Cyrillo fecerit, testatus est in Constantinopolitana cum Severianis Episcopis collatione Hypatius Ephesiorum Episcopus, ac ipse Theodoretus in litteris ad Sporatium, in litteris ad Dioscorum Sancti Cyrilli Successorem, & in litteris
Ep. 83. 86. ad Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum. Etiam cum Romana Ecclesia plenam pacem iniit. Liquet ex ejus ab iniquo Ephesini latrocinii judicio ad Sanctum Leonem Magnum Pontificem appellatione, variis ad eumdem & Dominos Cardinales Epistolis, Romanum Primarum insigniter profitentibus, nec non egregio ejusdem Pontificis ad ipsum Responso. Quod Sancti Cyrilli Capitula seu Anathematismos recipere, & à suis in illa Scriptis recedere nunquam voluerit, non est mirandum. Ad istud à Synodo Chalcedonensi coactus non fuit. Rationem dat laudatus Leontius: *Obiiciunt Acephali, cur Chalcedonensis Synodus à Theodoreto non postulaverit, ut scripta sua, quæ adversùs duodecim Sancti Cyrilli capitula composuerat, anathematizaret? Respondemus ob id non tam accusandam Synodum, quam ipsum Cyrillum, hominem sanctum. Nam is, communicatione cum Orientalibus & ipso Theodoreto constituta, non postulavit ab eo, ut anathemate scripta sua, quæ contra duodecim capitula facta fuissent, everteretur. Quod igitur ipse Cyrillus, vir sanctus, non fecit, ob ejus intermissionem an Synodus culpari meretur?* Quocircà licèt Theodoretus omninò graviter excesserit, omnia tamen præsentis Synodi in ipsum fundamenta non sunt penitùs firma.

COLLATIO VI.

A Sexta Collatione, facta quarto decimo Calendas Junias, Diodorus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus & Notariorum Primicerius tractari postulavit tertium capitulum, Ibæ Episcopi Edesseni famosam Epistolam, *quam quidam præsumebant dicere susceptam à sancto Concilio Chalcedonensi, verbis usi unius vel duorum religiosissimorum Episcoporum, qui in eodem sancto Concilio convenerunt, quasi pro eadem Epistola dictis, cùm alii omnes non ejusdem facti sint voluntatis.* Eam synodaliter examinandam & judicandam mox legit Theodotus Diaconus & Notarius Ecclesiæ Constantinopolitanæ.

Epistola varia habet capita. Primò, dicit scriptis ac ubique sparsis ultrò citròque nocivis libellis atque Epistolis scandalosè inter se pugnasse Nestorium & Cyrillum. Ab illo Pauli Samosatensis, ab hoc Apollinarii virus fuisse resuscitatum. Hic etenim scripsit, quod *ipse Deus Verbum factus sit caro, & non sit differentia inter* adsumptæ humanitatis *templum, & inhabitantem in eo.* Secundò, arguit Cyrillum, quod duodecim capitula impietatis plena scripserit, utporè dicentia ex Domini nostri Divinitate & humanitate conflatam esse unam naturam. Etenim tertium capitulum inter ipsas factam dicit, non unionem, sed unitatem naturalem. Tertiò ait, quod ad frænanda hæc scandalosa certamina Theodosius Augustus indixerit Ephesinam Synodum, mandans & Nestorii libros & Cyrilli Anathematismos æqua sorte discuti & judicari. Quartò, quod Cyrillus repertos Ephesi ante inchoatam Synodum Episcopos auro corruperit, ante Joannis Patriarchæ Antiocheni adventum ex ipsis Pseudo-Synodum coegerit, & Nestorium degradare ut hæreticum attentarit *judicio & quæstione non facta.* Quintò, quod post duos dies adveniens cum suis Episcopis Patriarcha Joannes Cyrilli Capitula damnarit uti hæretica, ipsum ut hæresiarcham degradarit, & illi cooperatos Episcopos excommunicarit. Sextò, *quod post tantam confusionem* unusquisque Episcopus in suam civitatem sit reversus. Excepto tamen Nestorio: *Quoniam odio habebatur suæ civitati.* Septimò, quod exindè *mansserit Orientalis Synodus non communicans Episcopis communicantibus Cyrillo. Et propter hoc tribulatio multa facta est inter eos, & in certamine Episcopi ad Episcopos facti sunt, & populi ad populos. Et ex hoc maleloquia multa contra nos facta sunt tam Paganorum, quàm hæreticorum. Nec audebat aliquis de civitate in civitatem, & à provincia in provinciam ire, sed unusquisque proximum ut inimicum prosequebatur.* Orientales Episcopi & populi Ægyptios uti Apollinaristas, Ægyptii conviciabantur Orientales uti Nestorianos. Et hac occasione quidam abusi privatas inimicitias sub religionis prætextu fuerunt ulti. *Quorum unus fuit nostræ civitatis tyrannus,* Rabbulas Edessenus Episcopus, *ausus Theodorum Mopsuestiæ Episcopum*, celeberrimum totius Orientis Doctorem, palàm uti Nestoriani dogmatis fontem anathematizare. Octavò, Epistola accusat eundem Rabbulam, quod audaciam purgaturusè Theodori libris varia capitula collegerit, & ad varias Ecclesias examinanda & damnanda miserit. Rei seriem habes apud Liberatum Archi- Cap. 10.
Diaconum Ecclesiæ Carthaginensis. Nonò, quod hæc ex vetusto in Theodorum odio Rabbulas attentarit, utporè olim ab ipso in nescio qua Synodo confusus de nescio quo argumento & convictus. Decimò, Theodorum variè laudat: Quod fuerit beatus veritatis Prædicator, & Ecclesiæ Doctor; quod non solùm in vita sua percusserit hæreticos in veram fidem suam, sed & post mortem arma spiritualia filiis Ecclesiæ in suis libris reliquerit; quod suam civitatem ab errore ad veritatem converterit; quod etiam longè distantes ac ægrotantes Ecclesias sua doctrina erudiisset. Et hæ sunt Theodori laudes, quas suscepisse dicitur sancta Synodus Chalcedonensis. Nulla enim Theodori istic facta est mentio, nisi ab hac lecta ad Patres Epistola, quæ undecimò ait tandem factam esse pacem inter Cyrillum ac Joannem, & communicantes illis Ecclesias, & veram Dominicæ Incarnationis fidem jam plenissimè apud omnes vigere.

Exindè Calonymus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus ac Notarius legit Sancti Procli Episcopi Constantinopolitani ad Joannem Patriarcham Antiochenum litteras, quibus illum de nimia circa fidem orthodoxam & subjectos Episcopos negligentia arguit, quoniam Ibas Edessenorum Episcopus quædam impiissima capitula, suo ad Armenios tomo subnexa, fido testimonio asseratur transtulisse in linguam Syriacam, & variis Ecclesiis transmisisse cum scandalo

dalo & periculo plurimorum: Cum gravi obloquio totius Regiæ civitatis, ac nominatim viri longè eminentissimi, Sancti Dalmatii, Presbyteri & Archi-Mandritæ. Rogat induci & cogi ad subscribendum suo ad Armenios tomo, damnanda subscripta capitula, purgandum sese apud Ecclesias, & ipsarum scandalum auferendum. Capitula ista erant deflorata ex libris Theodori, adeòque uti illa, ità ipsorum laudatricem Epistolam Sanctus Proclus damnavit. Fundamentum hoc adversùs Epistolam esse insigniter validum præsens Synodus judicavit.

De Theodori capitulis in linguam Syriacam translatis, & ad varias Ecclesias transmissis, reverà fuerat Ibas frequenter accusatus. Primò ab Ecclesiæ Edessenæ Clericis & militibus Constantinopoli apud Theodosium Augustum & Sanctum Proclum Episcopum, qui tunc scripsit ad Joannem Antiochiæ Patriarcham litteras jam dictas. At Joannes eis motus non fuit, nec monuit Ibam. Quare iidem Clerici & milites secundò accusarunt Ibam apud Domnum Patriarcham, Joannis successorem. Quo etiam negligente, aut potiùs Ibæ partibus favente, facta est tertia accusatio apud memoratum rursùs Principem, & Sanctum Flavianum, Sancti Procli successorem, qui Photio Tyri, Eustatio Beryti, ac Uranio Himerorum Episcopo causa delegarunt, ac judicii adsistentes & executores dedere Damascium virum spectabilem, Notatiorum Tribunum, & Eulogium Diaconum Ecclesiæ Constanstinopolitanæ, qui Ibam & ejus accusatores ex Edessa Osrhoenæ Provinciæ Tyrum in primam Phæniciam judicandos transportarunt. Judicium fuit Beryti institutum: Et quoniam de spreta Ephesina Synodo, culpatisque Sancti Cyrilli persona & duodecim Capitulis præcipua erat quæstio, compendiosa purgatione utens Ibas adseruit se post factam Ecclesiarum pacem nihil mali de illis sensisse aut dixisse. Ità absolutus fuit, remissusque in sedem, eà tamen lege, ut palàm in sua Ecclesia anathematizaret Nestorium cum omni suo dogmate, & Ephesinam Synodum, ut directam à Spiritu sancto, & Nicænæ per omnia parem profiteretur. De Cyrilli Capitulis nihil fuit exactum, quod ipse in pacis transactione Sanctus Cyrillus nihil de ipsis ab Orientalibus Episcopis exegisset. Et hinc sedi redditus Ibas non cessavit damnare Capitula, atque ideò ab Ephesino latrocinio fuit tamquam Ephesinæ Synodi prævaricator degradatus unà cum Domno suo Patriarcha, & in ejus locum Nonnus est ordinatus. Damnatus fuit ob duo. Primò ob damnata Cyrilli Capitula etiam post Synodum Berytensem. Secundò, quod in eadem Synodo adserens se post Ecclesiarum pacem nihil mali de Sancto Cyrillo, ejus Capitulis, aut Ephesina Synodo dixisse, esset palàm mentitus. Etenim famosa ad Marim Epistola, tria ista nigerrimè culpans, est ista pace manifestè posterior. Verùm à latrocinii sententia ad Chalcedonensem Synodum appellavit Ibas, retractata fuit istic ejus causa, absolutus ipse, sedique & dignitati restitutus. Lecta ibidem fuit famosa Epistola, nec damnata, ideòque Capitulorum defensores dixere probatam, & à nostra Synodo sine Chalcedonensis prævaricatione non potuisse damnari. Palmare id erat pro ipsa fundamentum.

Verùm apud præsentem Synodum intercesserunt Theodorus Cæsareensis in Cappadocia, Andreas Ephesiorum, Megethius Heracleæ in Thracia, & Eusebius Tyriorum Archi-Episcopi, dicentes unius aut paucorum Episcoporum in generali Synodo interlocutionem haberi non posse pro synodali judicio. Dixere paucissimos Chalcedone Episcopos Ibæ uti innoxio fuisse suffragatos: Plerosque ejus senium & longam calamitatem miseratos, atque ità illum ut pœnitentem, aut certè ut imposita crimina abnegantem fuisse ab ipsis in gratiam susceptum. Susceptam dixere solam ejus personam, non verò Epistolam, idque & à Berytensi Synodo & à Chalcedonensi. Etenim ab utraque jussus est ejerare Nestorium, & profiteri Ephesinam Synodum, quod quid fuit aliud quàm Epistolam ejerare? Et sanè Berytensis Synodus Epistolam quidem sibi recitari audivit, attamen injudicatam dimisit, immò & indiscussam. Omnem Ibæ litem tamquam mediatrix pacificè transegit. Et vix aliud fecit Synodus Chalcedonensis.

Quæ omnia largiùs probari volens Synodus nostra per Calonymum Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconum & Notarium legi sibi jussit præcipua Ecclesiæ monimenta pro Dominica Incarnatione: Acta Ephesinæ Synodi, decretum fidei & reliqua Acta Concilii Chalcedonensis, Symbolum Nicænum & Constantinopolitanum, Sancti Cyrilli Capitula, & duas ad Nestorium Epistolas, Sancti Celestini Pontificis litteras adversùs Nestorium, litteras dogmaticas Sancti Leonis Magni ad Sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum: & quoniam contraria ad invicem posita clariùs elucescunt, etiam Nestorii litteras ad Sanctum Cyrillum. Istis regulis, Synodo præsertim Chalcedonensi, contulit Ibæ Epistolam, in undecim capitibus discordem ostendere conata est, & solennissima acclamatione damnavit: *Hæc omnes dicimus, Ibæ Epistola hæretica est; Epistolam, quæ dicitur Ibæ, omnes condemnamus. Istam omnes anathematizamus. Epistola aliena à Synodo est, Epistola contraria definitioni est, tota Epistola hæretica est, tota Epistola blasphema est. Qui hanc non anathematizat, hæreticus est: Qui illam suscipit, hæreticus est. Epistolam Sancti Chalcedonensis Concilii definitio condemnavit. Qui eam suscipit, non confitetur Deum Verbum hominem factum. Qui eam suscipit, Cyrillum non suscipit. Qui Epistolam suscipit, Sanctos Patres Chalcedonenses rejicit.* Acclamatum est etiam huic articulo: *Scriptor Epistolæ hæreticus ostenditur & calumniator.*

Dixi de Synodo nostra: *Ostendere est conata.* Reverà enim de singulis undecim capitibus non ostendit. In quibusdam detorsit Epistolam in sensum à Scriptoris mente alienum, & injuria adfecit. Faciliter id ostendi possit, sed res longa est, & odiosissima. Remitto ad Facundum Hermianensem, at cum discretionis spiritu, recta à curvis prudenter discriminante, legendum. Nestorii, licèt non dogma, tamen personam omninò defendit, sanctamque Ephesinam Synodum

& San-

& Sancti Cyrilli duodecim Capitula omninò pessimè calumniatur Epistola, ideòque justissimè est damnata. Errat Leontius Scholasticus etiam Ibæ personam fuisse damnatam. Lapsum credo ex hisce adclamationis verbis: *Epistola hæretica est: Scriptor Epistolæ hæreticus ostenditur.* Quod si verum fuerit, non minùs Ibas, quàm Theodorus potuit damnari. Utrumque conciliare conatur Cyphaici contra sacras imagines conciliabuli orthodoxa refutatio, lecta & probata per septimam Synodum: *Sacratissimi Patres, qui in quarta & universali sancta Chalcedonensi Synodo congregati sunt, Epistolam quidem, quæ dicitur Ibæ Episcopi Edessæ ad Marim Persam, anathematizaverunt, veluti Nestorio concordantem; similiter & quintæ Synodi Patres: Ibam autem nequaquam. Non enim verum apparuit, quod Ibæ fuerit Epistola. Hinc in anathematismis non Ibam anathemati submiserunt, sed Epistolam, quæ dicebatur Ibæ. Dicebatur enim, licèt non esset.* Scabrosam quæstionem relinquamus. Cap. 6.

COLLATIO VII.

AD trium Capitulorum damnationem videbantur omnia abundè parata ac instructa, verùm duo oberant: Auctoritas Romani Pontificis adversa & contradicens, atque Ecclesiæ sub Justino Augusto, Acaciani schismati exstinctore, pacificus status, sub quo Capitulorum damnatores nec mutire ausi fuerant, sed suppressi tamquam Synodi Chalcedonensis prævaricatores. Justinianum Capitula damnantem multi dixerunt à paterna pietate degenerasse. Et reverà sine Romano Episcopo adunati Episcopi sunt oves sine Pastore, nec Synodum faciunt, sed damnatum conventum. Hinc igitur ad septimam collationem, factam septimo Calendas Junias, Justinianus Augustus legavit Constantinum sacri Palatii Quæstorem, exhibiturum documenta, ex quibus luceat & Justinum Augustum, Justiniani Antecessorem & patruum, & præsertim Vigilium Pontificem, fuisse semper constantes ac firmos capitulorum damnatores.

Primò itaque Constantinus Quæstor exhibuit, & Diodorus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus & Notariorum Primicerius legit Edictum, quo Vigilius Pontifex Rusticum, suum ex fratre nepotem, & Sebastianum, Romanæ Ecclesiæ Diaconos Cardinales, nuper degradarat. Unica damnationis causa fuerat, quod qui trium Capitulorum damnativum judicatum, scriptum à Pontifice ad Mennam Regiæ civitatis Patriarcham, probassent, laudassent, ubique terrarum seminassent, jam à Felice Gillitani in Africa monasterii Hegumeno seducti damnarent, tria Capitula defenderent, ad varios Episcopos scripsissent Vigilium cecidisse in Synodi Chalcedonensis prævaricationem, atque ità omnes sub cœlo Ecclesias & Romanam Rempublicam turbassent insigniter, ac etiamnum turbarent. Et quidem Rusticus Theodorum non solummodò damnari, sed & exhumari, atque cum toto territorio incendi dignum, & Vigilii de illo judicatum esse quasi cœlo lapsum, plenis ubique buccis cantitarat.

Lecta etiam est ejusdem Pontificis ad Valentinianum Tomitanæ in Schytia civitatis Antistitem Epistola, trium Capitulorum damnativum judicatum confirmans, & expurgans à calumnia, qua per Rusticum & Sebastianum, tunc needùm degradatos, sed à ministerio dumtaxàt suspensos, spargebatur etiam Theodoreti ac Ibæ personas damnare. Quam calumniam nostræ etiam Synodo malè impingit in libro de Sectis Leontius Scholasticus Byzantinus. Valentinianum Vigilius rogat, ne deinceps Rustico & Sebastiano, aut eorum complicibus per litteras communicet, aut ipsorum mendaciis credat. Cap. 6.

Lecta est & similis ad Aurelianum Arelatensis Ecclesiæ Metropolitam Epistola, quâ Vigilius præstat istud ipsum, & seriò profitetur sese, quod Rusticus & Sebastianus garriebant, à Synodi Chalcedonensis fide, aut aliis legitimis definitionibus in suo judicato non recessisse. Ex hisce Epistolis abundè patere Vigilii Pontificis ac omnis Romanæ Ecclesiæ mentem, & ipsum Episcopis in hac Synodo congregatis, licèt non per Legatos, tamen per hasce litteras præsidere existimavit Justinianus. At fallebat semetipsum. Etenim judicatum dumtaxàt usque ad futuram Synodum & pleniorem indaginem interloquebatur de tribus capitulis, & postmodùm Vigilius definitivum Constitutum emiserat, quo judicatum jam cassatum cassabat denuò, & constanter edicebat tria Capitula, Theodori præsertim personam, non posse damnari.

Lecta tandem sunt Acta publica, apud Antiochenæ civitatis Defensorem confecta, accusantia Andronicum Ecclesiæ Cyrensis Presbyterum, ac Georgium ejusdem Diaconum, quod Theodoreti sui olim Episcopi imaginem imposuissent rhedæ, ac solenni per civitatem processione deduxissent, psallentes & ostendentes se esse ejusdem fidei: Accusantia item Sergium ejusdem civitatis Episcopum, quod ad Episcopatum evectus mox Diodori, Theodori, Theodoreti, ac Nestorii, quasi martyris, festum instituisset, celebratum insigni synaxi. Factum id fuerat sub Justino Augusto, qui Indignatus Sergium Episcopatu ejecit, & nunquam voluit restitutum. Ità Dionysius Seleuciensis, Hermogenes Constantinopolitanæ, ac Heraclius Antiochenæ Ecclesiarum Presbyteri coram præsenti Synodo sunt testati, atque indè Constantinus Quæstor intulit etiam Justinum Augustum tribus Capitulis fuisse adversatum, adeòque Justinianum à piissimi Patrui vestigiis non declinasse. Hinc interim vides sacrarum imaginum venerationem sempe in Ecclesia viguisse.

COLLATIO VIII.

OCtava & ultima Collatio, facta quartò Nonas Junias, tandem processit ad definitivam trium Capitulorum condemnationem, promulgavitque Decretum elegans, eruditum, habens capita varia. Primò, protestatur sibi non deesse

deesse Romanum Episcopum, adeòque sese à verâ & legitima Synodo emanasse. Secundò, profitentur quatuor priorum, Chalcedonensis præsertim, Synodorum fidem, cæterasque legitimas definitiones: Profitetur adversùs Capitulorum defensores clamantes ea fine Synodi Chalcedonensis prævaricatione non posse damnari. Tertiò, damnat tria Capitula, personam præsertim Theodori, à quo plusquam à dæmonibus Christus Dominus fuit blasphematus. Quartò, definit Episcopos in Ecclesiæ Catholicæ pace defunctos posse omninò damnari post mortem, & edicit fundamenta: *Augustini religiosæ memoriæ, qui inter Africanos Episcopos resplenduit, diversæ Epistolæ recitatæ sunt, significantes quod oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Talem autem Ecclesiasticam traditionem & alii Africani reverendissimi Episcopi servaverunt. Sed & Romana sancta Ecclesia quosdam Episcopos & post mortem anathematizavit, licèt pro fide in vita sua non essent accusati. Et utrumque apud nos habita gesta significant.* Et huc præsertim respexit Andreas Rhodiorum Metropolita dicens ad Synodum Florentinam: *Augustinus præclarissimus Doctor Latinorum, quem sancta quinta Synodus recepit.* Neque enim modica laus est à generali Synodo produci in ipsius principalis Decreti confirmatorem.

Sess. 7.

Romanæ Ecclesiæ, Episcopos in Ecclesiæ Catholicæ pace defunctos post mortem damnantis, exempla non adduxit hæc Synodus, aut sanè synodalium Actorum Digestor prætermisit: Vellemus ipsa audire. Quidam adducunt exemplum Marcelli Episcopi Ancyrani: Verùm ille adhuc vivus à Sancto Athanasio abjectus fuit, adeòque licèt in Romanæ ac Latinæ, non tamen in Orientalium Ecclesiarum pace defunctus. Sanctus Nicephorus Patriarcha Constantinopolitanus in duodecim adversùm Iconoclastas capitum libello adducit Eusebium Cæsareensem Episcopum, primæ Palæstinæ Metropolitam, quem à Nicæna receptum damnavit post mortem Synodus Alexandrina. Verùm nec ille est mortuus in pace Ecclesiæ, utpotè *qui fuit Arianæ insaniæ Princeps, & plura ac pejora, quam omnes Ariani, in Filium Dei & Dominum nostrum & Deum contumeliosè & impiè protulit, & eum creatum ac factum esse malè & impiè docuit.* Fuit Dux omnium tragædiarum in Sanctum Athanasium, ac in Sanctum Eustatium Patriarcham Antiochenum. Nostræ tamen Synodo palàm favet Arcadii & Honorii Augustorum Lex ad Senatorem Prætorio Præfectum, extans in codice Theodosiano, statuensque hæresin esse crimen publicum, & quidem læsæ majestatis, ac proindè post mortem accusari posse: *Nam in criminibus majestatis licet memoriam accusare defuncti.* Palàm etiam in Epistola de Ariminensi ac Seleuciensi Synodis favet Sanctus Athanasius, alloquens factionem Eusebianam, de erroneo dogmate suos Antecessores Episcopos, in Ecclesiæ pace defunctos, inverecundè damnantem: *Quod si illi malè senserunt, & suis scriptis orbem terrarum seduxerunt, cesset omninò eorum memoria, & Scripta eorum abjiciantur. Et vos ipsi, & eruite reliquias eorum de monumentis, ut ab omnibus intelligatur & illos fuisse seductores, & vos esse parricidas.* Quod nempe Eusebiani Patres suos falsò accusarent. Decreto suo nostra Synodus adjunxit quatuordecim Capitula, laudata & lecta in Sancti Martini primi Pontificis Lateranensi Synodo, ac superiùs explanata.

Cap. 1.

L. 16. tit. 5. c. 40.

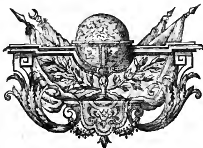

BENE-

BENEVOLO LECTORI.

Ephesini & Concilii & Latrocinii , nec non & Synodi Chalcedonensis Actiones edisserere destiti , ipsarum compendio contentus , Lectori studens de brevitate placere . Verùm amici suaserunt eas largiùs exponi . Et reverà in ipsis latent non spernenda Ecclesiasticæ eruditionis arcana . Hinc persuasus adjunxi Appendicem.

APPENDIX

Ad sacrosanctum Concilium Ephesinum.

ACTIO I.

AD primam Actionem , factam post decimum tertium Theodosii secundi & tertium Consulatum Valentiniani tertii Augustorum , anno Domini quadringentesimo trigesimo secundo , Celestini Pontificis quinto , decimo Calendas Julias , in Deiparæ Virginis Ecclesia Primatiali, loqui cœpit Petrus Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter ac Notariorum Primicerius. Omnia huc usque inter Nestorium ac Sanctum Cyrillum Acta & Disputata, eorum ad Romanam Ecclesiam & Celestinum Pontificem ultrò citròque querelas ac legationes , nec non Celestini de illis judicium exposuit , ideòque litteras judicium istud continentes postulavit Legi .

Verùm Juvenalis Hierosolymæ Episcopus intercessit : *Legatur primùm Christianissimorum nostrorum Imperatorum Edictum ad omnes Metropolitanos , rebusque , quas nunc tractare incipimus , velati fax quædam præluceat* . Erant sacræ litteræ Episcoporum ad Synodum tractoriæ , in prima hujua Synodi parte existentes cum hac subnotatione : *Lectæ sunt hæ publicè , & relatæ inter Acta , quæ gesta sunt Ephesi à sancta & generali Synodo , propter impium Nestorium congregata* . Eaa legit laudatus Petrus . Romanum Imperium summoperè olim venerata est Ecclesia ex causis variis , ideòque Divales Augustorum , dummodò sacris Ecclesiæ Canonibus essent conformes, & illos dumtaxàt exequerentur , ante dogmaticas Romani Pontificis litteras in generalibus Synodis permisit legi .

Hìnc Firmus Cæsaræ in Cappadocia Archi-Episcopus, Ponticæ Diœceseos Primas , est locutus : *Reverendissimus Ephesinæ civitatis Episcopus Memnon nobis exponat , quot elapsi jam sint dies post nostrum in hanc civitatem adventum* . In sanctum Pentecostes Festum , diem septimum Junii , fuerat convocata Synodus ; verùm ob adsectatas Joannis Patriarchæ Antiocheni moraa hoc usque dilata. Hinc Memnon reposuit : *A præfinita die in piis & religiosis* Augustorum Principum *litteris prætererunt sexdecim dies* .

Exindè Sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, Sancti Celestini Pontificis Legatus & Vicarios Synodi Præses , edixit Joannem jam abundè exspectatum, Episcoporum multos infirmari, ex tædio quosdam jam discessisse, ideòque Nestorianarum quæstionum examen tandem inchoandum. Et addidit : *Chartulæ illæ , quæ ad præsens institutum faciunt , ordine recitentur , maximè verò eum alterum jam Christianissimorum nostrorum Imperatorum Decretum , per Candidianum illustrem Domesticorum Comitem prælectum , severè jubeat , ut quæ ad fidei quæstionem spectant discutiantur , & citrà omnem cunctationem definiantur* . Ex quo lucet non solam tractoriam fuisse lectam , sed & sacras Divales ad Synodum litteras , quarum Epigraphe : *Sacra ad Sanctam Synodum missa per Candidianum Comitem Domesticorum , cui ser-*

van-

vandi ordinis cura demandata erat. De hac, nequaquam de tractoria dictum ſuit à Juvenali Hieroſolymæ Epiſcopo : *Veluti ſan quædam prælucеat*. Neqne enim tractoria, ſed ſola Divalis Sacra Synodo præſcribebat gerendorum ordinem, ideòque ſola tamqnam ſax poterat prælucere. Et ità patet tam Acta ſynodalia, quàm Juvenalis interlocutionem eſſe hìc mutila & manca.

Suppleri debent ex Candidiani Comitis apud Joannem Patriarcham Antiochenum querimonia: *Optabam equidem, Pietate tua coràm conſtituta, totaque Synodo in unum ſimul coacta, Divinorum noſtrorum Imperatorum litteras enbibere, ut omnia, quæ ab ipſis mandata ſunt executioni mandarentur. Cæterùm cùm ante quinque proximos hoſce dies revereadiſſimus Epiſcopus Cyrillus, & Memnon hujus civitatis Epiſcopus, & qui cum ipſis ſunt reverendiſſimi Epiſcopi, in Eccleſia conveniſſent, à me probibiti ſunt, ne contra Dominorum noſtrorum & piiſſimorum Imperatorum Decreta conſeſſum inter ſe facerent, atque moniti ut omnium veſtrum eaſpectarent adventum; illi autem ut Sacram prælegerem, efflagitarunt. Cùm verò id recuſarem propter Sanctitatis tuæ abſeatiam, quodque multi prætereà Epiſcopi & Metropolitæ necdùm adveniſſent, coegerunt me illi, ſe ignorare adſerentes quid à Dominis noſtris præceptum eſſet. Metu ergò coactus, ne turbæ cujuſpiam aut ſeditionis occaſionem præberem, ipſis congregatis Sacram legi. Veruntamen etiam deceſſurus & præſens ipſos conteſtatus ſum, ne præceps aliquid agerent, quemadmodum multi ſanctiſſimi Epiſcopi, qui unà mecum ad ipſos introierant, compertum habent. Illi verò conteſtationem eam nihil morati, omnia pro ſuo arbitratu egerunt.*

Pergit Candidianus: *Lecta Sacra, omnes applauſerunt, ità ut non dubitarem, quin verè omnibus, quæ à piiſſimis Imperatoribus noſtris ſancita fuerant, morem eſſent geſturi: Et eam ob rem gaudio perfundebar. Verùm cùm poſteà rogarem, ut litteris parerent omnes, nullus audire me ſuſtinere voluit. Sed & religioſiſſimos Epiſcopos, quos ſanctiſſimus Neſtorius miſerat, cæteroſque qui comites ei adjuncti fuerant, non abſque ignominia enegerunt. Me quoque, cum precibus obnoxiùs inſtarem, veluti cui tum ipſorum placitis nihil commune eſſet, è ſuo conſeſſu eapulerunt. Sed neque Admonitorium, quod religioſiſſimi Epiſcopi ad ipſos deſtinaraat, legi permiſerunt: Quemadmodùm ſanctiſſimi Epiſcopi norunt, quibus mecum hiſce intereſſe contigit, qui teſtaatur etiam quæ à me convenienter geſta fuerunt. De his autem omnibus orbis terræ Dominos certiores fecimus, ſignificantes Sanctitatis tuæ, ſanctiſſimorumque Epiſcoporum, qui tecum ſunt, adventum nos enpectare.*

Quod ipſe Domeſticorum Comes, Principis in Synodo Vicariusae Legatus, diretricem Synodi Sacram legat, eſt res inaudita. Quis inferior Imperii miniſter legere conſuevit. Epiſcoporum diſcordiæ debemus hanc novitatem. Sanctum Cyrillum Synodo præſidere oderat peſſimè omnis Secta Neſtoriana, ideòque coactam ab illo primam Actionem ingreſſus eſt cum aliquot Neſtorianis Epiſcopis Comes Candidianus, adſeverans ſine Principis Sacra non poſſe inchoari Synodum, & de omnium agendorum, utpoiè ſacris mandatis adverſaturorum, nullitate proteſtatus. Verùm Principis mandata à ſe ignorari allegarunt omnes Epiſcopi, & addiſci non poſſe niſi ex Sacra, ideòque poſtularunt atque impetrarunt legi. Ità aſtutum Candidianum, qui ſuſpenſa Sacræ lectione ſperarat ſuſpendere & Synodum, in ejus ipſius aſtutia ceperunt. Etenim Sacra mox poſt lapſum Pentecoſtes diem mandabat ſine mora diſcuti ante omnia ac definiri fidei orthodoxæ negotium, & Candidianum, utpotè hominem laicum, ſoli paci & ordini ſervandis attentum, illi nullatenùs miſceri. Hìnc licèt ille Sacram nec alteri legendam, nec Actis inſerendam vellet tradere, proclamans ad Joannis Antiocheni adventum, procedendum cenſuerunt Primates Epiſcopi, & proceſſerunt. Indignatus ille exivit cum Epiſcopis Neſtorianis, & quia proteſtatus exivit, ubique ebuccinavit ſe fuiſſe Synodo expulſum. Neſtorianæ factionis Admonitorium ſeu proteſtatio legi ad Synodum certè non merebatur.

Sanctus itaque Cyrillus ex Comitis Caodidiani & aſſeclarum Epiſcoporum inſolentia judicavit abundè patere Neſtorii contumaciam, ideòque non citandum ulteriùs, ſed ex Sacræ Præſcripto inchoandum fidei examen, & ante omnia legendas chartas præſenti ſcopo neceſſarias. Verùm Theodotus Ancyræ Epiſcopus, primæ Galatiæ Metropolita, interceſſit. *Schedorum lectio ſuo tempore ſervetur, nunc verò curandum eſt, ut piiſſimus Neſtorius ſynodicis Actis præſtò ſit, ut ea, quæ ad religionem pertinent, communi omnium ſententia & conſenſu conſtituantur.* Cum calumnioſis hominibus agi norat Theodotus, ideòque nullum voluit prætermitti juris apicem, contumacem & turbulentum Neſtorium citari juxtà Canones, & anteà nihil litterarum legi, nihil diſcuti quæſtionis, nihil definiri. Quod conſilium placuit & Synodo, & Sancto etiam Cyrillo.

Heſterno die per Hermogenem Rhinocururæ in Ægypto, Athanaſium Paraliæ in Piſidia, Petrum Parembolorum, & Paulum Lampæ in Creta Epiſcopos citatus fuerat in diem hodiernum Neſtorius, reſponderatque : *Mecum deliberabo, & ſi quidem venire me oportuerit, veniam.* Aderant ipſi & ſex aut ſeptem alii Epiſcopi, itidem dicentes: *Deliberabimus, & ſi quidem ità viſum fuerit, craſtina die accedemus.* Ex quo vides primam Synodi Actionem fuiſſe heri indictam.

Verùm nullus Neſtorius aut Neſtorianus comparuit. Hìnc ad quatuor laudatorum Epiſcoporum de facta citatione atteſtationem reſpondit Flavianus Archi-Epiſcopus Philippenſis: *Abeant rursùs alii nonnulli ex religioſiſſimis Epiſcopis, qui Neſtorium denuò adeſſe, nec non ad ſanctam Synodum accedere moneant.* Et miſſi ſunt Theodulus Heluſæ in Palæſtina, Anderius Cherroneſi in Creta, ac Theopemptus Cabaſorum in Ægypto Epiſcopus, unàque Epaphroditus Lector ac Notarius Hellanici Rhodiorum Metropolitæ, cum ſyngrapha ſeu ſcripto citationis inſtrumento, per dictum Notarium ad Neſtorii faciem legendo.

Rei ſucceſſum audiamus à Theopempto regreſſo ad Synodum : *A ſancta & magna hac Synodo ad religioſiſſimum Neſtorium deſtinati in domum ejus venimus. Et videntes multitudinem militum cum*

ſuſtibus,

fustibus, nostrum adventum ei indicari rogavimus. Illi autem, ne id fieret, impediebant, dicentes seorsim non nihil quiescere, seque, ne quemquam omninò convenieudi illius causa intromitterent, jussos esse. Post multa Episcopi isti hoc solum à Florentino Tribuno, Candidiani Comitis assecla, & quodam Nestorii Clerico, impetravere responsum: *Mihi Nestorium videre non licuit, per alios tamen significavit, cùm omnes simul Episcopi convenerint, tum se quoque adfuturum.* Ad Joannis Antiocheni adventum provocavit. Quibus omnibus etiam Theodulus & Anderius Episcopi sunt attestati.

Hinc Canones sequens Flavianus Philippensis decerni voluit tertiam citationem. Et missi sunt Anysius Thebarum in Hellade, Domnus ibidem Opuntis, Joannes Ephæsti in Augustanica Ægypti Provincia, Daniel Darnensis in Lybia Pentapolitana Episcopus, nec non Anysius Firmi Cæsareensis in Cappadocia Archi-Episcopi Lector & Notarius, cum anagnostico seu patentali citationis scripto instrumento. At nihil profecerunt. Repererunt & ipsi domum Nestorii vallatam milite, à quo dudùm præstolantes ne sub umbra quidem consistere permissi sunt, immò & insolenter ac impudenter hinc indè trusi, nec loci tantillùm consecuti, ubi pedem figerent. Et tandem dixere milites *nullum aliud responsum eos ablaturos, etiamsi ad vesperam usque in domus vestibulo immorarentur, & ea de causa se vestibulo adhibitos custodes, illudque à Nestorio in mandatis accepisse, ne ullum omninò, qui à Synodo missus esset, ad ipsum ingredi permittant.*

Obstupuit Sancta Synodus. Decreverat illum honorare etiam quarta supererogatoria citatione; verùm quod milite stipatus non faceret sui copiam, edixit læsæ per ipsum fidei examen tandem inchoandum. Et Juvenalis Hierosolymæ Episcopus ante omnia postulavit legi Symbolum Nicænum, cum illo ut infallibili regula conferri & Nestorii & Sancti Cyrilli Dicta & Scripta, & ex isto de hisce judicari. Mox ipsum legit Petrus Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter & Notariorum Primicerius, manu tenens ac legi item postulans secundam Sancti Cyrilli ad Nestorium Epistolam, quam & legit ad interlocutionem Acacii Melitinensis Episcopi, per secundam Armeniam Metropolitæ. Et de lecta Synodum rogavit Sanctus Cyrillus: *Sanctitatem vestram rogatam cupio, ut coram exponat, rectène & inculpatè, sanctoque Nicæno Concilio convenienter scripserim hæc, an secùs.* Omnes Patres proprio suffragio judicarunt conformem per omnia, & ut fidei regulam susceperunt.

Flavianus Philippensium Archi-Episcopus habuit duo suffragia: Alterum pro se, alterum pro Rufo Thessalonicensium Metropolitæ, & omnibus Episcopis Illyricianis, quorum erat Vicarius & Legatus. Et tamen Gregorius Cerazuntis Episcopus, licèt Eleusii Neo-Cæsareensis Episcopi, sui per Pontum Polemoniacum Metropolitæ Vicarius & Legatus, habuit dumtaxàt unicum: Nescio aliam causam, nisi Ecclesiæ Thessalonicensis ob Apostolicas per omne Illyricum vices dignitatem. Eadem de causâ Flavianus Rufum vocat suum Patrem. Plures, licèt alterius Diœceseos, Episcopi ità vocant & Sanctum Cyrillum: Quod nempe Romani Pontificis Vicarius Synodo præsideret. Saidas Phœnis in Palæstinâ salutari Episcopus sese confirmat suffragio Archi-Episcopi sui Juvenalis: Quem honorem suo Metropolitæ deferunt frequenter in Synodis generalibus Provinciales Episcopi, ac suo item Patriarchæ. Cur bis suffragium dixerit, ignoro. Forsàn fit error ejus, qui digessit Acta synodalia. Prothymius Comanensis Episcopus profitetur se in ea fide baptizatum, adolevisse ordinatum, & Sacerdotii dignitate insignitum. Ex quo liquet Episcopatui ac aliis Ecclesiasticis gradibus præmissam etiam olim fuisse fidei professionem.

Post hæc Palladius Amasenus Episcopus, Helenoponti Metropolita, est interlocutus: *Consequens est, ut & reverendissimi Nestorii Epistola legatur, cujus religiosissimus Presbyter Petrus initio mentionem fecit, ut hinc intelligamus, num & illa quoque sanctorum Patrum Nicænorum expositioni consentiat.* Acta synodalia ajunt à Petro Presbytero factam fuisse mentionem de sola Sancti Cyrilli Epistola: Quare & hìc sunt decurtata. Porrò Petrus mox legit secundam Nestorii ad Sanctum Cyrillum Epistolam, cui Actorum synodalium Digestor meritò adposuit hanc Epigraphen: *Exemplar Epistolæ Nestorii ad Cyrillum Episcopum, quæ omnibus in sancta Synodo displicuit.* Etenim de ipsa lecta roganti Sancto Cyrillo, *Quid videtur sanctæ huic & magnæ Synodo de Epistola modò recitata, nunquid hæc ipsa quoque fidei à sancta Nicænorum Patrum Synodo expositæ consentanea est, an verò secùs,* singuli proprio suffragio Episcopi responderunt esse impiam, hæreticam, monstrosam, fidei Christianæ capitaliter inimicam, anathemate & omni apud Deum & homines pœna dignam.

Acacii Militinensis Episcopi suffragium eleganter expressit singulas Epistolæ ineptias. Primo, quod humanæ infirmitatis idiomata, *Natus, passus, crucifixus, mortuus*, quæ Deo Verbo palàm adscribit Nicæna fides, Epistola adscribat puro homini. Secundò, quod Divinæ Scripturæ imponat mendacium, dicens eadem idiomata per ipsam non Deo, sed soli homini adsignari. Tertiò, quod Sancti Cyrilli Scriptis imponat impietatem Apollinarii ac Eunomii, blasphemantium ipsam Dei Verbi Deitatem esse passibilem. Quartò, quod fidei dogma garriat jam priùs à se esse illustratum: Quasi verò usque ad Nestorii apostasiam veritas latuisset. Ea est omnium hæresiarcharum vetusta cæcitas & superbia, quam in Marcione Tertullianus, nos hodie ridemus in Luthero & Calvino. Hinc intulit Acacius non esse mirum, quod domum suam milite vallasset, & Synodum accedere timeret Nestorius, utpotè sciens quantas & quales blasphemias in Christianum dogma vomuisset.

Dictis suffragiis adclamarunt voce una omnes Episcopi. *Quicumque Nestorium non anathematizat, anathema fit. Hunc recta fides anathematizat: Hunc sancta Synodus anathematizat. Quicumque Nestorio communicat, anathema fit. Omnes Nestorii Epistolam & dogmata anathematizamus. Omnes hæreticum Nestorium anathematizamus. Omnes eos, qui cum Nestorio communicant, anathematizamus. Totus terrarum orbis impiam Nestorii religionem anathematizat.*

Facto silentio, dixit Juvenalis Hierosulymæ Episcopus: *Legantur & litteræ sanctissimi & reverendissimi Celestini Romanæ Ecclesiæ Archi Episcopi, quas de fide perscripsit*. Et statim Petrus Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter ac Notariorum Primicerius legit primam laudati Pontificis ad Nestorium Epistolam, qua damnavit ejus exegeses, ac ipsi Ecclesiastica communione privato, nisi intrà decem dies resipiscens placaret scandalizatam profanis erroribus Ecclesiam, minatus fuerat perpetuam degradationem & spolium nominis Christiani. Actorum synodalium Digestor illi adposuit hanc subnotationem: *Hæc Epistola à Synodo Ephesina lecta est post depositiones contra Nestorii Epistolam factas, quæ & relata est in commentarios.* Lecta fuit post memoratas Cyrilli & Nestorii Epistolas, quod de illis judicaret, ideòque ipsarum notitiam omninò prærequireret.

Exindè laudatus Petrus etiam tertiam Sancti Cyrilli ad Nestorium Epistolam, utique famosissimam & à tota Ægyptiacæ diœceseos Synodo probatam duodecim Capitulorum Epistolam, postulavit legi, à Flaviano Philippensium Metropolita jussus legit, atque addidit: *Non ea solùm, quæ Celestinus sanctissimus Romanæ Ecclesiæ Episcopus ad reverendissimum Nestorium scripserat, missa & tradita sunt eidem, verùm ea etiam, quæ sanctissimus Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Cyrillus & universa Ægypti Synodus per Theopemptum, Danielem, Patamonem, & Macarium, religiosissimos Episcopos, ad eundem destinaverant. Quamobrem rogo, ut Theopemptus* Cabasorum, *& Daniel* Darnensis *Episcopi, hic præsentes ea de re interrogentur*. Nestorio dura infligebat, ac duriora minabatur utraque Epistola, proindèque de utriusque traditione meritò oportebat Synodum certiorari.

Quare mox à laudato Flaviano evocatus Theopemptus est in hæc verba attestatus: *Die Dominico, cum synaxis ageretur, ad Episcopale palatium adscendimus, ibidemque toto præsente Clero, multisque ex illustribus adstantibus, litteras, de quibus sermo est, Nestorio tradidimus. Quibus acceptis, constituit nobis ut sequenti die reverteremur, sermonemque cum eo haberemus. Abivimus ergo. At postero die reversos non admisit, neque quidem satisfecit litteris, sed publicè pro concione eadem quæ antè, & his deteriora dogmata proposuit, & usque hodie docere non desinit*. Daniel Episcopus est eadem contestatus. Nota Episcopo Constantinopolitano fuisse palatium & Capellam palatinam, ubi Dominicis diebus cum primate Clero & illustri nobilitate agebat synaxim, quomodò etiam hodie agit Episcopus Romanorum. Perperàm igitur id à quibusdam typhi ac fastus notatur.

Posteriora Theopempti verba, *Et usque hodie docere non desinit*, discussa volens Fidus Joppensis Episcopus est interlocutus: *In suane doctrina etiamnùm ad præsens tempus persistat Nestorius, id pijssimi Episcopi Acacius* Melitinensis, secundæ Armeniæ Metropolita, *& Dominus Theodoretus* Ancyranus, Metropolita primæ Galatiæ, *qui coram adsunt, & non sine alicujus ex ipsis periculo cum eo disseruerunt, optimè nobis explicare poterunt. Hos proinde obnixè rogamus, & per sacrosancta Evangelia hic proposita obsecramus, ut in præsentium Actorum fidem & confirmationem nobis exponant, quidnam ante proximum hoc triduum ex ipso Nestorio audiverint*. Uterque iste Metropolita erat Nestorio amicissimus, & ut proprio Patriarchæ quasi subjectus: Uti enim Thraciam & Asiaticam, ità & Ponticam, in qua Galatia & Armenia, diœcesin sibi subjugare ex tunc cœperant Episcopi Constantinopolitani. Hinc istorum alter per Nestorii argutias nutasse videtur ac titubasse, ideòque dicit de ipso Fidus: *Non absque alicujus ex ipsis periculo*. Erat accusatio gravissima, atque ideò Sanctus Cyrillus utrumque Metropolitam suprema sua synodalis Præsidis auctoritate ad juratam attestationem coegit. Contrà amicum, licèt compulsi, tamen deposuerunt, & quidem blasphemias nimiùm horrendas, superiùs in dissertatione adductas. Et hinc vides ad sancta Evangelia juramentum esse in Ecclesia vetustissimum, & in fidei causa fuisse etiam ab Episcopis exactum.

Amicorum Metropolitarum jurata testimonia pro authenticis accepit Synodus, perrexitque Flavianus Metropolita Philippensis: *Consequens est, ut beatorum Patrum nostrorum sententiæ, ad præsens institutum facientes, in medium proferantur, prolatæque & lectæ in Acta referantur*. Etenim generales Synodi nova non revelant, sed Prophetica & Evangelica dogmata partim ex sacris litteris, partim elucidant ex sanctis Ecclesiæ Patribus, utpotè fidis Spiritus sancti Scriniariis, & firmis custodibus Apostolicarum traditionum, seu arcani istius Depositi, de quo ad Timotheum Apostolus: *Depositum custodi*. Hinc igitur Petrus Presbyter legit testimonia Sancti Petri Episcopi & Martyris Alexandrini, ejus successoris Sancti Athanasii, Sancti Julii Romani Pontificis, ejus successoris Felicis secundi, Theophili Patriarchæ Alexandrini, Sancti Cypriani, Sancti Ambrosii, Sancti Gregorii Nazianzeni, Sancti Basilii Magni, Sancti Gregorii Nysseni, Attici Episcopi Constantinopolitani, & Sancti Amphilochii Metropolitæ Iconiensis. Ubi nota Julii Pontificis Epistolas, de quibus postmodùm litigari cœptum, fuisse ab hac Synodo in Canonem receptas. Eas esse ab Apollinario Laodiceno confictas probare multis conatur in libro de Sectis Leontius Byzantinus. Est quæstio longa. Cap. 8.

Etiam varia ex Nestorii Scriptis deflorata loca legit laudatus Petrus, blasphemiis plenissima, in quibus impudenter ille adfirmabat *neminem ex Doctoribus, qui ante illum exstiterunt, ea populis locutum, quæ ipse locutus est*. Ità sese Filium sine Patre, tyronem sine magistro, novumque in Ecclesia dogmatisten, id est, manifestum hæreticum est palàm professus. Et hinc adversùs ulteriorem lectionem Flavianus Philippensis intercessit: *Quandoquidem horrenda & blasphema sint Nestorii Dicta, neque aures nostræ hisce ampliùs inquinari ferunt, blasphemæ illius voces ad perpetuam auctoris accusationem & notam singulatim Actis inserantur*.

Exinde Capreoli Carthaginensis Archi-Episcopi dogmaticas litteras, per Bessulam ejusdem Diaconum & totius Africanæ diœceseos Vicarium ac Legatum ad Synodum missas, legit idem Petrus, & de lectis Sanctus Cyrillus pronun-

nun-

nunciavit: *Hæc reverendissimi piissimique Carthaginis Episcopi Capreoli Epistola, cùm dilucidam in se sententiam contineat, fidei Gestorum inferatur. Vult enim antiqua fidei dogmata confirmari, nova verò & absurdè excogitata, & impiè divulgata reprobari & proscribi.* Res semel ab Ecclesia definitas nec à generali Synodo retractari posse ostendit eleganter Epistola, ideòque Sancto Cyrillo Episcopi omnes adclamarunt: *Hæ omnium voces, hæc omnes asserimus, hoc omnium est votum.* Exponit Epistola meram Sancti Augustini de Dominicæ Incarnationis Sacramento doctrinam, de qua ejus hostis, utpotè homo Semi-Pelagianus, Faustus Regensis Episcopus in litteris ad nescio quem Gregorium Nestorianum: *In Scriptis sancti Pontificis Augustini etiamsi quid* in Divinæ gratiæ materia *putatur apud viros doctissimos esse suspectum, ex his, quæ damnanda judicasti, nihil noveris reprehensum, sed fidei sensum, maximè de duabus substantiis vel naturis Dei & hominis, Domini & Redemptoris nostri, scito apud Catholicam non solùm Patrum auctoritate susceptum, sed etiam Apostolicis oraculis consecratum.*

Et hinc tot attestationibus de Nestorii contumacia ac blasphemo dogmate certificata, nec non per sacros Canones & sancti Patris sui Celestini Pontificis litteras compulsa Synodus ipsum degradavit, laudati Pontificis sententias ex Synodorum generalium more confirmans. Et insigni tunc sermone Deiparam Virginem prædicarunt Sanctus Cyrillus & Rheginus Cypriorum Metropolita Constantiensis. Facta item est, sed sequenti die, sententiæ insinuatio ac publicatio, Relatio ad Principes, divulgatioque per omnes Ecclesiæ Diœceses. Eamdem Sanctus Cyrillus nec non & ipsa Synodus ad Constantinopolitanum ac Alexandrinum Clerum & populum, monachorumque in Ægypto Patres, alii ad alios transcripserunt. Ecclesiæ Constantinopolitanæ Œconomis, ne ejus bona diripienda Nestorio permitterent, est specialiter demandatum. Quas omnes Epistolas Actorum synodalium Digestor adjunxit. A solis ortu usque ad noctem duravit Actio, cujus gloriosum cum processione exitum suprà audivimus à Sancto Cyrillo. Ad Ecclesiæ valvas adfixam, & à Candidiano Comite refixam sententiam quomodò per compita ebuccinari jusserit Synodus, suprà est abundè dictum.

Actio schismatica Joannis Patriarchæ Antiocheni.

JOannes Patriarcha Antiochenus Synodi locum, civitatem Ephesinam intravit hostili animo, uti nuper Constantinopolitanam Theophilus Patriarcha Alexandrinus, de quo ad Sanctum Pontificem Innocentium primum scribit Joannes Chrysostomus: *Theophilus collecta multitudine Episcoporum non paucorum huc venit, quo præludio quasi declarare volebat se ad bellum & aciem pergere. Cùmque in magnam urbem Constantinopolim ingressus esset, juxta consuetudinem & constitutionem hactenùs observatam non intravit in Ecclesiam, neque ad nos accessit, neque participem se fecit vel sermonis, vel precum, vel communionis, sed egressus è navi, & prætercursis Ecclesiæ vestibulis, alicubi extra urbem diversatus est, tametsi nos plurimùm obsecraremus & ipsum, & eos qui ante ipsum advenerant, ut apud nos diverterent. Erant enim diversoria, & omnia alia, quæ oportebat, benè instructa. At neque illi, neque ille nobis morem gerebant.* Hæc omnia fraternæ charitatis & honoris officia etiam Joanni Patriarchæ impenderunt Sanctus Cyrillus & Memnon Ephesiorum Episcopus; ast ille est Theophilum imitatus. Hinc interim discimus advenas Episcopos fuisse olim primùm ad Ecclesiam deductos, & in Episcopali palatio hospitatos.

Joannes igitur ex itinere adhuc pulverulentus mox in suo diversorio fecit schismaticum conventiculum, & Comitis Candidiani adversùs primæ Actionis gesta mendaciis auditis edixit: *Legantur & nobis piæ litteræ.* Sacram Divalem spretam, sese expulsum, ac sua & multorum Episcoporum protestatione non attenta vanam Synodi speciem fuisse à Cyrillo attentatam questus fuerat Candidianus, ideòque quasi novam Synodum inchoaturus Joannes jussit sibi ante omnia Sacram directricem legi. *Sanctissimis autem Episcopis*, inquit pseudo actorum Digestor, *consurgentibus, magnificentissimus Comes Candidianus legit.* Ad Sacræ lectionem surrexisse ac stetisse Episcopos, res est inaudita: Ad exequendas suas pro Nestorio adversùs Deum machinas violenta laici Principis & Comitis manu egebat Joannes Patriarcha, ideòque isto peccatoris oleo, synodalis majestatis oblitus, utriusque caput perfudit.

Lectam Sacram faustissimis acclamationibus honorarunt Episcopi, ac in ejus prævaricatores graviter invectus est Joannes, eam adamussim servare professus, & de damnato Nestorio Candidianum percunctatus: *Convictumne, an verò indicta causa virum condemnarunt?* Ad quæ Candidianus: *Sine ullo prorsùs examine, & absque aliquo judicio hæc ab illis constituta sunt.* Ubi rectè Scholiastes marginalis: *Impudentissimè hic mentitur Candidianus.* Liquet id abundè ex hucusque dictis.

Mendacium mendacio addidit Joannes Patriarcha: *Sanè etiam illa, quæ in nostra præsentia gesserunt, his maximè fuerunt consentanea. Cùm enim oportuisset, ut illos, qui è tam longinqua peregrinatione jam tum recens advenerant, fraternè complecterentur, pulvereque adhuc conspersos benignè & comitèr exciperent, ac refocillarent fraterno adfectu, tumultuario impetu statim ad nos perturbandos irruerunt, consuetamque insolentiam & immodestiam apertis indiciis declararunt. Veruntamen sancta Synodus, quæ mecum aderat, nec aures his adhibuit. Ea quoque in ipsos statuet quæ in eos decerni par erit, qui adeò illegitimè tyrannicèque omnia conturbarunt.* Ad quæ etiam rectè Scholiastes marginalis: *Falsa quoque est hæc expostulatio.* Quod enim adventum Joannem summo honore & modestia excipiendum curarit Sanctus Cyrillus, ac ille ipsi & ipsis ac totius Synodi Legatis effrænes contumelias reddiderit, est suprà ostensum.

Post suas de orthodoxa Synodo mendaces querimonias Pseudo-Synodo exivit Comes Candidianus: Quod nempe non de fide solùm, sed primùm de regularibus Sancti Cyrilli & Memnonis Ephesini Episcopi criminibus examen & judicium, cui laici adesse non poterant, agere Joannes vellet, Sacram Divalem, tot exceptam encomiis & plausibus, de cujus prævaricatione oti crimine capitalissimo arguebat Synodum, patenter prævaricatus: Primùm enim de fide definiri, deinde de crimioalibus aut civilibus personarum causis illa mandabat.

Egresso itaque Candidiano, Sacræ prævaricator Joannes suos Nestoriaoos Collegas est de eadem percunctatus. *Quid vestra Pieta in eos statuendum censet, qui litteras adeò pias tam indignis modis contempserunt?* Et illi, qui Judices huc usque simularant, Cyrillum & Memnonem cœperunt de multis accusare. Primò, quod sibi ante Joanois advcotum, io ipso etiam sanctæ Pentecostes Festo, clausissent omnes Sanctorum Martyrum ædes, ipsamque omnibus semper patere consuetam Sancti Joannis Evangelistæ Basilicam, ideòque festivitatem istam sine Christiana Synaxi transire fuissent compulsi. Secundò, quod armata Asiaticorum rusticorum & Ægyptiorum oautarum confusa caterva ad hæc exequenda fuissent usi, atque ità & civitatem & venerabile istud festum insigni rerum omnium tempestate fædassent. Tertiò, quod addictos Nestorio Episcopos minis ac terroribus, synodali gravitati ac libertati adversis, conati essent factioni suæ adjungere. Quartò, quod Divales Principis litteras prævaricati sprevissent. Quintò, quod duodecim Capitula, Arii, Eunomii, atque Apollinarii blasphemiis plena, composuisset Cyrillus, eaque & ipse & Memnon ubique, etiam per Regiam civitatem, disseminassent, ac etiamnùm disseminarent. Sextò, quod dictas violentias ad defendenda eadem capitula, & impediendum synodale de ipsis judicium concitassent. Septimò, quod horum malorum dux Cyrillus, Memnon esset satelles, ideòque ambos ut hæreseon & factionum Principes perpetua & irreparabili degradatione plecti ex antiquo Ecclesiæ Canone & more, ab illis autem circumscriptos aut seductos Episcopos subdi pœnitentiæ postularunt.

Joannes lata à Synodo in tribus citationibus contumacem Nestorium seotentias culpabat uti attentatas io hominem inauditum, & ecce sui immemor Cyrillum, Memnonem, & omnem legitimam Synodum ne citavit quidem, & tamen in ipsos pronunciavit: *Tu Cyrille Alexandrine, & tu Memnon hujus civitatis Episcope, scitote vos depositos esse, & ab Episcopatu alienos, ut qui causa fuistis, ut Patrum Canones conculcarentur, & Imperatorum Decreta contemnerentur, omniaque confusione & turbis miscerentur, ac totius sceleris auctores & duces exstitistis. At vos reliqui omnes, qui seditiosè & iniquè contra Ecclesiasticas sanctiones, Regiaque Decreta agentibus consensistis, anathemati subjacete, donec agnita culpa vestra resipiscatis, fidemque à sanctis Patribus in Nicæna civitate congregatis expositam suscipiatis, nihil illi extraneum aut peregrinum adtexentes: Capita præterea hæretica à Cyrillo Alexandrino exposita, quæ & Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ apertè repugnant, anathematizetis.* Hæc est illa infelix sententia, qua Joaones, vir aliàs eruditus & probus, cæco Nestorii amore circumscriptus, in Saoctum Cyrillum Alexandriæ Patriarcham, sese majorem, & quidem per Apostolicæ Sedis vices generalis Synodi Præsidem, omnesque ipsi syoodaliter adjunctos Episcopos, latrare non erubuit degradationis & excommunicationis convicium, & apud omnem posteriratem hocce abomioabili facinore reddere sese pessimè famosum. Et quia Ephesi nulla ipsi patebat Ecclesia, sententiam in suo diversorio concepit, publicavit autem fixam ad amphitheatri parietes. Uterque locus facinori congruebat. Subscripsere Episcopi quadraginta tres, superiùs depicti.

ACTIO II.

Actioni secundæ, factæ eodem anno, sexto Idus Julias, in Episcopali palatio, præsederunt Sanctus Cyrillus, Arcadius & Projectus nescio quarum in Italia Ecclesiarum Episcopi, nec non Philippus ad Sanctos Apostolos Romæ Presbyter Cardinalis, Celestini Pontificis unà cum Cyrillo Vicarii & Legati. Omnes Ephesiorum Basilicas clauserat, aut milite stiparat, & Ephesinum Clerum ac populum ad novi Episcopi electionem urgebat Comes Candidianus, ideòque in Episcopales ædes Actio hæc fuit coacta. Verbi ostium aperuit laudatus Philippus: *Gratias agimus sanctæ & adorandæ Trinitati, quod nos humiles sancto vestro conventui dignata est. Dudum quidem sanctissimus, beatissimusque Papa noster Celestinus, Sedis Apostolicæ Episcopus, per suas Epistolas ad Cyrillum sanctum virum, ac piissimum Ecclesiæ Alexandrinæ Episcopum, de præsenti hac causa & negotio definivit, quæ litteræ sacro vestro cœtui sunt exhibitæ. Et nunc aliàs rursum ad corroborationem fidei Catholicæ ad vestram omnium Pietatem per nos misit litteras, quas à nobis exhibitas decenter sanctæ Synodo jubete legi, ac inter Ecclesiasticos commentarios referri.* Quod ipsum Projectus & Arcadius Episcopi postularuot, & Sanctus Cyrillus confirmavit.

Sacras Augustorum Principum ad generalia Concilia jussiones directrices dudùm quidem toleravit Romana Ecclesia, semper tamen exenterare est conata: Dogmaticas ac definitivas sui Pontificis de mota quæstione litteras esse voluit Synodi facem & regulam, aliudque à Synodo non fieri, quam illas omnium Episcoporum suffragio comprobari. Et jure merito. Omne enim hujus Synodi scandalum è sacris jussionibus fuit enatum. Palmare crimeo, Sancto Cyrillo & ejus in Nestorium synodali judicio impositum à Joanne Antiocheno Patriarcha, erat prævaricatio Sacræ Divalis, ipsamque ad Juvenalis Hierosolymitaoi Episcopi interlocutionem etiam Sanctus Cyrillus in Synodi legem admiserat, ante dogmaticas Sedis Apostolicæ litteris jussam recitari. Hoc damnaot, & in Cyrillo notant Legati Romani, ipsumque correcturi voluere jam adductas à sese

Roma

Roma litteras esse omnium deinceps agendorum duces, & solas recitari.

Eas à Siricio Romanæ Ecclesiæ Notario latinè recitatas probavit, & in Acta referendas censuit, errorem priorem corrigens, dictus Juvenalis, verùm omnes Græcorum Episcopi intercesserunt, postulantes *ut litteræ græcè redderentur*, & ità quoque *recitarentur*. Erat postulatio æqua, ideòque Philippus Legatus reposuit: *Veteri consuetudini satisfactum est, ut Apostolicæ Sedis litteræ latinè imprimis legantur. Nunc verò quoniam Beatitudo vestra efflagitat, ut græcè etiam legantur, necessarium est, ut Sanctitatis vestræ desiderio satisfiat. Faciendum curavimus ut Romana oratio in græcam converteretur*. Arcadius & Projectus Episcopi Legati dedere causam: *Quia sanctorum fratrum Episcoporum non pauci sunt, qui latinè nesciunt, propterea allata Epistola græcè quoque est reddita, & si jusseritis legetur*. Eam ad Flaviani Philippensis Metropolitæ interlocutionem legit Petrus Alexandriæ Presbyter ac Primicerius Notariorum.

Paternas traditiones ac Divinum Christiani dogmatis depositum eleganter commendat Epistola, & concludit: *Direximus pro nostra sollicitudine sanctos Fratres & Consacerdotes nostros, unanimes nobis & probatissimos viros, Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum nostrum, qui iis quæ aguntur intersint, & quæ à nobis anteà statuta sunt exequantur. Quibus præstandum à vestra Sanctitate non dubitamus adsensum, quando id quod agitur videatur pro universalis Ecclesiæ securitate decretum*. Et omnes simul Episcopi adclamarunt: *Novo Paulo Celestino, Novo Paulo Cyrillo, Celestino custodi fidei, Celestino cum Synodo concordi, Celestino universa Synodus agit gratias. Unus Celestinus, unus Cyrillus, una fides Synodi, una fides orbis terrarum*. Profitentur palmare generalis Synodi officium esse dogmaticas Romani Episcopi litteras probare, eisque adnexa exequi mandata.

Placuit hoc Legatis, ideòque Arcadius Episcopus suum & Collegarum adventum tardum ex adversa maris tempestate & navigationis incerto excusans egit Synodo gratias de tanta in Romanam fidem & Ecclesiam pietate, & addidit: *Vestram Beatitudinem rogatam cupimus, ut quæ à vestra Sanctitate decreta sunt, ea nobis exponi jubeatis*. Utique disquirenda, num consonent dogmaticis litteris novi Pauli Celestini. Etiam de factis adclamationibus gratias egit Philippus Presbyter Romanus, utpotè non tam Celestino Pontifici, quàm Sancto Petro totius fidei & Apostolorum capiti impensis, & perrexit: *Rogamus ut ea patefieri nobis mandetis, quæ ante adventum nostrum in sancta hac Synodo acta sunt, quò juxtà beati Papæ nostri, præsentisque hujus sancti cœtus sententiam nos quoque confirmemus*. Peractam Synodi Sessionem, datasque in Nestorium sententias confirmare nolunt, nisi priùs dogmaticis Celestini litteris & mandatis videant conformes, ideòque sibi omnia referri postulant & ex integro recitari. Esse conformes reposuit Theodotus Ancyræ Metropolita, & adjunxit: *Quoniam justa ratione permota vestra Beatitudo ex ipsis Actorum commentariis intelligere quæsivit de Nestorii depositione justam sententiam, sanctæque Synodi zelum & consensum in fide, quam piissimus & sanctissimus Episcopus Celestinus magna voce deprædicat, vestra Reverentia planè certòque cognoscet tum è plena fide, quam nos fecimus, tum è reliquis, quæ præsenti adduntur Actioni*.

Actorum synodalium Digestor adnexuit duas alias Celestini Pontificis Epistolas missas per eosdem Legatos. Prima est ad Theodosium Augustum, orthodoxam fidem uti Romani Imperii unicam tutelam ex animo commendans, rogansque ut his, qui Divinæ Majestatis potentiam in humanæ disputationis rationem arctare contendunt, nulla tribuatur facultas Divinæ inhumanationis Sacramentum, unicam humani generis spem, dialecticis hæreticæ versutiæ sophismatibus arietandi. Etenim Divinam unius præsertim sine altera personæ incarnationem esse impossibilem seductus à vanis suarum cogitationum subtilitatibus Nestorius delirabat. Decem dies illi à Celestino Pontifice ad resipiscendum præfixi jam pridem ante inchoatam Synodum exspirarant, ideòque Apostolicam degradationis sententiam ille incurrerat, & erat omninò degradatus. Ad generalem enim Synodum interposita appellatio Romanam sententiam devolvere ut summum potuit, apud vereiter orthodos nunquam suspendit. Hinc futurus Synodi Præses Sanctus Cyrillus, an Nestorium uti degradatum tractari istic oporteret, proindeque, licèt pœnitens rediret ad mentem, nunquam reparari in gradum Episcopalem, ab Apostolica Sede efflagitarat. Huic dubio respondet secunda Epistola: Suprà edixi ejus sensum. Neutra fuit lecta aut Actis inserta: Quod utrinsque utilitas jam transiisset. Contumax adversùs Synodum Nestorius nec disputare volebat, longè minùs resipiscere aut pœnitere.

ACTIO III.

IN tertia Actione, facta quintò Idus Julias, ad Romanos Legatos loqui cœpit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: *Hesterno die vestra Pietas postulavit, ut commentarii acti in depositione Nestorii hæretici legerentur, idque consequenter sancta Synodus præcepit. Sanctitas igitur vestra docere dignetur, num legerit ac perceperit vim eorum*. Acta igitur heri non fuerant lecta, sed Legatis tradita, legenda privatim ac discutienda. Et hoc demonstrant hesterna Theodoti Ancyrani ad ipsos verba: *Tum è reliquis, quæ præsenti add. ntur Actioni*. Reposuit verò Philippus Presbyter Romanus ac Legatus: *Ex Actorum lectione cognovimus, quæ in Nestorium constituta sunt in sancto vestro Concilio. In quibus commentariis intelleximus omnia canonicè & ex Ecclesiastica disciplina judicata esse. Ac nunc quoque petimus à Corona vestra, quamvis supervacaneum seu non necessarium sit, ut quę in vestra Synodo lecta sunt, rursùm nobis etiam eadem legantur, ut obtemperantes formulę sanctissimi Papę Celestini, qui hanc curam nobis commisit, vestrę etiam Sanctitatis judicia confirmare possimus*. Quod ipsum petierunt Projectus & Arcadius Episcopi, atque ità primam Actionem integrè ac solenniter legit Petrus

trus Presbyter Alexandrinus ac Primicerius Notsriorum.

Legatis Romanis admodùm placuerunt hæc datæ in Nestorium sententiæ verba: *Coacti per sacros Canones & Epistolam sanctissimi Patris nostri & Comministri Celestini*. Ostendunt à generalibus Synodis nihil posse fieri, nisi ex mandato Apostolicæ Sedis. Palmare generalis Synodi officium est Romani Episcopi de mota quæstione suffraginm, per litteras ae Legatos transmissum, confirmare, & in executionem ducere. Hinc adjunxit Phillppus Preshyter Legatus: *Nulli dubium, immò seculis omnibus notum est, quod Sanctus Petrus Apostolorum Princeps & caput, fideique columna & Ecclesię Catholicę fundamentum, à Domino nostro Jesu Christo claves regni cœlestis accepit, qui ad usque tempus & semper in suis Successoribus vivit, & judicium exercet*. Damnandi Nestorii & stabiliendæ fidel potestatem adfirmat Synodo à Celestino Pontifice suisse. Synodum hsnc, quod illi *Orientalis & Occidentalis Ecclesię Sacerdotes vel per se vel certè per suos Legatos interfuit*, ait esse verè œcumenicam, ideòque ejus omnia in Nestorium judleata amplissimè confirmat. Etiam datum illi elogium *Novi Judę*. Ei enim adscribit sortem illius, de quo scriptum est: *Episcopatum ejus accipiat alter*. Confirmarunt etiam Arcadius & Projectus, addentes: *Secuti formam Celestini sanctissimi Papę, qui nos dignatus est hujus negotii executores suos mittere*.

Acta sua tam solenniter à Romanis Legatis prohari & stahiliri gavisus plurimùm est Sanctus Cyrillus, ideòque illos rogavit, ut eisdem ad perpetuam firmitatem dignarentur subscribere. Et subscripserunt. Et quoniam Comes Candidianus & Joanoes Patriarcha Antiochenus pessimis adversùs Sanctum Cyrillum & ejus in Nestorium Acta mendaciis inquietahant Principis aures, Palatinm, Regiam civitatem, ac omnes Orlentis præsertim Ecclesias, nova Relatione Principem instruxit hæc Actio, adseverans Cyrillum nihil anctoritate sua, sed omnia per Apostolicas Celestini vices egisse in Nestorium, Apostolicam illius in hunc sententiam dumtaxàt confirmasse & fuisse executum. Addidit dnhitari non posse de coostanrer perseveranti mente Pontificis, utpotè cujus tres novi Legatl cum confirmantibus litteris ac mandatis advenerint, omniaque in Nestorium Acta plenissimè confirmarint. In hæc omnia consentire dicit omnem orbem Christianum, *exceptis paucis qui Nestorii amicitiam pietate potiorem ducunt*. Hosce supplicavit compesci, sua Decreta cum executoriis litteris publicanda mltti ad Prætoriorum & Provinciarum Præfectos, sacris pro Nestorio jussionibus non vexari Ecclesiam, sibi fieri licentiam novi Episcopi Constantinopolitani ordinandi, & sic ad propria redeundi. Regiæ namque civitatis Episcopum sine sua licentia eligi aut consecrari Græcorum Augusti vix unquam permisere. Eamque consuetudinem fuisse pro ipsorum reverentia toleratam à Romana Ecclesia audivimus alihi ex sancto Pontifice Nicolao primo. Eriam è celehratis in Oriente generalibus Synodis sine Principis licenria recedere Episcopi olim non potuerunt. Qua violentia Constanrius Augustus fuit usus & in Synodum Ariminensem.

Similis Relatio facta est ad Clerum & populum Constantinopolitanum, pro futura novi Episcopi electiooe mandans fundi puhlicas preces, addensque tantæ suæ pro ista Ecclesia solicitudinis causam: *Si Regia civitas piè gubernata fuerit, cęterę quoque omnes Ecclesiæ sanctæ Dei commodum hinc reportabunt*.

Quæstio est, Quomodò Philippus Romanæ Ecclesiæ Preshyter ac Legatus passim loqoatur & suhscribat ante Arcadium & Projectum Episcopos, etiam Legatos: Neqne enim illo tempore Cardinales Romanorum Presbyteri Episcopos præcedehant. Quidam existimant Acta synodalia esse vitiata & confusa in statum Ecclesiæ præsentem. Etenim Celestinus Pontifex ah ipsis discordat in suis ad Synodum & Principem litteris, ultimo semper loco nominans Philippum. Quod ipsum frequenter faciunt Sanctus Cyrillus, ac variæ synodales Relationes. Alii volunt Philippum Sedis Apostolicæ, Arcadium & Projectum Romanæ Patriarchalis Synodi fuissa Legatos, ideòque hns non solùm post Philippum, sed etiam post Juvenalem Hierosolymæ Patriarcham sedisse & suhscripsisse. Arcadius semel, Projectus aliquoties post Juvenalem suhscripsit. Ità etiam in sexta Synodo Agathonis Papæ anre, Romanæ Synodi Legatio post Patriarchas ac Primates subscripsit. Et hisce favet Sancti Cyrilli de præsentihus Legatis interlocutio: *Supplentes locum Sedis Apostolicæ, totiusque Synodi sanctissimorum Occidentalium Episcoporum*. Verùm obest synodalis ad Principes Relatio, ajens de omnibus tribus: *Celestini sanctissimi Episcopi locum supplent*. Et hìnc video rem esse perplexam. Facilè crediderim subscriprionis ordinem esse à quopiam sciolo interpolatum. Etenim Arcadius semel ante, semel post Juvenalem suhscribit, ac non solùm post illns, sed etiam post Projectum & Flsvianum Philippeosem ipse Philippus.

ACTIO IV.

ACtionem quartam, decimo septimo Calendas Augusti celebratam, alloqui cœpit Hesyehius Diacoons: *Cyrillus per omnia sacratissimus Ecclesiæ Alexandrinæ Episcopus, & sanctissimus Memnon Ephesiorum Episcopus sanctissimæ ac œcumenicæ Synodo libellum exhibuerunt, quem, si vestra Sanctitas jusserit, recitabimus*. Ipsum ad Juvenalis Hierosolymitani Episcopi interlocutionem idem Hesychius legit. Libellus habet tria. Primò, synodalis io Nestorium manifestè hæreticum ac trinæ citationi contumacem datæ senteotiæ justitiam acriter commendat. Secundò, Joannis Antiocheni, nullam per Canones aut Imperiale Rescriptum potestatem habentis, solis triginta schismaticis ant degradatis Episcopis adsociati, & nihilominùs Cyrillum ac Memnonem, omnemqne cum illis generalem Synodum, & quidem nec auditos nec ciratos, damnare ausi, audaciam ac iosolentiam graviter exaggerat. Tertiò, supplicat Joannem ac ejus in hac tragædia socios citari ad Synodum, reddituros suæ temeritatis rationes. Et quoniam justus

stus

stus confidit ut Leo, & Cyrillus & Memnon adseverant sese sibimetipsis in hac causa non defuturos. Ex verbis, *Nullam per Canones aut Imperia-
L. 4. c. 3. *le Rescriptum habentis potestatem*, D. Petrus de
n. 3. Marca Archi-Episcopus Parisiensis in opere de Sacerdotii ac Imperii concordia infert Augustis Principibus olim fuisse morem criminales Episcoporum causas delegandi peregrinis alterius diœceseos Episcopis, idque etiam in Synodo generali, ac istud probari hic à Memnone ac Sancto Cyrillo. Fateor morem illum olim fuisse; at Canonibus adversum, & in nulla unquam generali Synodo, nisi in solo Ephesino latrocinio visum atque damnatum. Quem absit hic probari à Memnone aut Sancto Cyrillo. Ajunt Joanni Patriarchæ nullam fuisse in se aut per Canones potestatem, aut per Imperiale Rescriptum potestatis fucum, quem solum à Principe conferri posse suo loco ostendetur.

Quomodò ab Acacio Berrhæensi Episcopo inductus Theodosius Augustus omnem primam Actionem, adversas utriusque partis sententias, & Nestorii & Cyrilli ac Memnonis Ephesini damnationem missis per Joannem sacrarum largitionum Comitem Divalibus litteris confirmarit, est suprà ostensum. Post advectas ac publicatas istas litteras fuit celebrata hæc Actio, atque ità ipsis obediens Cyrillus è Præsidis cathedra descendit in degradati rei humilem locum, & directæ per solos Romanos Legatos Synodo obtulit unà cum Memnone jam dictum libellum. Acacius Melitinensis Episcopus reposuit Joannis Antiocheni, hominis palàm ab œcumenica Synodo schismatici, & damnati Nestorii hæretica communione polluti, in Cyrillum ac Memnonem, autocephalæ diœcesis Primates Episcopos, gesta non fuisse Sacerdotale ac synodale Judicium, sed attentatum impotentis animi convicium, adeòque nullis hic opus esse libellis, nullo retractationis strepitu, nulla absolutione. Quod judicium Synodus est omninò secuta. Et hinc Actorum synodalium Digestor scripsit Cyrillum huic etiam Actioni præsedisse. Jus, non factum attendit. Quin & Joannem Antiochenum per Archelaum Myndensem in Caria, Paulum Lampensem in Creta, & Petrum Parembolarum in Palæstina Episcopos ad judicium & dandas temeritatis rationes Synodus evocavit.

At ille Nestorium imitatus domum suam armato milite cinxit, à quo malè excepti Episcopi sine responso redierunt. Hinc secundam citationem fieri instituit Cyrillus, & ipsi ac unà Romanis Legatis caput oleo peccatoris perfundens Juvenalis Hierosolymæ Episcopus edixit postulationem esse justissimam, quod Synodo adesset & Hierosolymitana & Romana Ecclesia, apud quas Antiochena ex Apostolico Canone fuit semper judicata. Ad Antiochenam Hierosolymitanæ subdendam, & ejus nobiliores provincias in suum Patriarchicum jus transcribenda partim occasione temporis, partim mendacio viam stravit homo versatilis. At ejus nugamentis nemo respondit. Missa verò est secunda citatio per Timotheum Termesi & Eudociadis, Eustatium Docimii, & Eudoxium Chomatis in Lycia Episcopum, quibus etiam Joannem videre non licuit, sed ab ejus inter milites Clericis improperatum: *Nos hominibus per nos depositis & excommunicatis responsum nullum damus*.

Quare tertiam quoque ex synodali more citationem fieri efflagitarunt Cyrillus ac Memnon, addens plerosque Joannis in patrato facinore ac præsenti contumacia asseclas esse homines hæreticos, degradatos, aut degradari dignos. Ità & ex priorum Actorum tabulis, & ex præsenti contumacia Synodus vidit Joannis in Cyrillum & Memnonem attentata ex animi impotentia processisse, ritè tamen Canonum via gradi volens decrevit omnia referenda Principi, Joanni faciendam tertiam citationem, & tunc pronunciandum in contumacem.

ACTIO V.

A Quinta Actione, facta decimo sexto Calendas Augusti in Ecclesia Metropolitana, Sanctus Cyrillus ursit Joanni Antiocheno mitti tertiam citationem ac peremptoriam, graviter querens se ab illo fuisse, idque per sententiam publicè adfixam, traductum de Arii, Eunomii, ac Apollinarii erroribus, virum qui à prima ætate sacras litteras in monasterio didicerit, in sanctorum ac orthodoxorum Patrum manibus & disciplina educatus. Loquitur adversùm Joannis Antiocheni calumnias, qui illum in Relatione ad Principem scripserat natum & educatum ad perniciem Ecclesiarum. Et adversùm quotidiana Candidiani & Irenæi Comitum mendacia & falsas ad Principem Relationes addidit: *Sanctitati vestræ summoperè curæ esse debet, ne piæ Principum aures per fallaciam capiantur*. Erant justissimæ preces, ideòque missa mox fuit tertia citatio per Danielem Colonensem in secunda Cappadocia, Commodum Tripolitanum in Lydia, ac Timotheum Termensem in Hellesponto Episcopum, quibus adjunctus Muzonius Notarius, citationem lecturus.

Per viam offenderunt Asphalium Ecclesiæ Antiochenæ Presbyterum, ejusdem Ecclesiæ negotia curare consuetum Constantinopoli, virum bonum, de quo ad Synodum Daniel Episcopus: *Hic ad ædes, in quibus piissimus Episcopus Joannes commoratur, propiùs nos adduxit, nobisque conjunctas irruentes prohibebat. Cæterùm militibus gratias agimus. Hi enim, tùm piissimum Episcopum Commodum agnoscerent, eò quod in illius civitate sint constituti, omnes Clericos, qui in nos impetum faciebant, represserant*. Episcoporum interim adventum Joanni Patriarchæ nuntiavit Asphalius Presbyter, quos ille videre nolens misit suum Archi-Diaconum, fœdum homuncionem suprà descriptum, cum nescio qua scheda & hisce verbis: *Sacra Synodus hanc ad vos mittit, ut eam accipiatis*. Sese non ad schedas accipiendas, sed ad pacifica Synodi mandata intimanda missos adserentibus Episcopis consultus per eundem Nanum Joannes reddidit: *Neque vos ad nos mittatis, neque nos quidquam ad vos mittemus, siquidem posteaquam Decreta nostra semel ad Imperatorem detulimus, quid opus sit facto ut ipse nobis*

præ-

peæscribat, exspectamus. Ità miserabilis Patriarcha, *cùm Palatii causæ teansferuntur ad Ecclesiam, Ecclesiæ causam ad Palatium transferebat.* Quod etiam in Ixico Principe reprehendit meritò Facuodus Hermianensis. Episcopis audiri saltem
L. 12. c. 4. rogantibus reposuit Homoncio: *Vos schedam respuistis, ego Synodi verba non ausculto.*

Quæ omnia audiens à regressis Episcopis, & à Memnone ac Sancto Cyrillo justitiam expostulata sxncta Synodus io Joannem ac triginta quatuor, quos inter Theodoretus Cyrensis, illi cooperatos Episcopos pronunciavit: *Ab Ecclesiastica communione alieni sint, nullam habentes facultatem tamquam ex auctoritate Sacerdotali, qua aliquibus vel detrimentum vel adjumentum adferre queant, donec seipsos condemnantes proprium delictum confiteantur, id interim pro certo habentes, nisi celeriter hoc præstiterint, fore ut perfectam* degradarionis *sententiam juxta Canonum decreta incureant. Quin & illud quoque certò constat, nempe quæ jam ante illegitimè contra Canones & contumeliosè contea Cyrillum & Memnonem sanctissimos Episcopos & Ecclesiæ Psæsides machinati sunt, ea nullam firmitatem habere, quemadmodùm & hesterna die satis declaratum est.*

Hæc est illa sententia, adversùs quam acerrimè apud Principem questa est schismatica Joan-
F. 449. nis factin, & conclusit: *Si Memnonis & Cyrilli depositio à nobis facta valida non fuisset, nec libellos exhiberi, nec depositos nbsolvi oportebat; sin autem ea exanthoratio verè justa legitimaque fuit, horum,* utique Episcoporum eos absolventium, *quoque excommunicatio justa validaque exifict.* Ab eisdem enim hæc & illa manarat. Non solommodò Cyrillum ac Memnona degradarat, sed & omnem illis communicantem Synodum excommunicarat Joannes, ideòque hanc illius sententiam arguit contradictionis: Utpotè quæ Cyrilli & Memnonis degradaıionem, simulque suam nno ejusdem potestatis ictu inflictam excommunicationem debuerit aut validam ducere aut invalidam, atque ità excommunicata degradatos noo potuerit, aut sana sanos non debuerit reparare. At sententiam factio non intellexit. Nequaquam enim Synodus absolvit aut sanavit, sed sanos dumtaxàt declaravit Cyrillum & Memnonem, secuta judicium Acxcii Episcopi Melitinensis. Frivola item fuit alia Joannis exceptio, qua suam
F. 452. paucorum Episcoporum factionem gloriatus est nullo pacto cum imperita Asiaticorum & Ægyptiorum turba confereodam.

Addidit sententia: *Quæ acta sunt, omnia ad pilssimorum Imperatorum aures referantur, at Divinæ aures cognoscant ea, quæ sunt consecuta.* Ità secundæ Cyrilli ac Memnonis postulationi satisfecit. Et mox facta est Relatio ad Theodosium & Valentinianum Augustos, adseverans hæc in Cyrillum & Memnnnem attentata processisse à solis triginta Nestorio adhærentibus Episcnpis, *quorum alii jam pridem depositi, alii etiam pravæ Celestii doctrinæ sectatores, quidam etiam, ut qui cum Nestorio sentiant, anathemati subditi erant.* Hisce ait ducem & caput fuisse Joannem, ejus temeritates & cootumaciam exponit, atqoe concludit. *Quæ temerè varièque fuerant nugati, & contra omnem Canonum ordinem adversùs Cyrillum & Memnonem scripto mandaverant, ea irrita & peorsùs vana esse judicavimus. Etenim judicium, quod lege & justitia ex nulla parte nititur, aliud nihil est xisi merum convicium.*

Factx item est Relatio ad Celestinum Pontificem, de qua scholion marginale: *Exemplum Epistolæ scriptæ à sancta Synodo ad Celestinum urbis Romæ Archi-Episcopum, qua ea omnia explicantur, quæ in ipsa sancta & magna Ephesina Synodo gesta suxt.* Relatio ad Principes exponit sola pro Memnone & Cyrillo xdversùs Joannis factionem gesta, quad oempe prima Actio jam pridem sua omnia illis retulisset. Etiam ad Papam Relatio habet de Joannis attentato: *Ludicra scripta abrogavimus, invalidaque ac prorsùs infirma pronunciavimus. Nihil enim erant alind, quam mera contumelia.* Et edicit causam: *Quod sedibus minoribus in majores xulla sit potestas.* Ex sexto Canone Nicæno. Adfirmat Joannem & ejus asseclas fuisse degradatione dignos, & addit: *Verùm hoc Pietatis tuæ judicio reservavimus.* Romani Pontificis suprà se ac omnes Patriarchas plenam potestatem profitetur, & concludit: *Perlectis commentariis Actoeum in depositione impiorum Pelagianorum & Celcstianorum, Celestii, Pelagii, Juliani, Persidii, Flori, Marcellini, Oeentii, & eadem cum illis sentientium, quæ à Pietate tua de ipsis decreta & constituta sunt, judicavimus & xos solida firmaque permanere debere, & idem omnes tecum statuimus, eos peo depositis habentes.* Ex quo patet Pelagianam hæresin fuisse in hac Actione discussam ac damnatam. Ista sub Celestino adversùm ipsos Acta aut latent aut peierunt, grandi Christianæ eruditionis damoo. Hac item Actione suas de subtrahendis Antiocheno Patriarchatui Provinciis nugas proposuit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus, à Sancto Cyrillo in Joannem offenso sperans auxilium.

ACTIO VI.

A Sexta & postrema Actione, facta undecimò Calendas Augusti, in Ecclesia Metropolitana Petrus Alexandriæ Piesbyter petiit licentiam legendi ac publicandi factam à Synodo de fide definitionem. Et legit Symbolum Nicænum cum hac appendice: *Huic sanctæ fidei omnes consentire convexit. Continet enim pietatem, & quæ sufficiant ad totius orbis utilitatem. Quoniam verò aliqui simulant quidem eam se profiteri, eique consentire, malè autem interpretantur sensuum veritatem, sicut eis placet, & circumveniunt veetatem, existentes filii erroris ac perditionis, opus fuit ex sanctis & oetbodoxis Patribus comparare testimonia, quæ satisfacere valeant, quemadmodùm intellexerint eam, & prædicare confisi sint, ut palàm sit quia omnes rectam & immaculatam habentes fidem sic intelligunt & interpretantur, & prædicant eam.* Et ad Flaviani Philippensis Episcopi interlocutionem idem Petrus legit omnia Patrum testimonia lecta superiùs in prima Actione.

Ad Nicænam fidem adsiduè provocarat Nestorius, adseverans ab ea nihil dictum de Sancta
Virgine, *nisi quia Dominus noster Jesus Christus incar-* L. 1. Conc. Ephes. c. 16

incarnatus est ex Spiritu sancto & Maria Virgine. Ob istam fidem gravia sibi ab Apollinarli rasuscitatoribus movari certamina, effutire non erubuit in litteris ad Pontificem Celastinum. Hinc nostra Synodus aliam fidai definitionem, longè magis aliud Symbolum noluit condere, volens sine fronte mendacem hominem confundere ex solo Nicæno, da quo in littatis ad Maximum Philosophum Sanctus Atbanasius: *Sufficit extervere omnes impias hæreses, & præcipuè Arianam, quæ in Verbum Dei blasphemias dicit*. Ubi sub Ariana hæresi Sanctus Athanasius comprehandit omninò & Nestorianam, tot annis ante natum Nestorium. Etenim & in ista ad Maximum, & in proximè præcedenti ad Adalpbium Episcopum & Confessorem Epistola Arianam perfidiam dicit fuisse divisam in factionas varias, quarum una Dominum nostrum Jesum Christum à Deo Verbo diviserit, cum Paulo Samosatensi garriens esse hominem purum. Hasce propositiones, *Christus est infans, puer, crescit, esurit, patitur, crucifigitur, moritur*, professa admisit; at verò ista infirmitatis idiomata Deo Verbo adscribere tamquam blaspbemias est detestata. Et hæc ast ipsissima hæresis Nestoriana. *Ne quis*, inqoit in litteris ad dictum Maximum laudatus Athanasius, *irrideat verba, dum audit puerum, ætatem, incrementum, edere, liberè pati*. Nam audit hæc non solùm de voce *Christus*, sed & de voce *Deus Verbum* prædicari. Et infrà: *Hæc breviter ex tuis mutuatus sum, & nihil ad ea de meo adiectum volens solummodò Divinæ Crucis mentionem feci, ut quibus scandalizati sunt fastuosi, istis ipsis in diversum instituti Crucifixum adorarent*. Ex qoo vidas ab Arianis blasphemaiam fuisse hanc præsertim propositionem: *Deus Verbum est crucifixus*. Quocircà primus duræ de hac propositiona, *Unus è sancta Trinitate est crucifixus*, contentionis fons est Paulus Samosatensis, de quo idem Atbanasius in libello adversùs ipsum: *Dei ex fæmina procreationem irrisui habent increduli, eamdem carnis esse, non Deitatis garriunt. Sacrosanctam quoque Crucem cavillis proscribunt ut Ethnici*. Ejus ipsissima, quibus postmodùm & Nestorius fuit usus, dialectica sopbismata producit Athanasius in Oratione de unico Domino Cbristo. Malum igitur à Paulo per Arianos in Nastorium cucurrit, atque ità rectè ex Sancto Athanasio credidit ac definivit nostra Synodus Nestorianam blasphemiam abundè convinci & damnati ex solo Nicęno Symbolo, palàm profitente istum ipsum, qui ast Deus de Deo, lumen de lumine, Deus veros de Deo vero, ganitus, non factus, consubstantialis Patri, propter nos homines & propter nostram salutem descendisse, esse incarnatum, hominem factum, passum, mortuum, sub Pontio Pilato crucifixum. Passum & crucifixum, non in Daitate, sed in adsumpta ad propriam hypostasin carne, uti in locis longè plurimis Sanctus Athanasius contra Arianos ostendit. Nisi vidares contra Arianos loqni Athanasium, loqui credas Sanctum Cyrillum adversùs Nestorianos. Loquitur ex suo Antecessore Sancto Dionysio, scribente adversùs Paulum Samosatensem: *Qui ex Deo est ante sæcula genitus, ipse extremis temporibus ex matre natus est. Idcircò Deicidæ sunt Judæi, quia Dominum gloriæ crucifixerunt*. Hæc est propositio, adversùs quam in libro quæstionum laudato Dionysio propositarum Paulus excepit: Q. 10. *Quæ à vobis scripta sunt, Deum habent crucifixum, & coæternum Patri*. Eamdemque in suo ad quæstiones Rascripto Dionysius eximiè dafendit. Ex quo rursùm vides omnem hanc impietatem à Paulo Samosatensi ad Arianos, ab his ad Nastorium profluissa: Quin immò priùs mali fons sunt impii Judæi, existimantes Dominum nostrum fuisse purum hominem, idaòque illius infantiam, passionem, mortam, & alia humanæ infirmitatis solannia prædicantas Apostoli statim subnectebant: *Hic auctor est vitæ*, ant *Dominus gloriæ*, oti in Epistola de Sancti Dionysii adversùm Arianos sansu laudarus Athanasius insigniter demonstrat: Rectè addit istum Paulum, rectè nostra Synodus dicit Nastorium abundè damnatum à Symbolo Nicæno.

Rectè item ait nostra Synodus: *Quoniam verò aliqui simulant, &c.* Causam in suis synodalibus, post Synodum Chalcedonensem exstantibus, ad Leonam Augustom litteris adducit Joannes Sebastenus Episcopus, Metropolita primæ Armeniæ, loquens da Cbalcedonensi fidei definitione: Epist. 43. *Sunt quæ rectè intelliguntur orthodoxè; sunt verò aliqui, qui si ea aliter velint adspicere, inveniant hæc sensus dubios patientia. Multi quidem & Divinas Scripturas non intelligentes sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemiæ dogmata genuerunt*. Nam & ipse omnium Hæreticorum pater & dux diabolus ex Scripturis disputavit, ipsi Domino nostro Jesu Christo conatus sua pbantasmata persuadere. Sacra Scriptura ast ovina lana, qua etiam lupus suam rabiem possit in ovinam mansuetudinem transfigurare: Nicæni Symboli secundus articulus habet, *Credo in unum Dominum Jesum Christum*, ac dein utrinsque naturæ idiomata de ipso profitetur. Dolosus Nestorius ipsa non ultrò citròque da sese mutuò, sed domtaxàt de sola voce *Christus* censuit prædicari à laudato Symbolo, atque ità blaterationes suas esse illi conformes. Hocce phantasma damnat nostra Synodus, ostendens omnibus Ecalesiæ Patribus, Nicæna Synodo prioribus ac posterioribus, penitùs adversum.

Est & alia ratio, ex qua propriam fidai definitionem condere noluit nostra Synodus, contenta solo Symbolo Nicæno. Legati Romani servatum voluere Canonem Sardicensem, de qoo in litaris ad Antiochenam Ecclesiam Sanctus Athanasius, mandans & ipse ab Erronibus ad Ecclasiam accedentibus nullam exigi professionem, nisi solius Symboli Nicæni: *Tabulas, quas nonnulli jactant quasi in Sardicensi Synodo de fide conscriptas, ne legi quidem semel, aut proferri finatis. Nihil enim tale Concilium definivit. Quamvis enim certi homines nonnulla, quasi quæ deessent Nicæno Concilio, adscribere vellent, idque acriter contenderent, sancta tamen Synodus, quæ Sardicæ convenit, indignè id tulit, Decretoque sancivit, ne quid ulteriùs de fide scriberetur, & sese contentos esse Nicæna fide declaraverunt, ut cui nihil deesset, & in qua integra & solida pietas contineretur: Neque edendam esse aliam professionem fidei, ne illa, quæ Nicææ scripta est, suos numeros non habere*

videretur, neve illis, quibus libido est semper nova statuere, occasio hujusmodi suppeditaretur, ut iterum atque iterum de fide definiant. Ad hocce Decretum respexisse nostram Synodum ostendunt hæc ejus de Symbolo Nicæno verba: *Continet pietatem, & quæ sufficiant ad totius orbis utilitatem*; Adversùs profanum ac judaicum nescio quorum Nestorianorum Symbolum insignem de nullo deinceps ad Nicænum faciendo vel unius vocis additamento Canonem parabat, ideòque non solo verbo, sed & opere docere voluit, & solo isto etiam adversùs Nestorium esse contenta. Et ex hoc fundamento Eutyches & omnis Eutychiana factio blaterarunt additamenta, per Synodum Constantinopolitanam ad Symbolum Nicænum facta, esse per nostram Synodum damnata.

Exindè Petrus Alexandriæ Presbyter ac Notariorum Primicerius aliud negotium Synodo proposuit. Presbyter quidam, nomine Charisius, Philadelphiensis in Lydia Ecclesiæ Œconomus, significarat quosdam in sua Provincia hæreticos Quartodecimanos, dum ad matrem Catholicam accedere existimant, in fœdum magis errorem incidisse. Etenim Antonius quidam & Jacobus, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyteri sub Episcopo Nestorio, à suis ibidem Compresbyteris Anastasio & Photio detulerant litteras commendatitias, unàque novum, profanum, judaicum, à Nicæno nimis diversum Symbolum, omnem Quartodecimanum ad illius professionem compellentes. Illustrat hæc Socrates dicens de L.7. c.29. Nestorio: *Quibus incommodis eos, qui Festum Paschatis ad decimum quartum diem mensis celebrant, in Asia, Lydia, & Caria affecerit, & quam multi Mileti & Sardis seditione propter eum conflata interierint, mihi omittendum arbitror.* Catholicæ fidei, at sine scientia & sale, zelum infuisse Nestorio, ostendunt ejus in Episcopum consecrati prima ad Theodosium Augustum verba: *Mihi, ò Imperator, terram Hæreticis purgatam tribue, & ego tibi cœlum retribuam; Tu mihi in profligandis Hæreticis subveni, & ego tibi in profligandis Persis subveniam.* Per Antonium Germensem in Hellesponto Episcopum Macedonianos, per quatuor memoratos Presbyteros persequi mox cœpit Novatianenses Quartodecimanos, in Asia, Caria, & Lydia admodùm frequentes. Anastasius Presbyter est ille ejus Antiochia conductus Syncellus, qui in Ecclesia Constantinopolitana primus præsumpsit vocem *Deipara* circumscribere & abolere. Photii meminit in litteris ad Clerum Con- Cap. 11. stantinopolitanum, in prima præsentis Synodi parte exstantibus, Sanctus Cyrillus, aitque ab illo compositam & vulgatam quandam chartulam adversùs commentarium, quem Ipse de Nestorii impietate ad monachos scripserat. Antonius & Jacobus, solo facinora noti, erant ex illis Clericis Constantinopolitanis, quos ibidem Cyrillus vocat *feces civitatis*.

Tres autocaphalas diœceses ab Episcopis Constantinopolitanis, Sancto præsertim Joanne Chrysostomo, invadi cœptas invadere & illarum sese Patriarcham ostantare perrexit etiam Nestorius; Hinc in Asiam minorem, Cariam, & Lydiam, diœceseos Asiaticæ provincias, legavit Antonium & Jacobum Presbyteros, qui omnes istic Quartodecimanos aut ad Ecclesiam cogerent, aut de terra eliminarent. Rectæ fidei & delegatæ potastatis litteras habebant ab Anastasio & Photio Presbyteris, Nestorii Patriarchæ Vicariis & Syncellis; verùm fabula sibi ipsi non cohærebat. Etenim Novatianum ejecturi prædicabant Nestorium, apertam Nestorii impietatem, unaque fœdissimum Symbolum, cui dum resistit Charisius Philadelphiensis Ecclesiæ Presbyter ac Œconomus, est ab istis Pseudo-Apostolis, nec non à quibusdam per ipsos seductis Lydiæ Episcopis tamquam hæreticus communione & Clericali gradu privatus. Hinc provocavit ad nostram Synodum, ejusque hæc omnia exponentem libellum Petrus Alexandriæ Presbyter ad Patres legit.

Legit & istud judaicum Symbolum, præter Nestorianam impietatem habens & hanc de Spiritu sancto blasphemiam: *Nec Filium illum putamus, neque per Filium substantiam fortitum.* Ipsum esse Theodori Mopsuestiensis Episcopi opus dixit Charisius; verùm ob rationes suprà adductas noluit Sanctus Cyrillus istud discquirere aut definire. Ipsum Philadelphienses Quartodecimani in Theophanis Episcopi sui, Jacobi Chorepiscopi, & Charisii Œconomi manibus fuerant professi, atque ità in Ecclesiam transcripti. Ubi nota Jacobum Chorepiscopum ab Eutychio Villæ Aulacis Principe seu Toparcha vocari simpliciter Episcopum, quod nempe Chorepiscopi consecratione non simplices Presbyteri, sed veri Episcopi essent. Et ad hasce Nestorii temeritates Synodus obstupuit, ediditque supra explanatum Canonem de nullo deinceps condendo novo Symbolo, nulloque ad Nicænum, à Constantinopolitana Synodo abundè auctum, faciendo vel unius voculæ additamento. Quid de Charisio & quatuor istis Nestorii Presbyteris actum sit, Acta synodalia manca non edicunt: Haud dubiùm ille fuit communioni & gradui restitutus.

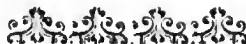

APPENDIX

Ad Ephesinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

Exponitur prima Constantinopolitana Sancti Flaviani Patriarchæ adversus Eutycheten Synodum.

ACTIO I.

PRima hujus Synodi Actio, facta Flavio Zenone & Posthumiano Consulibus, Christi Domini quadringentesimo quadragesimo octavo, Leonis Pontificis nono, Theodosii Augusti quadragesimo primo & Valentiniani tertii 2000 vigesimo tertio, sextò Idus Novembres, in Secretario Episcopii, tractavit oescio quam causam Florentii Sardensis Episcopi, Lydorum Metropolitæ, adversùs Joanoem Hircanorum & Cossinium Hiero-Cæsareensem ejus Episcopos Provinciales, Præsidem habuit Sanctum Flavianum, adsidentes Episcopos triginta unum, Archi-Mandritas viginti duos. Istos inter fuit Sanctus Seleucus Amasenus Episcopus, Helenoponti Metropolita, cujus admiraodas eleemosynas, repletorum Divinitùs horreorum miraculis confirmatas, laudat Eustatius Presbyter in vita Sancti Eutychii Patriarchæ Constantinopolitani. Florentius Metropolita non interfuit: Per Legatos Clericos misit suas actiones.

Data huic quæstioni forma, exurgens ac semetipsum ex adsidente judice in accusatorem demutans Eusebius Dorylcensis in Phrygia falutari Episcopus *Libellos sancto Concilio obtulit, conjurans eos relegi, & infert monumentis Actorum.* Eos ad Sancti Flaviani jussum legit Asterius Presbyter & Notarius Ecclesiæ Constantinopolitanæ. Eutychetem Presbyterum ac Archi-Mandritam illi accusabant, quod inobseratum os & effrænem linguam habens adversùs Salvatorem omnium nostrum Christum blasphemare, & Patres, qui inter Sanctos connumerantur, hæreticos nominare non cessaret, etiam ipsum Eusebium, profitentem se esse ipsorum fidei sectatorem. Profitetur Eusebius sequi se fidem magnæ Nicænæ & nuperæ Ephesinæ Synodi, Sanctorumque Cyrilli, Athanasii, Gregorii Thaumaturgi, Gregorii Nazianzeni, Gregorii Nysseni, Attici & Procli, postulans citari Eutychetem, *paratus eum convincere falsò habere Catholicum nomen, & alienum omninò esse à recta fide*, ac præsentes Episcopos conjurans per Sanctam Trinitatem, & per salutem Theodosii ac Valentiniani Augustorum.

Per Principis Genium aut fortunam jurare semper apud Christianos fuit species idololatriæ. Eteoim Sanctum Polycarpum Smyrnensem Episcopum & Martyrem, quod Asiæ Proconsuli mandaoti, *Jura per Cæsaris fortunam*, obedire noluerit respondens, *Christianus sum*, apud Eusebium Cæsareensem scribit ad Ponticam Ecclesia Smyrnensis. Etiam Judæos maluisse pati quidlibet, quam jurare per nomen Caii Imperatoris, ex Josepho Judæo laudat idem Eusebius. Et in libro Apologetico Tertullianus: *Citiùs apud vos gentiles per omnes Deos, quam per unum Genium Cæsaris pejeratur.* Et exponit suæ doctrinæ eaosam: *Sed & juramus, sicut non per Genios Cæsarum, ità per salutem eorum, quæ est augustior omnibus Geniis. Nescitis Genios dæmones dici, & indè diminutiva voce dæmonia? Nos judicium Dei suspicimus in Imperatoribus, qui gentibus illos præfecit. Id in eis scimus esse, quod voluit Deus, & pro magno id juramento habemus. Cæterùm dæmonas, id est, Genios adjurare consuevimus, ut illos de hominibus exigamus, non dejerare, ut illis honorem Divinitatis conferamus.* Principis & Genius & fortuna, quos quidam discernunt, quidam confundunt, erant dæmonia & Dii falsi, quos dejeratione honorare est omninò idololatria. Et Cajus Augustus noo quovis modo per suum nomen, sed tamquam per Deum volebat jurari, ideòque sibi templa quoque erigi, & incendi thura:

L. 4. c. 14.

Cap. 28.

Cap. 32.

thura: Etiam Asiæ Proconsul Principem à Sancto Polycarpo volebat nominari Dominum & Deum. Et hine apud Gentiles Romanos pet Augustum aut per Jovem pejerare fuisse par læsæ Majestatis crimen testatur in primo Animalium
C. 72. 73. libro Cornelius Tacitus. Eodem sensu Donatistâs pet suos Episeopos, præserim Donatum magnum, jurare consuetos, gravissimè arguit, dicens eos à plebe pro Diis haberi velle, Sanctus Optatus Milevitanus. Africæ populum Donatus cum Christo Domino diviserat, suamque partem non à Christo Domino Christianos, sed à se Donatistas vocabar, istamque Divini honoris rapinam decepti populi juramento volebat firmari. Eundem in sensum hæc Domini apud Sanctum Matthæum verba, *Ego dico vobis, non jurare omninò, neque per cœlum, neque per terram*, exponit Sanctus Hieronymus: *Hanc per elementa jurandi pessimam consuetudinem semper habuere Judæi, sicut Prophetalis eos frequenter arguit sermo. Per Angelos, per urbem Hierusalem, & templum, & elementa jurantes, creaturas resque carnales venerabantur honore & obsequio Dei*. Et binc isto loco Dominus solummodò per creaturas, non autem per Deum vetat jurari.

At verò per Prineipis, licèt gentilis & impii, salutem jurare est antiqua observantia omnium justorum. Nam & Joseph Patriarcha juravit per salutem Pharaonis. Et piissimus Comes ac Martyr Marcellinus in Collatione Carthaginensi di-
L. 1. c. 5. xit ad utriusque partis Episcopos: *Per admirabile mysterium Trinitatis, per Dominicæ Incarnationis Sacramentum, & per salutem* Honorii & Theodosii Augustorum *Principum justa me judicaturum esse promitto*. Et apud Hermiam Zozomenum eodem modo jurant Jovius Italiæ Hyparehus & cæteri Præfecti. Et in Ephesina Synodo omnes Philadelphienses Quarto-Decimani laudantur in Episcopi sui manibus abjurasse hæresin pet sacrosanctam Trinitatem, perque pietatem, victoriam, & salutem Imperatorum. Et in Lausiaca Palladii historia sancta Virgo & Martyr Potamiena, in ferventem lebetem mittenda, adjurar Paganum Judicem: *Per caput Imperatoris, quem tu times, ne jusseris me enui*. Et Histriæ Episcopos, ex trium Capitulorum schismate ad
L. 10. Ep. 30. Ecclesiam redeuntes, Sanctus Gregorius Magnus jurare jussit per Deum omnipotentem, quatuor sancta Evangelia, & salutem Geniumque illustrium Dominorum Rempublicam gubernantium. Omitti debuerat vox, *Geniumque*, utpotè Pagani ac idololattici juramenti significativa, ideòque cum vocibus, *Dies Lunæ, dies Martis, Mehercle, Me-Castor*, aliisque id genus variis etiam hodie nimiùm grassantibus, ab omni ore Christiano proscribenda. Uti ex pravo sæculi nostri more nos etiam hodie Sacerdotes frequenter hasce voces sine idololatria usitamus, ità & istam Gregorius. Rectè Tertullianus istud apud nos esse dicit magnum juramentum. Ejus enim sensus est: *Sic Deus adjuvet Domini Imperatoris victorias ac salutem*: Quare sic pejerare erat vindices læsæ Divinæ Majestatis manus in Principis personam ac omnem Rempublicam devocare. Nihilominùs de Episeopis statuit Synodus sub Leonis quarti Pontificatu habita in Regia Ticinensi: *Sit sermo Episcopi, juxta Evangelium,* EST EST, NON NON. *Si quid amplius adfir-* Cap. 4.
mandum duræ forsitan audientium mentes exigunt, non potiùs Apostolico more interponat suæ locutioni, DEUS SCIT, *aut* CORAM DEO, *quam* PER IMPERATORIS GRATIAM, *sicuti, sæculo militantibus jurare celebre est, sua dicta confirmet*.

Ad lectum Eusebii libellum attonitus Sanctus Flavianus reposuit: *Stupefaciunt nos quæ lecta sunt, eò quod talis ingeritur reprehensio reverendissimo Presbytero & Archi-Mandritæ Eutychi. Tamen dignetur tua Reverentia convenire eum, & disputare cum eo de recta fide, & si pro vero reperietur non recta sentiens, huc vocabitur in sancto Concilio, & aderit sibi*. Ob duo Sanctus Flavianus admirabatur: Primò, quoniam fama integertimus fuetat huc usque Eutyches; Secundò, quod Eusebio fuisset palàm ac insigniter amicus. Hanc metamorphosin admirabatur. Reddidit Eusebius: *Ego quidem amicus illi eram priùs; non semel autem, nec secundò, sed sæpiùs conveni ad eum pro causa, en quo læsus est, & locutus sum cum eo, & inveni eum non recta sapere, & monui, & docui*. Dixit adfuisse multos testes, ideòque repetita adjuratione postulavit illum synodaliter citari. Grandes ex hac scintilla ignes & Ecclesiarum motus præsagienti, ideòq; Erronem pacificis amici verbis vel adhue semel conveniri rursùm postulanti Flaviano denuò respondit: *Impossibile est me jam, postquam perrexi frequenter & non persuasi, iterùm ad eum accedere, & verba blasphema audire*. Eam citari voluit, & *inexaminatum tantam negotium non relinqui*. Quare missi sunt Joannes Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter ac Defensor, & Andreas Diaconus, qui Eusebii libellum ei legerent, & ad Synodum citarent. Missi sunc Clerici: Antiquus enim Synodorum Canon Episcopos per Episeopos, Clericos per Clericos, laicos per laicos mandat citari.

ACTIO II.

A Secunda Actione, facta pride Idus Novembres, accusator Eusebius fieri postulavit futuri judicii præparamenta, legique ad quas adsiduè provocabat Eutyches, duas præsertim Sancti Cyrilli Epistolas: Secundam ad Nestorium, lectam in prima Actione Concilii Ephesini, & Epistolam pacificatotiam ad Joannem Patriarcham ac ejus Synodum Antiochenam. Lectæ fuerunt. Et tunc ex ipsis se judicari velle Eusebius est solennissimè protestatus. Easdem, utpotè ab Ephesina Synodo, Romanaque & omnibus sub cœlo Ecclesiis probatas, etiam probarunt Sanctus Flavianus & omnes ei adsidentes Episcopi, professi in Christo Domino esse omninò duas naturas & unam *Hypostasin*, seu unam Hypostasin ex duabus naturis.

Aderant soli decem & septem Episcopi, ideòque ad Sanctum Flavianum Præsidem Eusebius:

Quoniam

Quoniam quidam reverendissimorum Episcoporum in hac Regia urbe degentium, aut propter infirmitatem, aut ignorantes convocationem sanctæ Synodi, non convenerunt, peto absentes per reverendissimum Presbyterum Asterium & per religiosissimos Diaconos & Notarios commoneri, quatenùs & ipsi agnoscentes quæ acta sunt, suam manifestam faciant voluntatem. Erat æqua postulatio, ideòque huc usque Acta Sanctus Flavianus misit absentibus Episcopis legenda, discutienda, probanda, subscribenda.

ACTIO III.

AB Actione tertia, facta quinto decimo die mensis Novembris, feria secunda septimanæ, postulavit accusator Eusebius inchoari judicium, & ante omnia audiri Joannem Presbyterum & Andream Diaconum, Eutychetis citatores. Et à Sancto Flaviano advocatus Joannes exposuit rei seriem: *Cùm pervenissemus ad Eutychetem in ejus monasterio, libellos ei legimus, & exemplaria ei dedimus, & accusatorem manifestavimus, & vocationem denunciavimus, & satisfactionem apud vestram Sanctitatem.* Romanæ Reipublicæ formam in suis criminalibus judiciis dudùm servavit Ecclesia, ideòque accusatorii libelli exemplaria data sunt Eutycheti, & patefactus accusator, quò nempe adversùs illum uti posset facultate exceptionum indultarum à sexto Canone Constantinopolitano. Verùm rea erat monachi conscientia, ideòque varia reposuit. Primò, *accurrere Synodo & satisfacere penitùs abnegavit, dicens se non exire monasterio, sed degere in ipso tamquam in sepulchro.* Ea enim monachi mundo veraciter mortui est summa perfectio. Gyrovago per compita monacho nihil est perversius. Secundò, Eutyches Eusebium Dorylæi Episcopum esse dixit sibi jam pridem inimicum, ideòque detrectationem ab illo, non Canonicam accusationem processisse. Tertiò, professus est Nicænæ & Ephesinæ Synodi Decretis, sanctorumque Patrum interpretationibus se acquiescere, attamen cum hoc moderamine: *Si contigit eos in aliquibus dictis falli aut errare, hoc neque reprehendere, neque subscribere, solas autem Scripturas scrutari, tamquam firmiores Patrum expositionibus.* Ità prodidit latentem in corde suo nequissimum hæreticæ perduellionis spiritum, de quo ad Timotheum Apostolus: *Parentibus inobedientes.* Quartò, in Christo Domino post incarnationem adseruit esse unicam solummodò naturam, & hanc Dei incarnati ac inumanati. Quintò, protulit nescio quem librum propositiones istas propugnantem. Sextò, questus est diffamari se ab æmulis, *quasi dixerit, quia Deus verbum carnem secum de cælo reduxit; Sese innoxium ab hac derogatione.* Septimò, Dominum nostrum esse unicam ex duabus naturis unitis hypostasin noluit admittere, quoniam id neque didicisset in Patrum expositionibus, neque suscipere, si ab aliquo contigerit ei tale quid legi, quia Divinæ Scripturæ majores sunt Patrum doctrinis. Octavò, eumdem Dominum esse perfectum Deum, perfectumque hominem confessus est natum ex Maria Virgine, sed qui non habuerit carnem nobis consubstantialem. Quæ omnia Andreas Ecclesiæ Constantinopolitanæ, nec non & Athanasius Seleuciensis in Isauria Metropolitanæ Ecclesiæ, qui præsens adsuerat, Diaconus, & Basilii Metropolitæ in Regia civitate socius, fuerunt attestati.

Ad illa audita ingemuit Sanctus Flavianus, & ad Eusebii accusatoris preces misit Eutycheti secundam in scriptis citationem per Mamantem & Theophilum Ecclesiæ suæ Presbyteros, mandans *quatenùs ad sanctam perveniat Synodum*, scandalizatam non solummodò ex accusatoriis Eusebii libellis, sed etiam ex jam factis relationibus per Joannem Presbyterum, ac Andream & Athanasium Diaconos. Eum adesse jussit ad resipiscendum à tanta impietate, pœnitendum, & Matris Ecclesiæ misericordiam promerendam. Et ante omnia ad Eusebii preces citatorius libellus fuit lectus Synodo, & Actis insertus habens hanc clausulam: *Nec enim rationabilis est satisfactio, dicere te decrevisse non procedere de monasterio, qui de talibus accusatus es.* Monastici silentii secretum ad acquirendam Christianæ Philosophiæ perfectionem est sacrosanctum, non ad criminum impunitatem.

Dum citatum abeunt, & reduces exspectantur Presbyteri Mamas & Theophilus, sanctorum Patrum testimonia, præsenti quæstioni definiendæ apta, legi & deflorari ab adsidentibus Episcopis jussit Sanctus Flavianus, & accusator Eusebius est interlocutus: *Nihil intemeratum relinquitur ab homine in Deum impiè agenti, & aliena à recta fide sapienti. Audacter pergit omnia facere. Comperi enim, quia Eutyches Presbyter & Archimandrita volumen direxit per monasteria, & ad seditionem excitat monachos.* Has ejus adversùs Deum machinas inquiri supplicavit, & nominatim examinari Abrahamium, Martyrii in Septimo Presbyterum, Synodo præsentem. Septimum erat septimo à Regia urbe lapide distans locus, palatio, Senatus congregationibus, Ecclesiis, ac monasteriis pluribus insignis, & alio nomine dictus Secundianus. A congregato apud Septimum Senatu electos fuisse Martianum & Phocam Augustos, ibidemque cum suis trucidatum Mauritiom testantur Sanctus Gregorius Magnus & Nicephorus Calixtus. Istic leges à Principe & Senatu revideri solitas lucet ex variis legibus Justiniani. Earum quædam habent hanc clausulam: *Recitata septies.* Legendum est: *Recitata Septimi.* Imperialia ornamenta ibidem servabantur: Etenim incenso Septimi vestiario amissam fuisse Justiniani Augusti coronam, & repertam post octo menses, adfirmat Georgius Cedrenus. Addit ibidem factam Synodom adversùs Sanctum Joannem Chrysostomum. Sancti Joannis Baptistæ caput Theodosius Magnus, Sancti Prophetæ Samuelis ossa ibidem condidit Arcadius Augustus. Videndus Procopius Cæsareensis in opere de ædificiis Augusti Justiniani.

Intro-

Introductus verò in Synodum, ac à Sancto Flaviano rogatus Abrahamius Septimi Preshyter reposuit: *Emmanuel Presbyter & Archi-Mandrita direxit ad Asterium* Ecclesiæ Constantinopolitanæ *Presbyterum hæc denunciare, quod Eutyches Presbyter & Archi-Mandrita direxit ei tomum de fide, & suadebat ei in eo subscribere. Et hæc mandavit, ut prædictus Presbyter Asterius vestræ suggerat Sanctitati*. Etiam per alia circa Regiam urbem monasteria similes de læsa fide querimonias & subscribendos tomos direxerat inquietus Entyches, atque irà ad accusatoris Eusebii preces Sanctus Flavianus ad urbis monasteria Petrum Preshyterum & Patricium Diaconum trans in Sycas Rhetorium Preshyterum ac Eutropium Diaconum, in civiratem verò Chalcedonensem legavit Paulum ac Joannem Preshyteros, veritatem inquisituros. Etenim subscribendos libellos per monasteria dirigere est pessima hæreticæ turbulentiæ nequitia, nitens subvertere firmiores fidei ac Ecclesiæ columnas. Patricium Diaconum laudat in litteris ad Anatolium Sancti Flaviani successorem Sanctus Leo Magnus.

14. Sycarum, in quas Rhetorius Presbyter & Eutropius Diaconus fuere Legati, meminit etiam Zozymus: *Ad Sycas, quod suburbii nomen est*. Et in Codice Justinianæo ad titulum de Sacrosanctis Ecclesiis Anastasius Augustus: *Sycæ seu Sycorum transitus pars sunt civitatis*. Et Justinianus Imperator in lege novella ad Joannem Prætoriorum Præfectum: *Videtur intra novos muros & transitus Justinianarum seu Sycarum*. Et in Ecclesiastica historia Hermias Zozomenus: *Locus è regione civitatis jacet, Sycæque dicitur, atque decima tertia regio est urbis Constantinopolis*. Novatianensium Ecclesiam, à Macedonio Episcopo Constantinopolitano eversam, narrat miro istuc modo fuisse translatam. Et antiqua Romani Imperii notitia tertiam decimam urbis regionem vocat Sycænam. Est peninsula; ex uno plana, ex alio latere montosa, ficubus plena, ac indè dicta Sycæna. Eam nobilibus ædificiis & muris Constantinus Magnus, theatro, foro, Ecclesiis, monasteriis alii Principes ornarunt, Justinianus à nomine suo vocavit Justinianam. Hodie dicitur Pera seu Peræa, id est, Trajectum, habet cymbarum millia ad homines assiduè transportandos. Et hinc Sanctus Flavianus ad ejus monasteria legavit speciales inquisitores. Hodie item vocatur Galatha, quod inhabitetur præsertim à Latinis Europæis, quos omnes & Turci & Græci Christiani passim adpellant Francos seu Gallos, utique à sacro bello per Urbanum secundum instituto, cujus nobilior pars fuimus nos Flandri, & cæteri Franci.

Presbyteri interim Mamas & Theophilus ad Eutychetis monasterium reperiunt stantes in porta monachos constanter adseverantes: *Dominus Archi-Mandrita ægrotat, & videre vos non potest*. Prodiit postmodùm Eleusinius monachus, de quo alii ad Legatos Presbyteros: *Quoniam Archi-Mandrita noster ægrotat, hunc suo loco direxit, ut ei quæ sunt mandata dicatis*. Verùm enim verò Eutychetem videre, & Synodi mandata ipsi in faciem recitare voluerunt Presbyteri, atque ità tandem à turbatis & multa inter sese susurrantibus monachis sunt ad hominem admissi, qui post lectam synodalis citationis chartam reposuit: *Ego apud me definitum habeo citrà mortis necessitatem non egredi monasterium. Pervidet & sancta Synodus, & Dei amantissimus Archi-Episcopus, quoniam senex sum & effætus*. Aliud extorqueri non potuit, quam hocce additamentum: *Ne iterùm dirigant. Quod volunt & ante tertiam citationem faciant. Mihi enim, acsi vocassent, sunt*. Tradere, aut saltem legere illis voluit quamdam à se subscriptam, & Synodo porrigendam chartam; illi, utpotè non habentes mandatum, & accipere & audire recusarunt. Et hæc omnia reduces Synodo retulerunt.

Ad quæ rectè accusator Eusebius: *Excogitatio semper & occasio est obnoxiis, ut dilationibus utantur*. Hæreticum & contumacem monachum postulavit invitum Synodo sisti. At illa violentia Sancto Flaviano non placuit, ideòque misit illi tertiam ac peremptoriam citationem per Memnonem Presbyterum, & Germanum Diaconum. Citatus fuit ad feriam quartam proximam, diem decimam septimam Novembris.

ACTIO IV.

AD quartam Actionem, factam feria tertia, die sexto decimo Novembris, *Sanctus Flavianus disputavit de Ecclesiasticis dogmatibus*, spectantibus ad præsentem quæstionem. Verùm ab Asclepiade Diacono & Notario fuit interpellatus: *Quidam monachi ab Archi-Mandrita & Presbytero Eutyche directi, & Abrahamius reverendissimus Presbyter & Archi-Mandrita foris sunt, & postulant ingredi*. Erant Eleusinius, Constantinus, & Constantius Diaconi & monachi ex monasterio Eutychetis. Eos Sanctus Flavianus intromisit, verbumque fecit dictus Abrabamius: *Direxit nos Eutyches ægrotans. Per orationes enim tuas tota nocte dormire non potuit gemens. Nec ego quidem dormivi, eo gemente. A vespere enim propter hoc me vocavit. Dixit autem aliqua, ut dicere Domino*. Voces, *Per orationes tuas*, sunt adjurandi Episcopi formula, similis huic: *Per salutem & victoriam Imperatoris*. Facit hunc sensum: *Ità Deus exaudiat tuas orationes*. Ab Abrahamii dolorosis querimoniis mota fuerunt S. Flaviani viscera, & dixit: *Et intermittimus, ne imminemus, neque enim in abscissionem inspicimus, sed ad incrementum*. Divinæ misericordiæ se esse æmulatorem est multis protestatus. Abrahamio replicanti, *Mihi, per vestigia tua, & alia aliqua mandavit Eutyches, quæ, si interrogatus fuero, dico*, respondit: *Quomodò, rogo te, possibile est altero accusato alterum dicere?* Etenim criminaliter accusatus juxta leges & canones respondere nequit per procuratorem, quo munere pro Eutychete Abrahamius fungebatur. Inducias illi obtulit Flavianus, & perrexit: *Adveniat huc, ad Patres veniet, & ad*

fratres,

fratres, non ad ignorantes eum, immò hactenùs in amicitia permanentes. Multi audierunt, & scandalizati sunt. Nam accusator ejus instat, & debet satisfacere. Si enim tunc, Nestorio adversante veritati, pro veritate iste ingressus est, quantò magis nunc debet pro veritate & pro semetipso ingredi? Virum, qui pro veritate adversùs Nestorium nuperrimè generosus steterat, nunc pejoris erroris agi reum doluit ex animo Flavianus, variè hortatus ad pœnitentiam, dicens esse humanum imprudentiæ lapsum, spondens plenam veniam, & suam cum illo vetustam amicitiam denuò protestatus. Et Abrahamius: *Ità habet, per vestigia vestra.* Iterata suæ adjurationis formula asseruit sibi aliud non esse in mandatis, atque ità Actione finita Episcopi surrexerunt. Et ecce rursùm misericordia motus Flavianus monachis ad latus tractis dixit: *Cognoscitis zelum accusatoris? Quoniam & ipse ignis frigidus illi videtur propter pietatis zelum. Et Deus scit. Et monui, & rogavi dicens, Noli obsecro, intermitte. Cùm autem immineret, quid eram facturus? Numquid ego dispersionem vestram volo? Absit. Et non magis congregari vos? Inimicorum est dispergere, Patrum autem colligere.* Hæc adducta voluit, ut luceat quam iniquè de Flaviani judicio & animo Eutyches fuerit conquestus.

ACTIO V.

A Quinta Actione, facta decimo septimo, in quem peremptoriè citatus Eutyches, die Novembris, Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi Diaconus intromitti & audiri postulavit Memnonem ac Epiphanium Presbyteros, ac Germanum Diaconum, Eutychetis citatores, qui intromissi per Memnona deposuere: *Pervenientes usque ad reverendissimum Presbyterum & Archi-Mandritam Eutychen, reddidimus ei scripta, quæ à vestra sancta Synodo transmissa sunt ei. Accipiens autem & perlegens dixit nobis: Quin direxi reverendum Presbyterum & Archi-Mandritam Abrahamium ad sanctissimum & beatissimum Archi-Episcopum nostrum, nec non & sanctum Concilium, quatenùs ex persona mea consentiat omnibus, quæ dicta sunt à sanctis Patribus in Nicæa vel in Epheso congregatis, & omnibus quæ à sancto Cyrillo.*

Obstupuit ad hæc accusator Eusebius, & Memnonis relationi intercessit: *Nunc venit consentire? Ego non de futuris eum, sed de præteritis accusavi. Numquid modò si ei quidam ediderint aliquam expositionem, dicentes, Propter necessitatem consenti & subscribe, propterea ego victus sum? Postulo hanc vocem mihi non præjudicare. Ego enim fidelissimos testes habeo, sub quorum præsentia perversa docebat. Nam si dicas his, qui in carcere sunt, Ex hodie non latrocinemini, & omnes promittunt.* Eutycheti Flavianum connivere timuit, atque ità se ut calumniatorem subdendum talioni. Quare hæc indignè accipiens Flavianus est interlocutus: *Nullum præjudicium generatur Sanctitati tuæ in accusatione à te proposita, etsi millies spopondèrit subscribere expositionibus sanctorum Patrum.* Et sine fundamento Eusebius metuebat. Neque enim cunctis, sed solis Nicænis ac Ephesinis Patribus promiserat consentire Eutyches, atque ità Constantinopolitanos & facta per ipsos ad Nicænum Symbolum additamenta dolosus Apollinarii sectator refutabat, liberabatque Eusebium ab omni periculo talionis. Quare Memnon referre perrexit ejus Responsum, cujus hic post multa erat epilogus: *Peto supplicari Domino Archi-Episcopo & sanctæ Synodo, quatenùs inducias mihi tribuant præsentis septimanæ, & secunda feria, Deo volente, ingredior, & satisfacio & Domino & sanctæ Synodo.* Quas inducias Sanctus Flavianus lubenter concessit.

Interim accusator Eusebius, ipso igne reverà ferventior, non quievit. Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clericos, nuper de tomis per Eutychetem sparsis ac subscribi postulatis inquisitum missos ad monasteria, supplicavit intromitti atque audiri. Primi auditi sunt Petrus Presbyter & Patritius Diaconus, testantes de Martino ad Sanctum Dionysium Presbytero & Archi-Mandrita: *Respondit directam ad se fuisse chartulam præterita sexta feria, quæ est duodecima mensis Novembris, per quemdam Constantinum Diaconum, petentem ut subscriberem, & non acquievi, dicens: Non est meum subscribere, sed Episcoporum tantùm. Et postulans dicebat Eutyches: Si nunc mihi conspirare nolueris, & humiliaverit me Episcopus, postmodùm & vobis impositurus est.* Per plurima monasteria ità Eutyches miserat: Miserat chartulam, dicens contineri solam fidem Nicænam ac Ephesinam, & dicentibus. *Date nobis ad inspiciendum*, dare noluit, atque ità à multis est repulsus. Martini Archi-Mandritæ humilitatem imitatus egregiè est Archi-Mandrita Faustus, respondens: *Nos Ecclesiæ filii sumus, & unum Patrem post Deum habemus Archi-Episcopum.* Hinc & illos & illorum collegas insignibus litteris Sanctus Leo Pontifex postmodùm honoravit.

Perrexit verò accusator Eusebius: *Qualis adhuc satisfactionis locus Eutycheti relinquitur? Pro quo peto quæ præcipiunt sanctæ Regulæ ad præsens in eum exerceri.* Eum dixit plenè contumacem, convictum de hæresi, turbulentum, reum conspirationis & perjurii, utpotè *qui dixit, Quia definitum est mihi non egredi, & sepulchrum mihi est monasterium, & jam venire promittat, ad dilationem respiciens, & alia aliqua machinans, quatenùs fugiat comprobationes, & non sustineat pœnam.* Eum Presbyterii gradu & Abbatis dignitate instititi privandum. Erat æqua postulatio, reposuit tamen mansuetissimus Flavianus: *Propter pleniorem examinationem postulatas præstamus inducias, sic enim occurrens in faciem convincetur.* Contumacem spopondit juxta canones tractandum.

ACTIO VI.

A Sexta Actione, facta die Sabbathi, vigesimo die Novembris, accusator Eusebius in proximam secundam feriam, qua Eutyches

adef-

adesse spoponderat, postulavit exhiberi & ad testificandum cogi Narsetem Presbyterum ac Eutychetis Syncellum, amicum ejus Maximum Archi-Mandritam, Constantinum Diaconum ac illius Apocrisarium, & Eusemium ejusdem monasterii Diaconum, quibus illius blasphemias esse dixit exploratas. Et hæc est prima Syncellorum memoria, quorum dignitatem in octava Synodo expono. Hæc verba, *Monasterii Diaconum*, ostendunt à Chalcedonensi canone, qui ad monasticæ professionis titulum permittit monachos in Clericos consecrari, nihil novi statutum, sed priorem Ecclesiarum consuetudinem, à monachorum æmulis impugnatam, fuisse dumtaxàt confirmatam. Porrò Eusebii postulatis reddidit Sanctus Flavianus: *Inquisiti à reverendissimo Eusebio vocentur ad occurrendum præfinito die.*

Perrexit Eusebius. *A quibusdam comperi, quia secunda facta vocatione à sancta vestra Synodo, directi à vobis religiosissimi Presbyteri Mamas & Theophilus aliqua ab Eutyche Presbytero & Archi-Mandrita audierint, quæ sub fide monimentorum non sunt professi. Et hæc si manifesta fuerint, comprobatio est certa quid sapiat. Peto igitur vocatos Mamantem & Theophilum Presbyteros propositis sanctis Evangeliis dicere quæ audierint ab Eutyche Presbytero & Archi-Mandrita.* Etiam hæc postulatio erat justa, Theophilum Presbyterum, Mamas aberat, advocavit Flavianus, coegitque ad veritatem apud Acta profitendam. Et obediens ille exposuit, quomodò post acceptas Synodalis citationis litteras cœperit secum coram Narsete Presbytero, Maximo Archi-Mandrita, & aliis monachis disputare Eutyches, dicereque; *In qua Scriptura jacent duæ naturæ? Quis sanctorum Patrum exposuit Deum Verbum habere duas naturas?* Responderunt Theophilus & Mamas: *Et tu ostende nobis, ubi continetur* HOMOUSION, *aut quæ Scriptura hoc dicit?* Et Eutyches: *Non continetur in Scripturis, in expositione verò Patrum jacet.* Et Mamas Presbyter: *Ea modo sicut* HOMOUSION *in sanctis Scripturis non jacet, sed à sanctis Patribus expositum est, ità de duabus naturis iidem Patres exposuerunt.* Addidit Presbyter Theophilus: *Perfectus est Deus & Verbum, an non?* Reposuit Eutyches: *Perfectus.* Et denuò Theophilus: *Perfectus & homo incarnatus, an non?* Et Eutyches: *Perfectus.* Institit Theophilus: *Si ergò Deus perfectus, & homo perfectus, duo perfecta unum perficiunt Filium, quid igitur prohibet nos dicere ex duabus naturis unum Filium?* Et Eutyches. *Absit à me dicere ex duabus naturis esse Christum, aut de natura loqui seu disputare Dei mei. Si ergò me deponere volunt, aut si desiderant facere aliquid adversùm me, secundùm permissum Dei faciant. Ego enim in fide, quam accepi, steti, & consummari desidero.* Quæ omnia & alia id genus plura adveniens interim Mamas Presbyter amplissimè confirmavit. Et ambo, cur hæc suo tempore non aperuissent, à Sancto Flaviano rogati responderunt: *Scit vestra Beatitudo, quia non pro hac causa fuimus directi, sed tantummodò vocare Presbyterum Eutychen. Propter quod minimè interrogati superfluum putavimus hæc dicere, de quibus mandatum non accepimus.*

ACTIO VII.

AD septimam & ultimam Actionem, factam die vigesima secunda Novembris, feria secunda, loqui cœpit Asterius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter ac Notarius: *Advenit statutus dies, & Dei amantissimi Eusebius Episcopus præ foribus stans petit intromitti.* Et à Sancto Flaviano fuit idem Eusebius intromissus. Adesse ad Secretarii fores alicubi in Ecclesia Eutychen existimabat laudatus Flavianus, ideoque illum advocaturos misit Philadelphium & Cyrillum Diaconos, qui hominem minimè repererunt. Exindè ad loca vicina Crispinus & Diogenianus missi etiam non reperto redierunt. Hinc hæsit omnis Synodus, ad quam Joannes Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyter & Defensor: *Occurrit reverendus Presbyter & Archi-Mandrita Eutyches cum magna multitudine militum, & monachorum, & Præfectianorum Apparitorum sublimissimæ potestatis Præfectorum Prætorio. Et non aliter eum volunt dimittere ut ingrediatur in vestrum Sanctum Concilium, nisi promiseritis restituturos ejus personam. Est verò pariter & magnus mirandissimus Silentiarius & ipse unà cum eo præ foribus cupiens ingredi, utpote directus à piissimo & Christi amante Imperatore nostro.* Attonita fuit omnis Synodus. Divales ad ipsam litteras habebat Silentiarius; intromissus legere postulavit, & legit. Juxtà Nicænæ ac Ephesinæ Synodi definitiones procedi in hac Eutychetis causa mandabat Princeps, ac *interesse magnificentissimum Patricium Florentium, fidelem, & testimoniis probatum in recta fide, quoniam sermo de fide est.* A solis regularibus, id est, criminalibus in Canones extra fidem causis ac in Episcopos & Clericos Judiciis Laicos arcet Synodorum regula, fidei quæstionibus adesse permittit, ast in sola Synodo generali. Florentium hunc etiam huic particulari adesse impetrarat Eutyches, unàque Regiam adversùs Synodi violentias suæ personæ protectionem. Apud circumscriptum Principem Crysaphius Eunuchus, vetus Sancti Flaviani hostis, procurarat. Adeò Eutyche per Abrahamium Archi-Mandritam inducias postulante accusator Eusebius rectè dixerat: *Aliqua alta machinatur, quibus fugiat comprobationes, & non sustineat pœnam.*

Divales litteras consuetis adclamationibus honoravit Synodus, ad sui consessum admisit magnificum Florentium, ac est interlocuta: *Stent in medio accusator & accusatus, & legantur ab initio quæ acta sunt de negotio, quod vertitur inter Dei amantissimum Eusebium Episcopum, & venerabilem Presbyterum & Archi-Mandritam Eutychen; ut instructi ex bis congruentem æquitati & sanctis Canonibus terminum demus.* Ea mox legit Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-diaconus, & cùm ex Sancti Cyrilli ad Joannem Antiochiæ Patriarcham & ejus Synodum Epistola legeret factam esse in Christo Domino duarum naturarum unionem, ipsarumque causa illum esse & perfectum Deum & hominem perfectum, uti Deo Patri, ità & matri ac nobis consubstantialem, exclamavit igneus accusator Eusebius: *Ille, per*

vestigia

vestigia vestra, hæc non confitetur, ne his aliquando consensit, sed contraria illis sensit, & locutus est ad unumquemque ad se venientem, & docuit. At quæ magnificus Florentius est interlocutus: *Si placet vestræ Sanctitati, interrogetur Papas Eutyches, utrùm his consentiat.* Papas seu Papa apud Græcos, uti & apud Belgas nostros, significat quemvis Presbyterum: Hinc Proto-Papa idem est quod Archi-Presbyter. Ita superiùs ad Memnona Presbyterum dixit Eutyches; *Exspecto Papam Abrahamium.* Et in litteris ad Archi-Episco-
L. 3. pum Thebanum Innocentius tertius rusticanam
Ep. 60. parochiam vocat Papatum. Et per Theodorum Balsamonem in Scholiis ad Photii Nomo Canonem relata aurea Bulla Isaaci Comneni dicit de
Tit. 2. Episcopo. *Quando facit simplicem Papam, sive Lectorem.* Etiam Walafridus Strabo, Latinus Scrip-
Cap. 34. tor, quemvis Clericum vocat Papam. Regii in-
Cap. 7. fantis Pædagogum ita vocat in litteris ad Lotharingiæ Ducem Sanctus Petrus Damiani. Omnem Episcopum ita intitulare fuit olim frequen-
l. 7. Ep. 12. tissimum, ita tamen ut nomen istud specialiter obtinerent Pontifex Romanus ac Patriarcha Alexandrinus. Ipsum huic ob Sancti Cyrilli in Ephesino Concilio merita fuisse à Sancto Cælestino Pontifice datum scribit homo græcus Nicephorus Ca-
L. 14. c. 37. llixtus. Alii ex alia causâ autumant ita vocatum. Posterioribus sæculis statuit de illo titulo io dictatu suo Gregorius septimus Pontifex: *Quod unicum est nomen in mundo.*

Ne hæresin ad istam Florentii Patricii interlocutionem recantaret Eutyches, atque ita ipse ad talionem postularetur, denuò timuit accusator Eusebius, proindèque agi flagitavit de solis præteritis, adseverans sibi esse testes plures etiam Episcopos, nempè Meliphroogum Joliopolitanum, Jovinum Develleosem, ac Julianum Mostenensem. Et Sancto Flaviano metum istum securaoti reposuit: *Metuo ipsius concussionem. Ego pauper sum nihil possidens. Minatur mihi exilium: Divitias habet. Designat mihi jam nunc Oasim.* Etenim trecentorum, quorum plures ex nobili & opulenta domo, monachorum cœnobio præerat Eutyches, habebatque Apocrisiarium & Syncellum, nomina magnæ dignitatis. Ex quo vides opulentos Abbates & pauperes Episcopos etiam tunc io Ecclesia fuisse. Quid sit alicui Oasio minari est suprà dictum. Locum describit Zozymus, agens de viro illustri Timasio per Arcadium Augustum
l. 5. c. 70. relegato: *Oasis est locus insigniter sterilis è quo nemo possit evadere, qui eò deportaretur. Nam terra in medio arenosa, vasta prorsùs, & inhabitata, notitiam tendentibus huc omnem adimit: Partim quod venti arena vestigia compleant & aboleant, partim quod nec arbor ulla, nec domicilium sit, quæ indicium aliquod iter facientibus ad conjecturam relinquere possint.* Quosdam Sanctos Episcopos fuisse eodem deportatos à Constantio Augusto scribit in apologia ad dictum Principem & in litteris ad Solitarios Sanctus Athanasius, vocans Oasin magnam, & Oasin superiorem. Distinguit ab inferiori ac minori, quam Arabiæ Petreæ fuisse vicinam scribit io libris de Bello Persico Procopius Cæ-
L. 2. sareensis. Et quidquid Sanctus Flavianus sponderet, *Licèt millies ista perseveres dicendo, nos tamen nihil præponimus veritati*, non desiit timere Eusebius: *Si convictus fuero calumniæ, amittam dignitatem.* Ejus metum non fuisse vanum docuit latrocinium Ephesinum, à quo uti calumniator fuit Episcopatu exutus.

At hisce ad rem non facientibus querimoniis lassus Florentius Patricius est interlocutus: *Interrogatio offeratur Eutychi Presbytero, ut exponat quemadmodùm credit & dicit, & nunc rursus interrogetur, cur modò ista asserens antè aliter asserebat.* Ex toties iteratis Eusebii querelis & protestationibus sperabat Florentius hæreticum senem ad mentem rediisse. At fallebatur. Etenim ab Eusebio, An duarum io una hypostasi naturarum unitionem, & à Sancto Flaviano, An ex duabus naturis unitionem fateretur, simul interrogatus soli Flaviano dolosè respondit: *Etiam ex duabus naturis.* At dolum intelligens Eusebius tepetivit: *Confiteris duas naturas, Domine Archi-Mandrita, post incarnationem, & consubstantialem nobis esse Christum dicis secundùm carnem, an non?* Sese captum ille vidit, & dixit: *Ego non veni disputare, sed suggerere Sanctitati vestræ quid sentiam. Scriptum est in hac chartula quid sentiam. Eam jubete legi.* Addidit esse suam propriam dictationem, sanctis Patribus conformem. Et ostentùs fidem suam edicere, aut sanè chartam ipse legere à Sancto Flaviano jussus reddidit: *Sic credo. Adoro Patrem cum Filio, & Filium cum Patre, & Spiritum sanctum unà cum Patre & Filio. Confiteor autem factam ejus in carne præsentiam ex carne sanctæ Virginis, & incorporatum eum perfectè propter nostram salutem.* Hæc est illa Sancti Flaviani jussio, adversùs quam Dioscoro adulatus dixit in Ephesino latrocinio Joannes Ephæsti apud Ægyptios Episcopus: *Quando adfuit Eutyches, & in Concilium venire minimè sperabatur, omnis ei quasi promitti clementia videbatur; quando verò advenit, in omnem tentationem inhumanitatis adducitur.*

Æquivoca ac in omoem partem versatilis erat ista Eutychetis professio, ideòque accusatoris Eusebii interlocutionem prosecutus Sanctus Flavianus perrexit: *Confiteris consubstantialem Patri secundùm Divinitatem, & consubstantialem matri secundùm humanitatem, eundem ipsum unum Filium Dominum nostrum Jesum Christum? Nunc Christum confiteris ex duabus naturis?* Et ille: *Quoniam confiteor Deum meum Dominum cœli & terræ, hactenùs de ejus natura disputare mihi non persuadebam. Consubstantialem autem nobis hactenùs nunquam me dixisse confiteor.* Et rursùm eadem rogatus: *Usque ad hodiernam diem non dixi corpus Domini & Dei nostri consubstantiale nobis, sanctam autem Virginem confiteor nobis esse consubstantialem, & quoniam ex ipsa incarnatus est Deus noster.* Hæc sibi ipsis non cohærebant, ideòque iterùm Sanctus Flavianus: *Consubstantialis ergò nobis est Virgo, ex qua incarnatus est Dominator Christus?* Et Eutyches: *Dixi, quia Virgo consubstantialis est nobis.* Ad quæ Basilius Seleuciensis Isaurorum Episcopus Metropolita. *Si mater est nobis consubstantialis, & ipse; quoniam filius hominis vocatus est. Si ergo mater ejus consubstantialis est nobis, & ipse secundùm carnem consubstantialis est nobis.* Desiit hæc impius monachus, & perrexit: *Quoniam modò dicitis, omnibus consentio.* Quare illum Floren-

tius Patricius est adgressus: *Cùm mater nobis consubstantialis sit, sine dubio & filius consubstantialis est nobis.* Et rursùm homo in cæcitate pertinax: *Hactenùs non dixi: Nam quia corpus Dei ipsum esse confiteor, animadvertis? Ideò non dixi ipsum Dei corpus esse corpus hominis, sed humanum corpus: Et quoniam ex ipsa Virgine incarnatus est Dominus. Si autem oportet ut dicatur ex Virgine & consubstantialis nobis, & hæc dico, Domine. Tamen Filium Dei unigenitum, Dominum cœli & terræ, condominantem & conregnantem Patri, cui considet & collaudatur, non dico consubstantialem, negans quod ipse sit Filius Dei. Ante quidem non dicebam, dico quidem modò tibi quod puto. In exordio non dixi, nunc autem, quia vestra Sanctitas dicit, dico.* Et Sancto Flaviano interloquenti, *Ergò per necessitatem, non per voluntatem veram fidem confiteris?* dennò reddidit: *Nunc Domine me ità habeo.* Et à Florentio Patricio iterùm rogatus, *Consubstantialem & ex duabus naturis post incarnationem Dominum nostrum, qui ex Virgine est, dicis, an non?* blasphemavit apertiùs: *Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post adunationem verò unam naturam confiteor.* Gloriatus est se Sanctos Patres sequi, & nihil à se dictorum corrigi posse aut damnari, atque ità exurgens universa Synodus exclamavit: *Anathema ipsi.*

Hinc Sanctus Flavianus est interlocutus: *Dicat sancta Synodus quid meretur iste præsens, neque apertè confitens rectam fidem, neque consentire volens his, quæ hæc sancta Synodus sentit, sed in sua perversa & iniqua malignitate persistens.* Respondit Sanctus Seleucus Amasenus Episcopus, Metropolita Helenoponti: *Dignus est quidem damnatione iste, in vestræ tamen Sanctitatis humanitate solùm consistit.* Hinc Canonum in pertinaces Errones rigorem urgens, & pænitenti veniam spondens, ipsum ad meliora sapienda, sanctorum Patrum ac Nicænæ & Ephesinæ Synodorum traditiones profitendas, erroresque damnandos adhortatus est in vanum Sanctus Flavianus; ille enim reddidit: *Dico quidem ista, quoniam & vos nunc jussistis, non autem anathematizo. Quod enim dico, in veritate dico.* Quare delirum senem Florentius Patricius est rursùm adlocutus: *Duas naturas dicis, & consubstantialem nobis? Dic.* Et iterùm: *Confiteris duas naturas post adunationem? Dic. Si non dixeris, damnaberis.* Et ille: *Ego legi scripta beati Cyrilli & sanctorum Patrum, & sancti Athanasii, quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem & incarnationem jam non duas naturas, sed unam naturam dixerunt. Legi jubete Athanasii scripta, ut advertatis quoniam nihil tale dicit.*

Illum molire tentavit etiam Basilius Episcopus Seleuciensis: *Si non duas naturas post adunationem dixeris, commixtionem, & confusionem dicis.* Et magnificentissimus Florentius: *Qui non dicit, Ex duabus naturis, & duas naturas, non credit rectè.* Verùm ille in impietate mansit immobilis. Quare Augustis Principibus ex more adclamavit Synodus, & laudatus Patricius conclusit: *Fides nostra semper vincit.* Et Synodus: *Non consentit, quod illi persuades?* Et Sanctus Flavianus pronunciavit: *Per omnia Eutyches, quondam Presbyter & Archi-Mandrita, & ex his quæ acta sunt, & nunc ex propriis confessionibus, Valentini & Apollinaris perversitate repertus est ægrotare, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi, qui nec nostram reverens persuasionem atque doctrinam rectis voluit consentire dogmatibus. Undè lacrymantes & gementes perfectam ejus perditionem, decrevimus per Dominum nostrum Jesum Christum ab eo blasphematum, extraneum ipsum esse ab omni officio sacerdotali, & à nostra communione, & primatu monasterii, scientibus hoc omnibus, qui posteà colloquentur ei, & ad eum convenerint, quoniam rei erunt & ipsi pœnæ excommunicationis, ut qui non declinaverint confabulationes ejus.* Olim enim quævis cum excommunicato communio, non solam minorem, sed omninò majorem ac penitùs eamdem, uti solet contagiosa scabies, infligebat. Et adductæ sententiæ omnes præsentes Episcopi, & Archi-Mandritæ subscripserunt.

Hanc Actionem postmodùm culpavit Sanctus Leo Pontifex, quod non satis discussisset hæc Eutychetis verba: *Ante adunationem fateor duas naturas.* Apertè enim errare videntur humanam Domini naturam hypostaticæ unioni præexstitisse, ac proindè de adserta per Origenem præexistentia erant meritò suspecta. Nempe in solum Apollinarii virus utrumque oculum intenderat Sanctus Flavianus. Hac item in Actione Romanum Pontificem fuisse à se appellatum dixit posteà Eutyches, at mentitus.

CAPUT SECUNDUM.

Exponitur secunda Sancti Flaviani Synodus adversùs eumdem Eutychetem.

SOlennis adeò Synodi & damnationis elidendæ omnem ansam quæsivit versipellis Hæreticus. Ante omnia accusavit Sancti Flaviani Notarios, dicens Acta synodalia ab illis viciata. Hinc ab Augusto Theodosio postulavit secundam Synodum, & obtinuit, atque ità Flavianum Præsidis throno dejectum inter reos collocavit. Facta fuit hæc Synodus consulatu Flavii Protogenis, & ejus qui fuerit renunciatus, Domini quadringentesimo quadragesimo nono, Sancti Leonis Pontificis decimo, Theodosii secundi quadragesimo secundo, Valentiniani tertii anno vigesimo quarto, sexto idus Apriles, in Baptisterio Ecclesiæ Patriarchalis. Habuit Episcopos viginti octo, nec non & Florentium Patricium, Mamam Comitem & Proximum sacri Scrinii libellorum & sacrarum cognitionum, & Macedonium Tribunum, Notarium, ac Referendarium.

ACTIO I.

AD primam Actionem loqui cœpit Florentius Patricius, mandans legi Eutychetis ad Prin-

Principem preces, ac per Macedonium Tribu-
num & Notarium inquiri missos ab illo procura-
tores, rogansque de hisce Synodum: *Quid pro*
hoc placet reverendissimis Episcopis? Reposuit
accusator Eusebius: *Si per Procuratorem dicit,*
me jubete recedere. Hanc Synodum esse criminalis
causæ prosecutionem volebat Eusebius, ideòque
Procuratori non esse locum. Opposuit Patricius:
Quod Imperialis præcepit auctoritas, omnibus mo-
dis observandum est. Undè si consentiunt reveren-
dissimi Episcopi, ut suscipiantur hi, qui pro persona
reverendissimi monachi agere parati sunt, dicant.
Per Procuratores agere, atque ità sese de crimi-
nalium Reorum classe extrahi, quin & latam in
se sententiam sacra jussione suspendi impetrarat à
circumscripto per Chrysaphium Eunuchum
Theodosio versutus Eutyches, atque hinc ipsum
Florentius reverendissimum monachum appel-
lat. Verùm Meliphtongus Juliopolitanus Episco-
pus generosissimè intercessit: *Tali facta accusatio-*
ne consequens est adesse eum qui accusatur, præser-
tim quia hujusmodi accusationes non sine periculo
sunt. Nec enim leve est ac transitorium quod verti-
tur, & ideò alterum pro altero decertare non licet.
Quoniam igitur piissimus Imperator ex avita traditio-
ne consuevit orthodoxam continere fidem, & in nullo
sanctas regulas irrumpere, postulamus ejus referri
Clementiæ. Et si jusserit in criminali causa alterum
pro altero decertare, & hoc suscipimus, præsertim
quia universalem præcepit fieri Synodum, & necesse
est majores causas in illud reservare Concilium. Et
vocati sunt multi, & justum est, quæ à piissimo Prin-
cipe præcepta sunt, effectui mancipari. Aurea &
veraciter Episcopalia sunt ista Meliphtongi verba.
Edocent sacras jussiones oportere sacrorum Ca-
nonum esse dumtaxàt executorias, adeòque illis
conformes; disformes posse liberè refutari ab
Episcopis, præsertim synodaliter congregatis,
eamque esse avitam Romani imperii consuetudi-
nem & pietatem. Hanc jussionem ait Meliph-
tongus adversari Canonibus, ideòque suspenden-
dam ab executione, ac ejus vitium Principi refe-
rendum. Addit hac Synodo non esse opus,
quoniam jam generalis secunda Ephesina Syno-
dus sit indicta ad damnati Eutychetis causam re-
tractandam, & hæc omnia ipsius judicio fore de-
finienda. Mirum est, quomodò Theodosius ab
uno palàm hæretico & turbulento monacho per-
miserit Romanum imperium & omnem Ecclesiam
tot Synodis & motibus arietari.

Florentius Patricius vidit Meliphtongum lo-
qui ex firmis fundamentis, ideòque istius, licet
sacræ, tamen iniquæ jussionis odio sese liberans
est interlocutus: *Quid sibi de hoc spectabilis Tribu-*
nus, & Notarius, & Referendarius Macedonius
mandatum esse cognoscit, exponat. Qui exposuit:
Piissimus Dominus noster cognoscens damnatum esse
Eutychen, jussit pro eo omnibus modis directos ingre-
di, ut cognoscant in relectione chartarum quæ ab Ar-
chi-Episcopo ad eum dicta sunt, & quæ ab eo ad san-
ctissimum Archi-Episcopum. Nempe Chrysaphius
Eunuchus, ad Sancti Flaviani damnationem
quovis modo adhinniens, regebat optimum
Theodosium, atque ità illum ad sacris jussioni-
bus lædendos Canones, & avitam Romanorum
Principum pietatem apertè prævaricandam facilè
circumscripsit. Sanè imbellem Theodosium non
fuisse Regii sanguinis virum, sed nescio cujus
Joannis filium Arcadio suppositum Zozymus su-
spicatur. Ut ut sit, Florentius Patricius, Eu- L. 5.
nucho recalcitrare non ausus, iniquitatem mode-
rati ac fucare est conatus: *Simplex est quod postu-*
latur, & propter hoc illi ingrediantur, & sub eo-
rum præsentia preces recitentur. Et ingressi sunt
Constantinus, Eleusinius, & Constantius, mo-
nachi, in Eutychetis monasterio Diaconi, fu-
turi ejus Procuratores.

Verùm hìc non sistebat sacrarum jussionum
iniquitas. Etenim monachis Procuratoribus in-
gressis, Macedonius Tribunus & Notarius protu-
lit sacrum Evangelii codicem, & dixit. *Oportet*
omnia, quæ à Principum pietate mandata sunt, di-
cere me: Jussit igitur eos, qui dudùm in anni prio-
ri Synodo *præsentes fuerunt, sacratissimos Episco-*
pos sub sacramento dicere, si veræ sint legendorum
monimentorum professiones ab utraque parte illatæ.
Nimiùm manifesta erat hujus jussionis iniquitas,
ideòque de illa erubescens Referendarius fuit usus
ista excusatoria præfatione. Et Basilius Seleuciæ
in Isauria Metropolitanus Episcopus constanter
intercessit: *Hactenùs juramentum nescimus Episco-*
pis oblatum. Sed & præceptum est nobis à Domino
Christo non jurandum, neque per cœlum, neque
per terram, neque per caput suum. Unusquisque ve-
rò sicut ante altare stans Dei timorem habens ante
oculos, & propriam conscientiam mundam servans
Deo, quod in memoria retinet, nullatenùs habet in-
termittere. Provocat Basilius ad antiquum Eccle-
siæ Canonem, quem in lege ad Constantium
Prætorio Præfectum, exstante in codice Justi-
nianæo sub titulo de Episcopis & Clericis, laudat
Marcianus Augustus, vetans & ipse à Clericis in
causis civilibus exigi cautionem juratoriam: *Ec-*
clesiasticis regulis, & Canone à beatissimis olim Epi-
scopis instituto Clerici jurare prohibentur. Et in
Actis Synodi Chalcedonensis Cassianus ex mer-
catore Ecclesiæ Ephesinæ Presbyter à gloriosis Ju-
dicibus in Bassiani Episcopi causa jurare compul-
sus respondit: *Negotium agens nunquam juravi* Act. 11.
alicui, & nunc dum Presbyter sum, cogitis me ju-
rare? Et hìnc varios Clericos & monachos, quod
ne semel in vita jurarint, laudant in historia
Lausiaca Palladius Helenopolitanus Episcopus,
& in Prato spirituali Sanctus Sophronius Patriar-
cha Hierosolymitanus. Et Victorem monachum,
qui Sancto Cyrillo Alexandrino detraxisse accu-
satus *sublatis in cœlum manibus* per sacrosanctum
Baptisma & veneranda Christi mysteria nullius L. 3. Con.
sese conscium jurarat, in professionem suam im- Eph. c. 13.
pegisse scribit idem Cyrillus in Apologia ad
Theodosium Augustum. Et in Novella ad Pe-
trum officiorum Magistrum lege Justinianus Au- L. 123.
gustus statuit Episcopos testimonii causa non c. 7.
evocari ad judicium aut cogi ad juramentum, sed
ut domi propositis sanctis Evangeliis, secundùm quod
decet Sacerdotes, doceant quæ noverint. Innovat
antiquum Canonem, de quo in Synodo Chalce-
donensi laudatus Basilius Episcopus Seleuciensis:
Precor Lycaoniæ & Phrygiæ Metropolitanos Episco-
pos venire huc, & præsentibus sacrosanctis Evan-
geliis dicere. Episcopi enim & Clerici præsumun-
tur ab omni spontaneo mendacio esse penitùs li-

beri, & Evangelio, quod Christum Dominum repræsentat, præsertim coràm posito non posse
Tit. 9 c. 1. mentiri. Quod privilegium etiam ad Lectores in scholiis ad Photii Nomo-Canonem Theodorus Balsamon extendit.

Quæ disciplina constanter viguit etiam apud Latinos. Etenim in Epistolis per Isidorum Mercatorem in Franciam allatis, licèt suppositiis, antiquis tamen & veram doctrinam continentibus, ad Rufum Episcopum scribit sanctus Pontifex Cornelius: *Sacramentum hactenùs à summis Sacerdotibus, vel Dei ministris, nisi pro recta fide, exigi minimè cognovimus, nec spontaneos jurasse reperimus*. Et apud Jacobum Sirmondum in Galliæ Conciliis habet Capitulare Episcoporum:
Cap. 2. *Nullus Sacerdos quidquam cum juramento juret, sed simpliciter cum puritate & veritate omnia dicat*. Et Concilium Meldense: *Nullus deinceps veritatis Episcopus solitò super Sacra jurare præsumat*. Et
Cap. 38. Carisiacæ Synodi ad Ludovicum Germaniæ Regem Epistola multis ostendit omne ab Episcopis exactum juramentum adversari regulis Ecclesiasti-
Cap. 15. cis: Exigi non posse etiam ad Domino Regi profitendum, sed dumtaxàt ut sese purgent ab incursa infamia criminis, atque ità auferant scandalum Ecclesiæ. Quod ipsum statuit Synodus Regiæ Ticinensis, & adnectit: *Si quid enixiùs adfirmandum duræ forsitan audientium mentes exigunt, more Apostolico interponat Episcopus suæ locutioni*, DEUS SCIT, *aut* CORAM DEO. Ex quo vides verba ista non esse formulas juramenti. Et hinc suprà laudatus Presbyter Cassianus, protestatus se nolle jurare, addidit: *Deus est, qui novit, quia nunquam juravi alicui*. Perperam aliqui illum accusant contradictionis. Etenim uti aliud est coram Evangelio, aliud per Evangelium, ità quoque aliud est coram Deo, aliud per Deum aliquid adfirmare. Solum posterius est juramentum. Et de Clerico ac laico liti-
Cap. 21. gantibus statuit Synodus Triburiensis. *Laicus per juramentum constringatur, Presbyter vice juramenti per sanctam consecrationem interrogetur*. Etiam de monachis statuit conventus Aquensis Abbatum: *Nemini liceat sermonem juramenti proferre*. Et hinc dum cuncti Germanorum Episcopi pro Henrico quarto Imperatore ab excommunicatione solvendo, & sanctiùs deinceps victuro, apud Gregorium septimum Pontificem fide jube-
A. 1077. rent, de Abbate Cluniacensi scribit Lambertus Schafnaburgensis: *Quoniam jurare monasticæ religionis obtentu detractabat fidem suam coram oculis omnia cernentis Dei interposuit*. Ex quo rursùm vides aliquid coram Deo adfirmare non esse juramentum. Istud monachorum privilegium multis extollit etiam Chronicon monasterii Cassinensis.

r. Sunt tamen casus, in quibus Canones ab Episcopis, Clericis, & monachis permittunt, immò & jubent exigi juramentum. Primus est facienda orthodoxæ fidei professio. Secundus est obedientiæ professio, Metropolitæ, Patriarchæ, aut summo Pontifici facienda. Et hinc Poloniæ Archi-Episcopum, huic professioni ex Canone Episcopalis juramenti prohibitorio recalcitran-
Epist. 6. tem, graviter & meritò arguit Paschalis secundus. Tertius casus est necessitas sese à criminis infamia expurgandi, ex qua etiam Romanos Pontifices legimus adscendisse ambonem, & coram omni populo per sancta Evangelia jurasse. Sunt item casus, in quibus quasi per epikejam Canones istud dumtaxàt permittunt. Ità in Act. 1.
Ephesina Synodo Theodotum Ancyranum & Acacium Melitinensem Metropolitas adversùs Nestorium Sanctus Cyrillus jussit testari juratos, *quod non de re vulgari, sed de omnium maxima, puta de recta in Christum fide ageretur*. Et ab Iba Edessenorum Metropolita, dum inter ipsum ac ejus Clericos pacem fecit, Synodus Berytensis exegit juramentum, quo omnium injuriarum sponderet plenam oblivionem. Et Ægyptios Episcopos, Synodo Chalcedonensi nolentes subscribere ex causis, Constantinopoli arrestarunt Legati Apostolici, obligaruntque ad realem aut certè juratoriam cautionem de non violando arresto. Et Theodori Mopsuestiensis Episcopi è Act. 4.
sacris dypthichis rasi causam inquirens Mopsuestena Synodus deposituros Clericos etiam coegit ad juramentum, & quidem tactis Evangeliis corporale. Verùm Eutychetis causa non erat gravissima, ideòque adversùs impositum à Principe juramentum rectè ad Canones provocavit Basilius Episcopus Seleuciensis. Et huic provocationi detulit Florentius Patricius, violentas Chrysaphii Eunuchi pro Hæresiarcha monacho artes silere jussit, procedere Synodum, & monachi ad Principem preces recitari.

Eas recitavit Joannes sacri Scrinii Exceptor, quarum hìc fuit tenor: Nuperam Sancti Flaviani Synodum ajebant falsatam, ideòque omnes ejus Episcopos, Notarios, Clericos, Synodo cooperatos, sisti coram Thalassio Cæsareensi in Cappadocia Archi-Episcopo, & Acta revideri. Et precibus omninò annuerat Theodosius, adscripseratque hanc annotationem, seu apostillam: *Deponant reverendissimi Episcopi, qui dudum convenerunt, apud reverendissimum insuper Episcopum Thalassium, ut apud hos omnibus præsentibus his, quos supplicatio loquitur, negotii veritas inquiratur*. Obstupuit ad hæc, Chrysaphio Eunucho potiùs, quam circumvento Principi imputanda Sanctus Flavianus, nihilominùs suos Diaconos & Notarios, Asterium, Ætium, Nomium, Asclepiadem, & Procopium adesse jussit & respondere. Et statim Acta originalia, quibus propria manu Episcopi subscripserant, Patricius Florentius jussit produci.

Ecclesiæ Constantinopolitanæ Notarios commissi in tanta Synodo falsi accusare non erat res modica. Hinc Ætius Diaconus atque Notarius intercessit: *Accusatio aliquando talis adversùm nos emersit? Audimus autem, quia interpellatio adversùm nos facta sit à quodam apud piissimum Imperatorem: Supplicamus has nobis declarari objectiones, & causas agnoscere, & personam status, & manifestam accusationem adversùs certas personas fieri, atque ità respondebimus, & nos defendemus, præsumentes de vestra justitia*. Erat intercessio justissima, nihilominùs post multas de illa contentiones Sanctus Flavianus est interlocutus: *Cognoscitis, quia tunc sancta Synodo congregata voces ab utraque parte vos excepistis, & subtiliter cognoscitis, quæ à vobis scripta sunt. Et si hæc vera sunt, expressim & cum*

Dei

Dei timore dicite; si verò aliqua falsata sint, quasi ante tribunal Christi nolite mentiri, & falsarium ne taceatis.

Intetlocutio, palàm profecta ex plena fiducia bonæ conscientiæ, placuit Florentio Patricio, ipsam ille laudavit, ac perrexit ad Ntarios: *Monimentorum lectio celebretur.* Verùm Ecclesiasticæ potestatis zelosissimus, & laicis in particnlati præsertim Synodo nullam potestatem esse sciens Ætius Diaconus denuò intercessit: *Postulo sanctam Synodum, quæ tunc fuit præsens, præcipere nobis proferre monimentorum seriem.* Ad qnod Sanctus Seleucus Amasenus in Helenoponto Episcopus Metropolitanus: *Semel sanctissimo Archi-Episcopo nostro jubente proferri monimentorum gesta, nullam dilationem convenit fieri, & quasi à reverendissimis Episcopis dictum sit, hæc eadem omnes dicimus.* Quare tandem Ætius Acta oirginalia, Constantinns Entychetis monachus & Notarius obtulit eorumdem exemplaria, tandemque ab Asterio Exceptore processum est ad eorum lectionem & collationem.

Ventum est ad Actionem tertiam, lectumque quod Eutyches Joanni Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbytero ac Defensori, & Andreæ Diacono, ipsum ad Synodum canonicè evocantibus, in præsentia Athanasii Diaconi Seleuciensis dixisset de sanctis Ecclesiæ Patribus: *Si aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli aut errare, hoc neque se reprehendere neque suscipere, solas autem Scripturas scrutari tamquam firmiores sanctorum Patrum expositionibus.* Quod dixisset adsumptam à Domino carnem nec matri nec nobis fuisse consubstantialem. Adversùs utrumque excepit Constantinus monachus, Joannem Presbyterum falsæ ad Synodum relationis insimulans, & addens de primo dicto: *Quoniam adversis modis locuti sunt sancti Patres, & omnia suscipio; in regula autem fidei non suscipio.* Facta est longa disquisitio, tandemque patuit Ioannes Presbyter vera retulisse.

Plura item alia ex nullo fundamento cavillatus est Constantinus, tandemque adversùs degradationis sententiam in Eutychetem à Sancto Flaviano pronunciatam etiam intercessit: *Eutyches, dum legeretur damnatio, appellavit sanctum Concilium Episcopi Romani, & Alenandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis. Et hæc in gestis non sunt inserta.* Omittit Antiochenum, quod istic præsideret Domnus Patriarcha, Eutycheti palàm adversus. Non erat levis intercessio. Etenim Romana appellatio omnem synodalem sententiam ab executione suspendit, adeòque appellans Entyches debuerat non tamquam degradatus, sed tamquam integer adhuc Archi-Mandrita & Presbyter per omnia tractari. Hujus appellationis libellos etiam Romam ad Sanctum Leonem Pontificem miserat ipse Eutyches, dicitque de illis Sanctus Seleucus Episcopus Amasenus: *Ante paucos dies litteræ sanctissimi Archi-Episcopi Romanorum Leonis insinuatæ sunt nobis, continentes quia questus est reverendissimus Archi-Mandrita Eutyches, & appellavit in tempore examinationis nostram audientiam per dationem libelli, & ideò post damnationem eum Archi-Mandritam renominaverunt; quomodò nunc instans & dicens de fide esse libellum apud sanctissimum Romanorum Episcopum recusationem in Synodo appellationem nominavit? Et hinc doceri debetis, quoniam non in eisdem permanet reverendissimus Archi-Mandrita.* Libellum, in quo fidem suam exponi & contineri diceret, Sancto Flaviano obtulerat Eutyches, tacens penitùs de Romana appellatione: Et ipsum obtulerat ante latam ac pronunciatam sententiam. Hìnc Seleucus miratur, quomodò in litteris ad Romanum Pontificem præsumpsisset dicere illum fuisse libellum appellationis. Eum notat versatilis linguæ & mentis. Nec solummodò se appellasse, sed & appellationi delatum, & se à judicibus Episcopis Atchi Mandritam renominatum mentitus fuit, eique, qnod Sanctus Flavianus Synodi suæ Acta tempestivè non retulisset, Sanctus Leo aures & fidem præbuit. Ob ejus etiam reverentiam Sanctus Seleucus degradatum Hæreticum adhuc vocat reverendissimum Archi-Mandritam.

Hinc igitur momentosam appellationem discussam voluit Magnificentissimus Florentius, & dixit ad Patres: *Turba facta est, & dissoluto conventu dixit ad me silenter Eutyches, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hierosolymitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens latere hoc sanctissimum Archi-Episcopum Flavianum, abscedene dixi ei.* Et Basilius Seleuciensis Episcopus, Metropolita Isaurorum: *Scio, quia dixit religiosus Archi-Mandrita Eutyches, si præceperint mihi Patres, Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi appellans dixit.* Et Sanctus Patriarcha Flavianus: *Non audivi ego ab illo, sed à viro magnificentissimo Patricio, adscendente me in superiora domus, post solutam Synodum.* Quod & cæteri Episcopi sunt attestati. Ità claruit Eutyches in omnibus fuisse cavillatus. Sancti tamen Flaviani Notarios Patricius absolvere nolnit, sed omnia edixit ad Principem referenda. Vides interim à Patriarchæ Constantinopolitani judicio fuisse tunc liberè Romam appellatum.

ACTIO II.

Actio secnnda, facta quinto Calendas Majas, fuit quasi nova Synodus ob novas Eutychetis strophas & ad Principem preces, quibus degradationem suam questus est fuisse inimico animo dudùm à Flaviano præconceptam, & demonstrari id posse ex ipsius ejus verbis, audiris per magnum Silentiarium, à quo uti protectore Regio fuerat in Synodum introductus. Supplicavit cogi Silentiarium ad verba ista in scriptis producenda. Et istas item preces Theodosius Augustus subnotarat: *Profiteatur vir devotus magnus Silentiarius apud magnificentissimum Magistrum sacrorum officiorum omnia, quæ super hoc negotio subsecuta cognovit.* Tot apud laicam potestatem machinas, videns Episcopos à se non posse subverti, profanus Eutyches usurpavit.

Attamen non sine fundamento magni Silentiarii examen postulavit fieri à Magistro Officiorum. Hujus enim tribunali & judicio omnes Palatinos privativè subjiciunt in lege ad Joannem Officiorum Magistrum, exstante in codice Justinianæo,

L. 12. tit. 5. Cap. 3. L. 2.

nianæo, Leo & Anthemius Augusti. Et de illo Zozymus: *Marcellino commissum erat in Palatinos ordines Imperium; Romani Magistrum Officiorum vocant.* Et Procopius Cæsareensis in primo libro de bello Persico: *Ordinum in Palatio Præfectus, quem Magistrum Romæi appellant.* Et hinc Apostolorum Principes Petrum & Paulum ex Neronis Augosti delegatione, & ex officio Sanctos Processum & Martinianum, ab illis in Mamertino carcere ad Christum Dominum conversos, judicavit Paulinus, quem laudatorum Martyrum apud Surium Acta vocant Magisteriæ potestatis & officii Magistrum: Quod nempe hi essent Palatini milites, & isti in Palatio præsertim novam legem Evangelicam prædicassent. Adeò antiqua est ista Augustæ domus disciplina. Quare Romanum Breviarium, Paulinum istum vocans militum Præfectum, intelligi debet de solis Palatinis.

Flavius itaque Ariobindus Martialis, sacrorum Officiorum Magister, coram tribonali suo discussit magnum Silentiarium, hæc pro Eutychete mentientem: *Sæpè directus sum à sacratissimo & piissimo Domino nostro ad Archi-Episcopum Flavianum, ut adesset magnificentissimus & gloriosissimus Ex-Præfectis & Consulibus, & Patricius Florentius Synodo, quæ futura erat in Episcopio hujus Regiæ civitatis, & distulit Archi-Episcopus dicens: Quia non oportet hic fatigari eumdem virum magnificentissimum Florentium, quia jam de hoc forma data est, & damnatus Eutyches monachus, quoniam secundò vocatus non obedivit. Postmodùm verò obtulerunt mihi chartam quamdam habentem damnationem ejus.* Ad quæ Constantinus Eutychetis monachus & Vicarius: *Postulo & hoc, ut profiteatur Domnus magnus Silentiarius, quia ante Synodum damnatio facta est.* Et ille: *Et priùs dixi, quod ante Synodum damnationem Eutychetis mihi ostenderunt.*

Monachus examinari postulavit etiam spectabilem virum Macedonium, Tribunum, Notarium, ac Referendarium, & profiteri audita ab Asterio Presbytero ac Notario Ecclesiæ Constantinopolitanæ. Hoc Eutyches à Principe non supplicarat, ideòque Martialis officiorum Magister est interlocutus: *Quamvis in precibus hæc petitionis pars minimè contineatur, attamen propria voluntate, si voluerit, spectabilis Tribunus, quæ cognoverit, profiteatur.* Et Macedonius: *Ante hoc sacratissimus & piissimus noster Imperator præcepit colligi tam Episcopos, quam magnificentissimum Patricium Florentium, precibus datis ab Eutyche reverendissimo Archi-Mandrita, & accusante Gesta quæ acta sunt, tamquam malignè à Notariis immutata, & certa subsecuta sunt in facta Synodo. Cùm verò recederem, obviam mihi factus est Asterius Presbyter & Notarius, adjurans me audire ab ipso quæ essari volebat. Accusabat autem reverendum Abrahamium & Notarios; tamquam immutantes in Gestis quædam capitula: Et quia necessarium habet ipse, metuens hujusmodi malignitatem, illos quidem ostendere talia, sed sine ipsius scientia commisisse.* Hisce armis sese dolosus, ac malignus Eutyches ad impugnandum in Ephesino latrocinio Sanctum Flavianum ac ejus Synodum præparabat.

CAPUT TERTIUM.

Exponitur Antiochena, Tyria ac Berytensis Synodus in causa Ibæ Metropolitæ Edesseni.

IBas Edessenus Archi-Episcopus, qui Ephesi cum Joanne Patriarcha suo Antiocheno & aliis Orientalis diœceseos Episcopis in Sanctum Cyrillum & veram Synodum moverat notas turbas, post initam Ecclesiarum pacem Theodori Mopsuesteni libros vertit in linguam Syriacam, deflorata ex ipso prava Capitula esse ipsius agnoscere & sub ejus nomine damnare noluit, famosam ad Marim Persidis Episcopum scripsit Epistolam, Sancti Cyrilli Capitula & Synodi Ephesinæ Acta arguere & damnare perrexit, atque ità apud multos de retenta intra mentem Nestoriana lue reddidit sese graviter suspectum. Joannes Antiochiæ Patriarcha, à Sancto Cyrillo rogatus, neglexit illum corripere & corrigere, atque ità Samuel, Cyrus, Maras, & Eulogius, Ecclesiæ Edessenæ Presbyteri, ipsum denuò apud Domnom Patriarcham, Joannis Successorem, accusarunt & de fide & de moribus. De fide, quod Sanctum Cyrillum etiam post initam pacem vocasset hæreticum, & quod palàm erupisset in hasce voces pessimè Nestorianas atque Pelagianas: *Non invideo Christo facto Deo, in quantum enim ille factus est, ego factus sum.* Eas in Breviario Liberatus Carthaginensis, & in supplicibus ad Synodum præsentem precibus Edesseni Clerici lucidiùs exponunt: *Non invideo Christo facto Deo, quoniam & ego, si volo, possum fieri secundùm illum.* Eam fuisse & Nestorianorum & Pelagianorum palmarem blasphemiam tradit in libro de Prædestinatione Sanctorum, & in libro de Dono perseverantiæ Sanctus Augustinus. C. 10. C. 11. Ibæ de moribus accusatio habuit octodecim capita, superiùs abundè explanata.

Accusationis exordium & modum exposuit ipse Ibas in Synodo Berytensi, agens de sui accusatoribus Clericis: *Excommunicaverunt semetipsos, sua conscientia vulnerati.* Et rogatus, Quot essent, reposuit: *Sunt plùs minùs quindecim, qui seipsos à communione suspenderunt, nam ego non excommunicavi eos.* Maras Presbyter dixit sese solum cum Samuele Presbytero fuisse. Quidquid sit, seu veris seu putatis Ibæ excessibus offensi aliquot Clerici sese, juxta temporis istius morem, ab ejus communione suspenderunt, quod quia sine competenti fundamento factum Ibas credidit, dixit ipsos non à sese, sed à semetipsis fuisse excommunicatos. Quod namque sine competenti fundamento semetipsos à sui Episcopi communione sese segregantes excommunicent semetipsos, ad octavam Synodum in Photii causa est ostensum. In vicinæ Eufratesiæ provinciæ Metropoli, civitate Hieropolitana, mortuus erat Joannes Episcopus, Alexandri, qui Ephesinæ Synodo adfuerat, post Panolbium successor, atque ità Domnus Patriarcha versùs dictam Metropolim adornabat iter, Stephanum electum, qui post-

postmodùm Synodo Chalcedonensi adfuit, consecraturus. Ex quo vides Antiocheni Patriarchatus Metropolitas consecrationis gratia non semper Antiochiamad Patriarchæ manus fuisse evocatos, sed Partiarcham quandoque ad ipsorum Ecclesias accessisse. Hac occasione factum est, quod dictus Maras Presbyter confessus est ad præsentem Synodum: *Nos quatuor libellos confeceramus* adversùs Episcopum nostrum Ibam, *Ego, & Cyrus, & Eulogius, & Samuel, duo tulerunt libellos, & profecti sunt Hierapolim, ut exspectarent Archi-Episcopum*, seu Patriarcham, *Domnus autem Samuel jam malè habebat.*

Ibas hæc omnia ignorabat. Audito autem, quod Domnus Patriarcha Hierapolim advenisset, fecit quod dixit in eadem Synodo præsenti: *Sanctissimus Archi-Episcopus noster advenit in Hierapolim, ut Domnum Stephanum inthronizaret religiosissimum Episcopum. Nos voluimus quæ consuetudinis sunt explere, & ire & salutare eum in Hierapolim. Dum egredimur, audio quia Samuel & Cyrus jam huc venerunt ad accusandum nos, subscriptiones nonnullorum Clericorum accipientes. Confiteor quia convocavi Clerum, & dixi me audisse, quia Samuel & Cyrus venerunt ad accusandum nos. Sed & vobis dixi, si quis in scriptis communicaverit eis in libellis, donec videat quem finem causa suscipiet, non communicet.* Largiùs hæc & aliquantùm aliter exposuit Maras Presbyter: *Convocavit* Ibas Episcopus *omnes in Secretario, & dixit, Quoniam audivi, quia Cyrus & Eulogius profecti sunt ut me accusarent, hos à communione suspendi, ut cognoscatis quia excommunicati sunt. Si quis autem eis in libellis cooperatus est, vel conscius est, quoniam audio quod triginta sunt Clerici, qui eis consenserunt, eorum dimitto sententiæ.* Clerici se ab Iba excommunicatos, Ibas sibi ab illis communionem subtractam est questus. Ut ut sit, eos perperam egisse hic omninò credidit, ideòque omnes ipsis cooperatos aut cooperaturos à communione & sua gratia suspendit, volens causam cum ipsis solis ventilari atque finiri. Ita turbas excludendas speravit, & Ecclesiæ paci fore consultum. Ex ejus erga Domnum reverentia discimus advectum in alienas suæ diœcesis Provincias Patriarcham consuesse à vicinis Metropolitis visitari ac salutari, eamque esse antiquam Ecclesiæ disciplinam. Et hinc in Gallias advecti Joannis octavi Pontificis justa fuit querimonia de Teutramno Metropolita Tarta-
(Ep. 31.) siensi: *Miramur Fraternitatem tuam, cur nostrum in has partes audiens adventum, nos ob reverentiam Beati Petri Apostolorum Principis & nostram, more cæterorum venerabilium Archi-Episcoporum, minimè consolari & occurrere studuisti.* Istud ipsum queri-
(Ep. 40.) tur de Theodorico Metropolita Vesontionensi, mandans ut omnibus postpositis statim occurrat.

Nota solùm Domnum Patriarcham adsiduè hic vocari Archi-Episcopum, Ibam autem Edessenum & Stephanum Hierapolitanum, licèt Metropolitas, dici simpliciter Episcopos. Ita in Chalcedonensis Synodi Actis Sanctus Leo passim titulatur Archi-Episcopus antiquæ aut magnæ Ro-
(Act. 13.) mæ. Etiam Patriarcham Constantinopolitanum vocant ibidem simpliciter Archi-Episcopum Eunomius Metropolita Nicomediensis & Anastasius Episcopus Nicænus. Et in litteris ad Leonem Augustum, post eandem Synodum Chalcedonensem existentibus, Lucianus Byziensis in Europa Episcopus omnes Patriarchas vocat *Summorum* (Ep. 28.) *thronorum Archi-Episcopos*. Et in Relatione ad Theodosium Augustum Ephesina Synodus Memnonem, totius Asiaticæ diœceseos Primatem, dumtaxàt Episcopum, solum Sanctum Cyrillum Alexandriæ Patriarcham vocat Archi-Episcopum. Et in lege codicis ad Julianum Prætorio Præfectum Justinianus Augustus distinguit inter Pro- (L. 1. tit. 3.) vinciæ Metropolitam & Diœceseos Archi-Epi- (c. 46.) scopum, id est, multarum Provinciarum Primatem. Et in lege novella ad Catellianum primæ Justinianæ Antistitem statuit istius sedis Episcopum deinceps non solummodò Metropolitam esse, sed & Archi-Episcopum. Et in lege no- (L. 11.) vella ad Petrum Officiorum Magistrum confundit Archi-Episcopum cum Patriarcha. Et Sancti (L. 1123.) Basilii Liturgia orari mandat pro Archi-Episco- (c. 40.) po, Metropolita, Episcopo: Ubi Archi-Episcopus est palàm idem, qui Primas vel Patriarcha. Et istas Justiniani leges secutus in Nomo-Canone Photius ait Archi-Episcopum esse Metropolita majorem. Ex quo liquet recentiores (Tit. 1. c. 8.) Græcos, qui Archi-Episcopum esse statuunt solo nomine & honore Metropolitam, & vero ac reali Metropolita minorem faciunt, à phrasi antiqua plurimùm recessisse. Notanda est superiùs adducta Ephesini Concilii phrasis, dicens Cyrillum Archi-Episcopum & Memnona Episcopum. Eodem modo in Synodo Chalcedonensi Dioscorum Alexandriæ Patriarcham gloriosissimi Judices dumtaxàt Episcopum, Sanctum Leonem Papam appellant Archi-Episcopum. Etiam in libellis eidem Synodo oblatis Theodorus Diaconus Alexandrinus. Nempe antiqul, dum de Patriarcha & Papa, aut de Patriarcha & Primate loquuntur uno contextu, honoris causa frequentes soli digniori titulum Archi-Episcopi impartiuntur.

An Ibas Metropolita Hierapolim iverit, ignoro. Quatuor suprà memorati Presbyteri Hierapoli etiam Antiochiam, bidui distantem itinere, (Procop.) cum suis accusatoriis libellis secuti sunt Domnum (l. 1. de bel.) Patriarcham, de quo Ibas pergit: *Isti quatuor li-* (Pers.) *bellos obtulerunt religiosissimo Episcopo Domno, & dignata est ejus Sanctitas mandare ut occurreremus. Et quoniam Quadragesima erat, post* Paschalis festivitatis *diem jussit occurrere. Qui scripsit mihi ne ab excommunicatione eos absolverem. Erant enim à me excommunicati. Ego omnia sententiæ Archi-Episcopi dereliqui. Qui Archi-Episcopus propter festivitatem ab excommunicatione eos absolvit, sub ea tamen definitione, ut non excederent Antiochia, donec sententiam causa perciperet. Si autem exirent, antequam finem causa perciperet, majori damnationis pœnæ essent obnoxii.* Ex quo vides excommunicationis absolutionem ad reincidentiam fuisse etiam antiquis usitatam & notam. Et tunc factum est ab Ibæ amicis, quod ad Synodum præsentem questus est Presbyter Eulogius: *Dum essemus in Antiochia, fecerunt dictationem laudum, & hanc circumferebant Clericis ut subscriberent. Quidam Clericorum, aut quindecim aut octodecim, subscribere noluerunt, dicentes: Fortè interrogamur aliquid, & nescimus quid dicere, & mentiri non possumus. Hos deducens in Ecclesiam violenter, in-*

cla-

clamari fecit quasi deberent foras mitti, quoniam minimè subscripsissent. Et excommunicavit eos coram Ecclesia, & misit eos foras, & ex hoc venerunt in Antiochiam. Ex quo autem viderunt, quia oppressi sumus, & non sunt nostræ allegationes susceptæ, & quia rediit homo ille, qui quasi contra nos prævaluerat, timuerunt redire in civitatem, & necesse habuimus usque hodie eos pro testimonio pascere. Addidit Maras Presbyter: *Multi eligunt Episcopum Ibam non offendere, ne moriantur. Cuidam enim Presbytero, nolenti subscribere in ejus laudibus, cùm accusationem in Antiochia adversùs eum instituissemus, calumniatus est, & à viro ante annos quinquaginta catholico, nec lavanti aliquando ex quo conversus est, cui tota civitas testabatur, accusationem intulit contra ipsum per proprios dispensatores, quam nec ad exitum perducere valuit, quamvis Judex in ejus gratia ageret, illo stante & clamante: Ostendatur quæ adversùs me calumnia instituta est, aut absolvar. Et omnis civitas suscepit eum cum cereis & lucernis. Et ob hoc omnes Clerici metuentes adversùs eum testari non volunt.*

Cum hisce laudum suarum testimoniis Ibas post Pascha profectus est Antinchiam, quatenus suis accusatoribus responsurus. Verùm *antequam adveniret in civitatem, deserentes Samuel & Cyrus ad Comitatum profecti sunt, Maras autem & Eulogius remanserunt.* Domnus Patriarcha, & omnes Orientalium, Edessena excepta, Ecclesiarum Episcopi de Ephesina Synodn, Sancto Cyrillo, & ejus duodecim Capitulis idem cum Iba sentiebant, ideòque accusatnres Clerici videntes se & opprimi huc usque, & deinceps npprimendos, legarunt duos ad Regiam civitatem, pnstulaturos sacram delegationem ad alios judices; ne tamen de contumacia damnarentur, alii duo remanserunt Antiochiæ, quindecim illns aut octodecim Clericos, Edessam regredi nnn ausos, suis impensis alentes ad testimonium..

Nihilominùs decem Episcoporum Synodum coegit Domnus, à qua de absentibus Collegis rogati Maras & Eulngius responderunt: *Ibæ Episcopi calumnias cognoscentes, sicut & nos didicimus, nescimus quomodò discesserint.* Et rursùm Maras: *Nescimus integrè. Sicut autem audivimus, Constantinopolim sunt profecti. Neque verò litteras eorum suscepimus, neque scimus integrè.* Et indignatus Patriarcha Domnns: *Quas calumnias metuebant, cùm ego utique scripsissem religiosissimo Episcopo Ibæ ob hoc, & rescripserit omnia mihi relinquens, & absoluti vobiscum sunt ab excommunicationis pœna sub hac definitione, ut vos quidem haberetis communionem, si quis autem vestrum causam desereret ante finem, Ecclesiasticæ disciplinæ subjaceret? Manifesti sunt igitur desertores, & excommunicationem & Apostolicum hunc thronum contemnentes, & seipsos submittentes majori damnationis supplicio.* Et huic sententiæ novem partim Metropolitæ, partim Prnvinciales Episcopi cum Domnn Patriarcha subscripserunt. Eos *magnum & sanctum Concilium* vocat Synodus Berytensis. Fuit tamen ambigua sententia, nnn satis exprimens, an transfugas istos plenè degradaret, an dumtaxàt excommunicaret. Quod dubium à Berytensi Synodo rogatns elucidare Ibas reposuit: *Occulta nosse non possum. Ego puto, quia perfectam horum damnationem* Antiochena Synodus *fecit. Si autem videtur ex sententia eorum damnationem eorum non fecisse, vestrum est judicare.* Nota recursum istum ad laicum Principem, & sacram ejus delegationem à Domno Patriarcha vocari contemptum sui Apostnlici throni.

Quid porrò Cyrus & Samuel in Regia civitate egerint, exposuit in Synodo Berytensi, ac Ibæ Metropolitæ, Danielis Carrensis ac Joannis Theodosinpolitani Episcopi, nec nnn Samuelis, Cyri, Eulogii, Maræ, Ablavii, Jnannis, Anatnlii, Cajumæ, & Abelinnis, Edessenorum Clericorum, præsentia vir spectabilis Damascius, Notarius ac Tribunus: *Cùm præsentes reverendi Clerici adiissent piissimum & Divinissimum Dominum nostrum Imperatorem, & accusassent reverendissimum Ibam Episcopum, & reverendissimum Joannem Episcopum, & reverendissimum Danielem Episcopum, Pietas ejus sanxit, ut ii, qui accusati sunt, ab Osrhoena provincia ad Phœniciam advenerint, & ad illata crimina apud vestram Religiositatem responderent. Et deputatus sum eos adducere, & quæ à vobis definita sunt executioni mandare.* Quocircà Samuel & Cyrus nnn sun tantùm, sed etiam Eulngii & Maræ, Antiochiæ remanentium, itemque aliorum jam memoratnrum Edessæ Clericorum nnmine accusarunt Ibam Episcopum, nec non & nepotem ejus Danielem Carrensem, ac Jnannem Theodosiopolitanum. Qund hnsce duns anteà apud Domnum Patriarcham nnn accusarint, liquet ex Antinchena Synodn, cui Daniel Episcopus adsedit judex, & subscripsit. De eisdem accusatoribus Clericis dixit ad Synodum Berytensem Eulogius Ecclesiæ Constantinnpolitanæ Diacnnus: *Adeuntibus reverendissimis Clericis sanctissimum Archi-Episcopum nostrum Flavianum, & accusantibus Ibam, Joannem, & Danielem, reverendissimos Episcopos, approbavit ejus Sanctitas vestram Religiositatem audire negotium, & de hoc litteras detuli, & dedi vestræ Sanctitati.* Hi ergò accusatnres Clerici non solummndò Theodosium Augustum adivere, sed & Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcnpum, questi sunt à Domno Patriarcha, ad instar Ibæ Nestnrianizante, nullam expectandam justitiam, postularunt alios judices, ac impetrarunt Photium Tyri Episcopum, primæ Phœniciæ Metropolitam, Eustasium Berytensem in eadem prnvincia Episcnpum, & Uranium apud Osrhoenos Episcnpum Himerorum. Quod nempe hic de causa & personarum meritn esset plenè instructus, ac Domni Patriarchæ Synodum, accusantinmque Clericorum negotiationes & Antiochiæ & Constantinnpoli oculis spectasset. Addit in quinta Synodo Theodnrus Cæsareensis in Cappadncia Archi-Episcopus: *Et de-* Act. 5.
putati sunt executores causæ, ab Imperatore quidem Theodosio Damascius Tribunus, à sanctæ autem memoriæ Flaviano Eulogius Diaconus Constantinopolitanæ Ecclesiæ, qui & accusatnres & accusatos ex Osrhoena provincia in primam Phœniciam transportarunt, ac laudatis judicibus in Tyrinrum metropoli exhibnerunt.

Quid fuerit Nntarius & Tribunus, edicit in Aureliano Augustn Vnpiscus, vocans *Secretorum* L. 5.
Imperatoris Notarios. Et Zozymus: *Præpositus*

Nota-

Notarii Principis, quos Tribunos vocant. Ali-
quando Notarii & Ttibuni, aliquando Comites
& Notatii, aliquando Notariôrum Ttibuni ap-
pellantur. Erant magnæ dignitatis. Ipsos Pro-
vinciarum Vicatiis, ipsorum verò Primicerium
Proconsulibus æquant in legibus apud codicem
L.6.tit.10. Theodosianum exstantibus Gratianus, Valenti-
c.1.2.3.4 niaous secundus, & Theodosius Augusti. Lau-
dant item & Consularibus æqnant Notarium Do-
L.1. mesticum, de qno in libris de bello Wandalico
Procopius Cæsareensis: *Arcanorum omnium sociis, quem Romani Domesticum vocant*. Et hinc vides,
cur Subdiaconorum primus apud Græcas Eccle-
sias dictus fuerit Domesticus Subdiaconorum Ro-
mam ad exequenda mandata sua, & Carthaginem
ad solennissimæ & momentosissimę Catholicorum
& Donatistarum Episcoporum collationi cum
Cognitoris potestate præsidendum Honorius Au-
gustus legavit spectabilem virum Marcellinum,
Notarium, & Tribunum. Syagtium & Feli-
cem Notarios, ad officiorum magisterium pro-
motos, laudat Ammianus Marcellinus. Memo-
rat & Theodorum Notarium, à quo motæ res
novæ, & affectatum imperium. Quod ipsum de
Procopio Notario Zozymus testatur. Laudat &
Stiliconem, totius Imperii sub Honorio Augusto
rectorem & arbitrum, quod *unico filio suo hanc di-*
L.5. *gnitatis metam statuerit, ut ad officium Tribuni No-
tariorum provecto nullum aliud imperium acquireret*.
Quæ omnia sunt lucida signa magnæ dignitatis.
Jacobus Cujacius eam confundit cum *A Secretis*,
Jacobus Gutherius censet distingui. Etenim No-
tarii Principis intra Consistorii secreta, extrà A
Secretis stabant. Est res alterius fori.

Ex dicta Ibianæ causæ per Theodosium Augu-
stum delegatione scribit in Sacerdotii ac Imperii
concordia D. Petrus de Marca Archi-Episcopus
L.4. c.3. n.4. Parisiensis: *Si quis Episcoporum de Metropolitani
aut Patriarchæ suspicione quereretur, Romani Impe-
ratores litteris suis judicium ab ea sede avocabant,
& in aliam provinciam transferebant. Ibas Edesse-
norum Metropolitanus, Joannes & Daniel de hæresi
à Clericis accusati coram Domno Patriarcha Antio-
cheno, etsi lis contestata fuisset in Synodo Antiochena,
Rescripto tamen & auctoritate Theodosii Imperatoris,
ex sententia Flaviani Archi-Episcopi Constantinopo-
litani, ab Osrhoena provincia ad provinciam Phæ-
niciæ translati sunt, ut à Photio Episcopo Tyri, Eu-
statio Beryti, & Uranio Himerorum Episcopo, ju-
dicibus datis, judicium de accusatione ferretur*.
Ità quandoqne à Romanis Augustis fuisse factum
negare non possim. Sed quæro ao rectè, & se-
cundum Canones? Et constanter nego. Hinc
enim Domnus Patriarcha Apostolicum suum
thronum sperni est questus & verbo ad suam Sy-
nodum, & scriptis litteris ad Sanctum Flavia-
num. Et de Arcadio Augusto & Theophilo Ale-
xandriæ Patriarcha, de gravissimis apud illum
accusato, scribit ad Sanctum Innocentium pri-
mum Pontificem Sanctus Joannes Chrysostomus:
*Cùm Theophilus causam dicere nollet, neque urge-
rent accusatores ejus, vocavit nos Imperator pientis-
simus, & jussit ut iremus ad locum, in quo ille age-
bat, & illic ea, quæ contra illum dicebantur, audi-
remus. Nos autem scientes leges Patrum, utroque
honorem deferentes, habentes etiam super hac re
ejus litteras, oportere in quibusque provinciis sua
negotia tractari, neque extra limites illarum trahi,
vehementer detrectavimus, ne causam susciperemus
judicandam*. Et adversùs similem Sacram, qua
laudati Joannis criminalem causam dicto Theo-
philo delegavit postmodùm idem Arcadius, per-
git idem Joannes: *Congruum non est, ut hi, qui
in Ægypto sunt, judicent eos, qui in Thracia*. Et
infrà: *Domini mei maximè venerandi & pii, stu-
dium vestrum & magnam diligentiam adhibete, quo
retrudatur hæc, quæ in Ecclesias irrupit, iniqui-
tas. Quippe si mos hic invaluerit, & fas fuerit cui-
vis in alienam parœciam irrumpere, idque en tan-
tis intervallis, & ejicere quos voluerit, & propria
auctoritate quævis pro libidine sua facere, scitote
quod brevi transibunt omnia, & totius orbis preme-
tur bello non indicto, omnibus ejectis, & omnibus
ejicientibus*. Ejusmodi enim delegationes sunt
palàm peregrina Judicia, damnata à sexto Cano-
ne Nicæno.

Quæstio est, quommodo hisce sacris delega-
tionibus, Alexandrinum & Antiochenum Pa-
triachatum tangentibus, sese miscuerit Sanctus
Flavianus, & Sanctus Joannes Chrysostomus
fuerit rogatus sese miscere. Quidam id spectare
putant ad rapinas Episcopi Constantinopolitani,
ex tunc conati etiam alios Patriarchas sibi sub-
jugare. At falluot. Rapina ista dudum postea
cœpit. Quocirca qnæstionem enodat in prima
sua Apologia Sanctus Athanasius, adloquens
Constantium Augustum. *Numquam sine comiti-
bus aut arbitris Fratrem tuum* Constantem Augu-
stum *vidi, neque ille mecum unquam solus cum solo
verba miscuit, sed semper cum Episcopo ejus loci,
ubi agebat*. Istius loci Episcopus erat Augusti
Principis pro tempore proprius Pastor, Pater
spiritualis, Director in rebus Ecclesiasticis,
quasi Archi-Capellanus, ideóque omnes de Ec-
clesiasticis quæstionibus sacræ Jussiones aut dele-
gationes ejus consilio & judicio disponebantur,
nec sine illo ullus advena Episcopus ad Majestatis
conspectum admittebatur. Quæ auctoritas præser-
tim fuit Regiæ civitatis Episcopo, de quo in
secretis suorum ad Justinum Imperatorem Lega-
torum instructionibus Hormisda Pontifex: *Est
consuetudo per Episcopum Constantinopolitanum om-
nes Imperatori Episcopos præsentari*.

Itaque Damascius Notarius ac Eulogius Dia-
conus accusatos Episcopos & accusatores Cleri-
cos ex Osrhoena Provincia deduxerunt Tyrum,
statueruntque Photio ibidem Episcopo, qui cum
duobus Collegis Synodum fecit die vigesima
quinta Februarii post consulatum Flavii Zenonis
& Posthumiani, Christi Domini quadringente-
simo quadragesimo nono, Sancti Leonis Ponti-
ficis decimo, Theodosii Augusti secundi qua-
dragesimo secundo, Valentiniani tertii anno vi-
gesimo quarto.

Ante omoia Divales sacræ delegationis litteras
legi fecit, accusatorios libellos à Clericis suscepit
Photius ac litis contestationem, dumque ad au-
diendos testes procederet, factum est quod ipse
postmodum dixit ad Synodum Chalcedonensem, Act. 10.
*Quæstione quadam de Iba Episcopo mota, adversùs
eum venientes Presbyteri ac Monachi à Mesopotamia
dicebant de ipse, iste verò negabat. Nos tamquam*

mediatores, & pro mole blasphemiarum, & pro importunitate Monachorum Presbyterorum jussimus egredi eos à Tyro. Scandalizabatur enim civitas, quæ nunquam tale aliquid vel cogitaverat vel audiverat. Tyrios fuisse adversùs Nestorium ardentissimos liquet ex nupero ipsorum zelo, quo ejus lepræ suspectum suum Episcopum Irenæum dejici impetrarunt ac relegari. Hinc similem motum timens Photius Synodum transtulit ad civitatem Berytensem.

(a) Mense Septẽbris Ibas erat depositus. *Adnot. Norisiana.*

Cœpta hic fuit congregatio Calendis Septembribus ejusdem anni, (a) in Episcopio novæ Ecclesiæ, præsente Damascio Notario ac Tribuno, atque Eulogio Diacono Constantinopolitano. Lecta item hic Sacra Divalis, utpotè quæ *præfulgere debebat his gestis*; Antiochenæ Synodi Acta, & octodecim articulorum accusatorius libellus, in quo accusantes Clerici protestantur sese invitos confugere ad Principem & sacram delegationem, compulsos à necessaria sibi justitia, quam neque ab Orientali neque ab Occidentali concilio obtinere potuissent. Istud namque refugium nemo vel impudens unquam sine frontis crispatione & rubore attentavit. Et hinc de illo ab Eusebianis accusatus Sanctus Athanasiùs reposuit in Apologia ad Constantium Augustum: *Profectus sum Alexandria, non ad castra fratris tui Constantis, sed Romam dumtaxat, me meaque Ecclesiæ commendaturus.*

Palmaris adversùs Ibam de fide accusatio non erat libello inserta. Audiamus ipsam à Samuele Presbytero: *Consuetudo est in Ecclesia* Edessena, *in die sancto Paschæ, aut ante diem dare Episcopum de manu Clericis quædam pro festivitate. Hæc daturus alloquitur primitus, & sic dat*: In ista allocutione dixisse accusabatur Ibas: *Non invideo Christo facto Deo, quoniam si volo, & ego fio.* Accusabatur & alia blasphemasse. Primò, quod Sanctum Cyrillum appellasset hæreticum. Secundò, quod dixisset de eodem Sancto: *Nisi anathematizasset sua Capitula, non recepissemus eum. Bonæ memoriæ Cyrillum tamquam hæreticum habui; & donec anathematizasset sua Capitula, non recepi eum. Hæreticus fuit, donec anathematizasset.* Non solummodò ante initam inter Ægyptios & Orientales Episcopos pacem, sed & anno superiori accusabatur hæc dixisse.

Erat longa & operosa accusatio, ideòque Synodus probari sibi voluit solos tres capitales, & ad Ibæ aut Collegarum degradationem sufficientes articulos: Memoratas blasphemias, luxuriam, ac Ecclesiasticæ substantiæ rapinam. Ad primum probandum accusatores produxerunt famosas Ibæ ad Marim Persidis Episcopum litteras, post Ecclesiarum pacem palam scriptas, in quibus disertè dicit Sanctum Cyrillum fuisse hæreticum, & ejus Capitula esse plena impietatis. Alios Epistolæ istius excessus suprà adduxi. Producti sunt & tres auriti testes, David, Maras, & Sabbas, vir inter Syros sapientissimus, Diaconi Ecclesiæ Edessenæ. Verùm de primæ & palmaris blasphemiæ verbo Ibas reposuit: *Ego non dixi, & anathematizo qui dixit. Ego enim nec à dæmone audivi hoc verbum.* Et de secundo in Sanctum Cyrillum calumnioso verbo: *Cum veritate dico, non sum memor. Et si vocavi eum, quando Concilium eum quasi hæreticum anathematizavit, secutus sum Primatem meum* Joannem Patriarcham Antiochenum. Et de tertio verbo: *Dixi, Quia nisi Cyrillus semetipsum interpretatus fuisset, & suscepisset eum Orientale Concilium, & ego eum cum meo Principe abnegabam. Ego anathematis non feci mentionem. Ego secutus sum Orientale Concilium.* Et iterùm: *Ego, postquam sua Capitula interpretatus est, tantùm abest ut eum virum anathematizarem, ut etiam litteras ab eo acceperim, & litteras ei miserim. Et communicatorem me habuit, & communicatorem eum habui.* Cùm Orientalis diœceseos Episcopis pacem firmans Sanctus Cyrillus sua duodecim Capitula ab illis admitti & probari non exegit, ideòque ab ipsis semper judicatus fuit ea tamquam hæretica aut hæreseos suspecta, licèt non anathematizasse, tamen interpretatus fuisse & recantasse. Eorumdem admissionem aut professionem etiam Chalcedonensis Synodus neque ab Iba, neque à Theodoreto, neque ullo Orientali Episcopo exegit. Hinc ergo plerique isti in prava de illis opinione usque ad mortem permanserunt. Hoc in puncto se cum suo Patriarcha & omni ejus Synodo sensisse Ibas adseruit, verùm post initam pacem de Sancto Cyrillo non fuisse malè locutum.

Accessit ipsi & Edesseni Cleri libellus, cujus hæc Epigraphe: *Instructio & deprecatio Dei amantissimis atque sanctissimis Episcopis Photio & Eustatio, ab omni Clerico Edessenæ Civitatis.* Subscriptus erat à quatuordecim Presbyteris, quadraginta & uno Diaconis, undecim Subdiaconis, & duobus Lectoribus. Nempè Græci nullos habebant minores Clericos, nisi solos Lectores. Porrò Edessenæ Ecclesiæ Clerus erat amplissimus. Fuisse ducentorum & ampliùs nominum ipse ad Synodum præsentem Ibas est professus. Dicti igitur Clerici Episcopum suum à suprà memorata Pelagiana ac Nestoriana blasphemia protestati sunt esse innocentissimum: *Omnes nos, quos dicunt audivisse ea verba, manifestum facimus vestræ Deo Amabilitati, tamquam coram Dei clementia, quia neque ab eo, neque ab alio ullo tale dictum aliquando audivimus, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando, anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ obnoxios facientes, si novimus tale aliquid ab eo dictum, aut aliud aliquod contrarium catholicæ Fidei. Si enim tali aliquo dicto acquiesceremus aut communicare ei qui dixit, aut comministrare in sacrificio, ultimo supplicio fuissemus obnoxii, tamquam communicantes tali execrationi.* Hic est ille laudum libellus, quem vi fuisse per Ibæ amicos procuratum & extortum suprà dixerunt ejus accusatores. Et pergit: *Rogamus autem & deprecamur vestram Sapientiam, ut eidem religiosissimo Episcopo suadeatis, quatenùs velociter ad suum gregem redire festinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cùm nullus sit, qui ei adesse prævaleat, & maximè festivitate salutifera* Sancti diei Paschalis *imminente, in qua & propter catechismos, & propter eos qui digni sunt sancto Baptismate, opus est ejus præsentia.*

Eadem de causa Ibam apud se in Quadragesima accusatum mox evocare noluit Domnus Patriarcha, sed usque post Pascha dedit inducias. Et Francorum Legatos, Constantinopolim ad

Justi-

Justinianum Augustum proficiscentes, rogat Italiæ Clerus: *Sancto Mediolanensium Episcopo Datio adesse festinate, postulantes ut* dictus Imperator *eum post quindecim vel sedecim annos ad suam Ecclesiam redire concedat. Quia cùm pœnè omnes Episcopi, quos ordinare solet, sint mortui, immensa populi multitudo sine Baptismo moritur.* Et de ejus Antecessore Sancto Ambrosio scribit Preshyter Paulinus: *Erat in rebus Divinis implendis fortissimus, in tantùm ut quod solitus erat circa baptizandos solus implere, quinque postea Episcopi vix implerent.* Et ad Romanum Italiæ Exarchum, qui Blandum Ecclesiæ Hortensis Episcopum Ravennæ detinebat, scribit Sanctus Gregorius Ma-
L. 1. Ep. 32 gnus: *Ecclesia sine Rectore, & populus quasi sine Pastore grex deperit, & ibidem infantes sine Baptismate moriuntur.* Et adversùs Odoacrum Ecclesiæ Beluacensis laicum invasorem ac detento-
Ep. 52. c. 2 rem scribit Hincmarus Metropolita Remensis: *Quanti sine Canonico Baptismo relicti fuerunt?* Quod nempe olim in civitate solus baptizare posset Episcopus: Quod item in quibusdam regionibus sola Cathedralis Ecclesia haberet fontem baptismalem. Et quidem Edesseni Cleri preces non potuerunt exaudiri: Nam in Februario apud Tyrum facta Synodus fuit translata Berytum, & Septembribus Kalendis primùm inchoata.

Erat causa difficilis. Etenim accusatores Clerici nec plenè probarunt, nec ut calumniosi ad talionem postulari meruerunt. Hinc gloriosis Judicibus postulantibus, *Ibas reverendissimus à*
Act. 10. *suis accusatoribus fuit convictus*, respondit in Chalcedonensi Synodo Photius Tyri Episcopus, primus judicum delegatorum: *Non.* Addidit testes fuisse accusantium domesticos, palàm obnoxios exceptionibus, ac insufficientes. Quare tres delegati Episcopi sese ex judicibus in mediatores verterunt, ac inter accusatos & accusantes fecere pacem sub sequentibus condicionibus. Primò, ut Ibas Ephesinam Synodum reciperet; & uti magnæ Nicænæ parem in omnibus veneraretur. Secundò, ut initam à Sancto Cyrillo & Joanne Antiochiæ Patriarcha pacem servaret ex integro, atque de Sancto Cyrillo tamquam orthodoxo Ecclesiæ Patre sentiret & loqueretur. Tertiò, ut Edessam redux Nestorium, ejus dogmata, Sequaces, libros, ipsorumque lectores palàm ex ambone anathematizaret. Quartò, ut sui accusatoribus Clericis, atque adversùm se testatis monachis & laicis remitteret omnem injuriam, omnia huc usque Acta traderet perpetuæ oblivioni, eosque deinceps ut filios carissimos haberet, nullum gradu privans, aut majorem minori postponens. Quintò, ut hanc injuriæ oblivionem firmaret juramento. Sextò, ut quatuor sui accusatores Preshyteros nec ob delicta forsitan futura castigaret ipse, sed Antiocheno Patriarchæ castigandos transmitteret, atque ità se teneret liberum ab omni suspicione læsi juramenti. Septimò, ut Ecclesiæ suæ suhstantiam deinceps per Œconomos regeret, uti fiebat in Patriarchali Ecclesia Antiochena. Et ex hoc articulo postmodùm prodiit Canon Chalcedonensis, mandans in omnibus Ecclesiis constitui Œconomos. Etiam de cæteris Ibæ objectis capitulis statutæ sunt regulæ, & à parte utraque acceptatæ. Ità igitur ille ab omni impetitione ahsolutus est, & innocens declaratus. Ita sanè & hæc Berytensis Synodus, Cap. 16.
nec non & magna Chalcedonensis istam pacificationem intellexerunt. Etenim Sancto Paschasino, Lylibeti apud Siculos Episcopo, Sancti Leonis Papæ Vicario & Legato, mandanti, *Sanctissimi Episcopi, qui Decreto proprio inculpabilem & ab omni accusatione liberum Ibam reverendissimum declararunt, si propriam sententiam recognoscant, edicant*, respondit Chalcedone Photius Tyriorum Metropolita: *Etiam, nostrum est judicium.* Et Eustatius Berytensis Episcopus: *Mea est dictatio.* Et rursùm Sanctus Paschasinus: *Relectis chartis agnovimus ex sententia reverendissimorum Episcoporum Ibam reverendissimum innoxium approbari.* Porrò de Ibæ Epistola videtur Berytensis Synodus nihil judicasse.

CAPUT QUARTUM.

Exponitur Antiochena Synodus in causa Athanasii Episcopi Parrhensis.

ATHanasius Parrhensis in Eufratesia Provincia Episcopus de argentearum columnarum furto, & nescio quibus aliis criminibus fuit accusatus ab Ecclesiæ suæ Clericis apud Domnum Patriarcham Antiochenum, qui causam delegavit Panolhio Hierapolitano Episcopo, ejus Metropolitæ, atque amico. Ex quo vides primam criminalis contra Provincialem Episcopum actionis instantiam privativè non spectare ad Metropolitam, sed fieri posse etiam apud Patriarcham. Panolbius, Alexandri, qui Ephesinæ Synodo adsuit, proximus successor, ad suam Synodum tertiò evocavit Athanasium; at ille propria conscientia territus tertiò non comparuit, quin & nolle comparere professus tertiò Episcopatum renunciavit, & ad manus Metropolitæ posuit, conjutans alium pro se Episcopum ordinari. Ita in Antiochena Synodo Jamblichus Chalcidis Episcopus est testatus. Theodorus Damasci Episcopus, Libanesiæ Phæniciæ Metropolita addidit: *Athanasius apud beatum Panolbium, qui fuit ejus Metropolita & amicus, sicut ipse in repudiis à se datis ostendit, repudiavit Parrhæ Episcopatum, & tertiò ab eodem Panolbio evocatus audientiam illatorum sibi criminum refutavit, & propriam civitatem reliquit, adiiciens & hoc in repudii sui litteris, quoniam ante duos aut tres annos hoc apud se deliberatum fuisset, ut ab Episcopatu recederet.* Et iterùm: *Dixit* à se monasticæ Philosophiæ *silentium amplectendum*, imitandumque Sanctum Gregorium Nazianzenum, de quo Episcopatum Constantinopolitanum deserente scribit in virorum illustrium catalogo Sanctus Hieronymus: *Vivo se, Episcopum in loco suo ordinans, ruri vitam monachi exercuit.* Hinc de Athanasio dixit ad præsentem Synodum Isaacius Lectorum in Ecclesia Parrhensi Primicerius: *Egressus est de civitate, & in regione Samosatorum degebat solitarius in proprio prædio, & denuò descendit in civitatem Samosatorum.* Adjunxit Theodorus Metropolita

Damascenus: *En illo regressus est Parrhen*. Et iterùm: *Istas ordinationes post repudia sua constituit.* Quoniam Metropolita Panolbius Parrhensibus non ordinarat novum statim Episcopum, thronum suum & omne Episcopale ministerium, etiam Clericorum ordinationes, propria auctoritate resumpsit Athanasius: Titulum, seu tituli fucum, quod mutila sint hæc Acta synodalia, ignoramus.

Verùm zelosiores Clerici adversùs præsumptionem istam intercessere apùd Joannem Panolbii successorem, fuitque ab ipso Athanasius ad rationes evocatus. Hinc ille Constantinopolim & Theodosium Augustum accessit, Clerum suum accusans de multis. Primò, quod Clericorum quidam Patris sui senium & canos inhonorassent, in ipsum latrassent degradationis sententiam, ejus uti degradati nomen rasissent è sacris Ecclesiæ tabulis, ipsumque & Ecclesia & civitate ejecissent. Secundò, quod ejecissent & constitutos ab ipso Ecclesiæ Œconomos, & alios propria auctoritate substituissent. Tertiò, quod ista esset vetus eorum protervia ac tyrannis, ex qua etiam in suos Antecessores similia attentassent. Quartò, quod Joannes Metropolita esset suus inimicus. Hinc aliis judicibus causam suam sacra Principis jussione delegari supplicavit. Eo tempore per nescio quam occasionem Sanctus Cyrillus erat Constantinopoli, & nescio quæ Synodus; atque ita Athanasii preces non soli Proclo Regiæ civitatis Episcopo Princeps ex more communicavit, sed cunctæ isti Synodo, de qua Sanctus Cyrillus. *Tanta passum se dicit Athanasius Episcopus, ut etiam congregata in Regia civitate Synodus lachrymas daret.* Hac via ille impetravit sacram delegationem, de qua in confirmatricibus ad Domnum Antiochiæ Patriarcham litteris laudatus Cyrillus: *Quia nimis incongruum est præsumi talia à Clericis adversùm Episcopos proprios, & hæc despicere nos impossibile est, dignetur tua Sanctitas, si ab Antiochia longè est civitas, cujus gubernationem sortitus est religiosissimus Episcopus Athanasius, quibusdam per proprias litteras audientiam delegare, quatenùs evocati hi, qui accusati sunt, respondeant, & si inventi fuerint accusationibus rei, à sacro ministerio decidant.* Et infrà: *Asserit Athanasius eum se suspectum habere, qui nunc jus metropoliticum Provinciæ obtinet, in qua est, & nihil molesti est, si iis, qui ei suspecti sunt, judicare non liceat.* Et in similibus ad eundem Domnum litteris Sanctus Proclus: *Si longè ab urbe Antiochena civitas constituta est, in qua hæc perpetrata noscuntur, aliquos Dei amantissimorum Episcoporum ipsi urbi vicinos, personas non accipientes, ad audiendam hanc causam Sanctitas tua deputet. Formidat enim religiosissimum Metropolitanum Episcopum, tamquam vesanæ flammæ inimicorum ejus in odio adversùs eum vim præbentem atque materiam.* Et post quædam: *Tua Religiositas non arbitretur, quia tamquam ad injuriam sedis Antiochenæ maximæ civitatis huc venit memoratus Dei amantissimus Episcopus, sed metuens quosdam seditionibus gaudentes, & passioni propriæ militantes, dedit ad tempus locum iræ. Nam alioquin patientiam, & mansuetudinem, & justitiam tuæ Religiositatis prædicare non cessat: Nec ut accuset, sed ut supplicet honestiorem in se compositionem fieri.* Ex quo rursùm vides Episcoporum ad laicos Principes recursum semper, uti Ecclesiasticæ potestatis contemptum, sanctis Ecclesiæ Patribus displicuisse. Et quidem causam hanc alieno Metropolitæ aut Patriarchæ delegare non præsumpsit Theodosius Augustus, sciens ista esse peregrina judicia, Ecclesiasticæ disciplinæ nimiùm adversa. Apostolicum suum thronum per eas lædi suprà in Ibæ Edesseni causa questus est idem hic Patriarcha Domnus: Phrasin didicerat ab hisce litteris Sancti Procli. Sacra Divalis interiit, de ipsa verò ad præsentem Synodum dixit Sabbas Episcopus Paltensis: *Detulerat Athanasius Sacram, ut non sederet Domnus Theodorus* Metropolita Damascenus *in causa, neque Joannes*, proprius ejus Metropolita Hierapolitanus.

Ipsam mendaciis & obreptionibus plenam, nec non ejus confirmatrices Sanctorum Cyrilli & Procli litteras admiratus est Domnus Patriarcha; eas tamen veneratus fecit quod dixit postmodùm in Synodo præsenti: *Quando suscepi litteras Dei amantissimorum Episcoporum Procli & Cyrilli, memor sum quia & Athanasium huc evocavi, & Dei amantissimos Episcopos Provinciæ, ut hæc causa examinaretur.* Fecisse hoc se dicit *secundùm Athanasii preces*. Etenim Parrha est Antiochiæ vicina, distans ad duas solummodò mansiones. Proclum Domnus Cyrillo præponit, quod nempe nuper, uti in litteris ad Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum scribit Theodoretus, tertium Synodi Constantinopolitanæ Canonem, qui Regiæ civitatis Episcopo secundùm Ecclesiæ locum attribuit, admisisset, solenniter cum Sancto Proclo de longa ista lite stipulatus. Epist. 86.

Hæc Domni verba, *Quando suscepi litteras, &c.* Evincunt non statim à receptis litteris factam fuisse hanc Synodum. Rei ordinem aperuit in Synodo Chalcedonensi reus Athanasius: *Mea causa à longo tempore inchoata est, & hanc audiebant beatæ memoriæ Cyrillus & Proclus, & certas formas scripserunt Domno, qui fuit Antiochenus Episcopus, promisitque ille eas complere. Et cùm cognovisset mortem beati Cyrilli, resilivit, & ad judicium me vocavit. Ego rescripsi, quia si vellet permanere in datis sententiis ab Archi-Episcopis, paratus essem; si verò vellet aliud aliquid, non audire me ejus citationem. Semel enim præcedentes Episcopi rem certissimam decreverunt.* Per sacram Divalem, ac ejus confirmatrices Sanctorum Cyrilli & Procli litteras esse restitutus, & non judicari ampliùs, sed datiâ tantis Patriarchis judicii executionem dumtaxàt accipere voluit Athanasius, quod meritò refutans Domnus tandem coegit hanc viginti octo Episcoporum Synodum, quos inter fuerunt etiam Joannes Hierapolitanus, & Theodorus Damasci Metropolita, exclusi per sacram Divalem, & de quibus ad Synodum Chalcedonensem perrexit Athanasius: *Accusavi eos, qui adversùm me machinati sunt, & jusserunt* Proclus & Cyrillus *non interesse judicio eos, qui à me fuerant accusati.* Hinc neque primæ neque secundæ evocationi parere, aut Synodo se sistere voluit Athanasius, ajens inimicos suos uti judices adsidere. Quare pro ipso, tamquam

quam

quam fundamentum habente, ad Joannem Hierapoleos & Theodorum Damasci Metropolitas interlocutus est Sabbas Episcopus Paltensis: *Si judices estis, audite negotium; si verò non subscribitis, egredimini*. Quare illi tandem *simpliciter contentione facta subscribere noluerunt*. Attamen Synodo non exierunt. Hinc tertiò citatus est Athanasius, sed nec tum adesse voluit, dicens: *Quoniam inimicus meus est ipse, qui judicat, Antiochenus*. Illum, cujus antea patientiam, mansuetudinem, justitiam apud Principem, Sanctosque Cyrillum & Proclum prædicarat, jam sibi inimicum ait, utpotè qui ejus inimicos, & quidem per sacram Divalem exclusos, ad Synodum tamquam judices admisisset. Eumdem suprà arguit, quod Sancti Cyrilli jam defuncti pro se Decreta contempsisset. Adversùs Domnum ità insurrexit in Synodo Chalcedonensi, quod ejus ab Ephesino latrocinio factam damnationem confirmasset Sanctus Leo Pontifex, adeòque ille ab omni reparationis spe alienus Ex-Patriarcha esset.

Ejus accusatores erant Tatianus Ecclesiæ Parrhensis Diaconus, & Isaacius Primicerius Lectorum, accusantes de multis, præsertim de furto argentearum columnarum. At quoniam agebatur in reum absentem & contumacem, Panolbii Metropolitæ in ipsum Acta, Principi & Regiæ civitatis Synodo datas preces, ac in Divalibus litteris expressa mendacia potiùs discutienda judicavit Domnus, ad Tatianum Diaconum interlocutus: *Habes exemplaria repudii reverendissimi Athanasii Episcopi?* Et Tatianus: *Præ manibus habeo & exemplaria & authentica, quæ accepi à Dei amantissimo Episcopo Joanne Hierapolitanorum metropolis*. Ex ipsis ad Domni Patriarchæ jussum lectis patuit, quod Athanasius Panolbio Metropolitæ tertiò ad judicium evocanti fuisset contumax, & causæ suæ metuens Episcopatum per trina consequenter repudia ad ejus manus posuisset, Panolbium in ipsis repudiorum litteris professus sibi amicum, & conjurans ad alium suo loco Episcopum ordinandum. Quare Sabbas Paltensis Episcopus in ipsum pronunciavit: *Tertiùm repudiando reverendissimus Athanasius, & conjurando alium pro se ordinari debere, quam de reliquo rationem habet de Episcopatu Parrhenorum sanctæ Ecclesiæ nunc movere, & præcipuè cùm apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium causam non dixerit?* Istudque suffragium omnis Synodus comprobavit. Ita Eustatium Pamphyliæ Metropolitam, qui ab æmulis calumniosè traductus, non conscientiæ, sed solius litis metu Episcopatum deposuerat, reparare noluit, sed pro magna gratia ad nudum Episcopi nomen admisit Synodus Ephesina. Et de Paulo Patriarcha Antiocheno, criminaliter à suis accusato, scribit ad

Post Ep. 89. R. lat. t. Hormisdam Pontificem Justinus Augustus: *Malæ suæ conscientiæ victus testimonio, veritus insuper ne quæstione habita graviorem formam exitus rei posceret, recusatores libellos obtulit, ut liceret ei recedere à suscepto Episcopatus officio*. Renuntiationem admitti postulat Princeps, & Pontifex admisit. Factam ex tali metu renuntiationem variæ Synodi definiunt ratam, atque hinc sumpta est recentior regula: *Renuncianti jus suum non datur regressus ad illud*.

Exindè Patriarcha Domnus legi jussit sacram Divalem, ejusque confirmatrices Sanctorum Procli & Cyrilli litteras, atque Valerius Anazarbi Episcopus, secundæ Ciliciæ Metropolita, sententiavit: *Reverendissimus Athanasius falsa docuit Dei amantissimos Archi-Episcopos, Proclum & Cyrillum, & tertiò à beatæ memoriæ Panolbio evocatus audientiam declinavit, usus etiam repudio, & propria voluntate civitatem deseruit, & non à propriis Clericis est expulsus*. Adsensa est omnis Synodus, atque ita Athanasius judicatus est cæteris suis criminibus etiam hocce solenne mendacium addidisse.

Restabat ejus præsens contumacia, de qua Domnus Patriarcha: *Quid perspicit vestra sancta Synodus fieri oportere?* Reposuit Theodorus Metropolita Damascenus: *Ecclesiasticis sanctionibus placet eum, qui pro quibusdam rebus incongruis evocatus, & tertiò vocatus non venit, cadere honore quem habet. Manifestum est autem Athanasium non solùm tertiò, sed etiam frequenter evocatum non obedivisse, neque illatis criminibus respondere voluisse.* Etenim non hujus solummodò Synodi, sed & Panolbii ac Joannis Metropolitarum spreverat evocationes. Hujus contumaciæ ergò alienum illum à Sacerdotio secundùm Ecclesiasticas leges decrevit Theodorus, & alium ejus loco Episcopum ordinandum, atque ita Parrhensem Ecclesiam à duorum annorum motu tandem liberandam. Quod suffragium firmavit omnis Synodus, etiam Domnus Patriarcha, concludens: *Præcipio Dei amantissimo Episcopo Joanni, & ipsius provinciæ religiosissimis Episcopis, alium pro eo Parrhenorum sanctæ Dei Ecclesiæ Episcopum ordinare*. In dejectorum Episcoporum sedes mox ordinari alios Episcopos jussit etiam Sanctus Gregorius Magnus, volens illis adempta omni reparationis spe quietari animum ad peragendam pœnitentiam, & ipsorum civitates à turbis & vexationibus liberari.

Attamen Domni Patriarchæ præcepto Joannes Metropolita nescio ex qua causa non obedivit. Etenim Athanasii successor Sabinianus in libellis Sancto Leoni Pontifici & Chalcedonensi Synodo exhibitis adfirmat se ordinatum à Stephano, Joannis successore. In precibus Marciano Augusto exhibitis ait se à puero educatum in monasterio, de Episcopatu ne vel cogitasse unquam, violenter exindè extractum à dicto Metropolita & Episcopis comprovincialibus, ac invitum impositum cathedræ doctorali. Etenim monasteria sunt propria Clericorum ac Episcoporum seminaria. Ex illis sancti Ecclesiæ Patres, à Sancto præsertim Athanasio ita docti, ad reparandas à malis Pastoribus aut aliis calamitatibus vastatas Ecclesias passim Episcopos adsumpserunt.

Hujus Synodi tempus docet nos degradatus Athanasius, dicens ad Synodum Chalcedonensem: *Cùm Domnus* Patriarcha *cognovisset mortem beati Cyrilli, ad judicium me vocavit*. At verò Sanctus Cyrillus obiit sub consulatu Faltonii Probi Alypii & Flavii Ariobindi, anno Domini Act. 14.

qua-

quadringentesimo quadragesimo septimo, anno uno ante Synodnm Berytensem. Labitur enim Onuphrius Panuinus, hancce Synodum & Ephesinum latrocinium adfirmans facta eodem anno. Et hinc de Iba Edesseno Metropolita, & Andrea Samosatensi Episcopo dixit ad Domnum Patriarcham, huic Synodo præsidentem Tatianus Diaconus, Athanasii accusator: *Habeo & Epistolas religiosissimorum Episcoporum, Domni Ibæ, & Domni Andreæ, quas miserunt evocati à tua Sanctitate, & occurrere non valentes*. Ibas, inquam, uti canonicus, integer, & à nemine huc usque culpatus Episcopus fuit invitatus ad hanc Synodum, adeóque facta ipsa fuit ante Synodum Berytensem, immò & ante factas illius apud Domnum Patriarcham accusationes. Factæ hæ fuerunt Hierapoli, quò Domnus Stephanum electum Metropolitam consecratnrus advenerat, at verò huic nostræ Antiochenæ Synodo Joannes adfuit, Stephani Antecessor. Hinc item colligitur ratio, ex qua Stephanus Sabinianum mox consecrarit in Episcopum Parrhensem. Ipsum in ejus consecratione ad dictæ Synodi Decretum mox exequendum Domnus Patriarcha obligarat.

CAPUT QUINTUM.

Exponuntur Acta latrocinii Ephesini.

AN hancce latrocinium habuerit dumtaxàt Actionem unicam, an plures, res est incerta. Fuisse plures innuit in Synodo Chalcedonensi Theodorus apud Isauros Episcopus Claudiopolitanus: *Jussum est à Domino orbis terræ, ut Synodus de Flaviano priùs judicaret. Isti multas Synodos in hoc ipsum facientes, &c.* Multæ istæ Synodi videntur non esse aliud, quam multæ synodales Actiones. Et Stephanus Ephesiorum Archi-Episcopus adfirmat quosdam Episcopos, non primo, sed altero priùs die in Sancti Flaviani damnationem subscripsisse. Quare tunc factam oportuit secundam Actionem. At verò oppositum suadent verba Acacii Atiarathiensis in secunda Armenia Episcopi: *Usque ad vesperam tenuerunt nos*. Sancti Flaviani damnationem, postremum latrocinii actum, fuisse vespere post accensos cereos factum, infra liquet. Et hinc Chalcedonensis Synodus omnia & singula latrocinii Gesta videtur discussisse unico die: Quod nempe illa in unico etiam essent peracta. Res est incerta. Claritatis ergo nos Acta longa in titulos distinguemus.

Latrocinii exordium.

LAtrocinium factum fuit sexto idus Augusti, Consulatu Turcii Secundi Asterii, & Flavii Protogenis, Christi Domini quadringentesimo quadragesimo nono, Sancti Leonis Pontificis decimo, Theodosii Imperatoris secundi quadragesimo secundo, Valentiniani tertii vigesimo quarto, secundo anno Dioscori Patriarchæ Alexandrini. Nec refert, quod Acta synodalia factum dicant tempore Zenonis & Posthumiani venerabilium Consulum: Etenim Græcus textus disertè habet, *Post Consulatum Zenonis & Posthumiani*. Factum fuit in Basilica Deiparæ Virginis, ubi convenerat & vera Synodus Ephesina.

Impurus Actorum Digestor mox in exordio prodidit suas ineptias, dicens primo loco sedisse Dioscorum Alexandriæ Patriarcham, secundo autem Julianum Coensem Episcopum, Leonis Papæ Vicarium ac Legatum. Cur item Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum quinto loco post Domnum Antiochenum, & Juvenalem Hierosolymitanum locarit Dioscorus, suprà in Dissertatione rationes adduxi. Etiam cur Domnum postponat Juvenali.

Ante omnia Dioscorus per Joannem Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyterum ac Notariorum Primicerium legi jussit Divales Theodosii Augusti ad Synodum tractorias litteras, *redditas unicuique Metropolitano*, seu Patriarchæ, mandantesque ut illi cum decem suæ diœceseos Metropolitis & totidem Provincialibus Episcopis Ephesi adsint Kalendis Augusti proximis, & à suo congressu excludant Theodoretum Cyri Episcopum, nisi cunctis totius Synodi Episcopis, nemine procsùs refragante, placuisset admittendum. Ex hac Divali usurpavit Dioscorus sibi Synodi præsidentiam; verùm Julianus Coensis Episcopus, Sancti Papæ Leonis Vicarius ac Legatus, per Florentium Sardensem Episcopum, Lydiæ Metropolitam, suum interpretem, constanter intercessit: *Eodem tenore à piissimis & Christianissimis Imperatoribus sanctissimus noster Papa Romanæ Ecclesiæ Præpositus Leo vocatus est*. Etenim, uti ad Synodum Chalcedonensem dixit Constantinus sacri Consistorii Secretarius, *eodem tenore scriptum fuerat & aliis Episcopis* Patriarchis, *ut in Synodum convenirent*. Ex more: Eadem semper Tractoria scribi consuevit ad omnes Patriarchas. Juliani intercessionem lucidè exposuit per eundem interpretem Hilarus Romanæ Ecclesiæ Diaconus & Legatus: *Christianissimi Imperatores charitatem circa fidem catholicam & adfectum tenentes, beatissimum Episcopum nostrum Leonem, Apostolicæ Sedis Præsulem, ut huic venerabili & sancto Concilio adesset, diligentes venerabiles Epistolas supplicarunt: Cujus Pietati placere potuit, si hujus rei aliquod præcessisset exemplum. Nam meliùs vestra potest cognoscere Sanctitas, quia neque in Nicæna, neque in Ephesina sancta Synodo, neque in alio tali sancto Concilio Papa perpetuæ sanctissimæ Sedis adfuit. Pro qua re hujus formæ sequens consuetudinem non direxit.*

direxit. Qui sanctissimus non dubitans se in nobis hic adesse, quos præcipuè cognoscit omnia, quæ ad fidei Catholicæ sinceritatem, & quæ ad Sancti Petri Apostoli pertinent reverentiam, agere, qui etiam per nos ad vestram Beatitudinem congruas sanctorum Patrum Concilio direxit Epistolas, quas suscipi & recenseri præcipite. Patriarchæ ad Synodum Legatos non esse ipsi Patriarchæ æquiparandos, nec ejus loco & cæteria prærogativis donandos, ideóque Synodi Præsidentiam, Romano Episcopo per Canones debitam, ejus absentia Legatis non convenire, sed in sese esse devolutam adfirmabat Dioscorus, istoque fuco violenter invasit. Hoc ejus phantasma Hilarus evertit, dicens Romani Pontificis personam usque huc nunquam præsedisse generalibus Synodis, sed ejus semper Legatos, Apostolicum de proposita quæstione suffragium & definitionem complectentibus litteris instructos, ipsos præsedisse, ac primos ejus vice fuisse suffragatos, adeòque & sibi & suis Collegis idem in hac Synodo jus omninò deberi. Et à sese allatas Sancti Leonis dogmaticas litteras, uti totius Synodi & omnium in ipsa suffragaturorum Episcoporum lumen & regulam, postulavit ante omnia legi.

Apostolica ista Epistola omnes in Eutychiano atque Eusebiano Dioscori cerebro fabricatas machinas evertebat. Erat enim dogmatica Sancti Leonis Papæ ad Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum Epistola, Eutychetis errores, uti Apollinaris aut Manichæi surculum, condemnans, datas in ipsum anathematis & degradationis à Sancto Flaviano sententias confirmans, & laudatum Flavianum absolvens ab omnibus ejus appellationibus, libellis contestatoriis, aliisque hæreticis nugamentis. Hìnc Dioscorus nihil magis timuit, quam litteras istas Episcopis innotescere, & Synodo recitari. Omninò veraciter adversùs illum dixit in Chalcedonensi Synodo Ætius Archi-Diaconus Ecclesiæ Constantinopolitanæ: *Neque suscepta est Epistola, neque lecta. Dioscorus septies juravit coram omnibus eam facere recitari, & non est lecta. Et pejeravit, quia juravit*.

Apostolicas ad Synodum litteras palàm refutare fuit apud omnem semper Ecclesiam graviùs peccato ariolandi. Hìnc arte & dolo fuit Dioscoro opus. Parere atque vetustam Synodorum regulam servatam se velle simulans ad Hilari Diaconi postulata edixit: *Suscipiantur quæ scripta sunt ad hanc sanctam & universalem Synodum à sanctissimo fratre nostro & Coepiscopo Leone*. Sanctum Leonem, quem Patrem & Archi-Episcopum titulare debuerat, non sine dolo appellar Coepiscopum & Fratrem. Legendas nihilominùs litteras Hilarus porrexit Joanni Presbytero Alexandrino & Primicerio Notariorum. Verùm hìc Episcopo suo Dioscoro colludebat, atque ita lectionem istam diversurus est versutè interlocutus: *Aliæ Divinæ litteræ redditæ sunt Sanctissimo Archi-Episcopo nostro Dioscoro, quæ præ manibus nostris sunt ad id quod placuerit Sanctitati Vestræ*. Et Dioscoro etiam colludens Juvenalis Hierosolymæ Episcopus, grandem istic Patriarcham ostentans, sedereque præsumens ante Domnum Patriarcham suum Antiochenum, reposuit: *Legantur, & inserantur fidei monimentorum*.

Divalis ista Epistola erat ad reverendissimum Archi-Mandritam, immò monachum longè hæreticissimum atque nequissimum Barsumam, Antiocheni Patriarchatus Episcopos Nestorianæ hæresis accusans pessimè, laudansque monachos Eutychianos, qui monasticæ sanctitatis auctoritate abusi suis orthodoxis Episcopis communicare detrectarant, rebellarant contumacitèr, & horrendis turbis omnem Orientem arietarant. Barsumam uti hujus sacri belli ducem laudat Epistola, & addit: *Justum esse duximus tuam Sanctitatem, puritate vitæ & catholica fide probabilem, ad Ephesinam pergere civitatem, & locum tenentem omnium religiosissimorum Archi-Mandritarum Orientalium considere sanctæ Synodo, & cum aliis sanctis Patribus & Episcopis quæ sunt Domino placita ordinare*. Hic est primus monachus, cui in generali Synodo datum est suffragium definitivum. Hasce ergò litteras legit Joannes Dioscori Presbyter, & mox reposuir Juvenalis Episcopus Hierosolymitanus: *Hæc eadem & mihi scripta sunt de reverendissimo Presbytero & Archi-Mandrita Barsuma à piissimis Imperatoribus. Undè rationabiliter intersit sanctæ Synodo*. Ità infelix, & Apostolicorum Legatorum contemptrix Pseudo-Synodus profanum monachum ad judicis sedem, solis Episcopis debitam, admisit.

Exindè à Dioscoro rogati, num quæ Augusti Principis ad Synodum mandata haberent, Elpidius sacri Consistorii Comes, & Eulogius Tribunus ac Notarius Prætorianus dixere Nestorium fuisse, non Dei, sed diaboli sacerdotem, ac ministrum, justissimè damnatum ab omni Ecclesia; Principis adversùs impia ejus dogmata zelum laudarunt, adidditque Elpidius: *Qualia sint, quæ piissimus Imperator & nobis mandavit, & vobis scribere dignatus est, illicò faciam manifesta, tantùm antè dicturus quantùm unus ex his constitutus, qui sub vobis pietate rectè imbuti sunt. Hodie enim cunctorum Dominus & Deus Verbum Salvator vobis se ad judicandum tradit, & patitur judicantes, & honorat potestate decernendi, ut inveniens vos de se justa judicantes & hic honorificet, & coram Patre rursùm confiteatur*. Egregiè prædicat generalis Synodi dignitatem. Et quæ esse possit hominibus Episcopis major dignitas, quam ipsius Divinæ Majestatis esse judices, & de tremendis Divini Consistorii mysteriis cognoscere & judicare? Nempe in generali Synodo non soli homines Episcopi sunt, sed & sanctus Dei-Episcopi Domini Nostri Jesu Christi Spiritus adest, inducens illos in omnem veritatem. At in Comitis Elpidii verbis dolosus anguis latuit: Veræ Synodi dignitates latrocinio adscripsit.

Hìnc de Synodi licentia idem Comes legit sacram Divalem sibi ac Eulogio Notario inscriptam, habentem capita varia. Primò, mandat motæ quæstionis judicium fieri *his, qui pridem Eutychetis religiosissimi Archi-Mandritæ judices extiterunt, præsentibus quidem & tacentibus, nullum tamen judicantium habentibus locum, sed communem omnium aliorum sanctorum Patrum sententiam exspectantibus, quoniam ea, quæ dudùm ab ipsis judicata*

ta

ta sunt, nunc retractantur. Etenim per appellationem prior judex demotatur in accusatorem, atque ità oon dumtaxàt Sanctum Flavianum, sed & qui bujus senrentias confirmarat, & à quo ed generalem Synodum Eutyches impudentissimè etiam appellarat, Sanctum Leonem Pontificem exclusit è tribunali judicis, atque ita in Præsidis throno Dioscorum firmevit miserabilis Augustus Theodosius, eut potiùs sub ejus nomine Chrysaphius Eunuchus. Quis enim Christianus nesciat Romanum Episcopum nulla eppelletiooe à supreme Judicis sede posse suspendi? Secundò, eadem Divalis mandet motas de fide quæstinnes tractari ante omnie & plenè definiri; quasvis elias, etiam pecunier ies, enteà ne quidem moveri. Tertiò, spectabilibus viris Elpidio & Eulogio det Principis in Synodo vices ed accelerandum rebus finem, impedieodas turbas, inquietos Episcopos coercendos etiem pet custodiam, synodeles consititutiones mandendas executiooi, & Peincipi resetendes. Quartò, Proclo Asiæ Proconsuli jubet, ut Elpidium & Eulogium adjuvet, & omni sua apparitur illis adsistat.

Lecte hic item fuit sacra Divalis ed Synodum Epistola, ab impuro synodalium Actotum Digestore redecta in hoc compendium: *Sacra litteræ de sanctæ memoriæ Flaviano, utpotè innovante aliqua de fide contra Eutychen*. Ea, inquem, Epistole Sanctum Flaviaoum ec ejus Synodum de inquietato Eutychete, turbate per novas quæstiones Ecclesie, & frequenti Augustarum edmonitionum contempru arguir, trahit io suspicionem errotis Nestoriani, ideòque necessariam dicit generalem Synodum, judicerurem ex solo Nicæno Symbolo, prout confirmato per Synodum Ephesinam. Constantinopoliranum quippe Symbolum varie edveisùm Apollioarii errores, Eurychienæ blesphemiæ fretres germenos & fontes, edditamenta habet; ee Eutyches pessimè oderet, ideòque ex solo Nicæno, sub cujus syllebis feciliùs letere possir dolosus lupus, Symbolo Chrysaphius Eunuchus jusseret judicari.

Exponitur Symboli Constantinopolitani damnatio, palmare latrocinii fundamentum.

AD lectas hasce Epistolas interlocutus est Thelassius Cæsareensis io prime Cappadocie Archi-Episcopus, Primas totius Ponticæ diœceseos: *Piissimus & Christianissimus Imperator desiderans fidem, quæ bactenùs est, inconcussam manere, præcepit nibil aliud dicere, neque agere in sancta Synodo, nisi priùs de fide statuatur. Undè omnia vacent, quæ sunt autem de fide proveniant*. Cur primus ad banc Synodum Dioscorus, secundus Juvenalis, tertius sit locutus Thalassius, aperuit ipse in Synodo Chalcedonensi Dioscorus, alloquens gloriosissimos Judices: *Comperit vestra Clementia, quia non mibi soli sacratissimus noster Imperator commisit judicium, sed & beatissimo Juvenali, & sanctissimo Episcopo Thalassio auctoritatem Synodi dedit*. Dioscorus Sancti Fleviani, Juvenelis Domni Patrierchæ Antiocheni adversarius, Thalassius eret homo neopbytus, ex palatio contra Caoones io Episcopalem cathedram immissus, ideòque Chrysaphius Eunuchus suis pro Eutychete adversùs Deum & Sanctum Flavianum cogitationibus exequendis eptos judicavit. Domnum & Sanctum Flavianum ob nupera de tertio Constentinopolitano Canone servando pacta eriam Thalassius oderet: Oderat ab Episcopis Constantinnpolitanis invadi & subjugari diœcesim suam Ponticem, imitetus anrecessorem suum Helladium, qui queliter Sanctum Joannem Chrysostomum in exilii itinere tractarit ex eodem zelo, discere potes ex hujus litteris ad Olympiadem Diaconissam. Hinc eumdem Thalassium à Theodosio Augusto Eutyches impetrerat in judicem, coram quo Sencti Flaviani Synodus de felsi crimine discuteretur. Eriam in vigesimum octavum Chalcedonensem Canonem consentire Thalassius dudùm noluit, solasque sex primas Synodi istius Actiones detulit in Cappadociem. Ex quibus liquet fuisse virum propositi tenacem.

Ejus interlocutio erat æqua, ideòque ipsam adjuvit Julianus Coensis Episcopus, Sencti Leonis Papæ Vicarius ee Legatus, dicens per Florentium Sardensem Episcopum, suum interpretem: *Neque enim aliud præceptum est*. Hic est ille Julianus, & Græci & Larini sermonis adeò peritus, ut ad Marcienum Augustum scripserir de illo laudarus Pontifex: *Quia quorumdam bæreticorum versuta nequitia, ad conturbandam alterum simplicitatem, Epistolam meam, quam ad beatæ memoriæ Flavianum dedi, falsasse perbibetur, ut commutatis quibusdam litteris vel sillabis receptorem me Nestoriani erroris assereret, obsecro venerabilem Clementiam vestram, ut eamdem Epistolam per fratrem meum Julianum Episcopum in Græcum sermonem jubeatis integrè diligenterque transferri*. Epist. 69. Cur igitur ille Julienus ad bane Synodum est græcè per intetpretem locutus? Propter majestarem Romanæ Ecclesiæ, Legatos suns in generalibus Synodis permittentis uti solo sermone Latino. Porrò Julianus & Hilarus Diaconus, licèt præsidentiæ throno exclusi, manserunt Ephesi: *Ut viderent finem*.

Thalassii interlocutionem etiam Comes Elpidius confirmevit: *Quoniam fundamentum fidei est bæc fides, pro qua & congregati estis, dignemini quæ de fide sunt determinare, quatenùs secundo in loco secundùm ordinem temporum legantur ea, quæ in Regia urbe adversùs reverendissimum Eutychen Archi-Mandritam acta sunt*. Verùm Dioscnrus iotercessit, dicens Eutychetis causam esse eppellatam, ideòque ante omnie primum, à quo eppellarum, Flaviani de illo judicium audiendum, atque retractandum, *si consonet statutis à sanctis Patribus*, utique Nicænis & Ephesinis. Et edjunxit: *Aut vultis fidem sanctorum Patrum innovare?* Ei irerùm; *Etsi* Nicæne & Ephesina *duæ dicantur Synodi, tamen ad unam pertinent fidem. Si quis preter ea, quæ acta sunt, aut præter ea, qua* pla-

placuerunt Patribus, qui in Nicæa convenerunt, & qui hic Ephesi *congregati sunt, aut inquirit, aut discutit, aut retractat, anathema sit. Si sanctus Spiritus consedit cum Patribus, sicut & manifestè consedit, & ordinavit quæ ordinata sunt, qui retractat ea, Spiritus cassat gratiam.* Ita versatilis Ægyptius Eutychianæ blasphemiæ eversivum Symbolum Constantinopolitanum dolosè anathematizavit, paravitque securam viam ad omnem Synodum in resuscitatas Apollinarii impietates circumscribendam. Et omninò circumscripsit. Etenim circumscripta adclamavit: *Si quis innovat, Anathema sit. Si quis discutit, anathema sit. Sanctorum Patrum fidem servemus. Plenè omnia statuerunt* Nicæni *Patres. Anathema prævaricanti ea. Nemo addat, nemo minuat. Omnes hæc dicimus. Anathema sit qui retractat. Ejiciatur retractans. Magnus fidei custos Dioscorus Archi-Episcopus. Custos Regularum. Per te vivunt Patres. Custos fidei.* Ita simplices nimiùm Episcopi orthodoxa Symboli Constantinopolitani ad Nicænum additamenta ignoranter anathematizarunt.

Exponitur restitutio Eutychetis.

PErrexit ad Synodi Præsidem Dioscorum Comes Elpidius: *Patefactum est quod vobis visum est de sancta fide, cunctorum vocibus consentientibus, & laudantibus vestrum, qui præsidetis, Decretum. Jubete religiosissimum Archi-Mandritam Eutychen, super quo judicata sunt quæ ji licata sunt, & qui est materia totius actionis, adesse, & quæ ei visa fuerunt docere vestram Religiositatem.* Totius Synodi materia erat reverà solus Eutyches: Materia indigna. Quis enim ferat ob frivolam & fictam unius monachi appellationem indici generalem Synodum, Romanam Ecclesiam uti ream vocari in judicium, turbari omnes sub cœlo Ecclesias, & omne Romanum imperium horrendis facinoribus arietari? Hasce tragædias debemus unico simplici Theodosii Eunucho. Porrò per Juvenalis Episcopi Hierosolymitani interlocutionem intromissus, & à Thalassio Cæsareensi ad constantiam animatus Eutyches dixit ad Synodum: *Ego commendavi meipsum Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & verbo veritatis vestræ justitiæ, & testes vos habeo meæ fidei, pro qua & laboravi cum sancta Synodo, quæ ante vos hic congregata est, sicut & vestra Sanctitas est testis.* Et reverà adversùs Nestorium pro orthodoxa fide & Ephesina Synodo Eutyches cum aliis Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Mandritis strenuè laborarat. Verùm enim verò suas ad Synodum apologias à propriis laudibus incipere est manifestum mentis ægræ & extremæ vanitatis indicium, à Sancto Basilio Magno & ejus fratre Sancto Gregorio Nysseno Episcopo graviter in Eunomio damnatum.

Suæ etiam fidei libellum Synodo Eutyches exhibuit, ejusdem vitii plenum, lectusque is per Joannem Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyterum ac Notariorum Primicerium, habens varia capita. Primò, adseverat in ipso delirus senex omnia adversùs se per Sancti Flaviani Synodum gesta fuisse commissa in rectam fidem. Deindè, gloriatur se à pueritia usque ad præsens senium citra omne negotium vixisse in monastico Philosophiæ silentio, sed ista beata quiete frui non permissum, utpotè *pessimis insidiantium periculis circumdatum*, quoniam recedere noluerit à Nicæno Symbolo, prout exposito per Synodum Ephesinam. Tertiò, queritur sibi factas varias persecutiones. Quartò, profitetur Nicænum Symbolum, & adjungit: *Sic ab initio à progenitoribus meis accipiens credidi & credo, in hac autem* fide *& genitus sum, & statim consecratus sum Deo, & suscepit me ipsius misericordia. Et in hac fide baptizatus, & signatus*, seu confirmatus *sum, & usque hodie vixi, & in ea opto mori.* Quintò, professus est soli se Nicæno Symbolo inhærere, & ab omnibus inhærendum: *Quoniam sanctus Pater noster Cyrillus* in Ephesina prima Synodo *definitionem protulit, eum qui præter istud addiderit aliquid vel minuerit, aut docuerit, damnationibus, quæ hic scriptæ sunt, subjacere.* Decreti istius exemplar Eutyches dixit sibi ab ipso Sancto Cyrillo transmissum. Et hæc est causa, ex qua semper clamavit se adhærere soli Nicæno Symbolo, prout exposito per Synodum Ephesinam. Est & alia: Per Ephesinam Synodum intellexit Sancti Cyrilli Capitula, quorum tertium adfirmat inter Domini naturas factam esse, non unionem naturalem, sed unitatem. Existimavit stabiliri Apollinarium, à quo non unionem, sed identificationem somniari inter Domini naturas, adfirmat in libro de Domini Incarnatione Sanctus Athanasius. Sextò, libellus profitetur omnes sanctos Ecclesiæ Patres, anathematizans Manichæum, Valentinum, ipsum Apollinarium: omnes hæreticos usque ad Simonem Magum, & eos qui garriunt Domini nostri Jesu Christi carnem de cœlo descendisse. De hac enim præsertim hæresi fuerat Eutyches diffamatus. Septimò, Eusebium Dorylæensem & Sancti Flaviani Synodum accusavit in multis. Primò, quod Eutychetis per Eusebium accusatio facta fuerit apud Sanctum Flavianum & *diversos Episcopos, qui tunc pro privatis causis in urbe degebant Regia*. Ejusmodi Episcopos dixit non esse Synodum, adeòque de momentosis quæstionibus, hæresi præsertim, non potuisse judicare. Secundò, quod Eutychen Eusebius quidem accusarit de hæresi, sed nullam ejus expresserit speciem, ideòque vaga, prævaricatoria, & irrita sit talis accusatio. Tertiò, quod Flavianus cum accusatore Eusebio adsiduam pendente lite familiaritatem foverit, & palàm colluserit. Quartò, quod Flavianus ipsum, ex monastici silentii amore sperans non egressurum suo monasterio, pararit damnare in contumaciam, & ipso inaudito sententiam formarit: Liquere id ex testimonio Magni Silentiarii. Quintò, quod ipse Nicænam fidem, prout ab Ephesina Synodo confirmatam, & verbo & scripto fuerit profiteri paratus, Flavianus autem exegerit nescio quæ additamenta, Ephesino Canoni palàm adversa, atque ità damnatus fuerit propter observantiam laudatæ Synodi Ephesinæ. Sextò, quod Flaviani Synodus per tumultus & clamores egerit omnia: Quod ejus canos, & pro orthodoxa fide

de pugnas & ttiumphos non reveritus Flavianus, quasi potestatem habens, solus cuncta egetit, sprevitque ejus ad hanc sanctam Synodum appellationem. Septimò, quod ipsum uti damnatum Manichæum præparatæ multitudini tradiderit, circumducendum publico ludibrio & scandalo Regiæ civitatis. Octavò, quod ejus damnationem per omnes etiam extta Constantinopolitanum Patriacchatum Ecclesias & monasteria miserit idem Flavianus, jubens subscribi ab omnibus: Quæ forma nec contra apertos hæreticos solet usurpari. Nonò, quod Acta synodalia fuerint falsata, nominatimque ejus ad sanctam hanc Synodum appellatio suppressa. Decimò, supplicavit auferri bocce Ecclesiarum scandalum, sese salvi à Flaviani calumniis & manifesta persecutione, fidem Nicænam, prout ab Ephesina Synodo firmatam, rursùm stabiliri, & innovari Ephesinum Canonem de non faciendis ad Symbolum Nicænum additamentis.

Ad libellum hunc stupuere Episcopi pluces. Damnari palàm ab illo Nicæni Symboli per Constantinopolitanam Synodum facta additamenta advertit & stupuit Diogenes Cyzicenus Episcopus, Hellesponti Metropolita, ac intercessit: *Dolosè proposuit Synodum sanctorum Patrum, quæ in Nicæa facta est. Accepit namque additamenta à sanctis Patribus propter perversum intellectum Apollinaris, & Valentini, & Macedonii, & qui eis sunt similes. Hæc prætermisit Eutyches sicut Apollinarista.* Qualiter adversùm verba, quibus Domini carnem de cœlo non venisse profitebatur Eutyches, idem cum Eusebio Ancyrano & Zozone Philippensium Metropolita Diogenes intercesserit, edixit postmodùm ipse ad glorinsissimos judices in Synodo Chalcedonensi: *Per Potestatem vestram, rogavimus eum, dicentes: Domine Eutyches, unde ergò? Dic. Et non concessit.* Et Basilius Seleuciensis Episcopus, Metropolita Isaurorum: *Rogavimus eum tunc, sicut memorat Dominus Eusebius, & Zozon Philippensis, ut diceret modum incarnationis & humanæ adsumptionis, si secundùm adsumptionem carnis scit Deum Verbum factum hominem. Et jusserunt non investigatum dimitti illud, & non susceperunt prosecutionem nostram.* Nempe erroris sui fundum detegere nunquam volunt Hæretici: Quoniam, uti rectè Sanctus Hieronymus, detexisse est convicisse. Et ob Dioscori violentias territi Episcopi prosecutionem suam urgere non sunt ausi.

Unicus, videns in caput suum dicigi omnia, perrexit Sanctus Flavianus: *Eutyches accusatorem habuit Eusebium; jubete eum adesse.* At Comes Elpidius intercessit: *Sanctissimus Imperator, implens ipse primùm ordinem legum, quarum est & inventor & custos, præcepit eos, qui dudum judices fuerunt, in loco eorum esse qui judicandi sunt, neque habere tempus docendi, quoad ejus licentiam vos dederitis. Ad ea ergo, quæ nunc à religiosissimo Archi-Episcopo Flaviano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator suam accusationem implevit, &, ut arbitratus est, vicit, & judex accusatoris causam jam in semetipsum transtulit, sicut & in publicis sententiis custoditur. Nunc igitur vos convenistis, ut eos, qui judicaverant, judicetis, non ut iterùm accusatoris personam suscipiatis, & perturbationis rursùs initium alterum fiat. Jubete ergo, si placet, secundùm ordinem reliqua omnia, quæ in causa acta sunt, relegi ad id, quod vobis visum fuerit.* Accusatorem ab appellationis judicio nulla lex, nullus Canon excludit; ast Eusebii pro fide orthodoxa impetum metuebat Eutyches, ideòque sacra jussione impetravit illum à Synodo per Chrysaphium Eunuchum excludi.

Elpidii igitur interlocutione fultus Dioscorus legi jussit Sancti Flaviani, in qua damnatus Eutyches, Synodum, omnesque Episcopi adsensere. Ad verò eumdem adsensum rogatus Julianus Coensis Episcopus, Sancti Leonis Papæ Vicarius ac legatus, reddidit ac intercessit: *Hac ratione volumus Gesta relegi, ut priùs Papæ legatur Epistola.* Et Hilarus ejusdem Pontificis Diaconus ac Legatus: *Quoniam sanctissimus Episcopus Romanæ Ecclesiæ, relectis sibi istis monimentis, quorum nunc quæritis lectionem, transmisit Epistolam, quam scripsit, eam legi jubete.* Hæc namque Epistola Eutychetis damnationem, & istam omnem Synodum amplissimè confirmabat.

Hæsit ad hæc quasi inter incudem & malleum Dioscorus, Apostolicam, quæ dogmaticas Romani Episcopi litteras esse jubet generalis Synodi salem & lumen, regulam non ausus palàm prævaricari. Hinc igitur impudens Hæresiarcha Eutyches est locutus: *Directi religiosissimi viri à sanctissimo Leone, Archi-Episcopo Romanæ Ecclesiæ, in sanctam vestram Synodum, suspecti mihi facti sunt. Manserunt enim apud religiosissimum Episcopum Flavianum, & pransi sunt apud eum, & munerati sunt, & omne obsequium eis præbuit. Postulo ergo Sanctitatem vestram, si quid ab eis injustè factum fuerit contra me, id præjudicium mihi non generare.* Et hæc est altera causa, ex qua Dioscorus Legatos Apostolicos non permisit præsidere. Ex composito agebantur omnia, ideòque Dioscorus est rursùm interlocutus: *Consequens & rationabile est, primitùs quæ in hoc negotio acta sunt relegi, & ita Epistolam sanctissimi Episcopi Romani. Undè, secundùm quod placuit sancto Concilio, Acta percurrantur.* Ea legit Joannes Alexandriæ Presbyter, ac Primicecius Notariorum.

Accusatoris Eusebii Sancto Flaviano ac ejus Synodo exhibitus contrà Eutychetem libellus profitetur Nicænum Symbolum, prout confirmatum à Sancto Cyrillo & Synodo Ephesina. Istam Eutychetis phrasin, ne tamquam laudati Symboli alterator ab illo traduceretur, duxit Eusebius inserendam. Et ad eam sibi lectam exclamavit seducta hæc Synodus: *Semper memoria Cyrilli. Cyrillo æterna memoria. Si quis retractat, anathema sit. Si quis ista inquirit, anathema sit. Maledictus qui addit, maledictus qui aufert, maledictus qui innovat.* Exclamavit pro Ephesino adversùm Symboli additamenta Canone, ab illo dicit damnari additamenta Constantinopolitana, Nicæni Symboli sensum non posse inquiri curiosiùs, sistendum in Capitulis Sancti Cyrilli, & hæc omnia ab ipso etiam accusatore Eusebio confirmari. Ita in Sanctum Flavianum, quasi qui ab Eutychete exegisset additamenta, Dioscorus lethalem ictum parabat. At intercessit Julianus Coensis Episcopus, Romanus Legatus: *Apostolica Sedes sic sapit.* Quam intercessionem probavit postmodùm

dùm

dùm Synodus Chalcedonensis: *Et haec universalis Synodus sic sapit*. Etenim non de seductæ exclamationis, sed de Episcopi Eusebii sensu, palàm orthodoxo, locutus fuit Julianus.

In Synodo sua Sanctus Flavianus legi inter cætera jusserat Sancti Cyrilli ad Joannem Antiochiæ Patriarcham & ejus Synodum litteras, Orientalis & Ægyptiacæ diœceseos pacificatorias, duas in Christo Domino plenas ac perfectas naturas, ipsarumque causa eundem Dominum & Deo Patri & homini matri integrè consubstantialem profitentes. Nullo testimonio Eutyches efficaciùs confutabatur. Hinc ad lectas in præsenti latrocinio easdem litteras interlocutus est Eustatius Berytensis Episcopus, ajens Sancti Cyrilli Scripta fuisse à variis malè intellecta & detorta in sensus pravos, illum ad eadem adversùm calumnias interpretanda compulsum, & fecisse istud præsertim in litteris ad Acacium Melitinensem, Valerianum Iconiensem, ac Successum Dio-Cæsareensem in Isauria Episcopum, ubi disertè hæc habet verba: *Non oportet duas intelligere naturas, sed unam naturam Dei Verbi incarnatam*. Quin & istud Sancti Athanasii testimonio confirmavit. Hasce Epistolas uni ad Joannem Antiochenum Epistolæ, utpote posteriores & acriori indagine scriptas, præferendas censuit Eustatius, ideoque Eutyches ad duas in Domino naturas profitendas fuisse iniquè à Sancto Flaviano compulsum. Quod suum devium judicium defendere perrexit etiam in Synodo Chalcedonensi. Etenim librum gestans, ac in medium transiens dixit: *Si malè dixi, ecce codex, Liber Cyrilli anathematizetur, & anathematizer. Epistola sanctæ memoriæ Cyrilli sic habet*. Memoriter recitavit tenorem Epistolæ habentis verba jam adducta, & perrexit: *Qui dicit unam naturam ad negationem carnis Christi, quæ & consubstantialis est nobis, anathema sit; & qui dicit duas naturas ad divisionem Filii Dei, anathema sit*. Professus est eadem se sentire, ac semper sensisse, quæ Sanctus Flavianus. Et certè hæc propositio, *Christus Dominus est una natura Dei Verbi incarnata*, licèt æquivoca atque versatilis sit, & per Apollinaristas atque Eutychianistas detorta in pravum sensum, habet & sensum rectum, germanè orthodoxa. Non quod ipsam asseruerit, sed quod hanc, *Christus Dominus habet duas naturas*, negarit, deliquit graviſſimè Eustatius Berytensis.

Sancti Cyrilli, duarum in Domino naturarum prædicatrices, adversùs Nestorium litteras, in Sancti Flaviani Synodo lectas, quisque præsens Episcopos sui suffragii elogio confirmarat. Basilius Metropolita Seleuciensis: *Adoramus unum Dominum Jesum Christum in duabus naturis agnoscendum*. De quo suo suffragio dixit idem ipse ad Synodum Chalcedonensem: *Dùm in Ephesino latrocinio legerentur Gesta, quæ in Eutychen acta sunt, mea interlocutio lecta est, & in medio prolata, quam feci sequens Patres, qui in Ephesto primitùs convenerunt, laudans Epistolam beatissimi Cyrilli, illius beatæ Synodi Præsidis per quam insanum Nestorium arguit, malè interpretantem trecentorum decem & octo Patrum fidem. Habebat autem interlocutio mea, sicut & hactenùs habet*: ADORO UNUM DOMINUM NOSRTUM JESUM CHRISTUM, POST INCARNATIONEM IN DUABUS NATURIS COGNITUM. Et infrà. *Quod dicebam, In duabus naturis cognoscendum post adunationem, Deitate perfecta & humanitate perfecta. Namque unam habebat ex Patre ante sæcula, alteram ex matre secundùm carnem suscipiens, idem ipse uniit sibi secundùm subsistentiam, & Filius Dei vocatus est Filius hominis. Hac lecta interlocutione, unus quidam nescio quis, etenim caligo causarum & animæ oculum confundebat & corporis, projecit seipsum in medium, & dicere cœpit, Quia hæc non Ecclesiam conturbavit*. Utique vox, SECUNDUM HYPOSTASIN. *Et surrexerunt postmodùm omnes Ægyptii, & monachi qui sequebantur Barsumam, & omnis turba, & cœperunt dicere: Eum, qui dicit duas naturas, in duo incidite. Qui dicit duas naturas, Nestorianus est*. Voces, *Unio secundùm hypostasin*, ad Nestorianam Dominicæ Incarnationis divisionem plenè excludendam invenerat Sanctus Cyrillus: Ea non contenti Eutychiani voluerunt adjungi hanc *Una Dei Verbi natura*. Undè & adversùs istam Basilii interlocutionem fuerunt etiam in Chalcedonensi Synodo durissimè altercati.

Sanctus Seleucus Metropolita Amasenus fuerat Constantinopoli ita interlocutus: *Credimus & nos unum Dominum Jesum Christum in duabus naturis post Incarnationem prædicari*. Ad quæ sibi lecta vociferatum est latrocinium. *Nemo duo dicit Dominum post unitionem. Non erat Amasææ Episcopus, non erat Amasææ; Sinopis est*. Exponit Suidas scurrilem sarcasmum: *Sinope urbs & meretrix, quæ vetula facta, Abydus, quod fundo careret, optimè, dicta est. Undè, Σινωπίζειν, turpiter facere, à moribus illius muliercula*. Erat famosa Æginensium meretrix, nota etiam apud Athenæum, noxios & morbidos habens oculos. Hinc sinopissare est lascivire, ineptire, ac indè cæcutire. Sarcasmus Episcopo ab Episcopis dici indignus. Perrexit Dioscorus: *Tacete modicum, audiamus alias blasphemias. Quid culpamus Nestorium solum? Multi sunt Nestorii*. Hoc est, ulterior synodalium sub Flaviano Actorum lectio pandet omnem istam Synodum fuisse Nestorianam. Naturam cum hypostasi confundebat Dioscorus, ideòque à cunctis duarum in Domino naturarum adsertoribus putavit solvi Jesum, inducique duos Dei filios, duas hypostases, duas personas. Ejus Presbyter ac Notariorum Primicerius Joannes est hinc interlocutus: *Ex his, quæ lecta sunt, illud annotamus, quia alteram fidem præter eam, quæ in Nicæa exposita, & hic Ephesi priùs confirmata est, exposuerunt qui ista dixerunt*. Hoc est, Flaviani Synodus non fidem Nicænam secuta est, sed Synodi Constantinopolitanæ per Ephesinam damnata additamenta. Addidit Olympius Evazorum Episcopus: *Si initium fides habet en Gestis, qui dederunt initium, sunt anathema*. Additamenta ista ait esse nova, ideòque anathematizanda.

Æthericus Smyrnensis Episcopus Sancti Flaviani Synodo subscripsit in hunc modum: *Judicans subscripsi & definivi. Si quis aliud sapit de fide præter ea, quæ in Nicæa ab omni sancta Synodo definita sunt, anathema sit*. Hoc in latrocinio postmodùm aperuit causam: *Subitò ut ingressus sum Constantinopolim, accedebant ad me auditores, dicentes*

centes hunc ipsum monachum cum ipsis, qui dixit: Domine subscribe. Dico & ego: Sine interim videamus, si quæ audimus de eo, certa sunt. Postea dicit: Expone. Ego verò dixi: Exponere non possum. Verè quidem scio, sed non possum dicere. Tamen dico, si quis non credit sicut trecenti decem & octo, & qui in Ephesa, anathema sit & hic & in futuro sæcula. Est locus mendosus. Neque enim ab Eutyche in Synodum, sed à Synodo in Eutychen subscribere rogatus fuit Æthericus, & quoniam de causa plenè instructus non erat, non definitè in monachi damnationem subscripsit, sed sub conditione: *Si sentiat diversum à Symbolo Nicæno.* Synodalia Sancti Flaviani Acta addebant ipsum ad lectas duarum naturarum prædicatrices Sancti Cyrilli litteras fuisse etiam hæc interlocutum: *Sicut præsentes Patres consenserunt, & ego consentio & concordo, & ante, & nunc, & post hæc, & in futuro sæcula.* Erat vir vertumnus, atque ita de istis suis verbis dixit ad latrocinium: *Ego ista non dixi.* Et frequenter à Dioscoro rogatus, *Non ea dixisti*, persistit: *Non.* Hinc Dioscorus Sanctum Flavianum & ejus Synodum de falsi crimine & fabricato in Eutychen judicio insimulavit.

Ast Æthericus mentiebatur. Hinc illi, mendacium palliare perseveranti, coram plena Chalcedonensi Synodo in faciem dixit Thalassius Primas Cæsareensis: *Hæc, quæ scripta sunt, dixisti sine ulla necessitate, quid vis ea modò destruere?* Et ad eamdem Synodum Dioscorus: *Calumniatus nihil patitur? Si ego essem deprehensus, non patiebar?* Expostulat ut Synodus non minùs in mendacii convictum Æthericum, quam in suos excessus justa sit & rigorosa. At in caput suum. Addidit namque Æthericus: *Priùs quidem consensi, & subscripsi tantùm; abii Ephesum* ad latrocinalem conventum, *statim adhæsit mihi Dioscorus, & dixit: Quare subscripsisti contra Eutychen?* Dioscorus ergo istius mendacii erat pater & auctor.

Acta legere perrexit Joannes Notariorum Primicerius usque ad Actionem septimam, habentem hæc Eusebii Dorylæensis Episcopi ab Eutychete interrogata: *Confiteris duas naturas, Domine Archi-Mandrita, post incarnationem, & consubstantialem nobis esse Christum dicis secundùm carnem, an non?* Ad quæ latrocinium exclamavit: *Tolle, incende Eusebium. Iste vivus ardeat. Iste in duo fiat. Sicut partitus est, partiatur.* Et latronum Princeps Dioscorus: *Tolerabilis vobis est iste sermo, post inhumanationem duas naturas dicere?* Et omnis latronum grex: *Anathema ei, qui dicit.* Et rursùm Princeps: *Quoniam & voces vestras necessarias habeo & manus, si quis non potest clamare, manum extendat.* Causam in Synodo Chalcedonensi postmodùm aperuerunt Episcopi Orientales: *Nullus ista dixit. Ista* soli *Ægyptii* Episcopi, Eutychiana lepra cum suo Patriarcha infecti, *dixerunt.* Multi Episcopi Catholici fuere in latrocinio: Hos Eutychianis blasphemiis acclamare nolentes ad manus saltem extensionem compulit tyrannus Ægyptius, quò posteà adversùs latrocinium non possent reclamare.

Exindè ventum est ad synodale Eutychetis examen, quo fidem suam non scripto exhibere jussus fuit, sed viva voce profiteri, aut sanè recitare ex charta. Quæ cùm legerentur, Joannes Ephæsti in Ægypto Episcopus est interlocutus: *Quando abfuit, & in Concilium venire minimè sperabatur Eutyches, omnis ei quasi promitti clementia videbatur; quando verò advenit, in omnem tractationem inhumanitatis adducitur.* Sancti Flaviani Synodum latrones isti sunt omni ex parte conati decolorare. Hæreticos omni charitate & mansuetudine tractandos ab Ecclesia, & cæcæ iniquitatis, in ipsorum corde grassantis, glaciem commiserante fraternæ & luminosæ charitatis flamma solvendam docet frequenter Sanctus Augustinus: Et ita à Sancto Flaviano tractatum Eutychen liquet ex Actis synodalibus.

Lecta tandem fuit & hæc Eutyches fides: *Confiteor factam Dei Verbi in carne præsentiam ex carne sanctæ Virginis, & inhumanatum eum perfectè propter nostram salutem.* Ad quæ Dioscorus exultavit: *Admittimus hanc vocem.* Et ejus Congerrones: *Hæc fides Patrum.* Et rursùm ille: *Quoniam dicit Religiositas vestra,* HÆC FIDES PATRUM, *Quæ fides? Quam quis exposuit?* Et isti: *Eutyches. Nam Eusebius impius est.* Et ad has Eutychetis blasphemias, *Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post adunationem verò unam naturam confiteor*, iterùm Dioscorus: *Consentimus hic & nos omnes.* Et latrocinium: *Consentimus.*

Basilius Isaurorum Metropolita contumacem monachum adgressus in Sancti Flaviani Synodo fuerat his verbis, *Si non duas naturas post adunationem dixeris, confusionem & commixtionem dicis.* Erant voces insigniter orthodoxæ. Verùm ille latronum Principem metuens cantavit palinodiam, & Christo Domino, & Sancto Flaviano calumniosam, mentitus: *Hanc vocem, quam dicunt me dixisse, ego non dixi his verbis, neque scio ista me dixisse. Dicente autem monacho,* EX DUABUS NATURIS DICO DOMINUM JESUM CHRISTUM, POST ADUNATIONEM VERO UNAM NATURAM, *& non addente,* INCARNATAM, *scio hæc me dixisse: Si dixeris,* EX DUABUS NATURIS, POST ADUNATIONEM VERO UNAM, *& non addideris,* INCARNATAM, *putaberis confusionem dicere & commixtionem; si autem addideris,* INCARNATAM, *eadem cum Patribus nostris dicis: Quia manifestè secundùm expositionem Patrum aliud quidem est Divinitas ejus, & aliud caro ejus.* Et Juvenali Hierosolymæ Episcopo roganti, *Hæc ergo vox adulterata est*, in mendacio persistens reposuit: *Non sum memor, neque scio dixisse.* Mendacii causam edixit postmodùm ad Synodum Chalcedonensem: *Recitata est vox mea post impiam & perversam Eutychetis vocem. Interrogatus namque Eutyches à reverendissimo Eusebio,* DICIS DUAS NATURAS IN CHRISTO, *dixit: Ex duabus quidem naturis scire Christum ante adunationem, post adunationem verò unam. Ego verò tunc, sicut nunc, intuens monimenta, recordatus sum, & dixi: Si non post adunationem inseparatas & inconfusas duas naturas dixeris, confusionem dicis & commixtionem: Lecta autem* ad latrocinium *hac voce, tantus ab illis factus est plausus, ut omnium nostrorum commoveren-*

tur

tur animæ, qui judicabamur, & qui jussi sumus Synodi exspectare sententiam. Caligine cepletus dixi: Quia ego non cecordor his verbis ista dixisse. Scio quidem dixisse, QUOD SI UNAM NATURAM DICAS ABSOLUTE POST ADUNATIONEM, CONFUSIONEM DICIS ET COMMIXTIONEM, *si verò addideris*, INCARNATAM, *& intellexeris juxta Beatum Cyrillum, eadem nobiscum dices. Manifestum enim, quia aliud est Divinitas ejus, aliud humanitas: Et qui priùs reprebenderunt, postea approbaverunt me ista dixisse*. Et Dioscoro ipsum, uti & Æthericum Smyrnensem, ad mendacii & prævaticationis pœnas postulanti reposuit: *Si apud* Paganos *judices habuissem, martyrium sustinuissem. Etenim apud Constantinopolim ostendi fiduciam meam. A Patre autem*, seu à superiori Episcopo, *qui judicatur*, seu ad iniqua cogitur, *justis non utitur*, seu vix possit recalcitrare *Filius enim Patri etiam justa dicens moriatur*. Hæc verba, *Qui jussi sumus Synodi exspectare sententiam*, ostendunt non solùm Sanctum Flavianum, sed & omnes ejus Synodi Episcopos fuisse ab hoc Latrocinio in reorum seu accusantium ordinem ob Eutychetis appellationem rejectos.

Tunc item factum est, quod ad Synodum Chalcedonensem dixit Theodorus apud Isauros Episcopus Claudiopolitanus: *Dioscorus, Juvenalis, & quicumque primitus* in Sancti Flaviani damnationem *subscripserunt, quibus præcepeeat Dominus orbis terræ, sicut orchodoats, judicare de fide, meditantes apud semetipsos dolosa consilia, nos simpliciter fedeates introduxerunt, quo modò homines judices ignorantes causam. Et legebatur quidem Actorum series, & laudabatur beatæ memoriæ Flavianus. Cùm laudaretur autem, nos tacebamus, sicut benè gestis quæ acta sunt. Post hæc verò ut nos exterreret, exclamaverunt de vicina Nestoriana hæresi infamantes nos*: IN DUO SEPARATE EOS, QUI DICUNT DUAS NATURAS. DIVIDITE, INTERFICITE, EJICITE. *Ut terrore Nestorianæ hæreseos, non sicut Catholici judicaremur, sed ut hæretici damnaremur. Et unusquisque verebatur, ne ut hæreticus dejectus perderet quos baptizaverat. Et non ei solùm erat periculum, sed baptizatis* etiam, *& his qui in Christo credebant. Et non oportuit quidem nos tunc tacere*. Omnes tamen ex Dioscori metu tacuerunt, atque ita & fidem orthodoxam & propriam conscientiam sunt fœdè prævaricati. Episcopi Theodori civitas assiduè hic vocatur Claudiopolis Isauriæ: Distinguitur contrà Bythiniæ Claudiopolim, provinciæ Honoriadis matrem.

Sancti Flaviani Synodum, uti de Nestorii lue, ità de falsi crimine arguerat Eutyches, ideóque post ipsam lectam perrexit ad Latrocinium: *Certa ex Gestis, quæ lecta sunt, adulterata sunt, & sunt quæ in hoc negotio acta sunt, & peto ea censeri*. Quare ad Juvenalis Hierosolymitani Episcopi jussum Ioannes Alexandriæ Presbyter ac Notariorum Primicerius legit Acta conventus Constantinopolitani, in quo Thalassius Cæsareensis apud Cappadoces Archi-Episcopus, & Flavius Ariobindus Martialis, Officiorum Magister, Sancti Flaviani Notarios & Acta synodalia discusserant, nihilque falsi repererant, nihil damnatione dignum. Et post lecta rursùm Eutyches: *Pervidet vestra Reverentia, quia relectorum actio ostendit Gesta priora esse falsata. Habemus verò & nunc professionem viri laudabilis, magni Silentiarii, factam sub viro magnificentissimo Magistro, & postulamus hanc relegi*. Reposuit Sanctus Flavianus: *Falsa est*. Quod namque Silentiarius ille hac in causa insigniter fuerit mentitus, est suprà ostensum. Et hinc justum judicem fingens Dioscorus est interlocutus: *Si quid Dei amantissimus Episcopus Flavianus scit suæ opinioni congruum, in scriptis dicat*. Ad quæ Flavianus. *Occlusisti mihi omnem justam allegationem*. Negatam sibi usque huc loquendi copiam flebiliter questus est, & addidit: *Secunda Acta nihil habent falsum. Scit Domnus Thalassius, & Domnus Eusebius*, Metropolita Ancyranus. Nam & hic conventui adfuerat. Dicit, *Acta secunda*: Utique coram Thalassio, Eusebio, ac magno Silentiario revisa, correcta, in novum scriptum relata, & probata. In priora enim Actorum instrumenta leves quidam nescio ex qua causa nævi irrepserant, ideóque posteriora dumtaxàt produci Flavianus voluit, & adjunxit: *Me Acta nihil tangunt, propter Deum. Neque enim aliter glorificavi, aut sapui aliquando, vel sapiam*. Reverà enim Actorum vitia solos Notarios tangunt, Synodi autem Præsidem sola in Deum fides, in cujus rectitudine Sanctus Episcopus profitetur semper se fuisse constantem. Verùm ea omnia neglexit Dioscorus, & reposuit: *Nemo te prohibuit loqui*. Apertum mendacium Juvenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsareensis, Stephanus Ephesinus, & Eusebius Ancyranus Episcopi ex metu confirmarunt.

Subsequentia latrocinii Acta Synodo Chalcedonensi edixit Onesiphorus Iconiensis Episcopus, Lycaoniæ Metropolita: *Postquam lecta sunt hæc omnia*, videlicet Constantinopoli coram Sancto Flaviano in Eutycheten gesta, *Regula* Ephesini Concilii de non addendo ad Symbolum *legebatur, in qua continebatur nullum debere jam de fide quærere aliquid, neque Episcopum, neque Clericum, alioquin eum esse condemnatum; si autem laicus est, ut excommunicatus existeret*. Lectus, inquam, est & Ephesini Concilii terminus, seu de fide Decretum; Symbolum Nicænum cum hoc additamento: *Huic sanctæ fidei omnes convenit consentire. Habet enim piè & sufficienter ad utilitatem iis, qui sub cœlo sunt. Quoniam verò quidam simulant quidem confiteri eam, & consentire ei, falsò verò interpretantur intellectus virtutem ad id, quod eis placet, & circumveniunt veritatem, erroris & perditionis filii constituti, necessarium visum est sanctorum & catholicorum Patrum proferre testimonia, quæ possunt satisfacere, quemadmodum eam intellexerint, & prædicare confisi sint, quatenùs & manifestum sit, quod omnes rectam & immaculatam fidem habentes sic & intelligant, & interpretentur, & prædicent eam*. Lecta item sunt varia sanctorum Patrum loca, quæ pro recto Nicæni Symboli adversùs Nestorium intellectu sibi legi jussit sexta Actio Concilii Ephesini.

Lecta sunt & Judaicum Symbolum, laudatæ Synodo à Charisio Philadelphiensis in Lydia Ecclesiæ Presbytero oblatum, synodalia tunc de ipso

ipso Acta, ac integer de non faciendo ad Nicænum Symbolum additamento Canon, de quo Dioscorus est interlocutus: *Existimo omnibus placere quę sunt exposita à sanctis Patribus, qui in Nicęa olim congregati sunt, quę & confirmavit & sola tenere definivit quę hic Ephesi pridem sancta Synodus collecta est, Deo amabilia & sufficienter habentia. Quid vobis videtur? Unusquisque qualem habet voluntatem, sub scriptis dicat. Non enim possumus hæc aut quęrere aut retractare. Si verò aliquis inquisiverit ultrà ista, quę dicta sunt, & ordinata, & placuerunt, nonnè justè subjacebit Patrum sententię? Dicat igitur unusquisque vestrum, si ejus est voluntatis.*

Primus suffragium dixit Thalassius Cæsareensis, laudans Nicænum Symbolum, Ephesinumque de non addendo Canonem, & adjungens. *Eos, qui contraria iis sapiunt, abominor, sicut solventes rectam fidem.* Quod judicium & cæteri Episcopi confirmarunt. Etiam Julianus Coensis Episcopus, Sancti Leonis Papæ Vicarius ac Legatus; *Hęc tenet Apostolica Sedes.* Et ejus Collega Hilarus Diaconus: *Quæ nuper lecta sunt de fide prolata, tam quę in Nicęa est exposita, quam quę à sancta Synodo pridem in Ephesia civitate à sanctis Patribus confirmata est, Apostolica Sedes & docet & veneratur. Hęc ergò scio sanctorum Patrum consonare dogmatibus: Hæc & propriis, ò vos Sanctissimi, litteris, quas ad vos destinavit, Apostolica Sedes inseruit, quas si jusseritis recitari, cognoscetis esse consonas veritati.* At istas audire litteras Dioscori scopus non permittebat.

Hinc ad Eutychetem, lectosque ejus libellos perrexit Dioscorus, interlocutus: *Manifestis factis, quæ relecta sunt, dicant singuli præsentes sancti Episcopi, quomodò sciunt Archi-Mandritam Eutychen credere, & quid de eo ordinant.* Primus, ante Domnum etiam Patriarcham Antiochenum, suffragium dixit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: *Cùm frequenter confiteatur, eò quod sequatur expositionem fidei, quæ in Nicæa habita est, & ea quæ priùs in magno Concilio apud Ephesum gesta sunt, Eutychen orthodoxum summè esse in his, quæ locutus est, comperi. Et ego autem decerno & volo eum in suo monasterio degere, & in proprio gradu.* Et latronum grex exclamavit: *Hoc justum judicium.* Et singuli suis suffragiis confirmarunt: Etiam Domnus Patriarcha Antiochenus, Stephanus Ephesinus, Basilius Seleuciensis, Eusebius Ancyranus, Sanctus Seleucus Metropolita Amasenus.

Etiam Romanorum Legatorum amicus atque interpres, Florentius Metropolita Sardensis: *Ego similia præcedentibus decerno, decorari Eutychen nomine Presbyterii, & præesse secundùm præcedentem consuetudinem fraternitati.* Vocibus, *Secundùm præcedentem consuetudinem*, usus est etiam Athanasius Opuntis in Achaja Episcopus, utique desumptis ex quarto Canone Antiocheno. Ita liquet Canones illos tunc ut authenticos in Græcia viguisse. Nam & illum Canonum Codicem, quem Græci vocant Codicem Ecclesiæ universæ, & à quo Canones illi uti authentici probantur, quidam volunt compositum à Stephano Ephesiorum Episcopo jam memorato. Julianus Tabiensis Episcopus monasticam professionem eleganter in suo suffragio vocavit *Melioris vitæ promissionem.* Pessimè in suo suffragio excessit Olympius Evazorum Episcopus, Dioscorum vocans Synodi Præsidem, Primum, Patrem Episcoporum, *Archi-Episcopum universalem.* Hujus vocis nescio memoriam vetustiorem. Et hinc disce causam, ex qua titulum istum Sancto Leoni Pontifici adscripserit Chalcedonensis Synodus, cui item Sanctus Leo refutarit. Honorem omnem, quem latrocinaliter apud Ephesum sibi arrogarat tumidus Dioscorus, laudata Synodus delatum voluit Romano, cui veraciter debebatur, Episcopo; at ille duxit non acceptandum ob rationes suo loco productas ex Sancto Gregorio Magno. Ultimò tandem loco suffragatus est & ipse Dioscorus: Aliorum suffragia dumtaxàt confirmavit, quò ipse iniquissima in Deum, Romanam Ecclesiam, & Sanctum Flavianum Attentata videretur non cudisse ut primus auctor.

Hæreticum Eutychetis monasterium absolvitur ab Ecclesiastico Interdicto.

Hinc processum est ad Eutychetis monasterium & monachos, lectusque ipsorum libellus, ab uno Presbytero, decem Diaconis, tribus Subdiaconis, ac viginti & uno laicis monachis subscriptus, habensque capita varia. Primò, ajunt sese monachos numero trecentos, omnes opulentos olim in sæculo & genere claros, qui cognationes, divitias, diversam militiam, humana omnia sprevetint, & usque huc vixerint sanctissimè, sub dogmatica & monastica disciplina Archi-Mandritæ Eutychetis. Secundò, gravissimè queruntur & variè de Episcopo suo Flaviano. Primò, quod paternæ in ipsos pietatis oblitus, laudatum Archi-Mandritam calumniis circumscriptum de hæresi & blasphemia damnatit, non alia de causa, nisi quod ejerare recusarit Nicænum Symbolum prout confirmatum à Synodo Ephesina. Secundò, quod Theodosium Presbyterum cum Clericis aliis ad ipsos miserit, qui omnem ipsis cum Eutychete, uti degradato & damnato, communionem interdiceret, & monasterii facultates, quas ipse sub pauperum fuco venabatur, adversùs eum curaret custodiri. Tertiò, quod sese huic mandato parere nolentes supposuerit Ecclesiastico interdicto, atque ita monasterii altare, sex ante insidias mensibus ab ipso consecratum, mansetit usque huc sine Divino Sacrificio. Lamentantur Flavianum hac in iniquitate fuisse inexorabilem, sese in hoc miserando schemate mansisse per novem menses, in eodem damnationis luctu transiisse Dominicę Nativitatis, Epiphaniæ, Passionis, ac Resurrectionis Festa, in quorum posteriori quævis crimina donari solent ab Episcopis, & à laicis Imperatotibus quivis carceres aperiri. Ajunt quosdam etiam ex suo gremio in hoc quasi damnatæ im-

impietatis statu esse defunctos. Sese prædicant, quod nihilominùs omnem monasticam regulam & disciplinam ex integro servarint. Hinc supplicant sibi reddi communionem, & justum talionem Flaviano. Ex his disce modum, quo suas in Entychen sententias Sanctus Flavianus fuit executus.

Lecto libello, Dioscorus est ad monachns interlocutus: *Quoniam excommunicatos vos dixistis factos esse, ignoratis verò culpam, & conjicimus nos pro quare, dicite manifestè propriam fidem quomodò habeatis. Hæc enim est vestra absolutio, confessio fidei.* Reposuit Eleusinius monachus & Diaconus, Eutychetis nuper in Sancti Flaviani Synodo Apocrisarius: *Sicut per libellum Deo dignus Archi-Mandrita noster edocuit vestram Sanctitatem, sic sapimus sicus trecenti decem & octo sancti Patres in Nicæa sannerunt, & sicue hic congregata sancta Synodus confirmavit. Et præter istam fidem nunquam intellenimus neque sapuimus aliquid.* Et rursùm Dioscnrus. *De incarnati Salvatoris nostri præsentia sic sapitis sicue Beatus Athanasius, & Beatus Cyrillus, & Beatus Gregorius, & omnes Catholici Episcopi?* Et Elensinius: *Omnes sic sapimus, sicut & qui in Nicæa tonvenerunt, & qui hic congregati sunt sancti Patres.* Et Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: *Consequens est sic eos rectam fidem consitentes in Nicæa enpositam, & in Epheso confirmatam, participes enistere & sanctæ communionis, & propriorum graduum.* Et ita ad generalem istam Nicænæ fidei professionem sunt & in communionem & in gradum restituti. Palàm contra Canones. Hi namque de fide accusatos purgari vetant, nisi professis atque ejuratis singulis speciatim articulis, de quibus fuerunt suspecti.

Exponitur latrocinalis damnatio Sancti Flaviani.

DUm ista aguntur, ad Marinianum Synnadensem Phrygiæ Pacatianæ, & Epiphanium Pergensem Pamphyliæ Metropolitam sibi adsistentes dixit Onesiphorus Iconiensis Episcopus, Metropolita Lycaoniæ: *Ista* Ephesina de non addendo ad Nicænum Symbolum *regula propter nihil aliud legitur, nisi ut Flavianus Episcopus damnetur.* Respondit Epiphanius: *Absit. Sed si aliqua fortè indignatio procedat, contra Eusebium* Dorylæi Episcopum *futura est. Nam contra Flavianum nemo erit insanus, ut frustrà tale aliquid faciat.* Loquebatur ex decimo Canone quarti Concilii Carthaginensis: *Si à quibuscumque Judicibus Ecclesiasticis ad alios Judices Ecclesiasticos, ubi est major auctoritas, provocatum fuerit, non eis obsit, quorum fuerit soluta sententia, si convinci non potuerint vel inimico animo judicasse, vel aliqua cupiditate aut gratia depravati.* Ex qna regula etiam sese, qui Rothaldum Suessionensem Episcopum, à Nicolao primo Pontifice in appellationis postea judicio absolutum, damnarat, esse immunem adseruit Hincmarus Metropolita Remensis.

Verùm Onesiphori conjectura non fuit vana. Etenim *post lectam regulam*, reparatumque Eutychetem ac ejus monasterium, *confestim allata ac relecta fuit damnatio beatissimi Flaviani.* Et idem Onesiphorus, dictus Marianus, Nunechius Laodicensis in Phrygia Trimitaria Episcopus Metropolita, & Collegæ alii tenuerunt Dioscori pedes, & supplices oravere: *Quia & tu Presbyteros habes, non debet propter Presbyterum damnari Domnus Episcopus*, qui licèt perperàm, tamen per errorem sine odio aut gratia illum degradarit. Et pertinax Dioscorus: *Etiamsi lingua mihi præcidatur, aliam vocem non emittam.* Tragædiæ successum edixit postea ad Chalcedonensem Synodum Marinlanus Synnadensis: *Sic irruit multitudo, & permanebamus nos tenentes genua ejus, & rogantes eum. Et tunc emisit hanc vocem:* UBI SUNT COMITES? *Amans veritatem dico, ingressi sunt Comites, introduxerunt Proconsulem cum multitudine magna, & catenis. Post hoc unusquisque nostrun subscripsit.* Et Dioscorum in laudata Synodo reum alloquens Basilius Seleuciensis: *Magnam nobis necessitatem imposuisti tunc, tum foris, tum intùs, tum ex lingua tua. Irruebant enim in Ecclesiam milites cum armis, & instabant monachi qui cum Barsuma, & Parabalani, & multitudo alia grandis.* Et ad gloriosissimos Judices: *Precor Magnificentiam vestram, singulos Metropolitanos Episcopos, & Lycaoniæ, & Phrygiæ, & Pergensem, & cæteros venire huc, & præsentibus sacrosanctis Evangeliis dicere, si non post damnationem beati Flaviani omnibus nobis tristibus effectis, & aliquantis quidem nolentibus emittere vocem, aliquantis autem fugientibus, exurgens ipse & stans in alto designabat & dicebat: Videte, qui non vult subscribere, ad me,* seu contra me *habet. Conjuretur Domnus Eusebius* Ancyræ Metropolita, *nisi periclitatus sit ipse damnari, quia parum distulit vocem.* Et Episcopi Orientales: *In damnationem beati Flaviani, & Eusebii Episcopi nullus voluntariè consensit. Violentia facta est, vis cum plagis: In pura charta subscripsimus. Minabatur nobis damnatio, minæ exilii tendebantur, milites cum fustibus & gladiis instabant; timebamus & fustes & gladios. Ubi gladii & fustes, qualis Synodus est? Milites propter hoc accepit Dioscorus, ut terreret nos. Milites eos magis deposuerunt, quam nos. Quia quidquid egimus, timore compulsi fecimus.* Et Stephanus Ephesiorum Episcopus: *Per homines Dioscori & Comites non sum permissus egredi de Ecclesiæ Secretario, usquequò subscripsi sententiæ Dioscori, & Juvenalis, & Domni Thalassii, & aliorum* Primatum *Episcoporum, quibus* à Principe *scriptum fuerat*, & Synodi regimen delegatum. Et rursùm infrà. *In eadem die, in qua facta est examinatio, subscripsimus in charta. Et si qui Episcoporum non subscripsissent, ego eos in mea fide suscepi, & alio die subscripserunt.* Pro ipsis, quod non fugerent, debuit spondere. Et à gloriosis Judicibus rogatus, in quali charta subscripsisset, respondit: *In pura charta. In eadem enim hora, in qua damnatio facta est, mox & subscriptio subsecuta est.* Et Acacius Ariarathiæ in secunda Armenia Episcopus: *Puræ chartæ subscripsimus compulsi, & violenter habiti, & mala multa perpessi, nolentes, sed per potentiam oppressi sub-*

subnotavimus. Usque ad vesperam enim tenuerunt nos, recludentes in Ecclesia, & ægrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque recedere, ut aliquantulùm recolligeremur, sed milites nobis cum fustibus & gladiis imposuerunt, & monachos, & sic fecerunt nos subnotare. Et Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Episcopus: *Jussum est à Domino orbis terræ, ut Synodus de Flaviano priùs judicaret. Illi multas Synodos in hoc ipsum facientes, & neque subscribentes, neque præscribentes statutn, neque legentes alicubi, neque sciente aliquo, obtulerunt nobis puras chartas Dioscorus & Juvenalis, multitudinem habentes seditiosorum hominum, clamantium, & conturbantium, & commoventium Synodum. Centum triginta quinque eramus omnes, quinquaginta duo jussi sumus tacere, reliqui erant Dioscorus & Juvenalis, & multitudo seditiosorum. Jam quindecim tantùm homines remanseramus. Quid essemus facturi? In sanguine nostro ludebant isti hæretici constituti, unn voce dicebant omnes, terruerunt nos. Hæreticos nos dixerunt, & ejecti sumus hæretici.* Adduxi hæc omnia, ut videas Synodum hanc meritò dici latrocinalem.

Eutycheti & Barsumæ adhærentes monachos Stephanus Ephesiorum Episcopus dixit fuisse numero trecentos. Et ad vocem, *Parabalani*, habet Scholiastes marginalis: *Qui circà balnea versantur.* Quam expositionem in dissertatione abire sine examine permisi. Andreas Alciatus esse existimat adscriptos ad glebam, diminutam speciem servorum. At certum est & ipsum & Scholiasten labi. Rectiùs noster Ambrosius Calepinus: *Parabalani dicuntur tenuis condicionis homines, famulitio Xenochiorum vel Ecclesiarum ita deputati, ut integrum eis non sit inde recedere.* Loquitur ex Honorii & Theodosii Augustorum lege ad Monaxium Prætorio Præfectum, exstante & in Theodosiano & in Justinianæo Codice: *Parabalani ad curandam debilium ægra corpora deputantur.* Eos ad instar Clericorum statuit lex ab Episcopo eligi, & uti plenè subditos tam in criminalibus quam civilibus judicari. Hinc ad verba ista scribit Dionysius Gotofredus: *Parabalanos medicos arbitrio Antistitis electos, hic locus apertissimo indicio est. Undè Parabalanos non simplices medicos, aut medicinam exercentes fuisse suspicio est, sed eos potiùs qui certo genere voti, & quasi Religioso, curandis ægrotis corporibus deputati publicè: Qualis augusta Lutetia paucis ab hinc annis certo numero constituit.* Fuere publici Xenodochiorum servi, homines pauperes & viles, quales etiamnum in Italia, Romæ præsertim, videmus. Parabalanus idem est, quod temerarius objector, qui seipsum, uti ad tertiam Justiniani Augusti novellam legem advertit Jacobus Cujacius, multis ex ægrotorum corporum contagioso attactu periculis objiciat: Ideòque lucri potiùs quam voti causa credo illos serviisse. Eos quippe laudatæ Honorii & Theodosii leges mandant esse *non divites, qui istum* servitutis *locum possint redimere; sed pauperes è Corporatis.* Prior quingentos, posterior lex Ecclesiæ Alexandrinæ permittit sexcentos. Nempe ob pauperum istic ægrorum numerum, & magnitudinem & copiam Xenodochiorum. Etenim quod Sanctus Efreem, Ecclesiæ Edessenæ Diaconus, trecentorum Lectorum Xenodochium istic erexerit, scribit in historia Lausiaca Palladius Episcopus Helenopolitanus. Exstructum à se septuaginta lectorum Xenodochium laudat in Synodo Chalcedonensi Bassianus Episcopus Ephesiorum. Erant ibidem & alia, adeòque & multi Parabalani. Et hi Proconsulis militibus & Barsumæ ac Eutychetis monachis admixti fecerunt, quod ad Synodum Chalcedonensem dixit Diogenes Metropolita Cyzicenus: *Barsumas occidit beatum Flavianum, Ipse instabat, & dicebat:* OCCIDE. Et universi Orientales Episcopi: *Omnem Syriam Barsumas evertit. Duxit super nos mille monachos.* In Syria, non Ephesi in latrocinio, ubi solos trecentos fuisse jam audivimus. Hæc igitur facinorosa turma expulit Episcoporum Notarios, eis digitos & thecas fregit, fustibus & baculis compulit Episcopos ad subscribendum, Sanctum Flavianum obtrivit pedibus, atque ita inflixit primum ictum lethalem. Er huc rescipit laus, quam sibi in Chalcedonensi Synodo adscripsit Stephanus Episcopus Ephesiorum: *Si qui Episcoporum non subscripserunt, ego eos in fide mea suscepi, & alio die subscripserunt.* Et quam sibi adscripsit Thalassius Cæsareensis: *In secretario fueram positus. Ego autem nescivi, quomodò sum positus. Tamen cùm fierent aliqua, ego prohibui, & volui differre* Sancti Flaviani damnationem, *& festinavi, & sunt testes.*

Aliam insuper iniquitatem operatus est dolosus Dioscorus, de qua adversùm Orientales Episcopos in Synodo Chalcedonensi dixerunt Ægyptii: *Ipsi primi subscripserunt, post vos nos subscripsimus.* Et in Ephesino Concilio, & in hoc latrocinio, & in Synodo Chalcedonensi frequens est mentio Episcoporum Orientalium. Pro cujus intellectu notanda est duplex significatio vocis, *Ecclesia Orientalis.* Quandoque latè sumitur pro Orientalis Imperii Ecclesia, distincta contra Ecclesiam Occidentalem, Imperio Occidentali conclusam. Et sic vastissima est ista Ecclesia, utpotè à Thracia per Ægyptum & Asiam minorem usque ad Eufraten & Tigrim protensa, complectens quinque vastissimas diœceses, Thracicam, Ponticam, Asianam, Ægyptiacam, & Orientalem. Etenim Orientalis & Occidentalis Imperii limites semper fuere Thra- Epist. 11.
cica diœcesis & Illyriciana. Et hoc sensu Liberius Pontifex scribit Orientis & Occidentis Episcopos concordare. Et Celestinus Pontifex in litteris ad Nestorium Hæresiarcham: *Pelagianos unitæ sententiæ telis Oriens, Occidensque percussit.* Et Siricius in litteris ad Himerium Metropolitam Tarraconensem: *Quod totus Oriens, Occidensque custodit.* Frequentissima apud antiquos Scriptores est ista vocis acceptio. Ecclesiam in duas suas principales partes dividit, at inadæquatas. Nam & apud barbaros extra Romanum Imperium semper fuerunt Ecclesiæ, ideòque Ecclesiæ in Occidentalem, Orientalem, Meridionalem, ac Septentrionalem divisio est etiam antiqua. Altera præfatæ vocis acceptio est longè strictior: Significat solum Antiochenum Patriarchatum, constantem quindecim provinciis, quæ in Romano Imperio fuere diœcesis Orientalis. Hoc sensu loquitur secundus Constantino-

polita-

politanus Canon : *Orientis Episcopi Orientem tantùm gubernent*. Et in Ephesinæ Synodi Actis Joannis Patriarchæ Antiocheni factio frequenter vocatur Synodus Ecclesiæ seu diœcesis Orientalis. Etiam hæc vocis acceptio est frequentissima. Porrò isti Orientales Episcopi Eutychianis blasphemiis fuere constanter adversati, ideòque ob ipsorum nupera apud Ephesinam Synodum Acta quasi de retento etiamnum Nestorio suspectos ante Ægyptios, sibi Patriarchaliter subjectos, subscribere Dioscorus coegit. Ita Sancti Flaviani damnatio, non ab æmulis, sed ab amicis apud rerum ignaros visa est processisse.

Porrò in Sanctum Flavianum & Eusebium Dorylæensem Episcopum datam sententiam lucidiùs præ cæteris Episcopis expressit suffragium Juvenalis Hierosolymitani. *Sese alienos à Sacerdotio & gradu Episcopali monstrarunt Flavianus & Eusebius, qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quæ in Nicæa à sancto Concilio exposita est, quam & confirmavit sancta & universalis Synodus in hac Ephesina civitate pridem collecta. Quapropter justum est eos, qui audent aliquid addere fidei aut minuere, alienos esse à Sacerdotio, & maximè qui tantam fecerunt confusionem*. Propter tertium Canonem, initaque nuper inter Sanctum Proclum & Domnum de illo pacta oderat Dioscorus etiam Synodi Constantinopolitanæ ad Symbolum Nicænum facta additamenta: Et ipsa & omnem ipsorum usurpatorem dixit damnari ab Ephesina Synodo, istoque fuco Flavianum & Eusebium degradavit. Ad Romanam, à qua confirmata additamenta, Ecclesiam appellavit Flavianus, ast retulit quod in Breviario scribit
Cap. 9 Liberatus: *Flavianus & Eusebius custodiæ mancipantur*. Et Romanum Martyrologium: *Sanctus Flavianus Episcopus, cùm fidem Catholicam Ephesi propugnaret, ab impia Dioscori factione pugnis & calcibus percussus post triduum moritur*. Et antiquus Codex Vaticanus: *Ducitur in exilium Flavianus, & apud Epypam, quæ est Lydiæ civitas, seu superveniente seu ingesta morte defunctus est*. Relegatus fuit juxta Gratiani Augusti legem, quæ per Arcadium, & Honorium Augustos in
L. 16. tit. 35. lege Theodosiani Codicis ad Adrianum Prætorio Præfectum laudata maudat degradatum Episcopum ad centum à sua civitate millia deportari.

Imitatus est Dioscorus factionem Eusebianam, de qua Sanctus Athanasius in prima Apologia ad Constantium Augustum : *Cùm tua Humanitas non ultrà, quam extra civitatem, Provinciamve suam Episcopos amandari jusserit, isti præclari viri, supra maudatum tuum temerarii, longiùs quam tres Provincias in loca deserta, insolita, horribilia, homines senes & annosos Episcopos ejecerunt*. Etenim Gratiani lex non de quovis degradato Episcopo loquitur, sed de solo illo, *qui aliquid contra custodiam vel quietem publicam moliri fuerit deprehensus, rursùsque petere Sacerdotium, à quo videtur expulsus*. Arcadii & Honorii legem, Gratianææ laudatricem, laudavit & Codici suo inseruit etiam Justinianus Augustus, at relegationem in monasterialem custodiam mutavit, & ad omnes degradatos Episcopos extendit. Hinc enim pœnam istam in varios, licèt publicam quietem in nullo moventes, executus est Sanctus Gregorius Magnus. Antiquam Ecclesiæ regulam Sanctus Leo Pontifex rescribit Rustico Metropolitæ Narbonensi: *Alienum est à consuetudine Ecclesiastica, ut qui in Presbyterali honore, aut Diaconii gradu fuerint consecrati, ii pro crimine aliquo suo per manus impositionem remedium accipiant pœnitendi. Quod sine dubio ex Apostolica traditione descendit, secundùm quod scriptum est: Sacerdos si peccaverit, quis orabit pro eo? Undè hujusmodi lapsis privata est expetenda secessio, ubi illis satisfactio, si fuerit digna, sit etiam fructuosa*. Voces, *Ex Apostolica traditione descendit*, respiciunt solam pœnitentialem manum, quam lapsis Episcopis, Presbyteris, aut Diaconis imponi Apostoli omninò noluerunt, ne tantis Sacramentis, uti in libris adversùs Parmenianum Sanctus Augustinus scribit, tantæ abjectionis & humilitatis injuria irrogaretur. Et hinc in Romana sua Synodo Melchiades Pontifex damnavit Donatum Episcopum in Casis nigris, *quod confessus esset Episcopis lapsis* pœnitentialem *manum imposuisse, quod ab Ecclesia alienum est*. Porrò privatam istam secessionem Justinianus Augustus ex causis voluit deinceps in monasteriis fieri, & Romana Ecclesia comprobavit.

Exponuntur reliqua latrocinii Acta.

POst hæc etiam Episcopos, Sancto Flaviano in damnando Eutychete synodaliter cooperatos, ad pœnas postulavit Dioscorus, & primitùs Basilium Isauriæ Metropolitam, insignem Eutychetis exagitatorem, qui aut laudatam Sancti Flaviani Synodum, dictumque istic pro orthodoxa fide suffragium damnare, aut ipse cum eodem Sancto Flaviano damnari compulsus, vexam latrocinalem redemit hac fœda palinodia: *Consentio fidei sanctorum Patrum, qui in Nicæa fuerunt, & qui in Ephesó iterùm eamdem confirmarunt. Eos verò, qui contraria sentiunt in aliquo, vel his quæ in Nicæa, vel his quæ in Epheso ordinata sunt, aversor, anathematizans dividentes post unionem in duas naturas, vel subsistentias seu personas unum Dominum nostrum Jesum Christum, accusans & reprehendens propriam vocem, quam de duabus naturis professus sum in Gestis habitis apud Regiam civitatem, & adoro unam naturam Deitatis unigeniti incarnati*. Rei seriem aperuit postmodùm in Synodo Chalcedonensi idem Basilius: *Non utor aliis testibus. Per beatum Joannem* Sebastensem *Episcopum*, primæ Armeniæ Metropolitam, *rogavi emendari interlocutionem meam, timens ac metuens Te reverendissimum Dioscorum. Magnam enim necessitatem tunc imposuisti nobis. Conjurentur omnes, conjuretur Auxonius*, Sebennitenæ in Ægypto civitatis *Episcopus, quia di-*

cebam :

cebant: *Noli Domine, noli solvere totius mundi opinionem*. Eamdem fœdam palinodiam cecinit Sanctus Seleucus Amasenus Episcopus, Helenoponti Metropolita, indubièque & alii omnes ad Sancti Flaviani Synodum cooperati Episcopi, quorum nullum videmus à latrocinio fuisse damnatum. Excipe tamen Julianum Coensem, cujus constantiam & Apostolicas vices reveritus Dioscorus non fuit ausus de palinodia tentare. Palinodia totius mundi fidem reverà solvebat; Etenim naturam & hypostasin in Deo confundit, quod est palmare fundamentum gentilismi, judaismi, hæreseosque Sabellianæ, Arianæ, Apollinaristicæ, Nestorianæ, atque Eutychianæ. A nobis, qui Domini naturas, non identificatas aut confusas dicimus, sed in unam duntaxàt hypostasin unitas, induci hominem solummodò Deiferum, committi antropolatriam, Deiferos Angelos homini Deifero mancipari, omneque Christianum dogma sursùm deorsùm verti blateravit Apollinarius. Ita in libro de Domini Incarnatione testatur Sanctus Athanasius, & in libello adversùs istum Sanctus Gregorius Episcopus Nyssenus. Hoc ipsum Eutyches & Dioscorus blaterarunt. Hinc ex metu illis consonuit Basilius, dicens: *Adoro unam naturam Deitatis Unigeniti incarnati*. Pessima Apollinarii lepra se fœdavit ultimò tandem & Domnus Patriarcha Antiochenus, cum Iba Edesseno & aliis in Dissertatione suprà enumeratis Episcopis idcircò degradatus.

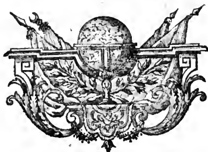

AP-

APPENDIX

Ad Synodum Chalcedonensem, exponens singulas ejus Actiones.

ACTIO I.

Actio prima facta fuit consulatu Marciani Augusti, octavo Idus Octobres, Christi Domini quadringentesimo quinquagesimo primo, Sancti Leonis Pontificis duodecimo, Valentiniani tertii Augusti vigesimo sexto, & collegæ Marciani anno primo, in civitate Chalcedonensi Provinciæ Bythiniæ, in Ecclesia cathedrali sanctæ Martyris Eufemiæ. Ecclesiæ magnificam formam, & quotidiana sanctæ Virginis miracula, effluentis præsertim ex ejus sacris reliquiis adsidui unguenti admirandam virtutem describit Evagrius Epiphaniensis. Videri possit Cardinalis Cæsar Baronius in Notis Romani Martyrologii ad diem sextum decimum Novembris. Acta synodalia magnificentissimum Senatum nominant ante Episcopos, etiam Patriarchas, quin & Sedis Apostolicæ Legatos, ideòque illum Synodo præsedisse garriunt Ecclesiasticæ dignitatis hostes. At vacuum fuisse illum Romano Imperio delatum honorem ostendit laudatus Evagrius, dicens Synodo adfuisse Legatos Romanos, & omnes Patriarchas, addensque: *Quorum numero adjuncti erant Senatores primarii.*

Synodum ac Senatum alloqui cœpit Sanctus Paschasinus Lilybeti in Sicilia Episcopus, Sancti Leonis Pontificis Vicarius & Legatus, unà cum Lucentio Esculano apud Apulos Episcopo, & Bonifacio Romanæ Ecclesiæ Presbytero, suis in Legatione collegis, stans in medio: *Beatissimi atque Apostolici viri, Papæ urbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apostolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archi-Episcopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare necesse est. Si ergo præcipit vestra Magnificentia, aut ille egrediatur, aut nos eximus.* Synodi præsidentiam, Romanæ Ecclesiæ debitam invaserat, ejusdem Ecclesiæ, uti per Eutychetis appellationem ex judice in accusatricem aut ream demutatæ, Legatos in accusantium aut reorum locum dejecerat, & Apostolicam Sedem in communem Patriarcharum ordinem Eusebiano spiritu redigere tentarat in Ephesino latrocinio Dioscorus. Hinc prima Romanorum Legatorum vox, per omnem Synodum comprobata, fuit de eadem Sede Apostolica: *Quæ est caput omnium Ecclesiarum.* Quod ipsum quousque profiteantur Lutherani & Calvinistæ, quatuor primorum Christianorum sæculorum & quatuor primorum generalium Conciliorum fidem à se teneri mendaciter gloriantur.

Ephesini latrocinii Acta cassans Sanctus Leo Dioscorum, Thalassium Cæsareensem, Basilium Seleucinensem, Eustatium Berytensem, & alios fædiùs istic lapsos Episcopos à Pontificali officio & communione suspenderat, ipsorum nomina vetans ad sacrificium recitari, attamen non degradarat: Hinc Sanctus Paschasinus Dioscorum adhuc vocat Archi-Episcopum Alexandrinorum. Epist. 40. Eumdem vult non ut judicem adsidere Synodo, sed stare ut accusatorem & reum, de suo in Sanctum Flavianum & alios illustres Episcopos latrocinali judicio daturum rationes, quoniam isti ab illo ad Sedem Apostolicam provocassent. Ita subordinatum judicem, præsertim qui hostili animo latrocinaliter judicasse accusatur, tractari reverà mandant & Ecclesiæ Canones & Imperii leges. Sanctus Paschasinus, utpotè Siculus Episcopus, omninò græcè norat, latinè tamen semper loquitur ad Synodum, habetque interpretem Beronicianum, sacri Consistorii Secretarium: Ob alibi expositam dignitatem & morem Ecclesiæ Romanæ. Lilybeti in

Sicilia situm multis exponit in libris de bello Wandalico Procopius Cæsareensis.

Paschasini postulationi repósuit gloriosissimus Senatus: *Quid specialiter ingeritur Dioscoro reverendissimo Episcopo?* Et Paschasinus: *Cùm intromissus fuerit, necesse est ut illi objiciatur*. Et rursùm viris magnificentissimis instantibus, Apostolici de Dioscoro mandati causam aperuit Lucentius Esculanus Episcopus, & Romanus Legatus: *Judicii sui necesse est eum dare rationem, quia cùm personam judicandi non haberet, præsumpsit, & Synodum ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est*. Duas adducit causas. Primò, quod ab ejus latrocinali judicio Sanctus Flavianus & alii Episcopi ad Sanctum Leonem, & indicendam ab ipso Synodum appellassent, ideòque ille ex judice transiisset in reum & accusatorem. Secundò, quod generalis Synodi invasisset præsidentiam, exclusis & in accusantium & reorum ordinem abjectis Legatis Apostolicis ob Eutychianæ appellationis fucum: Quod nunquam licuit, aut fuit factum. Addidit Sanctus Paschasinus: *Nos contra præcepta beatissimi atque Apostolici Papæ, gubernatoris Sedis Apostolicæ, venire non possumus, nec contra Ecclesiasticas regulas, vel contra Patrum instituta*. Ex quo vides generales Synodos Romani Episcopi mandatis semper fuisse subditas ac directas. Et hinc tandem de judicis throno descendere, stare inter reos, ac de suis apud Ephesum Actis dare rationes Dioscorus est jussus.

Mox tunc intravit zelosissimus Eutychetis accusator Eusebius Dorylæensis Episcopus, ejulans & clamans: *Per salutem vos Dominorum universi mundi, jubete preces meas legi, sicut placuit piissimo Imperatori. Læsus sum à Dioscoro: Læsa est fides. Occisus est Sanctus Flavianus Episcopus. Lacrymis impleor. Simul mecum ab eo injustè damnatus. Jubete preces meas perlegi*. Ex quo liquet per Principis salutem adjurandi morem fuisse tunc adeò solennem, ut magnus ille Episcopus Eusebius amplissimam hanc Synodum ita adjurarit. Quandoque fiebat tacto Principis capite, istudque juramentum nullo casu aut causa potuisse solvi Zozymus adfirmat. Eusebii preces suscepit & legit Beronicianus sacri Consistorii Secretarius, quarum hæc epigraphe: *Amatoribus Christi Imperatoribus nostris ab Eusebio humillimo Episcopo Dorylæi, faciente verba pro se, & pro orthodoxa fide, & sanctæ memoriæ quondam Flaviano, Episcopo Constantinopolitanæ civitatis*. Quocircà existimavit Eusebius defunctorum Episcoporum causas posse synodaliter tractari & definiri, atque ita auctoritatem hanc pro se adducere quinta Synodus potuisset.

L. 5.

Preces habuere hoc exordium: *Intentio & propositum est Clementiæ vestræ, universis quidem sibi subditis providere, & manum porrigere omnibus injustè oppressis, præcipuè tamen fungentibus Sacerdotio, in hoc Divinitati placentes, à qua vobis imperare donatum est. Ergo quoniam multa & dira, & contra omnem consequentiam fidei quæ in Christum est, & nos perpessi sumus à reverendissimo Dioscoro Episcopo Alexandriæ Magnæ civitatis, admus vestram Pietatem, supplicantes justitiam promereri*. Quibus ex verbis rerum ab Episcopis malè gestarum correctionem spectare ad Reges, eamque antiquam Romani Imperii praxim esse hodiernæ ab abusu appellationi similem conatur ostendere in Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca Archi-Episcopus Parisiensis. *Romani*, inquit, *Principes injuriam illatam in judiciis Canonicis per Canonum violationem Decretis suis resarciebant, si quis querelam suam ad eos deferret. Cui rei ex officio incumbebant, non solùm quod Canonum custodia illis commissa esset, sed etiam quod omnium, & præcipuè Clericorum, patrocinium, & publicæ tranquillitatis cura ad eos spectaret*. Eximiè id doceri ait ex adducto Eusebii libello, & pergit: *Patet Eusebium fiducia patrocinii ductum, quod Marcianus Sacerdotibus oppressis præstare tenebatur, ad eum accessisse, ut Principis auctoritate jus suum consequi posset, ob ea quæ contra Canones gesta erant Ephesi*. L. 4. c. 2.

Eleganter respondet Facundus Episcopus Hermianensis: *Prædicatoribus veritatis, quasi bobus, de quibus dicitur*, BOUI TRITURANTI OS NON INFRÆNABIS, *nonnumquam contra stimulum calcitrantibus, videtur Ecclesia, cujus illi vectores Doctoresque, velut antiqui testamenti domum per Philistinorum boves remissa arca, nutare; sed non est Ozæ officii continere. Præcedit illam suus David, qui deducit exultans: Ipse manu fortis invisibiliter eam regit, per quos eam regi constituit. Et idcò nutare quidem potest, cadere numquam potest. Nihil igitur Oza, laice Princeps, habes, quod simulatione piæ sollicitudinis excuseris, quia Divino Judicio pro temeritate percuteris*. Dum synodalia sive de dogmate, sive de personis judicia impingunt in regulam, reverà boves calcitrant, & arca titubat; verùm ad alios Episcopos, Romanum præsertim, nullo pacto ad laicum Principem spectat ipsam continere. Nulla hic excusat piæ sollicitudinis simulatio; est Ozæ temeritas Divino Judicio percussa. Et istiusmodi rationibus atque exemplis edoctum fuisse, ne imperii sibi commissi decorem alieni officii usurpatione fœdaret, Marcianum Augustum adfirmat idem Facundus. Eusebius Dorylæi Episcopus aliud non fecit, quam quod sese ab Eusebiana factione ejectum fecisse scribit in Apologia ad Constantium Augustum Sanctus Athanasius: *Profectus sum Alexandria, non ad castra fratris tui Constantis, aut alium quempiam, sed Romam duntaxàt, me meaque Ecclesiæ commendaturus*. Eusebianæ factionis & militum illi famulantium violentis manibus elapsus Sanctus Athanasius Romam accessit & Julium Pontificem, suam à Tyrio conventu appellationem prosecuturus, fuitque tandem à Romana quinquaginta Episcoporum Synodo, Eusebianos in contumaciam damnante, absolutus de criminationibus, ac in Sedem remissus. Verùm, quod Orientalis Imperii Augustus Constantius professum factionis satellitem ageret, difficilis, immò impossibilis erat executio. Hinc igitur Constantem Augustum adiit Athanasius, rogans permitti Sardicensem Synodum, quæ Romanum de se judicium con- L. 12. c. 3.

fir-

firmaret, atque ita cogeret Constantium ad permittendam & Augusto brachio juvandam illius executionem. Ità Ephesini latrocinii carcere elapsus Eusebius, suam & Sancti Flaviani appellationem prosecuturus fugit Romam, fuitque per Sanctum Leonem Papam absolutus & restitutus. Verùm sententiæ rebellabant omnes Dioscorum sequentes Episcopi, nec non & latrocinii confirmator, Theodosius Augustus, ideòque ad meliorem ejus successorem Marcianum mox accessit Eusebius, expostulans permitti, quam à Theodosio toties frustra petierat Sanctus Leo, novam Synodum, quæ Romanum de se judicium confirmaret atque exequeretur. Nequaquam igitur ab Ephesini latrocinii abusu ad Principem appellabat, aut synodalis judicii correctionem ab ipso flagitabat Eusebius, sed meram Theodosianæ violentiæ amotionem, & Augusti brachii pro Romano judicio laicum auxilium, quod dum ab Ecclesia rogatus aut jussus Princeps impendit, remotissimus est ab Ozæ temeritate.

Eusebii libellus habebat duo præsertim capita. Primò, dicit ab Ephesino Dioscori latrocinio omnem mundum esse perturbationibus & scandalis repletum: Dioscorum antiquum, at occultum Eutychianæ impietatis fautorem jam esse detectum, Ephesi per pecunia emptas seditiosorum turmas egisse omnia, damnasse fidem Catholicam, sese, ac Sanctum Flavianum, firmasse Eutychetis blasphemias, jam pridem à Patribus damnatas. Secundò, hæc omnia patere asserit ex ipsis latrocinii Actis, ideòque illa ad Synodum legi supplicat, ex illis judicari Dioscorum, & concludit: *Provoluti precamur vestram Clementiam, ut præcipiatis reverendissimum Episcopum Dioscorum respondere de his, quæ à nobis ingeruntur, sacrum & venerabile vestrum mandatum dirigentes sanctæ & universali Synodo religiosissimorum Episcoporum, quò possit inter nos & præfatum Dioscorum audire*. Ephesinum de Flaviano & Eusebio Pseudo-judicium, Leonis Pontificis cassatione spreta, confirmarat à Chrysaphio Eunucho circumductus Augustus Theodosius, & ad confirmationem istam pertinacissimè proclamabat Dioscorus, Eusebiano spiritu blaterans synodalia Orientalis Ecclesiæ judicia cassari, immò & retractari non posse à Romana Ecclesia; quin & in Sanctum Leonem, uti istius Canonis prævaricatorem, postea ausus est latrare convicium excommunicationis. Hinc igitur, non à laudato Pontifice, sed à Marciano Augusto supplicavit Eusebius contumacem ac rebellem Dioscorum sisti Synodo, & cogi ad respondendum. Quocircà rursùm labitur Dominus
L. 4. c. 3. Petrus de Marca: *Imperatores Romani à Sacerdotibus interpellati dare judices poterant, sed Clericos, qui de negotiis Ecclesiasticis sententiam ferrent*. Adducit præsentem Eusebii conclusionem, & pergit: *Inde etiam manavit, quod Eusebius Dorylæi Episcopus non antè cum Dioscoro congredi voluerit in Concilio Chalcedonensi, & adversùs eum instituere accusationem, quam libello à Marciano contendisset, ut cognitionem illam Concilio demandaret*. Luce meridiana clarius est Eusebium de tali imperii jure ne vel somniasse.

Ejus libellum, & conformem sacram Divalem secuti gloriosissimi judices jusserunt ante omnia recitari Acta Ephesini latrocinii. Nam & istud ipsum Dioscorus postulabat. Verùm non perstitit. Etenim sibi de Actis istis pessimè conscius intercessit postmodùm in ipso lectionis exordio, proclamans ad vetustam generalium Synodorum regulam: *Supplico per vestram Magnificentiam, inprimis quæ de fide sunt examinari*. Est antiquissima Patrum regula, de qua ad Eusebium Constantii Augusti Eunuchum, uti Sanctus Athanasius refert in Epistola ad Solitarios, dixit Liberius Pontifex: *Fiat Ecclesiastica Synodus, ubi ante omnia Ecclesiastica fides asseratur, ac deinde judicium de Athanasio fiat. Non enim fas est priùs quæstionem de factis alicujus, quam de fide religionis haberi. Primùm enim omnis discordia fidei rescindenda est, & tum quæstionem de negotiis fieri oportet. Nam & Dominus noster Jesus Christus non priùs sanabat ægrotos, quam ubi ostendissent & prolocuti fuissent, quam fidem in ipsum haberent. Hæc à Domino didicimus*. At reposuit Dioscoro Senatus: *Adversùs accusationem te convenit respondere. Ergò sustine Actorum lectionem fieri quod, & ipse postulasti*. Hocce enim judicium erat appellatæ causæ retractatorium, ideòque ipsa ante omnia, & quidem ex Actis, præsertim de partium voto, poterat discuti & definiri. Nam & Sardicensis Synodus priùs Sancti Athanasii & aliorum Episcoporum appellatam causam finivit, exinde fidem confirmavit.

Quocircà Constantinus, sacri Consistorii Secretarius, legere cœpit Acta latrocinalia, & dum venit ad sacram Divalem, qua Theodoretum Cyrensem Episcopum Theodosius Augustus jusserat esse sola suæ Ecclesiæ communione contentum, nec adesse Ephesino Concilio, gloriosi judices dixere: *Ingrediatur reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum sanctissimus Archi-Episcopus Leo, & piissimus Imperator sanxit eum adesse sanctæ Synodo*. Ab Ephesina latrocinalis in se damnationis sententia Romam appellarat, & istuc cum accusatoribus ac damnatoribus suis certaturus evocari postularat Theodoretus, fueratque per Sanctum Leonem Pontificem suo Episcopatui ac pleno honori restitutus. Et judicium istud mandavit executioni Martianus Augustus, ideòque Theodoretum, uti canonicum, & integrum Episcopum, jusserat præsenti Synodo cum pleno suffragio adsidere. Verùm Ægyptii, Illyriciani, ac Palæstini Episcopi intercesserunt: *Miseremini. Fides perit. Istum Canones ejiciunt. Hunc foras mittite: Magistrum Nestorii foras mittite*. Reposuerunt Orientales, Asiatici, Pontici, & Thraces: *Nos* Theodoreti damnationem in Ephesino latrocinio *in pura charta subscripsimus, cæsi sumus, & ita subscripsimus*. Ex quo liquet latrocinales Dioscori violentias non in solam Sancti Flaviani damnationem processisse. Etiam ipse Dioscorus est interlocutus: *Cyrillus cur ejicitur, qui ab isto est anathematizatus?* Et reverà non sola duodecim Sancti Cyrilli Capitula, sed & personam anathematizarat in Ephesino Concilio Theodoretus, & licèt cum illo pacem

posteà

posteà fecisset, nôn desiit taman anathematizare Capitula, Domnum Patriarcham suum, proficiscentem ad Ephesinum latrocinium, calidissimè obtestans & adjurans, ne ullo pacto aut colore in Capitula consentiret. Nihilominùs Orientales, Pontici, Asiatici, & Thraces Episcopi teddiderunt: *Dioscorum homicidam foras mittite, Dioscori Acta quis ignorat?* Facta est dura inter Episcopos contentio, ideòque gloriosi judices sunt tandem interlocuti: *Theodoretus reverendissimus Episcopus, proprium recipiens locum à sanctissimo Episcopo inclytæ urbis Romæ, in locum nunc accusatoris ingressus est. Undè patiamini ea, quæ inchoata sunt, finiri, ut ne aliqua confusio Auditorio fiat. Præjudicium enim ex persona reverendissimi Theodoreti Episcopi nulli generabitur, reservata videlicet post hæc omni accusatione & vobis & illi, & quæ invicem exercere volueritis, quia rectam tenet fidem, maximè cùm & fine scriptis appareat ei testimonium catholicæ fidei perbibeat reverendissimus Episcopus Antiochiæ magnæ civitatis.* Non Domnus apud Ephesum degradatus, sed Maximus, ejus successor. Theodoreti eruditio, eloquentia, Episcopalis constantia nullo egent testimonio. Ea in Dioscorum agere horrebat factio latrocinalis. Hinc ejus Romanam restitutionem subreptionis arguit, excludere conata etiam à loco accusatoris: Etenim degradatum Episcopum alterius Episcopi accusandi jure disertè privat sextus Canon Constantinopolitanus. Erat quæstio multi examinis. Hinc mediam viam ingressi gloriosi judices, Sancti Leonis de Theodoreto judicium, à Marciano Augusto & Maximo Antiochiæ Patriarcha comprobatum, partim sunt executi, partim plenè discutiendum in aliud tempus rejecere: Theodoretum, inquam, ab integro adhuc suffragio & judicis loco suspenderunt, admisere tamen ad facultatem accusandi. Et quidem salva etiam hujus executionis retractatione. Etenim uti Sanctus Julius Papa suum de reparato Athanasio per Sardicensem, ita Sanctus Leo suum de restituto Theodoreto judicium permisit ac voluit per præsentem Synodum adversùs obreptiones retractari, cassandum ex causis legitimis aut firmandum. Hinc retractationem istam spondentibus & stipulantibus gloriosissimis judicibus Legati Apostolici non obstitere.

Ita reddito Theodoreto Orientales & alii ipsis consentientes Episcopi solenniter acclamarunt: *Dignus, dignus.* Exponit Nicetas Paphlago, agens de degradatione Sancti Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani: *Procopius Hypo-Diaconus, ablato à Patriarcha Pallio, illud solenne proclamabat*, INDIGNUS, uti degradato, *Indignus*, ita noviter consecrato Episcopo solenniter olim acclamabatur, *Dignus*. Et huc in Romana Bonifacii secundi Pontificis Synodo, publicata per Illustrissimum Dominum Lucam Holstenium, respexit Stephanus Larissenus Episcopus, Thessaliæ Metropolita, loquens de sua consecratione: *Probianus Demetriadæ civitatis Episcopus titulos meæ laudis exercuit*, exclamans ubique illud solenne, *Dignus*. Ejus in Metropolitæ consecratione acclamatio erat honor singularis, ideòque de illo cunctos suæ Provinciæ Episcopos certasse idem Stephanus adfirmat. Quocircà restitutum, licèt non plenissimè, Theodoretum Collegam suum Orientales Episcopi uti noviter consecratum Episcopum honorarunt. Ast Ægyptii rursùm intercesserunt: *Nolite eum dicere Episcopum, non est Episcopus. Impugnatorem Dei foras mittite: Judæum foras mittite. Cyrillum Theodoretus accusavit. Cyrillum ejicimus, si Theodoretum acceperimus. Canones istum ejiciunt. Hunc Deus aversatur.* Ita illum tractant ob damnata Sancti Cyrilli Capitula, eademque de causa illum Ephesi damnarant. Adjunxit se Basilius in Rhodopes Provincia Episcopus Trajanopolitanus: *Et à nobis Theodoretus damnatus est.* Hæc omnia erant clandestinæ & cuniculares Dioscori machinæ, ideòque Orientales Episcopi reddiderunt: *Orthodoxum Synodo, Seditiosos foras mitte, Homicidas foras mitte.* Quare lassi, & graviora metuentes gloriosi judices sunt cum stomacho interlocuti: *Acclamationes istæ populares neque Episcopos deceat, neque partes juvant. Patiamini universorum fieri lectionem.* Et iterùm Episcopi Ægyptii: *Unum ejicite, & omnes audimus. Pro pietate clamamus. Pro Catholica fide hæc dicimus.* Ex quo fundamento & isti & ipsorum successores, & omnis Acephalorum grex, per multos annos non desierunt impugnare præsentem Synodum, uti Nestorianorum communione pollutam, immò plenè Nestorianam, quæ Theodoretum, hominem manifestè Nestorianum, priùs ad accusandi locum, deindè ad synodale suffragium & plenam Episcopi communionem admisisset. Tandem verò ad gloriosorum judicum seriam jussionem cunctis quiescentibus, Constantinus sacri Consistorii Secretarius in latrocinalium Actorum lectione perrexit.

Et cùm sacram Divalem, qua Theodosius Augustus Dioscoro, Juvenali Hierosolymitano, ac Thalassio Cæsareensi Episcopo Synodi Præsidentiam ac Primatum detulerat, legeret, Dioscorus locutus est ad gloriosissimos judices: *Comperit vestra Clementia, quia non mihi soli sacratissimus noster Imperator commisit judicium, sed & beatissimo Juvenali, & sanctissimo Episcopo Thalassio auctoritatem Synodi dedit. Nos ergo judicavimus quæ judicata sunt, consensit nobis & universa Synodus. Quare in me solum ista extenduatur, quando auctoritas ex æquo tribus data est, & judicatis à nobis consensit universa Synodus, & confessa est propriis vocibus, & subscripsit, & relatum est pijssimo Imperatori Theodosio, & confirmavit omnia, quæ judicata sunt à sancta & universali Synodo, generali lege?* Confirmatam à Principe Synodum ait retractari non posse, aut sanè sese solum non posse agi reum, utpotè qui non solus, sed cum Juvenali ac Thalassio præsederit Synodo, & omni pari potestate & consilio cum ipsis egerit. Addit omnem Synodum unanimi suffragio adsensisse. Et hinc Orientales Episcopi intercesserunt: *In damnationem beati Flaviani, & Eusebii Episcopi nullus voluntariè consensit.* Enunciavere mysterium, fustes, gladios, milites, Parabalanos, Barsumæ monachos, Comites, quibus eos violentarat Dioscorus, & addiderunt: *Homicidam Dioscorum foras mitte, Flavianum milites deposuerunt.* Et quoniam cum Episcopis clamabant & Clerici,

Epi-

Episcopi Ægyptii reposuerunt: *Clerici nunc quare clamant? Synodus Episcoporum est, non Clericorum. Superfluos foras mittite. Qui subscripserunt, in medium veniant.* Et statim in medium prodierunt Stephanus Ephesinus, & Theodorus Claudinpolitanus in Isauria Episcnpus, enarrantes illatas sibi violentias, & Orientales eum sibi adhærentibus Episcopi adelamarunt: *Omnes eadem dicimus, hæc ita se habent.* Et Ægyptii: *Christianus neminem timet, Catholicus neminem formidat. Ignis ponatur, & dicimus. Si homines timerentur, martyres non fierent.* Eos arguunt, quod ex metu, qui in Episcopum nullus eadere debeat, sese fuisse prævaricatos proprin ore confiteantor. Addidit Dinscorus: *Quia asserunt se non audisse quæ judicata sunt vel disposita, sed simpliciter in oblata pura charta subscripsisse, maximè quidem non oportuit eos subscribere, quibus satisfactum non erat de his, quæ dixit Synodus, quia de fide erat sermo. Sed quia causantur in oblata pura charta subscripsisse, interlocutiones eorum quis ordinarit supplico dicere vos, præcipiat Magnificentia vestra.* Eos arguit, qund fateantur, & quidem in re dogmatica, sese in pura eharta ex metu subscripsisse. Reverà enim alienissimnm id est à constantia Episcopali. Addit eos mentiri, istudque liqnere ex ipsorum interlocutinnibus, seu verbalibus suffragiis: Utpotè qni nihil subscripserint, nisi quod priùs verbali suffragin firmassent. Produci hæc suffragia Dinscorus postulabat. Verùm pergi in Actorum lectione vnluerunt glnriosi judices, & Constantinns Secretarius perrexit.

Cùm legeret Ephesi primo Dinscorum, secundo loco sedisse Julianum Coensem Episcopum, Sancti Leonis Pontificis Viearium ae Legatum, Orientales Episcopi clamarunt: *Ejectus est, nullus suscepit nomen Leonis.* Et hoc reverà fuit palmare Dioscori erimen. Cùm legeretur Sanctus Flavianus post Juvenalem Hierosolymæ, & Domnum Antiochiæ Patriarcham sedisse, iterùm elamarunt iidem Episcopi: *Flavianus ut damnatus ingressus est. Hæc manifesta calumnia. Constantinopolitanum Episcopum quare quintum posuerunt?* Et Sanctus Pasebasinus Lilybeti Episcopus, ae Sancti Leonis Papæ Vicarins & Legatus: *Ecce nos, Deo volente, Dominum Anatolium,* Flaviani successorem, *primum habemus; hi quintum posuerunt beatum Flavianum.* Et Diogenes Cyzieenus Episenpus, Hellesponti Metropolita: *Quoniam vos regulas scitis,* utique tertium Canonem Constantinnpolitanum. Verùm neque Paschasinus, neque Orientales Episcopi illum solum respexerunt. Quomodò enim Romanæ Ecclesiæ doctissimus Legatus ex Canone per eamdem Ecclesiam reprobatn judiearet? Respexerunt nupera inter Sanctum Proclum & Dnmnum Antiochenum de istn Cannne pacta, quæ Paschasinus, etiam Canone nnn subsistente, existimavit rata & servanda. Quod ejus judieium cassavit postea Sanctus Leo Pontifex, uti sun loco nstendi ex ejus litteris ad Maximum, Domni successorem.

Ep.61.c.4 Ventum est ad intercessionem, qna Hilarus Romanæ Ecclesiæ Diaconus & Legatus dogmaticas Sancti Leonis ad Synodum litteras postularat legi, atque tùne Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus est interfatus: *Neque suscepta est Epistola sanctissimi Episcopi Leonis, neque lecta est.* Et Episeopi Orientales: *Non est nobis lecta.* Et rursùm laudatus Archi-Diaconus: *Septies juravit coram omnibus facere eam recitari, & non est lecta. Et pejeravit.* Et Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Episcopus: *Quia juravit, omnes scimus; & quia non est lecta, confitemur.* Erat res momentosissima, ideòque ad Dioscorum, Juvenalem, ae Thalassium, latrocinii Primates, dixere gloriosi jndices: *Reverendissimi Episcopi, quibus auctoritas tunc earùm, quæ agebantur, ab imperiali data est Clementia, dicant pro qua re Epistola sanctissimi Archi-Episcopi Leonis non est recitata, præsertim præcedente interlocutione, ubi eam jussum est recitari.* Respondit Dinscorus: *Gesta demonstrant, quia secundò interlocutus sum recitari Epistolam reverendissimi Episcopi Romani.* Et rogatus, *Ob quam causam post unam interlocutionem lectio Epistolæ non est facta:* aliud nesciens reposuit: *Interrogentur & alii Episcopi, quibus fuerat & causa commissa, cujus rei gratia non est recitata.* Interrogari petiit Thalassium ae Juvenalem. At gloriosi judices non aequieverunt, iterùm interlocuti: *In primo loco ipse respondе.* Et rursùm adseveranti, *Secundò interlocutus sum recenseri eam,* reddidit Eusebius Dorylæensis: *Mentitur.* Quod nempe Dioscorus legendam Epistolam snla lingua, non mente jussisset. Etiam Juvenalis nihil competentis rationis dare potuit, & rogatus Thalassius hoc unum reddidit: *Neque prohibui, neque tantam auctoritatem habebam, ut ego solus possem disponere fieri lectionem.*

Ephesinom Canonem de non addendn ad Symbolum Nicænum firmari, & facta per Synodum Constantinopolitanam additamenta dolnsè damnari curarat Dioscoros, & Acta latrocinalia adfirmant ab omni Synodo fuisse adclamatum, *Si quis innovat, anathema sit.* Quæ dum legerentur, Orientales & alii plures Episcopi intercesserunt: *Ista non diximus. Ista quis dixit?* Et Theodorns Claudinpolitanus apud Isauros Episcopus: *Deducat Dioscorus Notarios. Ejiciens enim omnium Notarios, suos fecit scribere. Veniant Notarii, & dicant, si ista scripta sunt, aut nobis præsentibus lecta sunt, aut si quis cogaevit & subscripsit.* Quare habita est quæstio, An istud vinlentiæ & falsi crimen Dioseorus reverà commisisset. Et quidem Juvenalis Hierosolymæ, ac Thalassius Cæsareæ, ae Erasistratus Corinthiorum Episcopus falsi sunt suna ex synndali more Notarios excepisse. At longè aliter Stephanus Episcopus Ephesiorum: *Excipiebant,* inquit, *Notarii mei, Julianus, qui nunc est Episcopus Lebedi, & Crispinus Diaconus, & venerunt Notarii Episcopi Dioscori, & deleverant tabulas eorum, & digitos eorum penè fregerunt, volentes tollere & thecas eorum. Et neque eorum Actorum exemplaria accepi, neque novi de cætero quid actum sit.* Quæ omnia etiam Acacius Ariarathiæ in secunda Armenia Episcopus confirmavit. Etiam adversùm factas tone Dioscoro, tamquam fidei & regularum eustndi, acelamationes intercessit Theodorus Clandiopolitanus: *Hæc nullus dixit.*

Fidei libellus latroeinio ab Eutychete exhibitus

eus landabat jam dictum Ephesinum Canooem, uti suæ justitiæ palmare fundamentum, & addebat: *Cujus exemplaria in codice destinavit mibi Pater noster & Episcopus Cyrillus, quem & præ manibus babeo*. Adversùm quæ, dum legerentur, obviavit Eusebius Dorylæensis: *Mentitus est, non est definitio talis, non est regula boc præcipiens*. Reposuit Dioscorus: *Quatuor codices sunt, qui banc definitionem continent. Quod definieruit Episcopi, non est definitio? Numquid babet, Quia regula est? Non est regula. Aliud est regula, aliud definitio. Accusa quinque Synodicos codices. Et ego babeo, & ille, & ille babet, omnes proferant codices*. Quid apud antiquos fuerit propriè Canon, exponit in sui Nomo-Canonis præfatione Photius: *Magni illi viri, Basilius & Gregorius in ea sunt sententia, ut existiment Canones Ecclesiasticos eos esse dicendos & babendos, quos non modò seorsim & privatim aliquis, sed plures sancti Patres in unum convenientes de communi sententia cum accurata & solicita perquisitione decrevissent*. Et in Nomo-Canonis corpore hoc est primi tituli caput quartum: *Quod non ab uno Episcopo, sed à communi Episcoporum cætu Canones promulgantur*. Ita tradi ait à Sancto Basilio in quadragesimo septimo capite litterarum ad Sanctum Amphilochium Metropolitam Iconiensem, & à Sancto Gregorio Nysseno in sexto capite Epistolæ ad Latojum Mitylenensem Episcopum. Ejusdem sententiæ fuit Facundus Episcopus Hermianensis:
L. 12. c. 3 *Novos constituere Canones non nisi multis, & in unum congregatis primi ordinis Sacerdotibus licet*. Et hinc Sanctus Leo Magnus in litteris ad Cam-
Ep. 1. c. 5. paniæ, Piceni, & Thusciæ Episcopos distinguit Canones à decretalibus Sedis Apostolicæ Constitutis. Quæ distinctio in aliorum etiam Pontificum litteris est frequentissima. Et ex ipsa Hincmarus Remensium Archi-Episcopus in Epistola quinquaginta quinque capitum adversùs Hincmarum, nepotem suum, Episcopum Laodunensem, docuit à solo extra generalem Synodum Romano Pontifice oon posse condi novos Canones, immò nec nova Decreta, nisi ex prioribus Canooibus bausta. Primum est verum, lapsum fuisse in secundo est alibi ostensum.

Aliam Canonis essentialem qualitatem adducit
C. 17. Pelagius secundus Pontifex in litteris ad Eliam Archi-Episcopum Aquilejensem: *Omnes novimus, quod* in generali Synodo *nunquam Canones, nisi peractis definitionibus fidei, nisi perfectis synodalibus gestis babeantur, ut servato ordine cùm priùs Synodus ad fidem corda ædificet, binc per regulas Canonum mores Ecclesiæ actusque componat*. Ita laudatus Facundus syoodalia de Christiana fide Constituta à Canonibus distinguit. Et ipsa præsens Synodus suum de fide Decretum appellavit, non Canonem, sed Definitionem. Proinde Canon seu Regula est de moribus, Definitio de fide. Et hinc de Eutychetis libello rectè dixit Dioscorus: *Numquid babet, Quia Regula est? Non est regula. Aliud regula, aliud definitio*. Reverà enim Ephesinum Decretum est de fide, ooo de moribus, & illud à suis Canonibus etiam ipsa Synodus distinxit. Hodie tamen passim vocamus Canonem, quod ab antiquo loqueodi rigore, & adducto Canonis & definitionis discrimine jam pridem recesserimus, adeò ut sacrosancta Tridentioa Synodo fidei anatbematismos, Canones; morum autem regnlas appellet Decreta reformationis. Secuta est hanc regulam: *Moribus antiquis, præsentibus utere verbis*. Antiquus est iste recessus: Nam & Photins Sanctorum Basilii & Gregorii, aliorumque Patrum decretalia Coostituta Caoonibns adnumerat, & adsiduè Canones appellat. At quæstio est, unde Eusebius Dorylæensis Episcopus negarit Epbesi editam fuisse istam etiam definitionem? Aliud oescio, quam mancum illi codicem fuisse.

Et hinc definitionem istam esse omninò admittendam dixit Diogenes Metropolita Cyzicenus, arguens tamen Eutychetis libellum de omissis & abjectis Synodi Constantinopolitanæ ad Nicænum Symbolum additamentis: Ea dixit ab illo abiici ex Valentini & Apollinaris spiritu, per additamenta ista damnato, ideòque adversùs eadem huc usque rebelli. Dixit ab Eutyehete resuscitatam Apollinaris bæresin, ideòque & additameota ista, per Ephesinam Synodum nullatenùs damnata, refutari. Verùm Ægyptii Episcopi, ab Eutychete & Dioscoro leprosi, intercessere: *Nemo suscipit adjectionem, nemo diminutionem. Quæ in Nicæa constituta sunt, teneant, Catbolicus Imperator boc jussit*. Etenim & Theodosius Augustus ab Ephesina, & ejus successor Marcianus à nostra Synodo jusserant Eutychianas lites ex Nicæno Symbolo definiri. Quod à Cbrysapbio Eunucho circumventus Theodosius innoxiè jusserat, Eutyches & Dioscorus in pravum Apollinarii sensum detorserunt. Ex binc reposuerunt Episcopi Orientales: *Hæc Eutycbes dixit*. Adversus illum Sanctus Proterius Alexandriæ post Dioscorum Archi-Episcopus laudata additamenta inseruit professioni consecraodorum Episcoporum.

Eutychetis libellus anathema dicebat Manichæo, Valentino, Apollinari, Nestorio, cunctis bæreticis, etiam illis, qui Domini carnem garriunt de cœlo venisse. De quo Valentiniano errore erat Eutyches non modicè infamatus. Hinc illum Ephesi rogarat Diogenes Cyzicenus Episcopus: *Unde ergo est caro Domini? Dic*. Quæ cùm ad præsentem Synodum legerentur, momentosissimam hanc quæstionem fuisse sine discussione à Dioscoro dimissam questus est Basilius Metropolita Seleuciensis. At reposuit Dioscorus: *Religiosissimus Episcopus Basilius reprebendit in Gestis vocem suam, dicens, Quia sic non dixi, sed falsè scriptum est. Si verò Eutycbes præter dogmata Ecclesiæ sapit, non solùm pœna dignus est, sed & igne. Egò verò fidei Catbolicæ & Apostolicæ solicitudinem gero, & non alicujus bominis. Ad ipsam namque Divinitatem mentem intentam babeo, & ad personam non attendo, neque pro quolibet curo, nisi pro mea anima & recta fide*. Ait Basilii, utpote proprium in Constantinopolitana Sancti Flaviani Synodo datum suffragium prævaricati apud Ephesum, testimonium esse fide indignum, additque oibil istic à sese actum pro Eutycbete, sed omnia pro solo Deo & ejus Evangelica doctrina.

Et hinc nata est occasio disceptandi, an Basilius suum suffragium fuisset reverà prævaricatus? Dioscorus constanter adseruit. Et omninò lectas

in

in dicta Sancti Flaviani Synodo Sancti Cyrilli litteras probarat Basilius, & adjunxerat à se adorari Dominum nostrum Jesum Christum in duabus, etiam post adunationem, naturis; at verò Ephesi vocem istam reprehendens & recantans dixerat: *Adoro unam naturam Deitatis unigeniti inhumanati.* Quare aliud nescivit, quam recantare recantationem, allegare Dioscori violentias per milites & monachos, & non mentis, sed solius infirmæ carnis lapsum deprecati. Etiam à gloriosissimis judicibus rogatus, cur catholicè sentiens in Sancti Flaviani damnationem subscripsisset, reposuit. *In judicium centum viginti aut triginta Episcoporum traditus necessitatem habui parere his, quæ ab illis ordinabantur.* Ad quæ subsannans, & ex proprio illum ore judicans Dioscorus: *Erubescens homines prævaricatus es quod bonum est, & fidem sprevisti?* Ita illum ait Episcopatu ex propria confessione indignum. Quare & Ipse, & omnes ejus Collegæ Orientales, necnon & Thalassius Cæsareensis, Eusebius Ancyranus, ac Eustatius Berytensis clamarunt supplices una voce: *Omnes peccavimus, omnes veniam postulamus.*

Eusebium Dorylæensem, Eutychetis accusatorem, uti officio perfunctum, à prosequendo judicio appellationis retractatorio excluserat Dioscorus, onus istud injectum volens Sancto Flaviano. Quæ dum Chalcedone legerentur, Eusebius est interlocutus: *Accusatus à me Eutyches, dans libellos in sancta Synodo, commemoravit quia accusator ipsius sum. Quo autem modo, cùm sanctæ memoriæ Flavianus, qui judicabatur, postulavit me accusatorem ingredi, & Consequentia & regulis ita volentibus, prohibitus sum ingredi, rogo perquiri.* Et Dioscorus, Juvenalis, ac Thalassius, latrocinii Primates, à gloriosis judicibus rogati causam, nequiverunt aliud, quam crimen in Comitem Elpidium & sacram Jussionem referre, dicentes: *venerandus Comes Elpidius jussit eum non ingredi, confirmans quia imperator jusserat.* Quare uti regularum & consequentiæ transgressores, qui sacram jussionem Canonibus adversam admisissent, fuere graviter culpati. Ex quo rursùm vides sacras ejusmodi jussiones esse nullius momenti. Istud Dioscori factum rectè damnavit in libro de Sectis etiam Leontius Scholasticus Byzantinus.

Addidit verò superbus Dioscorus: *Quoniam culpatis me, sicut qui transgressus sum regulas, quæ nunc custodiuntur regulæ, ut Theodoretus ingrederetur?* Ejus eminentem scientiam & generosam mentem horrebat. Responderunt gloriosi Judices: *Theodoretus Episcopus ut accusator ingressus est, sicut ex voce ejus audistis.* Et roganti, *Quamobrem in ordine Episcopi sedet*, denuò reddiderunt: *Et Episcopus Eusebius, & Episcopus Theodoretus in ordine accusantium sedent, sicut & vos in loco eorum, qui accusantur, sedetis.* Nullam cavilli ansam adversùs Synodum Dioscorus abire permisit.

Quæstio est, quænam sit illa Consequentia, toties in his & aliis Synodorum Actis laudata, passim regulis adjuncta, & à qua frequentissimè quid dicitur fieri aut non fieri *Consequenter?* Respondeo esse illam, de qua nostræ Synodi Relatio ad Sanctum Leonem Papam: *Dioscorus Beatam Flavianum præter omnem Canonum consequentiam damnavit.* Et in litteris ad Leonem Augustum, post Synodum Chalcedonensem exstantibus, Joannes Heracleæ Episcopus, Europæ Metropolita, ac totius Thraciciæ diœceseos Primas: *Clerici præter Ecclesiasticam consequentiam ordinati.* Epist. 27.
Et in aliis ibidem ad eumdem Principem litteris Pergamius Antiochenus Episcopus, Pisidiæ Metropolita: *Secundùm consequentiam regularem.* Similia Patrum ac Synodorum loca adduci possint plurima. Epist. 41.
Proindè Consequentia seu Canonum Consequentia non est aliud, quam tempore illo usitatus Canonum Codex, in quo omnes probati Canones, certo seu dignitatis seu temporis ordine, sese consequebantur. Nostra hodie Consequentia est corpus Canonici Juris.

Ex Constantinopolitanæ sub Sancto Flaviano Synodi Actis lecta quoque fuit Sancti Cyrilli ad Joannem Antiochiæ Patriarcham & ejus Synodum pacificatoria Epistola, duas in Domino plenas naturas prædicans, atque tunc omnes Illyricianæ diœceseos Episcopi exclamarunt: *Sic credimus, sicut & Cyrillus. Cyrilli æterna memoria.* Et famosus Theodoretus: *Anathema ei, qui dicit duos Filios. Unum enim Filium adoramus Dominum nostrum Jesum Christum Unigenitum.* Theodoretus apud Dioscori factionem erat suspectus de duobus: Quod Sancti Cyrilli Capitula, personam, initamque Ecclesiarum eum illo pacem damnaret: & quod sub duabus in Domino naturis profiteretur & duas personas, ideòque Jesum cum Nestorio solveret. Utriusque suspicionem ista interlocutione purgavit. Et de eisdem suspecti Collegæ Orientales acclamarunt: *Flavianus sic credebat, Flavianus ista defendebat, pro his Flavianus damnatus est. Eusebius Nestorium deposuit. Dioscorus fidem corrupit.* Quibus ex verbis quidam volunt Eusebium Dorylæi Episcopum, licèt hodiè non habeatur subscriptus, adfuisse primæ Synodo Ephesinæ. Ut ut sit, certum est eum non minùs Nestorianæ, quam Eutychianæ blasphemiæ fuisse adversum. Undè & Ægyptii, Dioscoro addictissimi, Episcopi fuere adstipulati: *Omnes sic credimus, sic sapit universus mundus.* Et hinc à gloriosis judicibus fuerunt meritò interrogati: *Qua ratione Eutychen, his contraria dicentem, in communionem suscepistis, Flavianum verò & Eusebium, his asos, deposuistis?*

Lecta fuit & devia interlocutio, qua Eustatius Berytensis Episcopus, laudatam Sancti Cyrilli Epistolam, prædicatasque ab illa duas Domini naturas ex aliis ejusdem Epistolis conatus ad Eutychetis deliria detorquere, dixerat: *Non oportet intelligere duas naturas, sed unam Dei verbi incarnatam.* Ad quæ Orientales Episcopi exclamarunt: *Ista Eutyches dicit, hæc Dioscorus dicit.* Reposuit verò Dioscorus: *Neque confusionem dicimus, neque divisionem, neque conversionem.* Confusionis dogma Eutyches ab Apollinario, Apollinarius acceperat ab Arianis, quorum sensum eleganter & lucidè exponit Phœbadius, Agennensis in Gallia Episcopus, in virorum illustrium catalogo per Sanctum Hieronymum laudatus: *Duplicem* Christi Domini naturam sive *statum, non conjunctum, sed confusum vultis videri, ut etiam unius vestrum, id est, Potami Epistola, quæ ad* Orien-

Orientem & Occidentem transmissa est, quæ asserit carne & spiritu coagulatis per sanguinem Mariæ, & in unum corpus redactis, passibilem Deum factum. Hoc ideo, ne quis illum ex eo crederet, quem impassibilem satis constat. Fecistis igitur de Spiritu Dei & carne hominis nescio quid tertium; Quia nec verè etiam Deus est, si verbum esse desiit, caro enim factus; neque verè homo, quia non propriè caro. Fuit enim verbum. Ac sic ex utroque jam neutrum. Ab erubescenda impietate purgat se Dioscorus, ajens à se quidem negari duas naturas, & adseri unicam, at Dei Verbi incarnatam, ideòque sine errore & periculo confusionis.

Et reverà hæc propositio *Christus est una natura Dei verbi incarnata*, habet sensum sanum, à confusionis blasphemia purum, expositum largè à quinta Synodo. An illum Dioscorus in mente gesserit noluit Synodus disquirere: Confusionem ab illo adseri suadebat præsumptio juris & de jure. At verò de Eustatio Berytensi Episcopo, viro insigniter usque huc orthodoxo, gloriosi judices sunt interlocuti: *Dicat sancta Synodus, si canonicis Epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, quæ in Synodo publicatæ & hic lectæ sunt, consonat interlocutio Eustatii reverendissimi Episcopi.* Et antequam Synodus responderet, Eustatius in medium prodiens, & librum gestans dixit: *Si malè dixi, ecce codex. Liber Cyrilli anathematizetur, & anathematizer.* Produxit Sancti Cyrilli ad Acacium Melitinæ Metropolitam, ad Valerianum Metropolitam Iconiensem, ad Successum Dio-Cæsareensem in Isauria Episcopum, & ad Eulogium Presbyterum Constantinopolitanum litteras, in quibus propositioni isti sese tenaciter affixum ostendit, ipsamque liberam ab omni Apollinaristicæ confusionis adsertione, immò & suspicione. Hanc propositionem, *Christus post adunationem est duæ naturæ*, videtur Orientalibus solo dispensatorio ineundæ pacis amore ac necessitate indulsisse. Et hinc labendi ansam sumpsit in Ephesino latrocinio Eustatius, & ad nostram Synodum perrexit: *Qui dicit unam naturam ad negationem carnis Christi, quæ & consubstantialis est nobis, anathema sit; & qui dicit duas naturas ad divisionem filii Dei, anathema sit. Et pro Beato Flaviano dicere volo. Ipsa verba accepit Beatus Flavianus, & porrexit piissimo Imperatori, & jubete recitari manum ipsius, ut dicat universa Synodus, quia justè suscepta est.* Orthodoxam professionem probavit omnis Synodus; at gloriosi Judices addiderunt: *Cur ergo Flavianum beatæ memoriæ deposuisti?* Etenim Orientalis in prima Phænicia Episcopus erat Eustatius, ideòque duarum in Domino naturarum professionem, per Antecessores suos à Sancto Cyrillo exactam, non potuerat sine speciali crimine damnare. Hinc humiliter reposuit: *Erravi.*

Ventum est ad Sancti Flaviani de recitatis Sancti Cyrilli Epistolis judicium, quo duas in Domino naturas & ipse fuerat professus, & gloriosi Judices sunt interlocuti: *Quod dicunt reverendissimi Episcopi? Itanè exponens fidem sanctæ memoriæ Flavianus orthodoxam & catholicam religionem salvavit, an erravit in ea?* Hæc est enim professio, cujus causa illum uti hæreticum Nestorianum damnavit latrocinium Ephesinum. Respondit verò Sanctus Paschasinus, Romanæ Ecclesiæ Vicarius & Legatus: *Sanctè, & integrè, & catholicè exposuit beatæ recordationis Flavianus. Siquidem ejus fidei expositio cùm beatissimi atque Apostolici viri Papæ Romani Epistola concordat.* Et ejus collega Lucentius Episcopus Esculanus: *Quoniam sanctæ memoriæ Flaviani fides concordat cum Apostolica sede & Patrum traditione, sententiam, qua illum ab hæreticis constat esse damnatum, in eos retorqueri à sancta Synodo necesse est.* Quod ipsum censuerunt Anatolius Constantinopolitanus, Maximus Antiochenus, Thalassius Cæsareensis, Eusebius Ancyranus, Eustatius Berytensis, Juvenalis Hierosolymæ, Petrus Corinthiorum, Quintilius Heracleensis, Zozon Philippensis, & alii longè plures Episcopi, transeuntes ad alteram, in qua Orientales Dioscoro adversi stabant, Synodi partem, postulantes tamen Sancti Flaviani professionem plenam ad fidem usque legi. Juvenalis erat Orientalis Episcopus: Cur ergo in alia à Collegis parte stabat? Quod ab Antiochena sede se separasset, & à suis Antecessoribus erectum Hierosolymæ schismaticum Patriarchatum omni conatu manuteneret. Invaserat duas Phœnicias: Hinc illi Eustatius Berytensis adhærebat. Ita ergo insigniter deficere cœpit Dioscori factio, in quam Episcopi Orientales exclamarunt: *Martyr Flavianus fidem benè exposuit.* At Dioscorus intercessit: *Legantur reliqua ejus verba, & sic respondebo. In sequentibus enim invenitur se impugnans, & dicens post adunationem duas naturas. Manifestè ideò damnatus est. Ego autem testimonia habeo sanctorum Patrum, Athanasii, Gregorii, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere duas naturas post adunationem, sed unam naturam Dei Verbi incarnatam. Ego cum Patribus ejicior. Ego defendo Patrum dogmata, non transgredior in aliquo. Et horum testimonia non simpliciter, neque transitoriè, sed in libris habeo: Ut verò omnes petierunt, & ego rogo reliqua recitari.*

Propositionem istam, *Christus est una natura Dei Verbi incarnata*, fuisse in Ecclesias à Sancto Athanasio inductam insinuat etiam Ferrandus Ecclesiæ Carthaginensis Diaconus, in litteris ad Anatolium Romanæ Ecclesiæ Diaconum, ajens inductā adversùm Arianos, suo autem tempore propter Eutychianos fuisse suspectam. (Epist. 1. Col. 7.) Sancti Athanasii locum ex oratione de Domini Incarnatione adducit in libro de Sectis Leontius Scholasticus Byzantinus (Cap. 8.): *Eumdem esse Dei Filium ratione Spiritus, & hominis Filium ratione carnis. Non duas naturas unum illum Filium, quarum una sit adoranda, non adoranda sit altera, sed unam naturam Dei Sermonis incarnatam.* At ipse constanter adserit verba ista in Athanasio non reperiri. *Cùm*, inquit, *interrogantur* Acephali, propositionis istius acerrimi quasi ex Sancto Athanasio defensores. *Ubi dictum hoc exstet, nec ejus ostendendi copiam habent, in arctum coacti, pusillam quamdam orationem proferunt quasi duorum foliorum, in qua hoc dictum legitur. At notum est universis, omnia Sancti Athanasii opera valdè magna esse.* Pusilla ista duorum foliorum oratio videtur esse oratio de Domini Incarnatione adversùs Paulum Samosatensem, in qua voces istæ reverà non reperiuntur. Pergit Leontius: *Primus inter orthodoxos Cyrillus protulit verbum*

bum istud. Inter orthodoxos dicimus, quoniam sæpius hoc Apollinaris reprobat, undè factum est ut Sanctus Cyrillus pro Apollinarista sit habitus ab Orientalibus, cùm talis non esset. Quid autem ad hoc respondemus, quod Beatum Cyrillum producunt citantem hoc Dictum in libro adversùs Theodorum Mopsuestenum, *quasi profectum ab Athanasio? Nimirùm dicimus reapsè quidem illud in Beati Cyrilli contra Theodorum invectivis legi, sed mendum esse priscum. Dioscorus enim successor Beati Cyrilli factus, cùm ejus opera reperisset, fortè non veritus est inserere nonnulla, quæ ipsi libitum fuit. Neque verò conjecturis non modò niti, quod Beatus Cyrillus illud contra Theodorum non produxerit, ex eo quoque manifestum est. Nam Theodoretus, qui Theodorum defendebat, universas auctoritates refutans, quascumque Sanctus Cyrillus contra Theodorum de sanctis Patribus protulerat, nunquam hujus dicti meminit. At enim isti referunt à Theodoreto callidè omissum: Quod enim adversùs eam auctoritatem oculis adspicere non posset, ut admodùm planam, & apertam, idcircò sponte ab ipso prætermissam. Respondemus tantùm abesse, ut eam Theodoretus ibi positam præterire voluerit, ut cùm Beatus ille Cyrillus alibi dixisset* UNAM NATURAM DEI SERMONIS INCARNATAM, *Si quidem scivisset Theodoretus id verbum, quod apud Cyrillum exstat, ex Sancto Athanasio citatum, nequaquam adeò temerè*
Cap. 10. *dicturus fuerit:* QUIS TIBI PATRUM DIXIT UNAM NATURAM DEI SERMONIS INCARNATAM? Addit Liberatus Carthaginensis memoratas in Theodorum invectivas non esse Sancti Cyrilli, sed sub ejus nomine fictas. Quocircà videtur Dioscorus eadem hìc audacia pro Dicto illo adduxisse Sanctum Athana-
L.3.c.11. sium, qua illius nomen nuper intruserat in dictas invectivas. Etiam in libris de orthodoxa fide Sanctus Joannes Damascenus Dictum istud, non Sancto Athanasio, sed soli Sancto Cyrillo adsignat, dicens in illo vocem, *Natura*, quandoque pro persona ab eodem usurpari. Et in tractatu de composita Domini natura ait illud quidem adscribi & Sancto Athanasio, sed per Acephalos. Res incerta est, etiam superiùs discussa. Ut ut sit, voces istas, quod ab Eutychete & Dioscoro in palmare erroris fundamentum adsumerentur, Synodus nostra noluit canonizare. Laudatus Ferrandus uti proscriptas tractavit. Ejus legitimum sensum eleganter exponit in libro de Domini Incarnatione, exstante in tomo undecimo Bibliothecæ Patrum, Theodorus Monachus & Presbyter Rhaitensis.

Reliquorum Actorum lectio Æetherici Smyrnensis Episcopi, suum in Sancti Flaviani Synodo dictum suffragium prævaricati in Ephesino latrocinio, lapsum suprà abundè expositum aperuit, nec non hanc Longini Chersonensis Episcopi interlocutionem in laudata Synodo: *Post inhumanationem ex duabus naturis adoro Divinitatem unigeniti filii Dei.* De qua Dioscorus. *Ex duabus suscipio, duas non suscipio.* Et rursùm, agens adversùs interlocutionem Juliani Episcopi Coensis: *Post unionem non sunt duæ naturæ.* Inter hasce propositiones, *Christus est in duabus naturis*, &c, *Christus est ex duabus naturis*, Apollinaristæ posuerunt grande discrimen. Eum esse ex duabus naturis, verùm in unam compositam mixtis & confusis, fatebantur; esse in duabus, integritatem ac plenitudinem suam sine mixtione aut confusione retinentibus, pernegabant. Quod discrimen etiam in palmare erroris sui fulcrum adsumpsit, ut ipse Eutyches, ità omnis post præsentem Synodum factio Eutychiana. Quantas, & quales ex voculis, *Ex*, &, *In*, turbas adversùs Juvenalem Hierosolymæ Episcopum ex Synodo nostra reducem, & adversùs omnem Palæstinæ Ecclesiam excitarit Pseudo-Monachus Theodosius, refert in historia sua Evagrius Epiphaniensis. Hinc dixit etiam Dioscorus, *Ex duabus suscipio, duas non suscipio.* Hinc item istas licet sano sensu orthodoxas, cum illis identicas, & ab Ecclesiæ Patribus usitatas voces canonizare noluit nostra Synodus: Noluit Eutychianistis dare fomentum ullum, aut fucum fomenti. Rem insigniter narrat Leontius Byzantinus. *Alterum* Acephalorum adversùs Synodum Chalcedonensem *dubium est, cur ipsa definitionem illam repudiarit, qua continebatur verbum illud,* EX DUABUS NATURIS, *cùm tamen sanctus ille vir Cyrillus sursùm deorsùmque,* DUABUS EX NATURIS *dicat. Ad hoc respondemus non rejectam fuisse propterea, quod ista verba contineret,* EX DUABUS NATURIS, *hæc enim & nos admittimus, & ipsi Hæsitantes, & Eutyches, sed quod esset imperfecta. Nullam enim refutationem dogmatum Eutychis habebat, sed id solum complectebatur, quod communiter utrisque probatur. Tantùm verò abest, ut restiterit illis verbis,* EX DUABUS NATURIS, *ut in secunda definitione ubique refutans Eutychen, nusquam mentionem fecerit hujus loquendi formulæ,* EX DUABUS NATURIS, *quasi scilicet eam admitteret.* Multi putant fuisse admissam. Cum clamore & impetu dixit ista Dioscorus, adjungens: *Cogor impudenter agere, de anima est mihi Sermo.* Ejus impudentiam Sanctus Paschasinus compressit.

Ad lectam Eudoxii apud Bosphorum Episcopi professionem, *Deus Verbum hominem perfectum adsumpsit*, intercessit Eustatius Episcopus Berytensis: *Hominem non adsumpsit, sed homo factus est, carnem autem adsumpsit.* Verùm sine firma ratione. Etenim Eudoxii phrasin usurpant & Græci & Latini Patres frequentissimè, nominatim Sanctus Augustinus, ex quo cantat in dies Latina Ecclesia: *Tu ad liberandum suscepturus hominem non horruisti Virginis uterum.* Ante Nestorii præsertim, vocibus illis pessimè abusi, tempora fuisse Patres ita locutos rectè advertit Facundus Episcopus Hermianensis. Nostræ Syno- L. 9. c. 5.
di tempore ex Nestorio suspectæ erant, ac indè Eustatius sumpsit intercedendi fundamentum.

Etiam adversùs lectam in Sancti Flaviani Synodo Eutychetis professionem, *Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post verò Unam naturam confiteor*, nec non & adversùs datam vocibus illis à Dioscoro in Ephesino latrocinio approbationem, *Consentimus hic & nos omnes*, intercesserunt Episcopi Orientales: *Ista nemo dixit. Anathema ei qui dixit ista. Homicida dixit: Ægyptii dixerunt hæc. Ista Pharaonis sunt.* Agunt præsertim in voces, *Unam naturam confiteor.* Et in voces, *Ante adunatio-*

nem. Eas enim, uti graviter Origenem fætentes, culpavit etiam in dogmaticis ad Sanctum Flavianum litteris Sanctus Pontifex Leo Magnus. Prædicari volunt duas in Domino naturas, de quibus tamen rectè monuit Eustatius Berytensis: *Et intentio piissimi Imperatoris, & intentio piissimæ Augustæ, & intentio vestra vult unire Ecclesias. Ergò, ne postquam hinc fuerimus digressi, incipiant aliqui dicere, Quoniam docuerunt duas naturas dicere post adunationem divisas*. Ubi Eustatius omninò prophetavit. Etenim duarum naturarum adsertio fuit palmaria adversùs præsentem Synodum calumnia Eutychianistarum, delirantium duas naturas stare non posse sine duabus personis, & naturali secundùm hypostasin unioni repugnare. At rectè reposuit Basilius Episcopus Seleuciensis: *Cognoscimus duas naturas, non dividimus; neque divisas, neque confusas dicimus*. Etenim non naturarum diversitas, sed divisio inducit pluralitatem personarum.

Lectus est ejusdem Basilii apud Ephesum lapsus, & orthodoxi apud Constantinopolim dati suffragii palinodia, ubi aliud ille nescit, quam allegare metum ex Dioscori violentiis, & veniam precari. Et roganti Dioscoro, *Ego te coegi*, reddidit: *In tale nos homicidium tu compulisti per manus multitudinis post damnationem Beatissimi Flaviani. Conjicite, quantam tunc intulit violentiam, omnium rerum potestatem adeptus & judicii, cùm etiam & nunc perturbet Concilium. Sex illi* conspiratores Episcopi *tantùm relicti sunt, & omnes nos conturbat*. Ex quo liquet Dioscorum fuisse insigniter turbulentum.

Sub noctis tandem exordium accensis cereis, lecta fuit latrocinalis in Sanctum Flavianum sententia, in quam Episcopi Orientales exclamarunt: *Anathema Dioscoro. Hac hora damnavit* Sanctum Flavianum, *hac hora damnetur. Sancte Domine tu illum vindica. Catholice Imperator tu illum vindica. Leoni multos annos. Patriarchæ multos annos*. Hæc est prima apud generales Synodos memoria vocis, *Patriarcha*; prima ejus acceptio pro illis Episcoporum Primatibus, quos jam passim vocamus Patriarchas. Dico, *In Synodis generalibus*: Falluntur, qui eam putant non esse an-
Epist. 29. tiquiorem. Etenim in litteris ante Synodum no-
Epist. 50. stram exstantibus scribit ad Valentinianum tertium Augustus Theodosius: *Leo reverendissimus Patriarcha*. Quod ipsum repetit in litteris ad Gallam Placidiam Augustam. Eodem titulo Xixtum secundum Pontificem insignit in sermone de Sancto Laurentio Sanctus Maximus Episco-
Cap. 8. pus Taurinensis. Et in litteris ad Servianum Consulem, exstantibus apud Flavium Vopiscum in vita Saturnini Tyranni, Adrianus Augustus memorat Christianorum in Ægypto Presbyteros, Episcopos, & Patriarcham, utique Alexandrinum. Non video, cur à Domino Petro de Marca persuadeat Adrianum loqui de Patriarchis Judæorum. Attamen videtur vox à Synagoga venisse ad Ecclesiam. Etenim in primo ad Ruffi-
Cap. 3. num libro scribit Sanctus Hieronymus: *Origenes* Hebræorum *Patriarcham Hullum, qui temporibus ejus fuit, nominat*. Et in litteris ad Pamachium
Epist. 101. agit de Gamaliele Patriarcha, homine tantæ auctoritatis, ut contra Hesychium, virum sub Theodosio Augusto Consularem, gravissimas exercuerit inimicitias. Et hæc Esajæ Prophetæ verba. *Effæminati dominabuntur eis*, hunc in modum interpretatur: *Consideremus Patriarchas Hebræorum, effæminatos ac deliciis affluentes, & impletam esse prophetiam cernemus*. Patriarchas istos fuisse supremos spectantium ad religionem quæstionum judices, liquet ex lege Arcadii & Honorii Augustorum ad Eutychianum Prætorio Præfectum, exstante in Codice Theodosiano. Eorumdem dignitatem & potestatem variis ibi- L. 2. tit. 1. c. 10.
dem legibus firmant etiam Constantinus, Con- L. 16. tit. 8. c. 1. 2. 11. 13. 15. 29.
stantius, Valentinianus, ac Theodosius Augusti. Erant apud eos personæ spectabiles atque illustres. Verùm in suo Codice Justinianus ipsorum non meminit, quod nempe grandi illo titulo, ad supremos Christianorum Episcopos privativè translato, essent penitùs exuti. Paulatim & successivè id fuit factum.

Posteriora sæcula titulum istum ad quosdam etiam Metropolitas & Primates extenderunt. Etenim circa Sancti Gregorii Magni tempora Metropolitanus Aquilejensis, quod Histrii schismatis, tria Capitula adversùs quintam Synodum & Romanam Ecclesiam defendentis, caput esset, à suis asseclis vocari cœpit Patriarcha. Et hi sunt veri natales istius Patriarchatus. Ad eadem tempora Synodus secunda Matisconensis in sua præfatione Priscum Lugdunensium Metropolitam vocat Episcopum Patriarcham. Etiam Sanctum Nicetium, ejusdem civitatis Episcopum, ità vocat Sanctus Gregorius Turonen-
sis. Et ad Rudolfum Bituricensium Metropoli- L. 5. c. 21.
tam scribit Nicolaus primus Pontifex: *Qui ad te, quasi ad Patriarcham suum, provocaverint*. Ep. 39. c. 2.
Rerum Anglicarum Ecclesiastici Scriptores eumdem titulum frequenter attribuunt suo Primati Cantuariensi. Etiam apud Petrum Blesensem legimus, quod Henricus secundus Anglorum Rex Sanctum Thomam Cantuariensem, dummodò ad pacificandum regnum isti Episcopatui cederet, paratus esset transferre *ad eminentiam majoris Patriarchatus*, id est, ad digniorem sedem Metropolitanam. Etiam in hac nostra Synodo gloriosi judices omnem Metropolitam disertè vocant Patriarcham. Et secundo Canone Constantinopolitano, Patriarchis & autocephalis Primatibus suas diœceses distribuente, dicit generaliter Socrates: *Patriarchas constituit*. At impropria est ista vocis acceptio. Etenim solos tres, Romanum, Alexandrinum, & Antiochenum, pro veris Patriarchis semper habuit Ecclesia, quibus postmodùm Constantinopolitanus & Hierosolymitanus per rapinam & malas artes accesserunt. Reliquos omnes majores Episcopos solo Metropolitæ, Archi-Episcopi, aut Primatis titulo jam pridem insignimus. Romanus tamen, uti & Alexandrinus, Papa intitulari semper maluit quam Patriarcha, de cujus nominis origine & dignitate est alibi opportunè dicendum.

Post lecta alia latrocinalia Acta gloriosissimi judices sunt tandem interlocuti: *De recta quidem & catholica fide perfectiùs sequenti die, conveniente Concilio, diligentiorem examinationem fieri oportere perspicimus. Quoniam verò Flavianus religiosæ me-*

memoriæ, & Eusebius reverendissimus Episcopus, ex Gestorum & cognitionum scrutatione, & ipsa voce quorumdam, qui tunc Synodo præfuerunt, confitentium se errasse, & frustra eos damnasse, quia nihil circa fidem monstrantur errasse, ostenduntur injustè depositi, videtur nobis justum esse, si placuerit Divinissimo & piissimo Domino nostro, eidem pœnę Dioscorum reverendissimum Episcopum Alexandriæ, Juvenalem Episcopum Hierosolymorum, Thalassium Episcopum Cæsareæ Cappadociæ, Eusebium Episcopum Ancyræ, Eustatium Episcopum Beryti, & Basilium Episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui tunc potestatem & principatum Synodi tenuerunt, subjacere, & à sancto Concilio secundùm regulas ab Episcopali dignitate fieri alienos, omnibus quæ consequenter acta sunt ad sacrum Apicem referendis. Et Orientales cum sibi adhærentibus Episcopi acclamarunt: *Hoc justum judicium. Dioscorum Christus deposuit. Homicidam Christus deposuit. Martyres Deus vindicavit.* Et Episcopi Illyriciani: *Omnes erravimus, omnes veniam mereamur.* Spectabant illi ad Romanum Patriarchatum, ideòque Sancti Leonis de Sancto Flaviano & profano Eutychete judicium prævaricati, singularis veniæ gratia babebant opus. Porrò gloriosissimi judices memoratos Episcopos non deposuere, sed dumtaxat judicarunt deponi per Synodum dignos.

Et perrexerunt: *Unusquisque reverendissimorum Episcoporum præsentis sancti Concilii, quomodò credat, in scriptis sine ullo metu, Dei timorem ante suos oculos ponens, exponere festinet, cognoscens quoniam Divinissimus Dominus noster secundùm expositionem in Nicæa congregatorum trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, & secundùm expositionem, qui post eos fuerunt, centum quinquaginta, & secundùm canonicas Epistolas & expositiones sanctorum Patrum, Gregorii, Basilii, Athanasii, Hilarii, Ambrosii, & Cyrilli duas canonicas Epistolas in Ephesina prima Synodo publicatas & confirmatas, credit, nullo modo ab earum fide recedens. Etenim reverendissimus Archi-Episcopus senioris urbis Romæ Leo adversùs infidelem & contrariam catholicæ religioni emergentem dubitationem visus est ad reverendæ memoriæ Flavianum misisse Epistolam.* Hac in Epistola sese à sanctorum Patrum confessione non recessisse profitebatur, eam permiserat à Synodo discuti, & cum sanctorum Patrum Scriptis conferri, ac tum ex ipsa Eutychianas lites definiri mandarat Sanctus Leo, ideòque gloriosi judices designant sanctos Patres, eum quorum Scriptis oporteat fieri collationem. Designant non Nicænum tantummodò Symbolum, sed & Constantinopolitanum: Adversùs Apollinaristicas Eutychetis nugas, Symbolum istud variè infamantes. Secunda Sancti Cyrilli ad Ephesinam Synodum lecta, & per ipsam confirmata Epistola est Epistola duodecim Capitulorum, ideòque & illam uti authenticam gloriosi judices habuere. Usque ad accensos cereos, seu ultimam vesperam Actio duravit.

ACTIO II.

AD secundam Actionem, factam sexto Idus Octobres, loqui cœperunt gloriosissimi judices, rogantes à Sancti Flaviani & Eusebii Dorylæensis, quos crudeliter & latrocinaliter damnatos jam abundè constabat, causa procedi ad discutiendas controversæ fidei quæstiones, *pro quibus & maximè Concilium factum erat*, idque sine *timore, gratia, inimicitia*, & addentes: *Scire vos volumus, quia tam Divinissimus orbis terræ Dominus, quam nos catholicam fidem à trecentis decem & octo Patribus, & à sanctis centum & quinquaginta, nec non à cæteris sanctissimis & gloriosissimis Patribus traditam custodimus, & secundùm ipsam credimus.* Symbolum Constantinopolitanum, uti unum è fidei fundamentis denuò profitentur. Et Episcopi omnes acclamarunt: *Expositionem alteram nullus facit. Neque tentamus, neque audemus exponere. Docuerunt enim Patres, & in Scriptis custodiuntur quæ ab eis sunt exposita, & citrà ea dicere non possumus.* Addit Cecropius Sebastopolitanus in prima Armenia Episcopus: *Emerserunt quæ ad Eutychen pertinebant, & super iis forma data est à sanctissimo Archi-Episcopo Romanæ urbis, & sequimur eum, & Epistolæ ejus omnes subscripsimus.* Et Episcopi omnes: *Ista omnes dicimus.* Exponit Theodoretus Cyrensis Episcopus in litteris ad Sanctum Papam Leonem: *Incidimus in illa, quæ de Salvatoris Deique nostri Incarnatione Sanctitas vestra scripsit, & admirati sumus exactam operis diligentiam.* Opus istud, uti Apostolico charactere plenum, insigniter laudat. Epist. 11.
Est dogmatica ejus ad Sanctum Flavianum Epistola, in Ephesino latrocinio per Dioscorum suppressa. Post latrocinium missa est à Pontifice per omnes Orientis Ecclesias, & ante præsentem Synodum ab omnibus Episcopis subscribi jussa. Et omnes germanè orthodoxi subscripsere: Tanta semper apud cunctas, etiam Orientales, Ecclesias fuit auctoritas sedis ac definitionis Romanæ.

Perrexerunt gloriosi judices: *Si placet Reverentiæ vestræ, sanctissimi Patriarchæ*, id est, Metropolitæ, *singularum Provinciarum eligentes singulos aut binos suæ propriæ quisque Provinciæ, in medio transeuntes, & communiter de fide tractantes, quæ complacita fuerint, omnibus manifesta constituant, quatenùs si, ut optamus, omnes consenserint, solvatur omnis ambiguitas, sin verò aliqui contraria, quod non putamus, sapuerint, ità fiet, ut eorum voluntates manifestæ constituantur.* Episcopi reposuerunt: *In Scriptis expositionem non facimus; Regula est quæ prædicat sufficere quæ sunt exposita. Regula vult aliam expositionem non fieri. Ea quæ Patrum sunt teneantur.* Nullum adversùs Nestorii nugas Decretum scripserat, sed eas Nicæno Symbolo adversari sola viva voce ostenderat Ephesina Synodus, ipsum denuò, uti trophæum omnium hæresium abundè profligatorium, confirmans, addensque Canonem de nullo ad ipsum faciendo vel unius vocis additamento. Et Valenti Augusto, roganti unicam voculam,

Con-

Consubstantiale, auferri de Nicæno Symbolo, atque ita Ecclesiarum fieri pacem[*], respondit apud Sanctum Gregorium Nyssenum in libris adversùs Eunomium Sanctus Basilius, fidei isti nihil posse demi vel addi, & vel de formulæ ipsius ordine mutando non posse cogitari. Qua lege ligari etiam generales Synodos existimatunt multi Episcopi: Existimarunt nullum posse deinceps scribi fidei Decretum seu definitionem, sed sola voce exponi posse laudatum Symbolum, & grassantibus erroribus monstrari adversum. At longè rectiùs in litteris ad Leonem Augustum, post Synodum præsentem exstantibus, Joannes Sebastenus Episcopus, primæ Armeniæ Metropolita: *Judicamus definitionem à sancto Chalcedonensi Concilio prolatam, non sicut fidei Symbolum, sed sicut definitionem esse positam ad peremptionem Nestorianæ vesaniæ*. Nostræ Synodi de fide Decretum eleganter ostendit non esse novum Symbolum, neque Nicæni Symboli additamentum, sed novam dumtaxàt adversùm novus hæreticos definitionem, ideòque ab Ephesini Canonis transgressu longissimè abesse: Quoniam laudatus Canon intra solum Symboli Nicæni seu Constantinopolitani corpus vetet inseri quodvis vel unius voculæ additamentum.

b. I.

Epist. 48.

Quam doctrinam intellexit etiam Florentius Sardensis Episcopus, Lydiæ Metropolita, respondens gloriosissimis judicibus: *Quoniam non est possibile subitò dictare de fide eos, qui docti sunt sequi Nicænam sanctam Synodum, & quæ in Epheso rectè & piè roborata est, secundùm fidem sanctorum Patrum Cyrilli & Celestini, & Epistolæ sanctissimi Leonis, precamur vestram Magnificentiam præstari nobis inducias, quatenùs cum decenti tractatu accedere ad veritatis causam possimus, quamvis in nostra persona, qui Epistolæ sanctissimi Leonis subscripsimus, non indigemus correctione*. Idem respondit Cecropius Sebastopolitanus Episcopus, & addidit: *Precamur ut ea, quæ sanctorum Patrum decem & octo sunt, & quæ sanctissimi Leonis, recitentur*. Placuit hoc gloriosis judicibus, atque ita ad ipsorum interlocutionem Eunomius Nicomediensis Episcopus, Bythiniæ Metropolita, ex codice recitavit Nicænum Symbolum, & omnes Episcopi acclamatunt: *Hæc Catholicorum fides. Huic omnes credimus. In hanc baptizati sumus. Beatus Cyrillus sic docuit. Papa Leo sic docuit, Papa Leo sic interpretatus est*.

Exindè Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus recitavit ex codice Symbolum Constantinopolitanum, & tursùm Episcopi acclamarunt: *Hæc omnium fides, hæc orthodoxorum fides. Omnes sic credimus*. Ità Symbolum istud adversùs Eutychetis calumnias canonizarunt. Notandum, quod non acclamarint: *In hoc baptizamus, in hoc baptizati sumus*. Nempe dudum etiam post Synodum Constantinopolitanam pleræque Orientales Ecclesiæ perstiterunt suis catechumenis tradere Symbolum Nicænum. Duravit usque ad tempora Petri Fullonis seu Cnaphei, Patriarchæ Antiocheni, à quo Symbolum Constantinopolitanum, in sola Dominica Parasceve cantari anteà consuetum, fuisse cantari jussum ad quodvis solenne Sacrificium, est alibi ostensum. Fuisse tunc Antiochiæ etiam catechumenis traditum docet Epistola sancti Papæ Felicis tertii ad dictum Fullonem. Adfirmat enim traditum fuisse illud Symbolum, in quo Dominum Jesum profitemur natum de Spiritu sancto ex Maria Virgine: Quæ verba palàm sunt in solo Constantinopolitano. Quem morem Ecclesiæ & diœcesi Constantinopolitanæ imposuit Timotheus Episcopus, Macedonii secundi successor, atque ita pedetentim receptus fuit ab omni fermè Ecclesia Orientali. Romana Ecclesia in Baptismo Apostolicum Symbolum semper retinuit, uti in quarto adversùm Eutycheten libro disertè testatur, qui post Synodum præsentem floruit, Sanctus Vigilius Episcopus Tridentinus. Etiam retinuit, ad Missarum solennia cantans Constantinopolitanum, Hispaniatum ecclesia. Liquet ex secunda Bracarensi Synodo, & Sancto Æthereo Uxamensi Episcopo in libris adversùs Elipandum Archi-Episcopum Toletanum. Errorem continent hæc verba Stephani Augustodunensis Episcopi in libro de Sacramento Altaris: *Damasus* Pontifex, CREDO IN UNUM DEUM, *ex Decreto Concilii Constantinopolitani post Evangelium cantari instituit*. Quem errorem ex Georgio Aristino secutus etiam est in Florentini Concilii adversùs Marcum Ephesinum Apologia Josephus Episcopus Methonensis.

Epist. 3.

Cap. I.

L. I. c. 910

P. 677.

Laudatus Archi-Diaconus Ætius etiam legit duas Sancti Cyrilli Epistolas: Alteram ad Nestorium, quæ est ad ipsum secunda, priori loco lecta in Ephesino Concilio: alteram Ecclesiarum pacificatricem ad Joannem Patriarcham Antiochenum. Magnis acclamationibus utramque Synodus honoravit. Quæstio est, cur & tertiam, quæ est duodecim Capitulorum, & cum qua per Ephesinam Synodum canonizata etiam conferri Sancti Leonis dogmaticam Epistolam jusserunt superiùs gloriosi judices, Sancti Cyrilli Epistolam præsens Synodus non curarit recitari? Episcopis Severianis, istud ipsum in Collatione Constantinopolitana postulantibus, respondit Hypatius Archi-Episcopus Ephesinus: *Si omnes formas & definitiones fidei in Epheso adversùs Nestorium facti Concilii suscepit & consignavit Chalcedonense Concilium, quemadmodùm hanc Epistolam habuit refellere? Sed quia adversùs Nestorii blasphemias, quæ duas naturas in duas personas & duas subsistentias dividunt, unam personam & unam subsistentiam volebant definire, illa autem Epistola duarum subsistentiarum intulit mentionem, propterea propriè ea nominare distulerunt, ut non inveniantur ante illi aut sibi esse contrarii*. Eutychianistis universam Ecclesiam Nestorianismi calumniantibus, adversùm quos congregati, nullam istius in se criminationis ansam præbere voluerunt Synodi nostræ Patres, proindèque istam Sancti Cyrilli Epistolam, cujus tertium Capitulum vocem *Subsistentia* pro natura accipit, atque ita duas in Domino subsistentias seu hypostases naturaliter uniri dicit, noluerunt sibi recitari, & expressim canonizari.

Dico, *Expressim*. Omninò enim receperunt & canonizarunt, adeò ut in Edicto, Rusticum & Sebastianum Romanæ Ecclesiæ Cardinales Dia-

Diaconos degradante, dicat Vigilius Pontifex: *Beatæ recordationis Cyrilli synodicam ad Nestorium cum duodecim Capitulis beata Chalcedonensis Synodus ad convincendas Nestorii vesanias in definitione fidei legitur posuisse*. Fidei definitio profitetur à se custodiri ordinem & omnes formulas, quæ de fide sunt apud Ephesum constitutæ, quas inter omninò est Epistola duodecim Capitulorum. Quam professionem suprà etiam laudavit, & nostram ex ipsa adsertionem firmavit Hypatius Ephesinus. Eadem fidei definitio infra expressim profitetur & canonizat uti congruenter habentes, non solas ejusdem Sancti Cyrilli ad Orientales, Joannem videlicèt Antiochiæ Patriarcham & ejus Synodum, litteras pacificatorias, sed & synodicas ad Nestorium Epistolas, utique eas ipsas, quas canonizavit prima Synodus Ephesina. Adfirmat esse validas ad Nestorii vesaniam convincendam: Et hinc Hypatii Ephesini adducta ratio videtur præsentem quæstionem non penitùs enodare. Quomodò enim ad Nestorii blasphemias convincendas valida & efficax Epistola possit eisdem blasphemiis præbere fomenta, & earumdem nos reddere suspectos?

Quare magis placet ratio insinuata per Theodoretum in litteris ad Domnum Antiochiæ Patriarcham, Epist. 111. profecturum ad Ephesinum latrocinium: *Nihil boni ex jactata* seu futura Ephesina *Synodo exspectare licet. Neque enim infitum iri duodecim* Cyrilli *Capitibus virus norunt, qui aliarum sunt diœceseon, sed ejus, qui illa scripsit, claritatem attendentes, nihil sinistrum suspicantur. Et qui ejus sedi successit, omnia, opinor, movet, ut altera Synodo illa confirmet. Qui enim pro imperio nuper illa scripsit, & iis, qui acquiescere his nollent, anathema dixit, quid præsidens Concilio non aget? At scito, Domine, neminem eorum, qui insitam in his hæresin norunt, adductum iri ut ea recipiat, quamvis duplo plures decernant. Jam siquidem, etiamsi plures temerè ista sanxissent, restitimus apud Ephesum, nec planè illi, qui hæc scripserat, communicavimus, quam iis, quæ exposueramus, adsentiens consonam his doctrinam accommodavit, nullam Capitum illorum faciens mentionem*. Adfirmat Capitula illa à sanctissimis & doctissimis Episcopis fuisse damnata, ex eis natam omnem Ephesinæ Synodi discordiam, & pergit: *Misi illorum, quæ pacificationis tempore* à Sancto Cyrillo *scripta sunt, exemplum, ut cognoscas nullam Capitulorum mentionem fecisse. Et quod oporteat illos, qui ad* secundam Ephesinam *Synodum proficiscuntur, ea quæ pacificationis tempore scripta sunt proferre, & apertè dicere quænam dissidium fecerint, & quo pacto divulsa coaluerint*. Cap. 6. Et in libro de Sectis Leontius Byzantinus: *Objiciunt* adversùs Synodum Chalcedonensem Acephali, *cur à Theodoreto non postularit, ut Scripta sua, quæ adversùs beati Cyrilli duodecim Capitula composuerat, anathematizaret. Respondemus ob id non tam accusandam Synodum, quam ipsum Cyrillum, hominem sanctum. Nam in communione cum Orientalibus & ipso Theodoreto constituta, non postulavit ab eo, ut anathemate Scripta sua, quæ contra duodecim Capitula facta fuerant, exsecraretur. Quod igitur ipse Cyrillus, vir sanctus, non fecit, ob ejus intermissionem an Synodus culpari meretur?* Quæ omnia latiùs narrat Vigilius Pontifex in suo de tribus Capitulis Constituto. Reverà omne Ephesini Concilii dissidium hæsit in duodecim Sancti Cyrilli Capitulis. Et quoniam Orientales Episcopos ab ipsis, uti Eunomii ac Apollinaris lepram continentibus, vidit ille pertinaciter aversos, suæ famæ & gloriæ communem Ecclesiæ pacem prætulit, & inita pace de fide orthodoxa ac Ephesini Concilii Actis cum Joanne Antiochiæ Patriarcha & ejus Synodo, Capitula probari non exegit, nec Theodoreti & aliorum Orientalium Episcoporum in illa calumnias recantari. Eos de Christiana fide rectum, de se ac suis Capitulis dumtaxàt pravum sentire vidit, atque ita & hæc & semetipsum communi Christianæ quietis bono dispensatoriè immolavit. Quæ omnia pacificationis Acta & Theodosius Augustus & Xixtus tertius Pontifex confirmarunt, & cuncti Orientales in suis archivis studiosissimè custodierunt. Verùm Sancti Cyrilli successor Dioscorus, habens digitos patris sui dorso grossiores, transactæ paci addi voluit expressam Capitulorum approbationem, cunctis eam refutantibus dicens anathema. Et palmaris ejus in Ephesino latrocinio scopus fuit Capitula ista, & sub eorum fuco Eutychianam hæresin stabilire, & tam hujus quam illorum refutatores perstringere pari damnationis sententia: Quod & omninò fecit. Nam Domnum Antiochiæ Patriarcham, omnibus ejus facinoribus ex metu cooperatum, postmodùm degradavit ea unica de causa, quod Capitula, utique ex Theodoreti & totius suæ Synodi suasu, etiam Ephesi impugnasset. Porrò Orientalium Episcoporum in Capitula odium etiam nostræ Synodi tempore perseverabat: Hinc illa dispensatoriam Sancti Cyrilli gratiam in ipsos exercendam duxit, & ab expressa Capitulorum confirmatione abstinendum. Et hæc est causa, cur Sanctus Gennadius Constantinopolitanus, aliique doctissimi & sanctissimi Episcopi Capitula etiam post Synodum nostram perseverarint criminari: Criminari, non Sancti Cyrilli, de quo censebant optimè, sed Apollinarii & Eutychetis sensum, à quo existimabant istas loquendi formulas non posse purgari.

Post hæc Beronicianus sacri Consistorii Secretarius ex codice sibi per Ætium Archi-Diaconum porrecto recitavit dogmaticam Sancti Leonis Papæ ad Sanctum Flavianum & Ephesinum latrocinium Epistolam, quam recitandam Dioscorus septies pejerarat. Epistolæ laudes suo loco adduxi, & addo ex Prato spirituali Sancti Sophronii Patriarchæ Hierosolymitani: Cap. 147. *Habetur scriptum in Ecclesia Romana de sanctissimo Leone Pontifice, quod cùm scripsisset Epistolam ad Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum contra impios Eutychen & Nestorium, posuerit eam supra tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus, ac vigiliis, & jejuniis vacans oraverit ipsum summum Apostolum, dicens: Si quid ut homo vel minùs cautè posui, vel etiam omisi, Tu cui à Domino Deo Salvatore nostro Jesu Christo & fides hæc & Ecclesia commissa est, emenda. Post quadraginta verò dies apparuit ei Apostolus oranti, & dixit ei? Legi & emendavi. Sumensque Epistolam de sepulchro beati Petri, aperuit eam,*

eam, & invenit Apostolica manu emendatam. Ita à Sancto Gregorio Magno, Romanæ Ecclesiæ adhuc Cardinali Diacono, & Apocrisario apud Tiberium Augustum, fuisse relatum Sancto Eulogio Patriarchæ Alexandrino, tunc adhuc monacho & Abbati, testatur Sophronius, additque insignem & authenticam visionem, qua Theodoretus, ex Sancti Eulogii Secretario Darnensis in Lybia Episcopus, laudatum Pontificem Leo-
cap. 148. nem vidit agentem solennes gratias laudato Eulogio ob laudatæ Epistolæ adversùm Nestorianos & Eutychianistas strennam defensionem.

Et tunc quidam existimant factum, quod ad Cresconium & Germanum, Anastasii secundi Pontificis apud Anastasium Augustum pro exstinguendo Acaciano schismate legatos, questi fuerunt Dioscorus Presbyter & Chæremon Lector, Ecclesiæ Alexandrinæ in Regia civitate Apocrisarii: *Eutychete impiissimo contra fidem, quæ à beatissimis Apostolis prædicata est, sentiente & docere tentante, contigit per idem tempus Sedis Apostolicæ Præsulem tunc Leonem litteras ad Chalcedonense Concilium destinare, quarum fuere interpretes hi, qui cum Theodoreto Cyrorum civitatis Episcopo tunc fuerant Nestorianæ hæresis sectatores: Et contra eam fidem, quæ à venerabilibus trecentis decem & octo Patribus est edita suprà memoratæ litteræ probantur existere. Et non parvas occasiones his, qui ejusdem nefandissimi Nestorii blasphemias vindicant, præstiterunt, ita ut licentius adseverent eumdem Nestorium minimè perversa sensisse. His igitur causis Deo amabilis populus noster offensus est, & de græca translatione arbitratus in latino quoque sermone eundem sensum contineri, ac sese ab unitate Romanæ divisit Ecclesiæ. Nec non etiam Romanus Antistes, existimans nos contra eam fidem, quæ tradita est à beatissimis Apostolis, conspirasse, à nostra se communione suspendit*. Græcam laudatæ Epistolæ translationem fuisse de Nestorio vitiatam, ac exindè turbatam Ecclesiam Alexandrinam, est omninò verum. Liquet ex litteris Sancti Leonis Papæ ad
Epist. 69 Marcianum Augustum: *Quia quorumdam hæreticorum versuta nequitia, ad conturbandam aliorum simplicitatem, Epistolam meam, quam ad beatæ memoriæ Flavianum dedi, falsasse perhibetur, ut commutatis quibusdam litteris vel syllabis receptorem me Nestoriani erroris assereret, obsecro venerabilem Clementiam vestram, ut eamdem Epistolam per venerabilem fratrem meum Julianum* Coensem *Episcopum, vel eos, quos idoneos ad hoc opus Pietas vestra delegerit, in græcum sermonem jubeatis integrè, diligenterque translatam, per idoneum latorem sub vestri signaculi impressione deferri, tradendam judicibus Alexandrinis, qui eam Clero & plebi ipsius civitatis faciant recitari, ut agnoscant se fallacium hominum fraude ulteriùs decipi non debere, & probentur Apostolicæ Sedis synceri esse discipuli, apud quam nec Eutyches nec Nestorius ullum obtinent locum: Quia sicut alios hæreticos, ita & istos Ecclesia universalis damnavit*. Quod vitiatio ista facta fuerit in Chalcedonensi Concilio, & vitiata Epistola ad Patres recitata, nunquam credidero: Etenim Sanctus Paschasinus, Romanæ Ecclesiæ Legatus, græci sermonis erat plenè peritus. Aderat etiam Julianus Episcopus Coensis. Et inter Græcorum Episcopos erant plurimi doctissimi ac sanctissimi, ejusmodi strophas nequaquam permissuri. Nec factam credidero per Theodoretum: Vir iste doctus & sanctus fuit dudum quasi caper emissarius, in quem Eutychianistæ cunctas suas criminationes, & cuncta Nestorianorum facinora ex odio congessere. Absit, ut illum Sanctus Leo vocet hæreticum, fallacem, simplicis populi seductorem. Adducta ejus ad Martianum Augustum Epistola data fuit quinto idus Martias, Ætio & Studio Consulibus, anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quarto, qui est tertius post præsentem Synodum: Adfirmat vitiationem tunc fuisse recentem. Factam existimo post confirmatum à Romana Ecclesia in cathedra Alexandrina Sanctum Proterium à degradati & relegati Dioscori turbulentissimis Sequacibus desperantibus de ejusdem Dioscori restitutione, ideòque & Leonem Pontificem & nostram Synodum de Nestoriana lue incipientibus palàm calumniari.

Ex eodem codice laudatus Beronicianus legit varia Sancti Hilarii Pictaviensis, Sancti Gregorii Nazianzeni, Sancti Ambrosii, Sancti Joannis Chrysostomi, Sancti Augustini, & Sancti Cyrilli Alexandrini loca, dogmaticam Sancti Leonis Epistolam confirmantia, ostendentiaque ipsam à sanctorum Patrum confessione nec ad apicem deviasse. Et hinc illi faustissima ac sanctissima adclamarunt Episcopi omnes, & addidere: *Hæc in Epheso cur lecta non sunt? Hæc Dioscorus occultavit*.

Verùm de tribus Epistolæ capitibus, quasi partim Eutycheten, partim Nestorium redolentibus, dubitarunt Illyriciani ac Palæstini Episcopi, quos tandem ex similibus Sancti Cyrilli locis illuminarunt Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus, & laudatus Theodoretus. Quæ omnia, uti & plura alia, partim à Nestorianis, partim ab Eutychianistis culpata ejusdem Epistola loca, largiùs elucidavit in quarto adversùs Eutychetem libro Sanctus Vigilius Episcopus Tridentinus. Et istud Theodoreti factum insigniter laudat Facundus Episcopus Hermianensis: *Theodoretus deliberationi ac definitioni Chal-* L. 2. c. 1.
cedonensis Synodi interfuit, atque Epistolam Papæ Leonis, Eutychis dementiam confutantem, ibi defendit, & quibusdam minùs intelligentibus rectam esse monstravit. Et infrà in quarto ejusdem libri capite: *Theodoretus inter alios Patres adfuit Chalcedonensi Concilio, & beati Leonis Epistolam, quam Eutychiani anathematizant, cùm ibi relegeretur, dubitantibus Episcopis Illyricianis ac Palæstinis asseruit*. Undè & ipse Sanctus Leo per Legatos suos reduces instructus solennes illi gratias retulit, de glorioso labore gratulatus. Ex quo lucet ipsum
non fuisse Epistolæ vitiatorem. Labor ejus pla- Epist. 63.
cuit etiam gloriosissimis judicibus, interlocutis: *Post hæc omnia quis adhuc dubitat?* Et Episcopi acclamarunt: *Nos ita credimus, omnes ita credimus. Sicut Leo, ita credimus. Nostrum nullus dubitat. Nos jam subscripsimus*.

Verùm quod non clamarent omnes: Atticus Nicopolitanus Episcopus, veteris Epiri Metropolita intercessit apud gloriosos judices: *Quoniam præstitit Magnificentia vestra suarum aurium facilitatem cum patientia, precamur inducias nobis dari*,

ut

ut intra paucos dies tranquilla mente, & non turbato animo, quæ Deo placent & sanctis Patribus, ordinentur. Quoniam verò nunc Domini nostri, & Sanctissimi Patris, & Archi-Episcopi Leonis, adornantis Apostolicam Sedem, lecta est Epistola, oportet & beatæ memoriæ Cyrilli Epistolam scriptam ad Nestorium, in qua jubet eum consentire duodecim Capitulis, & hanc dari nobis, ut in tempore disceptationis parati inveniamur. Et alii Episcopi acclamarunt: *Si jubetis dari nobis inducias, petimus Patres simul perscrutari.* Id est, accipere tempus sufficiens perscrutandis Patribus, eisque Papalem Epistolam conferendi. Reposuerunt verò gloriosissimi judices: *Differatur audientia usque ad quinque dies, ut inter hos conveniat vestra Sanctitas ad sanctissimum Archi-Episcopum Anatolium, & communiter de fide tractetis, & qui dubitant doceantur. Nam est necessarium vos omnes convenire, sed quia conveniens est omnibus dubitantibus persuadere, reverendissimus Archi-Episcopus Anatolius eligat de his qui* Apostolicæ Epistolæ *jam subscripserunt, quos putaverit idoneos esse ad docendos eos qui dubitant.* Hic est Synodi locus, de quo Facundus Her-
Lib.5.c.3. mianensis: *Nobis Nestoriani dicunt, Quomodò illam Synodum recepistis, in qua non solùm multi, sed etiam potiori loco sederunt Episcopi, qui ab Eutychianis ordinati sunt, & Eutychetis atque Dioscori dogma secuti probantur?* Reverà enim Anatolius in Sancti Flaviani latrocinaliter degradati Constantinopolitanam cathedram fuerat ab Ephesino latrocinio ordinatus ac intrusus, cunctisque Dioscori, utpotè ejus Archi-Diaconus, latrocinalibus Actis ibidem cooperatus. Hinc igitur Nestoriani Synodum nostram, in qua Anatolius, homo Eutychianus, non solùm ut vulgaris Episcopus, & judex adfuerat, sed uti cunctorum dubitantium Episcoporum sal & lumen fuerat honoratus, tamquam Eutychianam aut certè Eutychiana communione pollutam fuerunt pertinacissimè detestati. At sine fundamento. Memorata enim vitia Anatolius per pœnitentiam, per Sancti Petri Apostoli claves Sanctus Leo Pontifex, licèt cum dispensatorio Canonum vulnere, ad Marciani Augusti preces expurgarat. Et quidem solas inducias, nequaquam solennem Cyrillianæ Epistolæ lectionem Atticus impetravit. Notanda sunt ejus verba ad plenam Synodem: *Dominus noster, sanctissimus Pater, & Archi-Episcopus Leo.* Evincunt Romanum Episcopum esse plena Synodo superiorem.

Sub Actionis finem quidam Episcopi pro lapsis in Ephesino latrocinio Episcopis, præsertim Juvenali Hierosolymitano, Thalassio Cæsareensi, Eusebio Ancyrano, Basilio Seleuciensi, ac Eustatio Berytensi, quin & pro ipso Dioscoro precati sunt veniam, quidam illos ad decretas à gloriosis judicibus pœnas postularunt, exclamantes: *Pro Patribus petimus, Patres Synoda reddite. Consentaneos Leoni Synodo. Patres Synado.* Eos, qui dogmaticam Sancti Leonis Epistolam subscribere & profiteri fuetunt parati, postulant relinqui suo honori, ac non detrudi à Sancta Synodo in suggestam à gloriosis judicibus damnationem. Et Illyriciani Episcopi addiderunt: *Omnes peccavimus, omnium misereminì. Has voces catholico Imperatori. Ecclesiæ scinduntur. Diascorum Synoda. Dioscorum Ecclesiis. Sub imperio vestro malum non fiat, sub imperia vestra discordia non fiat.* Ajunt Dioscorum, non solum, sed cum omni Synodo fuisse lapsum, sine schismatis periculo non posse damnari, ideòque per Principis clementiam pro ipso obtestantur. At Ecclesiæ Constantinnpolitanæ Clerici, fidissimi Sancto Flaviano, intercesserunt: *Qui communicat Dioscoro, Judæus est.* Et Episcopi Orientales: *Ægyptium exilio, Hæreticum exilia.* Ad quæ gloriosissimi judices: *Quæ interlocuta sunt, effectus mancipentur.* Hoc est, de Dioscoro & lapsis cum illo Episcopis data per nos sententia executioni mandetur. Et statim Domnino & Cyriaco, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconis, Episcoporum ad Synodum convocatoribus, est injunctum, ut ad proximam Actionem etiam cum aliis Episcopis Dioscorum invitarent.

ACTIO III.

AB Actione tertia, exclusis gloriosis judicibus facta tertio idus Octobres, Ætius Ecclesiæ Constanrinopolitanæ Archi-Diaconus, & Notariorum Patriarchalium Primicerius, exegit in executionem mitti jam dictam ipsorum interlocutionem, discuti causam Dioscori, & libellos adversùs illum exhibitos ab Eusebio Episcopo Dorylæi. Ad quæ Sanctus Paschasinus, Romanæ Ecclesiæ Vicarius & Legatus: *Notum est huic Deo amabili Concilio, & ad beatum, & Apostolicum, & catholicum Papum Leonem sacras esse litteras destinatas, quatenùs huic sancto Concilia se præsentare dignaretur. Sed quoniam neque antiqua hoc tenuit consuetuda, neque generalis temporum necessitas permittere videbatur, nostram Parvitatem huic sancto Cancilia pro se præsidere præcepit: Ideòque necessarium est hæc, quæ in medium proferuntur, per nostram interlocutionem disceptari. Propter hoc igitur porrectus libellus à religiosissimo fratre nostra & Co-Episcopo Eusebio susceptus recitetur.* Quibus ex verbis habemus quatuor. Primò, Romanum Episcopum rectè vocari catholicum, seu universalem. Secundò, generalis Synodi præsidentiam ipsi soli privativè competere. Tertiò, quod non per semetipsum, sed per Legatos soleat præsidere. Nam & Arelatensi & Sardicensi intra Romanum Patriarchatum Synodis Sylvester ac Julius Pontifex personalitèr adesse noluerunt. Quartò, quod omnium synodaliter tractandorum propositio spectet ad eosdem Legatos. Porrò Paschasinus fuit hæc præfatus adversùs notas insolentias jam judicandi Dioscori, ex cujus suggestu Eutyches Romanos Legatos suspectarat in Ephesino latrocinio, atque ita à Præsidis throno detruserat: Ejusmodi nugas neque jam in agendo Dioscori judicio, neque in quovis deinceps audiendas Paschasinus protestatur.

Eusebii per laudatum Ætium recitatus libellus verba faciebat pro ipso Eusebio, pro Sancto Martyre Flaviano, & pro catholica fide, ha-

bebatque capita varia. Ptimò, *accusat Dioscorum uti consentaneum Eutychi, hæretico, damnato, & anathematizato, & quia volens perfidiam ejus confirmare in nuper facto Concilio, multitudine seditiosæ turbæ collecta, potentiam sibimet acquirens per suas divitias, rectam fidem, quantum ad ipsum pertinet, contaminavit, & fermentum hæreseos insolitæ in catholica Ecclesia introduxit, & nos sacerdotali dignitate privavit.* Secundò, eumdem Dioscorum accusat, quod etiamnum perseveret hæreticus, quod Eusebium Eutychetis accusandi causa intra Ephesinam Synodum non admiserit, quod Sanctum Flavianum uti suis allegationibus non permiserit, quod confici curarit falsa Acta synodalia, quod adegerit Episcopos in pura charta subscribere, quod contra Canonum & Legum consequentiam egerit omnia, operatus variam iniquitatem. Hæc omnia corrigi rogat libellus, Eusebium reponi in gradum Episcopalem, & omnibus Episcopis in Dioscoro statui disciplinæ exemplum.

Quibus lectis, viva voce perrexit Eusebius: *Supplico Adversarium meum ad conspectum meum evocari.* Quare Domninus & Cyriacus Diaconi, an Dioscorum ad Synodum invitassent in suam diem & horam, rogati sunt ab Ætio Archi-Diacono, & reposuerunt: *Nuntiavit Dioscorus se quidem velle venire, non autem permitti à custodientibus se, sicut dicebat.* Et per Epiphanium ac Elpidium Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyteros ex Sancti Paschasini mandato quæsitus ad omnia Basilicæ secretaria & atria non comparuit, ideòque ex Anatolii Constantinopolitani & Maximi Patriarchæ Antiocheni interlocutione destinati ad illum sunt, Constantinus Bostrensis Episcopus, Acacius Ariarathiæ in secunda Armenia, & Atticus in Helenoponto Episcopus Zelensis, unà cum Himerio Lectore ac Notario, solenniter ad Synodum citaturi. At ille citatus respondit: *Paratus sum venire ad sanctum & universale Concilium, sed, ut videt vestra Religiositas, prohibeor à devotissimis Magistrianis & Scholaribus.* Nec aliud ab ipso potuit extorqueri. Schola in jure Romano est seu militum seu ministrorum collegium, cujus membra dicebantur Scholares, à Scholasticis plurimùm distincti. Etenim Scholastici erant causarum in foro Advocati, aut etiam Rhetores fictarum causarum declamatores; at verò Scholares sunt in suos ordines digesti sectatores militiæ Castrensis aut Palatinæ. Magisteriani sunt iidem, qui Agentes in rebus, quorum schola seu ministerium, non in litteris, sed in rebus & actu versatur, erantque varii, Ducenarii, Centenarii, Biarchi, Circitores. Erant præcipua Officiorum Magistro subjecta ac subserviens schola, indèque dicti Magisteriani. Dioscorus, à gloriosissimis judicibus degradationis pœnam meruisse judicatus, traditus fuit Vincomalo Officiorum Magistro, ne forsàn è Synodo fugeret custodiendus, atque ita hic illum commisit suis Scholaribus, Magisterianis, seu scholæ Agentium in rebus, quos fuisse Frumentariorum successores, institutos ad quævis per Provincias crimina inquirenda, criminososque custodiendos, testatur in Diocletiano Aurelius Victor. Eorum varium munus, qualitatem, speciem vide apud Guidonem Pancirolum in notitia imperii Orientalis, & apud Jacobum Gutherium in opere de officiis domus Augustæ. Ab hisce ergo custodibus, hominum genere audaci passim ac insolenti, finxit se Dioscorus ab accessu ad Synodum impediri.

At ecce Legatis Episcopis à Dioscoro recedentibus *occurrit Eleusinius venerandus Adjutor gloriosissimi ac magnificentissimi Magistri Officiorum*, eaque occasione ad Dioscorum sunt illi reversi. Magistri Adjutor erat totius scholæ caput ac Præfectus, quem esse oportebat idoneum probis moribus, & bonis artibus præditum, ideòque ab Episcopis instructus Eleusinius suorum seu veram seu fictam pro contumaci Dioscoro adversùm Synodi mandata violentiam compescuit, reduxitque Episcopos ad mandata ista rursùs intimanda. Et omninò coram Eleusinio intimarunt; Dioscorus verò reposuit: *Quoniam ante hæc in congregatione sedentes magnificentissimi judices certa definierunt post multam uniuscujusque interlocutionem, nunc verò in prædictorum confirmationem secunda me evocat congregatio, obsecro ut qui pridem ad hoc sanctum Concilium gloriosissimi judices & amplissimus Senatus convenerunt, & nunc sint præsentes, ut iterum sub eorum præsentia hæc eadem examinentur.* Gloriosissimorum judicum interlocutiones & reliqua Synodi huc usque Acta à nemine subvertenda aut tentanda spoponderunt Episcopi; at perstitit Dioscorus: *Dixisti mihi nunc, quod libellos porrexit Eusebius adversùs meam Religiositatem, postulo iterùm præsentibus judicibus & glorioso Senatu probari quæ ab ipso dicuntur.*

Quibus ad Synodum relatis, secundam illi citationem mox mitti voluit Maximus Patriarcha Antiochenus, verùm Amphilochius Sidensis in Pamphylia Episcopus intercessit: *Uno aut duobus diebus causa differatur.* Reposuit verò Menecrates Cerasuntis in Lydia Episcopus: *Unus homo universum orbem desolavit, & perturbavit, & per tres menses adsidemus ei.* Nicæam quippe fuerat indicta Synodus, propter Dioscori istic insolentiam translata Chalcedonem, & trium mensium passa moras. Quare Pergamium Antiochenum in Pisidia Episcopum Metropolitam, Cecropium Sebastopolitanum in prima Armenia, ac Ruffinum Samosatensem in Eufratesia Provincia Episcopum, unàque Hypatium Lectorem & Notarium destinavit Synodus, secundam citationem facturos. Quibus denuò respondit Dioscorus: *Jam dudùm prævenientes demandavi vestræ Religiositati, quia & infirmitate detineor, & postulo magnificentissimos judices & sacrum Senatum esse præsentem in eorum, quæ nunc examinanda sunt, audientia. Quoniam verò ampliùs mihi ægritudo invaluit, hujus gratia feci dilationem.* Et iterùm: *Venerunt religiosissimi Episcopi Juvenalis, Thalassius, Eusebius, Basilius, & Eustatius ad Concilium?* Etenim & hos gloriosissimi judices edixerant degradatione dignos: Hinc uti lapsi Episcopi fuerunt unà cum Dioscoro ejecti de Synodi consessu, & sine illis, utpotè ex eodem reatu ad parem pœnam postulatis, nolebat ille respondere aut judicari.

Ad

Ad primam exceptionem reposuit Cecropius Episcopus Sebastopolitanus: *Paulò ante tua Sanctitas non asserebat se infirmari, sed postulabat sacratissimum Senatum & magnificentissimos judices esse præsentes, nunc verò hoc addit.* Ad tertiam reddidit Pergamius Antiochenus: *Religiosissimi Eusebii* Dorilæensis *Episcopi accusatio, sicut adversùs tuam Reverentiam facta, tuam quærit personam, ideòque tuam Sanctitatem consequenter & regulariter vocavit & vocat sanctissima & catholica Synodus.* Reverà enim unicum Dioscorum accusarat Eusebius, rectè dicens ad Synodum, *Etsi ab aliis læsus essem, licebat mihi adversùs unum, quem vellem, accusationem deponere.* Et hinc nihil replicare Dioscorus voluit, sed dumtaxàt ad gloriosorum judicum præsentiam proclamare. Reddidit verò Cecropius: *Quando quædam Regularia examinantur, neque judices, neque aliquos alios laicos interesse oportet.* Quæ antiqua Synodorum regula est alibi abundè explanata. Eamdem in Sancti Athanasii ad monachos Epistola laudat Liberius Pontifex, alloquens Eusebium Constantii Augusti Eunuchum: *Fiat Ecclesiastica Synodus longè à palatio, ubi nec Imperator præstò est, nec Comes se ingerit.* Et ibidem in litteris ad ipsum Augustum Constantium Hosius Episcopus Cordubensis: *Quid tale à Constante* Augusto *actum est. Quando Judiciis Ecclesiasticis interfuit?* Eumdem Principem gravissimè arguit & ipse Sanctus Athanasius, quod suum Palatium in Ecclesiasticarum causarum tribunal verteret, & sese faceret litium istarum Principem & Cognitorem. Eum esse dicit Anti-Christum, aut sanè insignem illius præcursorem: adeò cæcutiunt, qui garriunt Romanos Imperatores generalibus Synodis quandoque præsedisse. Hinc pergit Athanasius: *Cum judicio Episcoporum quid commune habet Imperator? Plurimæ antehàc Synodi fuere, multa judicia Ecclesiæ habita sunt; sed neque Patres istiusmodi res*, criminales Episcoporum causas, *Principi persuadere conati sunt, nec Princeps se in his curiosum præbuit. Paulus Apostolus habebat amicos in Cæsaris familia, & per eos in litteris salutabat Philippenses, non tamen eos in judicii socios assumpsit. Nunc autem novum quoddam spectaculum ab Ariana hæresi editur. Convenerunt enim in unum hæretici & Imperator Constantius, ut ille quidem sub prætextu Episcoporum sua potestate adversùm eos, quos velit, utatur, & tamen in persecutione persecutor non appelletur; illi verè succincti Principis potestate insidias faciant, quibus volunt.* Hic enim ex verus scopus, est quo laici Principes criminalibus Clericorum causis interesse postulant, aut postulantur. Rectà tamen ad Dioscorum addidit Ruffinus Episcopus Samosatenus: *Canonica sunt quæ moventur, & potens est nunc tua perveniens Sanctitas quæ vult postulare à sancto Concilio.* Laicos enim etiam ad hujusmodi judicia potest generalis Synodus ex causis admittere.

Quibus omnibus ad Synodum relatis, tertiam ac peremptoriam citationem Dioscoro decerni institit accusator Eusebius; ast Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus intercessit: *Antè hac aliqui, dicentes se esse Clericos, unà cum aliis laicis ab Alexandriæ profecti, adversùs Dioscorum sanctissimum Episcopum libellos porrexerunt. Hi ante sanctum Concilium vestrum constituti clamoribus usi sunt, & obsecrant conjurantes per sanctam consubstantialem Trinitatem, introitum impetrare.* Ante Synodi fores stabant Athanasius Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter, Theodorus & Ischyrion ejusdem Ecclesiæ Diaconi, nec non Sophronius fidelis ibidem laicus, habentes libellos Dioscori Episcopi sui accusatorios, quorum omnium hæc fuit Epigraphe: *Sanctissimo, ac Dei amantissimo, & universali Archi-Episcopo, & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & universali Chalcedonensi Synodo.* Hic est Synodi locus, in quo titulum, *universalis Episcopus*, fuisse Sancto Leoni Papæ oblatum, & ab illo repudiatum diximus suo loco ex Sancto Gregorio. Et quoniam omnis accusator debet semetipsum ad talionem solenniter inscribere, ad Theodorum Diaconum Sanctus Paschasinus Legatus est interlocutus: *Quid dicit præsens accusator Theodorus? Si confidit probare ea, quæ ingerit adversùs reverendissimum Episcopum Dioscorum, proprio ore confiteatur, si non vult regularem adversùs se converti sententiam.* Ad quæ Theodorus: *Supplico porrectum libellum monimentis inseri, paratus enim sum mihi ipsi adesse.*

Ejus libellus, ad Lucentii Romani Legati interlocutionem lectus ab Ætio Constantinopoleos Archi-Diacono, habebat capita varia. Primò, quod Dioscori in subditos, sacros Canones, ac ipsam Divinitatem excessus essent longè plurimi, noti ex publicis variorum judicum Actis, & qui nec per disertissimam linguam possent planè exponi. Secundò, ait Theodorus se per viginti duos annos sine querela versatum in magna schola Magistrianorum, meruisse illius privilegia, fuisse proximum illis impetrandis, ac in Ephesina Synodo fideliter serviisse Sancto Cyrillo, ideòque ab illo fuisse adsumptum in Clerum Ecclesiæ Patriarchalis, & adjungit: *Cùm viderer fructu multorum annorum fraudari militiæ meæ, majorem honorem existimans Divini & venerabilis mysterii ministerium, quindecim annos in eodem Clero permansi, sperans & majorem honorem mereri.* Ex quo liquet impensum, dummodò sine pacto & prava spe, Episcopo ministerium non esse munus ab obsequio, materiam Simoniæ. Tertiò, ait Theodorus se à Dioscoro nescio qua via ad Episcopatum adsumpto fuisse, & quidem inauditum, degradatum adjecta comminatione deportationis, *propter nihil aliud, nisi ob id, quod familiaritatem & benevolentiam sanctæ memoriæ Cyrilli meritus fuisset.* Quartò, quod hocce ille odio in Sancti Cyrilli familiares & consanguineos pariformiter flagret, *exercens inimicitias adversùs rectam ejus fidem, hæreticus constitutus*, & quidem Origenista, Sanctam etiam Trinitatem blasphemare consuetus. Quintò, quod insuper sit variè criminosus, utporè *homicidii non expers, neque alienas parcens excidere arbores, neque incendia facere, neque domos destruere, sed & turpiter semper vivens.* Sextò, quod etiam hanc sanctam Synodum Nicææ inchoatam turbarit, coegeritque Chalcedonem transferri. *Hic namque sanctissimus, magis autem circa omnia ferocissimus, in consuetudine*

habens leges pravaricari, nihil arbitrans quod ab ipso in sanctæ memoriæ Flavianum est commissum, insuper ad mala majora se vertit. Excommunicationem namque faciens contra sanctissimum ac beatissimum Apostolicæ Sedis magnæ Romæ Episcopum, suasit subscribere eis, qui cum ipso de Ægypto exierune, sanctissimis Episcopis plus minùs numero decem (neque enim plures ausi sune exire cum ipso, propter ea quæ ab ipso in Ephesa contra leges peracta sunt) aliquoties comminans, aliquoties nolentes decipiens. Undè lacrimantes atque gementes nefandæ illi chartæ subscripserunt. Quo fuco audacissimum ae desperatum facinus præsumpserit Dioscorus, suo loco est dictum. Omnia hæc vindicari, & gradui suo se restitui supplicavit Theodorus, sibi ipsi ad plenam singulorum probationem adesse denuò spondens, pet testes omni exceptione majores, etiam pet Agorastum, Dorotheum, Eusebium, ac Joannem, Dioscori amicos & domesticos, quos proindè flagitavit *sub custodia fieri, quatenùs quæ veritati sunt ostendantur.*

Exindè ad Bonifacii Romani Presbyteri ac Legati interlocutionem lectus est libellus Ischytionis Diaconi, habena item plura capita. Primò, agit Deo gratias, quod tyrannica crudelitatis, circumventionis, & avaritiæ sub Dioscoro tempora transierint, & humano generi tandem aliquando illuxerit libertas querimoniam suam cum nanciscendæ justitiæ spe apud veram Synodum deponendi. Secundò, Dioscorum etiam accusat de hæresi Origenistica, evomiti in Sanctam Ttinitatem blasphemiis, vastatis alienis prædiis, exeisis arboribus, domibus destructis, irrogatis exiliis, deportationibus, variis calamitatibus: Quæ omnia ex publicis judicum Gestis ait liquere. Tertiò, accusat Dioscorum, quod *frumentum à pussimis nostris Imperatoribus Ecclesiis Lybiæ propter ariditatem illius Provinciæ, & quia ibi triticum omninò non nascitur, præstari solitum, inprimis quidem ut incruenta ex ipsa hostia offeratur, deindè at & peregrini, nec non & Pravinciales pauperes aliquod mereantur solatium, non permiserie suscipere sanctissimos Episcopos illius Provinciæ, sed adæravit, & coemerit memoratum frumentum largissimis pecnaiis, ipsum verò in tempore famis gravissimis æstimationibus venumdederit. Et ex hoc neque terribile & incruentum sacrificium celebratum est, neque peregrini aut Provinciales hoc solatio fruiti sunt.* Eleemosyna ista est Constantini Magni opus, de cujus rapina eriam Sanctum Athanasium apud Constantium Augustum calumniata est factio Eusebiana. Quartò, libellus accusat Dioscorum de rapta Peristeriæ elarissimæ fæminæ hæreditate. Ilia namque *pro animæ suæ refrigerio testamentum condens, jussit multam quantitatem pecuniarum præstari monasteriis, nec non etiam Xenodochiis & ptochiis, & aliis pauperibus Ægyptiacæ Provinciæ. Quod molestè ferens reverendissimus Dioscorus, ob id quod in persona ejus hæc minimè sint dimissa, fecit easdem pecunias pro eleemosyna Thymelicis & aliis Theatricis dispertiri personir, at neque incensum ex ablatione illins clarissimæ memoriæ Peristeriæ, quantum ad eum pertinuit, Deo offerretur.* Quintò, quod cum impudicis mulieribus, famosissima præsertim Pansophia, frequenter in Episcopio & balneis deliciatus fuisset Dioscorus, undè omnis populas scandalizatus composuisset fædas cantilenas, & per compita cecinisset. Tale enim Alexandrini populi fuisse ingenium testatur in vita Saturnini Tyranni Flavius Vopiscus. Sextò, ait etiam homicidia per admirabilis istiua Doctoria occasionem patrata. Septimò, queritur Ischytion sese ab illo ad Episcopatum nescio qua via promoto fuisse mox degradatum, incarceratum, exutum omni possessione, redactum ad paupertatem extremam, occidi jussum, quæsitum sæpiùs ad mortem; nec alia de causa, nisi quod Sancto Cyrillo fuisset amicus, ac illi in variis ad Regiam civitatem, aliisque per mare & terram longis & difficilibus itinetibus atque legationibus, è quibus senium contraxerit ante ætatem, fidelitet serviisset. Hæc omnia legitimia testibus probanda promisit, rogans in fida custodia teneri Dorotheum, Diodonem, Eusebium, Apocrationem, Petrum, Gajanum Episcopalis balnei Mediastinum, omnium conscios ex propriorum oculorum notitia, Dioscorique amicos atque familiares.

Athanasius Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyter erat Sancti Cyrilli ex Isidora sorore nepos, habens fratrem germanum Paulum & quosdam ex illo nepotes, nec non & materterram, insignibus proventibus à Sancto Cytillo ditatos. Hinc & illos in sui Episcoparus exordio Dioscorus est durissimè adgressus. Exuit omnibus facultatibus, urbe ejecit, ipsorum domos vertit in Ecclesias, omnium Palatinorum aures Constantinopoli adversùm ipsos prævenit & clausit, ita totius mundi extorres fecit, coegitque ad publicam mendicitatem. Athanasium insuper degradavit, ad Thabennensis monastetii asylum fugitivo vetans exhiberi publica balnea, transmitti panem, aut cibum vendi, quatenùs sub famis & sordium angustia periret. Ita per septem annos de loco erravit in locum, non solùm à Dioscoro, sed etiam à creditoribus fugiens cum omni affinitate & sanguine, quas inter miserias frater Paulus est defunctus. Ista omnia Dioscorus fecit, spreta Sancti Cytilli adjuratione, de qua Athanasius: *Cyrillus moriturus, testamentum condens, honoravit eum, quicumque ille post eum fuisset ordinatus Archi-Episcopus, plurimis & magnis Legatis de pro-* Cap. 10. *pria substantia, conjurans eum in Scriptis per venerabilia & terribilia mysteria, at ipsius foveret genus, & in nullo eis laborem incuteret.* Malevolæ tyrannidis fucum aperit Liberatus Carthaginensis: *Dioscorus neque axorem neque filios habuit, quem narrat opinio civium suorum majorem habuisse dilectionem. Siquidem opprimens Cyrilli hæredes, & per calumniam ab eis auferens pecunias multas, dedit eas sine fœnore atropolis & cauponibus civitatis, ut mundissimum panem & purissimum vinum viliori pretio populis exhiberent.* Primus, qui è Patriarchis aut Primatibus Episcopis sanguinem suum opulentasse, atque ita violentas successoris manus in ipsum excitasse legitur, est Sanctus Cytillus. Nam & Sancti suos habuere nævos. Et passim infelicissimæ sunt istæ opes. Hæc igitur omnia Sancto Leoni Pontifiei & præsenti Synodo exposuit Athanasius Presbyter, implorans aut justitiam, aut certè misericordiam auxiliatricem.

Sophronio civi Alexandrino Macarius ibidem

Cu-

Curialis summas irrogarat injurias. Etenim Theodoram legitimam ac dilectam uxorem illi rapuerat. Hinc Alexandriæ desperans justitiam, Constantinopolim abiit ad Principem, obtinuit Rescriptum, ac executorem, virum strenuum Theodorum, Agentem in rebus. Verùm *Dioscorus omnia indevotè agens, arbitratusque se super omnes esse, neque imperialia Decreta, neque magnificas à Prætoriorum Præfectis datas sententias concessit exequi, dicens suam magis esse Provinciam, quam Imperatorum*. Quin & Isidorum Diaconum cum armato rusticorum & latronum agmine emisit, qui Sophronium de medio auferre tentarunt, & Executorem abegerunt. Etiam omnes Sophronii facultates invaserunt, coactusque ille est cum prole sua nudus & inops aufugere. Hæc omnia Pontifici & præsenti Synodo exposuit, accusans insuper Dioscorum de adulteriis, hæresi Origeniana, blasphemiis in Sacrosanctam Trinitatem, & crimine læsæ majestatis. *Nam & sacra Laureata, cùm pro felicitate orbis terræ & in Alexandrinam civitatem intrassent, non recusavit agere, multas dispergens pecunias per Agorastum, & Timotheum, & alios quosdam, ut ea de civitate depelleret. Molestè enim ferebat, eò quod omninò talis orbis terræ Dominus prædicaretur*: Utique Marcianus Augustus, germanè orthodoxus, adversus Chrysaphio Eunucho, nec non & latrocinalibus nuper apud Ephesum Actis. *Seipsum enim magis Ægyptiacæ diœcesi imperare volebat, sicut & Gesta apud diversos Judices confecta demonstrant. Nam & vir spectabilis, tribunus & Notarius Joannes testimonium perhibet. Et nisi quia ex Divina providentia contigit magnificentissimum & gloriosissimum Theodorum Ægyptiacæ Provinciæ gubernare negotia, fartem legum patronum, olim à prædicto tyranno magna Alexandrinorum civitas fuisset deleta*.

Neque admireris hanc Dioscori potentiam & insolentiam. Eisdem etiam ejus Antecessores, nec non & alii Patriarchæ atque Primates Episcopi laborarunt. Etenim de Paulo Samosatensi, in mediis gentilium persecutionibus Patriarcha Antiocheno, in litteris apud Eusebium Cæsareensem exstantibus scribit ad Sanctum Dionysium
L.7.c.24. Pontificem Synodus Antiochena: *Neque commemorare opus est, qua pacta se insolenter extulerit, & sæcularium honorum gradus sibi adsumpserit, seque arroganter in eisdem gesserit, & Ducenarius potiùs quam Episcopus nuncupari voluerit, & per forum volitarit, modò Epistolas legendo, modò quid illis Responsi daretur præscribendo, magna satellitum turba, partim eum antecedentium, partim subsequentium stipatus, superbagradu palàm incesserit, adeò ut propter intolerandum ejus fastum & nimium animi elationem fides nostra gravem invidiæ notam, odiumque permagnum subierit*. Quo vitio fœdantur omninò illi Episcopi, qui Comites aut Duces, quam Episcopi intitulari malunt, & Ducalem potiùs aut Comitilem coronam, quam Episcopalem galerum aut mitram suis insignibus adfigurare. Etiam Sanctum Athanasium apud Constantium Augustum accusarunt Eusebiani, quod
A. nl. . frumenti naves detinuisset, *gloriatus ejus deportationem ex Alexandria Constantinopolim posse impedire*. Et cùm ille ad tantas calumnias ingemisceret, adfirmans fieri non posse ut homo privatus & pauper tantùm potentiæ haberet, Eusebius Nicomediensis Episcopus factionis caput, palàm dejeravit ipsi omninò esse tantas & opes & vires. De illo, quod adfectabant ipsi, Athanasium accusabant. Etenim de Gregorio, ab ipsis in Athanasii ejecti locum post Georgium Cappadocem intruso, scribit Hermias Zozomenus: *Habebatur* L.4.c.29.
odium tum à viris Principibus, propterea quod ipsos contemneret, & Magistratibus imperaret; tum etiam à plebe, quod tyranni vices ageret, & omnes potentia superare visus esset. Grandi semper multitudine stipatum processisse scribit etiam Ammianus Marcellinus, additque causam, ex qua Constantius Augustus videatur dissimulasse: *Gregorius in-* L. 22.
ter cætera dicebatur id quoque malignè docuisse Con- c.27. 28.
stantium, quod in urbe Alexandrina ædificia cuncta solo cohærentia, à conditore Alexandro magnitudine impensarum publicarum exstructa, emolumentis ærarii proficere deberent ex jure. Tamquam supremus Ægyptii Dominus vexavit præsertim gentiles, atque ita ab illis sub Juliani imperio est horrendè trucidatus. Etiam de Theophilo Patriar-
cha Alexandrino scribit Socrates: *Vitam in pecu-* L. 6. c. 7.
nia facienda conterebat, & toto pectore in ea quærenda laborabat. Et de ejus successore ac nepote Sancto Cyrillo: *Cyrillus Episcopatu potitus est, majoremque Principatum, quam unquam Theophilus habuisset, pariter sibi adsumpsit. Etenim ex illo tempore Episcopus Alexandrinus præter sacri Cleri dominatum, verùm prætereà sæcularium prin-* I. 13.
cipatum acquisivit. Ejus cum Oreste, Augustali c. 15.
Præfecto, de laica jurisdictione turbidas lites refert idem Scriptor, ex quibus ille invasionis & tyrannidis infamiam apud plebem, & apud Principem & Regiæ civitatis Senatum incurrit varias criminationes, de quibus se purgat in pri- I. 1. c. 8.
ma ad Nestorium Epistola, exstante inter Acta Synodi Ephesinæ. Et hæc est una causarum, ex quibus Theodosius Augustus illum fuit aversatus. Ejus vestigia secutus est, atque ampliavit Dioscorus, & ita Romano Imperatori nullam in Ægypto potestatem agnoscere voluit, nec eius recipere sacra Laureata. Fastus radicem crediderim fuisse Romanam cum vicinia Provincia urbem à Constantino Augusto donatam Ecclesiæ Romanæ, cujus in spiritualibus ac temporalibus filia, discipula, ac imitatrix semper fuit Alexandrina: Quod illa ex legitimo Principis dono habuit, invasit hæc per rapinam.

Quibus omnibus ad Synodum lectis, Sanctus Paschasinus Ecclesiæ Romanæ Vicarius ac Legatus ad Florentii Sardensis Metropolitæ interlocutionem decrevit Dioscoro tertiam ac peremptoriam citationem, & ad illum legavit Francionem Philippopolitanum Thraciæ Metropolitam, Lucianum in Europa Byzensem, ac Joannem Germaniciensem in Eufratesia Provincia Episcopum, unaque Palladium, Patricii per secundam Cappadociam Metropolitæ Thyanensis, Diaconum & Notarium, mandaturos comparere responsurum, non solis modò Eusebii accusationibus, sed & Athanasii Presbyteri, Theodori & Ischyrionis Diaconorum, item & Sophronii fidelis laici Alexandrini. Quibus ille: *Sufficienter docui vestram Religiositatem, quibus*

addere

addere aliquid non possum, illa enim sufficiunt mihi. Reposuerunt & suaserunt multa Legati Episcopi, tandemque conclusere: *Delicta Sacerdotum sunt communis turpido. Si igitur tua Sanctitas scit calumniam se ab aliquibus pati, non est longè sancta Synodus, fatigare ut convincus mendacium. A macula libera sanctam Ecclesiam Dei*. At hoc unum extorserunt: *Quæ dixi, dixi; & hæc mihi sufficiunt*.

Quibus sibi relatis scandalizata summoperè & offensa est universa Synodus, & Julianus Hypæpotum in Asia Episcopus ad Apostolicos Legatos est interlocutus: *Quando in Ephesin metropoli Primatum habebat Dioscorus ad judicandum inter Sanctum Flavianum & religiosissimum Episcopum Eusebium, interque Eutychen, ex omni parte iniquam proferens sententiam, ipse priùs prosecutus est injustum judicium, & omnes cum necessitute secuti sunt. Nunc vestra Sanctitas Primatum tenet sanctissimi Leonis, omne sanctum Concilium & semel, & secundò, & tertiò vocavit Dioscorum, & nullatenùs voluit obedire. Petimus igitur vestram Sanctitatem, qui habetis locum sanctissimi Papæ Leonis, promulgare in eum, & regulis insitam contra eum proferre sententiam. Tota enim universalis Synodus concors efficitur vestræ Sanctitatis sententiæ*. Ex quo vides Romanis Legatis in generali Synodo competere, non dumtaxàt primum, sed & principale suffragium, cui Synodus sine fundamentis non possit refragari: Hinc Sancto Paschasino bis roganti, *Quid de Dioscoro placet Beatitudini vestræ*, reposuit post plenam Synodum Maximus Patriarcha Antiochenus: *Quod videtur Sanctitati vestræ, & nos concordes efficimur*.

Quocircà omnes tres simul Apostolici Legati pronunciarunt irreparabilis degradationis sententiam in Dioscorum: Ex variis causis. Primò, quod in Ephesino latrocinio Primatum seu præsidentiam, Romanis Legatis exclusis, sibi arrogasset. Secundò, quod Eutychen Hæresiarcham, sibi similia sapientem, regulariter à proprio Episcopo damnatum, irregulariter, & quidem priusquam synodicè cum Episcopis consideret, in communionem suscepisset apud Ephesum, atque ita quintum Nicænum Canonem prævaricatus seipsum hæretico contagio polluisset. Tertiò, quod aliis Episcopis ibidem lapsis, veniam à Sancto Leone postulantibus, ac pœnitentiæ merito impetrantibus, ipse *hactenùs permanserit glorians in eis, pro quibus oportebat gemere, & in terram prosterni*. Quartò, quod dogmaticam laudati Pontificis Epistolam legi apud Ephesum jurarit sæpiùs, & pejerarit, atque ita fœdi istius scandali fuerit dux & auctor. Quintò, quod gratiam à præsenti Synodo oblatam impœnitens sprevisset, ac etiamnum sperneret. Sextò, quod omnibus hisce criminibus addidisset iniquitatem longè majorem, in Sanctum Leonem Papam ausus latrare convitium excommunicationis. Septimò, quod ad varia diluenda crimina tertiò citatus in contumacia perseveraret. Hinc concludunt Legati: *Undè sanctissimus ac beatissimus Archi-Episcopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præsentem sanctam Synodum, unà cum ter beatissimo, & omni laude digno, beato Petro Apostolo, qui est Petra & crepido catholicæ Ecclesiæ, & rectæ fidei fundamentum, nudavit Dioscorum tam Episcopatus dignitate, quam etiam ab omni Sacerdotali alienavit ministerio*. Ex quo lucet generalium Synodorum sententias fuisse etiam olim ex solo Romani Pontificis nomine dictatas & promulgatas: Dictatas per Legatos & Synodum, tamquam vicarium & subsidiarium instrumentum. Et hinc præsentem sententiam singuli Episcopi confirmarunt cum hoc passim additamento: *Sicut sanctissimus & beatissimus Archi-Episcopus, & Pater noster Leo per Vicarios suos est interlocutus*. Ita addidit etiam Maximus Patriarcha Antiochenus.

Et hæc sententia Dioscoro mox fuit insinuata per solenne Decretum, exprimens tamen unicam damnationis causam, contumaciam adversùs trinam synodalem evocationem. Ea enim ad damnationem plenè sufficit. Etiam Charmosyno Ecclesiæ Alexandrinæ Presbytero ac Œconomo, Euthalio Archi-Diacono, nec non & aliis Dioscorum ad Synodum comitaris Clericis facta est insinuatio, additumque mandatum, ut Ecclesiæ substantiam fideliter custodirent adversùs Dioscorum, Deo & futuro Episcopo reddituri rationes. Vacantis enim Ecclesiæ proventus antiquissima regula successori custodit. Lata fuit hæc sententia die Sabbathi tertio decimo Octobris: Quadringentesimi enim quinquagesimi primi anni Christiani litteram Dominicalem fuisse G. ostendit in Galliæ Christianæ exordio Claudius Robertus.

Exindè ad Valentinianum tertium & Martianum Augustos facta est Relatio, de fidei zelo gratias agens, exprimensque singulas damnati Dioscori causas. Facta est & specialis Relatio ad Pulcheriam Augustam. Omnem enim Martiani pro reparanda fide & Ecclesiarum pace zelum debemus piissimæ huic post Deum Augustæ, quam idcircò etiam novam Helenam, orthodoxorum munimen, & Ecclesiarum gloriam nostra Synodus acclamavit. Eamdem suis Sanctorum tabulis inscripsit Ecclesia Romana.

Habet hæc Relatio: *Desideravimus, ut omne membrum nobiscum pariter fraterna concordia choros gaudii celebraret, sed quia solus ille, qui Alexandrinorum tenuit Præsulatum, ultrò semetipsum à tantorum virorum collegio pepulit, & nos ei cum tristitia & lacbrymis denegavimus communionis nostræ consortium*. Ex quo liquet Synodum ad Dioscorum, si quidem pœnituisset, plenè reparandum fuisse paratam, idque cum dispensatorio vulnere antiqui Canonis, de quo in litteris ad Ruffinianum Sanctus Athanasius: *Scias, quod in principio quidem, cùm vis, quæ facta est, cessasset, facta est Synodus præsentibus externis Episcopis. Facta est autem & apud sacrorum Comministros, qui habitant in Græcia. Nihilo seciùs autem & apud eos, qui habitant in Hispania & Gallia, & placuit hoc, quod hic & ubique, ut iis quidem, qui lapsi sunt, impietati autem præsunt, venia quidem detur pœnitentibus ac resipiscentibus, eis autem locus Cleri non detur. Eis autem, qui impietatis auctores non fuerint, sed vi & necessitate tracti sunt, visum est dari veniam, habere autem etiam locum in Clero. Maximè quia probabilem defensionem*

fenfionem attulerunt. Et vifum eft hoc quodammodò œcumenico Concilio factum effe. Affirmarunt enim fe non fuiffe ad impietatem traductos; ne autem qui dam à pietate alieniffimi Ecclefias corrumperent, maluerunt vi cedere, & onus ferre, quam populos perdere. Ita legitut in collectione Canonum facta per Theodorum Balfamonem, latinè verfa per Gentianum Hervetum. At verò Petri Nannii verfio, vulgata typis Commelinianis, pro vocibus, *Vis facta*, ponit bas, *Principiò ftatim perfecutione fublata*. Omittit Synodos in Gallia factas, itemque hæc verba: *Et vifum eft hoc quodammodò œcumenico Concilio factum effe*. Eadem omitrit editio Parifienfis, vigefimo feptimo hujus fæculi anno facta apud Michaelem Sonnium, & per D. Lucam Holftenium curata, & pro vocibus, *Vis facta*, ponit has: *Sedata, quæ primùm per vim cœperat, feditione*. Er in ipfa Canonis fubftantia differt longè plurimùm: *Habeto, omnes idem, quod hic, fenfiffe, iis nempe veniam qui cecidiffent, etfi impiorum fe duces prębuiffent, modò eos pœniteat, nec per vim & neceffitatem detur, largiendam effe, & reftituendum locum in Clero*. Voces, *Vifum eft hoc quodammodò œcumenico Concilio factum*, Canonem à nefcio qua generali Synodo fuiffe editum, quibufdam perfuafere. Ar fine fundamento. Etenim vivo Athanafio nulla fuit generalis Synodus, nifi Nicæna & Sardicenfis, à qnibus lucet Canonem ejufmodi non proceffiffe. Nicæna non folos Novatianentes Epifcopos & Clericos, fed & Eufebium Nicomedienfem Epifcopum, quin & ipfum Arium, totius iniquitatis auctores & Principes, recepit in gradum, datam à noftro Canone gratiam infigniter fupergreffa. Verùm fingularis fuit ifta ex caufis clementia difpenfatoria, nullatenùs in regulam redacta. Porrò vis, perfecutio, feu feditio per Athanafium memorata non eft Diocletiani aut cujufpiam Pagani Principis, fed Conftantii Augufti, quem ob præftitum Eufebianæ factioni crudele fatellitium, barbaticè arietatam Nicænam fidem, illatafque orthodoxis ubique Epifcopis horrendas perfecutiones laudatus Athanafius, Lucifer Calaritanus, & alii id genus Epifcopi meritò dixere tyrannum, Anti-Chrifti præcurforem, immò & Anti-Chriftum. Eft vis feu perfecutio adhibita in Synodo præfertim Ariminenfi, in qua omnes fermè Occidentales Epifcopi fuerunt in fœdum lapfum feducti partim, partim circumfcripti, atque ita ingemifcens orbis terrarum admiratus eft fe effe Arianum. Lapfos omnes effe perpetua degradatione dignos non folus memoratus Lucifer, fed & plures alii paris meriti ac doctrinæ Epifcopi cenfuerunt; alii tamen, illatam violentiam miferati, duxere dignos reparatrice gratia, ex Aaronis & Sancti Petri Apoftoli exemplo, qui in Domini negationem & vituli latriam lapfi permanfere Pontifices, quod nempe non fuo arbitrio, fed violenter impulfi cecidiffent. Et quidem hi Epifcopi non fuerant ad impietarem traducti, fed ne Ariani invaderent ipforum cathedras, ad tempus cefferant iniquitari. Spiritus promptus, caro fuerar infirma. Eorum caufam in fua Synodo difcuffit Sanctus Athanafius, volens exftinctas orthodoxorum de ipfis duras ac periculofas contentiones, ftatuitque adductum Canonem: Ut nempe erroris ac feductionis Principes juxta antiquam Ecclefiæ difciplinam foli laicæ, reliqui lapfi Epifcopi aut Clerici etiam fui ordinis communioni redderentur. Quod ftatutum variæ etiam Græcorum atque Latinorum Synodi babuere ratum, & confirmarunt. Hinc ait Athanafius Canonem iftum quafi ab œcumenico Concilio proceffiffe. Eft Canon, quem improbans memoratus Lucifer fchifma fecit, & Chrifti Domini toto orbe diffufam Ecclefiam ad folam Sardorum maftrucam contraxit, feducto etiam Hilatio, magno illo Romanæ Ecclefiæ Diacono, quem à Liberio Pontifice Legatum ad Conftantium Auguftum fuiffe à factione Eufebiana publicè flagris cæfum ob fideì orthodoxæ conftantiam, fcribit ad monachos idem Athanafius. Apoftolicum Canonem, Epifcopos & Clericos in hærefin aut quodvis crimen lapfos figentem fine reparationis fpe in bumilitate laica, exiftimavit non poffe folvi, nec factam quibufdam fubindè paucis difpenfatoriam ex caufis gratiam verti in regulam generalem. Regulæ noftræ clementiam fuiffe in folos feductos aut circumfcriptos Epifcopos & Clericos, nequaquam in feductricis hærefeos auctores aut Principes factam à Sancto Athanafio, lucidiffimè liquet ex Ephefinæ, fextæ, feptimæ, atque octavæ Synodorum Actis. Liquet igitur & adductam Parifienfis editionis verfionem effe deviam, & à Sancti Athanafii fenfu penitùs alienam. Benignitatem hanc ex Ægypto fuiffe à Sancto Damafo Pontifice & à Sancto Hilario Pictavienfi Epifcopo traductam in Latinam Ecclefiam, reftatur in Fauftino Luciferianæ partis Presbytero Catalogus Gennadii Mafilienfis. Synodi noftræ ad Principes Relatio obteftatur, ut inflictam Diofcoro pœnam habeant ratam, & exequantur. Eum enim norant effe in cordis duritia novum Ægypti Pharaonem. Et eventus docuir. Etenim ille nequaquam pœnitere, fed feipfum & congerrones vana fpe deludere perrexit, fpargereque *reftituendum fibi Sacerdotium*. Quare Edictum publicavit noftra Synodus, *fignificans quod qui talia perpetravit, omninò nullam reftaurationis fpem poterit babere*. Et tunc factum exiftimo quod in Breviario fcribir Liberatus Carthaginenfis: *Diofcorus exulare in Gangrena civitate*, quæ eft Paphlagoniæ in Pontica diœcefi metropolis, Cap. 10. *praeceptus eft*. Gratia magna. Nam confuetum Hærefiacharum exilium erat magna Oafis. At quoniam Diofcorus Sanctum Flavianum dumtaxat abjecerat in Lydorum Hypepam, hinc & illum ad folas Paphlagonum Gangras, ubi & pertinax objit, profcripfit pius Princeps Marcianus. Juxta Gratiani Augufti pro degradatis Epifcopis legem Gangræ plufquam centum millibus diftabant Alexandria.

ACTIO

ACTIO IV.

Actioni quartæ, factæ die sexto decimo Calendas Novembres, rursùm adfuerunt gloriosissimi judices & magnificentissimus Senatus, qui ante omnia jusserunt sibi legi cuncta huc usque per Synodum Acta, tandemque procedi ad fidem definiendam, interlocuti: *Quod placuit reverendo Concilio de sancta fide, ipsum nos doceat*. Et Legati Romani per Sanctum Paschasinum responderunt ab omni Synodo in regulam admitti Symbolum Nicænum, Symbolum Constantinopolitanum, omnes Ephesini Concilii de fide sanctiones, nec non & dogmaticam Epistolam sancti Papæ Leonis. Et omnes Episcopi acclamarunt: *Omnes sic credimus, sic baptizati sumus, sic baptizamus, sic credidimus, sic credimus*. Et laudatis judicibus denuò flagitantibus, num Sancti Leonis Epistola Nicæno & Constantinopolitano Symbolo, nec non & Ephesinis de fide Decretis per omnia concordaret, Anatolius Constantinopolitanus Episcopus respondit convenire, & adjunxit. *Eidem Epistolæ libenter subscripsi*. Quod ipsum & Legati Apostolici, & plerique Episcopi, de suis circa Epistolam dubiis instruendi supià Anatolio tradiii, insignibus suffragiis confirmarunt, & cæteri acclamarunt: *Omnes acquiescimus, omnes consentimus, omnes similiter credimus, omnes eadem sapimus. Patres ad Synodum, concordantes ad Synodum; Qui subscripserunt, ad Synodum. Ipsi etiam quinque Episcopi fidei subscripserunt: sicut Leo, sic sapiunt*. Supplicant pro Juvenali Hierosolymitano, Thalassio Cæsareensi, Eusebio Ancyrano, Basilio Seleuciensi, ac Eustatio Berytensi Episcopo, quos, uti Ephesini latrocinii Duces & Principes, gloriosi judices ex suprà adducto Sancti Athanasii Canone judicarant perpetua degradatione dignos unà cum Dioscoro, quosque Synodus suspenderat ab omni officio Episcopali: Eos integri Episcopi clamant pœnitere, subscripsisse Apostolico tomo, rectà in omnibus sapere, ideòque esse gratia dignos.

Preces fuerunt gratæ judicibus, interlocutis: *Suggessimus Divo & piissimo Domino nostro Imperatori de ipsis, & exspectamus Pietatis ejus mandata. Vestra autem Reverentia & de Dioscoro, qui à vobis damnatus est ignorante Divo Vertice & nobis, & de ipsis quinque, pro quibus petitionem facitis, & de omnibus Actis in sancta Synodo dabit rationem Deo*. Et Episcopi responderunt: *Dioscorum Deus deposuit, Dioscorus justè damnatus est, Dioscorum Christus deposuit*. Et ecce interim adfertur gratiosum ad factas pro quinque Episcopis preces Principis Responsum, atque ita gloriosi judices sunt denuò interlocuti: *Piissimus noster Imperator addiscens vestras preces, sententiæ vestræ permisit de Juvenale deliberare, & de Thalassio, & de Eusebio, & de Basilio, & de Eustatio, reverendissimis Episcopis, quæ vobis placuerint. Ergò vestra Religiositas cognoscat, quia Deo de his, quæ fiunt, dabit rationem, quid fieri de ipsis debeat, cogitet*. Lapsum Episcopum reparare aut degradare est res momentosissima, ideòque & Marcianus Augustus & gloriosi judices reliquerunt hæc cuncta Synodo, suas ipsi conscientias exonerantes. Reposuit verò Anatolius Episcopus Constantinopolitanus. *Petimus eos intrare*. Et omnes una voce Episcopi: *Rogamus eos intrare. Qui similiter credunt, ad Synodum. Qui eadem sapiunt, Synode. Qui subscripserunt Epistolæ Leonis, ad Synodum*. Quod judicium exequentes gloriosi judices dixere: *Intrent*. Et intrarunt. In sedes suas ac plenum Episcopalem honorem fuere repositi, & Synodus est adgratulata: *Unus Deus, qui hoc fecit. Hæc integra adunatio. Hæc pax Ecclesiarum*.

At Dioscorus synodalibus in se sententiis nequaquam acquievit. Etenim ipso hanc ante Actionem die tredecim Ægyptiacæ diœceseos Episcopi Marciano Augusto exhibuerunt suæ fidei libellum, haud dubiè ab ipso degradato Pharaone compositum, dolis plenum & machinationibus, ideòque ipsum Princeps ad Synodum remisit. Sancti Marci Evangelistæ, primi Episcopi Alexandrini, nec non & successorum ejus Petri Martyris, Athanasii, Theophili, Cyrilli, item Nicæni & Ephesini Concilii fidem profitebatur libellus, anathematizans Arii, Eunomii, Manichæi, Nestorii, & quorumvis aliorum hæreses, etiam illam, quæ Domini carnem de cœlo, & non per sanctam Virginem venisse adfirmat: Et omnem hujus fidei Professorem admitti postulavit ad plenam Episcopalem communionem. Verùm dolus non erat satis aptè fucatus, atque ita ad lectum libellum plena Synodus exclamavit: *Dogma Eutychis quare non anathematizarunt? Cum impostura petitiones porrexerunt. Epistolæ Leonis subscribant, anathematizantes Eutychen, & dogmata ejus. Consentiant Epistolæ Leonis. Eludere nos volunt, & discedere*. Quem in finem Diogenes Cyzicenus, Acacius Ariarathiæ, Cecropius Sebastopolitanus Episcopus, nec non Legati Apostolici multa adduxerunt.

At Ægyptii per Hieracum Aphnaitarum Episcopum responderunt: *Si quis præter ista, quæ in petitionibus à nobis porrecta sunt, sapit, sive Eutyches sive alter aliquis, anathema sit. De Epistola autem sanctissimi & Deo amantissimi Archi-Episcopi Romani Leonis, sciunt omnes sanctissimi Patres nostri, quia in omnibus exspectamus sententiam beatissimi nostri Archi-Episcopi, & petimus vestram Clementiam exspectare Præsidis nostri sententiam, quia eum in omnibus sequemur. Nam & sanctissimi Patres, qui in Nicæa congregati sunt, trecenti decem & octo hanc regulam dederunt, ut sequatur omnis Ægyptiaca regio Archi-Episcopum magni nominis civitatis Alexandrinæ, & nihil absque illo agatur ab aliquo ei subjacente Episcopo*. Ad quæ Eusebius Dorylæi Episcopus: *Mentiuntur*. Mansuetior & rectior fuit interlocutio Florentii Metropolitæ Sardensis: *Ostendant quod dicunt*.

Eos non fuisse mentitos lucidè ostendit professio, quam Arsenius Hypselitarum Episcopus, è Meletiano schismate ad sanam mentem & matrem catholicam traductus, cum suo Clero fecit Sancto Athanasio, suo Patriarchæ, & quam in secunda adversùm Arianos Apologia probat & laudat ipse Athanasius: *Promittimus citra tuam*

Metropolitani, id est, Patriarchæ, *Episcopi sententiam nullum de Episcopis aut alio dogmate communi & Ecclesiastico Decretum nos edituros, sed cessuros Canonibus ante susceptis*. Dum nempe nostri schismatis caput Meletius similem antiquorum Canonum servandorum professionem Sancto Alexandro Patriarchæ fecit ex jussu Synodi Nicænæ. Est igitur antiquus Ægyptiacæ diœceseos Canon, ut nullus istic Episcopus quid ad fidem aut communem Ecclesiæ disciplinam spectans definiat, edat, aut subscribat, sine beneplacito Patriarchæ. Similem erga Romanum Pontificem pro Italiæ Episcopis fuisse legem & morem, est suo loco ostensum ex Sancto Petro Chrysologo Ravennatum Episcopo, & aliis insuper documentis. Suo item loco ostensum est, quod eas ipsas disciplinæ & Hierarchiæ leges, quas Sanctus Petrus Romæ, discipulus ejus Sanctus Marcus fixerit Alexandriæ. Et huc omninò respexit sextus Canon Nicænus, mandans Ægyptum, Lybiam, ac Pentapolim, omnem Ægyptiacam diœcesin administrari ab Alexandrino ad eam ipsam formam, qua suburbicariæ regiones administrantur ab Episcopo Romano.

Dico, *Regiones suburbicariæ:* Ita enim Canonem eruditè & verè exponit Ruffinus. In aliarum regionum, licèt Patriarchico suo juri subjectarum, Episcopos tantam potestatem exercere, idque ob distantiæ gratiam, nunquam voluit Romanorum Episcopus. Quisque istic Metropolita habuit suam Synodum, de fide definire & moribus in ipsa potuit, suos consecravit Provinciales Episcopos, ab ipsis consecratus, & quoad solam Pallii donationem à Pontifice pependit. Quæ omnia non fuerunt in Ægypto. Nullus istic Metropolita suos consecrabat Episcopos Provinciales, nullus ab ipsis consecrabatur, nullus facere poterat Provincialem Synodum: Spectabant cuncta ad solum Patriarcham. Nullam Ægypti Synodum recolo, nisi factam à Patriarchis. Et hinc illis fuisse *in creandis & dijudicandis Episcopis summam auctoritatem*, scripsit etiam in erudeli adversùs Frumentium Auxumeos Episcopum Edicto, relato in Apologia per Sanctum Athanasium, Constantius Augustus. Et de rebus post præsentem Synodum actis atque agendis ad Leonem Augustum scripserunt speciales litteras ex aliis diœcesibus omnes & singulæ Provinciæ, ex Ægypto autem sola Synodus Alexandrina Patriarchalis: Quod nempe illic solus Patriarcha jus Synodi obtineret.

Ista Romani Pontificis in Episcopos suburbicarios suprema potestas non fuit extraordinaria: Quod omnes Siciliæ, Calabriæ, Apuliæ, Campaniæ, Brutii, Piceni, & Thusciæ Episcopi ipsum baberent Metropolitam, spectantes ad ejus consecrationem, Provincialem Synodum, cæteramque metropoliticam potestatem. Etenim Provinciales Episcopos olim sine prævio Metropolitæ judicio non potuisse de fide definire liquet ex suffragio, quod de Sancti Flaviani judicio dedit in præsenti Synodo Constantinus Demetriadis in Thessalia Episcopus: *Metropolita quidem meus ægritudine detentus adhuc in Helenopoli est, ego tamen secundùm fidem trecentorum octo sapio, & consentio his quæ lecta sunt.* Pariforme suffragium dederunt omnes Episcopi veteris Epiri, quod eorum Metropolita Atticus à Synodo æger recessisset. Et suo pro Eutychete apud Ephesum suffragio addidit Eutychius ibidem Episcopus Adrianopolitanus: *Nam & sanctissimus Pater meus Atticus similia professus est.* Et Baruchius Zozusæ in Palæstina Episcopus: *Secundùm veram vocem sanctissimi Archi-Episcopi Juvenalis.* Et in præsenti Synodo Menecrates Episcopus Cerasorum: *Hæc eadem profiteor, quæ & Metropolita meus.* Qua potestate quia in omnes totius Ægyptiacæ diœceseos Provinciales & Metropolitas Episcopos pollebat Patriarcha Alexandrinus, rectè dixit Ruffinus ei à sexto Nicæno Canone in regulam & exemplar figi Romani Episcopi Patriarchicam potestatem, non quam in quosvis suarum diœceseon Episcopos, sed quam in solos suos suburbicarios seu comprovinciales exercebat. Quare Alexandrini potestas fuit veraciter amplissima.

Notandum, quod Constantinus Demetriadis, uti & veteris Epiri Episcopi, Metropolitarum suorum absentiam allegantes, sint nihilominùs suffragati. Quod nempe in generali, cui in Apostolicis Legatis & Sanctus Petrus Apostolus, & ipse sanctus Jesu Christi Spiritus præsidet, Synodo dormiat omnis Patriarcharum ac Metropolitarum potestas, præsertim absentium, aut vocatorum in reatum. Et hinc istis tredecim Ægypti Episcopis, pertinaciter in sua exceptione persistentibus, eruditè respondit Acacius Ariarathiæ in secunda Armenia Episcopus: *Incongruum est universalem Synodum prætermittere, & in unam personam attendere, quæ susceptura est Episcopatum Alexandriæ. Intentio enim his est, sicut in Ephéso perturbaverunt omnia, & scandalis compleverunt universum mundum, & nunc istam sanctam & magnam Synodum perturbare. Petimus ut non eis concedatur, sed aut consentiant Epistolæ, aut regularem damnationem suscipiant, & cognoscant quia excommunicati sunt.* Aliud æquè eruditum in ipsos argumentum protulit Photius Metropolita Tyriorum: *Quomodò conantur ordinationem facere, non eadem sapientes huic sanctæ & universali Synodo?* Etenim hæreticus aut de hæresi suspectus neque eligere potest Patriarcham, neque consecrare. Nullum eis esse in quovis Ecclesiastico conventu suffragium, rectè ad Eusebium Constantii Augusti Eunuchum dixit Liberius Pontifex, à Sancto Athanasio in Epistola ad monachos laudatus. Et hinc Photio Episcopi omnes acclamarunt. *Hæc omnes dicimus, omnes sic sapimus.*

Hinc convicti Ægyptii produxere aliud argumentum: *Jam per petitiones nostras fidem manifestam fecimus, & non extra catholicam fidem credentes apparuimus. Quia verò Episcopi nostræ regionis nimis multi sunt, nos pauci, non possumus pauci numero personas illorum suscipere. Petimus autem vestram Sublimitatem, & hanc sanctam & magnam Synodum, ut misereamini nobis, & exspectetis nostrum Archi-Episcopum, ut secundùm antiquam consuetudinem sequamur illius sententiam. Quia si extra voluntatem Præsidis nostri aliquid faciemus, sicut præsumptores, & non servantes secundùm Ca-*

nones antiquam consuetudinem, omnes Ægyptiacæ regiones insurgent in nos. Ergò miseremini nostræ senectutis, & non faciatis nos in peregrinatione nostram vitam consumere. Et omnes isti Episcopi sese in terram prostravere, clamantes: *Clementes estis, miseremini nostri. Jam non possumus habitare in Provincia, miseremini nostri. Occidimur, miseremini nostri. Morimur per vestra vestigia, miseremini nostri. Moriamur à vobis, & non illic. Fiat hic Archi-Episcopus, & subscribimus, & consentimus. Miseremini canorum nostrorum. Detur hic Archi-Episcopus. Novit Dei amantissimus Archi-Episcopus Anatolius, quia talis consuetudo in Ægyptiaca regione obtinuit, ut omnes Episcopi obediant Archi-Episcopo Alexandriæ. Non quia non obtemperamus Synodo, sed occidimur in patria, Miseremini nostri.* Hasce preces in varias supplicandi formulas instantissimè iterarunt. Rectè io consuetudinis suæ testem adducunt Anatolium Patriarcham Constantinopolitanum: Etenim ille nuper sub Dioscoro fuerat Ecclesiæ Alexandrioæ Archi-Diaconus, & in Regia civitate Apocrisarlus, proindèque peritissimus Ægyptiæ Hierarchiæ. Rectè item dicunt esse plurimos in Ægypto Episcopos. Etenim Sancti Athanasii Synodis quandoque centum adfuisse legimus, & in sola Pentapoli fuisse grandem Episcoporum turmam scribit ad Theophilum Patriarcham Metropolita dictæ Pro-
Epist. 67. vinciæ Sanctus Synesius, Episcopus Ptolomensis. Rectè addunt; *Detur hic Archi-Episcopus*. Etenim Apostolicus Canoo, Patriarchas in propria sede eligi mandans & consecrari, semper excepit Synodum generalem. Omnium generalium Synodorum prima Nicæna in Sancti Philogonii Patriarchæ Antiochensis apud se defuncti locum suffecit Sanctum Eustatium, Constantinopolitana promovit Flavianum Antiochenum & Nectarium Constantinopolitanum, & Anatolii Constantinopolitani & Maximi Antiocheni Ordinationem damnavit Sanctus Leo, non quod factæ essent apud Ephesum, sed quod à latrocinio Eutychiano.

Ad primum argumentum reposuit Cecropius Sebastopolitanus in prima Armenia Episcopus: *Universalis hæc Synodus Ægyptiaca regione major est, ac fide dignior, & non est justum decem hæreticos audiri, & prætermitti mille ducentos Episcopos. Non enim nunc nos exigimus, ut pro aliis suam fidem ostendant, sed dicimus ut ipsi pro sua persona rectæ fidei consentiant.* Addiditque Eusebius Dorylæi Episcopus: *Procuratores sunt isti omnium Ægyptiorum, & debent universalem Synodum sequi.* Ita ostendit paucos potuisse pro multis subscribere Epistolæ, & fidem profiteri. Ad secundum responderunt omnes simul Episcopi: *Videtis, quomodò testimonium perhibent suis Episcopis, dicentes,* QUIA OCCIDIMUR. Quæ omnia Responsa eò tendunt, ut ostendant istam Patriarchæ Alexandrini in suos Episcopos potestatem non vigere in Synodo generali. Quod ipsum confirmavit Lucentius Esculanus Episcopus, Romanæ Ecclesiæ Vicarius ac Legatus. Nihilominùs in potestate ista discutienda tempus absumi nolentes gloriosi judices illos tredecim Episcopos sub danda reali, aut certè juratoria cautione arrestarunt in Regia civitate usque ad factam novi Patriarchæ Alexandrini consecrationem, tunc Sancti Leonis Epistolæ & cunctis synodalibus Actis subscripturos, aut de hæretica rebellione puniendos. Quod arrestum Sanctus Paschasinus Legatus habuit ratum.

Etiam octodecim monachi, adserentes se esse Presbyteros & Archi-Mandritas, Priocipi exhibuere preces, & ab illo ad Synodum remissi postulabaot audientiam, de qua gloriosi judices sunt interlocuti: *Nomina illorum, qui preces porrexerunt manifesta fiant his, qui introierunt, reverendissimis viris, ut dicant si noverunt omnes esse Archi-Mandritas.* Erant homines Eutychiani, suspecti de consuetis hæreticorum imposturis, ideòque in synodalem conspectum sine examine non admittendi. Quidam omninò erant Archi-Mandritæ, at damnati de hæresi, quidam soli in monumentis habitabant, quidam solos tres aut quatuor sub se habebant monachos, quidam erant penitùs ignoti, atque ita Archi-Mandritæ orthodoxi, Synodo præsentes, dixere: *Rogamus aliquos mitti à vestra Magnificentia, & à vestra Sancta Synodo, ut videant monasteria eorum & discant si habeant monasteria, an deludant & noceant honoribus Archi-Mandritarum, & amodò debent accipere disciplinam, ut non se dicant Archi-Mandritas, qui in monumentis habitant. Petimus etiam, ut & illi, qui se dicunt esse monachos, & non agnoscuntur, nec à vestra Magnificentia, nec à sanctissimo* Regiæ civitatis *Archi Episcopo* Anatolio, *nec à nobis, exeant de civitate sicut impostores, propter scandalum quod conati sunt facere.* Quid sit in monumentis habitare, exponit horum monachorum libellus, dicens ipsorum quosdam in monasterio, quosdam habitare in Basilica martyris. Quidam soli, quidam cum tribus aut quatuor fratri bus habitabant ad aliquam rusticam Ecclesiam aut Capellam, quas propter reconditas alicujus martyris io ipsarum altari reliquias rectè antiquitas vocabat monumenta: Pauculos istos monachos nolebat monasterium, nec ipsorum Præfectum vocare Archi-Mandritam. Archi-Mandritæ nomen apud posteriores Græcos fuit adeò venerabile, ut antiqua Patriarchæ Constantinopolitani creandi formula, per Codinum & Phranzes Græcos Scriptores laudata, distinguat Monasteriorum Præfectos & Archi-Mandritas, & hosce præponat Proto-Syncellis: Quod nempe iste titulus daretur solis plurium monasteriorum supremis Præfectis, quales apud nos Latinos sunt Regularium Ordinum Antistites Generales aut Provinciales. Parva ista, in campis præsertim, monasteria, à nobis Latinis dictas Priorams, Cellas, Obedientias, pessimè odit etiam Sanctus Bernardus. Rectè tamen in Romana sua Synodo, per D. Lucam Holstenium vulgata, dixit Eugeoius secundus Pontifex: *Cœnobia, vel, ut hoc tempore nuncupantur, monasteria.* Causam dat in Cap. 27.
Collatione de tribus monachorum generibus Joannes Cassianus: *Licèt à nonnullis soleant indifferenter monasteria pro cœnobiis appellari, tamen hoc interest, quòd monasterium potest etiam unius monachi habitatio nominari, cœnobium autem appellari non potest, nisi ubi plurimorum cohabitantium degit unita communio.* Or-

Orthodoxorum Archi-Mandritarum postulatio requirebat largum tempus, Synodo importunum, ideòque illam neglexerunt gloriosi judices, interlocuti: *Intrent reverendissimi monachi, qui petitiones porrexerunt*. Et intrarunt octodecim precibus subscripti, ac insuper Barsumas, famosus Dioscori in Ephesino latrocinio satelles & turbo, nec non nescio quis eunuchus & Presbyter Calepodius, adversùs quem intercessit Anatolius Episcopus Constantinopolitanus: *Calepodius & Gerontius*, unus ex octodecim, *qui inter eos Presbyteri sunt, olim damnati sunt, & non licet eis intrare*. Eum de hæresi damnatum adfirmavit Ætius Archi-Diaconus Constantinopolitanus. At ille negavit, & exire noluit, omissaque hac quæstione gloriosissimi judices jusserunt monachorum libellum recitari.

Fidem & Ecclesiam turbatam querebatur libellus, de indicta pacificatura Synodo egit gratias Imperatori Marciano, habebatque duas petitiones. Prima erat: *Vacent turbationes, & subscriptiones quæ per violentiam fiunt, & persecutiones quæ semper à Clericis contra nos exercentur, quas & conantur facere latentes vestram Pietatem*. Dogmaticas Sancti Leonis litteras, à Dioscoro apud Ephesum spretas & occultatas, per omnem Orientem publicabant orthodoxi Episcopi, omnem Clerum & Monachatum cogentes ad ipsas profitendas & subscribendas. Hanc violentiam compesci postulat libellus, & vetusto Clericorum in monachos odio adscribit. Reverà enim Clerici in monachos semper habuere quid simultatis, de qua queritur frequenter etiam Sanctus Hieronymus, nec non & in Sancti Fulgentii vita Ferrandus Diaconus Carthaginensis. Altera petitio erat: *Petimus Divinitatem vestram, jam neminem jactari à suo monasterio, nec ab Ecclesia, neque à Basilica martyris, usque ad sanctum Synodi judicium*. Clericos omnes & monachos, laudatas litteras profiteri recusantes, Episcopi degradabant, ejiciebantque de Ecclesiis & monasteriis: Hanc etiam compesci violentiam supplicat libellus, darique inducias usque ad futuram Synodum, quod ipsum pro Sancto Flaviano, & aliis orthodoxis Episcopis, ipsaque Christiana fide, per Ephesinum latrocinium læsis, à Theodosio Augusto postularat, at non impetrarat Sanctus Leo Pontifex: Atque ita ad similes hæreticorum preces surdus meritò fuit Marcianus Augustus.

Hìnc ad easdem in præsenti Synodo reposuit Diogenes Metropolita Cyzicenus: *Barsumas, qui inter illos intravit, occidit beatum Flavianum. Ipse instabat, & dicebat:* OCCIDE. *Et non est positus in petitionibus. Quare introivit?* Solos namque libello subscriptos gloriosi judices permiserant introire. Diogeni acclamarunt Orientales Episcopi: *Omnem Syriam Barsumas evertit. Duxit super nos mille monachos*. Quæ omnia gloriosi judices dissimulantes, eos ad Synodo obediendum, & orthodoxam fidem ab ipsa discendam fuere adhortati; at frustra. Etenim factionis capita Carosus & Dorotheus produxere & alias preces, atque dixere: *Rogamus, ut recitetur libellus, qui à nobis offertur*. Verùm Episcopi in Barsumam perrexerunt: *Homicidam Barsumam mittite foras, Homicidam in arenam. Anathema Barsumæ. Barsumam in exilium*. Eum clamant ad arenam, id est, ad campum sceleratum, aut ad amphitheatrum, in quo homicidæ consuerant feriri gladio, aut ad bestias pugnare. Nihilominùs gloriosi judices sunt interlocuti: *Libellus recitetur*. Recitavit Constantinus sacri Consistorii Secretarius.

Habebat capita varia. Primò, de precum tarditate & sero ad Synodum adventu excusat supplicantes, quod communem omnium Patrem Carosum, sine quo fieri nihil licuit, Marcianus Augustus non nisi se præsente jussisset Synodum accedere. Secundò omnia Synodi Acta rogat consequenter seu secundùm Canonum consequentiam procedere, atque ita sanctissimum Archi-Episcopum Dioscorum, & ipsi communicantes sanctissimos Episcopos, perperàm degradatos, reparari ac restitui in integrum, fieri novum fidei examen, & omnia huc usque judicata ad incudem revocari. Quæ cùm legerentur, Episcopi exclamarunt: *Dioscoro. Dioscorum Christus deposuit. Istos foras mitte. Tolle injuriam à Synodo. Petitiones istas à Synodo audiri non licet. Illum, qui damnatus est ab omni Synodo, Episcopum nominare ausi sunt. Regulæ quare calcantur?* Reclamarunt & Archi-Mandritæ. *Tolle injuriam à monasteriis*. Utique injuriam jam memoratam. Hìnc gloriosi judices interposuerunt: *Sine præjudicio recitetur libellus*.

Ejus tertium caput erat: *Piissimus Imperator noster, ex quo congregare hanc Synodum constituit, pollicitus est nobis confirmari hanc tantum expositionem fidei trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, & nihil aliud ante hoc moveri, vel fieri*. Nequissimi Eutychianistæ ex solo Nicæno Symbolo, utpotè ad ipsorum errores faciliùs versatili, judicari volunt, facta per Synodum Constantinopolitanam additamenta detestantur, uti damnata per Ephesinum Canonem, libello subtùs adnexum. Ajunt Dioscorum ad hæc omnia paratum, ideòque datas in illum sententias debere incidi, & causam de novo inchoari: Concludit libellus: *Si contra hæc, quæ tam consequenter requirimus, vestra nititur Reverentia, & velit auctoritate uti, quæ contraria est utilitatibus, testamur Dominum Christum, & piissimum Imperatorem, & magnificentissimos judices, & amplissimum Senatum, & vestram conscientiam, & vestes nostras excutimus, & extra vestram communicationem nos efficiemus. Non enim patimur, Symbolo fidei trecentorum decem & octo recensato, communicatores fieri eorum, qui hoc respuunt*.

Temerariam ac desperatam hæreticorum monachorum audaciam Synodus obstupuit, & adversùs illam Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus produxit & legit quintum Canonem Antiochenum, mandantem ut Presbyter aut quivis Clericus, à sui Episcopi communione sese in parasynagogam separans, secundò revocetur ad unitatem & gratiam, contumax extra omnem reparationis spem degradetur, & tamquam seditiosus *per laicas potestates compescatur*. Et cuncti Episcopi acclamarunt: *Hæc justa regula, hæc regula Patrum*. Eam innovavit atque ampliavit Synodus octava. Ex eadem monachos rogarunt

gloriosi judices : *Secundùm vestram petitionem, contradicentibus reverendissimis Episcopis, oblati à vobis libelli relecti sunt; dicite igitur, si vultis dogmatibus totius sanctissimæ Synodi consentire*. Reposuit Archi-Mandrita Carosus : *Fidem trecentorum decem & octo Patrum, qui convenerunt apud Nicæam, in qua & baptizatus sum, novi. Ego aliam fidem nescio. Episcopi sunt, potestatem habent, & excommunicare & damnare, & quidquid volunt, potestatem habent. Amplius ab hoc ego aliud nescio. Me Sanctus Theotimus in Tomis baptizavit : Jussit mihi nihil aliud sapere*. Et reliqui omnes, Ephesinum adversùs additamenta Canonem laudantes, Archi-Mandritæ & monachi : *Et nos eadem dicimus*. Nec aliud ab ipsis potuit extorqueri. Induci non potuere ad Eutychetem anathematizandum. Quin & laudatum Ætium, inducere conantem, convitiis & contumeliis prosciderunt.

Exindè lectus est octodecim orthodoxorum Archi-Mandritarum in illos libellus, hæc habens capita. Primò, Marciano Augusto agit gratias, quod Eutychetem, blasphemum Ecclesiæ turbinem, juxta Sancti Leonis preces deportasset in loca deserta. Secundò, doctos ab Eutychete monachos accusat durissimæ in erroribus pertinaciæ, qua Sancti Leonis Epistolam usque hodie recusant profiteri. Tertiò, rogat facultatem eos oti hæreticos juxta monasticam disciplinam castigandi, & de monasteriis, ubi quasi efferatæ in speluncis belluæ Christum Dominum blasphemare non cessant, ejiciendi. Eos efferatis belluis fuisse pejores, docent facinora ante & post Synodum in Syria, Palæstina, atque Ægypto, ab ipsis adversùs Juvenalem præsertim Hierosolymæ, & Sanctum Proterium Alexandriæ Episcopum patrata.

Libello reposuit Dorotheus Archi-Mandrita Eutychianus : *Quoniam Eutychen dicunt, quia ante unitionem duas naturas dixit, & unam naturam post unitionem, & anathematizant eum sicut hæreticum, passim ubique propositiones posuit Eutyches, & vestra Magnificentia audivit quæ sunt ab eo proposita, quia orthodoxus est is homo, & fit ei calumnia*. Et gloriosis judicibus rogantibus, *Eutyches ait quod corpus Salvatoris nostri Jesu Christi non fuit nostræ substantiæ, tu de hoc quomodò confiteris?* denuò respondit : *Baptizati sumus confitentes Salvatorem nostrum Jesum Christum, qui descendit, & incarnatus est ex Sancta Virgine Maria, qui inhumanatus est, & crucifixus pro nobis. Hunc ex Trinitate esse fatemur. Credimus illum passum ex Trinitate esse. Et aliam fidem non novimus*. Hoc loco quidam Joanni Maxentio & aliis Schytiæ monachis, adsertæque per ipsos propositioni, *Unus è Trinitate est passus*, adversati sub Justini ac Justiniani Imperio, fuerunt abusi, ajentes ipsam esse manifestè Eutychianam, & ab Eutychianis monachis in præsenti Synodo adductam uti palmare impietatis fundamentum. At longè aliter Ferrandus Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus in litteris ad Anatolium Diaconum Cardinalem Ecclesiæ Romanæ : *Rectè dicitur*, QUIA UNUS E TRINITATE EST PASSUS. *Nec movere quempiam debet, si hanc sententiam Eutychetis protulit Apocrisarius in Chalcedonensi Concilio. Sæpè etiam per ignorantes loquitur veritas. Patres autem nostri in Concilio positi sensum loquentis, non verba considerantes, nec illum propter hanc sententiam pronunciarunt Catholicum, nec ipsam sententiam Catholicis tunc inserere definitionibus voluerunt, ne viderentur intellectum potiùs loquentis approbasse, quam verba*. Propositionem multis propugnat. Fuisse à Synodo Nicæna, Sancto Athanasio, Sancto Dionysio Alexandrino, ipsisque Apostolis traditam, est suprà ostensum.

Quocircà in Dialogo, *Impassibilis*, Theodoretus ipsam à Nicæna Synodo traditam negans, excedit. Est ex illis, qui inter hasce propositiones, *Christus est passus*, & *Deus est passus*, distinguentes voluere solam primam usitatam ab Apostolis, & à nobis usitandam. At certum est falli. Nihilominùs quod adversùm Eutychianistas, suo tempore grassantes, & posteriori propositione nequiter abutentes, ita locuti sint, venia digni sunt, immò & laude. Dico de illis, quod de Antiochena Synodo, vocem *Consubstantiale* adversùm Arianos à Nicæna Synodo probatam improbante adversùm nugas Pauli Samosatensis, scribit in Epistola de Synodis Ariminensi ac Seleuciensi Sanctus Athanasius : *Neque hos* Antiochenæ, *neque illos* Nicænæ Synodi Patres *fas est culpare. Omnes enim Christi curam gessere, studiaque sua contra hæreticos intenderunt. Et hi quidem Samosatensem, illi verò Arianam hæresin condemnarunt. Bene ergo & hi & illi pro subjecta materia scribunt*. Et infrà : *Si aliqui ex Patribus ad istum, alii ad alium de* CONSUBSTANTIALI *modum disseruerunt, nobis tamen ob id contentiosè agendum non est, sed cum pietate eorum dicta excipere debemus, eò quod præcipuè sua studia ad pietatem referebant*. Omnes esse dicit probatos Ecclesiæ Patres, quos absit ut inter se committamus. Uti tamen Antiochenæ Synodum Nicænam preferre nunc oportet, & vocem *Consubstantiale* nullo pacto negare; ita ne hanc propositionem, *Deus est passus*, jam pridem in judicio contradictorio probatam ab Ecclesia Romana.

Rectè autem in septimo decimo adversùm hæ- L. 46.
reticos libro, exstante apud Photii Bibliothecam, laudatus Theodoretus improbat hanc propositionem : *Verbum est passum per carnem*. In adducto dialogo improbat & hanc : *Deus est passus carne*. Eam æquat huic : *Anima carne moritur*. At non penitùs rectè. Etenim priorem propositionem damnat etiam in oratione de salutari Domini adventu adversùs Apollinarium Sanctus Athanasius, ajens esse blasphemiam Arianam; secundam omninò probat. Eamdem in libris ad Trazamundum Wandalorum Regem probat Sanctus L. 3. c. 11.
Fulgentius, damnatque hanc : *Divinitas est carni compassa* : Etiam hanc : *Deus est passus cum carne*. 12. 19.
Etenim carni compati, cum carne aut per carnem pati est carnis passioni occurrere, & cum illa unam sensationem componere, definitam à Sancto Augustino : *Sensatio est passio carnis non latens animam*. Quod est longissimum à Deo Verbo. Ipsum tamen fuisse passum per hominem suum scribit in primo adversùs Parmenianum libro Sanctus Optatus Episcopus Milevitanus.

Redeamus ad Dorotheum Archi-Mandritam nequissimum, Synodo roganti, *Subscribis Epistolæ* Sancti Leonis, *an non*, impudenter respon-

den-

dentem: *Ego in Baptismo*, seu in Nicænum Symbolum in Baptismate exigi consuetum, *credo, Epistolæ autem non subscribo*. Et gloriosis judicibus rogantibus, *Cùm piissimus noster Imperator & magnificentissimos judices & amplissimum Senatum ad vos destinavit, promisistis non contradicere his, quæ à sancta Synodo promulgantur, quare igitur in præsenti non consentitis?* repos̄uit pari impudentia: *Tunc nos locuti sumus Judicibus & Senatui, & intùs intrantes rogavimus Imperatorem, ut hæc Synodus confirmaret fidem trecentorum decem & octo Patrum, in qua baptizati sumus, unà cum definitione, quæ ab ipsis Patribus apud Ephesum definita est*. Judicari voluit ex solo Nicæno Symbolo, & Constantinopolitana ejus additamenta haberi ut per Ephesinam Synodum damnata. Pertinaciam admirati & miserati gloriosi judices sunt denuò interlocuti: *Quia Divinissimus Imperator noster pius est, & nos intentionem ejus sequimur, si vultis, inducias duorum aut trium dierum ad cogitandum accipite (hoc enim ut vobis concedatur, nos petimus sanctam Synodum) ut recogitantes confessionem sanctorum Patrum sequamini*. Et rursùm reddidit contumax Dorotheus: *In fide permaneo trecentorum decem & octo Patrum, in qua & baptizatus sum, & in definitione Ephesina, & aliud aliquid non dico*. Et ejus collega Carosus: *Hic sum, quid opùs habetis duos aut tres dies sustinere? Ecce modò, si vultis aliquid facere, potestatem habetis*. Quare de ipsorum correctione desperantes gloriosi judices concluserunt Actionem: *A sancta Synodo formula datur*. Ex quo vides gloriosos judices fuisse meros judicialium Decretorum testes & executores, sine ulla judiciali potestate.

Quare Alexandrum Ecclesiæ Constantinopolitanæ Presbyterum & Circuitorem, seu visitatorem, ad Principem legavit Synodus, rogaturum quid de pertinacibus monachis placeret suæ Majestatis. Visitatoris officium describit antiqua notitia dignitatum Ecclesiæ Constantinopolitanæ: *Visitator perambulat, & præest iis, qui fidem orthodoxam amplexuri sunt*. Etiam Carosus, Dorotheus, & Barsumas sibi ipsis non defuere. Accesserunt & ipsi Principem, Synodum accusantes prævaricationis, rogantesque eum adesse, ipsorum cum Episcopis disputationes audirurum & judicaturum. Verùm non Reges de Episcopis, sed Episcopi de Regibus debent in fidei negotio judicare. Est Evangelica regula per Sanctum Ambrosium laudata. Ex eadem hæreticos & turbulentos monachos nec videre voluit Augustus Marcianus, sed per laudatum Presbyterum Alexandrum & Joannem Decurionem respondit: *Si voluissem ego sedere inter vos atque alios monachos, & audire inter utrosque vos, non hùc sanctam & universalem Synodum fatigassem. Sed cum ipsi propterea adfuissent, ut nos de vobis certiores fecissent, dixi ut & vos adessetis, & ea quæ nescitis cognosceretis, & interrogando ea, quæ non nostis, disceretis ab eis. Justum igitur decrevimus, vos ad Concilium abire. Nam quidquid definierit sanctum & generale Concilium, & mihi in scriptis dederit, ea sequor, iis contentus sum, eis fidem habeo. Ad hoc habetis, nec aliud à me responsum accipitis*. Quod Christiano Principe dignissimum verbum insigniter confirmavit in nostræ Synodi confirmatorio Edicto ad cives Constantinopolitanos: *Verè impius atque sacrilegus est, qui post tot* Chalcedone congregatorum *Sacerdotum sententiam opinioni suæ aliquid reservavit*. Quod ipsum verbum eximiè & meritò laudat, ac Justiniano Augusto in exemplar figit Facundus Episcopus Hermianensis.

Quibus omnibus lectis & auditis, hæreticos & turbidos monachos apud Synodum de tribus accusavit Ætius Archi-Diaconus Constantinopolitanus. Primò, quod Dioscorum à generali Synodo degradatum essent ausi Episcopum appellare. Secundò, quod eamdem Synodum prævaricationis apud Principem infamassent. Tertiò, quod Principem à publicis Imperii curis devocassent ad audiendas suas pro hæresi disputationes. In ipsos legit, & executioni tradi petiit octuagesimum tertium & octuagesimum quartum Canones, mandantes degradatum Episcopum ministerio se ingerentem, & Clericos à proprii Episcopi communione in parasynagogam sese sequestrantes excidere omni reparationis spe, & per laicas potestates compesci. Sunt quartus & quintus Canones Antiocheni: Istius enim numeri locum obtinent in codice Canonum Ecclesiæ universæ. Adeò antiqua est ista collectio, quam proindè Hincmarus Remensis Episcopus non penitùs malè dixit à præsenti Synodo probaram. Eam aliqui coogestam putant à Stephano Ephesiorum Episcopo, qui Synodo huic interfuit, & de suo Episcopatu cum Bassiano litigavit. At quoniam in Canonibus Constantinopolitanis finiebat collectio, videtur esse antiquior. Cur enim Ephesinos Canones Stephanus omisisset? Eam tamen fecisse potuit adhuc Clericus ante Synodum Ephesinam.

Insolentes Monachi Synodo non aderant. Etenim adversùm eorum collegas Calepodium & Gerontium rectè suprà dixit Anatolius Episcopus Constantinopolitanus: *Olim damnati sunt, & non licet eos intrare*. Et ad cunctos gloriosi judices: *Contradicentibus Episcopis, oblati à vobis libelli relecti sunt*. Pertinacem Hæreticum non admitti ad Synodi conspectum, est vetus Ecclesiæ regula, cujus rigorem in hosce monachos servare voluerant Episcopi, gloriosi autem judices ex bona de ipsis spe persuaserant dispensandum. Ex eadem Theodotum Critbinum, pertinacem Iconoclastam, rejecit, pertinacem autem cum suis affeclis Photium dispensatoriè ex causis admisit Synodus octava. Prima horum monachorum citatio facta fuit die quinto decimo Octobris, comparuerunt autem die decimo, & oblatas aliquot dierum inducias contempsere. Maternam tamen miserationem induta Synodus eis triginta dierum, à dicto quinto decimo Octobris usque ad quintum decimum diem Novembris, fecit deliberandi inducias, tunc juxta adductos Antiochenos Canones omninò castigandis. Acta hæc sunt tertio decimo Kalendas Novembres, triduo post Actionem quartam. Synodi Digestor omnia, utpotè appendicem, congessit in eamdem quartam Actionem.

ACTIO

ACTIO APPENDIX,

Judicans caufam Photii Tyriorum Metropolitæ adversùs Euftatium Epifcopum Berytenfem.

EOdem die difcuffa ac definita dicitur lis de jure metropolitico inter Photium Tyri Epifcopum, primæ Phæniciæ Metropolitam, & Euftatium in eadem Provincia Epifcopum Berytenfem. Acta hæc fuiffe poft Actionem fextam dixi fuperiùs in differtatione, nec fine fundamento; alind tamen fuadere videtur hæc Euftatii interceffio ad gloriofos judices: *Piiffimus Dominus nofter* Imperaior *fidei caufa nos hic congregavit, at jubete ante omnia fubfcribi definitionem, ut priùs quæftio fidei abfolvatur. Quod fi de mea quoque caufa jubetis nunc quæri, non fum in mora, fed protinùs refpondebo.* Lucet hæc agi cœpta ante fidei definitæ fubfcriptionem & Actionem fextam: Tertiò decimò Calendas Novembres fuiffe completa, palàm habent, nifi vitiata fint, Acta fynodalia. Res eft incerta.

Ex vetufto per fextum Nicænum firmato Canone Berytenfis Ecclefia eft fuffraganea Tyriæ, per maritimam feu primam Phæniciam metropolitanæ. Dum Ibæ Edeffeni caufa, Photio & Euftatio jam contendentibus, per Theodofium Auguftum delegata fuit, Euftatius palàm adhuc erat Provincialis Epifcopus, proindèque hæc omnis novitas eft fætus latrocinii Ephefini, ubi è primoribus Diofcori fatellitibus fuerat Euftatius, atque ita præfentem Tyriæ metropoleos injuriam à dicto Theodofio per Chryfaphium Eunnchum circumducto in facinoris mercedem eft confecutus. Principis heneficium confirmavit Conftantinopolitana Anatolii Epifcopi Synodus, de qua Euftatius: *Concilium reverendiffimorum Epifcoporum factum eft Conftantinopoli, ac data definitio eft, cui etiam Maximus reverendiffimus Epifcopus Antiochiæ fubfcripfit.* Et infrà: *Veftram Poteftatem & fanctam Synodum doceo, quod nunc non allego, ut omninò capiam, fed ut vobis perfuadeam, quod calumniatus eft me. Neque enim ego religiofiffimo Imperatori preces obtuli, ut Berytum metropolim faceret. Nec verò ego civitates divifi, fed fancta divifit Synodus.* Et Maximus Patriarcha Antiochenus. *Charta mihi allata eft, quæ habebat fubfcriptionem fanctiffimi Archi-Epifcopi Anatolii, quem ego fequens fubfcripfi.* Et infrà: *Eram Conftantinopoli, cùm verò Concilium de hoc haberetur, non adfui, fed mihi charta allata eft, & fubfcripfi.* Non ad fuas ambitiofas preces, fed gratiofo Principis motu civitatem fuam fuiffe exaltatam Euftatius adfeverat.

Legem exaltatricem, donatam hac titulari Epigraphe, *De Metropoli Beryto*, codici fuo Ju- L. 11. tit. 21.
ftinianus Auguftus inferuit: *Propter multas, juftafque caufas metropolitano nomine ac dignitate civitatem Berytum decernimus exornandam, jam fuis virtutibus coronatam. Itaque hæc quoque metropolitanam habeat dignitatem. Tyro nihil de jure fuo derogetur. Sit illa mater Provinciæ Majorum noftrorum beneficio, hæc noftro: Et utraque dignitate fimili perfruatur.* Jacobus Cujacius & Dionyfius Gotofredus addunt Scholion: *Metropoles duæ in Syria Phænice Berytus & Tyrus; ut in Ponto Amafæa & Cæfaræa, & in Cappadocia Cæfaræa & Tyana.* Labuntur variè. Etenim Phæniciam maritimam, quod Ponto Conftantinus & Cappadociæ fecit Valens, civiliter non divifit Theodofius, atque ita non poteftatem, fed folam vacui nominis dignitatem metropoliticam multiplicavit. Ipfa legis verba palàm id profitentur. Etiam pofterioribus temporibus nequiit in gradum altiorem proficere Berytus. Etenim à Juftiniano nihil augmenti accepit, & à recentiori Provinciarum ac Epifcopatuum ad Antiochenum Patriarchatum fpectantium notitia, per Guilielmum Tyri Archi-Epifcopum producta in libris de bello fancto, dumtaxàt locatur inter octo per fe ftantes, feu folius nominis & honoris Metropoles.

Theodofianæ legis motivam rationem conje- L.11.c.14
cturo ex Synodo Tyria in caufa Ibæ Edeffeni, Berytum vocante Romanam Coloniam, & pulchram civitatem, laudanteque novum ejus Epifcopiom & novam Ecclefiam. Huc enim refpiciunt hæc legis verba de Beryto: *Jam fuis virtutibus coronatam.* Epifcopium & Ecclefiam Euftatius aut ædificarat aut perfecerat, atque ita à Principe meruerat nomen metropoleos ac Metropolitæ. Verum fine Suffraganeis ac poteftate, & citra omnem Tyriæ metropoleos injuriam ac mutilationem. Ampliùs enim tunc ab Augufto Principe dari non potuiffe, eft fuo loco oftenfum. Ex advenis Conftantinopolim Epifcopis nefcio quam Synodum fecit interim Anatolius, à qua metropoliticam quoque poteftatem donari, adfignarique fuffraganeas civitates flagitavit Euftatius,

tius,

tius, atque obtinuit Biblon, Botryn, Tripolim, Orthosiadem, Arcas, & Antaradoo. Erat res ardua, sine Patriarchæ Antiocheni beneplacito non attentanda, atque ideò Maximus, licèt non Synodo, tamen in Regia civitate præsens, inductus est ad assentiendum & subscribendum. Ab Ephesino latrocinio ordinati Anatolius & Maximus ab Episcopatu suspensi tunc hærebant extra Romanæ Ecclesiæ communionem & gratiam, atque ita Chrysaphii cogitationibus in nullo præsumebant obviare. Obviavit Photius, avitam consuetudinem, Apostolicosque & Nicænos Canones dicens subverti non posse à quavis Synodo, dictasque civitates pergens uti Metropolita qnoad judicia & Episcoporum consecrationes administrare. Et hìnc factum est quod queritur Photius: *A me* Episcoporum *ordinatio* in vacantibus istarum civitatum cathedris *facta est, cùm juxta vetustum ordinem qui de mea Provincia sunt mihi adessent, atque indè primum mihi absenti missa est excommunicatio, & mansi excommunicatus centum viginti duos dies, & duos rursùm ordinavi Episcopos. Eos deposuit Eustatius, Presbyterosque fecit.* Qnousque vixit Theodosius, violentiæ huic, tamquam synodali per suum Patriarcham comprobato Decreto, parere compulsus fuit Photius, at post ejus mortem preces mox obtulit Marciano Augusto, easque Princeps, ad præsentem Synodum transmisit, causam Ecclesiasticam mandans, noo secundùm leges aut pragmaticas Sanctiones, sed secundùm Canones definiri.

Hìnc ante omnia ad Synodum nostram ex gloriosorum judicum interlocutione lectus fuit libellus iste Photii, habens capita varia. Primò, dicit Tyriorum Ecclesiam & per immemorialem consuetudinem, & per Canones fuisse totius Phæniciæ maririmæ semper metropolitanam cum plena quoad judicia & consecrationes potestate. Secundò, queritur de Eustatio Berytensi Episcopo, suo suffraganeo, quod quorumdam comprovincialium Collegarum favore adjutus, à Theodosio nuper Augusto impetrarit Rescriptum, quo mox sese cœperit ostentare novum Phæniciæ Metropolitam. Tertiò, quod Synodicum, seu synodale Anatolii Episcopi Constantinopolitani Decretum, acceptandum & subscribeodum sibi miserit, recusanti minatus excommunicationem. Et hìnc ex Regiæ jussionis metu compulsus subscripsit Photius, protestatus omnia hæc adversari Canonibus, & nihil valere: Atque ideò cassari onnc supplicat, & suæ sedi avita privilegia reparari. Eustatii fundamentum fuisse videntur hæc Rescripti verba: *Utraque metropolis dignitate simili perfruatur.* Hìnc non solum nomen, sed & metropoliticam potestatem & Provinciæ civitates credidit sibi æqualiter cum Photio communicaoda & dividenda.

Lecto libello gloriosi judices sunt interlocuti: *Quid ad hæc allegat reverendissimus Episcopus Berytiorum Eustatius?* Et ipse: *Jubete Photium dicere, utrùm secundùm Canones moveat, an secundùm leges.* Quod enim à pragmatico Principis Rescripto esset nata ista novitas, & quod non Synodo, sed Marciano Augusto Photius supplicasset, sperabat Eustatius ex legibus acturum, atque ita faciliùs circumducendum & intricandum. At Photius respondit: *Adii religiosissimum Imperatorem, ut sedes Tyriorum sua jura adipisceretur. Quod autem vetustum morem studuerit evertere Eustatius religiosissimus Episcopus, interrogentur Domini & sanctissimi Episcopi. Ego enim à regulis non discedo, nec volo typos Patrum evertere, sed postulo ne illa jura evertantur.* Ait non judicii accipiendi causa, sed pro mera Canonum reparatrice observaotia imploratum à se Principem, & se nequaquam secundùm leges, sed secundùm Ecclesiasticas consuetudines & Canones velle judicari. Ad quod gloriosi judices: *Sacratissimo Domino orbis placuit, non juxta sacras litteras aut pragmaticos typos res sanctissimorum Episcoporum procedere, sed juxta regulas à sanctis Patribus latas. Omni igitur cessante è sacris Pragmaticis definitione, Canones de hoc Capitulo editi legantur.* Et universa Synodus: *Contra regulas nihil Pragmaticum tenebit. Regulæ Patrum teneant.* Quocircà à Patrum suorum vestigiis plurimùm deviarunt recentiores Græci, de quibus in Scholiis ad Photii Nomo-Canonem Theodorus Balsamon: *Scias, quod nonnulli dixerunt, idque in præsentia sancti nostri Imperatoris, Canones non debere valere quando adversantur legibus, propterea quod ante legum repurgationem illi conscripti sunt, atque ita Canones, qui cum legibus non conveniunt, otiosos esse.* Rectiùs ipse Theodorus: *Canones majoris auctoritatis sunt, quam leges.* Etenim in lege novella ad Petrum officiorum Magistrum Justinianus Augustus sacris Canooibus legis auctoritatem donat, & scribit: *Canones ut leges custodimus.* Præsertim in re- L. 131.
bus Ecclesiasticis, de quibus leges nihil valent disponere.

Et hìnc tamquam profanus ad laicæ potestatis violentiam refuga, & manifestus Canonum prævaricator tractari metuens Eustatius, ante Canonum lectionem intercessit apud gloriosos judices: *Per vestigia vestra, quoniam calumniatus est me Photius, quasi studio fecerim, obsecro sanctum & universale Concilium satisfactionem accipere, quod nihil per me actum est. Neque enim ita audax fuissem, ut Patrum regulis adversarer.* Dixit Berytum benefico Principis motu profecisse in metropoleos nomen & honorem, potestatem autem & civitates fuisse adsignatas à Synodo, confirmata omnia per Maximum Patriarcham, atque ita nullum hìc esse suum crimen.

Erat perplexa facti species, subjectaque dubiis per gloriosos judices propositis. Primum erat: *An liceat ex sacro Pragmatico aliena Ecclesiæ jura ab aliis Episcopis averti?* Secundum erat: *Licueritne sanctissimo Archi Episcopo Anatolio, absenti reverendissimo Episcopo Photio excommunicationem mittere, ac jubere ut ei certæ Ecclesiæ in Provincia auferrentur?* Tertium erat: *An Synodum appellare oporteat conventum Episcoporum, qui in Regia civitate diversantur?* Ad primum respondit universa Synodus: *Non licet hoc facere, est præter regulas.* Et talem potestatem sibi oon arrogabat Pragmaticum, Beryto dans nudum metropoleos nomen, disertèque vetans Tyri privilegia mutilari. Ad secundum Atticus Zelensis in Helenoponto Episcopus respondit: *Absentem nemo damnat.* Quod unanimi acclamatione omnes Episco-

pi

pi confirmarunt. Et hunc unicum excusationis fucum scivir Anarolius prætexere. *Photius quædam egit nullo more atque ordine. Hinc indignata Synodus, & juxta regulas commota, excommunicationem ei misit.* Repnsuit verò Eunomius Nicomediensis Episenpus, Bythiniæ Metropolita: *Non est Romanis consuctudo damnare aliquem bominem, priusquam is, qui accusatur, præsentes babeat accusatores, locumque defensionis accipiat ad diluenda crimina.* Ad tertium respondit Tryphon Chii in insularum Prnvincia Episcopus: *Synodus appellatur, & conveniunt Episcopi, & laborantes aliqua oppressione sua jura nanciscuntur.* Quod pluribus confirmavit Anatolins, sese expurgans adversùm illos, qui Synodos istas arguebant novitatis. Earum auctoritatem alibi exposui. Poterant de solis ad suam diœcesin spectantibus rebus judicare. Quare sextum Nicænum Cannnem, peregrina judicia vetantem potuerat Photius adducere: Quid enim Thracicæ Synodo eum prima Phænicia, Provincia diœceseos Orientalis? At exceptioni peremptnriæ nbicem posuerat Maximi Patriarcbæ consensus.

Hìnc quartum Nicænum Canonem, qni unicum in quavis Provincia mandat esse Metropolitam, & ab illo consecrari aut confirmari omnes Provinciales Episcopos, legi postulavit Photius, & ad glorinsnrum judicum interlocutionem legit Atticus Nicopolitanus Episcopus, Metropolita veteris Epiri. Phntium Cannn insigniter adjuvabat: Præsertim qund Phænieiam maritimam in duas Provineias Princeps nnn secuisset. Quare gloriosi judices post denuà auditum de nvita suæ metropoleos in judicandis & cnnsecrandis Episcopis consuetudine Photium sunt interlocuti: *Sancta Synodus quid sibi videatur doceat, utrùm placeat juxta regulam sanctorum trecentorum decem & octo Patrum unum Metropolitam Episcopum esse, qui in ordinationibus Episcoporum in unaquaque Provinciæ civitate potestatem babeat, an duos, ita ut iis liceat separatim in civitatibus ordinationes facere?* Et universa Synodus respondit: *Unum juxta regulas sanctorum Patrum volumus esse Metropolitam. Petimus ut regulæ sanctorum Patrum teneant.* Atticus Nicopolitanus Episcopus addidit: *Trecentorum decem & octo Patrum regula unum vult Metropolitam in unaquaque Provincia Episeopum esse, & supplicamus ut etiam nunc virtus regularum in omnia & in omnes Provincias valeat, cessantibus omnibus Pragmaticis, quæ ex concursatione & ambitione sunt, quæque evertunt ea, quæ spiritualiter & secundùm Deum à sanctis Patribus sancita sunt.* Insigne elngium, quo Reges doceantur Ecclesiasticis negotiis non misceri. Et hìnc gloriosi judiees sunt iterùm interlocuti: *Juxta regulas trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, & justam sententiam totius Synodi, Photius reverendissimus Episcopus Tyriorum metropolis omnem potestatem ordinandi in universis civitatibus primæ Phænices Provinciæ babebit; Eustatius verò reverendissimus Episcopus è sacro Pragmatico typo nibil amplius sibi vindicet, quam reliqui Episcopi ejusdem Provinciæ. Et an bis consentiat, sancta Synodus edoceat.* Theodnsii legem habent ratam, Anatnlii synodale decretum exufflant; & nmnis Synodus acclamavit: *Hoc justum judicium.* Verba. *Quam reliqui Episcopi*, ostendunt Eustatium nequidem à Tyrii Metropolitica potestate fuisse exemptum, qnod nominales Græcorum Metropolitæ, & Pallio insigniti Latinorum Provinciales Episcopi quandoque perperam prætenderunt.

Quid sit Pragmaticus typus, exponit in opere de domus Augustæ officiis Jacobus Gutherius: *Pragmatica jussio seu sanctio non ad singulorum pre-* [L. 1. c. 32.] *ces super privatis negotiis profertur, sed tantùm ad preces alicujus corporis, collegii, civitatis, vel Provinciæ. Breviter Pragmaticæ sanctiones sunt Rescripta diligentiùs, diffusiùsque tractata apud Principes in publicis negotiis cujusque Universitatis vel Provinciæ, quæ inter generales leges numerantur.* Hìne Pragmatica passim *ex concursatione*, & licèt non ex privata, tamen publica *ambitione* fieri dixit Atticus Archi Episcopus Nicopolitanus. Quamvis nnn ipse Eustatius, certè ejus populus Berytensi civitati supplicarat hanc dignitatem, ab ipso haud dubiè instigatus. Liquet item ratio, cur hocce Theodosii Rescriptum suo generalium legum codici inseruerit Imperator Justinianus.

Restabat quæstio de Episcopis per Photium consecratis, & per Eustatium in Presbyteri gradum rejectis. Etenim in suprà dictis civitatibus, suæ metropoliticæ pntestati subtractis, non desiir uti Metropolita Episcopos eonsecrare Phntius; at sacrn Pragmatico & synodali Decreto fultus Eustatius, ipsos in Presbyteros regradavit. De his per gloriosos judices rogata Synodus respondit: *Episcopos eos censemus: Justum est eos recipere Episcopatum & civitatem, tamquam ordinatos à Metropolita. Ordinatio Patris Photii teneat.* Quod judicium ratum esse postulanti Sebastiano Berrbæensium in Tbracia Episcopo reddiderunt laudati judices. *De bis finaliter decernere ac definire, sanctæ est Synodi.* Ex qno lucet bisce in generali Synodo judicibus nihil in Ecclesiasticas caussas fuisse potestatis. Et hinc datam sententiam cum Episeopis Primatibus confirmarunt Legati Apostolici, addentes: *Episcopum in gradum Presbyteri redigere, sacrilegum est. Si verò & causa quædam justa illos ab actu Episcopatus amovet, nec Presbyteri locum retinere debent. Si autem citra aliquod crimen amoti sunt dignitate, ad Episcopalem dignitatem revertantur.* Regula hæc est superiùs explanata. Quæ omnia & glorinsi judices amplissimè confirmarunt.

Er bine ad ipsos perrexit Cecropius Sebastnpolitanus in prima Armenia Episcopus: *Ne Potestas vestra accusationem & querimonias à quacumque persona accipiat, & fatigetur, nevè nos conteramur, petimus ut sine contradictione cessent omnia Pragmatica, quæ in detrimentum Canonum à quibusdam facta sunt, in omni Provincia; Canones autem per omnia teneant. Sic enim & fides custoditur, & unaquæque Ecclesia tutum statum babebit. Ac ne liceat aliquos præter Canones ordinare.* Uti Tyriam Eustatius, ita alias Metropoles per sacra Pragmatica mutilarant alii hìnc indè Episcopi. Cappadnciæ Cæsareensem Thyanensis, Antiochenam Hierosolymitanus & Cypriorum Constantiensis, ac tres autocephalas Primatiales Episcnpus Constantinopolitanus. Hasee violentias eliminari & corrigi rogat Cecropius, servarique

clau-

clausulam sexti Canonis Nicæni: *Sua privilegia serventur Ecclesiis*. Et gloriosissimi judices responderunt: *Si tota sanctissima Synodus consentit petitioni Cecropii Episcopi, deceat*. Et omnis Synodus acclamavit: *Omnes eadem dicimus. Universa Pragmatica cessabunt. Regulæ teneant. Et hoc à nobis fiat*. Et gloriosi judices: *Ex sententia sanctæ Synodi in aliis quoque omnibus Provinciis regulæ teneant*. Et iterùm: *De quibus interlocutio facta est, effectui mandabuntur*. At ille dies Græcis nunquam illuxit.

Deinceps à Principe non erigi novas solius nominis metropoles nequaquam Cecropius petiit, aut Synodus nostra statuit. Etenim hac ipsa in Synodo Marcianus Augustus in ejusmodi honorem evexit civitatem Chalcedonensem. Et eam potestatem disertè ac generaliter duodecimus nostræ Synodi Canon Principi adscribit. Cecropius ergò sacra Pragmatica postulavit duplici deinceps effectu & virtute privari. Primò, ut eidem civiliter non divisæ Provinciæ imponere non queant duas reales Ecclesiasticas metropoles, seu duas metropoliticas potestates. Secundò, ut istud ipsum non possint etiam per civilem Provinciæ divisionem. Et jure merito. Etenim primum quarto Nicæno Canoni palàm repugnat, ipsumque Ecclesia nunquam toleravit. Quod etiam secundum excusserit ante præsentem Synodum, dixi in locis pluribus, & monstravi. Oportet tempora distingui. Primis Ecclesiæ sæculis Patres nostri oppositum omninò admiserunt. Etenim Phæniciæ, Syriæ, Palæstinæ, Ponti, Galatiæ, Ciliciæ per varios Augustos facta divisio Damascenum, Apameensem, Scbytopolitanum, Neo-Cæsareensem, Pessinuntis, ac Anazarbi Episcopos mox exaltavit in Metropolitas. Sanctum Gregorium Thaumaturgum, primum Neo-Cæsareæ Episcopum, cujus successores à Cæsareensi in Cappadocia Episcopo, totius Ponticæ diœceseos Primate, fuerunt ordinati, ordinatum fuisse à Sancto Phædimo Amaseno Episcopo, scribit in illius vita Sanctus Gregorius Nyssenus: Quod nempe Pontum necdum ad matris Helenæ & Polemonis Regis perpetuam memoriam Constantinus Magnus in Helenopontum ac Pontum Polemoniacum divisisset, adeòque Amasenus Episcopus totius Provinciæ tunc esset Metropolita. Ab ista priùs divisione cœpit Neo-Cæsareensis, utpotè novus Metropolita, per Cæsareensem consecrari. Etiam Lycaoniæ à Pisidia divisæ statim fuisse suum Metropolitam Iconiensem scribit ad Sanctum Eusebium Samosatensem Episcopum Sanctus Basilius Magnus.

Epist. 8. Eadem forma viguit & in Occidente. Belgicæ nostræ divisio Remensem exaltavit Ecclesiam, & matri Treverensi fecit sororem germanam. Lugdunensis Provincia fuit olim vastissima: Ejus in quatuor sectioni metropoliticam suam potestatem debent Episcopi Turonensis, Rothomagensis, ac Senonensis. Ex illo fundamento Gregorius septimus Lugdunensem quatuor istarum Provinciarum jussit esse Primatem: Quod nempe omnes earum Episcopi olim istius suffraganei fuissent. Mauritaniarum, & Byzacii à Numidia per Constantinum facta divisio multiplicavit etiam in Africa Primates. Ita fuisse vi-

detur usque ad Valentem Augustum, qui ex hæretico Sancti Basilii odio Cappadociam secuit, & illi adversarium suscitavit Metropolitam Thyanensem. Quo hæc tendere possent consideravit tunc Ecclesia, & istam Augustis Principibus indultam usque huc potestatem castravit, immò exstinxit. Indulserat ob paganorum præsertim Principum reverentiam: Ne Romanæ Reipublicæ formam improbare videretur aut spernere. Scio Provinciæ Honoriadi, ex Bythiniæ & Paphlagoniæ partibus dismembratis per Theodosium Augustum in Honorii filii honorem conflatæ, suum etiam mox emersisse Metropolitam Episcopum: Plures ille, in quibus mox novi apparuerunt Metropolitæ, Provincias divisit. Ex causis Ecclesia dissimulavit. Adversam regulam quis ediderit, ignoro: Propagarunt Sanctus Basilius Magnus & Sanctus Pontifex Innocentius primus, nostraque tandem Synodus ad omnem Ecclesiam extendit. Et hinc Justinianus Augustus, dum varias Provincias in aliam civilem formam transposuit, transponere non præsumpsit antiqua jura Episcoporum Metropolitarum. Quare Græci schismatici, omnem Ecclesiasticarum metropoleon, Provinciarum, sedium, diœceseon mutandarum potestatem permittentes Principi, à Patrum vestigiis longissimè deviarunt.

ACTIO V.

QUintæ Actioni, factæ undecimo Kalendas Novembres, ad gloriosissimorum judicum interlocutionem Asclepiades Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconus prælegit conceptam fidei definitionem, de qua Synodalium Actorum Digestor, *Eam Episcopis non placuit Gestis inserere*. Primus contra eam intercessit Joannes Germaniciensis ad Eufratem Episcopus: *Non bene habet definitio, sed debet integrè fieri*. At verò præter Romanos Legatos & aliquot Orientales Episcopos cæteri clamarunt: *Definitio omnibus placet. Hæc fides Patrum. Qui præter ista sapit, hæreticus est. Qui aliter sapit, anathema sit. Nestorianos mitte foras. Hæc definitio omnibus placet. Sancta Maria Theotocos scribatur: In Symbolo sic addatur*. Facta est dura contentio. Ejus causam audi à gloriosis judicibus: *Dioscorus dicebat propter hoc se damnasse Flavianum, quia* DUAS NATURAS *ajebat esse; definitio autem*, EX DUABUS NATURIS *habet*. Et iterùm: *Dioscorus dicebat*, QUOD EX DUABUS NATURIS EST, *suscipio, duas non suscipio; Sanctissimus autem Archi-Episcopus Leo* DUAS NATURAS *dicit esse in Christo unitas, uno unigenito Filio, Salvatore nostro. Quem igitur sequimini? Sanctissimum Leonem, aut Dioscorum?* Vocem, *Duas naturas*, apud Eutychianistas de Nestorianismo suspectam omittebat, vocem verò, *Ex duabus naturis*, uti apud Nestorianos, ita & apud Orthodoxos de Eutychete & Dioscoro suspectam canonizabat definitio, atque ita insi-

gniter

gniter de illa digladiati sunt Episcopi, alter alterum accusantes de Nestorio & Eutychete. Et hac occasione Anatolius Constantinopolitanus Episcopus emisit hanc infelicem, alibi satis explanatam interlocutionem. *Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit Domino Archi-Episcopo Leoni, & tertiò vocatus est, & non venit, & ideò damnatus est.* Vocem, *Ex duabus naturis*, licèt à Dioscoro usitatam, conatur ostendere non esse scabiosam, ideòque non productam fidei definitionem, eò quod Dioscorus non fuerit hæreticus, neque ob hæresim à præsenti Synodo damnatus. Quo in judicio certum est Anatolium ex Dioscori amore fuisse lapsum & circumscriptum.

Attamen voces istæ sunt reverà orthodoxæ, omnemque irrependi rimam arctissimè præcludunt impietati Nestorianæ. Et hinc plurimi Episcopi denuò clamarunt pro definitione: *Nestorianos foras mitte. Inimicos Dei mitte foras. Heri definitio omnibus placuit. Petimus ut definitio subscribatur coram Evangeliis. Qui non subscribit definitioni, hæreticus est*, utique Nestorianus. *Spiritus sanctus definitionem dictavit. Definitio orthodoxa est. Altera definitio non fit. Definitioni nihil deest.* Etiam Eusebius Dorylæi Episcopus, Eutychetis & Dioscori calidissimus adversator, exclamavit. *Alia definitio non fit.* Verùm Legati Apostolici summa cum auctoritate intercesserunt: *Si non consentiunt Epistolæ Apostolici & beatissimi viri Papæ Leonis, jubete nobis Rescripta dari, ut revertamur, & ibi Synodus celebretur.* Etenim Epistola, à cujus dogmate, phrasi, mandatis Legati non poterant recedere, disertissimè duas in Domino naturas profitebatur, ideòque & gloriosissimi judices sunt interlocuti: *Epistolam sanctissimi Leonis suscipitis?* Ad quæ patroni definitionis: *Etiam suscipimus, & subscripsimus.* Et iterùm judices: *Ergò quæ in ea inseruntur, inserantur definitioni.* Et dicti patroni: *Epistolam definitio firmavit. Archi-Episcopus Leo, ut credimus, credit. Definitio habet omnia. Leo eadem dixit, quæ & Cyrillus: Celestinus, quæ Cyrillus dixit, firmavit, Xixtus firmavit, quæ Cyrillus dixit. Unum Baptisma, unus Dominus, una fides. Tolle fraudem à definitione.* Sancti Cyrilli, Christum Dominum ex duabus esse naturis frequenter asserentis, adversùs Nestorium Scripta dicunt à Celestino primo, & Xixto tertio, Romanis Pontificibus, à quibus Sanctus Leo discordare non possit, esse confirmata, proindèque illis conformem esse & definitionem. Synodales de fide definitiones dicunt esse authenticas credendi & loquendi regulas, nullis æquivocantium hæreticorum fraudibus posse patere, ideòque adversùm grassantes Nestorianos scribendum esse, *Ex duabus naturis*, non *Duas naturas*. Et Legati Apostolici aliud non potuerunt evincere.

Quare magnifici judices sunt rursùs interlocuti: *Si placet, ab Orientalibus Episcopis sex, & ab Asiana Regione tres, & ab Illyrico tres, & à Pontica tres, & à Thracia tres, præsentibus etiam sanctissimo Archi-Episcopo Anatolio, & reverendissimis Romanis conveniamus intrò in Oratorio sanctæ Martyris* Eufemiæ, *& omnibus ab eisdem consequenter requisitis, quæ placuerint de sancta fide, manifesta nobis fiant,* Ab illis, totius Synodi auctoritate donandis, Episcopis rogavere fieri pacificum sine clamoribus congressum, & fidei definitionem, si non corrigi, certè poliri. Ex diœcesi Orientali sex, ex aliis tres dumtaxat rogant adesse Episcopos, quod illa Patriarchalis esset, & præ cæteris suspecta de Nestorianismo. Verùm definitionis Patroni reddiderunt: *Omnibus definitio placuit.* Hinc turbidis Episcoporum in invicem clamoribus lassati judices ad Martianum Augustum, consultationis gratia, legarunt Beronianicum sacri Consistorii Secretarium, per quem sunt hæc relata: *Præcepit Divinissimus ac piissimus Dominus noster Imperator, ut vel, sicut placuit gloriosissimis judicibus, sex reverendissimos Episcopos ab Orientali regione, & tres ex Pontica, & tres ab Asiana, & tres à Thracensi, & tres ab Illyrico, præsentibus etiam sanctissimo Archi-Episcopo Anatolio, & reverendissimis Romanis & convenientibus in Oratorio sanctissimæ Martyris, de fide rectè & irreprensibiliter constituatur, quibus omnes consentiant, & nihil dubium relinquatur. Vel si nobis hoc non placet, singuli fidem suam manifestam constituant per suum Metropolitam, ut nulla similiter dubietas vel discordia relinquatur. Si autem neque hoc vestra velit Sanctitas, cognoscite quia in partibus Occidentalibus habet fieri Synodus, eò quod Religiositas vestra hic noluit de vera & orthodoxa fide indubitanter definire.* Eos Princeps terruit de Romana evocatione, quia rei Episcopi nihil unquam post Deum magis timuerunt. At neque sic contentio cessavit. Etenim definitionis Patroni denuò clamarunt: *Aut definitio persistat, aut discedimus.* Et magnum hujus Synodi lumen Cecropius in prima Armenia Episcopus Sebastopolitanus: *Petimus recitari definitionem, & ii, qui contradicunt & non subscribunt, ipsi ambulent, quia nos consentimus benè decretis, & in nullo contradicimus.* Et Episcopi Illyriciani: *Qui contradicunt, manifesti fiant. Qui contradicunt, Nestoriani sunt. Qui contradicunt, Romam ambulent.*

Adversùm quæ gloriosi judices: *Dioscorus dicebat*, QUOD EX DUABUS NATURIS EST SUSCIPIO, DUAS NON SUSCIPIO; *sanctissimus autem Archi-Episcopus Leo duas naturas esse dixit in Christo unitas inconfusè, inconvertibiliter, ac indivisibiliter. Quem igitur sequimini? Sanctissimum Leonem, an Dioscorum?* Et Adversarii definitionis: *Ut Leo, sic credimus. Qui contradicunt, Eutychianista sunt. Leo rectè exposuit.* Ex quo vides utramque partem fuisse orthodoxam, & non de sensu contendisse, sed de solis syllabis ac sententia, quam etiam esse irreprensibilem, & nos in ipsa concordes, seriò ac meritò Apostolus mandat. Et hinc rursùm laudati judices: *Ergo addite definitioni, Secundùm judicium sanctissimi Patris nostri Leonis*, DUAS *esse* NATURAS *in Christo inconvertibiliter, inseparabiliter, ac inconfusè.* Fidei definitionem ex ipsis Romani Episcopi verbis formari volunt: Etenim palmare generalis Synodi officium est Romani Pontificis de proposita quæstione suffragium, dogmaticis ad se per Vicarios Legatos transmissis litteris expressum, confirmare, & illi adjuncta mandata dare executioni.

Et hinc tandem consensit Synodus in gloriosorum judicum à Principe comprobatum consilium,

ut

ut cum Apostolicis Legatis & Anatolio Constantinopolitano pauci quidam Episcopi doctiores ex omni diœcesi convenirent, definitionem revisuri ac limaturi. Et ex diœcesi Orientali convenerunt Maximus Patriarcha Antiochenus, Juvenalis Hierosolymitanus, Theodorus Tarsensis in prima Cilicia, Cyrus Anazarbi in Cilicia secunda, Constantinus Bostrensis in Arabia, & Theodorus Claudiopolitanus in Isauria Episcopus; ex Pontica Thalassius Cæsareensis in prima Cappadocia, & Eusebius Ancyranus in prima Galatia; ex Asiana Diogenes Cyzicenus in Hellesponto, Leontius Magnesianus in Asia, Florentius Sardensis in Lydia, & Eusebius Dorylæensis in Phrygia salutari; ex Thracica Francion Philippopolitanus in Thracia, Sebastianus ibidem Berrhæensis, & Basilius in Hæmimontis Provincia Trajanopolitanus; ex Illyrico Quintillus Heracleensis in Macedonia, Zozon Philippensis in Macedonia prima, & Atticus in veteri Epiro Episcopus Nicopolitanus. Hi definitionem poliverunt. Voces, *en duabus naturis*, utpotè licet orthodoxas, multis Episcopis gratissimas, & adversùs Nestorium validissimas, quia tamen ab Eutychete & Dioscoro usitatas, expunxerunt, addideruntque disertam professionem duarum sine confusione & conversione naturarum, juxta duas Sancti Cyrilli litteras, & dogmaticam Epistolam Sancti Leonis. Expunctam fuisse vocem, *En duabus naturis*, & hanc, *In duabus naturis*, suffectam, suprà nobis dixit Leontius Byzantinus. Quod ipsum in collatione Constantinopolitana cum Severianis Episcopis testatur Hypatius Archi-Episcopus Ephesinus, additque eamdem causam: *Satisfactio Beati Flaviani, manu ejus perscripta*, EX DUABUS *confitetur Dominum nostrum Jesum Christum, & tamen* EX DUABUS *et dicenti* NATURIS *non pepercit bonus ille Dioscorus. Propereà itaque cognoscens sanctum Chalcedonense Concilium, quia nihil ita recreat eos, quicum Eutyche adversantur orthodoxæ duarum naturarum confessioni, nisi confusa & commixta, & imaginaria vel Manichæa unius naturæ confessio, explanativam potiùs vocem præposuit, ut* IN DUABUS NATURIS, *unam personam & unam subsistentiam confiteretur*. Voces, *En duabus naturis*, adeò sunt orthodoxæ, ut eas in suæ adversùs Eutychen Synodi ad Theodosium Augustum Relatione usitarit, & manu propria subscripserit etiam Sanctus Flavianus. Quia tamen ipsas in sui erroris palmare fundamentum adsumpsit & Dioscorus, & quia dogmatico suo tomo Sanctus Leo non inseruerat, nostra item Synodus noluit expressim in sua definitione canonizare. Aliam causam adducit dictus Leontius: *Quod vox ista imperfecta esset, nullam refutationem habens dogmatum Eutychis, sed id solum complectens quod utrisque probatur*. Dico, *Expressim*. Fuisse enim implicitè canonizatam & Hypatius testatur & Leontius. Et probat ille: *Beati Flaviani rectam fidem collaudans* Synodus Chalcedonensis, *omnia, quæ ab eo dicta sunt, confirmavit*. Expressè confirmavit dogmaticum Sancti Leonis tomum, ideòque & omnia Sancti Flaviani in Eutychen synodalia dicta, utpotè quæ tomus ille confirmabat. Quare Latina quædam & Græca præsentis definitionis exemplaria, habentia, *Ex duabus naturis*, certum est esse vitiata. Natum est vitium ex textu Græco: Ex vicinitate præpositionum, ἐν, &, ἐκ. Addidit Hypatius & causam, ex qua Sancti Cyrilli ad Acacium Melitinensem, ad Valerianum Iconiensem, ad Successum Dio-Cæsareensem Episcopum, atque ad Eulogium Presbyterum Constantinopolitanum de causa Nestoriana litteras noluerit confirmare Synodus præsens; Quod nempe voces, *Una natura Dei Verbi incarnata*, vocibus, *Duæ naturæ*, præferant, & non solis Eutychianistis, sed & Eustatio Berytensi Episcopo præbuissent in Ephesino latrocinio occasionem labendi & fomenta. Eas neque damnandas, neque ut synodica, id est, uti à generali Synodo in fidei regulam provectas, suscipiendas, sed dispensatoriè dumtaxat tolerandas ait Hypatius, quod suppositionis aut falsationis suspicione laborent, & *adversentur synodicis rectæ fidei Cyrilli Epistolis, in quibus duarum naturarum apertè decrevit confessionem*. Ubi existimo Hypatium labi. Falsatas enim aut suppositas Epistolas sine fundamento suspicatur. Et hasce propositiones, *Dominus est una natura Dei Verbi incarnata*, & *Dominus est duæ naturæ*, non adversari invicem est suo loco ostensum. Ostensum item est, cur Synodus canonizati noluerit Epistolam duodecim Capitulorum.

Etiam uti Nicænum, ita & Constantinopolitanum Symbolum, integrè sibi insertum canonizat definitio, addens: *Sufficeret quidem ad plenam cognitionem & confirmationem pietatis hoc sapiens & salutare Divinæ gratiæ Symbolum; de Patre enim & Filio & Spiritu sancto perfectionem docet, ac Domini nostri inhumanationem fideliter accipientibus*, seu ad devia errantis suæ mentis phantasmata non detorquentibus, *repræsentat*. Ita loquitur ex Sardicensi Decreto, vetante conscribi fidem aut definitionem aliam à Nicæna. Addit se à novis novorum hæreticorum in Christianum dogma insultibus compelli ad quædam lucidiùs & largiùs exponenda. Exponit: Et tandem Ephesinum Canonem de nulla ad Symbolum vel vocula addenda innovat, hæc verba, *Sapiens hoc & salutare Divinæ gratiæ Symbolum*, omninò intelligens de Constantinopolitano. Ita ipsum adversùs Eutychianistas canonizat, ac Ephesinum Canonem de ipso, non de solo Nicæno declarat intelligendum. Et hæc est ratio, cur pluribus Episcopis, vocem *Deipara* Symbolo adversùm Nestorianos inseri postulantibus instantissimè, acquiescere noluerit nostra Synodus, inserens suæ dumtaxàt definitioni. Inserere omninò poterat: At innovatum à se Canonem noluit vel in speciem lædere. Et huc spectat longa illa in prosphonetico ad Marcianum Augustum sermone apologia, amplissimè exemplis ostendens, semper non solùm generalibus aut provincialibus Synodis, aut Romanæ Ecclesiæ Pontificibus, sed & aliis quibusque Episcopis licuisse Christianam fidem adversùm hæreticas verborum novitates aliis quam Symboli vocibus elucidare, concedereque, licet non novum in dies Symbolum, tamen novas quotidie fidei definitiones. Elegantissimam apologiam insigni compendio exhibet in

in litteris ad Leonem Augustum, post Synodum nostram exstantibus, Joannes Sebastæ Episcopus, primæ Armeniæ Metropolita; *Judicamus prolatam definitionem à sancto Concilio Chalcedonensi, non sicut fidei Symbolum, sed sicut definitionem esse positam ad peremptionem Nestorianæ vesaniæ, & exclusionem eorum, qui salutarem incarnationem Domini nostri Jesu Christi denegare noscuntur.* Loquitur adversùm Entychianistas, qui inter Symbolum ac fidei definitionem non distinguentes arguebant nostram Synodum de factis ad Symbolum additamentis.

ACTIO VI.

Actioni sextæ, factæ octavo Kalendas Novembres, adsuit ipse Marcianus Augustus, nec non & Augusta Pulcheria, adeòque septimam Synodum, quod cum filio Constantino Irene Augusta adsuisset, arguentes Francorum Episcopi omninò deviaruot. A quibusdam Episcopis, pecunias aut alia prava studia sectantibus, adhæsum fuisse perfidiæ Eutychianæ, seductos in eamdem infelices populos, turbaramque Ecclesiam & Rempublicam quæstus est Princeps, & hisce corrigendis sese à primo Imperii exordio, licet per barbarorum incursiones graviter adflicto, unicè studuisse protestatus adjunxit: *Nos ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi Principis Constantini, Synodo interesse voluimus, ne vel ulteriùs populi pravis suasionibus separentur.* Ex Nicæno Symbolo & dogmatica Sancti Leonis Epistola voluit fidem stabiliri. Cui pietati omnes Episcopi faustissima acclamarunt.

Exindè Ætius Ecclesiæ Constantinnpolitanæ Archi-Diaconus protulit fidei definitionem, adseverans ab omni errore alienam, munitam virtute Divinarum Scripturarum, sanctorumque Patrum sententiæ conformem. Et ex Principis jussu eamdem ab omnibus subscribendam legit. Primi subscripserunt Legati Apostolici in hunc modum: *Vicarius Domini mei beatissimi atque Apostolici, universalis Ecclesiæ Papæ urbis Romæ Leonis.* Ita omni Synodo approbante subscripserunt. Et huc respicit Sanctus Gregorins Magnus, dicens titulum, *Universalis Episcopus*, Romanæ Ecclesiæ fuisse oblatum per Chalcedonensem Synodum, sed à Sancto Leooe Pootifice oon admissum.

Non ad exercendam potentiam, nec inferendam ulli Episcopo violentiam adesse sese Synodo fuerat Princeps abundè contestatus, est tamen dennò interlocutus: *Dicat sancta Synodus, si secundùm omnium sanctorum Episcoporum expositionem definitio nunc relecta, prolata est.* Et omnes Episcopi clamarunt: *Omnes sic credimus. Una fides, una voluntas. Omnes idipsum sapimus. Omnes consentientes subscripsimus. Omnes orthodoxi sumus. Hæc fides Patrum. Hæc fides Apostolorum. Hæc fides orthodoxorum. Hæc fides orbem terræ salvavit.* Marcianum Augustum esse oovum Constantinum, novum Paulum, novum David, Pulcheriam novam Helenam omnis Synodus acclamavit. Et iteratis à Principe gratiarum actiooibus faustas acclamationes denuò reddidit, frequensque anathema in Nestorium, Dioscorum, & Eutychetem.

Et de hoc rerum felici successu scripsit, in litteris per Dominum Lucam Holstenium publicatis, ad Leonem Pontificem Marcianus Augustus: *Lætetur Sanctimonia tua victoria. Fidei hu-* Ep. 18.
jus laurea omnipotenti Christo referenda est, qui de perfidis egit triumphum. Atque ideò ipsi interesse sanctæ Synodo festinavimus, quamvis nos in aliis locis expeditiones & necessitates publicæ detinerent: Itaque omnia pro votis atque oratione Religionis tuæ, quæ fidei conveniunt, auctore Deo sunt ordinata: Totius orbis, qui sub Imperio nostro est, reverendissimis Episcopis Chalcedonem convocatis, tractatu habito, post multa certamina vera fides obtinuit, & juxta litteras Sanctitatis tuæ universi adsenserunt expositioni, prout veritas postulavit. Qua ex professione denuò lucet Apostolici suffragii, in dogmaticis ad Synodum litteris expressi, confirmationem esse palmare munus Synodi generalis.

Populares de impetito per hæreticos dogmate disputationes esse errori propagando efficacissimas docent varii eventus. Hac arte Arianam, Pelagianam, Monotheliticam, aliasque hæreses latissimùm serpsisse est suo loco ostensum. Ita serpserat item Eutychiana. Quare *omnem de cætero contentionis occasionem de sanctæ fidei religione penitùs amputatam* volens Augustus Marcianus perrexit ad Synodum: *Si quis Idiota, vel Militaris, seu Clericus publicè de fide, turmam congregans, sub obtentu disputationis tumultum fecerit, sciat quia, si quidem Idiota sit, ab urbe Regia expelletur, Militaris verò & Clericus gradus sui periculum sustinebunt, & pœnis aliis subjacebunt.* Quod Edictum unanimi acclamatione Synodus comprobavit. Et laudatus Augustus confirmavit dnplice lege, exstante post nostram Synodum, quarum posterior habet hanc subnotationem: *Eodem exemplo scriptum est Palladio, viro illustri, Prætori Orientis; Valentiniano viro illustri, Prætori Illyrici; Tatiano viro illustri Præfecto urbis; Vincomalo viro illustri, Magistro Officiorum, & Consuli designato.* Quocirca lex ista per omne Imperium fuit solenniter promulgata. Disputationem istam esse ait Christianæ fidei manifestam injuriam, utpotè quæ Divinam veritatem, ac ejus confirmatrices generalium Synodorum definitiones vocet in dubium, Judæis ac gentilibus prodat oostra mysteria, simplicem plebem inquietet, & damnatis hæresibus præbeat resurgendi spem ac fomenta. Innovat similes adversùs quamvis hæresin leges Valentiniani secundi, Theodosii primi, Arcadii, Honotii, & Theodosii secundi, exstantes in sexto decimo libro codicis Theodosiani, qua-
rum omnium nna est sententia de istiusmodi dis- Tit. 4. c. 2.
putationibus: *Et fidem Catholicam turbans, & po-* 3. 4. 5.
pulum. Martiani leges etiam ad monachos, quin & ipsorum Apocrisarios extenderuot Leo & Anthemius Augusti in lege ad Zenonem Strategum, quam primo codicis sui libro inseruit Im-
perator Justinianus. An pnblica de dogmate dis- Tit. 3.
putatio sit sempet & ubique perniciosa, omnibus- c. 29.

que

que hæreticis, Ecclesiæ dogma in generali Synodo definitum volentibus retractatum, abneganda, inter Basileensem Synodum, quæ Bohemiæ Hussitas ad ejnsmodi disputationem admiserat, atque Eugeninm quartum Pontificem fnit acriter agitatum, de quo videnda est tertia Epistola synodalis. Martiani lex damnat solas disputationes publicas, & de solo dogmate per Synodnm nostram definito.

Eodem tempnre inter Clericos translatio & negotia sæcularia, inter monachos grassabantur inquietudo, vagandi licentia, & nimia monasteriorum citra Episcoporum licentiam multiplicatio, de qua Zozymus, homo gentilis, pessimus osor Christianorum, præsertim monacho-
L. 5. rum: *Monachi tam in urbibus, quam vicis populosa collegia complent hominibus innuptis, nec ad bellum nec ad alium Reipublicæ necessarium usum idoneis, nisi quod via quadam progressi ab eo tempore in hunc usque diem magnam terræ partem ad se transtulerint, & sub prætextu quasi cum pauperibus omnia communicent, omnes propè dixerim ad inopiam redegerint*. Est pagana calumnia, habens tamen quid veri. Nam avaritiam Clericis, Monachis, & generaliter cunctis continentiam professis esse ex fundamentis quasi naturalem, scribit in libro de sancta Viduitate Sanctus Augustinus. Eamdem in nobis graviter notavit Constantinus Magnus, & erubescenda lege compescuit Valentinianus primus. Quidam è nobis obliti fnerant Apostolicum Canonem: *Est autem quæstus magnus, pietas cum sufficientia*. Adversum cuncta hæc Clericorum & Mnnachorum vitia tres Canones conceperat Martianus Augustus, Synodoque obtulit in hæc verba. *Quædam capitula sunt, quæ ad honorem vestræ Reverentiæ vobis servamus, decorum esse judicantes à vobis hæc regulariter potiùs firmari per Synodum, quam nostra lege sanciri*. Et huc respicit Facundus Episcopus Hermianensis, scribens de laudato Principe: *Vir temperans &*
L. 12. c. 3. *suo contentus officio Ecclesiasticorum Canonum executor esse voluit, non conditor*. Etenim *novos constituere Canones non nisi multis & in unum congregatis primi ordinis Sacerdotibus licet*. Dictos Canones legit Synodo Beronicianus sacri Consistorii Secretarius, ac Anatolio Episcopo Constantinopolitano tradidit synodaliter discutiendos. Fuere postmodùm discussi, probati, factique Canones tertius, quartus, & vigesimus, suprà abundè explanati. Quartum, per quem vagandi licentia in Monachis frænatur, innovat in sni codicis ad Joannem Prætorio Præfectum lege Imperator Justinia-
L. 1. tit. 3. c. 53. nus, adversùm nescio quos garrientes ad quoddam dumtaxàt tempus fuisse sancitum. Richardum Sancti Medardi Abbatem, qui in Ecclesia per sanguinis effusionem violata sine Episcopali reconciliatione celebrare præsumpserat, ex ipso
Epist. 2. gravissimè increpat Sanctus Fulbertus Episcopus
Cap. 26. Carnutensis. Monachorum Apostasiam ab eodem
Cap. 5. vetari adserunt Synodns Triburiensis, & sub Joanne duodecimo Pontifice Augustana. Interdici illis etiam sacras peregrinationes scribit in libro de imaginum cultu Jonas Episcopus Aurelianensis. Qnam maximè de Monachis verum est: *Qui multùm peregrinantur, rarò sanctificantur*. Et de illis præsertim loquitur Sancti Gregorii Episcopi Nisseni de Hierosolymitana peregrinatione Epistola, suo tempore exponenda.

Laudatus Princeps insuper aliud à Synodo postulavit: *Ad honorem sanctæ Martyris Euphemiæ, & vestræ pariter Sanctitatis, Chalcedonensem civitatem, in qua sanctæ fidei Concilium gestum est, metropolis privilegia habere sancimus, nomine tantùm hanc honorantes, salva videlicet Nicomediensium civitati propria dignitate*. Tribuit ei ac ejus Episcopo solum metropoleos ac Metropolitæ nomen, quod omnia sacra Pragmatica, veros Metropolitas erigentia, hæc ipsa nostra Synodus jam suprà cassasset. Firmari id postulat ad honorem sanctæ Euphemiæ, Chalcedonensium Patronæ, in cujus Basilica fuerit Synodus omnis peracta. Eam fuisse extra muros Zozymns testatur. Et universa Synodus exclamavit: *Justum judi-* L. 5. *cium Imperatoris, digni sancta Martyre. Supplicamus, dimitte nos, Pie Imperator, dimitte nos*. Generalem Synodum extra Romanæ sedis mandata nihil posse, hocce testimonio insigniter docemur. Etenim de sola per Eutychetem & Dioscorum læsa fide disquiri & definiri mandarat Sanctus Leo Papa. Hoc officio persuncti Patres fieri sibi postulant facultatem redeundi ad propria, scientes deinceps sese futuros, non authenticam Synodum, sed humanum sine capite conventum. Et hinc quinta Synodus, ipsamque secuta Romana Ecclesia rectè sentiunt Synodum præsentem in hac Actione fuisse finitam, omniaque postmodùm gesta fuisse, non synodalia, sed adunatorum Episcoporum judicia privata. Quod ipsum patet etiam ex Principis ad Synodi preces Responso: *Multùm quidem estis itinere fatigati, laborem perferentes. Verùmtamen sustinete adhuc tres aut quatuor dies, & præsentibus nostris magnificentissimis Judicibus quæcumque vultis movete, competens adepturi auxilium. Nullus vestrum, antequam perfecti termini ex omnibus proferantur, à sancto Concilio discedat*. Fatetur Princeps finitam Synodnm, verùm ad dirimendas quasdam sibi delatas Episcoporum quæstiones vult Patres adhuc per paucos dies in unum manere.

ACTIO VII.

AD septimam Actionem, factam septimo Kalendas Novembres, loqui cœperunt gloriosi judices: *Divinissimus & piissimus Dominus noster* Imperator *rogatus à Maximo & Juvenale sanctissimis Episcopis, præcepit nos agnoscere de motis inter eos capitulis: Undè convenientes prædicti sanctissimi viri certa ad invicem inter se non scripto constituerunt, & videntur ex consensu justè disposita. Hæc igitur necessarium judicavimus etiam coram sancta Synodo ununquemque eorum edocere, quatenus & ex nostro Decreto, & ex vestra sententia, quæ fuerint, placita, confirmentur*. Rem edixit Maximus Patriarcha Antiochenus: *Placuit mihi, & reverendissimo* Hierosolymæ *Episcopo Juvenali post multam contentionem per consensum, ut sedes*

qui-

quidem Antiochensium maximæ civitatis beati Petri habeat duas Phœnicias & Arabiam, sedes autem Hierosolymarum habeat tres Palæstinas. Et rogamus ex Decreto Magnificentiæ vestræ & sancti Concilii hæc ex Scripto confirmari.

Esse non simplex Metropolita, sed plurimum provinciarum Patriarcha Apostolicæ Sedis Episcopus, ac Ecclesiæ etiam Antiochenæ Exarchus esse prætenderat in Ephesina Synodo Juvenalis, at retusus fuerat ab Apostolicis Legatis, etiam Sancto Cyrillo. Nihilominùs spem & machinas non deposuit: Liquet ex ejus apud Sanctum Proclum Episcopum Constantinopolitanum Attentatis, quorum causa à dicti Procli communione sese divertere parabat Canonum Nicænorum zelosissimus custos Gennadius Archi Mandrita. Res tandem successum habuit in Ephesino latrocinio, & magnis istic Juvenalis apud Dioscorum meritis à Chrysaphio Eunucho elicuit Pragmaticam sanctionem, trium Palæstinarum, Arabiæ, & duarum Phœniciarum in suum jus Patriarchicum transcriptricem. At ecce novus chex. Quarta hujus Synodi Actio, de expresso Principis Marciani adsensu, à Photio Tyriorum Metropolita adversùs irregularem Eustatii Berytensis Episcopi ambitum commota, omnia ejusmodi sacra Pragmatica, adeoque & omnes Juvenalis machinas cassavit. Hinc alia ille iniit consilia: Uti Sanctus Proclus & Maximi Antecessor Domnus non ita pridem stipulati fuerant de tertio Canone Constantinopolitano & Episcopi Constantinopolitani proximo post Romanum Primatu, ita Maximum induxit Juvenalis ad stipulandum de dictis Provinciis, & hæc sua pacta petierunt ambo per Synodum cofirmari.

Phœniciam à palmarum, quas Græci Phœnices vocant, copia dictam scribit in primo libro de bello Persico Procopius Cæsareensis. Ejus vetustum sub Josue Principatu statum exponit in libris de bello Wandalico: *Tunc universa regio*
L. 2. *maritima à Sidone usque in Ægypti fines Phœnicia est appellata. Quibus unus jam dudùm imperabat, uti omnes testantur, qui antiquam Phœnicum scripsere historiam.* Aliter longè Tertullianus in libro adversùm Judæos, dicens fuisse Arabiæ par-
Cap. 9. tem: *Damascus Arabiæ olim deputabatur, antequam transcripta esset in Syro-Phœniciam ex distinctione Syriarum.* Et de Syriæ ab Arabia distinctæ statu scribit ad quintum decimum Sancti Esaiæ caput Sanctus Hieronymus: *Damascus Regalis quondam civitas fuit, & in omni Syria tenuit Principatum. Necdum florebant Antiochia, Laodicæa, & Apamæa, quas urbes post Alexandrum & Macedonum Imperium auctas esse cognovimus.* Loquitur ex laudato Propheta: *Caput Syriæ Damascus.*
Cap. 7. Græcorum Rex Antiochus Rablata in Antiochiam exaltavit, omnesque sibi subditas gentes, etiam Judæos, in grande beneficium scripsit Antiochenos; quod Antiochia esse totius Regni caput & metropolis. Ita mansit usque ad Adrianum Augustum & Paulum Tyrium, de quo Svidas: *Paulus Tyrius orator fuit temporibus Philonis Biblii, qui sub Adriano Imperatore, cùm legatum egisset, Metropolim Tyrum fecit.* Et in
Cap. 14. Adriani vita Ælius Spartianus: *Adrianus Antiochenses ita odio habuit, ut Syriam à Phœnice separare voluerit, ne tot civitatum metropolis Antiochia diceretur.* Phœniciam unà cum Syria ac Mesopotamia, Tigrani Armeniorum Regi, uti Sextus Rufus & Ammianus Marcellinus rese- L. 14. c. 26
runt, subtractam, Pompejus in Provinciam redegit, divisit verò ab eadem Syria, & Tyrum in ipsa exaltavit Adrianus. Etiamnum Sancti Athanasii, & Tyrii adversùs ipsum Conciliabu- L. 4. c. 41.
li tempore fuisse unicam Provinciam, adfirmare videtur in Constantini vita Eusebius Cæsareensis. Et hinc Magnus Damasci Episcopus Synodo Nicænæ post Æneam Ptolomensem subscripsit, utpotè necdum Metropolita, sed adhuc sub Tyrio Provincialis. Post Paulum Sidoniensem subscripsit Synodo Constantinopolitanæ etiam Philippus Damascenus. At verò Joannem Damascenum Episcopum fuisse Metropolitam liquet ex Actis Concilii Ephesini. Nempe inter hanc & istam Synodum Phœnicia in primam & secundam, seu in maritimam ac Libanesiam divisa fuit: Verosimiliter per Theodosium Augustum. Ita conjicio ex suprà adductis Zozymi de ipso querelis.

Etiam Palæstinam fuisse olim unicam sub Turri Stratonis, quam Vespasianus Augustus Cæsaream appellarit, metropoli Provinciam, tradit Justinianus Augustus, in lege novella ad Joannem Præfectum Orientalium Prætoriorum. Verùm de versa in Cæsaream Stratonis-Turri aliter L. 10 3.
& rectiùs Ammianus Marcellinus: *Cæsaræam ad honorem Octaviani Principis exædificavit Herodes.* Quod ipsum liquet ex Sancto Luca in Actis. Syriam illam, quæ Palæstina dicitur, & Judæam à L. 14. c. 26
Claudio Augusto cœptam redigi in Provinciam, tandemque à Vespasiano redactam scribunt Aure- C. 9. 10.
lius Victor, & in quinto historiarum libro Cor- C. 79.
nelius Tacitus. Addit in secundo libro: *Discessere Mucianus Antiochiam, Vespasianus* adhuc militum Dux *Cæsaream. Illa Syriæ, hæc Judææ caput est.* Ex quo liquet Palæstinam mox per Vespasianum fuisse à Syria divisam, ac etiam Taciti tempore unicam fuisse Provinciam. Fuisse videtur etiam tempore Ammiani Marcellini, qui sub Theodosio Magno floruit, scribentis: *Ultima Syriarum est Palæstina.* Quare Synodi Nicænæ L. 14. c. 26
Acta, quibus Macarius Hierosolymitanus primo inter Palæstinos Episcopos, dumtaxàt quinto subscripsit Eusebius Cæsareensis, sunt palàm vitiata. At verò idem Imperator Theodosius in lege (*a*) ad Joannem sacrarum largitionum Comitem, exstante in codice Justinianæo, memorat duas Palæstinas, atque ita ipse videtur provinciam primus divisisse. Sanctus Joannes Chrysostomus, sub ejus filio Arcadio Episcopus Constantinopolitanus, tres eodem tenore de eadem materia scripsit Epistolas ad Eulogium Cæsareensem, Joannem Hierosolymitanum, ac Theo- Ep. 87. 88. 89.
dosium Schytopolitanum Episcopos, omnes palàm Metropolitas, atque ita liquet Palæstinam in tres Provincias fuisse divisam: Cæsareensem, Schytopolitanam, ac Hierosolymitanam, passim dictam salutarem. Quod Cæsareensis semper prima manserit, liquet ex adductis Patrum testimoniis, laudataque lege Justiniani, eam ornantis sede & dignitate Proconsulari. Dictorum Eulogii

(*a*) Est Theod. Jun. 1. ult. de Judæis. C. Theod. A. Christi 429. *Ad- ot. Nov.*

logii ac Joannis, qui in Diospolitana Synodo
damnarunt Pelagium, in libris adversùs Julia-
num meminit etiam Sanctus Augustinus. Ter-
L. 1. c. 5. 7. tio loco ponit Ammonianum, quem existimo
fuisse Theodosii in sede Schytopolitana succes-
sorem. Palæstinam, quasi unicam Provinciam,
Epist. 61, c. 16, in libris de gestis Pelagii laudat idem Augusti-
nus, & in litteris adversùs Joannem Hierosoly-
mæ Episcopum Sanctus Hieronymus, constan-
ter adseverans Hierosolymitanum Episcopum esse
omninò suffraganeum unici per omnem Palæsti-
nam Metropolitæ Cæsareensis: Quod nempe ex
civili Provinciarum divisione nollent resultare
Ecclesiasticam præsertim in Palæstina multiplica-
tionem, utpotè adversam sexto & septimo Ca-
noni Nicæno. Quod enim multiplicationi isti
adversa regula ex tunc vigeret apud Romanam
Ep. 18. c. 3. Ecclesiam, lucet ex Epistola sancti Papæ Inno-
centii primi ad Alexandrum Patriarcham Antio-
chenum. Verùm per omnes ubique Provincias
non nisi successive potuit obtinere. Et forsàn ad
exaltandam Hierosolymæ Ecclesiam, & exstin-
guendas, quas adversùs Acacium Luscum Cæsa-
reæ Metropolitam cœperat Sanctus Cyrillus, de
metropolitico jure lites fecerit divisionem istam
Theodosius: Nam & Synodi Constantinopoli-
tanæ ad Sanctum Damasum Pontificem Relatio
dictum Cyrillum palàm agnoscit Metropolitam,
atque ita & ejus successor Joannes perrexit se in
dignitate ista ostentare.

Secundæ Palæstinæ urbs mater fuit omninò
Schytopolia, habens & Episcopum Metropoli-
tanum. Disertè id testatur Sanctus Sophronius
Patriarcha Hierosolymitanus in prato spirituali:
Cap. 52. *Schytopolis secunda est Palæstinæ Metropolis*. Et
Synodalibus Joannis Patriarchæ Hierosolymita-
ni ad Joannem secundum Constantinopolitanum
adversùs Severum Antiochenum litteris, in Sy-
nodo Constantinopolitana sub Menna Patriar-
cha lectis & probatis, post dictum Patriarcham
ante omnes trium Palæstinarum Episcopos sub-
scribunt Joannes Cæsareensis & Theodosius
Schytopolitanus. Et laudatæ ibidem Petri Pa-
triarchæ adversùs Anthymum Trapezuntinum
sententiæ primi subscribunt Elias Cæsareensis &
laudatus Theodosius: Quod nempe essent Me-
tropolitæ. Et antiqua Provinciarum ac Episco-
L. 14. c. 12 patuum notitia, ex Antiochenæ ac Hierosoly-
mitanæ Ecclesiarum archivis per Guilielmum
Tyriorum Archi-Episcopum producta, secun-
dam Hierosolymitanæ sedi subjectam metropo-
lim dicit esse Schytopolim, novem Suffraganeis
præfectam. Quocirca illos, qui Sebasten seu
Samariam existimant esse secundæ Palęstinæ me-
tropolim, certum est devlare. Adstipulatur Ja-
Cap. 55. cobus de Vitriaco: *Archi Episcopus Cæsareensis
unum solum subjectum habet suffraganeum, Episco-
pum videlicet Sebastensem*. Et in capite sequenti:
*Fuit quondam Sedes Archi-Episcopalis in urbe Schy-
topoli, quæ hodie dicitur Bethsan, inter montes
Gelboe & Jordanis fluvium in campestribus sita.
Quondam tertiæ Palęstinæ & totius Galilææ metro-
polis exstitit, sed propter dignitatem loci, & Do-
minicæ conceptionis reverentiam translatus est Archi-
Episcopatus ad civitatem Nazarenam*. Cæsareensi
Metropolitæ laudata Provinciarum ac Episcopa-
tuum notitia adscribit viginti suffraganeos, ac
Sebastensem Episcopum immediatè supponit Pa-
triarchæ Hierosolymitano. Nazareth vilissimum
viculum, omnemque Galilæam fuisse vilissimam
regionem Sanctus Joannes Chrysostomus in Ho-
miliis super Sanctum Matthæum testatur. Hinc
dixit Nathanael: *A Nazareth potest aliquid boni* Homil. 9.
esse? Et Judæi: *Interroga & vide, quoniam Pro-
pheta à Galilæa non surgit*. Et in Sancti Evangeli-
stæ Matthæi commentariis Presbyter Hierony-
mus: *Nazareth est oppidum Galilææ, Caphar-* Cap. 17.
naum urbi subjacens. Hinc admiranda & prædi-
canda humilitas nostri Domini, qui pro nobis di-
gnatus est esse Nazarenus. Eam Patres nostri,
terræ sanctæ liberatores, duxere extollendam di-
gnitate Archi Episcopali. Pridem tamen fuisse
Episcopatum, Hierosolymitani suffraganeum,
laudata notitia docet.

Et hinc nascitur quæstio alia, Cur Sanctus
Joannes Chrysostomus & Sanctus Augustinus
Joannem Hierosolymæ, quæ quoad nullas res
fuit secunda Palęstinæ Metropolis, Episcopum
ponant secundo loco inter Cæsareensem & Schy-
topolitanum? Respondeo eos respexisse ad septi-
mum Canonem Nicænum, à quo jubetur hono-
rari Æliæ Episcopus, esse totius Palęstinæ Pro-
to-Thronus, proximus Cæsareensi Metropolitæ.
Sanctus Augustinus, Romanam secutus Eccle-
siam, ipsum non agnovit Metropolitam; San-
ctus autem Chrysostomus, secutus Synodum
Constantinopolitanam, agnovit ut talem, etiam
facta Provinciæ divisione judicavit servandum
Nicænum Canonem, ideòque Æliensem, licet
tertiæ dumtaxàt quoad res civiles Provinciæ Me-
tropolitam, debere esse secundum. Necdum
enim ut Patriarcha agnoscebatur.

Arabiam Romanis acquisivit, ac in Provin-
ciam redegit Trajanus Augustus, ejusque unicæ
metropolim fuisse Bostrensem civitatem, est su-
prà ostensum. Adversatur in libris de bello Per-
sico Procopius Cæsareensis: *Arabiæ Regia civitas* L. 1. c. 56.
est Petra. Et Jacobus de Vitriaco: *Quartus Me-
tropolitanus*, Patriarchæ Hierosolymitano subje-
ctus, *est Petracensis, unum solum habens suffraga-
neum, Episcopum græcum in monte Sinai, Eccle-
siæ beatæ Virginis Catharinæ, & monachis ejusdem
monasterii Præfectum*. Existimo fuisse Episco-
pum Pharan, successorem Theodori Pharanita-
ni, Monothelitæ famosissimi, de cujus Episco-
patu & Actis dixi abundè ad Synodum sextam.
*Est autem Petra civitas munitissima, quæ vulgari
nomine hodie dicitur Crac, & Petra deserti, ultra
Jordanem in finibus Moab in monte sublimi sita, se-
cundæ Arabiæ metropolis*. Duas fuisse Arabias
probant etiam Acta præsentis Synodi, cui non
solùm Constantinus Bostrensis, sed & Eulogius
Philadelphiensis Episcopus subscripsit uti Metro-
polita. Et Philadelphiam fuisse Arabiæ secundæ
metropolim testatur in Sophoniæ Prophetæ com-
mentariis Sanctus Hieronymus. Adfirmo tamen
unicam olim fuisse. Hinc enim præsens Synodi Cap. 2.
nostræ Actio accuratè distinguens duas Phœni-
cias ac tres Palęstinas, unicam solam memo-
rat Arabiam. Et Philadelphiensem Episcopum
fuisse solo nomine & vacuo honore Metropoli-
tam suprà ostendi. Hinc laudatus Eulogius,
non

non inter Metropolitas, sed dumtaxàt inter Provinciales Episcopos nostræ Synodo subscripsit. Et olim ejus verus Metropolita Bostrensis novemdecim habuit Suffraganeos. Etenim illic etiam in pagis fuisse Episcopos testatur disertè
L.7,c.19. Hermias Zozomenus. Causam edicit Ammianus Marcellinus: *Arabia castris oppleta est & validis castellis, quæ ad repellendos gentium vicinarum*
L.14.c.27. *excursus sollicitudo pervigil veterum per opportunos saltus erexit & cautos. Hæc quoque civitates habet inter oppida quædam ingentes: Bostram, Gerasam, atque Philadelphiam*. Istis in oppidis & castris antiqui Patres nostri Episcopos posuere. Nota Petræ, cujus tamen Episcopus Asterius adfuit Sardicensi Synodo, nullam mentionem fieri, & Gerasam tunc fuisse secundam Provinciæ civitatem. Quare Philadelphia non nisi post Ammiani tempora fuit exaltata. Exaltatam credo à Theodosio Augusto per Provinciæ divisionem, sed quam Ecclesia quoad suas res ex causis non recepit. Et hinc Sanctus Hieronymus rectè dicit Philadelphiam esse secundam Arabiæ civitatem post Bostram, seu secundæ, felicis passim dictæ, Arabiæ metropolim: Ast civilem, non Ecclesiasticam administrationem respexit. Divisionem tandem recepit & Ecclesia, atque ita Philadelphiensis Episcopus ex nominali in verum cum potestate Metropolitam profecit. Accessit & tertia quoad utrasque res Arabia, à Petra Metropoli dicta Petræa, quam omninò fuisse tertiam Arabiam Christianus Adrichomius in descriptione terræ sanctæ ostendit. Ei fuisse unicum Suffraganeum, monachorum Episcopum, adfirmat & Matthæus Parisiensis. Quare Jaco-
A.1099. bus de Vitriaco, ajens esse secundam Arabiam,
L.14.c.12 possit videri lapsus. Aliter in opere de bello sacro Guilielmus Archi-Episcopus Tyriorum; Philadelphiensem seu felicem Arabiam dividit in duas Ecclesiasticas Provincias, priori dans duodecim Suffraganeos, ejusque metropolim dicens esse Rabbath Moabitarum, quam suo tempore vocatam fuisse Arenpolim scribit in Sancti
Cap. 2. Sophoniæ commentariis Presbyter Hieronymus. Posterioris metropolim dicit esse Becerram, eique subdit triginta quinque Suffraganeos, quos inter est & Philadelphiensis. At verò Crac, Caracæ, seu Petræ Episcopum, uti & Episcopum Pharanitanum, ponit inter Suffraganeos Patriarchæ Hierosolymitani. Ita ostendit ex antiqua jam laudata Provinciarum ac Episcopatuum notitia. Quare Arabia variam mutationem subiit, cujus auctorem, occasionem, tempus ignoro. Sed & ista notitia est cum judicio legenda: Planum est non esse vetustissimam. Rusticanos ac pagenses Arabiæ Episcopos exstinxisse possint Flandri nostri, terræ sanctæ liberatores, de qui-
L.1. c.53. bus Jacobus de Vitriaco; *Multæ aliæ civitates in terra promissionis, quæ licet ante tempora Latinorum proprios haberent Episcopos Syrianorum & Græcorum, Latini tamen propter multitudinem & paupertatem eorum, ne dignitas Episcopalis vilipenderetur, plures Ecclesias cathedrales & civitates uni Cathedrali subjecerunt*. Ita & tertia Arabia ad unum Suffraganeum decrevit.

De harum Provinciarum per Juvenalem invasione scribit Theodoretus Cyri Episcopus ad Anatolium Patricium: *Quod si propterea indignantur nonnulli, quod Phœnices Ecclesiarum ruinam lugemus, sciat Magnitudo vestra non posse nos non dolere, cum Judæorum cornu in altum erectum, Christianos in lacrymis luctuque cernimus, etiamsi ad ultimas oras transmittant*. Et in litteris ad Eu- Ep 79.
trechium Præfectum: *In luctu versantur Ecclesiæ* Epist. 80.
Phœnices, pariterque in luctu quæ in Palæstina sunt. Et infrà: *Licet decies millies indignentur, quod Phœnices damna defleo, id ego facere non desinam, quamdiu hæc video. Mihi enim formidabile solum est Divinum Judicium*. Scriptæ sunt hæ litteræ post Ephesinum latrocinium, in quo Juvenalis rapina fuit confirmata, atque ita sacra Pragmatica videntur latrocinale Decretum dumtaxàt confirmasse. Dolebant porrò Phœnices & Palæstinæ Ecclesiæ, quod contra Apostolicos atque Nicænos Canones nollent à nativo Antiocheni in ambitiosum Æliensis Episcopi Patriarchatum seu potiùs servitutem transferri. Ecclesiam Antiochenam uti germanus filius adjuvit Theodoretus, verùm fuit jussus silere uti apud Ephesum degradatus homo, nisi vellet Oasin deportari. Hinc dicit Judæos, id est, latrocinii Ephesini sequaces Episcopos esse in lætitia, in luctu & lacrymis Christianos. Erat per omnem Antiochiæ Patriarchatum miseranda rerum facies: Eam utcumque solaturus Maximus Patriarcha iniit cum Juvenali jam memoratum pactum, à Synodo nostra confirmandum.

Juvenalis fundamentum fuisse videtur, quod post Arabiam & Phœniciam per Adrianum Augustum à Syria divisas Antiochia mansisset hujus solius civile caput, idque in pœnam frequentis in Augustum Principem delicti. Eam enim, quod multa pro Avidio Cassio tyranno dixisset, nec videre voluit, Syriam transiens, Marcus Antoninus Philosophus Imperator, privavit spectaculis, conventibus publicis, omni concionum genere, gravissimoque pressit Edicto, uti videre est apud Julium Capitolinum. Cur spectaculis privarit, edicit in libris de bello Persico Procopius Cæsareensis: *Antiocheno populo aliud nihil,*
quam festa & deliciæ, sunt curæ, & in Theatris Cap. 25.
continua contentio. Et de Severo Augusto scribit Ælius Spartianus: *Antiochensibus iratior fuit, quod & administrantem se in Oriente riserant, & Pescennium Nigrum tyrannum etiam victum juverant. Denique multa eis ademit*. Antiochenses enim fuisse natura dicaces, & cum irrisoria urbanitate etiam in Principem contumeliosos testantur Zo- L. 4.
zymus, Socrates, ac Nicephorus Calixtus. Ex L.3. c.15.
hocce vitio etiam in Theodosii Magni vectigales L.10.c.27
leges involarunt, scribitque de ista re in Eccle- L.5.c.19.
siastica historia Theodoretus: *Imperator graviter commotus omnia privilegia urbi illi ademit, & principatum Laodiceæ, vicinæ civitati, tribuit. Quippe istud Antiochenos ægerrimè laturos existimavit. Nam Laodicenses ab antiquis jam temporibus adversùm Antiochenos gravi invidia exarserant*. Hæc Antiochensium delicta, quibus Domoi Patriarchæ per Ephesinum latrocinium degradati periculosum (sic) in Sancti Cyrilli capitula odium accessit, videntur fuisse primum Juvenalis fundamentum. At frivolum. Etenim de Severi Augusti lege scribit Ælius Spartianus: Antoninus Caracallus, Se-

Cap. 1. Severi filius, *Antiochensibus suo apud Patrem interventu jura vetusta restituit*. Et quidem adhuc Cap. 13. puer. Quod item Theodosius, à Macedonio L. 7. c. 13. monacho inflexus, legem suam cassarit, adfir- L. 4. mat in monastica historia Theodoretus. Etiam Flaviano Patriarchæ Zozomenus adscribit. Quare à Libanio gentili Sophista fuisse mitigatum Principem Zozymus imponit.

Alterum Juvenalis fundamentum fuit Sanctus Jacobus Apostolus, à quo Hierosolymæ sedem esse verè Apostolicam contenderat olim adversùs Sanctum Hieronymum etiam Episcopus Joannes. Et hinc Patriarcha Maximus bisce suis interlocutionis verbis, *Antiochensium maximæ civitatis*, subtexuit has, *Beati Petri*. Ostendere voluit nullam Sedem esse verè Apostolicam, nisi in qua ipse Sanctus Petrus Apostolus uti Cardinalis Episcopus sedisset.

Et quidem pacta ista probarunt Legati Apostolici, universa Synodus, & gloriosi judices, quorum Edictum suprà adduxi. Verùm omnia, utpotè Nicænis Canonibus adversa, Sanctus Leo cassavit. Attamen uti Episcopi Constantinopolitani tres autocephalas diœceses, ita tres Palæstinas sub suo jugo detinere perrexerunt Hierosolymitani, ea via de qua Liberatus Car- Cap. 13. thaginensis: *Licet Sedes Apostolica nunc usque contradicat, quod à Synodo firmatum est, Imperatoris patrocinio permanet quodammodò*. Quin temporis successu etiam primam Phœniciam & tertiam Arabiam reinvasit Hierosolymitanus, uti jam dixi ex Jacobo de Vitriaco. Reinvasam fuisse & secundam, eamque in duas Provincias divisam, Arabiam testatur Guilielmus Archi-Epi- L. 14. c. 11 scopus Tyriorum. Et quidem ejus Prædecessor Guilielmus, primus ibidem Latinus Episcopus, statim ad Antiochenum Patriarchatum redire conatus est, & de hujus proximo successore Fulcherio, per Guilielmum Hierosolymæ Patriarcham consecrato, & Archi-Episcopali Pallio per Innocentium secundum Pontificem insignito, scribit laudatus Guilielmus: *Reversus ab Ecclesia Romana, mandatum accepit, ut quousque deliberaretur, utri duorum Patriarcharum perpetuò cederet, interim, sicuti & Prædecessori ejus fuerat dictum, Hierosolymitano obediret, eamque dignitatem in Hierosolymitana obtineret Ecclesia, quam ejus prædecessores in Antiochena, quamdiu ei obedierunt, obtinuerunt. Certum est autem, quod inter tredecim Archi-Episcopos, qui à diebus Apostolorum sedi Antiochenæ subditi fuerunt, Tyrensis primum locum obtinuit, ita ut mortuo Patriarcha Antiocheno, Proto-Thronos Tyrensis appellaretur*. Ipsum ostendit ex superiùs adducta Provinciarum ac Episcopatuum notitia, & ego suo loco ostendi ad Synodum octavam. Et quidem Romana Ecclesia primam Phœniciam manere perpetuum sub Patriarcha Hierosolymitano tandem sanxit, ac illic esse Proto-Thronum, de quo Decreto, uti Apostolicis atque Nicænis Canonibus adverso multùm queritur laudatus Guilielmus. Rei seriem accuratè exponit.

ACTIO VIII.

AD octavam Actionem, factam item septimò Kalendas Novembres, clamarunt varii Episcopi: *Theodoretus* Cyri Episcopus *modò anathematizet Nestorium*. Neque enim de solis impugnatis Sancti Cyrilli Capitulis, sed & de dilecta atque defensa Nestorii persona erat apud multos suspectus. Hinc in medium transiens reposuit: *Et preces obtuli Divinissimo ac piissimo Imperatori, & libellos reverendissimis Episcopis agentibus locum reverendissimi Archi-Episcopi Leonis, etsi vobis videtur, legantur coram vobis, ut sicut sapio cognoscatis*. Existimavit rectam suam fidem abunde in his libellis aperiri. Verùm adversantes Episcopi non fuere contenti, & denuò clamarunt: *Nihil relegi volumus, modò anathematiza Nestorium*. Norant Nestorianam luem esse Pelagianæ filiam ac sororem, norant ambas esse mendaciorum ac mentalium restrictionum peritissimas, ejusdem artis suspectum habuere Theodoretum; ideoque disertè ac nominatim voluerunt ab illo Nestorium anathematizari. Artificiosum falsi sermonem esse verum mendacium docet in litteria ad Ecclesiam Neo-Cæsareensem Sanctus Basilius Magnus. Eum præsertim in juramentis detestatur etiam Zozymus, homo gentilis. Eamdem Epist. 57 L. 5. fuisse Titi Livii, Julii Flori, Aurelii Victoris, ac totius Romani Imperii vetustam innocentiam, possit lucidè ostendit. Certè Paulum Notarium, quod insolubiles mendaciorum nodos posset restringendos compingere, probrosè agnominatum fuisse *Paulum Catenam*, testatur ac probat Ammianus Marcellinus. Ejusmodi gentiles surgent in Divino judicio, & condemnabunt multos nostri temporis Christianos. Et utinam duntaxàt idiotas. Dico, *Nostri temporis*. Etenim Burgundiæ campum, in quo Ludovici Pii Imperatoris filii, Francorum Reges, restrictionibus mentalibus invicem deceperunt, ponentes publicæ calamitatis fundamentum, parentes nostri notarunt de infamia, vocaruntque *campum mendaciorum*. Et Hattonem Moguntiæ Episcopum, à cujus mentali restrictione deceptus Rudolfus Comes, ut nequissimè mendacem notant cuncti Francorum Annales. Ipsum, utpotè qui Reipublicæ commodo fecisset, quosdam excusare conatos graviter arguit Otto Episcopus Frisingensis. Et Sisbertum Toleti Archi-Episcopum degradavit Sexta decima ibidem Synodus ex ea sola causa, quod in facta Domino Regi professione mentaliter restrinxisset. Et Carolum Magnum, per quem Tassilo Bavariæ Dux, *quod jurans aliter in mente retinuisset*, damnatus perjurii, laudant passim antiqui Scriptores. Sanctum Petrum Apostolum, quod ancillæ ostiariæ de Christo Domino, quem Deum norat, dixisset, *Non novi hominem*, nescio qui olim à mendacio sunt purgare conati: Eosamplè & eruditè in libris de Lotharii Regis divortio revincit Hincmarus Metropolita Remensis, ostendens juratoria & quævis alia verba, non

juxta tuam, sed juxta, ejus cui juras & loqueris, sensum intelligenda: Hanc esse Dei legem, & lucidum jus humanæ societatis. Perozas Persarum Rex ab Euthalitis, seu albis Hunnis, pacem nancisci nequiit, nisi stipulatus eorum Regem uti Dominum adorare. Acerba conditio. Hinc consulti *Magi responderunt sapientia quadam circumvenire inimicum oportere. Nam Persis adorare tantùm solem esse legem, propterea tempus in hac re observandum, ut manè Regem Euthalitarum conveniat, & ad ortum solis conversus eum adoret. Hoc modo patrio more servato, facti ignominiam eum*
L. 1. *vitaturum.* At istam sapientiam meritò in libris de bello Persico ridet Procopius Cæsareensis. Longè magis ridendi, qui (a) Indorum aut Chinensium neophytos fideles, ad patriorum idolorum adorationem Regia violentia compulsos per simultaneam nescio ubi absconditæ Dominicæ Crucis adorationem sunt conati ab idololatria excusare. Vides interim ejusmodi Theologastros nihil novi somniasse, sed ambulare in veteri circuitu gentilium errorum. Et hinc Theodoreto rectam suam fidem ex multis probare pergenti, reddiderunt iterùm Episcopi: *Clarè dic anathema Nestorio & dogmatibus ejus; Anathema Nestorio & amantibus eum.* Et iterùm adversùs adhuc tergiversantem: *Iste hæreticus est, Iste Nestorianus est, Hæreticum foras mitte.* Etenim qui veritatem, non nudam producere, sed verborum phaleris & fucis incrustare pergit mentem suam, meritò mendax existimatur. Et hinc tandem Theodoretus palàm edixit: *Anathema Nestorio, & ei qui non dicit Dei genitricem Virginem Mariam, & qui in duos filios partitur unum filium unigenitum. Ego autem & fidei definitioni subscripsi, & Epistolæ sanctissimi Archi-Episcopi Domini Leonis. Et sic sapio. Salvete.*

(a) Hi sunt, contra quos S. Sede Apostolica decreta promulgavit. Adnot. Norisiana

Lucida hæc cum postulato anathemate professio satisfecit gloriosis judicibus interlocutis: *Omnis jam dubitatio de Theodoreto reverendissimo Episcopo est soluta. Quippè & Nestorium coram nobis anathematizavit, & à sanctissimo Archi-Episcopo senioris Romæ Leone susceptus est, & definitionem fidei à Religiositate vestra prolatam libenter suscepit, & insuper Epistolæ memorati sanctissimi Archi-Episcopi Leonis subscripsit. Deest igitur, ut sententia proferatur à Reverentia vestra, ut Ecclesiam suam recipiat, sicut & sanctissimus Leo Archi-Episcopus judicavit.* Theodoretum enim ad se ab Ephesini latrocinii sententia appellantem susceperat, ac sedi reddendum jusserat Sanctus Leo; ast varii in hac Synodo Episcopi occultum illi Nestorianismum, adeòque obreptionem improperarunt, coegeruntque ad purgativam cum jam dicto anathemate professionem. Et hinc ipsa facta, isti iidem Episcopi gloriosis judicibus acclamarunt: *Theodoretus dignus est sede: Ecclesiæ orthodoxum. Ecclesia Pastorem recipiat. Archi-Episcopo Leoni multos annos. Post Deum Leo judicavit: Theodoreto catholico Doctori reddatur Ecclesia.* Quod judicium Romani Legati & omnis Synodus comprobarunt, atque ita Theodoretus est in integrum & canonicum Episcopum plenè reformatus. Qui Leonis de ipso judicium fuisse hic à Synodo retractatum censent, palàm falluntur. De sola subreptione cognovit Synodus, ipsaque purgata est justum judicium amplissimè executa. Hic est locus, in quo ad dictas & scriptas adversùm Sancti Cyrilli Capitula calumnias recantandas potuerat Synodus Theodoretum cogere: Cur non coegerit, suprà dixi ex Facundo Hermianensi Episcopo ac Leontio Scholastico Byzantino. Nihilominùs Acephali non desierunt illum hinc infamare retenti in corde Nestorianismi, & spretæ Synodi, utpotè ad quam cum sarcasmo dixisset: *Salvete.* Accusarùnt & Synodum, quæ hominem Nestorianum, non plenè discussum, nec ad laudata Capitula, unicam Nestorianismi medelam, profitenda compulsum, ad plenam communionem ac sui subscriptionem suscepisset. At nugamenta sunt, abundè in superioribus refutata ex laudatis Facundo & Leontio, nec non & ex Hypatio Ephesiorum Episcopo addente: *Chalcedonense Concilium circa Theodoretum districtiùs egit, quam Beatus Cyrillus. Beatus enim Cyrillus contentus fuit in damnatione Nestorii, & ordinatione Beati Maximiani, qui pro illo in Regia civitate Episcopus factus est; Chalcedonense autem sanctum Concilium, nisi sub præsentia sua anathematizasset Nestorium & omnia dogmata ejus, & scriptis inter Acta inserta fuissent voces ejus, non fuit contentum suscipere eum. Si Nestorius & Eutyches simili modo proprias hæreses anathematizassent, omnibus modis etiam illi suscepti fuissent à sanctis Conciliis.* Adeò malè nostra hic Synodus insufficientis discussionis accusatur.

Post receptum Theodoretum præfati Episcopi rursùm clamarunt: *Anathematizet & ophronius.* Et iterùm: *Et Joannes modò anathematizet.* Acta synodalia ajunt Sophronium fuisse Episcopum Constantiensem, annotatio marginalis Constantinesem. Eodem modo civitatem istam vocat marginalis annotatio ad primum Procopii librum de bello Persico. Textus pessimè vocat Constantinopolim. In secundo de Justiniani Augusti ædificiis libro ipse Procopius vocat Constantinam, Mesopotamiæ urbem, à laudato Justiniano insigniter adversùm Persas munitam, atque ornatam. Eam Provinciarum ac Episcopatuum notitia, ex Guilielmo Tyri Episcopo superiùs adducta, ponit in Osrhoena Provincia sub Metropolita Edesseno. Plerique Mesopotamiæ, Eufratesiæ, ac aliarum Orientalium Provinciarum Episcopi, quod aut ipsi aut ipsorum antecessores Joanni Antiocheno Patriarchæ adversùs Ephesinam Synodum & Sancti Cyrilli anathematismos adsociati longa bella movissent, erant de Nestorio suspecti. Hinc igitur ille Sophronius, qui Domni Patriarchæ Synodo in Athanasii Parrhensis Episcopi causa adfuit, nec non & Joannes Germaniciensis ad Eufratem Episcopus, quod præ cæteris notati essent, specialiter abjurare coacti sunt, & abjurarunt. Hinc rursùm nescio qui Episcopi: *Amphilochius* Sidensis in Pamphylia *Episcopus modò Eutychetem*, de quo ex causis gravem suspicionem incurrerat, *anathematizet.* Et statim ille: *Anathema maledicto Eutychi, & qui ea, quæ ejus sunt, sapiunt.* Et tunc gloriosi judices Actionem concluserunt.

ACTIO

ACTIO IX.

AD nonam Actionem, factam item septimo Kalendas Novembres, supplex loqui cœpit Ibas Edessenus Episcopus, Metropolita Provinciæ Osrhoenæ, de qua in historia monastica
Cap. 2. Theodoretus: *Regio, quæ olim Parthyæorum, nunc Osrhoenorum dicitur, pertinet versùs occasum quidem ad ripam usque fluminis, cui nomen Eufrates, ad orientem verò solem habet limitem Romani Imperii. Excipit enim illam Assyria, quæ Persici Regni occidentalis est terminus, quam posteri Adiabenen appellarunt.* Cur Osrhoena dicta fuerit, edicit in primo libro de bello Persico Procopius Cæsareensis: *Osrhoes viri nomen est, qui hic regnavit superioribus temporibus, quando hi coloni Persis fœderati erant.* Esse dicit partem Mesopotamiæ in duas Provincias divisæ. Edessam metropolim fuisse amplissimam ac munitissimam civitatem, multis ostendit in secundo libro. Esse antiquam Rages, quò filium suum ad Gabelum misit Sanctus Tobias, est antiqua traditio. Postrema inter Orientales civitates cecidit in manus Saracenorum. Jacobus de Vitriaco esse dicit antiquam, nobilem, egregiam civitatem, Medorum me-
L. 1. c. 31. tropolim, suo tempore dictam Poase. Flandrenses nostri, terræ Sanctæ liberatores, omnem Orientalem diœcesim divisere, aut divisam reperierunt in quatuor Principatus, Hierosolymitanum, Antiochenum, Tripolitanum, ac Edessenum, de quo idem Jacobus: *Habebat tres Archi-Episcopos, Edessenum, Hierapolitanum, & Coriciensem, sub Patriarcha Antiocheno constitutos.* Hierapolitanus est caput Eufratesiæ Provinciæ, extra Mesopotamiam, cis Eufraten. Ecclesiarum notitia, ex Guilielmo Tyrio superiùs adducta, Mesopotamiam dividit in quatuor Provincias, Edessenam, Amidenam, Sergiopolitanam, ac Theodosiopolitanam, cujus Metropolita olim fuit Suffraganeus Edesseni. Divisionis auctorem, causam, tempus ignoro. Edessa Christi Domini tempore habebat Regem Agabarum, imaginis non manu factæ dono clarissimum. Eam Trajanus Augustus in Romanam Provinciam redegit.

Ad nostram itaque Synodum Ibas Metropolita: *Injustitiam ab Eutyche & falsa figmenta perpessus, absens à quadraginta mansionibus & condemnatus, huc adveni impetrare clementiam, & adii sacrum & immortalem Verticem, & jussit vestram Magnificentiam cum facta hac & universali Synodo, quæ adversùm me sunt gesta perquirere.* Sese per trium Episcoporum à Principe Theodosio singulariter delegatorum Berytensem Synodum à quorumdam suorum Clericorum calumniis absolutum, & totius sui Cleri testimonio innoxium, questus est fuisse damnatum ab Ephesino latrocinio per artes Eutychetis, & quidem absentem longissimè & inauditum, ideóque recitari & innovari rogavit Berytensem sententiam, & latrocinale de se judicium vacuari. Erat æqua postulatio, ideóque Berytensia Acta recitari jusserunt Legati Romani, & post lecta sunt interlocuti: *Sanctissimi Episcopi, quorum decrete proprie inculpabi-*

lem, & ab omni accusatione liberum Ibam reverendissimum declaraverunt, si propriam sententiam recognoscunt, edicant. Berytensis Synodi omnes tres Episcopi aderant, quorum Photius Tyrius reposuit: *Etiam, nostrum est judicatum.* Quod ipsum professus est Eustatius Berytensis. Et hinc rursum Romani Legati ad omnem Synodum: *Audivit vestra Beatitudo, quid contineat sanctissimorum Episcoporum Decretum; similiter & vestræ Puritati de statu Ibæ quid videatur, declarare dignemini.* At gloriosi judices intercesserunt: *Subsequenti die suam sententiam sanctissima Synodus faciet manifestam.*

ACTIO X.

AD Actionem decimam, factam sexto Kalendas Novembres, querelas suas repetivit Ibas, addens sese ab Ephesino latrocinio fuisse non solummodò degradatum, sed & carceratum, & viginti mutasse carceres. Et addidit: *Exoro vos, absens condemnatus sum, non aderam, non obtinui nec defecandi locum, non mihi permissum est facere verbum.* Ad quæ omnes Episcopi clamarunt: *Malè fecerunt qui eum præter Canones dudùm damnaverunt. Quæ adversùs absentem facta sunt, vacuentur. Hæc omnes dicimus. Nullus condemnat absentem.* Patricius Tyanensis Episcopus, secundæ Cappadociæ Metropolita adjunxit: *Pridem relecta est sententia eorum, qui tunc judices fuerunt deputati, & decreverunt eum Sacerdotem esse. Omnes ergo eorum definitioni consentimus, & eum volumus esse Sacerdotem.* Et omnes Orientales Episcopi acclamarunt: *Justum est hoc Decretum.* At nescio qui alii intercesserunt: *Contradicitur. Sunt accusatores ejus foris, & jubeantur ingredi.* Neque enim solus Ibas, sed & plerique Orientales Episcopi de Nestorio suspecti erant, apud Ægyptios præsertim & Asiaticos: Residua hæc erant discordiarum in Synodo Ephesina. Et hinc gloriosi judices sunt interlocuti: *Ingrediantur qui Ibam reverendissimum Episcopum accusare volunt.* Et mox ingressi sunt Theophilus, Eufrasius, Abrahamius, & Antiochus, Edessenæ Ecclesiæ Diaconi, & pro cunctis Theophilus est locutus: *Rogamus, quæ super Iba in Beryto gesta sunt, relegi, ut addiscatis quia justè damnatus est.* Et gloriosi judices: *Accusaturus Ibam reverendissimum Episcopum advenisti, an tamquam pro fide certaturus Gesta relegi cupis?* Accusaturus enim debet se ad talionem inscribere. Hinc Theophilus: *Accusatores manifesti sunt, & hic non sunt: Ego Diaconus sum, & scio violentiam civitatis. Et si accuso, & testes non adsunt, denegat.* Omnis Edessa diligebat Ibam, parata illum & armis tueri adversùm calumniatores. Hinc ab Ephesino latrocinio degradatum per viginti carceres à Chrysaphio Eunucho mutari curarunt Dioscorus & Eutyches: Quò ubinam esset, nesciret populus Edessæ. Hinc item accusare non audet Theophilus, solùm postulat articulos apud Synodum Berytensem productos rursùm discuti, & ex

illis ipsum judicari. Ad quæ gloriosi judices: *Scriptas probationes de aliqua re præstare potes?* Et Theophilus: *Habeo monimenta, quæ super eo gesta sunt in Beryto, & quæ in Epheso. Ecce & Domnus Thalassius novit: Ipse, qui suscepit relationes, adest. Interrogetur ipse, ob quam causam damnationem fecit. Et Domnus Eusebius adest, & novit.* Ephesini latrocinii sententiam, licet de absente, quia tamen ex articulis coram Berytensi Synodo productis & probatis factam, adseveravit legitimam; istudque Thalassii Primatis Cæsareensis, & Eusebii Metropolitæ Ancyrani, qui Dioscoro Ibam damnanti fuerant singulariter cooperati, auctoritate & testimonio confirmavit. At Eusebius excepit: *Ego relationem non suscepi; dum autem in Epheso relegeretur, audivi. Et est versuum charta multorum, & multorum hominum depositiones habens. Si autem habet monimenta, tamquam ad petitionem gesta ejus est probare. Ego enim cum multitudine auditor fui.* Excepit & Thalassius: *Cùm omnibus audiebamus.* Et à gloriosis judicibus ambo rogati, *Aderat tunc reverendissimus Ibas in vestra audientia*, fassi sunt: *Non aderat.* Quare omnes Orientales & Pontici Episcopi exclamarunt: *Absentem nullus abiicit.* Et hinc ad Berytensem Synodum rediit Theophilus, rogans de articulis istic adversùs Ibam productis: *Veritas in hac sancta Synodo demonstretur.* Demonstravit ipsam Eustatius Berytensis Episcopus, alter istius Synodi Præses: *Introduxerunt tres, & sex, & duodecim testes propter dictionem, quam dixit Ibas*, NON INVIDEO CHRISTO FACTO DEO. *Hic est Photius Episcopus*, alter Præses ejusdem Synodi; *proponatur ei Evangelium, & coram illo profiteatur.* Et hinc omnem rei seriem enarravit Photius, adseverans Ibam ab accusatoribus non fuisse convictum, sed synodaliter absolutum, & conclusit: *Fecimus eos amicos; sancta munera in Episcopio rursùs communicaverunt invicem Presbyteri* accusatores, *& ipse.*

Theophilus non acquievit, & non ad Berytensem de Iba sententiam, sed ad productos illic articulos, & integra Synodi Acta proclamavit, postulans recitari. Et per Constantinum Magistrianum, sacri Consistorii Adjutorem fuere recitata. Recitata fuit & famosa ad Marim Persidis Episcopum Epistola, præcipuus offensionis lapis, & unica ad Synodum nostram mentio de nomine & laudibus Theodori Episcopi Mopsuesteni. Quibus lectis, Ibas ad gloriosos judices est interfatus: *Jubeat vestra Clementia relegi & litteras Clericorum Edessenorum, ut cognoscatis, quia & ab his, quæ mihi illata sunt, alienus existo, & violentiam sum perpessus.* Soli quatuor Presbyteri, Samuel, Cyrus, Eulogius, & Matas accusatant, reliquus amplissimæ Edessæ Clerus Ibam innocentem fuerat protestatus publico ad Synodum Berytensem directo instrumento: Ipsum etiam legi postulavit Ibas, legitque sacri Consistorii Secretarius Beronicianus.

Adversùs illud nescio quas exceptiones movit Theophilus, sed quas gloriosi judices censuere frivolas, interlocuti: *Ea, quæ lecta sunt, clarent. Ut autem nihil desit justè judicare debentibus, relegantur quæ in Epheso de Iba reverendissimo gesta sunt.* Ad plenam sui & causæ instructionem voluerunt etiam legi Acta in Ibam à latrocinio Ephesino. Utinam fuissent lecta. Ita non periissent, & Ecclesiasticæ eruditioni multum hodie lucis darent. Verùm Legati Apostolici meritò ac generosè intercesserunt: *Synodus proferri non potest, in qua illa nefaria delicta relecta sunt, & ob hoc ad lectionem videntur esse superflua ea, quæ ibi acta sunt. Si ergò & à beatissimo & Apostolico Romanæ urbis Episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt habita, claret quia & sanctissimus Episcopus Antiochenæ civitatis extra hæc est, quem post hæc beatissimus Episcopus in propria communione suscepit. Necessarium est enim, ut rursùs eumdem tranquillissimum Principem adeamus, quatenùs illud Concilium sacra & pia lege neque nominari præcipiat*, Hæc illustrat partim, partim obscurat quintæ Synodi sexta collatio: *Chalcedonensis sancta Synodus Domnum Antiochiæ Episcopum, eò quod scripsit debere taceri duodecim capitula sanctæ memoriæ Cyrilli, & post mortem condemnavit, cùm confirmasset condemnationem ejus, & suscepisset Maximi ordinationem.* Dico, *Partim obscurat*: Quod enim Domnus nostræ Synodi tempore fuerit mortuus, atque ita post mortem condemnatus, statim lucebit esse falsum. Falsum item est, quod ob reprobata Sancti Cyrilli capitula fuerit à Sancto Leone & præsenti Synodo damnatus: Damnatus fuit, quod in Sancti Flaviani damnationem fuisset Dioscoro satelles in Ephesino latrocinio, & stabiliendæ Eutychianæ perfidiæ, contra propriam conscientiam & Patriarchalis officii debitum ex metu cooperatus. Ejus opera ad perficiendas suas in Deum machinas usus fuit dolosus Dioscorus, adversùs impio satellitio perfunctum quæsivit aut crimina aut criminum prætextus, ob impugnata Sancti Cyrilli capitula damnavit ut Nestorianum, ejusque in sedem intrusit Maximum monachum, Diaconum & Archi-Mandritam. Quæ omnia, dum latrocinii Acta discutit, Sanctus Leo considerans, vidit Domno competere vetustam paræmiam: *Per quæ quis peccat, per hæc & punitur.* Vidit illi à Deo per impias Dioscori manus redditum esse justum talionem, ideòque hunc, dispensatoriè purgata promotione Maximi, confirmavit. Ex quo insigniter lucet suprema Romani Episcopi in Synodos generales auctoritas, qua possit probare unum, alterum ipsarum Decretum damnare. Hinc Romani Legati adversùs gloriosorum judicum interlocutionem intercesserunt, affirmantes Ephesinum latrocinium esse lectu ac Synodi nomine indignum, cassatum à Leone Pontifice, & cassationem laico Marciani Augusti brachio firmatam. Brachium istud, si quidem latrocinii pergat celebrari memoria, minati sunt denuò implorandum. Ibæ causam ex solis Actis Berytensibus, & propriis ejus adstantis allegationibus voluere judicatam. Quæ omnia Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, & reliqua Synodus comprobarunt.

Quare rursùm gloriosi judices: *Quod placet et de Iba reverendissimo Episcopo, sancta Synodus doceat.* Et Apostolici Legati: *Relectis chartis agnovimus ex sententia reverendissimorum Episcoporum Ibam innoxium approbari. Relecta enim ejus Epistola, agnovimus eum esse orthodoxum. Et hinc de-*

cerni-

cernimus & honorem Episcopatus, & Ecclesiam, à qua iniustè & absens expulsus est, ei restituendam. De sanctissimo igitur Episcopo Nonno, qui pro eo paulò ante factus est, existimationis erit venerabilis Episcopi Antiochenæ Ecclesiæ, quid oporteat de eo statui. Ibam non solummodò degradarat Ephesinum latrocinium, sed & aliud Episcopum in ejus sedem ordinari jusserat, ac ordinatus fuit Nonnus. Et hinc nova quæstio. Etenim vivo & illegitimo dejecto Patri suo superordinatus Episcopus est intrusus, ac istiusmodi omnes irreparabiliter ad laicos reiicit Synodus Sardicensis. Verùm Nonnus videtur fuisse ab Ephesina iniquitate innoxius, & non per ambitum, sed per obedientiam superordinatus. Hinc illum dispensatoriè Patriarchæ beneplacito gloriosissimi judices censuerunt dimittendum. Et Anatolius Constantinopolitanus Episcopus confirmavit. Etiam Patriarcha Maximus, addens de Ibæ Epistola: *Orthodoxa ejus declarata est dictatio.* Et de Nonno: *Nonnus Dei amantissimus Episcopus, qui pro Iba factus est, maneat in eadem Episcopatus dignitate, quoad simul cum Dei amantissimis Episcopis diœcesis meæ de illo deliberem.* Et Episcopi nomen & dinitatem relinquit, cum sua Synodo opportunè de ipso definiturus juxta Canonem de Episcopis ad aliquam Ecclesiam consecratis, & ab ipsa non receptis. Vides interim famosam Ibæ Episto'am à Legatis Romanis, Anatolio Constantinopolitano, & Maximo Patriarcha Antiocheno fuisse judicatam orthodoxam.

At Juvenalis Hierosolymitani Episcopi suffragium non plenè consonat: *Qui convertuntur, hos Scriptura Divina suscipi mandat. Quapropter & eos, qui ab hæreticis revertuntur, suscipimus. Undè æquum esse censeo, ut reverendissimus Ibas clementiam impetret, quia senex est, & ut habeat Episcopatus gradum orthodoxus existens.* Videtur Ibam ac ejus Epistolam, non ut innoxium & orthodoxam suscipere, sed ut pœnitentem, & ab Epistolæ iniquitate correctum. Etenim in prima Ephesina Synodo Juvenalis Sancto Cyrillo, Ibas Joanni Antiocheno Patriarchæ adhæserat, ideòque apud Juvenalem semper fuerat de Nestorio suspectus. Et istud suffragium placuit etiam Thalassio Cæsareensium Primati, admittenti Ibam in honores pristinos, quod per Synodum Berytensem fuisset jam pridem admissus, & præsertim quod ibidem *anathematizaturum se illa, quæ accusatores deposuerant, promisisset*, ac etiamnum promitteret. Quod ipsum & alii Episcopi judicarunt.

Et hinc quinta Synodus & Justinianus Imperator rectè dixerunt Ibæ Epistolam ab omni Chalcedonensi Synodo nullatenùs fuisse probatam: Quoniam privata aliquot Episcoporum in Synodis suffragia nequaquam sunt judicium synodale. Quin immò in sexta quintæ Synodi collatione Theodorus Cappadociæ Primas ex adductis Juvenalis & Thalassii suffragiis firmum accepit adversùs Ibæ Epistolam fundamentum: *Juvenalis Hierosolymitanæ civitatis Episcopus ut de hæresi agentem pœnitentiam Ibam, veniam & clementiam, maximè propter senectutem, meruisse interlocutus est secundùm Ecclesiæ traditionem:* Juxta Canonem adductum à Sancto Athanasio in Epistola ad Rufinianum. *Thalassius Cæsareæ Episcopus apertè ostendit in sua interlocutione, quod nunquam suscepisset Ibam, nisi pollicitus esset anathematizare ea, quæ ab accusatoribus ejus in Scriptis adversùs eum deposita sunt. Certùm verò est, quod accusatores Ibæ Epistolam protulerint in ejus accusationem.* Hæc Juvenalis & Thalassii suffragia queritur à trium Capitulorum defensoribus in pravum sensum detorqueri.

Eunomius Nicomediensis Episcopus, Bithynorum Metropolita est de Iba ac Epistola ejus hunc in modum suffragatus: *Jam quidem ex iis, quæ relecta sunt, innoxius approbatus est reverendissimus Ibas. In quibus etenim dicendo malè culpare visus est beatissimum Cyrillum, in postremis rectè confessus, illa in quibus culpaverat refutavit. Undè & ego anathematizantem eum Nestorium & Eutychen, & impia eorum dogmata, & consentientem iis, quæ à sanctissimo Episcopo Leone scripta sunt, & huic universali Concilio, dignum esse Episcopatu decerno.* Quod suffragium trium capitulorum defensores magnis laudibus extulerunt. Ab illo dixerunt subtiliter purgari Epistolam, tamquam quæ in sui exordio adversùs Sancti Cyrilli personam & capitula, Synodumque Ephesinam loquatur dumtaxàt recitativè, at verò in fine ista omnia assertivè refutet & damnet, atque ita semetipsam sanet & emundet. Reposuit verò in laudata sexta collatione Theodorus Cæsareensis: *Quomodò præsumunt Ibæ defensores calumniari interlocutionem Eunomii, quasi partem quidem condemnantem Epistolæ, partem autem comprobantem, cum tota Epistola impietatis plena sit?* Ostendere conatur Epistolæ posteriora esse nequiora prioribus, integram ab ipso Iba fuisse in Synodo Berytensi anathematizatam, tandemque concludit solam unius partis nequitiam omninò sufficere ad totius Epistolæ damnationem.

Etiam Joannis Sebasteni in prima Armenia, Seleuci in Helenoponto Amaseni, Constantini Melitioensis in Armenia secunda, Patritii Tyanensis in secunda Cappadocia, ac Petri Gangrensis in Paphlagonia Metropolitæ, nec non Atarbii Trapezuntini Episcopi, agentis vices Dorothei Neo-Cæsareensis in Ponto Polemoniaco Metropolitæ, & aliorum illis adstipulantium Episcoporum suffragia fuerunt ambigua, Ibæ Episcopatum quasi misericorditer restituentia, quod omnia sibi objecta negasset in Synodo Berytensi, & quod ibidem anathematizasset Nestorium, & modò in omnia præsentis Synodi etiam adversùs eumdem Nestorium Decreta consentiret. Et illis omnes omninò Episcopi acclamarunt: *Nestorium Ibas modò anathematizet, Eutychen & dogmata ejus modò anathematizet.* Et ille omninò obedivit, solenniter locutus ad plenam Synodum: *Et jam in Scripto anathematizavi Nestorium, ejusque dogma, & nunc eum anathematizo decies millies. Quod enim semel fit ex animo, si fiat decies millies, non contristat. Anathema & ipsi Nestorio, & Eutychi, & unam dicenti naturam. Et omnem eum, qui non sapit sicut hæc sancta Synodus, anathematizo.* Ita receptus fuit in Episcopatum. Quibus omnibus Theodorus Cappadox in dicta sexta collatione adversùs Ibam fuit potenter usus. Ex articulis in

Synodo

Synodo Berytensi objectis, & per Ibam ejeratis dixit fuisse etiam famosam Epistolam. At verò in Constantinopolitana cum Severianis collatione Hypatius Ephesiorum Primas de Ibæ receptione dixit istud ipsum, quod supià de receptione Theodoreti. Rem scabrosam dimittamus. Liquet interim Epistolam à plana Synodo non fuisse receptam.

ACTIO APPENDIX,

De Alimentis Domni Ex-Patriarchæ Antiocheni.

MAximus Antiochiæ Patriarcha sub Domno Antecessore suo, per Ephesinum latrocinium, aut potiùs per Sanctum Leonem Pontificem degradato, fuerat nuper Diaconus & Archi-Mandrita, ipsum, utpotè virum eruditum ac eminentem, dilexerat ac honorarar, ideòque facta illius per legatos Apostolicos supra adducta mentione usus in ejusdem gratiam, ad præsentem Actionem abiturientem est interlocutus: *Deprecor magnificentissimos judices, & sanctam hanc & universalem Synodum, ut humanitatem exercere in Domno, qui fuit Antiochiæ Episcopus, dignemini, & statuere ei certos sumptus de Ecclesia, quæ sub me est.* Apostolicis Legatis pietas placuit, respondentibus: *Sanctus & beatissimus Papa, qui Episcopatum sancti ac venerabilis Maximi Episcopi Antiochenæ civitatis confirmavit, justo satis judicio ejus meritum approbasse videtur, siquidem memoratus reverendissimus Episcopus Maximus suo arbitrio Domno voluerit esse consultum, ut sumptus ei de sua Ecclesia, miserationis intuitu, prout æstimaverit, largiatur, ut contentus alimoniis quiescat in posterum.* Quod ipsum Anatolius Constantinopolitanus & Juvenalis Hierosolymæ Episcopus probarunt, & plena Synodus acclamavit: *Laudabiles meritò sunt benevolentiæ Maximi Archi-Episcopi, omnes cogitatum ejus laudamus.* Romani Legati rectè dixerunt, *Miserationis intuitu:* Etenim degradatus Episcopus, nequaquam pensione honorari debet ab Ecclesia, sed ad centum milliaria relegari. Hinc Legati addiderunt: *Ut contentus quiescat in posterum.* Ne turbas cieat, aut unquam respiret ad Episcopatum. Quod ipsum vult additio Anatolii: *Domno nihil præter hoc requirente.* Pensionis quantitas Maximi arbitrio est relicta.

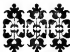

ACTIO XI.

MEmnoni apud primam Ephesinam Synodum glorioso Episcopo in Ephesinam primatialem cathedram successit Basilius, Basilio Bastianus, posteà per Stephanum violenter ac scandalosè ejectus. Hinc ille nostram Synodum indictam videns, Marciano Augusto obtulit preces, habentes capita varia. Primò, violenter oppressos, Episcopos præsertim, liberare de manu potentis dicit spectare ad officium Christiani Principis, ideòque & sibi rogat impendi misericordiam, passo miseranda, crudelia, legibus damnata, & nec unquam per barbaros attentata. Pergit de suo partim Clero, partim populo: *Spernentes Dei timorem, & immaculatorum virtutem mysteriorum, quam ex humillimis meis manibus Dei misericordia susceperunt, postquam à nobis mysteriorum perfectio celebrata est, repentè apprehendentes me, & abripientes de sancta Ecclesia, plagis afficiebant, ducentes & portantes in foro, aliquando verò & recludentes, gladiis me subjecerunt. In iis itaque, dum ipsius vitæ periculum sustinerem, furentes & abripientes Pallium Sacerdotii mei, in sede posuerunt quemdam ex iis, qui & ipse præsumpserat ea, quæ in me indignè facta sunt.* In Episcopalem thronum intruserunt Stephanum Presbyterum Ecclesiæ Ephesinæ. *Et post hæc quascumque res habueram mobiles vel immobiles, abstulerunt, & sicut voluerunt sibi partiti sunt. Super hæc etiam multos meorum hominum diversis plagis morti tradiderunt, ita ut funera ante januas sanctæ Dei Ecclesiæ quidam exponerent.* Secundò, profitetur sese à quovis crimine innoxium, ideòque causam suam delegari rogat Synodo præsenti. Tertiò, supplicat sibi non obesse violentum hocce spolium, sed sese uti legitimum Episcopum & intra & extra Synodum usque ad causæ definitionem tractari. Et leges enim & Canones spoliatum mandant restitui ante causæ ingressum, non nisi à definitiva sententia destituendum.

Videbantur esse preces justissimæ, ideòque ipsas admisit Marcianus, scribens ad nostram Synodum: *Bassianus reverendissimus, multa incongrua passus, contenta in precibus ejus, quæ his nostris Divinis litteris subditæ sunt, petit à vestra Sanctitate hæc discuti. Festinet igitur vestra Reverentia, has nostras suscipiens litteras, causam discutere, & formam, quæ vobis visa fuerit, proferre.* Cognoscendis aut judicandis Episcoporum causis pius Princeps nullo pacto voluit misceri. Quin nec de possessorio discernere, aut Bassianum restituere voluit: Etenim cunctis huc usque actionibus adfuit & subscripsit Stephanus; nulla est mentio Bassiani. Quapropter nostræ Synodi præsens Actio, ad Bassiani à Cassiano Presbytero comitati preces, discutere cœpit hanc quæstionem, atque ante omnia sibi legi sacras Principis delegatrices litteras jam adductas, nec non & preces Bassiani. In quibus nota sacrosanctæ Eucharistiæ mysterium vocari *Mysteriorum perfectionem:* Quæ phrasis suo loco est explicanda.

Quibus

Quibus lectis, gloriosi judices sunt ad præsentem Bassianum interlocuti: *Dicat Bassianus reverendissimus nomina eorum, qui ab eo accusati sunt.* Etenim non dumtaxàt civilis, sed & criminalis erat hæc actio, ideòque & certam personam accusare debebat Bassianus, & ad talionem inscribi. Hìnc reposuit: *Multi quidem sunt, princeps tamen horum est, qui nunc Episcopus est Stephanus. Hic enim & sedem meam tenet, & res. Et rogo omnia examinari. Potior est Sacerdotalis dignitas, quam possessiones. Quæratur, si quid peccavi. Inquirant Patres nostri: & sicut volent decernant.* Quare gloriosi judices ad Stephanum etiam præsentem dixere: *Stephanus reverendissimus Episcopus ad ista respondeat.* Et adversùs respondentem, non se, sed Leontium Magnesianum, Mæonium Nyssenum, Proterium Smyrnensem, aliosque Asianæ diœceseos præsentes Episcopos, totius tragædiæ conscios, esse interrogandos, perrexerunt: *Interim tu responde.* Respondit: *Bassianus non ordinatus est in Epheso, sed vacante sancta Ecclesia, colligens seditiosam turbam cum gladiis, & aliis quibusdam Arenariis*, gladiatoribus in arena ad bestias consuetis pugnare, *supergressus est, & sedit; & si hunc judicat vestra Magnificentia esse Episcopum, alia ratio est. Hoc ergo expulso secundùm Canones, & projecto, ut merebatur, me quadraginta Episcopi Asiani suffragio & nobilium, & Primatum, & totius reverendissimi Cleri, & omnis civitatis, ordinaverunt. Hodie enim quinquaginta annos habeo in Ephesino Clero.* Bassiano utpotè Evazorum priùs Episcopo, & translationem & intrusionem opposuit, ideòque dixit, non spoliatum, sed synodaliter extrusum, & quidem per quadraginta Asiaticæ diœceseos Episcopos, à quibus ipse, uti & ab omni Ephesino populo & Clero, sit in Episcopum electus & consecratus.

Hinc promotionis suæ formam molris Bassianus exposuit: *Noli me circumvenire. Ego & canonicè factus sum Episcopus, & ostendo hoc, & à nullo depositus sum, nec accusatus ab aliquo, neque culpatus. Sed & ego à juvenili ætate mea vixi pauperibus, & ptochium feci, & in eo posui septuaginta lectos, & omnes languentes & ulceratos hospitio suscipiebam. Memnon autem, qui fuit Episcopus Ephesi, his rebus invidens, quoniam diligebar ab omnibus, nihil non egit ut expellerer à civitate, & immisit manus suas ut me ordinaret Episcopum Evazorum, & hoc fecit. Ego autem non acquiescebam, sed ab hora tertia usque ad sextam coram altari me plagis affinit, & sanctum Evangelium*, tentum in ordinatione super caput meum, *& altare sanguine est impletum. His igitur ita gestis, ego sic permansi, neque ad civitatem vadens, neque Ecclesiæ illi communicans, in quam nominatus fueram, neque penitùs ipsam civitatem videns. Mansi ergò sic; & contigit Memnonem finem vitæ accipere. Post hæc ordinatus est Basilius. Is autem evocans concilium Provinciæ, & agnoscens ab eis violentiam, quam passus fueram, & quoniam machinatio fuerat, alium in illa civitate ordinavit Episcopum, mihi verò reddidit communionem & locum Episcopatus. Contigit iterùm & hunc suscipere finem vitæ, me autem cum multa necessitate & vi inthronizarunt in eadem civitate Ephesi populus, & Clerus, & Episcopi, quorum unus Episcopus Olympius hic est.* Est fermè casus Sancti Gregorii Nazianzeni, qui Zazymorum civitatem, ad quam à Sancto Basilio Ponticæ diœceseos Primate repugnans consecratus, numquam accedere voluit, atque ita existimavit se sine Apostolici ac Nicæni Canonis prævaricatione posse Constantinopolim transferri. Et in isto Ephesino Episcopatu adseveravit Bassianus se à Theodosio Augusto, nec non à Sancto Proclo Episcopo Constantinopolitano, qui tres autocephalas diœceses à suis Antecessoribus invasas tamquam Patriarcha administrare pergebat, fuisse confirmatum, & perrexit: *Crastina* post susceptas & publicè lectas Imperiales ac Patriarchales meæ confirmationis litteras *die Missas celebravimus omnes simul, & post Missas manus injicientes tacluserant me, & cum vi abripuerunt Pallium Sacerdotii mei, & omnia bona mea, & sumentes unum ex ipsis Stephanum, fecerunt eum Episcopum.* Multis & longis contentionibus fuerat agitata Bassiani promotio, atque ideò adversùs ipsam jam à Patriarcha & Principe malè confirmatam, non ampliùs rationibus, sed violenta manu adversarii processerunt.

Quare de eadem promotione longè alia apud gloriosos judices allegavit Stephanus: *Jubeat vestra Potestas Episcopos, qui hic sunt, venire, ut appareat veritas coram vestra Magnificentia, ut testemur de universis quæ gesta sunt, quando quidem ipse subintravit in sanctam Ecclesiam cum gladiis & arenariis, & aliis quibusdam, & sedit in sede. Et pro hoc expulsus est à sanctis Patribus, & à sanctissimo Regiæ civitatis Romæ Leone, & à beatissimo sanctæ memoriæ Flaviano Constantinopolitanæ urbis, & ab Alexandrino, & ab Antiocheno. Ab his expulsus est. Ecclesiastico enim judicio mea Humilitas constituta est.* Hæc omnia adfirmavit confirmata etiam à Theodosio Augusto, & quidem per judicium contradictorium peractum ab Eustatio Silentiariorum Primicerio, specialiter ad hanc causam delegato Ephesum, & per tres menses illam cognoscente. Et perrexit: *Sunt hic Episcopi, veniant huc, & fateantur si aliud dico. Jubeat vestra Magnificentia venire eos. Numquid cum eis ordinatus est ibi? Superintravit ibi: Hodie quatuor anni sunt. Et Romanus Episcopus eum deposuit: Et Alexandrinus eum damnavit. Videat vestra Magnificentia Epistolam scriptam à beatissimo Papa Leone.* Adversùs primam, à Sancto Proclo Patriarcha & Theodosio Augusto datam, Bassiani confirmationem ad Romanam Ecclesiam appellarat Ephesiorum Clerus & populus, eamque cassarat Sanctus Leo Magnus, cujus judicium & Sanctus Flavianus Constantinopolitanus, & Dioscorus Alexandrinus, & Domnus Patriarcha Antiochenus, nec non & ipse Theodosius Augustus comprobarant. Hinc dictus Clerus & populus violenter Bassianum expulit, & Stephanum exaltavit. Nam & hic uti Ephesinus Episcopus adfuit latrocinio Ephesino.

Erat causa difficilis. Eam ex pacificæ possessionis beneficio finire conati sunt gloriosi judices, & ad Stephanum interlocuti: *Consiteris reverendissimum Bassianum quatuor annis obtinuisse*

sanctam

sanctam Ephesiorum civitatis Ecclesiam velut Episcopum? Uti hodie Romana de triennali, ita tunc omnis Ecclesia in Sacerdotiis servasse videtur regulam de pacifica possessione quadriennali. Hinc enim reddidit Stephanus: *Velut tyrannus, non ut Episcopus. Quomodò enim obtinere poterat, qui per manus impositionem constitutus non est, sed cum gladiis est ingressus, & sedit sibi?* Dixit Bassianum per milites & Arenarios fuisse intrusum, ideòque Episcopatum ejus nec per centum annorum pacificam possessionem potuisse firmari: Quam de intrusis regulam servat etiamnum hodie Ecclesia Romana. Et merito. Etenim factam per milites aut aliorum violentas manus intrusionem adversari Apostolicis Canonibus, adfirmat in Epistola ad monachos, & in litteris ad omnes orthodoxos, & in apologia adversùs Constantium Imperatorem Sanctus Athanasius, agens de simili intrusione Georgii Cappadocis in sedem Alexandrinam. Ipsa esse perpetuò irreparabilem definivit Synodus Sardicensis.

Et hinc petitorii judicii viam ingressi sunt gloriosi judices, ad Bassianum actorem interlocuti: *Ostendat Bassianus reverendissimus, si per Synodum reverendissimorum Episcoporum & consueta ordinationis lege Episcopus Ephesiorum metropolis est constitutus.* Ursisse illum videntur, ut ante omnia sese de translationis vitio purgaret. Hinc enim reposuit: *Evazorum ego neque unquam factus sum, neque profectus illuc, sed vim passus sum denominatus Episcopus. Canones manifesti sunt. Dicant Patres, si præjudicium est ordinari, nec proficisci. Ipsi dicunt. Noverunt regulas: Supplico ut audiar. Interim præsumptio declaretur, qua auctoritate usi capientes clauserunt me, & tunc de Sacerdotio quærimus. Primò de violentia quæratur.* Primò enim de spolio quæri, & spoliatum Episcopum plenè ante judicii ingressum restitui mandant & Canones & leges. At Stephanus intercessit: *Supplico ut Canones relegantur, qui dicunt ut is, qui in alia civitate ordinatus est, constitui non possit in altera.* Dixit Bassianum Sancti Leonis, omnium Patriarcharum, & Augusti Principis jussione extrusum, se esse in possessione legitima, ideòque petitorio judicio agendum.

Erat æqua allegatio, ideòque gloriosi judices de Canonibus per utramque partem postulatis dixere: *Relegantur.* Et mox Leontius Ecclesiæ Magnesianæ Episcopus ex codice Canonum Ecclesiæ universæ legit regulam nonagesimam quintam, sextum decimum Canonem Antiochenum: *Si quis Episcopus vacans super Ecclesiam vacantem semetipsum injiciens, subripuerit sedem præter perfectum Concilium, hunc expellendum esse, licet omnis populus, quem arripuit, eum elegerit.* Legit & regulam nonagesimam sextam, decimum septimum Canonem Antiochenum: *Si quis Episcopus ordinationem acceperit Episcopatus, & populo præesse decretus non acquieverit Ordinationi, neque ei persuasum fuerit proficisci ad Ecclesiam sibi commissam, hunc excommunicatum esse, donec coactus acquiescat, aut quidquam de eo Episcoporum Provinciæ Synodus perfecta definiat.* Hæcce clausula plurimùm favebat Bassiano. Eum quippe Basilius Ephesiorum Primas ab Evazorum Ecclesia synodaliter absolverat, Episcopale sine cura nomen & dignitatem permittens, atque ita reliquerat aptum ad aliam Ecclesiam sine Canonum prævaricatu transportari.

Hinc iterùm gloriosi judices: *Reverendissimus Episcopus Bassianus edoceat, quis eum fecit Episcopum.* Nosse voluerunt, utrùm legitima electionis ac inthronizationis via Ephesinam cathedram adscendisset. Et ille reposuit: *Unus eorum, qui me inthronizarunt, hic est Olympius. Nescio alios: Hunc recordor.* Fassus est se ab uno Olympio Theodosiopolitano Episcopo fuisse electum atque inthronizatum, & isto verbo omnem suam caussam evertit. Reparare conatus est Lucianus Byzensis in Europa Episcopus: *Qui habuit jus, suscepit eum bonæ memoriæ Proclus, & suscepit eum bonæ memoriæ Theodosius piissimus Imperator, & vocans eos amicos effecit. Sed tamen cur est expulsus?* Fassus est Bassianum ab uno Episcopo non potuisse eligi ac inthronizari, addidit verò omnem hunc defectum fuisse suppletum ac purgatum per Sancti Procli Patriarchalem confirmationem, roboratam etiam sacra jussione Theodosii Augusti. Hinc spolii & reddendæ possessionis quæstionem denuò tentavit, censens Bassianum ante omnia restituendum.

Ast id non placuit gloriosis judicibus, petitorium judicium prosequendum ducentibus, ideòque interrogantibus Olympium Episcopum, num ipse solus & qualiter Bassianum elegisset ac inthronizasset. Ad quæ ille: *Post mortem Basilii Episcopi, qui illo tempore fuit in civitate, in qua ordinatus sum Episcopus Theodosiopolis, in ea degebam. Mandaverunt mihi Clerici civitatis Ephesi, dicentes veni huc, ut canonicè ordinationem suscipiat civitas, quoniam obdormivit sanctæ memoriæ Basilius, qui fuit Episcopus. Ego verò has litteras accipiens adveni, credens quia & alii reverendissimi Episcopi vocati essent. Ante tres autem dies, quam iste ingressus esset Ecclesiam, ut inthronizaretur, dum applicassem in quodam hospitio, sustinebam etiam reverendissimos Episcopos, ut canonicè secundùm morem ordinatio proveniret. Ut ergo primam, & secundam, & tertiam sustinuissem diem in hospitio, & alter nullus est inventus Episcopus, tandem venientes quidam è reverendis Clericis dicunt mihi: Alii Episcopi non sunt hic, quid factò est opus? Dicebam ego: Solus quid possum facere? Quoniam extra rationem Canonum est solum Episcopum disponere Ecclesiam, & maximè tantæ metropolis. Cùm ergo hæc loquerer mecum, circumdedit mansionem, in qua eram, innumera multitudo, & nescivi ubi essem, & eorum tanta potestate, & coram altari, quidam enudans gladium, Holosericus nomine, qui puto Comitianus est, venit & ipse & omnis multitudo, & portantes me adduxerunt in Ecclesiam. Et ita cum ducentis aut trecentis hominibus & me & ipsum levaverunt in sedem, & inthronizatio celebrata est. Usque ad huc, quemadmodùm factum est, novi.* Ad quæ omnia Bassianus novit unum hoc reponere: *Mentitus est.* Ita ejus violenta intrusio fuit abundè probata.

Hinc Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clericos, An Sanctus Proclus Patriarcha Bassianum reverà in Ephesinæ Ecclesiæ Primatialem Episcopatum ex

ex contradictorio judicio & plena causæ notitia confirmasset, gloriosi judices rogarunt. Respondit verò Theophilus Presbyter: *Ut coram Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus, & synodaliter litteris honorans dimisit eum ad Ephesum, & in dyptichis posuit ejus nomen, & recitabatur usque ad modicum ab hinc tempus*. Quod ipsum cæteri præsentes Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerici sunt contestati. Ex quo lucet Bassianum, promotionis suæ adversùm æmulos purgandæ & confirmationis obtinendæ gratia, Constantinopolim accessisse. Videntur & omnes per Patriarcham Constantinopolitanum confirmati Episcopi fuisse sacris ejusdem Ecclesiæ tabulis inscripti, & suo tempore ad sacrificium recitati.

Ea confirmatio Bassianum insigniter adjuvabat. Hinc ad Stephanum gloriosi judices: *Nunc Stephanus Episcopus dicat, quemadmodùm novit Bassianum ab Episcopatu remotum, & si ipse per Synodum ordinatus est*. Et Stephanus: *Relatum est ab Episcopo Alexandrinæ civitatis, sanctissimæ memoriæ Theodosio Principe scribente illuc, illatæ sunt etiam litteræ, à beatissimo ac sanctissimo Papa Romano, quatenùs ipsum esse non oporteret Episcopum, & manifestæ sunt litteræ. Iubete venire Notarios, ut declaretur quomodò remotus est, & quomodò est ejectus, & quomodò ego sum ordinatus. Nos propter fidem venimus. Numquid ego sciebam, quoniam hoc potuisset emergere? Semel finem accepit causa. Venit Silentiarius illuc, tres menses fecit, cognoscens inter eum & Clericos. Clarent ea quæ definita sunt*. Ait se ad statuendum de læsa per Eutychetem fide, non ad disputandum de Episcopatu venisse Chalcedonem, hinc sibi ad manum non esse requisita litis documenta, causam jam dudum definitivè decisam, sententiam transiisse in rem judicatam, ideòque non posse retractari. Præsertim cùm fuerit sententia Ecclesiæ Romanæ. Hæc sua verba de Legato Silentiario, *Cognoscens inter eum & Clericos*, lucidiùs suprà Stephanus exposuit: *Misit Imperator Eustatium, ut cognosceret inter eum, & Clerum, & pauperes, qui ab eo injustitiam fuerant passi*. Com Clericis ergò pauperes adversùs datam Bassiano à Sancto Proclo confirmationem appellarant Romam, ac ipsam cassari à Sancto Papa Leone impetrarant. Ita Alexandrinum Georgii Cappadocis Episcopatum ob irrogatas pauperibus injurias graviter in Epistola ad monachos Sanctus Athanasius exagitat & damnat. Pauperes, præsertim matriculares, uti proprios filios semper Ecclesia fovit.

Reposuit autem Bassianus: *Stephanus Presbyter meus fuit. Quatuor annis Missas mecum celebrabat, mecum communicabat, & communicabat à me tamquam ab Episcopo. Et ipsa die, qua recluserunt me, simul communicavimus, & arripuit me, & inclusit me. Et ita sum passus. Per virtutes Dei, aquam quæsivi, & non dederunt mihi. Tribus mensibus habuerunt me clausum. Episcopi autem, qui à me ordinati sunt, ipsi & hunc ordinaverunt Episcopum, dum essem inclusus. Si non ego Episcopus, neque illi, qui à me ordinati sunt, esse debent Episcopi, neque Clerici*. Proprium Episcopatum videns à se non posse defendi, Stephani etiam promotionem tentavit evacuare. Primò, dicit eam, non minùs quàm suam, fuisse violentam. Secundò, ait Stephanum à consecratis per se Episcopis fuisse consecratum, ideòque aut suam valuisse promotionem, aut etiam Stephani consecrationem non posse valere. Ex quo principio etiam ad coronatum à se Michaelem Augustum, & ipsi conspirantes à se consecratos Episcopos dixit Sanctus Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus: *Si ego legitimus Patriarcha non sim, neque tu Imperator, neque vos Episcopi estis*. Canonica enim sua vitia contagio in suos consecratos, seu potiùs exsecratos, traducit Episcopus. Ejus benedictio est maledictio. Satius est spinas in caput suum recipere, quam manus Episcopi vitiosi.

Notanda sunt Bassiani verba: *Mecum Missas celebrabat, mecum communicabat*. Ostendunt vetustum & Græcæ & Latinæ Ecclesiæ morem, juxta quem Episcopo aut Presbytero solennem Missam celebranti omnes præsentes Episcopi aut Presbyteri concelebrabant, ac per ejus manus de communi sacrificio participabant. Hinc de Nestorio Constantinopolitano Episcopo Missam istam celebrante, & Dorotheo Marcianopolitano Episcopo, inferioris Mœsiæ Metropolita, ad eamdem Missam concionante, & vocem *Deipara* anathematizante, scribit ad Sanctum Celestinum Pontificem Sanctus Cyrillus: *Quamvis Nestorius ore suo laudatam vocem anathematizare noluerit, attamen sedens & audiens, Dorotheum ut hoc diceret induxit, subornavitque, cui etiam confestim, ubi è cathedra descendisset, in Divinorum mysteriorum celebratione communicavit*. L. 1. Ephes. Con. c. 14 Nempe Nestorius Patriarchalem cum multis Episcopis Missam celebrabat; eumque quod blasphemum blateronem ab ejus concelebratione non projecerit, arguit Cyrillus. Ita Sylvanum Tarsensem Episcopum, primæ Ciliciæ Metropolitam, quod damnatum & ad se refugam Cyrillum Hierosolymæ Episcopum à sua liturgia non exclusisset, graviter in Synodo Seleuciensi arguit Acacius apud Palæstinos Metropolita Cæsareensis. Et Possidonium Ecclesiæ Alexandrinæ Presbyterum, Dioscori Patriarchæ Legatum, quò Romanæ Ecclesiæ ritus addisceret, secum procedere seu concelebrare fecit Sanctus Leo Magnus. Hunc ipsum honorem Constantinopolitanæ & Ravennatis Ecclesiarum Presbyteris Legatis impartiit Gregorius Magnus. Et Theophilus Amoriensis, & Zacharias Tauromeniæ in Sicilia Episcopus, schismatici Photii ad Nicolaum primum Pontificem Legati, dixere ad Synodum octavam: *Ut summi Sacerdotes suscepti sumus à Papa Nicolao, & comministravimus ei, & recepti sumus ab illo*. Etenim advena Episcopus in aliis Ecclesiis passim ad principaliter celebrandum, Romæ autem duntaxàt ad procedendum cum Domino Papa & concelebrandum admittebatur. Quod ipsum servatum fuit Constantinopoli. Nam suis ad dictum Pseudo-Patriarcham Photium Legatis Episcopis, ne cum illo consacrificarent, vetuit Joannes octavus. Et istud pro summa injuria, utpotè palàm negata communione, Photius accepit. Etiam Dorotheus Marcianopolitanus non celebravit istic principaliter, sed Nestorio dumtaxàt concelebravit. Quomodò Ebbo Remensis Archi-

Episcopus, dum cathedræ suæ post exilium reddebatur, à suffraganeis Episcopis fuerit ad altare deductus, & solennem cum illis Missam celebrarit, dederitque communionem, scribit in ejusdem Ecclesiæ historia Flodoardus. Ritum, utpotè omni Latinæ Ecclesiæ usitatum, accuratè describit antiquus Ordo Romanus. Laudat & decimus octavus Canon Nicænus, mandans Eucharistiam priùs ab Episcopo, deindè à Presbyteris, tertio loco sumi à Diaconis: Quod nempe Episcopali Sacrificio totus Clerus adsisteret, & Presbyteri concelebrarent. Eidem fundamento innititur octavus vulgaris Apostolicus, damnans Episcopom, Presbyterum, Diaconum, omnem Clericum, ausum sacræ oblationi non communicare: Ejusmodi varios & Hispanos &
L.1.c.13. Gallicanos Canones suo tempore elucidabimus.
Domnum item Antiochiæ Patriarcham unà cum Sancto Symeone Stylita Presbytero Missam concelebrasse adfirmat Evagrius Epiphaniensis. Et Ecclesiæ Gallicanæ antiqua Ritualia habent hunc titulum: *De diversis Sacerdotibus super unam Oblatam celebrantibus*. Ritum largè exponunt. Romæ suo adhuc tempore viguisse, & Domino Papæ omnes Presbyteros Cardinales concelebrasse,
L.4.c.25. testatur in libris de Missæ Sacrificio Innocentius tertius. Scio morem illum, uti Romæ jam pridem abrogatum, & ab Innocentio tertio non ex cathedra, sed ex privata dumtaxàt opinione probatum, damnari à Durando in quarti libri sententiarum commentariis; at illi rectè respondet
Epist. 13. q. 3. Capreolus: *Ad ea, quæ dicit Durandus contra Innocentium & Ecclesiam Romanam, non oportet respondere, quia temerè & detractoriè dicta sunt.* Ex quibus liquet morem istum apud Latinas Ecclesias inter Innocentii tertii & Durandi, centum ferè annis distantium, tempora desiisse. Etiamnum tamen hodie omnis in suæ consecrationis die novellus Episcopus cum suo Consecratore eamdem hostiam consecrat: Quod ipsum novellis Presbyteris præscribit Romanum Missale, & pleræque Ecclesiæ servant.

Adversùs Stephanum dixit etiam Cassianus Presbyter, Bassiani Syncellus: *Media hebdomada coegerunt nos, & introduxerunt in Baptisterium Stephanus reverendissimus Episcopus, & Mæonius* Nissæ Episcopus, *& dederunt mihi Evangelium, & conjuraverunt me & dixerunt: Veni, jura non discedere ab illo, sed vivere cum illo, & non tradere eum. Dixi, Hodie viginti quinque annis communico, Constantinopoli negotium agens, & Deus est qui novit, quia nunquam juravi alicui, & nunc dum Presbyter sum, cogitis me jurare? Qui sumentes Evangelium dederunt mihi, & juravi eis. Et quinta feria de sancto Pascha tollentes & ipsum incluserunt, & me ceciderunt, & debilem fecerunt calcibus. Et adduxerunt tres Subdiaconos, & vix tandem tulerunt, & duxerunt me in domum meam, & posuerunt me semivivum, & phlebotomaverunt me. Ut ergo non pejerarem, hodie quatuor annos habeo errando, & mendicando Constantinopoli, ut non pejerarem nomen Filii Dei.* Ita primus Romanæ Ecclesiæ Anti-Papa Novatianus miseram plebem de se non deserendo, & ad legitimum Papam sanctum Cornelium nunquam revertendo, per sacrosanctam Eucharistiam jurare coegit. Eadem impietate schisma suum etiam Photius stabilivit.

Verùm à quo Cassianus, in Regia civitate mercator, per totos viginti quinque annos didicit nunquam jurare? Respondeo Divinam hanc gratiam deberi Sancto Joanni Chrysostomo, qui adhuc Presbyter urbem Antiochenam, omnem sermonem à juramento incipere, & ad singulas voces jurare consueram pessimè, adsidua prædicatione adeò mutavit, ut quivis illic etiam è plebis fæce infimus maluerit sibi linguam excindi, quam vel in taberna ad aleam jurare. Hoc ipse meritò vocat miraculum Antiochenum. Episcopus istud ipsum plantavit Constantinopoli, atque ita perduxit ad Cassianum. Qualiter adversùs teterrimam ac infernalem istam, nostris temporibus nimis grassantem, jurandi consuetudinem pugnarit etiam Sanctus Augustinus, edicit ipse in ser- Serm. 19.
mone de Apostoli verbis. Plures Sanctos Patres qui in vita nunquam jurarint, laudant in Prato spirituali Sanctus Sophronius, & in Lausiaca historia Palladius Episcopus Helenopolitanus.
Quod ipsum de Sancto Gregorio Thaumaturgo Epist. 57.
testatur Sanctus Basilius. Quin in oratione de Orat. 11.
patientia & tolerantia laudat Cliniam, hominem gentilem, Pythagoræ Philosophi familiarem, quod tribus talentis multari maluerit, quam veritati per juramentum, licet jussus à judice, attestari. Adeò tremendum fuit Divinæ Majestatis nomen etiam apud Paganos. Reverà sine totius corporis & animi tremore ipsum audire non possumus, longè minùs proferre. Undè jurandi consuetudinem Patres uno ore damnant peccati mortalis. Et in nostro Cassiano vide etiam coacti juramenti reverentiam: Per quatuor annos sponte exulare, errare, mendicare maluit, quam Pseudo-Episcopo Stephano contra miserabile suum, aliquid Herodiani omninò habens, juramentum non communicare.

Et hinc ejus calamitate ac simplicitate permotus Lucianus Byzensis Episcopus resumpsit Bassiani patrocinium: *Obstrinxerunt nos reliqui Episcopi nobiscum residentes, ut unusquisque, quod novit in veritate, & ad pietatem tendere, dicat. Et licet ex nobis ipsis bonum esset hoc facere, veruntamen dicimus quoniam quatuor annis operatus est in sede sine contentione, sine contradictione, & ordinavit decem Episcopos & Clericos multos, & communicavit ei qui modò est Episcopus Stephanus, cùm esset ejus Presbyter, & omnes reliqui Clerici. Et quomodò possibile est nunc Bassianum expelli præter consequentiam regularum, cùm præcipuè beatissimus Proclus Regiæ Constantinopolis Episcopus ei communicaverit, & per synodicas litteras firmaverit ejus Episcopatum?* Adjunxit se Meliphthongus Juliopolitanus in Arabia Episcopus: *Oportebat eum qui quatuor annis sine contentione Episcopatum obtinuit, aut accusari, aut ita sine judicio non abjici. Et quoniam & ego coniuratus sum ab Episcopis juxta me sedentibus, quatenùs transiens in medium dicam ea, quæ me movent, coram omnibus, tanquam os effectus reliquorum prope me residentium Episcoporum ex persona cunctorum hæc refero & sancto Concilio & vestræ Potestati, quæ Lucianus reverendissimus Epi-*

Episcopus dixit. Bassianum uti spoliatum censent restituendum, & tunc in illum judicialiter agendum.

Ad Sancti Leonis Pontificis de Bassiano judicium denuò proclamavit Stephanus, reposuit verò Cecropius Episcopus Sebastopolitanus: *Domine Stephane, cognosce quantùm potest Flavianus beatæ memoriæ etiam post mortem*. Et statim cum Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clericis plures Episcopi acclamarunt: *Veritas sic habet. Omnes hæc ipsa dicimus. Flaviano æterna memoria. Orthodoxi æterna memoria. Flavianus post mortem vivit. Martyr, pro nobis oret. Flavianus post mortem fidem exposuit. Flavianus hic est: Orthodoxus hic est. Flavianus nobiscum prædicat*. Sanctus Flavianus Sancti Leonis adversùs Bassianum sententiam fuerat executus, Antecessoris sui Procli cassans judicium, atque ita adscendendæ Ephesinæ cathedræ portam Stephano aperuerat: Quorum omnium oblitus ille Dioscoro adhæsit in Ephesino latrocinio, & Sanctum Flavianum, licet ex metu, tamen latrocinaliter damnavit. Erat loci Episcopus; Dioscorum tractare debuerat, sicut Joannem Antiochiæ Patriarcham in Ephesino Concilio tractarat ejus prædecessor Memnon, omnes claudens basilicas etiam in die sancto Pentecostes, & ipsum ac ejus Episcopos ab illis potenter arcens. Hinc Stephano talionem à Sancto Flaviano reddi Cecropius & alii cum laudatis Clericis Episcopi adseverarunt. A Sanctis enim cum Christo Domino regnantibus suas quandoque injurias in vivos homines vindicari ostendi ad Synodum octavam.

Erat causa perplexa, ideòque gloriosi judices ad plenam Synodum sunt interlocuti: *Omnibus examinatis de Bassiano & Stephano reverendissimis, relectis etiam Canonibus, dicat sancta Synodus quid videatur*. Plures Episcopi responderunt: *Justitia Bassianum vocat, regulæ teneant*. Et rursùm laudati judices: *Nobis quidem videtur neque Bassianum dignum existere, ut sit Ephesiorum Episcopus, quoniam ex invasione violenta Episcopatum sibimet vindicavit; neque Stephanum, qui per conjurationes & tales adinventiones Episcopatum sibimet acquisivit: Justum verò esse ut eligatur alius, qui & fidem integrè sciat, & vita noscatur ornatus, ut esse possit Episcopus. Totum autem sancto Consilio relinquimus, quatenùs sententiam, quæ in hac causa fuerit visa, depromat*. Et plena Synodus acclamavit: *Hæc justa sententia est. Hæc Dei judicium est. Christus judicavit causam. Canones & leges vos custoditis*.

Verùm adversùm clamores illos intercesserunt Legati Apostolici: *Clarent quæ ab universo Concilio dicta sunt. Quid de hac causa sive personis videatur, & nostrum & horum est confirmare sententiam*. Rem gravissimam voluere, non acclamationibus, sed distincto singulorum Episcoporum suffragio definitam. Quare suffragium mox dixit Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, gloriosorum judicum sententiam probans, & addens: *Bassianus & Stephanus dignitatem tantummodò Episcopatus habeant & communionem, necessariaque salaria, quæ à sanctissima hac consequentur Ecclesia*. Et rursùm adclamavit omnis Synodus: *Hæc justa sententia*.

At ecce alia pro Bassiano intercessio ab Episcopis diœceseos Asiaticæ, in genua prostratis: *Miseremini nostri. Nos supplicamus sancto Concilio, ut misereatur filiorum nostrorum, ne fortè propter nos & peccata nostra moriantur, ut his clementia tribuatur, & nobis condonetur saltem Bassianus ad tollenda mala. Nam si quispiam hic fuerit ordinatus, & filii nostri moriuntur, & civitas deperit*. Bassiano, quem vident jure non posse defendi, fieri supplicant dispensationis gratiam, idque ex causa publica & gravissima: Ad avertendam seditionem populi, ruinamque tantæ civitatis. Autocephala erat Ephesiorum Ecclesia, adeòque ejus Primas in ipsa sua civitate & sede erat à propria Synodo eligendus & consecrandus: Autocephalus Episcopus ad nullius manum consecrandus accedit, ab omni Patriarchica potestate est exemptus, consecratur propria auctoritate, postmodùm confirmandus à solo Pontifice Romano. Et quoniam Constantinopolitani Episcopi, non solùm alios in ista diœcesi Metropolitas, sed & ipsum Archi-Episcopum confirmare, consecrare, & suæ Patriarchali potestati subjugare jam cœperant, dignitatis suæ zelosus Ephesiorum populus mori malebat, & omnia ruere sursùm deorsùm, quam accipere Episcopum Chalcedone consecratum.

Hinc moti gloriosi judices rogarunt: *Quoniam secundùm voces sancti Concilii neque Bassianus neque Stephanus digni sunt, qui in Ephesiorum civitate sint Episcopi, Asiani autem Episcopi hic reperti dicunt; Si hic ordinetur alter Episcopus, Ephesiorum conturbari civitatem, dicat sancta Synodus, ubi volunt Canones Episcopum Ephesinæ sanctissimæ Ecclesiæ ordinari*. Et varii Episcopi clamarunt: *In Provincia*. Addidit Diogenes Cyzicenus Episcopus, Hellesponticæ in Asiana diœcesi Provinciæ Metropolita: *Consuetudo hoc habet. Si factus fuisset Constantinopoli Episcopus, non hæc accidissent. Illic enim Salgamarios ordinant, & ideò perturbatio fit*. Dixit dignitatem istam Ephesinæ cathedræ potiùs ex consuetudine, quam ex Canone convenire, ideòque sine Ecclesiasticæ Hierarchiæ injuria posse infringi. Et esse causas: Quod nempe Ephesini Episcopi in suæ consecrationis die sint Salgamarii. Salgama sunt pecuniæ, esculenta, vestes, aliaque ad humanam vitam facientia: Per Romanum Pontificem, Patriarchas, aliosque Primates Episcopos per suæ consecrationis diem spargi consueta in plebem. Profusa nimiùm, quandoque fuere, plebejo suffragio ab ambientibus Episcopatum Clericis promissa, simoniaca, ideòque in suo ad Joannem secundum Pontificem Edicto, Bonifacii secundi adversùs istam Dioscori Anti-Papæ simoniam Decreta confirmante, statuit Gothorum Rex Athalaricus: *Patriarchæ* per suæ consecrationis diem *in civitatibus suis tenuissimæ plebi non ampliùs quam quingentos solidos se distributuros esse cognoscant*. Et addit causam: *Quia de Ecclesiastico munere pauperibus potiùs est consulendum*. Etiam à Valentino Papa consecrato instructum fuisse amplissimum convivium, Senatumque, plebem, & populum varia roga donatum adfirmat in ejus vita Anastasius Cardinalis. Adria-

num secundum, quod omnia sibi consecrato oblsta à variis Xenia mox in pauperem plebem diviserit, Guilielmus Bibliothecarius laudat. Erant aurei & argentei nummi, vestes sericæ, cerei, cruces, Thymiamata, pigmenta, delicatiora commercia. Talia quippe à Leone quarto urbem leoninam dedicante, ad singulas Kalendas à Sancto Gregorio Magno, & per festa varia à Patriarcha Constantinopolitano fuisse donata & donari consueta, scribunt idem Anastasius, Joannes Diaconus, & Codinus Curopalates. Ad Episcopi Aurelianensis consecrationem fuisse apertos ac emissos omnes carceres, habet in litteris ad Santionem ibidem Episcopum Sanctus Ivo Carnutensis. Ejusmodi rogam faciebat & Primas Ephesinus, ideòque dicitur Salgamarius, seu distributor Salgamorum. Ejus populum, de illius apud Constantinopolim consecratione indignantem, non ad Ecclesiæ autocephaliam aut alia privilegia, sed cupiditatis oculo ad ista dumtaxàt Salgama respicere, atque ideò seditiones agere dixit Diogenes Cyzicenus, adjungens: *Si Ephesinus Episcopus semper factus fuisset Constantinopoli, non hæc accidissent.* Fatetur ipsum semper usque huc fuisse Ephesi ordinatum, sed ob istam rogam populi corruptricem non debuisse ordinari, nec deinceps esse ordinandum. At Leontius Magnesianus Episcopus generosè intercessit: *A Sancto Timotheo usque nunc viginti septem Episcopi facti, omnes in Ephesofunt ordinati. Solus Basilius violenter Constantinopoli factus est, & multæ cædes hinc ortæ sunt.* Et hæc est causa, cur defuncto Basilio Bassianum, jam consecratum Episcopum, arripuerit per vim Ephesinus populus, & per solum Olympium Theodosiopolitanum Episcopum coegerit inthronizari: Cur item cæteri Asiatici Episcopi ad hanc rem vacati non comparuerint. Nempe Episcopum suum deinceps apud Constantinopolim consecrari, & Ecclesiæ suæ autocephaliam graviùs lædi nolebat Ephesinus populus: Et quia Eligendi sui consecrationem metuebat Sacra per Patriarcham Constantinopolitanum impetranda jussione suspendendam, jam consecratum Bassianum elegit, & statim more antiquo inthronizavit. Dictum Patriarcham metuebant item Comprovinciales Episcopi: Hinc solus Olympius comparuit, & quoniam solus inthronizare recusabat, fuit per populi vim compulsus. Eodem ex fundamento Constantinopolim posteà accedere debuit Bassianus, Sancto Proclo Patriarchæ profiteri obedientiam, & inthronizationis confirmationem uti subditus acceptare: Patriarchici in istam Ecclesiam ac diœcesin juris possessionem, ex Basilii consecratione obtentam, perire sibi Proclus noluit aut lædi. Et hinc Leontio Episcopo reposuit Philippus Presbyter Ecclesiæ Constantinopolitanæ: *Sanctæ memoriæ Joannes Chrysostomus, Episcopus Constantinopolitanus, quindecim Episcopos deposuit profectus in Asiam, & pro eis alios ordinavit. Et Memnon hic Constantinopoli ordinatus est.* Addidit Ætius ejusdem Ecclesiæ Archi Diaconus: *Et Castinus hic ordinatus est, Heraclides & alii cum voluntate nostræ urbis Archi-Episcopi sunt ordinati. Basilium similiter beatæ memoriæ Proclus ordinavit. Et beatæ memoriæ Theodosius Imperator hujuscemodi Ordinationi cooperatus est, & beatæ memoriæ Cyrillus Episcopus Alexandrinus.* Violenta & irregularia fuerant hæc omnia: Nam inter palmaria capitula, de quibus in Synodo ad Quercum accusatus fuit Sanctus Joannes Chrysostomus, erat hic apud Photii Bibliothecam articulus: *Quod aliorum invadat Provincias, ordinetque ibidem Episcopos.* Et hinc Episcopi plures Philippo & Ætio reddiderunt: *Canones obtineant.* Diogenes Cyzicenus, dicens autocephaliam ex consuetudine potiùs, quam per Canones competere Ephesinæ Ecclesiæ, palàm errarat. Etenim omnes ejusmodi consuetudines firmavit sextus Canon Nicænus: *Servetur antiqua consuetudo. Sua privilegia serventur Ecclesiis.* Et quidem Ephesia consuetudo à Sancto Timotheo, ideòque & à Sanctis Paulo & Joanne Apostolis ducebat origiem, atque ita erat Canon Apostolicus. Uti enim Apostolorum Decreta, ita & Gesta esse nobis agendi regulas adfirmat Sanctus Joannes Chrysostomus in libris de cordis compunctione. Nihilominus Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerici noluerunt adquiescere, & deouò dixerunt: *Ea, quæ sanctorum Patrum centum quinquaginta sunt, teneant; privilegia Constantinopoleos ne depereant. Ordinatio secundùm morem ab Archi-Episcopo nostro fiat.* Ajunt etiam se velle ut serventur Canones; Tertius Synodi Constantinopolitanæ Canon, Regiæ civitatis Episcopo tribuens secundum in Ecclesiis locum. Ad rem non erat. Istum quippe Canonem semper reprobavit Romana Ecclesia, & nudum ille locum, nullum in aliena Provincia consecrandi jus dabat. Quia tamen Canonem probabat Orientalis Ecclesia, & quia Theodosius Augustus adfirmabatur hisce Episcoporum Constantinopolitanorum invasionibus semper fuisse cooperatus, hæserunt gloriosi judices, interlocuti: *Prospicimus quia hic deliberatione opùs habet sanctum Concilium de ordinatione Episcopatus Ephesinæ Ecclesiæ. Undè si videtur, cras hoc perfectiùs disponetur.*

L. 1. c. 36.

Epist. 53.

L. 1.

ACTIO XII.

Ad Actionem duodecimam, factam tertiò Kalendas Novembres, gloriosi judices sunt locuti: *Sollicitudo necessaria Reipublicæ negligitur, nobis propter fidem sancto Concilio adeò frequenter adesse à Divino Apice jussis. Quia ergo diu nos à necessariis Reipublicæ abduci non est possibile, velocem quæstionibus finem imponere festinantes, primo ordine dicere sanctam Synodum petimus, si quid ampliùs deliberavit de sanctissima Ephesiorum Ecclesia, utrùm alium ei Episcopum oporteat ordinari, an certè Bassianum reverendissimum Episcopum recipere, ac Stephanum reverendissimum Episcopum esse. Omnia enim, quæ ad eos pertinent, hesterno die sufficienter examinata noscuntur.* Respondit Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, denuò decernens *Neutrum horum esse illius civitatis Episco-*

Episcopum, sed alium debere ordinari, eò quod præter Canones sibimet Episcopatum usurparint; habere autem eos & dignitatem Episcopatus, & à sancta pascendos Ecclesia. Quod ipsum Legati Romani judicarunt. At aliud censuit Julianus Coensis Episcopus, Sancti etiam Leonis, licet non ad Synodum, tamen ad Marcianum Augustum & Orientalem Ecclesiam Legatus: *Non debent ambo projici*.

Hinc iterùm gloriosi judices, litibus hisce lassati: *Quoniam sæpè nobis interloquentibus, & poscentibus proferri sententiam de Episcopatu sanctæ Ecclesiæ in Epheso constitutæ, perfecta responsio ab omnibus non est data, venerabile & immaculatum Evangelium in medio proferatur*. Viderunt ex adfectu & humano die rem agi, ideòque illum ab ipso Domino nostro Jesu Christo, per sacrosanctum Evangelii codicem repræsentato, censuerunt eliminandum. Productus est igitur codex ille, & tunc iterum laudati judices: *Similem petitionem sanctæ Synodo rursùm offerimus, propositis sanctis Evangeliis adhortantes, vos neque duorum quempiam lædere, si fortè quisquam eorum dignus est Episcopatum obtinere; neque memoratam Ecclesiam, si alteruter indignus est, sed secundùm Deum, & secundùm quod dignum est atque decens, & utile sanctæ Ecclesiæ, quæ sunt visa decernere*. Anatolius & Romani Legati perstitere in suo suffragio, eosque Episcopi plurimi sunt secuti. Perstitit & in suo Julianus, cum hoc tamen additamento: *Secundùm regulas quidem neuter esse debet, per clementiam verò Synodus Asiana eligat quis debeat esse*. Quod ipsum placuit Maximo Patriarchæ Antiocheno: *Absque regulis ambo Episcopatum obtinuerunt. Quis autem eorum dignus est esse in civitate per clementiam, à sanctissimis Provinciæ Episcopis est dicendum*. A solius Provinciæ, non à totius diœceseos Episcopis id judicandum censuit Diogenes Cyzicenus. Ex quo dubium manet, an à solis suæ Provinciæ, an à totius diœceseos Episcopis eligi consuerit Primas Ephesinus. Attamen cum Juliano & Maximo etiam Diogenes censuit, non novum fieri Episcopum, sed alterum ex dispensatoria clementia relinquendum: Utique ne ordinationem invaderet præsens Anatolius, suorum Antecessorum in illam Ecclesiam violentias firmaturus, denuòque turbaturus grandem illam civitatem.

Attamen major Synodi pars Romanis Legatis ac Anatolio adhæsit, ideòque gloriosi judices concluserunt: *Placet sancto Concilio interlocutio Dei amantissimi Episcopi Anatolii, & reverendissimi Episcopi Paschasini, obtinentis locum Romanæ Apostolicæ Sedis, qua declaratum est ambos esse quidem removendos, tamquam præter regulas factos, alterum verò ordinari debere, prædictos autem habere Episcopi dignitatem, & à sanctissima Ephesina Ecclesia nutriendos*. Et omnis Synodus acclamavit: *Hæc pia interlocutio, hæc secundùm regulas est*. Exclamationem gloriosi judices acceperunt pro sententia, & pronuntiarunt. *Sententia taxavit annuam Stephano & Bassiano, nutrimenti & consolationis gratia, dandam pensionem, nempe singulis annis solidos aureos ducentos*. Et rursùm Synodus adclamavit: *Hæc justa sententia, hæc pia forma, hæc se habent*. Et hinc patet verum esse, quod in litteris ad Francorum Legatos, Constantinopolim proficiscentes ad Augustum Justinianum, scribit Italiæ Clerus: *Græci Episcopi habent divites & opulentas Ecclesias*.

Et Stephanus & Bassianus sententiæ acquieverunt, addidit tamen posterior: *Quæ mihi abrepta sunt jubete restitui*. Et gloriosi judices: *Si quid Bassiano reverendissimo Episcopo ex rebus illi competentibus direptum est, sive à Stephano reverendissimo Episcopo, sive ab aliis quibuscumque personis, hoc ei post judiciales probationes ab his qui abstulerunt, vel causa læsionis fuerunt, restituetur*. Ita Stephani & Bassiani, non Ephesini Primatus & autocephaliæ quæstio fuit finita. Eam per septimum decimum & vigesimum octavum Canonem definivit Actio decima quinta, & sexta decima confirmavit, Ephesinam Ecclesiam autocephalia exuens, subjugans Ecclesiæ Constantinopolitanæ, & ejus Episcopum ab hujus Patriarcha mandans consecrari. Definiendi fundamentum edicit Relatio synodalis ad Sanctum Leonem Papam: *Eam consuetudinem, quæ ex longo jam tempore permansit, quam habuit Constantinopolitanorum sancta Dei Ecclesia, ad ordinandum Metropolitanos Provinciarum, tam Asianæ, quam Ponticæ & Thraciceæ, & nunc synodali Decreto firmavimus, non tam sedi Constantinopolitanæ aliquid præstantes, quam metropolitanis urbibus quietem congruam providentes, eò quod frequenter Episcopis vitam finientibus multæ turbæ nascuntur, Clericis ac populis, qui per easdem sunt civitates, absque Rectore remanentibus, & Ecclesiasticum ordinem confundentibus. Quod nec vestram latuit Sanctitatem, maximè propter Ephesios, quorum causa sæpè molestia affecti fuistis*. Etenim adversùs Bassianum à Sancto Proclo confirmatum quidam nuper Romam appellarant, omnemque ejus Episcopatum impetrarant cassari. Erat Relatio falsa: Ephesii quippè non ex novi Episcopi electione, sed propter ejus Constantinopoli factam consecrationem aut petitam confirmationem fuerant tumultuati, atque ita tumultus hos Decretum istud non sistebat, sed provocabat. Et etiam ex hac causa fuit à Sancto Leone reprobatum. Stephani insolentiis debemus Canonem decimum octavum, vetantem conjurationes.

ACTIO

ACTIO XIII.

INter Eunomium Nicomediensem Episcopum, Bithyniæ Metropolitanum, ac inter Anastasium Nicænum Episcopum, in eadem Provincia Metropolitanum nominalem, erat antiqua lis de potestate metropolitica, quoniam Anastasius secare Provinciam, ac sese in verum unius partis Metropolitam exaltare tentarat. Hinc Marciano Augusto preces obtulit Eunomius, questus Ecclesiæ suæ avita privilegia, Nicænos Canones, antiquam consuetudinem, Ecclesiasticasque imperiales formas infringi ab Anastasio, & rogans causam suam judicari per Synodum præsentem. Has preces legi sibi jussit Actio decima tertia, facta tertiò Kalendas Novembres, eisque auditis gloriosi judices dixere: *Quid ad hæc reverendissimus Anastasius allegat?* Et Anastasius: *Accusavit me, quasi ego aliquas novitates introduxissem, aut violentiam fecerim. Unum ex his, quæ dicit, ostendat. Ego autem contrariam monstraturus sum, quoniam abripuit Parochias meas; & multa, quæ non est consuetudo facere Nicomediensem, fecit in me, & passus sum ubique, supplicans Archi-Episcopo*, Patriarchæ Constantinopolitano, *& jura mea examinari deposcens secundùm antiquitatem & regulas. Nec enim ego aliquid ampliùs volo.*

Quæstio erat de civitate Basilonopolitana, quæ olim, sicut Tacteus & Doris, Nicænæ parochiæ oppidum fuerat, à Juliano Augusto exaltata in civitatem, atque ita cœperat habere Episcopum, de qua re ita Anastasius: *Imperator Julianus, aut nescio quis ante eum, Basilonopolim fecit civitatem, & sumens ex Nicæa Curiales ibi constituit, & consuetudo ex tunc hactenùs observatur. Et si fortè defuerit in Basilonopoli Curialis, de Nicæa mittitur ibi, & rursùs de Basilonopoli transfertur in Nicæam. Quæ cum priùs fuisset regio, posteà civitas effecta est. Ex illo perspicuum est ab Episcopo Nicæno fuisse ibidem Episcopum ordinatum & semel & secundò. Et sunt Epistolæ beati Joannis Episcopi Constantinopolitani ad Nicænum Episcopum, ut iret & emendaret Ecclesiam, tanquam sibimet competentem. Habeo litteras ad beatæ memoriæ Proclum. Ostendo ego, quot à Nicæa ordinati sunt, & ostendat Eunomius quoque quot à Nicomedia sunt ordinati.* Solo nomine Metropolitam fatetur se Anastasius, ex bino tamen fundamento spectare ad se ait Basilonopolim. Primò quod Julianus Augustus ipsam ex oppido civitatem faciens voluerit semper dependere à Nicæa quoad Curiam & Curiales, istamque formam admiserit etiam Ecclesia; Nam primus ejus & secundus Episcopus fuere consecrati à Nicæno. Secundò, quod istum ipsum probarit etiam Sanctus Joannes Chrysostomus Patriarcha Constantinopolitanus in litteris etiamnum exstantibus ad Proclum Episcopum Nicænum. Nempe à gloriosis judicibus rogatus, *Quomodò monstrare promitteret Basilonopolis Ecclesiam sub Nicæa esse, utrùm secundùm Canones, an ex aliqua consuetudine*, consuetudinem Anastasius adduxit. Ita Laudunensem Ecclesiam, quam ex parochiæ Remensis oppido civitatem & ex Plebania Episcopalem cathedram fecerat Sanctus Remigius, Ecclesiæ Remensi non solo metropolitico jure, sed & speciali originis debito subesse, utramque esse ac semper manere quasi eamdem Ecclesiam, ac Laudunensem Episcopum esse Remensis quasi Chorepiscopum prætendit Hincmarus Remensis Metropolita, probans ex simili ob similem causam dependentia Ecclesiæ Fussalensis ab Hipponensi. At istud in Fussalam jus nunquam prætendit Sanctus Augustinus, nec in sacris Canonibus habet fundamentum.

Et hinc Anastasio Eunomius reposuit: *Non potest ostendere Anastasius Ordinationem se fecisse; quod etsi semel fecit per subreptionem, secundùm Canones nequaquam mihi præjudicare potest.* Canonibus ait à consuetudine non posse derogari, ideòque ex his, non ex ista quæstionem definiendam. Et Anastasio reponenti, *Non ego, sed Decessor meus fecit*, reddidit: *Semel fecit, an frequenter? Si semel fecit, per subreptionem; vel contigit fortè, ut tunc non haberet Episcopum metropolis Nicomedia, & indiguit à Nicæno fieri: Hinc nullum mihi præjudicium secundùm regulas generatur. Possim enim ego monstrare multos à Nicomedia ordinatos; tu verò nescio si possis vel unum ostendere.* Adseverat etiam consuetudinem Anastasio non suffragari. Et reverà Anastasius solum primum Basilonopolis Episcopum ostendere potuit fuisse à Nicæno consecratum. Notanda sunt hæc Eunomii verba: *Indiguit à Nicæno fieri.* Ajunt Nicænum fuisse Bithyniæ Proto-Thronum, ideòque Ecclesiæ Nicomediensis vacantis visitatorem & Vicarium, & quidem, uti in aliis hinc inde fuit Provinciis, cum potestate Episcopos Provinciales consecrandi.

Ad secundum Anastasii fundamentum, ex Sancti Joannis Chrysostomi auctoritate desumptum, Eunomius etiam respondit: *Quia Anastasius excommunicavit Clericos Basilonopolis mihi subjectos, possim ostendere. Testem voco sanctissimum magnæ Constantinopolis Archi-Episcopum, qui suscepit eos, & reddidit eis communionem.* Et Anastasio reponenti, *Non verè dicit*, denuò reddidit: *Do Epistolam Domni Archi-Episcopi, ubi reddidit eis communionem, & ubi rescripsit tibi, quod præter Canones fecisti. Ostendo Decreta Basilopolitanorum, ubi rogaverunt de Episcopo. Ostende tu, ubi rogaverint Nicænum, ut eis faceret Episcopum.* Clerici Basilonopolitani ob nescio quam causam ab Anastasio excommunicati provocarant ad Sanctum Proclum Patriarcham Constantinopolitanum, fuerantque ab illo absoluti, increpatus autem Anastasius, tamquam qui in alienam & non subjectam Ecclesiam latrans istud convicium, peregrinum judicium attentasset, ac deliquisset in sextum Canonem Nicænum. Ex hisce Sancti Procli litteris lucere, quod Basilonopolim Nicææ nunquam subjecissent Patriarchæ Constantinopolitani, adseruit Eunomius, flagitans Anastasium cogi ad ipsas producendas. Addidit Episcopalis electionis Decretum ab Ecclesia Basilonopolitana vacante nunquam ad Nicænum,

Nieænum, sed ad Nicomediensem Episcopum semper fuisse huc usque directum, & Electi confirmationem & consecrationem ab hocce solo semper postulatam, adeòque ipsum este ejus privativè Metropolitam.

Ad quæ rursùm Anastasius: *Jubete me probare paululùm. Obtuli libellos Archi-Episcopo* Constantinopolitano, *qui fuit, rogans eum ut vocaret Domnum Eunomium Episcopum, & audiret inter jura nostra. Dedit litteras ad me & ad eum, scribens ambobus, ac dicens: Nullus vestum introducat aliquam novitatem, sed consistite in rebus antiquis. Ego enim novi, quemodo debeam metropoles honorare. Et habeo hujusmodi litteras, & ego & ipse. Accepi ego tales litteras: Sciunt hoc & Notarii. Dicant & alii. Venerunt Basilonopolitani Clerici, adeuntes me adversùs Episcopum suum. Ego custodiens mandata Episcopi, dixi: Non vos suscipio, sed ite ad Archi-Episcopum, & si mihi jusserit, audiam. Et relinquentes illi & me & ipsum, venerunt ad Sanctitatem Domni Eunomii: Dederunt ei libellum adversùs Episcopum suum. Misit ipse repentè præsentans*, seu evocans, *Episcopum Basilonopolis: Confugit Episcopus ad me.* Episcopus ad Nicænum, Clerici confugerunt ad Metropolitam Nicomediensem: Hic illum, iste hos excommunicavit uti contumaces, atque hìnc nata est præsens lis de jure metropolitico in civitatem Basilonopolitanam.

Porrò istud Pateiarchæ Constantinopolitani, quidquam ab utroque Metropolita innovari vetantis, Rescriptum ostendit adductam à Nicæno consuetudinem, fundatamque in ipsa possessionem fuisse infiemsm & caducam, ideòque gloriosi judices sunt interlocuti: *Canones legantur.* Et statim Beronicianus sacri Consistorii Secretarius legit quartum Canonem Nicænum, statuentem, ut consecrandorum Episcoporum & aliorum in quavis Provincia gerendorum confirmatio & suprema potestss sit penes solum Metropolitam. Ad quæ Anastasius: *Consentio Canoni. Si non fui Metropolitanus, nec ego illic habeo partem.* Dixit se, licet non totius Bithyniæ, tamen in Bithynia esse Metropolitam, proindeque & sibi esse debere aliquam metropoliticæ potestatis partem, seu potestatem metropoliticam in aliquas Provinciæ civitates.

Dependebat id ex mensura & modo datæ ipsi dignitatis metropoliticæ. Hìnc ad ipsum gloriosi judices: *Ostende quemadmodùm jura Metropolitani habes.* Et ipse: *Supplico legi legem* Valentis Augusti, qua ille Nicænis, ob ejus ad imperium exaltationem publica gaudia celebrantibus, allegantibus civitatem suam jam olim ab Augustis Principibus fuisse nominatam metropolim, supplicantibusque dignitatem hanc sibi fieri firmam ac immobilem, atque etiam augeri, adnuerat in hæc verba: *Permaneat in perpetuum ista consuetudo, & civitas vestra sit metropolitana, consuetudine tamen in processu Bithyniæ judicis permanente. Nullus enim aufert aliquid alterum.* Qua lege lecta, reposuit Eunomius: *Rogo vestram Magnificentiam, ut jubeatis legi legem* Valentiniani Augusti, concessam postmodùm Nicomediensibus, cujus hic tenor: *Circa privilegia civitatis vestræ, quæ olim fuerat, consuetudo prisca servetur. Neque enim honoris adjectio Nicænorum civitatis jus vestrum lædere poterit, cùm augeatur dignitas Nicomediensium civitatis, quando illa, quæ secundo lòco est, metropolis nomine vocatur.* Adversùm Nicænos, ex Valentis indulto philacteria dilatantes, apud Valentinianum intercessere Nicomedienses, ac impetrarunt legem, quæ istorum metropoliticum privilegium declaravit esse dumtaxat nominale. Et utraque lex solis civilibus rebus statuit, nequaquam Ecclesiasticis.

Hìnc gloriosi judiees sunt interlocoti: *Nullæ ex his Divinæ litteræ de Episcopatu loquuntur, neræque enim honorem tribuunt metropolitanis urbibus. Sacræ autem litteræ Valentis, quæ Nicænæ civitati tribuerunt metropoliticum jus, præcipiunt ab aliis civitatibus nihil auferri:* Et adducta *sanctorum Patrum* Nicæna *regula de uno Metropolita in unaquaque Provincia decernit. Quid igitur de hac re Concilio sancto videtur?* Et Synodus clamavit: *Canones teneant, Canonibus satisfiat.* Atticus Nicopolitanus Episcopus, veteris Epiri Metropolita addidit: *Regula* Nicæna *ita præcipit, ut in unaquaque Provincia Metropolitanus habeat potestatem, & ipse constituat omnes, qui in ea Provincia sunt, Episcopus. Et hic est sensus regulæ. Nicomediensis autem Episcopos, quia jam pridem hæc metropolis est, debet omnes Episcopos, qui in eadem Provincia sunt, ordinare.* Ait per adductas leges Bithyniam non dividi in duas Provincias, ideòque omnem istìc metropoliticam potestatem ex quarto Nicæno Canone esse Nicomediensis. Et omnis Synodus acclamavit: *Hæc omnes volumus, hæc ubique teneant.* Bithynia erat Ponticæ diœceseos Provincia, ideòque Joannes Sebastenus in prima Armenia, Constantinus Melitinensis in Armenia secunda, Patricius Thyanensis in Cappadocia secunda, Petrus Gangrensis in Paphlagonia Metropolitæ, ac reliqui in Ponto Episcopi per dictum Joannem adjunxerunt: *Canones unum sciunt Metropolitam antiquiorem, & manifestum est quoniam religiosissimo Episcopo Nicomediæ ordinationes competunt, & quia adductæ etiam leges nomine metropolis solummodò honorarunt Nicænam civitatem, & præponitur reliquis Episcopis Provinciæ solummodò.* Et Synodus adclamavit: *Regulariter docuerunt, omnes hæc dicimus.*

At ecce nova intercessio ab Ætio Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diacono: *Suggerimus vestræ Magnificentiæ, rogantes ut nullum præjudicium sanctissimæ Sedi fiat ex his, quæ nunc interlocutoriè dicta sunt à sanctissimis Episcopis Eunomio & Anastasio, aut quæ de iis constituta sunt. Sanctissima enim Constantinopolitana sedes aut ordinationem ipsa facit in Basilonopoli cum reliquis, aut eam permittit fieri, sicut litteris, quæ veniunt vel venerunt, ostendere possumus. Et rogamus ut Epistolæ proponantur.* Legitimi Patriarchæ jus est non solos suæ diœcesis Metropolitas, sed & Provinciales Episcopos, vicinos quidem propriis manibus, remotiores autem prævio suæ confirmationis Decreto promovere & consecrare: Liquet ex litteris Innocentii primi Pontificis ad Alexandrum Patriarcham Antiochenum. Istud

in

Epist. 18. c. 1. in Thracicam & Ponticam diœcesin, & hujus præsertim vicinissimam Provinciam Bithyniensem invadere cœperat Sanctus Joannes Chrysostomus, ejusque successores continuarant: Hinc ipsum non lædi, adeòque Basilonopolitani Episcopi consecrationem Metropolitæ Nicomediensi privativè non adscribi Ætius postulavit. At quidam Canonum zelosi Episcopi reclamarunt: *Canones teneant, Canonibus satisfiat.* Et placuit gloriosis judicibus. Hinc enim Synodi de Nicæni dignitate dumtaxàt nominali, & plena Nicomediensis metropolitica potestate judicium confirmarunt, ac Ætii postulationibus responderunt: *Quæcumque sedi Constantinopolitanæ de faciendis ordinationibus in Provinciis competunt, hæc suo ordine examinabuntur.* Æquæ sententiæ gratias egit Eunomius, & adjunxit: *Diligo Archi-Episcopum splendidissimæ Constantinopolis.* At dummodò aliena jura non invadat.

ACTIO XIV.

Actio quarta decima, facta pridie Kalendas Novembres, discussit causam Sabiniani & Athanasii, contendentium de Parrhensi Episcopatu in Provincia Eufratesia. Athanasium Domnus Patriarcha Antiochenus synodaliter degradarat, ac ex illius jussu Stephanus Metropolita Hieropolitanus in ejus locum ordinarat Sabinianum; at verò in Ephesino latrocinio Dioscorus restituerat Athanasium, ejecto Sabiniano, & quidem nec audito nec citato. Quare hic omnia Marciano Augusto & præsenti Synodo questus est, reparari postulans, lectisque ipsius libellis gloriosi judices sunt interlocuti: *Respondeat Athanasius reverendissimus Episcopus.* Respondit ille se à suis Clericis fuisse quidem accusatum de variis, damnatumque à Domno; verùm ejus Synodum fuisse prædatoriam, utpotè sacræ delegationis, per Sanctos Cyrillum & Proclum probatæ prævaricatricem, ideòque se Ephesi legitimè restitutum. Antiochenam Synodum postulavit legi, & se ex Actis ejus judicari. Lecta fuit, & tum gloriosi judices sunt interfati: *Si qui eorum, qui tunc cum Domno deposuerunt Athanasium, adsident Sancto Concilio, in medium transeant.* Et statim prodierunt Theodorus Damascenus, Theoctistus Berrhæensis, Gerontius Seleuciensis in Syria, Damianus Sidoniensis, Joseph Heliopolitanus, Sabbas Paltensis, & Sophronius Constantinensis Episcopus, attestantes Athanasium, non quidem ob probata crimina, sed ob contumaciam fuisse legitimè damnatum.

Quare gloriosi judices Athanasium rogarunt, cur tertiùm à Domno citatus non adfuerit, apud Synodum se purgaturus. Respondit: *Quoniam inimicus meus erat ipse, qui judicabat, Antiochenus.* Exceptio non purgabat contumaciam, ideòque gloriosi judices censuerunt Athanasium legitimè damnatum, legitimè item promotum Sabinianum, atque ita in Episcopatu manutenendum. Addidere Athanasio intra octo menses à Maximo Patriarcha Antiocheno de objectis olim criminibus instaurandum judicium, convictumque in degradatione firmandum, quin & tradendum publicis legibus ac brachio sæculari: *Si verò intra hoc tempus non agatur adversùs eum, vel si agetur, & non convincatur, Athanasius quidem Episcopatum recipiet, Sabinianus verò & dignitatem Episcopatus habeat, & substitutus sit, & pascatur, sicut reverendissimus Antiochenorum Maximus secundùm facultatem Parthenorum Ecclesiæ disposuerit.* Quod judicium omnis Synodus probavit. Hæc verba, *Et substitutus sit*, Sabiniano tribuunt coadjutoriam cum futura successione, qualem sub Valerio Hipponensi Episcopo habuit Sanctus Augustinus. Athanasius quippe erat senex.

Eufratesia Provincia olim dicta fuit Comagena, de qua, Orientalem diœcesin describens, Ammianus Marcellinus: *Prima post Osrhoenam Provinciam Comogena, nunc Eufratensis, adsurgit, Hierapoli, vetere Nino & Samosata, civitatibus amplis, illustris.* L. 14. c. 26. Et in libris de bello Persico Procopius Cæsareensis: *Regio, quæ è Samosatis extra Eufratem est, jam dudum Comagene, nunc autem ex fluvii nomine Eufratesia vocata est.* l. 2. Vocari Augusto-Eufratesiam, & à Vespasiano redactam in Provinciam scribit in Augustorum Epitome Aurelius Victor. At verò factum id post Antiochi Regis mortem fuisse à Tiberio Cornelius Tacitus in Annalibus adfirmat. Neque Cajus Caligula Antiocho dicti Antiochi filio L. 2. c. 42. 56. reddidit regnum extractis Romanis fasceibus, atque ita mansit usque ad Vespasianum. Quare Isaacus Casaubonus in suis ad Svetonium notis, duos istos Antiochos confundens, circumscribitur. Comageni nominis rationem edicit laudatus Procopius: *Civitatem rursùs nobilem hic Orestes condidit, ac templa duo, alterum Dianæ, alterum Iphigeniæ sorori, quæ postea Christiani in sua templa converterunt; nullo ædificiorum penitùs mutato. Vocavit & eam urbem Comanam, ab excisa rursùm coma ipsius à morbo penitùs liberati. Nonnulli non alium, quam insaniæ morbum fuisse dicunt, qua correptus fuit dum matrem necavit.* Sveton. c. 16. Addit adsiduè, *Rursus*: Quod eadem omnia etiam in Ponto Polemoniaco Orestes egisset. Nam & istic est civitas Comana, quam conversam ad Dominum, Episcopali cathedra donatam, primumque illi Sanctum Alexandrum Carbonarium fuisse à Sancto Gregorio Thaumaturgo impositum Episcopum, scribit in hujus vita Sanctus Gregorius Nyssenus. Hæc dicta volui, quod ex ista Provincia prodierint Theodoretus, Sanctus Eusebius Samosatensis Episcopus, Paulus Samosatensis, Nestorius, Eudoxius Patriarchæ Constantinopolitani, & alii plures virtutibus aut facinoribus famosi.

ACTIO

ACTIO XV. & XVI.

QUintadecima Actio edidit triginta, aut sanè viginti octo Canones. Decima sexta scribitur fuisse facta quinto Kalendas Novembres. Ubi rectè Scholiastes marginalis: *Numerus videtur corruptus. Nam Actio decima quarta habita fuit pridie Kalendas Novembres, & decima quinta eodem die post Legatorum discessum, ut testantur ipsi, hæc autem die sequenti. Quare legendum esset:* KALENDIS NOVEMBRIBUS. *Tamen quia in omnibus codicibus manuscriptis, quos habuimus, tum Græcis tum Latinis, sic reperitur, nihil mutare voluimus.* Hac igitur in Actione Sanctus Paschasinus Romanus Legatus gloriosos judices est adfatus: *Domini totius orbis pro catholica fide decertantes, sancire dignati sunt, quatenus unam fidem teneant omnes Ecclesiæ pro bono pacis: Majori autem cura & nunc & in posterum illorum Clementia providere dignata est, ne qua rursùm contentio inter Dei Sacerdotes, aut schisma, aut aliquod nascatur scandalum. Hesterno enim die, postquam Potestas vestra surrexit, & Humilitas nostra vestigia vestra secuta est, quædam Gesta facta dicuntur, quæ nos & præter Canones Ecclesiasticos & disciplinam æstimamus effecta. Poscimus ergo ut vestra Magnificentia relegi hæc præcipiat, ut omnis fraternitas inspiciat, utrùm justa sint, an injusta.* Rectè ad Maximum Antiochiæ Patriarcham scribit Sanctus Papa Leo: *Subrependi occasiones non prætermittit ambitio, & quoties ob intercurrentes causas generalis congregatio facta fuerit Sacerdotum, difficile est ut cupiditas improborum non aliquod supra mensuram suam moliatur appetere.* Græcorum Episcoporum vetusta vanitas est mutuos fines invadere, Constantinopolitanum Episcopatum exaltare, atque ita ambitiosis, Canonum prævaricatricibus, & scandalosarum postea turbarum authoribus constitutionibus generales Synodos fœdare. Et ita omninò fecerant in Actione præcedenti per Canonem vigesimum octavum. Hinc de Attentato erubescens Ætius Ecclesiæ Constantinopolitanæ Archi-Diaconus adversùm gloriosorum judicum, Gesta ista relegi jubentium, interlocutionem intercessit: *Certum est, quia formam ea, quæ de fide sunt, susceperunt. Consuetudo autem est in Synodis, postquam ea, quæ sunt omnium præcipua, fuerint definita, & alia quædam necessaria examinari atque firmari. Habuimus, hoc est, Constantinopolitana sanctissima Ecclesia, certa quædam quæ agere deberemus. Rogavimus Dominos Episcopos de Roma, ut communicarent iis gestis: Refutaverunt, dicentes talia se non suscepisse mandata. Retulimus & ad vestram Magnificentiam, & jussistis, ut præsens sanctum Concilium hoc ipsum inspiceret. Procedente vestra Magnificentia, sanctissimi Episcopi, qui hic sunt, tamquam de communi causa surgentes poposcerunt hanc Actionem celebrari. Et adsunt hic, neque in occulto gestum est, neque furtim gesta sunt, sed consequenter & canonicè.* Ita Canonum prævaricationem, & clandestinitatem, vitia Actioni isti à Sancto Paschasino objecta, conatus est purgare.

Epist. 62. c. 4.

Dumtaxàt conatus est: Etenim antiqua Synodorum regula quidquam proponi aut tractari, longè magis definiri vetat sine mandato Pontificis Romani. Et hinc adversùm Ætii verba, *Consuetudo est in Synodo*, pergit Sanctus Leo in litteris ad Maximum Patriarcham Antiochenum: *Quidquid præter speciales causas Synodalium Conciliorum ad examen Episcopale defertur, potest aliquam dijudicandi habere rationem, si nihil de eo est à sanctis Patribus apud Nicæam definitum. Nam quod ab illorum regulis constitutionibusque discordat, Apostolicæ Sedis nunquam obtinebit consensum.* At verò vigesimus octavus Canon, de quo præcipua quæstio, sexto Nicæno palàm adversatur. Cap. 5.

Eum sibi ab Ætio porrectum, atque à numerosis Episcopis subscriptum legit Beronicianus sacri Consistorii Secretarius, statimque Lucentius Romanus Legatus obviavit apud gloriosos judices: *Primò, Gloria vestra pervidet, qua circumventione cum sanctis Episcopis gestum sit, ut non conscriptis Canonibus, quorum mentionem fecerunt, subscribere sint coacti.* Allegat duo Canonis substantialia vitia. Primò, dolum & metum Episcopis incussum, deindè caducum Canonis fundamentum, utique Canonem non conscriptum, id est, reprobatum à Romana Ecclesia, ac ejus Codici non insertum, utique tertium Constantinopolitanum. Et adversùs primum Episcopi reclamarunt: *Nemo coactus est.* Hinc de secundo perrexit Lucentius: *Accedit ad cumulum, quod trecentorum decem & octo constitutionibus postpositis, centum quinquaginta, qui in synodicis Canonibus non habentur, mentionem tantùm fecisse noscuntur, quæ dicunt ante octoginta prope annos constituta fuisse. Si ergo his temporibus hoc beneficia usi sunt, quid nunc requirunt? Si nunquam usi sunt, quare requirunt?* Ait tertium Constantinopolitanum Canonem adversari sexto Nicæno, damnatum esse à Romana Ecclesia, ideòque non potuisse innovari.

Quibus ex verbis novæ intercessionis ansam adripuit Ætius, ac perrexit: *Si de hoc capitulo aliquod mandatum acceperunt Domini Legati, proferant.* Sperabat expressum illis non esse mandatum. Ast omninò erat, ipsumque ex charta legit Bonifacius Legatus: *Sanctorum quoque Nicænorum Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, vel minui; ac si qui fortè civitatum suarum potentia confisi, aliquid sibi tentaverint usurpare, hoc qua dignum est constantia retundatis.* Est unum è capitulis secretæ instructionis Apostolicæ, grandi Ecclesiasticæ eruditionis damno perditæ, aut alicubi latentis. Loquitur non dumtaxàt adversùs Constantinopolitanum, sed & adversùs Hierosolymæ Episcopum, cujus utriusque jam veteres Ecclesiarum rapinas, & in Ephesino tam Concilio quam latrocinio irregulares machinas narrat Sanctus Leo, volebatque in hac Synodo compressas. Et hinc non solum sextum, sed & septimum Nicænum Canonem, Æliensis Episcopi superbis cogitationibus ex tunc adversum, Sanctus Paschasinus produxit.

Editum igitur heri Canonem Romana Legatio adversum, antiquis Canonibus consonum, & ex ipsorum consequentia factum adseveravit

P p Ætius,

Ætius, atque ita gloriosi judices sunt interlocuti: *Utraque pars Canones proponat*. Et statim Sanctus Paschasinus recitavit sextum ac septimum Nicænum; sextum cum hac epigraphe seu exordio: *Quod Romana Ecclesia semper habuit Primatum*. Eumdem, at sine isto capite, produxit Ætius, ac insuper tertium Constantinopolitanum, qui Canoni heri edito palàm etiam adversatur. Etenim Thracicam, Ponticam, & Asianam diœceseos mandat administrari à suis Primatibus, omnemque peregrinam potestatem ab illis excludit. Hinc de solo illo gloriosi judices sunt interlocuti. *Hi, qui relecto tomo*, seu heri edito Canoni, *subscripserunt Asiani & Pontici sanctissimi Episcopi dicant, si propria voluntate, vel imposita aliqua sibi necessitate coacti subscripserunt*. Agebatur de primatiali istarum diœceseon dignitate insigniter mutilanda, & illis tollendo autocephaliæ apice: Hinc sine spectantium ad dictas diœceses Episcoporum, Metropolitarum præsertim, adsensu res tanta non poterat definiri. Quidam consenserant, quidam meritò repugnarant, nolentes Pseudo-Canoni subscribere, ideòque solos, qui subscripserant, jusserunt gloriosi judices prodire in medium & de suffragii sui libertate pronunciare. Quod nempe illos fuisse dolo circumductos Lucentius Legatus adfirmasset. Prodire jubentur soli Asiatici & Pontici, de Thracibus nulla est mentio: Quod Constantinopolis esset intra Thraciam, & omnes ejus Episcopi, etiam Heracleensis Primas, jugo Constantinopolitano jam pridem spontanei sese subdidissent.

Ex Asiatica diœcesi in medium prodierunt Diogenes Cyzicenus Hellesponti, Florentius Sardensis Lydiæ, Romanus Myrensis Lyciæ, Nunnechius Laodicensis Phrygiæ Trimitariæ, Marinianus Synnadensis Phrygiæ Salutaris, & Pergaminus Antiochenus Episcopus, Pisidiæ Metropolita, cuncti per Nunnechium dicentes: *Gloria sedis Constantinopolitanæ, gloria nostra est. Hujus enim honoris nos sumus quoque participes, quoniam sollicitudines nostras suscepit, & gratum habemus ut uniuscujusque Provinciæ metropolis hic ordinetur. Undè & sponte subscripsimus*. Dixerunt id & consuetudini & Canonibus conforme. Quidam sese, quidam etiam suos Antecessores addiderunt ordinatos Constantinopoli. Quod ipsum Calogerus Claudiopolitanus Honoriadis Provinciæ, Seleucus Amasenus Helenoponti, Eleutherius Chalcedonensis in Bithynia, & Petrus Gangrensis Episcopus, Paphlagoniæ Metropolita in Pontica diœcesi, sunt professi. Adjunxit Eusebius Episcopus Dorylæensis: *Sponte subscripsi, quoniam & hanc regulam sanctissimo Papæ in urbe Roma ego relegi, præsentibus Clericis Constantinopolitanis, eamque suscepit*. Ab Ephesino latrocinio & Chrysaphii eunuchi violentia Romam profugus Eusebius Leoni Papæ exposuit Dioscoriani in Sanctum Flavianum odii causas, quarum una erat inita inter Domnum Antiochiæ Patriarcham & Regiæ civitatis Ecclesiam de servando tertio Constantinopolitano Canone transactio: Ejus justitiam prædicavit, & quoniam disertè forsan non contradixit ad grandiora causæ momenta attentus Pontifex, existimavit Eusebius regulam ab illo probari. At certum est insigniter errasse. Nihilominùs reliqui ejusdem diœceseos Episcopi una voce adclamarunt: *Sponte subscripsimus*.

Quare gloriosi judices perrexerunt: *Relectis subscriptionibus, & uniuscujusque subscribentium depositione manifestata, quia nulla necessitate, sed voluntate propria subscripserunt, hi qui non subscripserunt sanctissimi Episcopi quid edocent?* Nosse voluerunt rationes negati suffragii & subscriptionis. Primus è Pontica diœcesi respondit Eusebius Ancyranus Episcopus, primæ Galatiæ Metropolita: *Ego meum dicturus sum verbum, nullum in commune præjudicium faciens. Quoniam penitùs desisto à desiderio ordinationis, rebus ostendi. Petrus etenim Episcopus, qui modò testatus est, de Gangris est Episcopus. Ante hunc enim qui fuit ego ordinavi. Omnis enim civitas ad me venit in Ancyra, Decreta portantes. Respondi ei dicens: Ego non sum ex eis qui ordinare desiderant. Commemorabant verò mihi priores, qui fuerant ordinati ab Episcopo Ancyranorum, unum, alterum, tertium. Ego dixi: Quæcumque mihi dicitis, ego meipsum in judicium non conjicio. Post hæc venitunt rogantes beatum Proclum*.

Quæstio hic nascitur, Qua auctoritate Metropolita Ancyranus consecrarit Paphlagonum Gangrensem? Etenim Nicæni Canones, uti peregrina judicia, ita & peregrinas præsertim Metropolitarum consecrationes vetant, fieri mandantes aut per Primatem, aut Patriarcham, aut per Episcopos Comprovinciales. Cur igitur Gangrensis à Cappadocum Cæsareensi non fuit consecratus? Est quæstio obscura, de qua ignorantiam fateri malim, quàm sine fundamento divinare. Tres igitur Gangrenses Episcopos confirmarant & consecrarant Ancyrani, quartum verò Petrum consecrare noluit, sed Constantinopolim ad Sanctum Proclum misit Eusebius, se ipsum nolens *in judicium conjicere*, hoc est, in lites cum Episcopis Constantinopolitanis, prætendentibus omnes Ponticos Metropolitas esse suæ jam pridem consecrationis. Et hinc adlucet ratio, ex qua tres Gangrenses fuerint consecrati ab Ancyranis. Primates Cæsareenses sui adversùs Constantinopolitanum juris fuerunt semper tenacissimi, atque ita crediderim sacra illos lege seu jussione compulsos cedere, & à Metropolitarum consecrationibus cessare. Hinc Gangrenses nolentes Constantinopolitano caput subdere, & Cæsareensi subdere interdicti, ex more voluerunt consecrari atq; inthronizari à majori Episcopo, atque ita ad id Ancyranum elegerunt. Huic igitur mori pacis gratia cessit & cedit Eusebius, recusans tamen ipse apud Constantinopolim consecrari. Et edixit causam: *Rogo ut civitates pro ordinatione non solvant. Si enim non in civitatibus ipsi hi, qui eliguntur à civitate, ordinantur à Synodo Provinciæ, solvuntur substantiæ. Et hoc probatum habeo, qui pro eo, qui ante me fuit, multa reddidi debita*. Non nudas Metropolitarum consecrationes, sed & ipsarum emolumenta diligebant Constantinopolitani Episcopi, ipsos gravantes non solis Annatis, sed ipsorum exhaurientes ad usque pauperiem Ecclesias, quas indignissimas rapinas variis post-

poſtmodò legibus compeſcuit Imperator Juſtinianus. Eas reſpexit etiam Pergamius in Piſidia Epiſcopus Antiochenus, in præſentem Epiſcoporum Conſtantinopolitanorum ambitum conſentiens, verùm ſub hac conditione: *Hoc ſolùm rogo, ut ſi quæ aut per eorum Sanctitatis ignorantiam, aut per ſubreptionem inveniantur agi, pro ejus gloria vel pace ſanctarum Eccleſiarum, & ejus apud omnes ad Deum comprobatione, hæc tamquam coram Patre diſcutiantur atque ſerventur.* Simoniæ hujus infamiam à Regiæ civitatis Epiſcopo urbanè derivat in miniſtros, rogat corrigi, & deinceps à conſecrandis Metropolitis nihil pendi, niſi quod ab ipſo Patriarcha fuerit taxatum. Eadem de cauſa Euſebius Ancyranus, ſciens non miniſtrorum, ſed ipſorum Patriarcharum eſſe vitium, in iſtum ambitum nolebat conſentire. Reſpondit verò Philippus Presbyter Conſtantinopolitanus: *En regula hæc ſublata ſunt. Hæc legibus & regulis ſublata ſunt. Altaria munda ſunt.* Ait extorſiones iſtas eſſe à ſecundo hujus ipſius Synodi Canone damnatas, Patriarcham Anatolium eſſe à labe iſta puriſſimum, ideòque nihil tale deinceps metuendum. Et Euſebius: *Per Dei gratiam optimè clara eſt ſanctiſſimi Epiſcopi Anatolii; ſed nullus immortalis exiſtit.* Adfirmat vitium in ſucceſſoribus facilè renaſciturum, ideòque ambitui non facilè adſentiendum.

Hinc ex alio illum principio adgreſſus eſt ipſe Anatolius: *A quo ordinatus es ipſe?* Et Euſebius: *Hic malo meò repertus ſum, & ordinatus à beato Proclo.* Ita tandem in ambitum conſenſit. Conſenſit & ipſe Thalaſſius Primas Cæſareenſis: *Pergimus ad Dominum Anatolium Archi Epiſcopum, & ſtatuimus illud.* Conſentiebat & Primas Heracleenſis, Epheſina autem Eccleſia per Stephani & Baſſiani dejectionem vacabat, atque hinc glorioſi judices pronunciarunt: *Oportet ſanctiſſimum Archi-Epiſcopum Regiæ Conſtantinopolis, novæ Romæ, ejuſdem Primatus honore frui, & ipſum ſua poteſtate ordinare Metropolitas in Aſiana, & Pontica, & Thracica diœceſibus, ſecundùm hunc modum, ut Decreto facto à Clericis uniuſcujuſque metropolis, & Poſſeſſoribus, atque clariſſimis viris, ſuper hæc & à reverendiſſimis Epiſcopis Provinciæ omnibus aut pluribus eligatur is, quem præfati metropolitanæ Eccleſiæ Epiſcopi dignum eſſe probaverint. Referatur autem ab omnibus eligentibus ſanctiſſimo Archi-Epiſcopo Regiæ Conſtantinopolis, ut penes eum ſit, ſi velit, hunc qui electus eſt advenire, & hic ordinari, aut ſecundùm ejus permiſſionem in Provincia ex Decreto Epiſcopatum conſequi. Uniuſcujuſque tamen civitatis Epiſcopos ordinari ab omnibus aut pluribus Provinciæ Epiſcopis, poteſtatem habente Metropolitano ſecundùm Patrum regulas definitam, etiam nihil communicante in eorum ordinationibus ſanctiſſimo Archi-Epiſcopo Regiæ Conſtantinopolis.* Et adclamavit univerſa Synodus: *Hæc juſta ſententia. Omnes in hac ſententia permanemus. Omnes eadem dicimus.* Verùm Lucentius Legatus graviſſimè interceſſit: *Sedes Apoſtolica præcepit nobis præſentibus omnia fieri, & ideò quæcumque in præjudicium Canonum heſterna die geſta ſunt nobis abſentibus, Sublimitatem veſtram petimus ut circumduci jubeatis; ſin aliàs, contradictio noſtra his Geſtis inhæreat, ut noverimus quid Apoſtolico viro, & totius Eccleſiæ præcipuo Epiſcopo referre debeamus, ut ipſe aut de ſuę ſedis injuria aut de Canonum everſione poſſit ferre ſententiam.* Nihilominùs Joannes Sebaſtiæ Epiſcopus, primæ Armeniæ Metropolita, ex totius Synodi ſenſu repoſuit glorioſis judicibus: *Omnes in ſententia veſtræ Magnificentiæ permanemus.* Et ipſi glorioſi judices: *Quod interlocuti ſumus, tota Synodus approbavit.* Ita generales apud Græcos celebratæ Synodi ſemper in cauda habuere venenum.

DISSERTATIO
POSTHUMA
De vocibus Subſtantia , Eſsentia, Perſona , Subſiſtentia, Conſub-ſtantialitate, &c.

DISSERTATIO POSTHUMA

De vocibus Subſtantia, Eſſentia, Perſona, Subſiſtentia, Conſubſtantialitate, &c.

CAPUT PRIMUM.

Exponitur origo & ratio, ob quas Eccleſia diſputare cœpit de eſſentia, & Subſiſtentia, ſeu de Natura & Hypoſtaſi.

Lexandrinam Synodum, quam ad quarti ſæculi annum ſexageſimum ſeptimũ fecerunt contra Arianos Sanctus Athanaſius, & Sanctus Euſebius Vercellenſis Epiſcopus, exponit Socrates, atque adjungit: *Epiſcopi, qui* Lib.3.c. *in Concilio Alexandrino aderant, hanc de Uſia id eſt eſſentia, & Hypoſtaſi id eſt ſubſtantia ſeu Perſona controverſiam excuſſerunt. Nam Hoſius Epiſcopus Cordubæ, ab Imperatore Conſtantino ad tumultam ab Ario concitatum ſedandum miſſus, dum Sabellii Afri dogma explodere cogitaret, de Uſia & hypoſtaſi diſceptavit. Unde materia alteri contentioni ſuppeditata eſt. Verum id temporis in Nicæno Concilio de ea controverſia ne verbum quidem factum eſt. At poſtquam nonnulli cœpere de ea digladiari, ob eam cauſam in hoc Concilio de Uſia & Hypoſtaſi iſta deciderunt.* Socrati debemus gratias, quod iſtius Alexandrinæ, quam ante Nicænam adverſus Arium celebravit Hoſius, Synodi quædam acta ſervarit, & tranſmiſerit ad noſtram notitiam. Ariana Hæreſis directe adverſatur Sabellianæ, ac ex ejus nimia fuga aut odio videtur exorta. Etenim Ariani Orthodoxos per calumniam paſſim appellarunt Sabellianos. Et utraque Hæreſis ſe fundavit in Gentili Philoſophia, quæ Uſiam & Hypoſtaſim, ſeu eſſentiam ac ſubſtantiam, ſeu naturam & perſonam, cenſuit eſſe unum & idem. Sabellius in Domino Deo unicam eſſentiam, ideoque & unicam ſubſiſtentiam ſeu Perſonam, Arius eſſe dixit tres ſubſtantias ſeu Perſonas, ideòque & tres eſſentias ſeu naturas. Hinc ergo utramque perverſitatem everſurus & correcturus Hoſius, diſputavit de iſtis vocabulis, & demonſtravit ipſa apud Chriſtianam Philoſophiam longè plurimum differre. Verum Ario non potuit perſuadere.

Quod primus de iſtis vocibus, & ipſarum diſtinctis ſignificatis diſputare cœperit, eſt à vero devium. Socrates palam errat; Etenim de hac re ſcribit Facundus Epiſcopus Hermianenſis: *Perſonarum nomen, non niſi cum Sabellius impugnaret Eccleſiam, neceſſario in uſum prædicationis aſ-* Lib.1.c.3. *ſumptum eſt, ut qui ſemper tres crediti ſunt & vocati, Pater, & Filius, & ſpiritus Sanctus, uno quoque ſimul & communi Perſonarum nomine vocarentur. Deinde etiam ſubſtantiæ dictæ ſunt. Quo-*

niam

niam Ecclesiæ placuit ad significandam Trinitatem, & hoc nomen distinctioni Personali tribuere. Quæstio itaque aliquando de novo nomine Personæ & substantiæ fuit, utrum ad significandam Trinitatem, quæ Deus est, deberet admitti, sicut & ipsius Trinitatis nomen admissum est, non de eo quod semper tenuit & prædicavit Ecclesia, quia tres sunt qui testificantur in Terra & hi tres unum sunt. Voces, *Trinitas, Persona, subsistentia* censet Alexandrina per Hosium Synodo longè antiquiores; Censet introductas ex occasione Sabellianæ Hæresis: Censet ante illud tempus non fuisse apud Ecclesias. Et id ipsum videtur docere Sanctus Augustinus. Etenim in quinto de Sanctissima Trinitate libro demonstrat vocem græcam, *Hypostasis*, cum latina C.8. & 9. voce *Substantia* nullatenus esse synonimam, ideoque licet Græci dicant tres Hypostases, à nobis tamen non posse dici tres substantias, atque prosequitur: *Dicimus tres Personas, quemadmodum multi Latini ista tractantes, & digni auctoritate dixerunt, cum alium modum aptiorem non invenirent, quo enunciarent verbis, quod sine verbis intelligebant. Revera enim cum Pater non sit Filius, & Filius non sit Pater, & Spiritus Sanctus nec Pater sit, nec Filius, tres utique sunt. Ideoque pluraliter dictum est;* Ego & Pater unum sumus. *Non enim dixit unum est, quod Sabelliani dicunt, sed unum sumus. Tamen cum quæritur, Quid tres, magna prorsus inopia humanum laborat eloquium. Dictum est tamen, tres Personæ, non ut illud diceretur, sed ne taceretur.*

C.4. Largius hæc exponit in septimo libro: *Itaque loquendi causa de ineffabilibus, ut fari aliquo modo possemus quod effari nullo modo possumus, dictum est à nostris Græcis, una essentia, tres substantiæ; à Latinis autem una essentia, tres Personæ: Quia non aliter in sermone nostro, id est Latino, Essentia quam substantia solet intelligi. Et dum intelligatur, saltem in ænigmate, quod dicitur, placuit ita dici, ut diceretur aliquid, cum quæreretur; Quid tria sint, quæ tria esse fides vera pronunciat. Cum ergo quæritur, Quid tria, vel quid tres, conferimus nos ad inveniendum aliquod speciale vel generale nomen, quo complectamur hæc tria: neque occurrit animo, quia excedit supereminentia Divinitatis usitati eloquii facultatem. Verius enim cogitatur Deus, quàm dicitur. Et verius est quàm cogitatur.* Demonstrat in creatis rectè dici tres homines, tria Animalia, tres lauros, aliaque id genus. At verò in Deum dici non posse tres Deos, tres Patres, tres filios, aut tres Spiritus Sanctos. Ampli hæc versat, atque prosequitur: *Quia ergo Pater Deus, & Filius Deus, & Spiritus Sanctus Deus, cur non tres Dii? Aut quoniam propter ineffabilem conjunctionem hæc tria simul unus Deus, cur non etiam una persona, ut ita non possimus dicere tres Personas, quamvis singulam quamque appellemus Personam, quemadmodum non possumus dicere tres Deos quamvis quemque singulum appellemus Deum, sive Patrem, sive Filium, sive Spiritum Sanctum? An quia scriptura non dicit tres Deos? sed nec tres Personas alicubi scripturam commemorare invenimus. An quia nec tres, nec unam personam scriptura dicit hæc tria; legimus enim Personam Domini, non Personam Dominum; propterea licuit loquendi & disputandi necessitate tres Personas dicere, non quia scriptura dicit, sed quia scriptura non contradicit. Si autem diceremus tres Deos, contradiceret scriptura, dicens, Audi Israel, Dominus Deus tuus unus est;* Denuò hæc versat, ac reversat: *Cum conaretur humana inopia loquendo proferre ad hominum sensus, quod in secretario mentis pro captu tenet de Domino Deo Creatore suo, sive per piam fidem, sive per qualemcunque intelligentiam, timuit dicere tres essentias, ne intelligeretur in illa summa æqualitate ulla diversitas. Rursus non esse tria quædam non poterat dicere, quod Sabellius quia dixit in Hæresin lapsus est. Certissime quippe, & de scripturis cognoscitur, & Patrem esse, & Filium, & Spiritum Sanctum, nec eundem Filium esse qui Pater est, nec Spiritum Sanctum eundem esse vel Patrem vel Filium. Quæsivit quod tria diceret? Et dixit substantias, sive Personas: quibus nominibus non diversitatem intelligi voluit, sed singularitatem noluit: ut non solum ibi unitas intelligatur, ex eo quod dicitur una essentia, sed & Trinitas, ex eo quod dicuntur tres substantiæ, vel Personæ.*

Adfirmat vocem, *Persona*, in ista sacra significatione, non semper fuisse apud Ecclesias & istam acceptionem non reperiri in Sacris litteris; quod utrumque est omnino verissimum. Proinde Apostolorum in Pastoratu, ac Doctoratu successores, quo de Sacro-sancto Mysterio possemus loqui, istam vocem introduxerunt; ut quærentibus, *Quid tria*, possemus per ipsam reddere qualecumque responsum. Græci, vocem *Hypostasis*, Latini introduxerunt vocem, *Persona*. Et omnem hanc Sancti Augustini Doctrinam laudat, ac elucidat in Menologio Sanctus Anselmus, ac item in litteris ad Abbatem Rainaldum. Cap. 76. lib. 1. Epist. 47.

At quæstio est de istius introductionis tempore, atque auctoribus? Et quidem Facundo Hermianensi adstipulor introductionis occasionem fuisse Sabellianam Hæresin. Quod ipsum in Prosphonetico ad Imperatorem Martianum sermone adserit Chalcedonensis Synodus: *Quia Photinus atque Marcellus aliam adversus Filium Blasphemiam innovarunt, eum prorsus existere audaci calumnia negantes, sed unum, eundemque ipsum Patrem, & Filium & Spiritum Sanctum appellatum esse affirmantes, & usque ad vocabulorum tantummodo sonum Trinitatis definivere substantiam; contra eos quoque trium Hypostaseon Patres intulere doctrinam.* Affirmat Sabellii errorem fuisse resumptum à Marcello & Photino, atque ideo adversum illos resumptam fuisse Doctrinam Hypostaseon. Adfirmat hanc Doctrinam adversus Sabellium incepisse. Rationem dat in litteris ad Comitem Epist. 349. Terentium Magnus Basilius: *Quænam calumnia hac ipsa gravior esse queat, aut quænam possit violentius multitudinem concutere, quam si inveniretur quis à partibus nostris, qui Patris, Filii, & Spiritus Sancti unam ubi Hypostasim affirmaverit, qui utcumque Personarum differentiam apertè doceret?* Etenim *hoc* ipsum *Sabellius præoccupatum posuit: Unum scilicet in Hypostasi Deum esse, diversimodis personis tamen in scripturis nominari, secundum idioma & exigentiam subjecti. Et nunc quidem il-*

lum

lium Paternas sibi voces induere, cum illa et Persona sit adhibenda. Nunc iterum illas, quæ Filio congruunt: Cum scilicet vel ad nostri curam agendam, aut dispensatorias quasdam operationes sit descendendum. Spiritus demum accipere Personam, cum tempus huic congruas expetit voces. Quod si inter nos ergo exstent nonnulli in subjecto unum Patrem, Filium & Spiritum Sanctum adfirmantes, idemque tres perfectas fateantur Personas, quomodo non videbuntur isti manifestam, & irrefragabilem exhibere demonstrationem veritatis illorum, quæ à nobis dicuntur? Hoc ipsum repetit in litteris ad Sanctum Amphilochium Episcopum Ieoniensem:
Ep. l. 391. *Qui rem eandem & Usiam imaginantur, coguntur illi tantum Personales agnoscere differentias, & eo quoque ipso quod tres Hypostases existere adfirment, haud recessisse videantur ab impietate Sabelliana, quæ multoties confusa cogitatione conatur Personarum differentiam subintroducere, eandem statuens Hypostasim transmutatam alterari, ad quemvis scilicet oblatam occasionem.* Agit de grassante tunc inter Græcos & Latinos, quam postmodo Magnus Athanasius composuit, periculosa de Hypostasibus quæstione. Usiam, ac Hypostasim Græci discernebant, Latini confundebant, ideoque si unam dicebant Hypostasim, isti tres. Adfirmat Latinos, licet recta sentiant, male loqui, & palam accedere ad Sabellium, qui & ipse dogmatizabat esse in Domino Deo unam Hypostasim, & tres Personas. Nempe Hypostasim confundebat cum Usia: & vocem, *Persona*, accipiebat in significatione, de qua loquitur in libris de Spiritu Sancto contra Macedonium Paschasius Romanæ Ecclesiæ Diaconus:
Lib. 2. cap. 4. *Filius familias juxta Patrem, vel servus juxta Dominum Personæ propriæ locum non obtinet. Siquidem Persona, Res Juris, substantia, Res naturæ.* Hinc addit Spiritui
Lib. 6. cap. 8. Sancto esse Personæ Jus proprium. Et Aurelius Cassiodorus scribit: *Servi Personam legibus non habent.* Persona juxta hanc significationem est Dignitas, & qualitas. Ita dicimus Domino nostro Regi Catholico esse Personam Regiam, Ducalem, & Comitilem; Ita & Domino Deo est Potestas Creatoris, servatoris, & sanctificatoris. Primam Patris, secundam Filii, tertiam dignitatem Sabellius dixit esse Personam Spiritus Sancti. Hinc tres Personas admisit in Domino Deo, & non tres Hypostases. Hinc Græci de Usia & Hypostasi, Latini Patres adversus illum disputarunt de essentia, & Persona. Hinc Magnus Basilius constanter asseruit Græcam Phrasim esse Latina congruentiorem; eo quod sub Latina Sabellius posset delitescere. Et hinc videtur in laudato acclamatorio sermone Chalcedonensis Synodus respicere: *Magnus ille Basilius Hypostaseon evidentiam mirè demonstravit.* Et ut Latini Sabellium plenè ac palam excluderent, tres Divinas Hypostases dixerunt non simpliciter Personas, sed Personas subsistentes.

Quo tempore Sabellius cœperit grassari in Ecclesiam, est incertum. Quidam censent Sancto Dionysio Alexandrino fuisse coætaneum. Quod si verum sit, vox, *Persona*, apud Latinam Ecclesiam est ipso longè antiquior. Etenim ipsa frequenter utitur Tertullianus in libro adversus Praxeam. In tertio capite adfirmat Deo Patri esse alias, per quas ejus Monarchia administratur, *proximas Personas* & harum unam esse Filium. In sexto capite scribit: *Sophiam exaudi, ut secundam Personam.* In septimo Capite dicit de Patre: *Gaudens ad gaudentem* dicit *in Persona* Filii, *Filius meus es tu.* Et de Filio: *Filius ex sua Persona profitetur Patrem in nomine Sophiæ.* In undecimo Capite: *Omnes pene Psalmi Christi Personam sustinent. Animadverte etiam Spiritum loquentem ex tertia Persona. Unamquamque Personam in sua proprietate constituunt.* In duodecimo Capite: *Scriptura distinguit inter Personas.* In quarto decimo Capite: *Spiritus Personæ ejus Christus Dominus. Ergo Christus Personæ Paternæ Spiritus est.* In quinto decimo Capite: *Et in Evangeliis & in Apostolis visibilem & invisibilem Deum deprehende, sub manifesta & Personali distinctione conditionis utriusque.* In Capite vigesimo quarto. *Manifestam fecit duarum Personarum conjunctionem: Apparente proprietate utriusque Personæ.* Et in Capite decimo octavo. Pater, *principaliter determinatur, ut prima Persona.* Et in Capite vigesimo primo. *Utriusque Personæ constituit distinctionem.* Tertullianus hanc vocem non primus hic inducit; sed palam utitur ut usitata apud omnes ac familiari; Quare est antiquissima apud Ecclesias. Hac de re ad Basileensem Synodum in oratione de utriusque speciei communione rectè dixit Joannes Ragusinus, tunc Ordinis Prædicatorum Procurator Generalis, postmodo Basileensis Episcopus, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis: *Licet ex Scripturis sanctis constet esse Trinitatem in Divinis, tamen quod singulæ in Trinitate existentes nominentur Personæ, hoc Ecclesia Catholica ordinavit, & statuit.* Quis Pontifex, quæ Synodus, quis Episcopus, quis Doctor istam vocem induxerit, ignoro. Vox *Hypostasis* non placuit Socrati. *Quid nos,* inquit in superius adducto loco, *de Usia, & Hypostasi didicerimus, nihil impedio quominus paucis expediamus. Qui verò Græcam inter Græcos sapientiam & doctrinam explicare nituntur, usiam, id est essentiam multis modis sumi definiverunt, de Hypostasi id est substantia seu Persona autem nullam fecere mentionem. Immò verò Irenæus Grammaticus, in Atticæ linguæ Dictionario vocem barbaram appellat. Nam apud nullum veterem Scriptorem reperiri: quod sicubi forte reperiatur, non eam rem significare, pro quam jam capitur, asseritur. Etenim apud Sophoclem in Phœnice hypostasim insidias significare, apud Menandrum autem condimenta: posse etiam dici fæces vini in dolio. Verum licet hæc vox à veteribus Philosophis non sit usurpata, tamen intelligendum est, Recentiores illa pro usia, id est substantia, crebro abusos esse.* At verò longè aliud in litteris ad Sanctum Pontificem Damasum scribit Sanctus Hieronymus: *Tota sæcularium litterarum schola nihil aliud Hypostasin, nisi Usiam novit.* Non dumtaxàt recentior, sed omnis sæcularium litterarum schola. Quid quid sit, ista vox est apud Ecclesias antiquissima. Ea enim utitur Sanctus Paulus in Epistola ad Hebræos: Χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. Latinus Interpres transtulit: *figura substantiæ ejus.* Attamen & ipse, & Sanctus

etiam Paulus omninò intelligunt Personam. Etenim Verbum non est Paternæ essentiæ, sed Paternę Personæ character, seu figura. Ista translatio est omnino antiquissima: Et quia ejus Auctot pro voce, *Hypostasis*, non vocem *subsistentia*, sed vocem *substantia*, posuit, videtut ista vox tunc apud Ecclesias nondum in ista significatione suisse. Certè ipsa vox nec apud Tertullianum reperitur, nec apud Sanctum Cyprianum, nec apud alinm meliorem Patrem Latinæ Ecclesiæ. Quin immò Romana Sancti Damasi Pontificis Synodus in suis ad Illyriei Episcopos litteris habet: *Trecenti decem & octo Episcopi habito Nicææ Concilio, unam esse Patris & Filii substantiam* definivere, *quin etiam Spiritum sanctum unum eandemque cum illis substantiam habere & subsistentiam*. Censet voces, *substantia*, ac *subsistentia* esse & inter se synonimas, ac etiam cum voce *Essentia*. Et isti Synodo adfuit Sanctus Ambrosins; & ipse videtur synodales litteras composuisse. Ejusdem mentis fuit Sanctus Augustinus. Etenim in libris de Sanctissima Trinita-
Lib. 7. te affirmat *substantiam dici ab eo quod est subsistere*,
c. 4. 5. & subsistere non esse relativum, sed absolutum vocabulum, ideòque unicam esse in Deo substantiam. Vocem, *subsistentia*, non memini apud ipsum reperiri. Si reperiatur, ipsam manifestè confundit cum voce, *substantia*. De hisce vocibus tectè scripsit Anastasius Bibliothecarius in præfatione ad septimam Synodum: *Notandum est, quoniam ubicumque in hujus Synodi textu subsistentiam posui, Personam intelligi volui. Quod enim Græcè Hypostasis dicitur, hoc nonnulli Personam, nonnulli verò subsistentiam interpretati sunt: Porrò subsistentiam multi Personam, multi substantiam etiam intellexerunt. At illos ego secutus, qui subsistentiam non substantiam, sed Personam intelligi voluerunt, magni quippe sunt, ubicumque Græcè in hoc Codice Hypostasim reperi, in subsistentiam transtuli, hanc Personam, sicut alii quamplurimi, volens intelligi*; Igitur vox, *subsistentia*, dudum non fuit apud Ecelesias: & dum esse cœpit, dudum fuit ambiguæ significationis. Omnes Christianæ scholæ jam pridem sunt amplexæ Judieium laudati Anastasii. Horum omnium exordia & Auctores ignoro. Etiam hæc Socratis verba: *In Concilio Nicæno de ea controversia ne verbum quidem factum est*, palam deviant, & arrorem continent: Etenim Synodus suo symbolo subjunxit hæc verba: *Eos autem, qui dicunt, quia aut ex alia substantia vel essentia dicunt esse Filium Dei, anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia*. Vox, *substantia*, istic palam capitut pro *subsistentia*. Etenim in Græco textu sunt voces, *Hypostasis*, & *Usia*. Istud Symbolum est ab Hosio compositum, ideòque illa, quæ per istas voces obtinere adversum Arianos non potuerat in sua Alexandrina Synodo, obtinuit, atque
Epist. 73 firmavit in Synodo Nicæna. Insigniter hæc demonstrat Magnus Basilius in fidei professione, quam præscripsit Eustatio Sebastiensi Episcopo Metropolitano primæ Armeniæ: *Nonnulli ex illis qui impietatem Sabellii Lybici sectantur*, Hypostasim & Usiam, *sive subsistentiam & essentiam idem esse arbitrati, illinc argumenta ad tuendam blasphemiam suam trahunt, quod in Nicæna fide ita scriptum est: si verò quisquam ex alia essentia, vel subsistentia Filium esse dixerit, hunc rejicit Catholica & Apostolica Ecclesia. Non enim idem esse dixerunt Patres illi essentiam & subsistentiam. Si enim voces istæ unam ac eandem significationem haberent, quid alterutram ponere opus fuisset? Sed liquet ideo positas, quod cum alii quidem Filium esse ex Patris essentia negarent, alii verò & ipsi non esse ex Patris essentia, sed ex alia quoque esse subsistentia quadam, ita ipsi utramque opinionem tamquam alienam à sensu Ecclesiastico rejecerunt, alioquin ubi mentem suam simpliciter declurarunt, ex Patris essentia Filium dixerunt, nec adjecerunt: Et ex illius Hypostasi. Itaque illud quidem ad reprobundum malum sensum positum est: Hoc verè declarationem habet salutaris Dogmatis*. Quinam Ariani Deum Filium ex sola Patris essentia, quinam negaverint esse & ex essentia, & ex subsistentia, ignoro. Omnes videntur secuti tnnc posteriorem errorem. Alio modo Deus Filius est ex Paterna essentia; aliter ex Paterna subsistentia. Ex essentia constat, procedit ex subsistentia, atque ita est Deo Patri veraeissimè consubstantialis. Etenim vera ae plena Consubstantialitas exquirit, ut sint plures, babentes eandem & unam essentiam. Et dno esse non possunt, nisi per plures subsistentias, seu subsistentes Personas, quarum una procedat ex altera. Existimo Synodum, hae de eausa dixisse, quod Filius non dumtaxàt ex Patris essentia sit, sed etiam ex subsistentia.

Hune sensum insigniter confirmat atque illustrat per Jaeobum Gretzerum vulgatus Sanctus
Anastasius Sinaita: Nicæna Synodus *damnavit* C. 5.
& Sabellium Lybem, qui unam Patris, Filii, & Spiritus sancti Personam diceret tres Hypostases, unam substantiam professa. Et infra: *Extiterunt olim duo pessimi, & zizaniorum feracissimi Hære-*
siarchæ, tamquam Annas quisquam, & Caiphas, C. 9.
vel Pilatus & Herodes, Deum blasphemantes. Arius, inquam, & Sabellius, qui adfirmabant idem esse naturam & Personam. Et Sabellius quidem unam personam, & unam substantiam in Sanctissima Trinitate constituebat; Arius verò tres Personas, & tres substantias, seu naturas: Docebunt ambo naturam & Personam idem esse. Quorum impietatem, perversamque sententiam evertit, & condemnavit sanctissima Synodus Nicæna, dilucide docens aliud esse essentiam, seu naturam, aliud Hypostasim. Sic enim loquitur: eos qui asserunt; Erat quando non erat Filius Dei, & antequam gigneretur non erat, & ex non existentibus factus est; vel qui dicunt, ex alia Hypostasi vel substantia Filium Dei esse anathemati subjicit Sancta, Catholica, & Apostolica Ecclesia. Quod reliquum est adveniant jàm damnata Eutychianorum *Capita, & tamquam condemnationis sententia jure optimo percussa, sanctæ ac beatissimæ Synodo meritissimas ob blasphemiam pœnas persolvant. Adveniant, inquam, Severi, Dioscori, totumque illud Decicomis vanitatis Conciliabulum, qui idem affirmant esse naturam & Hypostasim sive Personam. Ecce Angelicus Sanctorum Patrum Chorus aliud docet esse naturam seu substantiam, & aliud Hypostasim seu Personam.*

Non

Non enim dixerunt, damnamus eos, qui tradunt Filium esse ex alia Hypostasi, hoc est natura, seu substantia, sed ex alia Hypostasi, vel Natura, seu Substantia. Quo clarè docent aliud esse Hypostasim, aliud Naturam seu Substantiam. Agit in Eutychianos: Præsertim in scelerati Severi Pseudo-Patriarchæ Antiocheni factionem, Hydram divisam in decem Capita. Adfirmat palmare ejus, quod Usiam, ac Hypostasim, Essentiam, & Subsistentiam volebat esse unum ac idem, Principium esse jam pridem in Sabellio ac Ario damnatum à sacrosancta Nicæna Synodo. Et pergit de Nicænis Patribus: *Neque his contenti fuerunt, sed eandem vocem iterant, repetitione confirmant atque stabiliunt; Quia rursus hunc in modum loquuntur: Patrem scimus esse Patrem, & Filium Filium, & Spiritum sanctum Spiritum sanctum, unam videlicet naturam seu essentiam, tres Hypostases, neque dixerunt tres Usias sive Hypostases; neque tres naturas & tres Personas, quemadmodum isti fatui asserunt, sed unam Usiam, tres verò Hypostases: Aliud esse statuentes Usiam, & aliud Hypostasim.* Hæc verba non habemus in hodiernis Synodi actis, Anastasio debemus summas gratias, qui ipsa nobis conservavit. Dennò pergit: *En basis fidei sanctorum Patrum, en radix, Principium & fundamentum pietatis, en lamina & Præcones veritatis, en Columina immota, & insuperabiles Propugnatores, en viri illi spiritu Divino pleni, Prophetiæ dono instructi, paresque Angelis, naturam aliud esse dicunt, & aliud Hypostasim. Et quis imposterum tam effrons fuerit, qui hanc regulam, & legem violare & pervertere audeat? Ego enim mihi persuadeo, itaque firmiter credo in Synodo illa præsentes fuisse viros planè Divinos, qui apud Deum Prophetarum, & Apostolorum sortem & honorem vivendique rationem consecuti sunt, quibus cum omni fiducia fas fuerit acclamare: Si Angelus de Cœlo Ecclesiæ aliud evangelizet, præter id quod nos eidem evangelizavimus, Anathema sit ipse, & Evangelium seu Prædicatio suis. De cætero bono animo sit Catholica Ecclesia, probè sciens, quod trecentos decem & octo sanctissimos Patres suffragatores, & adsispalatores habet, qui docent aliud esse naturam, & aliud Hypostasim. Et Portæ Inferi non prævalebunt, neque unquam definitionem & legem evertere poterunt. Quo circa absque ulla Personarum exceptione, aut sinistri adfectus præoccupatione in conspectu Dei sanctè affirmo Synodum Nicænam rectè sentientibus videri contra Severum, Dioscorum, omnesque, qui naturam & Personam confundunt, celebratam esse. Neque hoc tantum, sed & contra impium Nestorium, nam & ipse, Severi instar, Personam vocat naturam. Si verò natura est, immeritò damnavit Nicæna Synodus Sabellium, qui unam Personam in una natura Sanctissimæ Trinitatis statuit. Si natura est Persona, & Persona natura, quomodo Arius Anathemati subiectus est, qui tres naturas in tribus Divinis Personis posuit?* Anastasius pergit etiam in fine libri: *In sancta Synodo* C. 14.
Nicæna dictum est naturam & Hypostasim non esse unum & idem. An sacrosancta Synodus laudatas voces partim in Arium, partim in Sabellium vibrarit, non possum adfirmare. Certè adfirmativam partem fortiter suadet Magnus Basilius, adfirmans illos, qui dictas voces, & earum significata non distinguunt, esse Sabellianos. Quidquid sit, Synodus istas & voces, & res manifestè distinxit.

Discutienda sunt & hæc Facundi Hermianensis Episcopi verba: *sicut & ipsius Trinitatis nomen admissum est* utique adversus Sabellium. Hermias Zozomenus censet hanc vocem, *Trinitas*, esse multo recentiorem. Etenim de Alexandrina, per Magnum Athanasium ac Sanctum Eusebium Vercellensem Episcopum celebrata Synodo scribit: Lib. 5. cap. 15. *Decreta Concilii Nicæni confirmant Spiritum sanctum, Patri & Filio consubstantialem confitentur, & Trinitatem nominant.* Hermias adfirmat istam vocem esse tunc inductam adversus Macedonianos apud Paschasium Romanæ Ecclesiæ Diaconum dicentes: Cap. 4. *Quid mihi profers unitatis ac Trinitatis verba quæ in Canonica lectione non invenies.* Macedoniani videntur istam vocem singulariter odisse, & juxta sua sacrilega Principia odisse debebant. Hinc ista Synodus, quæ forsan prima aperte invasit istam Hæresim, vocem probavit, & stabilivit: nequaquam induxit: est ipsa etiam Sabelliana Hæresi antiquior. Rectè de ipsa scribit laudatus Paschasius: *Quæ vocabula*, utique unitatis & Trinitatis, *à tempore primitivæ Ecclesiæ antiquitas invenit, auctoritas protulit, ætas longa firmavit.* Etenim voce, *Trinitas*, non dumtaxat adversum Valentinianos, sed etiam adversum Praxeanos frequenter utitur Tertullianus. Præscriptionum liber inter Valentini dogmata ponit *Trinitatem Hominis.* Hanc largè exponit liber contra Valentinianos. Eam Valentinus non solum à Platone, sed etiam à Catholica Ecclesia acceperat, transtuleratque ad suas ex perperam intellecto Platone fictas de triplici hominis natura fabulas: Ecclesia ex tunc ipsam Domino Deo applicabat. Et ita loquitur Septimius in libro adversus Praxeam: *Unitas ex semetipsa derivat Trinitatem; numerus & dispositio Trinitatis. Trinitas rationaliter expensa, unitas irrationaliter collecta.* Et in alio capite: *Distinctio Trinitatis exponitur.* Et rursum: *Numerus Trinitate connexæ in unitate.* Eadem voce ac eadem ejus significatione utitur in quarto stromatum libro Sanctus Clemens Alexandrinus: *Cognitionis rationalis fundamentum est Sancta Trinitas.* Et in quinto libro adducit quædam Platonis verba, & pergit: *Non aliter ego intelligo, quam Sanctam significavi Trinitatem.* Et Sanctus Theophilus Antiochiæ Patriarcha scribit in secundo ad Autolycum libro: *Sacrosanctum Trinitatis Mysterium.* Et in Catholicæ fidei expositione Sanctus Gregorius Thaumaturgus: *Trinitas perfecta, quæ gloria, Majestate, & æternitate, Regno atque Imperio non dividitur.* Eadem voce frequenter utitur Scriptor ille, qui passim putatur Dionysius Areopagita, qui si sit, vocem istam omninò accepit à Sancto Paulo. Quisquis sit adfectat esse Apostolici temporis. Etiam laudatum Patriarcham Theophilum plures censent esse illum, cui Sanctus Lucas, utique & ipse Antiochenus, inscripsit, & suum Evangelium, & Apostolica Acta, de qua re vide Guillelmum Tyri Archi-Episcopum in Lib. 4.
sacri Belli historia. Quod si verum sit, istam c. 9.

ille vocem accepit ab Apoſtolis. Quid quid ſit,
Tertullianus & Alexandrinus Clemens eam non
induxerunt, ſed palam ſupponunt fuiſſe uſita-
tam ſuo tempore, atque ita lucet ipſam eſſe anti-
quiſſimam. Hinc & in ſuo ad Pſalmos Prologo
ſcribit Sanctus Hilarius Pictavienſis: *Sacramen-*
tum Triadis, quæ à noſtris Trinitas eſt nuncupata,
utique à noſtris Majoribus. Quin immò Sanctus
Cyrillus Alexandrinns in octavo adverſus Impe-
ratorem Julianum libro adfirmat vocem eſſe
Fol. 370. Evangelii temporibus antiquiorem, uſitatam
etiam à Gentilium Philoſophis: *Cum tres Primi-*
genias Hypoſtaſes Philoſophi quoque ſtatuant, & uſque
ad tres Hypoſtaſis eſſentiam Dei pertinere adſerant,
atque interdum ipſum Triadis uſurpent vocabulum,
Chriſtianorum ſuffragantur ſententiis: laudat Pla-
tonem præſertim, ac Platonicos. Adfirmat illis
nihil deeſſe niſi profeſſionem vocis *Conſubſtan-*
tiale.

Etiam hæ voces, *Trina Deitas*, ſunt antiquiſſi-
Fol. 233. mæ, etenim præfatus ille Areopagita Dionyſius
disertè habet *Trina unitas*. Et in primo Retra-
Cap. 15. ctationum libro Sanctus Auguſtinus: *Trina uni-*
tas quam Catholica Eccleſia colit. Et in vigeſima
Epiſt. 63. quinta oratione Gregorius Nazianzenus laudat
triplex lumen. Et in litteris ad Eudoxium Rhe-
torem: *Deus puriſſimum illud lumen in triplici vir-*
Canon. 5. *tute conſideratur*. Et in ſuo de Sanctæ Anaſtaſiæ
apud Conſtantinopolim Baſilica inſomnio ca-
nit.

At Divina mihi Cupida trias ore fluebat
Unumque in Trino lumine Numen habet.

Et in Carmine de diverſis vitæ generibus: *Unum dum Triplici cernit in igne Deus*; & à multis ſæculis in Hymno de Sanctis Martyribus cantavit omnis Latina Eccleſia: *Te trina Deitas Unaque poſcimus*. Neque Pbraſim ullus unquam notare præſumpſit, niſi Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Quid ipſum permoverit, ignoro. Ejus tamen motivum utcumque colligo ex hiſce verbis ſcripti ab ipſo libelli de non Trina Deitate: *Diù eſt quod quidam* occaſione accepta de finalitate Hymni, cujus Auctor penitus ignoratur, in quo dicitur; *Te trina Deitas unaque poſcimus, delectabilia, ter vocum Novitatibus, ut innoteſcerent, incumbentes, cœperint contendere, quod ſicut Trinus & unus Deus, ita trina & una Deitas, & debeat & Catholicè valeat dici*. Hymnus iſte videtur tunc in Eccleſia fuiſſe recentior, & tunc primitus intraſſe Galliam: videtur in quibuſdam fuiſſe, in quibuſdam Galliæ Eccleſiis non fuiſſe admiſſus & cantatus. Hinc ipſum Hincmarus appellavit vocum Novitates. Addidit ejus Auctorem eſſe ignotum, ideoque & nullius auctoritatis. Etenim de emiſſis ſine Auctoris nomine libris rectè ſcribit in quarto adversùs Marcionem libro Tertullianus: *Non eſt agnoſcendum opus, quod non erigat frontem, quod nullam conſtantiam præferat, nullam fidem repromittat de plenitudine tituli, & profeſſione debita Auctoris*. An iſte hymnus fuerit à Remenſi Eccleſia admiſſus, aut ejectus, neſcio. Eum Hincmarus aut non admiſit aut ejecit. In præfato libello edicit rationem: *Patris & Filii, & Spiritus Sancti una eſt Deitas, quæ Trinitas eſt unitas, & in hac unitate, id eſt, Deitate, quæ Trina eſſe non poteſt, quoniam pluralitate & numero, qui in Perſonis eſt, caret unus Deus, ſancta Trinitas inſeparabilis etiam in Perſonis diſtinctis, ſenſu eſt intelligenda*. In vocibus abſtractis idem ſignificatum eſt ſimul formale & rectum. Hinc illis datum Adjectivum appellat, & non appellare non poteſt ſupra iſtud unicum ſignificatum. Ità habent Dialecticorum Regulæ. Ex ipſis Hincmarus cenſuit per iſtam Propoſitionem, Deitas eſt trina, importari tres Deitates, atque ita Arianum errorem. Hinc Hymnum proſcripſit.

Aſt hunc tunc admiſerant, & conſtanter in ſuis officiis cantabant Sancti Benedicti Monaſteria, & forſan quis iſtius ordinis Monachus ipſum compoſuerat, Nam plures & Hymni & Antiphonæ, quæ etiamnum ſunt in Romano Breviario ab iſto doctiſſimo, & ſanctiſſimo ordine prodierunt. Et iſtum Hymnum ipſe etiam Hincmarus, dum apud Sanctum Dionyſium fuerat Monachus, haud dubiè cantaverat. Hinc ejus proſcriptio ſtatim paſſa eſt duros Adverſarios ex proprio ſuo ordine. Hinc poſt adducta de vocum novitatibus verba pergit; *Unde quidam pro ſuo modulo ſcriptitarunt, inter quos & Ratramnus, Corbejæ Monaſterii Monachus, ex libris Beatorum Hilarii, & Auguſtini, dicta eorum detruncando, & ad pravum ſuum ſenſum incongrue deflectendo, ſicut & Macarium Antiochenum Epiſcopum de quam plurimis Catholicorum libris feciſſe in ſexta Synodo legimus, ex hoc volumen quantitatis non modicæ ſcribens ad Hildegarum Meldenſem Epiſcopum compilavit*. Ratramnus fuit omninò eruditiſſimus. Etenim ipſum Gallicana Epiſcoporum Synodus judicavit aptum, & elegit ad refutandas Photii Patriarchæ Conſtantinopolitani ſchiſmaticas calumnias in omnem latinam Eccleſiam. Eruditiſſimos libros nuper vulgavit D. Lucas Dacherius. Erat ille etiam Hincmari ſubditus, ut pote Monachus Diœceſis Ambianenſis, & chariſſimus. Etenim iſtius Refutationis provincia præſertim tangebat Hincmarum: Utpote ipſi ſingulariter commiſſa per Sanctum Pontificem Nicolaum. Hinc Ratramnus fuit & conſtantiſſimus. Etenim res non modica fuit proprium, à quo ſummè diligebatur, Metropolitsm invadere; Et quod ipſum graviſſimè offenderit, lucet ex ejus Reſponſis. Etenim Ratramno ſua impoſuit vitia. Primo, quod vocum Novitates diligeret. Deinde quod id ageret ex vanagloria, ut innoteſceret. Tertio, quod Mscarium Antiochenum Patriarcham, qui in ſexta Synodo egit Monothelitarum Principem, & fuit damnatus, Imitans, ſanctorum Patrum loca vitiaret, torqueret, truncaret. Porrò Ratramnus librum ſuum inſcripſit Hildegaro Meldenſi Epiſcopo in Senonenſi Provincia. Ex quo colligitur hæc Provincia Hincmaro non ſubfuiſſe. Hic liber periit, aut latet. Ejus quædam fragmenta Hincmarus nobis ſervavit in ſuo libro de Trina Deitate. Addit illum fuiſſe ſcriptum paulo ante quinque

Pro-

Provinciarum Synodum, habitam apud Civitatem Suessionensem. Hæc habita fuit noni sæculi anno quinquagesimo tertio in mense Aprili. Quare hæc quæstio videtur cœpisse anno quinquagesimo-secundo. Ratramnus videtur Hincmari Edictum statim impugnasse.

Eodem tempore Jotescalcus, miserabilis Monachus, erat clausus in Hincmari carcere, & ipse audiit has novas Hincmari lites. Hinc fecit quod Hincmarus scribit in Prologo sui libri de Trina Deitate: *Hæc audiens Joteschalcus Orbacensis Monasterii Remensis Ecclesiæ Pseudo-Monachus, tam invidia mei, quem in Ecclesia cantari Trinam Deitatem vetuisse audierat, quam more suo, qui nova & antea inaudita, eaneque orthodoxorum intelligentiæ contraria adinvenire ac proferre ab ineunte ætate suæ vitiosæ indolis delectabiliter studuit, & in eodem studio permansit, inde plurima scribere, & ad quoscumque potuit primum latenter, deinde quantum sibi licuit, apertè mittere procuravit, novissimè diebus istis hanc subjunctam Schedulam, quæ ad nos communiter per Complices, & Satellites suos pervenit, inde conscripsit.* Miserabilis Monachus, quod libris careret, plurima scribere non potuit: Attamen tacere noluit. Hinc scripsit istam schedulam, quam integram suo libro Hincmarus inseruit, atque ita magnum nobis Thesaurum conservavit. Quod Monachus Satellites habuerit, quis credat? Sanè eos clausi in Episcoporum carceribus Monachi non consueverunt habere. Haud dubiè fuerint Hincmari Satellites, qui Monacho rigidissimè invigilabant. Notanda sunt verba: *Novissimè diebus istis hanc subjunctam schedulam inde conscripsit.* Hoc est novissimè ante scriptum ab Hincmaro librum de Trina Deitate. Hunc se scripsisse ille affirmat statim post librum de Prædestinatione. Et hunc videtur scripsisse istius sæculi Anno sexagesimo tertio aut quarto. Quare miserabilis Monachus videtur eodem anno scripsisse istam schedulam. Quod insuper alia, & quidem plurima scripserit, Hincmarus adfirmat. Et possit esse. Nam & Facundus Hermianensis Episcopus, in exilio sine libris scripsit suos duodecim libros doctissimos & facundissimos.

Schedulâ, licet sine libris scripta, fuit erudita. Audiamus quædam ejus verba: *Quisquis est ille, qui dicit, nequaquam Deitas Trina dici Catholicè possit, sed solummodo Deitas una sit, debet interrogari subtiliter, quomodo dicat* UNAM, *& qualiter? utrum scilicet naturaliter, an Personaliter? Si respondit & dicit unam Deitatem esse credendam & confitendam Personaliter, nisi sui conatus comprimat sensum, revera cum Sabellio audire meretur Anathema sic presentialiter ut mereatur illud etiam pati jure perpetualiter. Hinc enim Hæretici Sabelliani dicti nuncupatique sunt etiam Patri-passiani, quia noluerunt, nec omninò potuerunt negare Deum Patrem passum, dum Deum personaliter somniaverunt unum, non sicut Ecclesia Sancta, Catholica, & Apostolica credit, & confitetur Deum naturaliter unum, & personaliter trinum. At si metuens Anathemate ritè percelli, & illud cum Patri-passianis pati, dixerit Deitatem esse naturaliter unam, credere consequenter debet & confiteri, si tamen vult veniam mereri, prorsus esse Personaliter trinam, sicut scilicet Deum naturaliter unum, constat esse procul dubio Personaliter Trinum. Ac per hoc sicut non potest in Hymnis, & Sanctorum Patrum libris, ubi dicitur trinus & unus Deus, immutari & dici, Sanctus & unus Deus, ita nimirum sine mortis exitio immutari non potest, ubi dicitur Trina & una Deitas.* Hæc omnia miserabilis Monachus largè confirmat. Demonstrat per istam Phrasim non induci Arii Hæresim, aut Tritheitarum. Et ex his vides, quod Hincmarus non totum Hymnum proscripserit, sed in ultimo versu unicam dumtaxat vocem mutarit. Pro vocibus, *Trina Deitas*. Hodie dicimus: *te summa Deitas*.

Ista schedula longè potentius feriit Hincmarum, quam liber Ratramni. Etenim per plures annos tacuit ad hunc, & ipsum quasi sprevit; Ad istam verò statim respondit edito libro de Trina Deitate. Existimo enim pati non potuisse, quod carceratus Monachus ipsum notaret de Sabelliana Hæresi, & allegaret non vana fundamenta. Audiamus Hincmariani libelli Prologum ad Clerum Remensis Ecclesiæ: *Quapropter Ministerio dignatione Divina indignitati meæ imposito, ad hanc solicitudinis curam ac studium non modo vestris petitionibus sum invitatus, verum & tractus, & quantum ipsa Deitas, quæ Trinitatis est unitas, dederit, & occupatio multiplex, atque contumacia, inertiaque sensus mei permiserit, exequi ea quæ petistis, procurabo, ponens cum integritate sua in hoc nostræ Servitutis opusculo Joteschalci schedulas.* Affirmat se ad hanc festinam Responsionem fuisse à suo Clero non dumtaxat rogatum, sed & compulsum; Nempè Clerus nolebat suum Episcopum de Hæresi infamari. Responsionis scopus fuit duplex. Primò studuit Monachi evertere adsertionem: *Quin sicut Deus naturaliter unus & Personaliter dicitur Trinus, ita Deitas naturaliter una, & Personaliter Trina dici debet.* Secundò studet demonstrare, quod non ipse Sabellianus, sed quod Monachus sit Arianus; ejus adsertionem adfirmat esse è proprio cerebro natam, sacrarum litterarum ac Sanctorum Patrum testimoniis destitutam, & multis incommodis obnoxiam Blasphemiam, ex ipsa inferri tres non solummodo Personas, sed & Deitates, atque ita esse manifestè Arianam. Per Monachum adducta Patrum Testimonia adserit ab illo non intelligi, ac Diabolico more in pravos sensus detorquere: Ejusdem nequitiæ accusavit Ratramnum. Ejusdem etiam librum hac in responsione tentavit refellere, quin & suas querimonias deposuit apud Sanctum Nicolaum Pontificem. Etenim litteris, per quas miserabilem Monachum de Prædestinatiana accusavit Hæresi, adjecit & hunc articulum: *Quod Prædestinatiani veteres non dixerunt, iste ut audacius, ita & perniciosius dicit Deitatem Sanctæ Trinitatis Trinam esse.* Presbyter Theodoardus Epistolam inseruit suæ Remensi Historiæ.

Verum constans Sancti Benedicti ordo fuit aversatus has novitates: Non solum Ratramnum, sed etiam miserabilem Monachum præposuit Hincmaro Metropolitæ. Constanter perrexit cantare: *Te trina Deitas, unaque poscimus.* Audiamus

mus Hincmari ista de requerimonias: *Bene facient Venerabiles Fratres nostri Monachi, Viri Religiosi, si ita ut scriptum habetur in Beati Benedicti Regula, quam jure Jurando se observaturos professi sunt, obedientes, dependentes eidem Sanctissimo Patri immò Sancto Spiritui, qui per eum locutus est, relictis non necessariis superstitiosorum compositionibus, Sancti Ambrosii, sicut ipse Sanctus Benedictus percepit, vel nominatissimorum atque orthodoxorum Hymnis, de quibus sufficienter habent, in diurnis, ac nocturnis laudibus, usi fuerint, in quibus & Catholica Fides redolet, & piæ sunt preces, & mirabilis est compositio, ne pro talibus, sicut ex Hymni, cujus initium est :* SANCTORUM MERITIS INCLYTA GAUDIA, *cujusque Compositorem hactenùs invenire nequivimus, finalitate, ubi cantatur, vel potius blasphematur, Te Trina Deitas, aut scienter aut nescienter scandalum in Ecclesia moveant, quæ aliis multis perturbationibus concutitur & vexatur, scientes, quid mereantur, qui suo vitio unum scandalizavit de pusillis credentibus, dicente Paulo: Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam illorum infirmam, in Christum peccatis. Et necesse sit eos Canonica securitate percelli.* Ex quibus discimus varia. Primò quod istius Hymni Auctor tunc quis recentior, & ignotus. Secundò quod Hincmarus illum censuerit fuisse nescio quem superstitiosum. Tertiò quod omnem illum fuerit aversatus. Quartò quod præsertim oderit extremum ejus versum. Quod ipsum dixerit blasphemum. Quintò quod istum Hymnum censuerit proscribendum ex Monachorum præsertim Ecclesiis. Ejus ratio fuerunt hæc Verba in Sancti Benedicti Regula : *Codices legantur in Vigiliis Divinæ Auctoritatis, tam veteris Testamenti, quam novi. Sed & expositiones earum, quæ à nominatissimis Doctoribus orthodoxis, & Catholicis*
Cap. 5. *Patribus factæ sunt.* Et hæc verba: *Dicatur Res-*
Cap. 13. *ponsorium & Ambrosianum.* Ex his Hincmarus conclusit de Sancti Benedicti Fratribus nullos posse decantari Hymnos, nisi quos composuisset Sanctus Ambrosius, aut quis talis Pater Ecclesiæ. Sextò discimus, quod Hincmarus censuerit Sancti Benedicti Regulam fuisse dictatam à Spiritu sancto. Erat tunc communis sensus latinæ Ecclesiæ. Septimò discimus, quod pertinaces istius Hymni Patronos & Cantatores Hincmarus speraverit castigandos. Utique à Nicolao Pontifice. Verum ille ad istam Hincmari relationem nunquam rescripsit. Nulla est cujuspiam Rescripti memoria. Et hinc iste Hymnus permansit in usu omnis Ecclesiæ: Etiam Gallicanæ. Nulla illum proscripsit. Quædam tamen mutaverunt extremum versum: Raserunt, *Te Trina Deitas*, & posuerunt, *te Summa Deitas*. Hincmarus censebat ponendum, *te Sancta Deitas*. Et Remensis Ecclesia possit sic posuisse. Ast aliarum Ecclesiarum Judicium pluribus placuit. Etiam Romanæ Ecclesiæ, cum qua omnes hodie ita canimus, & legimus. An Romana Ecclesia Hincmari judicium probarit, ignoro. Quidquid sit hanc Phrasim, *Te Trina Deitas*, nequaquam proscripsit. Nam ipsam in Hymno, quem pro matutino Venerabilis Sacramenti officio composuit, resumpsit Sanctus Thomas Aquinas, & ipsam usque hodie omnes unanimiter decantamus. Eandem tanti fecit Romana Ecclesia, ut & in nupera, facta per Urbanum octavum Pontificem Hymnorum correctione ipsam voluerit illæsam, ac intactam permanere. Ita & quartus, qui istum Sancti Thomæ Hymnum primus probavit, & ejusdem confirmator octavus Urbanus judicarunt pro miserabili Monacho, & Hincmari Judicium exsufflarunt. Dominus Cardinalis Cæsar Baronius adducta Hincmari ad Sanctum Papam Nicolaum verba exposuit hoc modo: *Jotescbalcus non minus perniciosè quam audacter defendit id, quod antiqui Prædestinatiani non dixerunt, quod Deitas Sanctæ Trinitatis sit Triplex.* Anno Christi 848. Et hinc concludit miserabilem Monachum fuisse Hæreticum. Ad quæ scribit in suis de hac causa dissertationibus Gilbertus Manguinus : *Notandum Gotescbalcum nulla schedularum illarum professum Triplicem dici debere Deitatem, sed tantum trinam dici posse Trinitatem, quod toto cœlo ab illo priori distat, itaut illud Hæreticum sit, hoc non item.* Addit in Gallica Flodoardi traductione pro *Trina* esse positum Triplex: Et ista sola esse usum Dominum Cardinalem. Hinc lapsum. Et quidem hanc locutionis speciem, *Deitas est Triplex*, omnino profiteor esse inconcinnam. At propter Sancti Gregorii Nazianzeni auctoritatem non ausim damnare de Hæresi. Istiusmodi Sanctorum Patrum locutiones, uti à nobis imitandæ non sunt, ita nec damnandæ. Hic est magnus rerum campus, Suo loco elucidandus. Porrò miserabilis Monachus non dixit Trinitatem, sed Deitatem esse Trinam. Certè hanc locutionem, *Trinitas est trina*, Hincmarus numquam impugnasset.

CAPUT

CAPUT SECUNDUM.

Plena vocum, Eſſentia, Natura, Subſiſtentia, Perſona, Uſia, Hypoſtaſis, *Notitia eſt penitus neceſſaria.*

OMnium iſtarum vocum Notitia ad evertendas ac revincendas plures Hæreſes eſt nobis penitus neceſſaria. Plures Hæreſes ſe occultarunt ſub iſtis, ac in earum prava acceptione fundarunt, omnes Sacro-ſanctæ Trinitatis ac Dominicæ Incarnationis Impugnatores. Quod eas Sabelliani ac Ariani dixerint eſſe ſynonimas, aut certè ejuſdem penitus rei ſignificativas, atque huic principio ſuos errores inædificarint, eſt ſupra oſtenſum. Exinde Sabelliani unam ſubſiſtentiam, Perſonam, Hypoſtaſim, Ariani intulerunt tres eſſentias, naturas, Uſias. Audiamus denuo San-
Cap. 6. ctum Anaſtaſium Sinaitam: *Sciendum omnes illos, qui unam ajunt in Chriſto eſſe Divinitatis ac humanitatis naturam, ex Ariſtotele & ex aliis Græcanicis diſciplinis hauſiſſe hoc, ut adſeverent naturam eſſe Perſonam, & ſimiliter Perſonam eſſe naturam. Nam Ariſtoteles dicit Perſonas eſſe peculiares ſeu ſingulares Naturas, ſeu eſſentias; Hanc inanem Doctrinam Arius ſecutus ſtatuit tres Vſias, Naturas, ſeu Eſſentias in Patre, & Filio, & Spiritu ſancto.* Eandem perverſam Regulam amplexus Sabellius dixit unam Hypoſtaſim, ſive Perſonam. Hinc
Cap. 8. Anaſtaſius ſcribit in alio iſtius libri capite: *Sabellius confuſionem in Divinitate per Phantaſiam ſuam archi-tectatus unam Hypoſtaſim Patris, & Filii, & Spiritus ſancti conſtituit Sceleſtus autem Arius bellum quaſi contra Sabellium gerere volens tres ſubſtantias diſſimiles in Conſubſtantiali Trinitate confinxit. At Eccleſia ſancta Regiam viam ingreſſa repudiavit tam Sabellii confuſionem quam Arii diviſionem.* Docet aliud eſſe Uſiam, ſeu eſſentiam; aut naturam, aliud eſſe Hypoſtaſim, ſubſiſtentiam, ſeu Perſonam. Hinc in Deo unam Naturam adſerit, tres Perſonas.

Eodem luto, & principio inhæſerunt Neſtorius & Eutyches, omnes Neſtoriani atque Eutychiani. Hinc de Neſtorio ac ejus Magiſtro Theodoro Mopſueſtienſi Epiſcopo Chriſtum Dominum eſſe duas naturas & unum filium profitentibus, quinta Synodus in ſuo decreto conſtanter aſſerit fuiſſe Profeſſionem doloſam, & adjunxit cauſam: *Theodorus Naturas pro Perſonis ſeu ſubſiſtentiis accipit, Neſtorius naturas pro Perſonis accipit.* Et de ſceleratiſſimo Eutychianiſta, ac intruſo Antiochiæ Pſeudo-Patriarcha Severo habet vita Sancti Sabbæ Abbatis: *Severus affirmat ſubſiſtentiam eſſe Naturam, & Naturam eſſe ſubſiſtentiam, & nullam differentiam in his nominibus, ſciens ſanctam, & adorandam & Conſubſtantialem Trinitatem auſus eſt dicere Trinitatem Divinarum ſubſiſtentiarum, Naturarum, & Deitatum, & Deorum.* Affirmat ſceleratum hominem, dum naturam & Hypoſtaſim non vult diſtinguere, eſſe lapſum non ſolummodo in Eutychianam Dominicalium naturarum confuſionem, ſed etiam in Arianam Blaſphemiam. Etenim inter varias Eutychianas factiones fuit & factio Tritheitarum, & ejus prima origo fuit ſceleratus hic Severus. Et iſtud Teſtimonium ſeptima Synodus inſeruit ſuis Actis. Eadem Synodus ſuis Actis inſeruit doctiſſimum opus, quod adverſum ſceleratam Conſtantini Caballini in Hiegis Palatio celebratam Synodum compoſuit Sanctus Stephanus Martyr ac Abbas ad Sanctum Auxentium, & ex ipſo habemus *Eutychianorum, id eſt, eorum qui prædicant unam naturam, ſecundum ſubſiſtentiam in Unitate Chriſti, & per hoc dogmatizant confuſionem, veritatis tranſmutatio nihil aliud in illis eſt, niſi quod ſubſiſtentiam & naturam id ipſum definiunt.* Et Sanctus Anaſtaſius Sinaita, poſtquam in iſto principio fundatum Sabellii atque Cap. 6.
Arii errorem expoſuit, proſequitur: *Eandem perverſam Regulam amplexus Severus docuit ex duabus particularibus naturis, ſeu Eſſentiis, & Hypoſtaſibus dimidiatis, ac imperfectis, unam Chriſti naturam confectam & conſtitutam eſſe. Idem docuit Eutyches, Dioſcorus, Timotheus, Jojanus, Julianus, Jacobus, Petrus Cuapheus, Barſamiphius, & Theodoſius decem Cornibus inſtructi; Decem viratus erroris. Neque ex ſcripturis & Evangelio, ſed ex Ariſtotelicis Categoriis, hanc ſuam ſententiam hauſerunt, qua contendunt naturam*

ram

ram esse Personam, nullamque naturam esse sine Cap. 8. *Persona*. In alio item Capite demonstrat Arii atque Sabellii Blasphemias niti isto Principio, & pergit: *Sic nuper Nestorio duas in Christo Personas constituente, miserrimo autem Severo unam in Christo naturam profitente, sancta Ecclesia tam Nestorii divisionem reprobavit, unam in Christo Personam prædicans, quam Severi confusionem rejecit docens unum & solum Christum Dominum nostrum esse duas in Hypostasi inconfuse, & indivise unitas naturas, pariter detestans Severi Confusionem, & impii Nestorii divisionem*. Denuo adjungit hæc scelerata dogmata fundari in Doctrina Aristotelis & Græcorum. Eodem in capite demonstrat istarum vocum, ac rerum ab ipsis significatarum, distinctionem esse fundatam in Sacris litteris, atque dicit: *His ex Divinis litteris, Prophetisque allatis, etiam atque etiam metuo, auxieque sollicitor, ne hujusmodi refutationibus exstimulatur Severus, ex tumulo exiliens, suumque deci-cornem Cætum convocans, collata Synodo Christum, Moysen, Paulum, Prophetas & Evangelistas repudiet, proculque à se amandet eo modo, quo cum Ecclesiæ Doctoribus egit, & quasi lege lata edicat, usque ad Nestorii ætatem Dicta Christi, Prophetarum, & Apostolorum substitisse, omnemque fidem meruisse, sed à Nestorii tempore repudiari debere, neque periculo vacare vetus ac novum testamentum, quod non asserat naturam & Personam unum & idem esse; nam ad existentes Hæreses esse variandas, & invertendas Divinas litteras, sanctorumque Patrum assertiones, easque modo recipi, modo repudiari debere. Hæc molitus Severus in angustias redactus, mentisque dubius, qua tandem quasi Persona sanctorum Patrum de duabus in Christo naturis dicta reddat irrita, & tandem non Apostolorum, sed Græcorum more Naturam accipit*. Confundit cum Persona. Hoc principium vult cunctis non dumtaxat sanctorum Patrum, sed etiam Prophetarum atque Apostolorum Adsertionibus & Testimoniis prævalere.

Inter decem ista Severi Cornua fuit factio Mono-Physitarum. Et apud hos laudatus Anastasius affirmat decantatissimum fuisse hoc principium: *Nulla natura est sine Hypostasi*. Et in alio Cap. 2. Cap. 5. Capite demonstrat Nicænam Synodum discrevisse inter Naturam, ac Hypostasim, ac prosequitur: *Ex qua cum primis pudefaciendi sint Theodosiani, & Jacobitæ, qui essentiam sive Naturam atque Hypostasim idem esse dicunt*. Anastasii tempore apud Alexandrinam Theodosii Sinagogam Presbiter & logo-Graphis erat Georgius Clidopheus. Etiam hic cum illo disputans assidue blaterabat: *Nulla est natura absque Hypostasi*. Eadem scripsit Cap. 10. in Tractatu de duabus Christi Domini voluntatibus Sanctus Joannes Damascenus: *Operæ pretium sit scire, multi Hæreticos in errorem ex nominum ambiguitate. Unius Naturæ Adsertoribus Acephalis inde contigit, ut unam naturam dicerent in Christo, quod dicerent unum & idem, naturam ac Personam, ut ne scilicet Christum dividerent in duas Personas. Item Nestorianis, ut dicerent duas Personas: ut ne duas Christi naturas in unum confundesent*. Addit ex eodem denuo principio fuisse lapsos & Monothelitas. Demetrius item Metropolita Nicænus suo operi de Jacobitarum Chatæitzarionum Hæresi inseruit hoc ipsorum palmare argumentum. *Dicunt Naturam omnem in Hypostasi esse, omnemque Hypostasim intelligi in natura, appellantes Hypostasim, quæ est cum proprietatibus. Talis verò habet cum essentiæ communitatem, tum Hypostasis proprium. Siquidem ergo, ajunt, alia est Deitatis Natura, alia humanitatis, juxta quod Patribus constitutum est. Nam quorum sunt diversæ definitiones, eorum quoque diversæ sint Naturæ. Ergo necesse est ut etiam juxta Nestorium dicantur duæ Hypostases. Sin verò non dicimus duas Hypostases ac Personas, nec duas quoque Naturas oportet dicere*. Et in prima adversum suæ Gentis Cap. 11. Errores invectiva scribit, Isaac Primas Armeniarum: *Quis audiens primam sacram Trecentorum decem & octo Patrum Nicænam Synodum, tres Personas, seu Hypostases, unamque substantiam seu Naturam in sancta Trinitate predicantem non eos tamquam Adversarios oderit, ac negantes Nicænam Synodum*, qui Naturam Personam esse impie, ac stulte dicant.

Laudatus Sinaita Anastasius rectè adfirmat C. 6. istud devium Principium esse in Gentilibus Philosophis, & istud assiduè inculcat, & denuò pergit: *At expulsat semel Græcanica sapientia à Christo per os Pauli loquente nequaquam patimur nos fideles, ut Christi dogmata tradantur, & explicentur ad Aristotelis normam, & disciplinam. Igitur quando quis ex supradicta decem-Cornuum factione ad nos accesserit de Christo nobiscum disceptaturus, ne prius ullum verbum defensionis gratia faciamus, quam percunctemur, quid intelligat nomine* NATURÆ. *Quomodo Naturam interpretetur. Quid sit Natura, quid Hypostasis, quid essentia, quomodo definiat Personam, & qua notionu genus accipiat. Et si tibi Aristotelicas, & Homericas definitiones, & leges produxerit, affirmans Personam esse Naturam, nullam salutem ei de cætero dicito, ipsumque ad inferiora cum Diabolo amandato, vel potius ablegato infra Diabolum. Neque enim ipse Diabolus ausit Græcam sapientiam anteponere Mosaicæ, Propheticæ, Evangelicæ & Apostolicæ traditioni. Ergo quicumque Spiritus Sancti amatores sumus, omnia quæ ad Christum pertinent dogmata prædicemus, & annunciemus cum sancta Catholica Ecclesia secundum traditionem veteris & novi Testamenti. Interpretemur secundum Moysen, Prophetas, & Evangelium, essentiam, Genus, Naturam, Hypostasin, Personam, ita ut nullus contradicere possit*. Affirmat & insigniter demonstrat omnes sacras utriusque Testamenti Paginas distinguere inter Usiam & Hypostasim, atque concludit: *Si Exarchi & Præsides Deci-Cornis illius Sodalitii hæc non perpenderunt, neque Moysis, aut Salamonis, aut Christi, aut Jacobi, aut Pauli* C. 8. *rationem habuerunt, quod attinet ad ea quæ de natura & Persona tradiderunt. Si enim hæc ex lectione cognovissent, utique Dominum Gloriæ non blasphemassent, dicendo naturam non esse sine Persona, sed unum idemque reputari debere Naturam & Personam*. Severi Factionem *assiduè arguit, quod naturam ac Personam non Theologicè definierit, sed Aristotelicè*. Idem Anastasius in primo Capite eleganter scribit: *Quia stabile & inconcussum fundamentum*

mentum

mentum omnis sapientiæ, quæ à ratione proficiscitur, consuevit esse Præceptio, & Prænotio Definitionum proposito argumento inservientium, ideo oportet ut illæ antecedant, tamquam præsentis argumenti certissimæ Duces. Paucis enim & his minime omnium, qui Ævo nostro degunt, curæ & cordi fuit, ut definitiones bene cognitas, perspectasque haberent, sed quasi in nocturna, vel potius Cæcorum pugna, multi Hæreticorum, cum quibus manus conseruimus, de Dogmatibus ad Christum pertinentibus digladiabantur. Quos meritò effuse risimus, potissimum illos, qui Alexandriæ vivunt. Quid enim magis ridiculum est? de natura nova Dogmata cudebant, & disceptabant, & quæ naturæ definitio esset penitus ignorabant, de Hypostasi contendebant, & quid Hypostasis esset, non cognoscebant. Sabelliana, Ariana, Nestoriana, atque Eutychiana Hæreses plenè hærent in Usia & Hypostasi: in essentia ac subsistentia. Igitur neque quis ipsas defendere, neque nos ipsas evertere possumus, nisi istas voces plenè intelligimus. Et intelligere non possumus, nisi per rectas definitiones; sinè his & nobiscum & inter se pugnabant Eutychianistæ. Præsertim Alexandriæ. Hic enim ob pertinacissimum Hæresiarchæ Eutychetis defensorem Patriarcham Dioscorum, damnatum à Chalcedonensi Synodo, dudum fuit nidus omnium Eutychianistarum. Hinc ipsos Andabatarum more digladiari, & esse risu dignos, rectè censuit & dixit Anastasius. Et rectè concludit. *Nos igitur ope Christi à teneris Unguiculis per Paternam traditionem scientia definitionum accuratè accepta, & conspicati post Deum per illam omnes Adversarios fusos, fugatosque esse, hortamur ut ante omnia habeatur sedula definitionum cura, maximè illarum, quæ ad defensionem doctrinæ de Christo faciunt. Ne sitis Barbari de cæcitate percussi, isque qui vobiscum* loquitur, iterum Barbarus.

Et prosequitur: *Principio scire oportet, Traditionem Ecclesiæ nequaquam in omnibus servare, & insequi Græcorum Philosophorum definitiones; præcipuè in disputatione de Mysterio Christi & sacro-sanctæ Trinitatis; sed suas quasdam ex Evangelicis & Apostolicis fontibus deductas sequitur Regulas: nam Mysterium de Divinitate omnes naturales definitiones & leges transcendit, quod cum Hæretici non advertetrint, à recta via exciderunt. Propterea dicebat Paulus se non in persuasibilibus humanæ sapientiæ hujus Mundi sermonibus prædicare Christum, eo quod hujus Mundi sapientia, & omnis Philosophiæ cognitio sit stultitia apud Deum.* Quod longè verissimum esse in præsenti materia, Anastasius demonstrat exemplis. Audi primum: *Adverte quod prima Philosophiæ definitio sanciat: Quæ natura sibi mutuo adversantur, impossibile est in mutuam communionem venire. Exempli gratia, fieri non potest ut ignis ferro jungatur sine noxa. Atqui prima salutis nostræ definitio evertit primam Philosophiæ definitionem, dum docet Virginitatem & Partum, Divinumque ignem & naturam Carnis in unam Commixtionem, & societatem coaluisse.* Gentilium Philosophi constanter docent duas diversas ac totales Naturas non posse uniri & componi in unam Hypostasim. Hinc Divina Incarnatio fuit illis stultum Dei, ac stultitia Prædicationis. At verò nobis vocatis, & electis est summa, ac Unica sapientia. Audi alteram Philosophiæ definitionem: *Sola illa & unica Hypostasis, quæ omnia continet, circumscripta est; fieri enim non potest, ut quis Binarium aut Ternarium incircumscriptum dicat. Nam in circumscriptione unitatis inest binarius.* Anastasius respondet: *At verò sancta Ecclesia tres Hypostases incircumscriptas in Deo confitetur.* Gentilis Philosophia censet Usiam & Hypostasim esse unum, & idem, ideoque unicæ Usiæ credit non posse esse tres Hypostases. Audi tertiam gentilium definitionem: *Plato ait Paternitatem prius esse quam sit ratio Filii.* En fontem Arianismi. Etiam Arius pro suis Patriarchis habuit Philosophos. Anastasius respondet: *Ecclesia verò docet Filium simul cum Patre existere ante omnia sæcula, pariterque initii expertem esse. Hæc & hujus generis alia probe sciens Divinus Basilius sic scribit ad Amphilochium: Natura & Essentia in Ecclesiasticis dogmatibus idem sunt: Significat in Græcorum schola Naturam & essentiam distingui.* Proinde Gentiles distinguenda confuderunt, & confundenda distinxerunt. Quid differentiæ inter Essentiam & Naturam Aristoteles posuerit, Anastasius ibidem exponit. Mox infra elucidabitur.

Anastasius nobis suadet, ut sectemur definitionem Romani Clementis: *Quamobrem præstantissimus ille Sapientia & Doctrina Clemens composuit proprias Ecclesiasticorum Dogmatum definitiones, tanquam genuinus sanctorum Petri, & maxime sapientissimi Pauli Discipulus, cum audisset ipsum valde repudiare, & detestari Græcanicam sapientiam.* Est magnum & dignum Sancti Clementis Elogium. Quem ejus librum laudet Anastasius, fateor me ignorare. Hinc interim disco Sanctum Paulum Apostolum *de Usia ac Hypostasi* disputasse cum Gentilibus: Et hac occasione Christianas ipsarum definitiones fuisse formatas à Romano Clemente, ex doctrina Sancti Pauli. Adeo antiqua est hæc quæstio. Utinam istas authenticas definitiones haberemus ad manum: utinam istas Anastasius inseruisset suis scriptis: Eundem Doctissimum Anastasium jam audivimus inculcantem, quod harum rerum definitiones ex sacris litteris sint hauriendæ: ac item ex sanctis Patribus: Et hanc Regulam tanti facit, ut omnes, qui Usiam, & Hypostasim, naturam, & Personam cum Philosophis confuderint, censeat incorrigibiles, induratos in Eutychiana aut Nestoriana Hæresi, non admittendos ad collationem, sed cum Diabolo, & ad Diabolos adjiciendos. Licet dura, est justa ac vera sententia.

CAPUT TERTIUM.

Præfatæ voces exponuntur : Et ipsarum significata definiuntur .

Epist. 111. DE voce, *Essentia*, scribit Sanctus Augusti-
nus in litteris ad Nobilem virum Consen-
tium: *Nonnulli nostri, & maxime Græci, Trini-
tatem quæ Deus est, magis essentiam quam unam
substantiam esse dixerunt, aliquid inter hæc duo
nomina interesse arbitrantes vel intelligentes, unde
nunc disputare non est opus*. Dicit: *Arbitrantes,
vel intelligentes* respicit famosam quæstionem,
C. 8. quæ olim de vocibus, *Hypostasis & substantia*,
fuit inter Græcam & Latinam Ecclesiam. Ea-
dem de re scribit in quinto libro de Sanctissima
Trinitate: *Essentiam dico, quæ Usia græce dici-
tur, quam usitatius substantiam vocamus. Dicunt
quidem & illi Hypostasim, sed nescio quid volunt
interesse inter Usiam & Hypostasim*. Hoc est inter
C. 5. essentiam & substantiam. In septimo libro esse
illud, quod aliis subsistit seu substat, atque ita
substantiam quasi confundit cum subsistentia.
Hoc nomen non exprimit: Et prosequitur: *Deus
si subsistit, ut substantia proprie dici possit, inest in
eo aliquid tanquam in subjecto, & non est simplex.
Unde manifestum est Deum abusive substantiam voca-
ri, ut nomine usitatiore intelligatur essentia, quod
vere & proprie dicitur, ita ut fortasse solum Deum
dici oporteat essentiam. Est enim vere solus, quia
incommutabilis est. Idque nomen suum famulo suo
Moysi enunciavit; cum ait. Ego sum, qui sum. Et
dices ad eos: Qui est misit me ad vos. Sed tamen
sive essentia dicatur, quod proprie dicitur, sive
substantia, quod abusive, utrumque ad se dicitur,
C. 7. non relative ad aliquid*. Rectè dicit essentiam ac
usiam esse voces Synonimas. Hinc de Arimi-
nensi Synodo scribit in Dialogo contra Lucife-
rianos Sanctus Hieronymus: *De Usiæ nomine
abjiciendo verisimilis ratio præbebatur, quia in
scripturis, ajebant, non invenitur, & multos sim-
pliciores sua novitate scandalizat: Placuit auferri.
Non erat Episcopis cura de vocabulo, cum sensus esset
in tuto*. Arguit istam Synodum, quod ex Ni-
cæno Symbolo expunxerit has voces: *Ex sub-
stantia Patris. Consubstantialem Patri*. In Græco
est: *Usia. Omousios*. An istius Symboli latinus
hodie contextus sit ille ipse, quem composuit Ho-
sius Cordubensis Episcopus, an sit ab alio trans-
latus ex Græco, non possim definire. Quid-
quid sit, illius Auctor voces, *substantia & consub-
stantiale*, accepit pro vocibus, Essentia & co-
essentiale. Eas confundit Sanctus Augustinus;
maluisset poni aut transferri: *Ex essentia Patris,
Co-essentialem Patri*. Communis loquendi modus
est nobis hodie attendendus ac sequendus. Es-
sentia, & substantia, Consubstantiale & Co-
essentiale sunt confundenda. Eutychianæ Hi-
storiæ Breviculus, seu acta de nomine Acacii
Constantinopolitani Episcopi hæc habent: *Ca-
tholica fides Christum esse fatetur, non unius natu-
ræ, sed unius essentiæ, atque Personæ*. Vocem,
Essentia, accipit pro Persona. Est locutio in-
sueta, ac nullatenus admittenda.

Pergamus ad vocem, *Natura*. De quibus-
dam Gentilium Philosophis, non videntibus
hunc Mundum esse liberum Divinæ Majestatis
opus, scribit in tertio Divinarum Institutionum
libro Lactantius Firmianus: *Isti cum aut igno-* C. 18.
*rarent à quo esset effectus Mundus, aut persuadere
vellent nihil esse Divina mente perfectum, Naturam
esse dixerunt rerum omnium Matrem, quasi dicerent
omnia sua sponte esse nata. Quo verbo planè impu-
dentiam suam confitentur. Natura enim remota pro-
videntia & Potestate Divina prorsus nihil est*. De-
monstrat istius vocis verum significatum ab illis
non fuisse perceptum, & concludit: *stultitia igitur* C. 19.
*& error, & cæcitas, &, ut Cicero ait, Ignoratio
rerum atque Causarum, naturæ nomen Induxit*.
Quidam distinxerunt naturam Naturatam.
Christiani dicunt, Creantem, & Creatam.
Lactantius ibidem exponit: *Si Natura ratio
est, vel necessitas, vel conditio nascendi, non est
per se ipsam sensibilis, quia necesse est mentem esse
Divinam, quæ sua providentia nascendi principium
rebus omnibus præbeat*. Aut si natura est cœlum,
atque Terra, & omne quod natum est, non est
Deus Natura, sed Dei opus. Proinde propria
cujusque rei, quæ ipsi Dominus Creator indi-
dit, Principia sunt Natura, Naturata aut Crea-
ta; Divina sapientia, quæ juxta sempiternas
ac incommutabiles sua Ideas indidit, est natura
naturans, seu Creatrix. Eodem in sensu Ari-
stoteles scripsit Naturam esse Principium motus
& quietis. Et rectè dixit. Rectè item distinxit

in

in activum, & passivum principium, ideoque corporeas Substantias componi ex materia & substantiali forma, quam Philosophiam constantissimè tenent Sanctus Augustinns, ac alii Ecclesiæ Patres, ideoque turbida hujus seculi ingenia ipsam sine fundamento machinantur proscribere. Imperitia semper prutit, & hinnit ad nova.

C. 32. Tertullianns in libro de Anima distinguit naturam à substantia: *Aliud est substantia, aliud Natura substantiæ. Si quidem substantia propria est rei cujusque, Natura verò potest esse communis. Suscipe exemplum. Substantia est lapis, ferrum, Duritia lapidis est ferri, Natura substantiæ est. Duritia communicat, substantia discordat. Mollitia lanæ, mollitia plumæ; Pariant naturalia earum, substantiva non pariant*. Substantiam censet esse rei essentiam, per Naturam intelligit Acciden-
C. 52. tia. Ita & in alio ejusdem libri capite scribit: *Mortem bifariam distinxit humanus adfectus, in ordinariam & extraordinariam formam, ordinariam quidem, naturæ deputans, placidæ cujusque mortis, extraordinariam verò, præter naturam indicans, violenti cujusque finis. Qui autem Primordia hominis novimus, audenter determinamus, Mortem non ex natura secutam hominem, sed ex culpa, ne ipsa quidem naturali. Facilè autem usurpari naturæ nomen in ea quæ videntur à Nativitate ex accidentia adhæsisse*. Denuò affirmat Naturam esse accidens. Nempe illud quod ex intrinsecis cujusque rei principiis consequitur. Hoc sensu Gentiles placidam ex peccati delicto Mortem appellant Natutalem. Quoniam originale peccatum ignorant, censent mortem illam esse Naturæ debitum. Hinc nos Christiani nullam mortem dicimus naturalem. Addit posse talem dici: *Quia* nempe *naturæ nomen potest facile usurpari in ea quæ videntur à Nativitate ex Accidentia adhæsisse.* Ita & Sanctus Paulus scripsit omnem generatum hominem esse natura filium iræ. Et ex ipso Sanctus Augustinns originale peccatum frequenter appellavit naturale. Et ex ista phrasi Julianus Eclanensis Episcopus accepit ansam accusandi illum de Manichæa Hæresi, ac Traduciana.

De vocis, *natura*, significatione scribit etiam
C. 230. in suis, à Photio Constantinopolitano Episcopo redactis in compendium, orationibus Sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. Adfirmat palmare omnium Nestorianarum ac Eutychianarum litium fundamentum & originem esse Errorem, qui confundit Naturam & Hypostasim. Atque prosequitur: *Etenim cum dicamus unam in Trinitate Naturam esse, necessario dicendum erit unam quoque esse Hypostasim. Aut si tres Hypostases, Natura quoque in tres erit partienda naturas. Hinc commenti sunt aliud esse Naturam, & aliud essentiam. Naturam rursus diviserunt in Generalem, & singulares Naturas. Et cum ad Sergium scribit Severus; unam, inquit, essentiam Christi esse volumus dicere, ne concurrentium differentiam auferamus. Nam vel una semel nata essentia aut etiam qualitate, quomodo mansit Naturarum, ex quibus unus existit Christus, secundum Essentiam differentia? si enim una qualitas est & essentia, frustra deinceps ponit differentiam. Et sane quibus fundamentis nixus unam asserere Essentiam, Severus recusat eisdem, vel invitus negare cogetur unam esse in Christo Naturam Nonnulli porro ex impudentioribus Naturam, Personam, essentiam idem esse admittentes, non horruerunt adfirmare etiam in Sancta Trinitate tres esse Essentias, & tres Deos, & tres Deitates, etsi non verbo, mente tamen docent. Et hi quidem damnantur, velut tres Essentias in Trinitate prodigiose cudentes, hi verò quod non propriè Deum Patrem, aut Filium, aut Spiritum Sanctum dici censeant. Isti vero fortasse sint, qui tantum signatas seu figurativas proprietatès putant esse Hypostases. Ita in multas sententias & errores alios illorum dissecta secta progressa est: Quemadmodum & de differentia concurrentium in Christo Naturarum*.

Eutychianista Severus pertinacissimè voluit in Christo Domino esse unicam uti personam, ita & naturam: Naturam ac Personam esse penitus idem. Verum humana atque Divina Natura quomodo possint esse eadem? Hinc inter Severi sectatores quidam distinxerunt Essentiam ac Naturam, quidam confuderunt. Priores in Christo Domino duas essentias posuerunt, unicam Naturam. Posteriores hoc improbarunt, ideoque uti in Domino unam Naturam, Personam atque essentiam, ita in Divina Majestate posuerunt tres, uti Personas, ita & Essentias atque Naturas. Hi sunt ex Theodosio, Alexandriæ Pseudo-Patriarcha, nati novi Ariani, Tritheitæ. Alii erubuerunt de hac scelerata Blasphemia: saltem ore dixerunt unam Naturam atque essentiam. Etiam tres Personas non sunt ausi negare. Hinc reciderunt in Arii Blasphemiam: Compulsi sunt fateri non nisi unicam Personam esse verum Deum, ideoque duas à vera Deitate excludere. Hinc ipsorum aliqui blaterarunt trium Divinarum Personarum Proprietates non esse veras Hypostases, sed signatas dumtaxat, ac figurativas. Ita Hæresis procedit de errore in errorem, de Blasphemia in Blasphemiam. Et adversum illos Sanctus Eulogins affirmat essentiam, ac Naturam esse unum & idem. Quod ipsum contra eosdem errores constanter scribit Sanctus Anastasius Sinaita: *Quid est natura? Natura ex* C. 2. *Apostoli Institutione, est omne quod in veritate existit, nec à sola Phantasia fingitur, de quo postea copiosius. Ecclesia Naturam vocat ipsam rerum existentium veritatem, sive id quod Essentia illarum insitum est. Natura dicitur à nascendo, & quod sit, seu existat. Sicut & Usia, Essentia dicitur, quasi Usia, Ens, Existens, quæ vere concipitur, seu cogitatur esse. Natura, & Usia, seu Essentia, & Genus, & forma unum idemque in Ecclesiasticis dogmatibus significant: Quemadmodum Panis, Frustulum, & Buccella idem sonant*. Demonstrat Apostolum, dum dixit natura esse Filios Iræ, fuisse locutum impropriè, ac pergit: *Natura id nominatur, quod essentialiter se ita habet; sicut natura, seu naturaliter lucis natura ad illuminandum facta est. Et ignis naturaliter procreatus est ad urendum. Et Terra natura condita est, ut germina proferret. Hanc autem Traditionem, ac Naturæ definitionem, quam ex veteri & novo Testamento nunc attulimus, neque Doctor, neque Angelus de Cœlo unquam in æternitatem expugnabit aut evertet*. Et hæc sua dicta firmat ex Magno Basilio in litteris ad San-

ctum Amphilochium : *Natura , & essentia in Eccle-
siasticis Dogmatibus sunt idem .*
Tritheita Theodosius fuit Alexandrinæ Eccle-
siæ Alumnus,ac tandem Pseudo-Episcopus. Hinc
fundamentum captavit à Sancto Pierin , de qnn
4. Nov. Romanum Martyrologium : *Pierius Presbyter
Alexandrinus in Divinis scripturis nobiliter eruditus,
vita purissimus , & ad Christianam Philosophiam
nudus penitus , ac expeditus sub Caro , & Diocle-
tiano Principibus , regnte Alexandrinam Ecclesiam
Theona , florentissimè docuit Populos , & diversos Tra-
ctatus edidit . Post persecutionem verò omne vitæ
suæ tempus Romæ versatus , in pace quievit .* Eun-
dem in Ecclesiastica Historia laudat Cæsareensis
Eusebius , ac in Illustrium Virorum Catalngo
Sanctus Hiernnymus. Addit fuisse appellatum ,
secundum Origenem. Erat istius Ecclesiæ Doctor,
& schnlatum Præfectus. Quæ omnia habet etiam
L. 119. in Biblintheca Photius : Et adjungit ; Pierius *de
Patre & filio pie credit , nisi quod substantias duas
totidemque naturas dicit esse : substantiæ & naturæ
nomine , quantum ex iis , quæ hunc locum antecedunt
& consequuntur , colligitur pro Hypostasi usus , non
ita verò ut qui Ario adhærent .* Eodem abusu vo-
cem, *Natura*, accepit Sanctus Cyrillus Alexan-
drinus ; Etenim in laudata Photii Bibliotheca
L. 228. Sanctus Ephremius Antiochenus memnrat & ex-
ponit Syncletici Tursensis Metropolitę Synodum,
atque adjungit. Syncleticus *Beatum Cyrillum alicu-
bi* Natura pro *Persona usum esse ostendit , cum dicit*
unam maxime verbi naturam carnem induisse,
*non ipsum dicere sæpe eum duas confessum naturas ,
quemadmodum mutato consilio unam Naturam , nisi
forte tunc Naturæ vocem pro* Persona *usurpave-
rit : Et confirmatur id ex aliis Cyrilli locis , eam-
que esse Ecclesiæ mentem , aliaque id genus utilia
adversus Hæreticam labem hæc Actio certamina con-
tinet .* Sanctus Cyrillus id scripsit in litteris ad
Successum Dio-Cesareæ Episcopum : scripsit Chri-
sti Domini *esse unam Naturam incarnatam* : Quod
Natutam pro Persona accipiat idem Efremius
ample demonstrat in libris de sacris Antinchiæ
legibus. Agit illic constantem ac eruditum istius
dicti Apologum. Demonstrat esse Magni Atha-
nasii Dictum , ideoque & ab illn vocem , *Natu-
ra*, fuisse acceptam pro *Persona*. Et adjungit:
Etiam Sanctum Julium Romanorum Pontificem :
*Una Natura in Christo pro Hypostasi , à Julio relicta
est . Verumtamen , neque veritati , neque sanctis
Patribus contradicit .* Quæ omnia dicit & Sanctus
Eulogius . Attamen hæret , an ista Epistola sit
gennina Julii. Plures affirmant out fictam, aut
falsatam : Quoad Sanctum Cyrillum consnnat
C. 10. Sanctus Anastasius Sinaita : *Igitur quis sensus sit ,
quando Cyrillus unam naturam incarnatam* scripsit ,
alibi idem sapientissimus Pater nobis exposuit :
Neque enim nomine Naturæ unius incarnatæ
aliud intellexit , quam unam Personam Sanctis-
simæ Trinitatis incarnatam esse .
Attamen hæc acceptin est Heteroclyta , extra-
ordinaria , insueta etiam ipsi Sancto Cyrillo .
Hinc adjungit laudatus Anastasius : *Sufficiunt Ca-
C. 10. tholicæ Ecclesiæ trecenti octodecim Patres , & Ephe-
sinæ Synodi , eisdem suffragantes , nimirum naturam
& Hypostasin nequaquam unum & idem esse .* Lau-
dat Sancti Cytilli verba , quibus apud Ephesinam
Synodum dixerat Christum Dominum esse non
Persona , sed natura duplicem , & adjungit :
*Propterea credere abnuo Cyrillum , qui in Synodo di-
xit aliud esse naturam , & aliud Hypostasim , Naturas
appellasse Hypostases , ne ipse sibi adversetur .* Ana-
stasius Alexandriæ coram Augustali Præfecto dis-
putavit cum Theodosianis Gajanitis, & reliqua
scelerati Severi Factione , ac ex plurimis Sancto-
rum Patrum testimoniis demonstravit aliud esse
Natursm , aliud Personam . Et ipsi omnis Cle-
rus adclamavit Græcè : *Si natura est persona , tolle,
enure Sanctos Patres , duas in Christo naturas pro-
fessos . Si verò natura non est Persona , reprehensione
igitur vacat Synodus Chalcedonensis , quæ dixit in
una Christi Hypostasi duas esse naturas unitas .* Et
omnis Pnpulus adclamavit Ægyptiacè : *Si Natu-
ra significat Personam , Tolle , Ure ante omnes
Sanctum Cyrillum , qui ait naturas in Christo incon-
fusas permansisse . Si verò Natura non est Persona ,
frustra nugaris , & vociferaris contra Ecclesiam ,
naturam esse Personam .* Nempe Anastasius lucidè
demnnstrat etiam Sanctum Cyrillum inter istas
voces passim distinguere . Et in cunctis ejus scri-
ptis familiari est manifestum . Ecclesiæ Patres
habent quasdam liberiores locutiones . Et præsen-
tis locutionis primus fons Pierius , licet sanctus ,
ac eruditus , est tamen adstristæ auctntitatis .
Pergit enim de ipso : Pierius *de Spiritu sancto
periculosè nimis , atque parum piè docet , dum hunc
inferioris esse gloriæ quam sit Pater & Filius affir-
mat .* Existimo nnn sensisse perperam , sed dum-
taxat inconcinne locutum . Nec Arius , nec Ma-
cednnius umqusm invocarunt ejus auctoritatem .
Potrò Anastasius adfirmat Severianos circa quæ- C. 10.
dam sentire cum Saracenis . Et qnandoque San-
ctum Eulogium , qui sub Mauritii Imperin Ale-
xandrinam rexit Ecclesiam , laudat uti pridem de-
functum , quæ si conferas cum ejus disputatione
coram Augustali Præfecto , disces ejus ævum ,
Hæc evincunt ipsum vixisse,dum Saraceni jam ha-
berent formatam Rempublicam , ac Religionem ,
& necdum invasissent Ægyptum . Est tempus
Heraclii Imperatoris .
Ejus iste locus est planè audiendus . Facit ad
rem præsentem : *Testor Charitatem vestram , Se-
verianos , quando audiunt in Christo Hypostases , nisi
fallor , Hypostases facultatum, possessionum , seu fortu-
narum intelligere , eaque de causa animo intrepido ,
& imperterrito , eas prædicare , & confiteri . At
verò quando audiunt Naturam , turpia quædam &
absurda animo efformare utpotè partes , quæ Virorum
ac Mulierum corpora constituunt , quam ob rem vocem
hanc aversari , quasi in Saracenorum disciplina in-
stituti essent . Nam & isti cum Dei conceptionem &
Nativitatem audiunt , de repente Nuptias , & Se-
men , carnalemque conjunctionem somniantes blas-
phemant . Etenim si Severiani aliter affecti sunt ,
qua ratione cum Corpus Domini nominant , pluri-
masque & diversas appellationes prorsus frigidas ,
indignas , alienasque etiam ab Angelica natura reci-
ptant , solam naturæ appellationem in Deo respuunt ?
En tibi , Corpus Domini vocant mortale : vocant
corruptioni obnoxium , vocant patibile , fluxile ,
materiale , terrestre , fami , siti & laboribus subje-
ctum :*

ctum: Quæ appellationes, neque in Angelos, neque in Spiritus competunt. Solius naturæ, sive veritatis appellationem eidem Corpori Christi tribuere detrectant. Et cur prædicta nomina, & non potius adhuc asperiora in medium adfero. Fatentur enim Christum per Carnem factum maledictum, & peccatum ut dicit Scriptura. Fatentur illum quadraginta dies tentatum à Diabolo. At ut naturam seu veritatem vocent, adduci nequeunt. Fatebantur in Christo Domino Naturam: Naturam unicam. At Divinam, non humanam. Et audis rationem: Valentinianam, Marcionisticam, Manichæam, Saracenicam. Est res alterius loci.

Eadem loquendi libertate Sanctus Cyrillus fuit usus circa vocem, *Hypostases*: accepit pro *natura*. Ejus tertium Capitulum habet: *Si quis in uno Christo post unionem dividit Hypostases, eaque dumtaxat conjunctione easdem inter se nectit, quæ est secundum dignitatem, & non ea potius, quæ est secundum naturalem unionem, Anathema sit.* Lucidè adfirmat in Christo Domino fuisse, & mansisse duas naturaliter unitas Hypostases. Etiam alibi dicit ex duabus naturis seu Hypostasibus constitui Christum. At verò in plurimis suorum operum locis loquitur longè aliter: Hypostasim accipit pro Persona. Etiam in quarto suo Capitulo: *Si quis duabus Personis vel Hypostasibus eas voces attribuit, &c.* utique utriusque naturæ Idiomata. In tertio pro natura, in quarto Capitulo istam vocem accipit pro Persona. Hæc omnia producit & urget nescio quis Nestorii defensor Andreas, Sanctum Cyrillum oscitantiæ & contradictionis arguit, ac ipsum adloquitur: *Et quomodo, cum Theodoretus tua duodecim Capitula refutare adgressus esset, nunquam defendisti id, quod de hujusmodi Hypostasibus in tertio Capitulo adseveras? Quamobrem inconstans tibi ipsi repugnas, & tua vineta cædis, aliquando quidem unam Christi naturam adserens, aliquando duas Personas. Magna gratiæ Doctissimo Cyrillo, qui ubique diversas in Christo Hypostases confitetur.* Duriora eructavit Maro Edessenus Episcopus. Etenim blateravit Sanctum Cyrillum per sua sibi invicem contraria Capitula esse Patrem Severi. Ambo-
C. 22. rum verba refert Sanctus Anastasius Sinaita.

Et pro Sancto Cyrillo respondet: *Audistis, fratres, Draconis nequissimi Andreæ convitia, quæ ex pectore Nestoriani veneni plenissimo adversùs sapientissimum Doctorem Cyrillum eructavit, eo quod dixerit Naturas esse Hypostases. Ego num talia dicta sint verè illius sancti Patris, an aliorum, non habeo dicere. Universus enim sanctorum Patrum Coetus, & ipse Sanctus Cyrillus non uno loco dicunt aliud esse Naturam, & aliud Hypostasim. Et hanc regulam secuta Catholica Ecclesia docet Christi esse duas Naturas unitas; duas verò Hypostases seu Personas in illo profiteri vel constituere nequaquam audet. Nam Hypostasis nihil est aliud, quam propria secundum se ipsam Persona.* Eodem modo respondit, Cyrillum easdem ob causas calumnianti, Joanni Gygæ, Principi, Herculi, ac apud Alexandriam Patriarchæ factionis Theodo-
C. 10. sianæ: *Utrum Beati Cyrilli sint voces illæ, soli Deo notum est.* Contrariæ Sancti Cyrilli de hoc tanto Mysterio voces Anastasium turbaverunt. Hinc suspicatus est has, aut istas esse suppositas, sine fundamento. Certum est ambas esse ejusdem Cyrilli. Et Cyrillus est innoxius. Est enim imitatus suum in Alexandrina Cathedra Antecessorem Magnum Athanasium, scribentem in quinta oratione contra Arianos: *Deus revera est una essentia, una hypostasis, & non duplex, ne duo sint principia.* Et in litteris ad Africanos Episcopos damnat Ariminensis Synodi decretum, quod, & vocem *Usia*, & vocem *hypostasis* pro- Fol. 719.
scripsit uti Divinæ Majestati incompetentes, atque prosequitur: *Hypostasis autem essentia est, neque aliud significatum habet, nisi hoc ipsum quod Hieremias Hyparxin nominavit dicens; Nam audistis vocem Hyparxios. Nam & Hypostasis & Usia id ipsum est quod Hyparxis. Ac si dicas subsistentiam, & subsistentiam esse idem cum essentia.* Et in litteris ad Antiochenam Ecclesiam affirmat antiquam illam & periculosam inter Orientales ac Occidentales Episcopos de tribus hypostasibus litem fuisse fundatam in eo, quod vocem Hypostasis, alii pro Persona acciperent, alii pro essentia & natura. Sanctus Cyrillus, uti & alii quidam Patres, acceperunt utroque modo. Utraque significatione utitur etiam Sanctus Epiphanius. Etenim Arianis, vocem, *Usia* seu *essentia*, repudiantibus, & clamantibus non reperiri in sacris litteris reposuit: *Ignorant idem esse Hypostasim aut Usiam dicere.* Adfirmat vocem *Hypostasis* reperiri in Epistola ad Hebreos, ideoque & significatum vocis, *Usia*. At verò in alio loco scribit: *Ob id Hypostases ab* Hæres. 69.
Orientalibus usurpantur, ut Personarum proprietates c. 70.
subsistentes ac existentes declarent. Etiam in fidei Heres. 73.
expositione dixit Sanctus Gregorius Thaumatur- c. 16.
gus: *Pater & Filius mentis consideratione duo sunt, Hypostasi unus.* Dixit adversùs Ælianum gentilem, ideòque gentili more, vocem *Hypostasis*, accepit pro essentia: Accommodavit se homini in quem disputabat. Erat locutio liberior, qua postmodo Ariani sunt abusi. Hinc non imi-
tanda. Hæc habet Magnus Basilius in litteris ad Epist. 5.
Ecclesiam Neo-Cæsareensem. 58.

Cyrillum in famosa, quam inter orthodoxos ac Severianos Episcopos haberi jussit Imperator Justinianus collatione, insigniter defendit Hypatius Archi-Episcopus Ephesinus. Etenim Severianis accusantibus: *Cyrillus in Epistola duodecim Capitulorum duas Hypostases pro duabus naturis dicit*, reposuit. *Antiqui Patres, & maximè Romani, pro Hypostasi, & Naturam, & subsistentiam nuncupabant. Unde sicut unam Naturam, & unam essentiam, ita & unam Hypostasim Sanctæ Trinitatis esse dicebant. Orientalibus verò sanctis Patribus pro Persona suscipientibus Hypostasim, & sicut tres Personas, ita & tres Hypostases in Sancta Trinitate dicentibus per multa tempora dissidium factum est inter Orientales & Occidentales Sanctas Ecclesias.* Exponit istius controversiæ seriem, atque concludit: *Sanctus Athanasius utriusque linguæ peritus, per Dei gratiam ad concordiam revocavit. Et ab eo tempore usque in hodiernum diem & apud nos & apud Romanos, sicut una Hypostasis, & una Natura in Trinitate suscipitur, & sicut tres Personas in Sancta Trinitate confitemur, ita & tres substantias*

glo-

glorificamus. Originalis, utique Græcus, Textus latet, aut periit. Omninò existimo pro vocibus, tres subsistentias, illis fuisse *tres Hypostases*. Quare Hypatius Vir suo sæculo per omnia eruditissimus adfirmat varia. Primò quod apud Antiquos & Græcorum & Latinorum Patres, vox, *Hypostasis*, indifferenter significavit & Naturam & Personam. Secundò quod eandem vocem Orientales pro Persona, Occidentales Patres mallent accipere, ac passim acceperint pro substantia seu essentia. Tertiò quod hac de causa Orientales liberè dicerent, Occidentales autem recusarent dicere tres in Deo Hypostases. Quia in nostra lingua non dicimus tres substantias. Quartò quod utriusque linguæ peritus Sanctus Athanasius litem composuerit: Quod utramque gentem permiserit in suo loquendi modo ac sensu abundare. Quod ea de causa istam vocem quandoque pro essentia acceperit, quandoque pro Persona. Quintò Hypatius dicit, quod Sanctus Cyrillus sit secutus ejus vestigia. Et habuit rationes. Etenim non dumtaxat in Ephesina Synodo, sed & in cunctis ante ipsam adversùs Hæresiarcham Nestorium gestis egit vices Romanæ Ecclesiæ. Hinc in tertio ad Latinum, in quarto suo Capitulo est locutus ad morem Græcum.

Similem locum habet in Scholiorum libro. Habet hunc titulum: *Quod & adunato Deo Verbo veræ humanitatis, inconfusæ tamen substantiæ permanserint*. In Græco est vox, *Hypostases*. Eadem vox est in litteris ad Acacium Melitensem Episcopum, secundæ Armeniæ Metropolitam, ubi dicit in Christo Domino perseverasse *naturarum seu subsistentiarum differentiam*. Et ad hæc
Lib. 11. c. 7. scribit Facundus Hermianensis Episcopus: *Consideret ergo Lector, quomodo adseratur, quod in Christo naturis inconfusè manentibus subsistentiæ quoque permanserint, quæ numquam fuerunt. Quoniam semper ad Dei Verbi subsistentiam humanitas illa pertinuit, numquamque sibi velut in propria Persona subsistit adsumentis subsistentiam nacta, & in illam nascendo transiens, & transeundo nascens, cui causa oriundi, totumque quod orta est, ipsa fuit adsumptio*. Adfirmat esse inconcinnas, ideòque in molliorem sensum piè ac reverenter accipiendas locutiones. Hanc enim reverentiam omnis Ecclesia debet Sancto Cyrillo. Hinc ille concludit eandem posse, immò ac debere impendi similibus hinc inde dictis Theodori Episcopi Mopsuesteni. At certum est illas locutiones in lingua Græca non esse inconcinnas. Rectè enim in libro de Sectis scribit Leontius Scholasticus Byzantinus:
Act. 7. *Sciendum est Hypostaticum, & Hypostasim duo significare. Nam & significat id quod simpliciter existit. Quo significato dicimus & accidentia habere Hypostasim, licet in aliis esse suum habeant. Significat & id quod seorsim & per se existit: qualia sunt individua substantiarum. Quo fit ut Hypostaticum per se duplici modo dicatur Hypostaticum: Tum quatenus est quidam existens, tum quatenus seorsim ac pro se existit ut Petrus & Paulus. Itidem & non Hypostaticum duplex est. Nam expers Hypostasis dicitur, quod prorsus non existit, ut Tragelaphus & Hyppo-Centaurus. Rursum expers Hypostasis dicitur, non ut quidem quod non existit, sed quod Hypostasim habet in alio, ac non per se subsistit. Qualia sunt Accidentia*. Adjungit Sanctum Cyrillum in utraque vocis acceptione locutum. Exponit in Scholiis ad præfatum Facundi locum Dionysius Petavius: *Duas Hypostases in Christo, duas subsistentias dicere si voluit Cyrillus, meritò reprehenditur. Sed quid alienius à dogmate Cyrilli? Hypostases ergo posuit pro substantiis Athanasii exemplo, & Alexandrinorum more. Quare substantias reddere debuit interpres, non subsistentias*. Hoc est omninò verum. Sanctus Anastasius Sinaita adfirmat, quod Sanctus Cyrillus intellexerit non personales Hypostases, sed essentias, seu res existentes: Hoc ipsum habet Nicetas Philosophus Byzantinus in Apologia Synodi Chalcedonensis.

Ex his intelliges Quæstionem, de qua inter Sanctum Ephremium Antiochiæ Patriarcham, ac Sanctum Domitianum, Melitinæ in secunda Armenia Archi-Episcopum, mota scribit in Bi-
blioteca Photius: *Mittitur* & ob Ephremio *ad* L. 228.
Domitianum Epistola, qui incidens, in ejus quædam verba, turbatus est mente, & solvi dilationem exoptavit; verba autem sunt hæc: Non potest Hypostasis Hypostasi, qua Hypostasis est, uniri, ut Petrus & Paulus unam eandemque Personam constituere, sed neque substantia cum alia substantia ut per eam alia subsistit, in identitatem substantiæ convenire, ut animæ & corporis natura unam non possunt perficere naturam, nisi quis fortè in commune quid quod afferat secundùm illas, & prius uniri invicem minimè conducebat, ut quod in Creaturam fertur, vel hoc in tempore, vel in similia. Tunc enim non ampliùs diversæ naturæ in unam naturam convenerunt, sed quæ habent substantiæ ab initio consubstantialitatem communitate quadam longissima, idem Jus tenere videntur. Quæ enim Domitianum turbant, & quorum exoptat solutionem, & nactus erat, hæc erant; Primum quidem non incredibili sermone dubitationem aggreditur, deindè & per sanctorum Patrum voces propria ac subiecta verba rectè concluduntur. Prima Domitiani dubitatio fuit, quomodo Ephremius diceret duas Hypostases inter se non posse uniri in unam ac eandem? Dubitandi ratio erat, quomodo Ephremius ex duabus essentiis diceret non posse conflari unam? Ratio dubitandi erat, quod ex animæ & corporis essentiis una fieret. Et Ephremius reposuit se contra Eutychianistas egisse de totalibus essentiis, non de particularibus. Photii contextus compendiosus, ideòque & obscurus.

Facundus Hermianensis adducit ex Sancto
Cyrillo hæc verba: *Cùm dixerimus, quia Verbum* Lib. 11.
Caro factum est, Carni communicavit secundùm sub- c. 7.
sistentiam ineffabiliter, & quomodo nec intelligi potest, tunc etenim, & nunc uniuscujusque subsistentiæ Persona intellectu suscepta simul concurrit naturis ad unitatem. Affirmat contineri in libro undecimo, in Commentario Epistolæ ad Hæbreos, atque adjungit: *Quis sciens Cyrillum prædicasse, quod ita Deus Verbum carni communicavit, ut in eo Mysterio non solum duæ naturæ ad unitatem concurrerent, sed etiam duæ subsistentiæ atque* Per-

Personæ, non miretur cum audit, quod Diodori, at Theodori scripta quasi Nestoriana culpaverit, & non potius imitator sui Decessoris Athanasii scripta omnium in pace Ecclesiæ quiescentium studuerit excusare? Adfirmat quod Cyrillum etiam vocem Persona acceperit pro natura. Adfirmat esse acceptionem liberam atque Heteroclytam, orthodoxam tamen in Cyrillo. Et ab omnibus excusari. Hinc concludit Diodorum Tarsensem, ac Theodorum Mopsuestiensem Episcopum ob similes locutiones non esse damnandos. Nec à Cyrillo fuisse damnatos. Etiam Nicetas Byzantinus in præfata Chalcedonensis Synodi Apologia scribit de Magno Athanasio: *Magnus Athanasius duas Personas in Christo esse contendit*, & rectè adjungit: *Quæ nisi quis adserat dicta esse à Patribus, sic vocabulis abutentibus, eosdem hæreseos nota infamabit, & ex iis orationibus testimonia congerens, sibi ipsi, & aliis maxima incommoda comparabit.* Affirmat Patres, licet per abusum, Metaphoram, aut æquivocationem hinc inde talia scripserint, esse à nullo damnandos. Attamen licet ipsos damnare nequeamus, istas tamen ipsorum locutiones oportet improbare, ac longissimè à nostra lingua proscribere. Hinc Basileensis Synodus rectè damnavit has propositiones Augustini de Roma, Archi-Episcopi Nazareni: *Natura humana in Christo verè est Christus. Natura humana in Christo est Persona Christi. Ratio suppositalitatis determinans naturam humanam in Christo non realiter distinguitur ab ipsa natura determinata. Natura humana in Christo procul dubio est natura Verbi, & Verbum. In Christo natura assumpta est realiter Persona adsumens.* Aliud longè Augustinus ille, longè aliud senserunt Sanctus Athanasius, ac Sanctus Cyrillus. Videtur tamen ille cum his vocem *Persona* confudisse cum voce *Natura*. Et Synodus meritò damnavit. Vocum acceptio, quam dudum sepelivit Ecclesia, non est revocanda in lucem.

Proinde Persona, Hypostasis, subsistentia, sunt unum & idem. Etiam Essentia, substantia, forma, Natura. Nos latini jam pridem ità loquimur. Et ab hoc loquendi modo non licet recedere. Quisquis nunc Personam aut Hypostasim pro essentia, vel vice versa acceperit, dignus est gravissima pœna, imò & Anathemate. Insignem hac de re Epistolam, ad suum Fratrem Sanctum Gregorium Nyssenum Episcopum scripsit Magnus Basilius, & dicit præsertim tria.
Epist. 37. Primo quod aliqui Usiam ac Hypostasim confundant, atque ita in Domino Deo dicant uti unam Usiam & Hypostasim; & adjungit: *Abeunt in suspectas piis cogitationes.* Secundo dicit quædam nomina singularia, quædam esse communia, seu Universalia. Et dat singulorum exempla. Tertio dicit esse Usiam rem communem; Hypostasim verò esse rem & nomen singulare. Hinc Petrum & Paulum dicimus Homousios, ac ejusdem Usiæ, id est, Co-essentiales, ac essentiæ ejusdem, & esse duas Hypostases, Quæ omnia amplissimè demonstrat. Eadem repetit in litteris ad Comitem Terentium: *Quod si*
Epist. 349. *me oportet animi sententiam de his ipsis exponere breviter sic habeto. Quæ est ratio communis ad proprium, eadem quoque habet Usia ad Hypostasim. Unusquisque nostrum per communiorem Usiæ rationem essendi est particeps, per peculiares suas proprietates talis vel talis existit.* Ex in litteris ad Sanctum Amphilochium Episcopum Iconiensem: *Usia & Hypostasis illam habent differentiam, quam commune ad particulare attinet. Animal nimirum ad hominem hunc vel illum. Propterea Usiam in Deitatem profitemur unam, ne essendi ratio diversimodè reddatur: Hypostasim autem propriam & peculiarem, ut incommixtam, & manifestam de Patre, Filio, & Spiritu Sancto sententiam foveamus.* Ita & in septimo de Sanctissima Trinitate libro scribit Sanctus Augustinus. *Si genus est Essentia, species autem substantia sive Persona, ut nonnulli sentiunt &c.* Per speciem intelligit individuum. Hanc distinctionem variè agitat, & tandem firmat. Hoc ipsum largè agit Sanctus Joannes Damascenus in Tractatu de duabus Christi Domini voluntatibus, & operationibus. Et apud Sanctum Athanasium Auctor Tractatus de definitionibus: *Essentia, genus, natura, & forma idem sunt. Persona item, Character, Hypostasis, Individuum & proprium, etiam ipsa sunt unum. Nam natura multas in se Hypostases continere potest. Homines enim uno corpore & uno spiritu constantes, omnes ejusdem sumus naturæ & essentiæ, sunt verò multæ Hypostases. Nam ideo dicitur Hypostasis, quod Essentia subsistat. Atque natura quidem & Essentia dicuntur Universales, Hypostasis verò particularis.* Hinc item Sanctus Anselmus, Richardus de Sancto Victore, ac alii postremi Ecclesiæ Patres definiunt Personam, seu Hypostasim esse individuum Rationalis substantiæ. Irrationalis substantiæ individua appellant supposita. Est distinctio recentior. Etenim præfatus Auctor Tractatu de definitionibus non dumtaxat Brutis animalibus, sed etiam inanimatis rebus adscribit Hypostasim. Nescio an quis authenticus latinus eis unquam adscripserit Personam. Ex hæc omnia in Florentina Synodo probavit etiam Marcus Ephesiorum primas, ac Pater Joannes de Monte nigro, Fratrum Prædicatorum Prior Provincialis in Lombardia. Et demonstrant ex Magno Basilio, ac Sancto Gregorio Nazianzeno. Eadem docet Sanctus Anastasius Sinaita: *Persona sive Hypostasis ex sententia sanctorum Patrum est proprium quiddam præter commune, nam cujusvis rei natura est quiddam commune. At Hypostases sunt propria.* Rectè dicit Hypostasim esse proprium præter commune; quia omnis Hypostasis seu Persona includit Naturam.

Epist. 391. — C. 6. — Sess. 18.

Et hinc oritur quæstio, quomodo Hypostasis & Usia, seu Persona & natura; Item quomodo Personalitas, seu subsistentia à natura distinguantur? De Severianis Hæreticis scribit laudatus Anastasius: *Fortè dicent in Trinitate non esse idem naturam & Hypostasim. In Mysterio autem Incarnationis Christi, qui unus est de Trinitate, unum & idem esse naturam & Personam seu Hypostasim. Non enim reperiri Naturam Personæ expertem.* Adfirmat hæc Alexandriæ fuisse agitata à Theodosianis ac Gajanitis. Theodosiani censent Usiam & Hypostasim, Naturam & Personam
C. 9.

nam esse ubique; ac Universalia, unum ac idem, atque ita in Divina Majestate non duntaxat tres Personas posuerunt, sed & tres naturas & essentias facti Tritheitæ, novi Ariani. Gajanitæ hæc horruerunt. Et meritò. Hinc in Divina Majestate fassi sunt aliud esse Naturam seu Usiam, aliud Hypostasin seu Personam. In Humanis ea confundunt. Hinc in Christo Domino uti unam Personam, ita unam voluere naturam. Et Anastasius reposuit: *Hæc eorum Gajanitarum de Divinis dicta promptissimè, immò obviis ulnis acceptamus, neque ullo modo abjicimus, sed cupidè amplectimur*. Et certè Divinæ Personalitates seu subsistentiæ simul cum natura constituunt Divinas Personas, adeoque esse debent quid positivum, ac à natura distinctum. Inter ipsa ac naturam est major distinctio, quam inter naturam & attributa. Etenim Pater, Filius, Spiritus Sanctus eò sunt Deus quo sapiens, eò Sapiens quo Deus. Et sic de attributis aliis. At non eo sunt Pater, aut Filius, aut Spiritus Sanctus quo Deus. Hæc amplè in libris de Sanctissima Trinitate deducit atque exponit Sanctus Augustinus.

Interim inter creatas ac increatas Personalitates est aliquid discriminis. Hæ sunt quid Positivum, istæ non item. Joannes Scotus & ejus schola rectè dicunt eas non esse aliud quam negationem unionis. Etenim Aqua, Ferrum, aut lignum, licet magnum, non est nisi unicum suppositum, si dividas, tot facies supposita, quot partes. Eodem modo Divina omnipotentia Sacrosanctam Domini Humanitatem à sui verbi Persona separat, illa mox esset humana Persona. Item si in primo suæ Creationis momento illa non fuisset eidem verbo unita, sed postmodo adsumpta, in isto interim etiam fuisset humana Persona. Sola unio humanam Personalitatem seu subsistentiam evertit. Palam hæc docet in libris contra Macedonianos Paschasius Romanæ
Lib. 2.c.14. Ecclesiæ Diaconus: *Dei & Hominis duplex substantia est, sed tamen una Persona. Quamobrem? Quia dum formam servi accipiens famulo Deus jungitur, minoris humilitas intra Reverentiam majoris absconditur, & superioris lumine exinanita consumitur, ac sic proprietatem Personæ Humanitas Divinitate obumbrante vel eminente non obtinet*. Et statim infra: *Sic in Christo Deo pariter & Homine duas substantias dicimus, quare non duas simili ratione credamus Personas? non ita est, nam qui duas Personas in Christo facit, impietatem Quaternitatis introducit, quam penitus rerum natura non recipit. De duabus rationalibus, diversisque substantiis, præsertim de Dei & hominis, de Creatoris & Creaturæ, una fieri non potest, de duabus vero Personis una fieri potest*. Quia nempe natura naturam non potest, Persona verò potest absumere Personam. Utique per unionem. Superior Personalitas absumit minorem. Natura inferior à superiore adsumitur, ideoque & transit in ejus Personam.

Hoc in puncto pendet inter Sanctum Ephremium Antiochiæ Patriarcham, ac Sanctum Domitianum Melitensem in secunda Armenia Archiepiscopum mota quæstio, de qua Photius in Bibliotheca: *Mittitur ab Ephremio ad Domitianum* L. 228.
Epistola, qui incidens in quædam ejus verba, turbatus est mente, & solvi dubitationem exoptavit. Verba autem sunt: Non potest Hypostasis Hypostasi, quæ Hypostasis est, uniri, ut Petrus, & Paulus, unam eandemque Hypostasin constituere, sed neque Usia cum altera Usia ut per eam alia subsistat, in Identitatem Usiæ convenire. Ut Animæ & Corporis Usiæ non possunt conjungi in unam Usiam, nisi forte in commune quis quid adferat, secundum illas, & prius uniri invicem minimè conducebat ut quod in creaturam fertur, vel hoc in tempore, vel simile. Tunc enim non amplius diversæ Usiæ in unam Usiam convenerunt. Sed quæ habent Usiæ ab initio To homousion communione quadam longissima, idem jus habere videntur. Quæ Domitianum turbarunt, & quorum exoptabat solutionem, & nactus erat, hæc erant. Sanctus Ephremius per pauca verba evertit & Nestorium & Eutychetem: Nestorium per hoc: Hypostasis Hypostasi uniri non potest secundum Hypostasin. Hoc est, vera Hypostatica unio non patitur, ut duæ unicæ Hypostases maneant Hypostases. Quia nempè una per unionem absumit alteram. Eutyches evertitur, per hæc verba: Essentia per unionem non potest transire in essentiam, quia nempè per unionem Natura non absumit naturam, atque ita Eutychianistæ ex Hypostatica Christi Domini unione inferentes Naturarum conversionem, aut confusionem, insignitèr hallucinantur.

CAPUT QUARTUM.

Exponitur significatio vocis, Consubstantiale.

HAnc vocem pessimè odit omnis Ariana factio, & plurimis oneravit calumniis, & ex adverso omnis semper post Nicænam Synodum Ecclesia constantissimè defendit. Hinc in disputatione

tatione contra Comitem Pascentium dixit S. Au-
Epist.178. gustinus: *Absit ut erubescamus Catholici in universo manentes nos appellari propter fidem veram unius, ejusdemque substantiæ à nonnullis verbum Græcum non intelligentibus, Homousianos, qui nos appellari gaudemus de Græco Christi nomine Christianos.* Et
C. 36. in libro contrà Sermonem Arianorum: *Ariani, & Eunomiani nos vocitant Homousianos, quia contrà eorum errorem Græco vocabulo Homousion defendimus Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, idest unius, ejusdemque substantiæ.* Et ad suos Mona-
Epist.67. chos scribit Magnus Basilius: Ariani *Nicænam fidem calumniantur, & nos Homousiastas, sive Homousianos probrosè vocant, propterea quod in ea fide Filium Dei unigenitum cum Deo, & Patre Homousion, hoc est ejusdem Essentiæ confitemur.* Et in primo Sancti Martyris, ac Abbatis Maximi Dialogo Anomæus dicit ad Catholicum: *Parum abest quin mihi persuadeas ut fiam Consubstantialista.* Et infrà istud ipsum repetit. In Græco est Homousion. Et in tertio Dialogo dicit etiam Macedonius: *Si vel unum istorum ostendetis, fiam Homousiastes.* Quod Hunnericus Arianus Wandalorum Rex, eodem nos elogio vexarit testatur in libris de Wandalorum persecutione S. Victor Uticensis Episcopus. Et nostri tàm in Occidentali, quàm in Orientali Ecclesia Majores Elogium non erubuerunt. Ex quibus lucet vocem *Homousios* Arianis odiosissimam, nobis orthodoxis semper fuisse per omnia dilectissimam.

S. Athanasius in libro de Ariminensi, ac Seleuciensi Synodis demonstrat has voces, *ex substantia Patris, & Consubstantialem Patri*, esse ferè ejusdem virtutis, ideòq; ambas insertas in Nicænum Symbolum, atque prosequitur: *Adversùm eos qui ex omni parte Synodum conviciis carpunt ista pauca ad refutationem suffecerint. Adversus autem eos, qui omnia Synodi scripta recipiunt, de solo autem Consubstantiali ambigunt, non ut adversùm inimicos affici nos decet; neque enim veluti adversùs Ariomanitas, aut quasi Bellum gesturi Patribus contradicimus, sed veluti fratres cum fratribus disceptamus, ut cum quibus nobis eadem sit sententia, controversia autem de verbis. Nam cum profiteantur filium ex Patris substantia, & non alia subsistentia esse, nec Creaturam eum, nec opus existere, sed genuinum, & naturalem Patris fœtum, & æternalitèr cum Patre esse, cum ejus & ratio, & sapientia sit, non longè absunt à recipienda hac voce, Consubstantialis. Talis autem est Basilius ex Ancyra in scriptis suis de fide.* Adfirmat isti voci esse duplices Adversarios: Arianos Hæreticos omnes, & quosdam Catholicos. Hi licèt rem admitterent, censebant vocem esse inconcinnam, ideoque proscribendam. Et ita à Catholicis etiam Episcopis proscripta, aut potius proscribi permissa fuit in Synodis Syrmiensi, Seleuciensi, ac Ariminensi. At malè. Et per dolos Arianorum. Hinc omnes isti Episcopi sunt habiti pro lapsis, digni perpetuum redigi in laicam Communionem. Hinc in ipsis ingemiscens Terrarum Orbis est se miratus Arianum. Porrò Ancyranus iste Basilius non fuit ortodoxus. Eum cum Laodicensi Gregorio Sanctus Epiphanius numerat inter Principes Semi-Arianorum; & ille, quem Eusebiana factio intrusit in locum famosi Marcelli. Ex ipso, ac ejus Congerronibus postmodò ebulliis Hæresia Macedoniana, nam & hæc est Semi-Ariana. Interim istum Basilium non solùm Athanasius magni fecit, sed & Magnus Basilius. Cum ipso exercuit Dogmatum Epistolare Comercium. Nempè cum filium profiteretur esse ejusdẽ essentiæ cum Patre, suam de Spiritu Sancto Blasphemiam obtegebat. Hinc Athanasius scribit ipsi solam vocem displicuisse. Quod ipsum professi sunt omnes ejus Symmistæ. Inter primos autem potiores, qui sine fronte palam cœperunt Spiritum Sanctum blasphemare, fuit Macedonius: Hinc dedit nomen Hæresi.

Ejus factio, licèt circa Patrem, & Filium rectà sentiret, nostram præsentem vocem fuit aversata, immò & abominata. Hinc de ipsa ab Imperatore Valente, ac Eudosio Constantinopolitano Arianorum Episcopo persecutiones patiente scribit Socrates: *Eustachium Sebastiæ Episcopum, Silvanum Tarsi Ciliciæ, & Theophilum Castabalorũ Romam mittunt, illisq; in mandatis dant, ut cum Liberio Pontifice neutiquam de fide dissentiant, sed communicent cum Romana Ecclesia, & consubstantialis fidem ratam faciant.* Et sic fecerunt Nicænum Symbolum ex integro apud Liberium professi. Ita per Liberium speraverunt inire Imperatoris Valentiniani gratiam, atque ità fratris Valentis iram evadere. Dolosè. Hinc Socrates pergit: *Macedoniani quamquam post legationem ad Liberium missam aliquamdiù cum illis, qui fidem in Nicæno Concilio decretam perpetuò amplexati fuissent, in Ecclesiis cujusque Civitatis absque discrimine communicabant, tamen ubi Gratiani Imperatoris lex libertatem singulis sectis Conventus agendi largita fuerat, rursum se ab Ecclesia separare constituerunt. Idcircò Antiochiæ in unum coacti de integro decreverunt vocem, Consubstantiale, esse aversandam.* Et Magno Imperatori Theodosio coram Liberio Actorum memoriam refricanti, ideoque sincerum ex animo reditum ad orthodoxam Ecclesiæ C. 8.
pacem suadenti, contumaciter in Constantinopolitana Synodo reposuerunt se malle Arianam opinionem asservare, quam Consubstantialis *Fidei adsentiri.* Quæ omnia scribit etiam Hermias Zozomenus. Et hinc apud Sanctum Maximum non solus Anomeus, seu Eunomianus, sed etiam Macedonianus orthodoxum per contumeliam appellat Homousiasten.

Istius vocis post Arium ac ejus Primitivos Congerrones palmaria, & Capitalis in ipsa etiam Nicæna Synodo hostis fuit Eusebius Nicomediensis Episcopus. Ejus Collega Eusebius Cæsareensis Episcopus, ipsam licet post aliquam tergiversationem admisit in laudata Synodo, & de ipsa scripsit ad suam Ecclesiam: *Eodem modo etiam illud, Filium Patri consubstantialem esse, ratione & exquisitum est & probatum, non more corporeo debere intelligi; neque quidquam habere simile cum mortalibus animantibus: Nam neque divisione substantiæ, neque defectione, neque mutatione Paternæ Essentiæ & facultatis posse constare: Ingenitam enim Patris naturam, ab his omnibus prorsus alie-*

nam esse: Et hoc, Patri Consubstantialem esse, nihil aliud ostendere, quam filium Dei, ad reliquas creaturas nullam habere similitudinem, sed unius Patris qui illum genuit, omninò similem esse: Neque ex alia quam ex Patris substantia, & essentia genitum. Quod quidem sic expositum, rectum videbatur adsensione approbare. Nam nonnullos veteres Episcopos, & scriptores, viros sane disertos atque illustres, in Patris ac filii Divinitate explicanda, hoc verbo, Consubstantiale, usos fuisse cognovimus. Et de suis in Nicęna Synodo cum Magno Imperatore Constantino Colloquiis adjungit. ILLE IPSE vocem, Consubstantiale, *explicavit ad hunc modum: Consubstantiale de Corporis adfectionibus non posse intelligi, neque Dei Filium vel divisione, vel defectione, ut ita dicam, ex Patre constare. Nam non posse fieri, ut Natura, quæ materiæ expers est, quæ sola intelligentia percipitur, quæ Corpore vacat, Corpoream ullam adfectionem in se excipiat, sed ejusmodi res nos arcanis, & divinis verbis debere*

L. 1. c. 5. *complecti.* Exstat hæc Epistola apud Socratem. Et ex his videmus, qnod omnia, quæ adversus istam vocem postmodo adduxit Impietas, fuisse etiam adducta atque soluta in ipsa Nicæna Synodo. Adducta per Nicomediensem Eusebium, soluta non solummodo per Episcopos, sed etiam per Augustum Principem. Et hinc idem iste Eusebius, eam ex recipiendi Episcopatus libidine solemniter professus, ad vomitum redire non præsumpsit, nisi post laudati Principis mortem. Rei seriem exponit antiqua Magni Athanasii vita. Exponit Constantini mortem, & Constantii successionem in Orientale Imperium, atque prosequitur: *Apud hunc igitur Ariani, ut tandem perficerent, quod in mente diù atque animo agitaverant, sæpe Ecclesiarum dissidia deplorant, omnemque causam in eos conferunt, qui Doctrinæ fidei inseruerunt nusquam in scriptura usurpatam vocem, Homousios. Ea hac unica voce non modo inter Docentes adfirmant dissensiones graves extitisse, sed etiam in Populo perpetuo contentiones ac distractiones fieri.* Hoc ipsum in libello de Sacrosanctæ Crucis inventione, per Jacobum Greiserum vulgato in eruditis libris de Sancta Cruce, tradit Alexander Monachus: *Cæterum Constantio jam nuper in Imperium ingresso, accesserunt ad eum Arianæ vesaniæ Principes, adhortantes eum, ut adjectum illud Homousion, ex fidei Symbolo tolleret, dictantes ex hac vocula omnem Ecclesiarum discordiam esse exortam, qua sublata nullam amplius de Dogmatibus fore controversiam. Quem illorum sermonem ille temerè, ob mentis nimiam levitatem, admittens concessit id fieri, ortusque hinc est per Universum Mundum tumultus non minimus.* Istius vocis eversio erat & Nicænæ Synodi ac fidei eversio. Hinc Eusebiana Factio speravit per ipsam evertere & veram Divini Verbi Deitatem.

Insigniter hoc tradit in quadragesima nona oratione Sanctus Gregorius Nazianzenus: *Denique si diligentius, & accuratius attendatis, cur voluerunt de Evangelica & Apostolica fide, ac æquè Patrum traditione, unius Essentiæ nomen auferri, procul dubio probatis Hæresim Arianam subtili compendio, brevi jam sublato hoc nomine intromissam. Ne hoc quidem ego suspicione aut opinione collectum adfirmo, nec, ut ipsi putant, Academicus Disputator adsisto, ut simplices verborum subtilitate contorqueam, sed ut contortos & pravos, & tenui argumento compositos, in lucem cognitionis exponam, quo facilius possit cognita & comperta iniquitas ab omnibus evitari. Quæ etenim causa, quæ verò ratio extitit, ut quod docendum, quod credendum cunctis Ecclesiis fuerat traditum, quodque Patres nostri Apostolici viri contra universas Hæreses, vel maximè Arianam, quasi quemdam obicem veritatis, quo omnes aditus pestiferæ Doctrinæ obstruerent, Sancto Spiritu mundati, Catholica ratione posuerunt, nunc magno nisu ab his, qui nunc elogio Arianæ labis addicti sunt, laboretur auferri, nisi ut Filium Dei mutabilem & convertibilem, ut pote non de propria Patris substantia constitisse confingant. Et qui initium ex tempore & ortum ex nihilo, & nomen ex altero habere docuerunt, propter quod sæpe damnati sunt, nunc jam liberè & securè cunctis Ecclesiis tradere, & insinuare possint.* Ista vox est firmissimus contra Arianam impietatem murus: Nulla versutia possit detorqueri in Arianum sensum. Ideoque est plena ejus eversio. Hinc ipsam non duntaxat per Augusti Constantii auctoritatem circumscribere & proscribere, sed etiam per Antiochenam, Syrmiensem, Seleuciensem, Ariminensem, ac plures alias Synodos damnare tentarunt. Et hæc per Ariminensem Synodum facta Impietas effecit, ut ingemiscens Terrarum Orbis se miraretur Arianum.

Hæc omnia insigniter illustrat Sanctus Athanasius; de Nicænæ fidei decreto demonstrat vo- Fol. 401.
ces, *Essentia*, & *consubstantiale* fuisse admissas, ac probatas ab omnibus Episcopis, atque prosequitur: *Quod majoris admirationis est, Eusebius ex Cæsarea Palæstinæ, cum pridie abnegasset, in eandem sententiam tamen postridie subscripsit, quam etiam Ecclesiæ legendam misit, dicens eam esse Ecclesiæ fidem & Patrum traditionem; Et omnibus manifesto apparuit eum prius & temere errasse, & frustra contra veritatem pugnasse. Nam tametsi eum puduit scriptis errorem fateri, & ut potuit se Ecclesiæ excusavit, in Epistola tamen, in qua Dei Filium Consubstantialem, & ex Patris substantia existere non inficiatur, clarè se in errore fuisse demonstrat. Et miser prorsus in eo fuit, quod ut se purgaret, coactus sit Arianos accusare, quod illi scriptum reliquissent, non fuisse filium antequam gigneretur, indeque ratiocinari vellent eum ne ante Carnis quidem nativitatem exstitisse.* Et in libro de Seleuciensi ac Ariminensi Synodo scribit de Acacio Cæsareensi, Eudoxio Germaniceensi, ac Patrophilo Schyto-politano Episcopo, Factionis
Eusebianæ Primatibus: *Qui cum ipsi voces in scri-* Fol. 702.
pturis non solemnes usurpent, & sæpe nomen substantiæ ut bonum receperint, idque maximè ob Epistolam Eusebii, nunc tandem culpant Majores suos, quod his vocabulis sint usi. Et infra demonstrat nostram præsentem vocem esse antiquam in Ecclesiis. Et subjungit: *Neque ejus rei ignarus erat Eu-*

Eusebius Episcopus Cæsareensis, qui cum prius suffragaretur Arianæ sectæ, postea tamen Nicæni Con- F. 721. *cilii decretis subscripsit, & apud suos id ipsum propriis litteris adfirmavit; Cujus hæc sunt verba: Novimus quosdam ex Priscis eruditos & præclaros Antistites, aliosque scriptores, cum de Patris & filii Deitate loquerentur, Consubstantialitatis voce esse usos.* Palam adfirmat Arianum de hac voce Bellum esse recentius, utique à morte Magni Constantini: Hinc & ad Imperatorem Jovinianum scribit de Nicæna fide: *Ea synceriter ubique per omnes Ecclesias, & legebatur, & prædicabatur, cum quidam Arianam Hæresin renovare cupientes, hanc à Patribus Nicææ confessam fidem cœperunt contemnere, præseferentes quasi ab ea non dissentiant, cum interim revera eam inficientur, malè interpretantes Consubstantialem.* Et ideo à Constantio flagitantes expungi istam vocem, atque proscribi.

Et Augusti Constantii Auctoritas effecit, ut non soli Ariani, sed etiam quidam per Orientem orthodoxi, istam vocem proscriberent, aut dispensatoriè prætermitterent. Etenim de Sancto Cyrillo, Hierosolymitanæ Ecclesiæ Clerico adhuc & Catechista, scribit in Ecclesiastica Histo- Fol. 30. ria Anastasius Romanorum Bibliothecarius: *Hujus Cyrilli fertur Epistola ad Imperatorem Constantium, in qua piissimum eum vocabat: Unde ei quidam quasi Ariano derogant, dicentes hunc etiam Homousii vocem tacuisse in Institutionibus, quas exposuit ad profectum imperitarum Plebium, ad Baptisma propter Miracula vivificæ Crucis accedentium. Falluntur autem, atque delinquunt; oportebat enim & Imperatorem ex simplicitate, & non ex adfectu versutiis Arianorum in Hæresin surreptum, & à Paganismo necdum rectè conversum, piissimum dispensatoriè dicere, & Homousii vocem interim tacere, quæ plurimos adhuc turbabat, & Baptizandos inimicorum contradictione recidebat: Cæterum per Dictiones vim æqualem significantes Homousii vocem exprimere, quod & fecit Beatus Cyrillus, Nicænam fidem secundum Dictionem aperiens, & Deum verum filium ex Deo vero Patre prætonans.* Eadem de causa non purum Nicænum, sed quibusdam detractionibus ac variis additamentis alteratum Symbolum tradidit suis Cathecumenis. Filium Patri dixit Essentia similem, non eundem. Interim tradidit recta dogmata. Eadem de re scribit supra laudatus Alexander Monachus: *Fuit hoc tempore Episcopus Hierosolymitanus Cyrillus, cujus etiamnum decem & octo Catechefes servantur legitimè conscriptæ, cujus sacrum explicans Symbolum, verbi, Consubstantiale, mentionem omisit, Principum in se, nisi id fecisset, insidias paratas videns, mansit tamen cum sanctis Patribus, Ecclesiam voce, non scriptis defendens.* Videtur asserere, quod istam vocem licet non scripto, tamen verbo suis Cathecumenis tradiderit. Et ibidem adjungit. *Nos Patris ac filii essentiam ejusdem modi & similem dicimus, non autem eandem, ideoque Homojousion, id est similis essentiæ, non autem Homousion, id est coessentialem vocamus.* Eundem Cyrillum, ac nescio quos ipsi similes videtur in Epist. 300. litteris ad Canonicos Magnus Basilius respicere. Adfirmat Nicænum Symbolum esse *magnum illud præconium pietatis*, atque adjungit: *Cujus quidem Præconii pareces cætera omnes nullis impetitæ sunt calumniis, & vocem illam Homousion, sinistrè à nonnullis acceptam, sunt qui nondum admiserunt. Quos Jure quis dignos repreheñsione dixerit, & eosdem iterum jure excusandos? Patrum enim vestigiis non insistere, & suam ipsorum excogitatam sententiam velut potiorem voci illorum anteferre tanquam præsumptionis plenum non vocat culpa: Eandem verò rursus à nonnullis reprehensam, suspectam habere, videtur aliquatenus illos à culpa liberare.* Ibi posteriores omnino videntur fuisse Catholici. Quid quid sit, Cyrillum in Chronico Sanctus Hieronymus constanter affirmat tunc fuisse Arianum. Ejus causam & variam sortem suo loco exponam. Quid quid sit ista dispensatio fuit prævaricatoria. Etenim ista vox erat tunc Tessera, & Character rigidissimè discernens inter orthodoxos & Arianos. Nec quis germanè Catholicus legitur ipsa tunc abstinuisse.

Nihil adeo Sanctum aut sacrosanctum est, quin per humanam iniquitatem detorqueri possit, ac obnubilari. Hinc de præsenti nostra voce scripsit ad Epictetum Connthi Episcopum Magnus Athanasius: *Hæc quando prodierunt? Immò quis infernus ista eructavit? Ut Consubstantiale dicant Corpus ex Maria genitum cum verbi Divinitate, aut Verbum in Carnem, & ossa, Costas, nervos, & prorsùs in Corpus esse comutatum, & à sua natura degenerasse? quis ista in Ecclesia, aut à Christianis audivit? Fictione, non revera Deum verbum Corpus esse factum? Aut quis ita impius fuit, ut vel verbis diceret, vel animo cogitaret ipsam Deitatem, quæ Patri est Consubstantialis, fuisse circumcisam, & ex perfecta redditam imperfectam? Et illud Corpus, quod in Cruce pependit, non Corpus humanum, sed ipsam fuisse rerum opificem sapientiam?* Post Nicænam mox Synudum Apollinarius Laodicensis in Prima Syria Episcopus insanire cœpit adversùs Sacramentum Dominicæ Incarnationis. Blasphemavit ex Divina verbi essentia, & adsumpta Hominis natura esse conflatam unam substantiam: Hanc in istam, & istam in hanc transiisse per contemperationem, atque ita in unam coaluisse. Et sceleratam Blasphemiam firmavit ex Nicænæ fidei verbis: *Consubstantialem Patri.* Totum Christum cum Patre, ideoque & cum semetipso blateravit esse ejusdem substantiæ. Et Blasphemiam admiserat etiam iste Epictetus. Eandem postmodo admisit delirus senex Eutyches. Adversùs illum declamavit per jam adducta emphatica verba Sanctus Athanasius. Et meritò. Etenim Nicæna Synodus non de creata, & increata Christi Domini nostri, sed de sola definivit Increata natura Dei Patris, & Dei Filii. Adversùs Eutychetem Sanctus Leo Pontifex, ac alii Patres frequenter adferunt Christum Dominum per alteram Patri, per alteram Naturam fuisse Matri Consubstantialem.

Porrò laudata Sancti Athanasii vita rectè adfirmat primam & palmarem adversùs vocem, *Consubstantialis*, Machinam fuisse, quod vox, substantia, seu Essentia non habeatur in sacris

litteris. Eandem adducit in Epistola de Nicæno Fol. 400. Concilio Sanctus Athanasius: *Condemnati Ariani etiam nunc quoque, Judæorum more, obmurmurare audent, expostulantes scilicet cur Patres, qui Nicææ convenerant, has voces, Essentia & Co-essentialitas, nusquam in sacris litteris repertas usurparint.* Hanc Arianam machinam frequenter adducit. Eandem adducit in quadragesima nona oratione Sanctus Gregorius Nazianzenus: *Dicis mihi Homousion ob hoc nominari non oportere, quia in Divinis scripturis non contineatur.* Et Sanctus Hæref. 69. C. 70. Epiphanius: *Ariani dicunt, unde nobis nomen illud, substantiæ? Aut cur Filius dicitur Patri Consubstantialis? Quonam in scripturæ loco est facta Consubstantialitatis mentio? Quis unquam ex Apostolis Dei substantiam nominavit?* Et in Laodicensi contra Sanctum Athanasium Disputatione post recitatum Nicænum Symbolum Arius exclamat: *Quid opus erat novum hoc, Homousion, vocabulum antiquis dogmatum Regulis inseri? Nunquid enim Apostolos, vel eorum Discipulos atque omnes per ordinem successores, qui usque ad illud tempus viventes in Christi Confessione, Homousion vocabulum ignorabant, implentis sacrilegium in fidei veritate secutos esse dicemus, pro eo scilicet, quod hujus nomini notione privati sine ipsius prædicationis adsertione pervenerunt ad Christum?* Accusat vocem de duobus. Primo quod non inveniatur in sacris litteris: secundo quod nec apud Apostolorum Discipulos, aut ullos Ecclesiæ Patres repetiatur: Quod sit per Nicænam Synodum reperta vox nova, ideoque à Sancto Paulo in litteris ad Timotheum jam pridem prædamnata. Ex his infert esse *temerariæ adsumptionis ausu conscriptam in suggillationem Apostolicæ fidei.* Ista disputatio est ficta compositio alicujus Scholastici. Certum tamen est quod Arius nostram vocem honoravit istis Elogiis. Nec ipse solus, sed & primi ejus Commanipulares. Liquet ex eorum famosa Epistola ad Sanctum Patriarcham Alexandrum. Ejus præcipuus, ac palmaris impetus est in nostram vocem. Et in libro contra Imperatorem Constantium scribit Sanctus Hilarius Pictaviensis Episcopus. *Constantius utitur nunc, ut in cæteris ante, artis suæ consuetudine, ut per recti speciem prava confirmet, & per rationis nomen insana constituat. Nolo, inquit, verba, quæ non scripta sunt, dici.* Affirmat tria; Primo, quod motum huic voci Bellum non cœperit, nisi in Regno Constantii. Secundo, quod primus Constantius ipsam proscripserit. Per solemne Edictum. Hinc subjungit. *Hoc tandem rogo, quis jubeat Episcopus? Et quis Apostolicæ Prædicationis vetet formam?* Loquitur cum Sancto Ambrosio, qui etiam dixit Dogmatum Judicia non ad Imperatores, sed solos Episcopos spectare. Tertio dicit palmarem proscribendi rationem fuisse, quod ista vox non reperiatur in sacris litteris. Sanctus Phebadus Agennensis Episcopus in opere, quod ex Vasensis Synodi nomine scripsit adversùs Syrmiensem Synodum, affirmat etiam ab hujus Episcopis emanasse hoc Edictum: *Nemo unam substantiam dicat.* Emanavit ex eodem fundamento. Phebadus demonstrat, vocem substantia, omnino reperiri in sacris litteris, atque adjungit: *Ajunt* Eusebiani *inveniri quidem in Divinis Voluminibus nomen Substantiæ, sed non statim pertinens ad eandem speciem, quæ inducitur à nobis:* Fatebantur istic repetiri, ac in alio sensu. Ut nempe non Essentiam, aut Usiam significet, sed Divitias seu facultates. Eandem Arianam Calumniam referunt & alii Patres.

Ex his nascitur prima quæstio. An hæc vox tunc fuerit nova apud Ecclesias, ignota anterioribus earum Patribus? Respondet in Epistola de Nicænæ Synodi Decreto Sanctus Athanasius: Nicænos Patres *non ex se, quod Adversarii objiciunt, hæc vocabula finxisse, sed ab aliis olim accepisse, age in præsentia declaremus, ne ea eis cavillatio integra relinquatur. Discite igitur nunc Christo rebelles Ariani, Theognostum virum disertum non abhorruisse à vocabulo substantiæ, scribens enim de Filio in secundo Hypotyposeon ita locutus est: Non* Fol. 420. *forinsecus, aut ex rebus extraneis Filii substantia constat, neque ex non Entibus producitur, sed ex Patris substantia ita progenitus est, ut à luce Jubar, ut ex Aqua vapor, neque enim vapor est idipsum, quod aqua, neque Jubar idipsum, quod Sol. Sed non alienum tamen, verum ut profluentem eum esse dicas Patris substantiæ, atque ita, ut interim Patris illa substantia divisionem non patiatur. Quemadmodum enim sol non diminuitur sui ex se profluentibus radiis, ita nec substantia Patris diminutionem sustinet, Imaginem sui Filium progignens. Theognostus igitur post disputationem superiorem tandem subjecit istam sententiam his verbis: Dionysius porrò Episcopus Alexandriæ contra Sabellium scribens, & Salvatoris in carne Ministerium pluribus verbis exponens, eisque convincens Sabellianos, refellens Patrem non fuisse Carnem factum, sed verbum ejus fuisse quod Carnem induerat, quemadmodum à Joanne dictum fuit, & in suspicionem raptus quod filium Creaturam nominasset, eumque factum esse & Consubstantialem Patri dixisset, ad Dionysium Romanum, ejusdem secum nominis, pro defensione Criminis ita scribit se non dixisse Filium esse factum, quem Patri Consubstantialem fateatur. Athanasius ex Theognosto adducit Sancti Dionysii verba: Et in alia Epistola scripsi, qua demonstravi falsum esse crimen, quod mihi objiciunt, quasi dixissem Christum non esse Consubstantialem Deo. Etsi hoc nomen Consubstantialitatis dixerim non inveniri uspiam in Sacris litteris, tamen Argumenta mea, quæ tacita ipsi omiserunt, à re ipsa & vocabuli significatione non abludunt.* Amplè demonstrat se docuisse rem vocabuli, nempe Patrem & filium esse ejusdem Essentiæ. Eandem hanc Sancti Dionysii Epistolam, & hæc ipsa, & insuper plura ejus verba Sanctus Athanasius adducit in libro de sententia istius Dionysii.

Ex his habemus plura. Primò quod Sanctus Dionysius Patriarcha à Pentapolitanæ Provinciæ Episcopis fuerit apud Sanctum Dionysium Pontificem accusatus, quod Filium negasset Patri Consubstantialem, quod istam vocem abnegasset. Secundò quod Pontifex Patriarcham hac de re uti de crimine arguerit. Tertiò quod ista vox tunc famosa ac gloriosa esset non dumtaxat apud Romanam, adeòque & omnem Latinam Ecclesiam, sed etiam per Pentapolim ac omnem

Ægypti

Ægypti Diœcesin. Hæc vocis gloria fuit accusandi & corripiendi Patriarchæ fundamentum. Quarò discimus, quod etism Dionysius Patriarcha agnoverit istam vocis abnegationem esse crimen. Hinc ipsum abnegavit, rescripsit alind à se non dictum de ista voce, quam quod nnn esset expressa in sacris litteris. Haud dubiè hoc dictum fecit illum suspectum, & accusationis dedit originem. Et ad se purgandum professus est non solummodo significatam rem, sed & ipsam vocem sibi omninò probari. Theognostum Sanctus Athanasius etiam in litteris ad Serapionem de peccato in Spiritum sanctum appellat *Admirandum illum, & perquam studiosum*, atque adjungit. *Hujus opera legebam, cum tuam Epistolam acciperem*. Palam adfirmat fuisse Magnum Doctorem. Eundem in Bibliotheca Photius inscribit L. 106. *Beatum*, affirmat ipsum Alexandriæ fuisse sacrarum litterarum Interpretem, ac ejus Hypotyposes redegit in compendium. Eas de quibusdam notat. Andreas Schottus censet tunc fuisse ab Hæreticis interpolatas. At cur ipsum in Ecclesiastica Historia non laudat, immò nec nominat Eusebius Cæsareensis? Dominns Cardinalis Cæsar Baro-
9. Oct. nius in notis ad Romanum Martyrologinm respondet: *Quænam fuit causa, ut Theologorum antiquorum celeberrimum Theognostum Eusebius silentio præterierit, nisi quod sciebat eum Arii dogmatibus adversari? Porrò probè novit Theognosti, bene exculti ingenii lucubrationes Sanctus Athanasius qui eum citat in libro de Decreto Nicænæ Synodi*. Ex his ergo Sanctus Athanasius concludit istam vocem nnn inventam, aut in Ecclesias introductam à Nicæna Synodo, sed dumtaxat probatam, aut stabilitam. Quod ipsum repetit in litteris ad Africanos Episenpos: *Episcopi, in Nicæna Synodo, intellecta* Eusebianorum *fraude, in unum ex sacris litteris collegerunt has voces, splendorem, fontem, fluvium, & formam cum substantia. Et illud item, in Lumine tuo videbimus lumen. Et illud quoque: Ego & Pater unum sumus. Et pro majori elucidatione scripserunt Filium Patri esse Consubstantialem*. Et post quædam: *Episcopi non has voces ipsi excogitarunt, sed eas à Patribus contestatas acceperunt, & scriptis suis inseruerunt. Siquidem Prisci Episcopi ab hinc annis propè centum & triginta, tum qui Romæ, tum qui in nostra Civitate Pontificatum gesserunt, accusaverunt eos qui Filium dicerent Creaturam, aut qui negarent eum Consubstantialem Patri*. Laudat & Romanum & Alexandrinum Dionysinm. Et demonstrat Cæsareensem Eusebium in suis supra adductis litteris ad hæc Acta respexisse.

Questio secunda est, an hic, aut ille Dionysius istam vocem invenerit, ac in Ecclesias introduxerit? Affirmare videtur Sanctus Epiphanius. Etenim profitetur vocem, *Usia*, seu *Essentia*, non reperiri in sacris litteris; atque prosequitur: *Verum cum & Filius sit existens, & illud sibi communicatum acceperit, Paulus Samosatenus, & Marcellus Ancyranus ab illa Joannis sententia,*
Hæref. 73. C. 12. *In principio erat Verbum, Erroris occasionem acceperunt, ut Dei Filium verè esse Filium nollent agnoscere. Sed ex ipsa Verbi appellatione ansam arripientes Filium Dei vocabulum, quod ab ore procedit, ac vocem nominare voluerunt. Ob id Patres illi, qui Paulum Samosatenum damnarunt, ob talem interrogatiunculam, ut Filium subsistentem & existentem, & eum qui est esse demonstrarent, non autem vocabulum aliquod, Filium ut Usiam seu Essentiam vocarent, adducti sunt. Qua Usiæ seu Essentiæ appellatione id quod per se ipsum existit, ab eo quod per se non existit, aliquo discrimine separarent. Etenim vocabulum per se non subsistit, nec esse Dei Filius potest*. Paulus Samosatensis Divinum Verbum substantiale atque Hypostaticum dixit, sed prolatitium dumtaxat ac transitorium. Adversùs has blasphemias Epiphanius censet voces, *Essentia, & Co-essentiale*, esse per Patres introductas in Ecclesiam. Respondeo esse antiquiores. Etenim in libro contra Hermogenem Tertullianns adfirmat materiam primam juxta istius erroris principia esse Deo *Consubstantialem*; & C. 44.
rectè dicit. Etenim si materia sit ingenita atque æterna, est vera Deus, adeòque & Domino Deo Consubstantialis. Et Valentinianos in singulari adversùm ipsos libro arguit, quod *Angelos suo Soteri dicerent Consubstantivos*. Eodem C. 12.
in libro scribit: *Ferè paria, & Consubstantiva in alterutrum valere societas naturæ negavit*. Et ite- C. 18.
rum: *Hinc adest consubstantiva Virtus*: Consub- C. 37.
stantiva dicit illa quibus est naturæ societas. Et in libro adversum Praxeam adfirmat Patrem & Filium esse alium & alium, *Personæ non substan-* C. 12.
tiæ nomine, ad distinctionem, non ad divisionem. Et infra scribit Filium esse *Dei Sermonem & Spi-* C. 14.
ritum ex substantiæ conditione. Et Sanctus Ireneus Valentinianos interrogat, an ipsorum fabulosi Æones *ejusdem substantiæ existant his qui se emiserunt, an ex altera quadam substantia substantiam habeant*. L. 2. c. 23.
Et rursum *ejusdem autem substantiæ cum sint cum principio emissionis ipsorum*. Et C. 23.
in sequenti Capite: *Ejusdem substantiæ omnes in-* C. 24.
veniuntur cum Patre, tantum secundùm magnitudinem, sed non secundùm naturam differentes ab invicem, & magnitudinem complentes Patris, quemadmodum digiti complent manum, ejusdem substantiæ sunt, & de eodem omnes. Consubstantiales. Quapropter hæ voces neque à Romano aut Alexandrino Dionysio adversus Paulum Samosatensem, neque à Tertulliano, neque item à Sancto Ireneo sunt, sed sunt ab ipsis Apostolis. Etenim non dumtaxat nterque Dionysius, ac item Tertullianus, sed & ipse Sancti Polycarpi Discipulus Sanctus Irenæus eis utitur, tanquam communibus in Ecclesia, ideòque Apostolicis. Eas Tertullianus à Latina, Irenæus accepit à Græca Ecclesia: Hinc illæ apud utramque sunt antiquissimæ.

Tertia quæstio, est an istæ voces, saltem vox, substantia, reperiatur in sacris litteris? Sanctus Phœbadus constanter adfirmat reperiri: Et probat ex his locis: *Infixus sum in limo pro-* Psal. 68.
fundi & non est substantia. Et substantia mea in Psal. 108.
inferioribus Terræ. Scrutetur fænerator omnem substantiam ejus. Adducit & alia ejusmodi testimonia, quæ palam significant hujus Mundi divitias seu possessiones. Et adversum hæc Ariani intercedebant: *Invenitur quidem in Divinis voluminibus nomen substantiæ, sed non statim pertinens ad*

eam-

eandem speciem, quæ inducitur à nobis. Ibi enim per substantiæ vocabulum aut virtus aut Divinitas significatur. Sanctus Phœbadus reposuit: *Et nos unam Patris & Filii substantiam vindicantes, quid aliud quam in utroque pares divitias unius Divinitatis prædicamus?* Et amplè hæc confirmat. Verum non serviunt Proposito. Etenim nos hic querimus de vocabulis, *Usia* & *Homousios*, at verò in adductis testimoniis Textus Græcus non habet vocem, Usia, sed vocem, Hypostasis. Hæc enim sola significat facultates seu possessiones. Quas etiam non importat Latina vox, Essentia. Eandem sententiam alia via tenetur Sanctus Epiphanius. Etenim primitivis Arianis Hæres. 69. c. 70. vocem, *Usia*, clamantibus non contineri in sacris litteris respondet: *Hoc videlicet ignorant, idem esse Hypostasim aut Usiam dicere; est enim Dominus in Hypostasi sua & splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus. Est igitur Usia non quidpiam facultatum instar suppetens, sed illud ipsum quod esse, sicut Moyses dixit: Qui est misit me, inquit ad filios Israel. Itaque qui est, ens est, ut ita dicam. Hoc autem nihil est aliud, quam substantia. Jam particula illa Homou non unum aliquem, & singularem exprimit, sed in Homousios voce, duo quædam in eadem Essentia perfecta significat, quæ nec à se invicem diversa, nec ab unitate sua sint aliena*. Adfirmat plura. Primò quod vox, Hypostasis, significet duo. Primò temporales facultates seu possessiones. Secundò istud ipsum, quod vox, *Usia*. Secundò adfirmat vocem istam in hac posteriori significatione contineri in Apostolica ad Hebræos Epistola, ideoque & hanc nempe quoad virtutem & rem significatam. Tertiò dicit hanc significatam rem contineri & in aliis sacris Testimoniis. Nempe in Divinis Exodi Verbis: *Qui est misit me ad vos*. Ab esse dicit derivari Essentiam. Et certè ita est tam apud Græcos quam apud Latinos.

Verum Epiphanius his non fuit fisus. Et meritò. Etenim quod vox *Usia* sit ejusdem virtutis cum voce *Hypostasis* non subsistit. Epiphanius notat litem, quæ circa hanc identitatem nuperrimè tunc fuerat inter Latinam & Græcam Ecclesiam. Hinc subjungit Ecclesiæ semper fuisse potestatem introducendi nova contra grassantes Hæ- Hæres. 73. cap. 12. reses vocabula. Et in alio loco scribit: *Usiæ seu Essentiæ nomen minimè quidem ipsum in veteri vel novo Testamento apertè reperitur, sed quod in eo significatur, passim expressum legitur*. Et denuò probat ex laudato Exodi loco: *Qui est misit me ad vos*. fol. 417. Eodem modo respondet in litteris de Nicænæ Synodi decreto Sanctus Athanasius: *Quod si rursus Ariani, quia voces istæ in scripturis solemnes non sint, obmurmurationes faciant, æquum profectò est, ut ea de causa ipsi potissimum rejiciantur, utpote Logodædali novorum vocabulorum, & quod magis est, sanis sententiis non utentes. Et se ipsos in hoc negotio incusant, quod primi hujus rei occasionem præbuerunt, dum ex non scriptis vocibus Deo bellum comparant. Sed tamen cognoscet quisquis est studiosioris animi, has voces, tametsi in scripturis non reperiantur, habere tamen ipsas eam sententiam quam scripturæ volunt. Et hoc ipsum eas sonare apud illos, quibus aures ad pietatem sunt integræ, & minimè vitiatæ. Hoc ita esse facilè animadvertas. Istosque ut homines inscitos ac indoctos, veritati refragari, jam antea à nobis demonstratum est*. Adfirmat, licet non voces, tamen earum significata reperiri in sacris litteris. Quod ipsum repetit & in aliis locis. Ex eadem Regula respondet in Quadragesima nona oratione Sanctus Gregorius Nazianzenus: *Quæro, ò Homo! qui hac nos non scripta voce, Homousios, uti prohibes, utrum ideo nominari non deberet, quia scriptum non est, an quia credi ita non licet? Quod si ita credendum est, cur non ita profitendum? aut si ideò nominandum non est, quia nec ita credendum, obtinuit Ariana adsertio*. Demonstrat itaque credendum, ideoque & vocem non proscribendam. Et in libro contra Arianorum objectiones Sanctus Fulgentius Divinarum Personarum Consubstantialitatem demonstravit contineri in his Domini Verbis: *Ego & Pater unum sumus*, & prosequitur: cap. 7. *Hanc Patres nostri per omnia secuti Doctrinam Christi, unius esse substantiæ Patrem filiumque dixerunt. Quod Græcè Homousion dictum est. Illa scilicet ratione, quoniam nova tunc in Græcia emerserat Hæresis, quæ Unigenitum separare nitebatur à substantia Genitoris: Ad hoc ut quisquis illam Doctrinam reciperet, non Creatoris Cultor, sed Creaturæ potius appareret. Mirum autem est, quod in hoc nomine sonus tantum à quibusdam attenditur, nec dicti intelligentia vestigatur, cum pleraque non sint antiquitus dicta, & pro temporum causarumque opportunitatibus professioni fidei reperiuntur inserta*. Demonstrat hæc exemplis, & pergit: *Quod si sonus, non sensus consideratur in verbis, non censeatur Ecclesia nomine Catholico, quod nec in veteri, nec in novo positum reperitur Testamento. Si verò hæc omnia cum in nullo sint Canonico volumine, dignè tamen tenentur in fide: Cur nobis Homousion putetur prohibendum, non sonum dicti considerare, nec sensum? Nec attendere novitatem Verbi, sed virtutem intelligere Sacramenti? Mirum est autem eos, qui pro unius substantiæ credulitate volunt nos Homousianos dici, quomodo se nolunt Triousianos pro tribus, & diversis substantiis appellari*. Ecce novum Testimonium pro ista Ariana in nos calumnia. Porrò licet voces, Usia & Homousios, non habeantur in sacris litteris, habentur tamen similes. Etenim apud Sancti Matthei Evangelium Dominica oratio *Tou orton Epiousion*, Panem super essentialem & Sancti Pauli ad Titum Epistola laudat *tou laon periousion*, Populum circumessentialem. Quid ne igitur induci possit etiam vox, Essentialis aut Consubstantialis?

Quæstio quarta est, An Ecclesia queat istiusmodi novas voces inducere? Sanctus Paulus videtur negare, generatim damnans quasvis vocum novitates. Et inter alia Hæresiarchæ Valentini facinora Sanctus Irenæus numerat nominum Fictionem. Adfirmat esse Tragicam audaciam. Pascentius Comes, qui in Sanctum Augustinum coram Viro Clarissimo Laurentio disputavit, istam potestatem negare non fuit ausus. Attamen addidit tales voces non posse poni in Symbolo. Respondeo posse fingi, induci in Ecclesias, ac etiam in Symbolo poni. Hoc variis in locis contra Arianas calumnias tradit Sanctus Atha-

Athanasius : Et Laodicensis inter ipsum & Arium Disputatio habet : *Ecclesiasticæ semper moris est Disciplinæ , si quando nova hæreticorum Doctrina exurgit , contra insolentes quæstionum novitates rebus immutabiliter permanentibus Nominum vocabula immutare , & significantius rerum naturas exprimere , quæ tamen existentium causarum virtutibus congruant , & quæ magis easdem antiquitus fuisse demonstrent , non ortus novitatem mensurent* . Demonstrat hoc ex inducta per Antiochenam Apostolorum Synodum voce, *Christianus*, atque concludit : *Hanc ergo ab Apostolis traditam nobis utendi nominibus formam Ecclesia tenens , contra diversos Hæreticos , ut sanæ fidei ratio postulat , diversas edidit nominum Novitates* . Adfirmat hanc potastatem, & morem cœpisse ab Apostolis . Et certè etiam de voce, *Apocalypsis*; scripsit in caput primum Apostolicæ ad Galatas Epistolæ Sanctus Hieronymus : *Verbum Apocalypseos , idest , Revelationis , propriè scripturarum est , & à nullo Sapientum Sæculi apud Græcos usurpatum . Unde mihi videntur quemadmodum in aliis verbis , quæ de Hebraico in Græcum septuaginta Interpretes transtulerunt , ità & in hoc magnopere esse conatos , ut proprietatem peregrini sermonis exprimerent , nova novis rebus verba fingentes* . Adfirmat istam vocem esse fictam, ac inductam à septuaginta Interpretibus , & ab Apostolis probatam . Nempè à Sancto Paulo, ac Saocto Joanne . Præfata disputatio adjungit, quod Ecclesia semper perrexerit uti ista potestate . Adfirmat quod antiqui Patres voces *Ingenitus*, ac *Innascibilis* contra Sabellium ; Syrmiensis Synodus contra Photium induxerit vocem, *Impassibilis* . Et vocem, *Ingenitus*, probat . Ex quo lucet istius Disputationis Auctorem esse Magno Athanasio longè juniorem . Etenim multo post hunc tempore istam vocem improbavit Ecclesia . Eandem Ecclesiæ potestatem constanter defendit Sanctus Epiphanius, Sanctus Augustious, & Patres alii . Et in libro contra Imperatorem Constantium addit Sanctus Hilarius : *Novitates vocum , sed prophanas devitari jubet Apostolus . Tu cur pias excludis ?* Adfirmat non quasvis , sed prophanas dumtaxat vocum novitates damnari ab Apostolo , & tales utpotè fabulosæ & blasphemæ eraot voces, quas in Valentino damnat Sanctus Irenæus . Similem nos hodie cum Lutheranis & Calvinistis litem habemus de voce , *Transubstantiatio* . Eam elucidavi in Scholiis ad acta Saocti Gregorii septimi .

Hæc omnia Ariani non potuerunt inficiari . Præsertim quod & ipsi laudarent, ac usurparent vocem , *Ingenitus* , non repertam in sacris litteris . Interim non acquieverunt . Audi ipsorum io hæc cavillationem : *sed fortasse ut pravi sunt moribus , audebunt dicere , Par esse ut verba , quæ de Domino nostro Jesu Christo sunt scripta , in Disputationibus adhibeantur , repudiatis illis vocibus , quæ in scripturis non reperiuntur* . Et Sanctus Athanasius in laudata de Synodi Nicænæ Decreto Epistola respondet : *Certè id æquum esse nec ego abnuerim , eo quod signa atque indicia veritatis perfectiora ex scripturis sanctis , quam aliunde depromantur , sed malignitas & versipellis Eusebianorum impietas Episcopos coegit, ut clarioribus verbis uterentur ad eorum impietatem subvertendam . Sed tamen satis demonstratum est , ut liquide apparet scripta Synodi rectam sententiam continere* . Confirmat hæc pluribus , & adjungit : *Scio tamen vitilitigatores istos , & Christo rebelles ne istis quidem auditis mentem in melius esse mutaturos . Sed potius discursitaturos ad alias aliunde confiscationes venandas : Et cum eas absumpserint , rursum novas commentaturos esse . Qua in parte respondent Propheticis Verbis : si poterit Æthiops mutare pellem , aut Pardus maculas , etiam futurum est ut isti recta sentiant* . Etenim ista vox, *Consubstantiale* , suffocat , & eradicat omnem Arianismum, ideoque Ariani non possint odisse . Rationes, quæ ad ipsam imponendam Symbolo permoverint Sacrosanctam Synodum, sunt adductæ superius . Fol. 427.

CAPUT

CAPUT QUINTUM.

Alia Arianorum Argumenta adversum istas voces.

SEcundum adversus vocem, *Consubstantialis*, argumentum adducunt ipse Arius, & cuncta ejus primitiva Factio in litteris ad Sanctum Patriarcham Alexandrum: *Genuisse dicimus Patrem, non quemadmodum Valentinus adseverabat, Emissionem quamdam esse illum Patris fœtum, aut ut Manichæus eundem illum fœtum dixit esse partem Patri Consubstantialem*. Dixerunt vocem istam esse inventum Manichæi. Exstat Epistola apud Sanctum Epiphanium, ac in Ecclesiastica Historia Theodoreti. Respondeo Arium male hic distinguere inter Valentinum & Manichæum. Etenim quod etiam Valentinus suos Æonas dixerit Consubstantiales, lucet ex variis locis Sancti Irenæi supra adductis. An vero Manichæus sit eadem voce usus, huc usque non memini, nec libet inquirere. Ut ut sit, ista vox est antiquissima apud omnes Ecclesias; Et dudum ante Manichæi tempora Episcopi de ipsa disputarunt. Etenim de Manetis exortu scribit in secundo sermone de Pentecoste Magnus Papa Leo: *Manichæus eo tempore damnandus innotuit, quo post Resurrectionem Domini ducentesimus & sexagesimus annus impletus est Probo Imperatore, Paulinoque Consule*. Hic Consulatus contigit biennio ante Imperium Probi, ad Domini annum ducentesimum septuagesimum septimum, diù post Sanctum Alexandrum Patriarcham, & Romanum Papam Dionysium, quorum tempore vox, *Consubstantiale*, erat in plenissima auctoritate. Quare ad alias orthodoxi Patres, ad alias res ipsa sunt usi Valentiniani, ac Manichæi. Nec ipsa est ab his, sed ab istis. Quin immo videtur esse ab ipsis Sanctis Apostolis. Istam Arii & Congerronum Epistolam Sanctus etiam Hilarius Pictaviensis Episcopus inseruit quarto suo libro de Sanctissima Trinitate. Quod nempe isto etiam tempore Ariani illius auctoritate uterentur.

Hæref. 69. c. 7.
L. 1. c. 3.

Tertium Arianorum argumentum adducit in libro de Seleuciensi, ac Ariminensi Synodis Magnus Athanasius: *Cæterum quia affirmant Arinni Episcopos, qui Samosatensem condemnaverunt, dixisse filium non esse Patri consubstantialem, ac jam inde ipsos ob reverentiam ac honorem ipsorum, qui ita locuti sunt, ab hac voce abhorrere, rectum fuerit vereantur cum eis de ea re disceptationem facere. Nam arietare cum illis prorsus indecorum est: eo quod omnes Patres sint. Rursus dijudicare istos bene, illos male fecisse, nequaquam sanctum est. Omnes enim in Christo dormierunt. Quapropter neque contentiosius agendum est, neque numerus eorum, qui congregati fuerunt, in comparationem mittendus, ne videantur trecenti illi Nicæni eos qui pauciores sunt perstringere. Neque tempora metienda sunt, ne Priores videantur posteriores exauctorare. Omnes enim isti Patres sunt, sed tamen neque isti, quasi novum aliquid sapientes, id in scripta retulerunt, neque sine fiducia Voces in scriptura non solemnes desumserunt, sed à Patribus incitati eorum vocabulis uti voluerunt. Duo enim Dionysii diu ante eos septuaginta fuerunt, qui Samosatensem sustulerunt, quorum alter Romæ, alter Alexandriæ Præsul erat. Ibi cum quidam Alexandrinum Episcopum apud Romanum accusarent, quasi qui Filium opus, & non Consubstantialem Patri diceret, & Synodus Romæ coacta indignè tulit, & Romanus ad cognominem sibi Episcopum perscripsit omnium sententiam, ac jam inde ille se ad defensionem parans, libello suo titulum Refutationis, & Apologiæ indidit, & in hæc verba ad Romanum scripsit*: Antiochena septuaginta Magnorum Episcoporum, quæ Paulum Samosatensem Antiochiæ Patriarcham damnavit, Synodus vocem, *Consubstantiale*, improbavit in Sacrosancta Trinitate, & ab ipsa proscripsit. Hinc Ariani urserunt hanc Synodum esse probatam ab omnibus sub Cœlo Ecclesiis, esse irrefragabilem, ideoque à Nicæna non potuisse circumscribi; Nicænam, quæ damnatam vocem inseruit Symbolo, esse prævaricatricem. Specie tenus erat haud debile argumentum. Hinc Athanasius reposuit varia. Primo, quod neque Antiochenæ, neque Nicænæ Synodi Antistites possent damnari aut argui, nec inter se committi, sed ambo essent omni cum veneratione honorandi: eo quod ambo sint Ecclesiæ Patres. Secundo quod hic neque numerus, neque tempus attendi possit, ideoque nec propter Nicænos numerosiores Antiocheni pauciores, nec propter Antiochenos priores Nicæni posteriores possint damnari. Tertio, quod Sanctus Papa Dionysius ac Sanctus Patriarcha Dionysius dudum antecesserint istam Antiochenam Synodum. Quarto quod hi ambo, ac item ipsorum Synodi constanter defenderint vocem, *Consubstantiale*, in Sacrosancta Trinitate. Etenim Patriarcha à suis Episcopis apud Papam fuit accusatus, quod vocem

non

non admitteret. Et hujus Synodus fuit illi offensa graviter, ac durè monuit. Hinc ille non sola voce se purgavit, sed etiam per editum librum, cui dedit Titulum Refutationis ac Apologiæ. Demonstrat se constantem ac apertum Professorem istius vocabuli. Hinc Athanasius infert Nicænam Synodum nequaquam induxisse damnatas vocum novitates, sed voces probatas à Patribus. Insinuat atque adfirmat hos duos cum suis Synodis Dionysios non fuisse ista Antiochena Synodo inferiores, eorumque Auctoritatem non minus irrefragabilem. Et certè utriusque Synodus fuit numerosissima.

Largius hæc declaraturus Athanasius adducit ex Apologetica Alexandrini Dionysii Epistola insigne fragmentum, atque prosequitur: *Si igitur aliquis carpsit Nicænos, quod non dixerint omnia, quæ ipsorum Antecessoribus placuerunt, idem quoque meritò carpserit septuaginta Episcopos, Pauli Samosatensis condemnatores, quod ea, quæ Antecessorum erant, non observaverint. Antecessores autem eorum sunt duo Dionysii, cæterique qui Romæ tunc congregati fuerunt. Verum neque hos, neque illos fas est culpare: Omnes enim Christi curam gesserunt, suaque contra Hæreticos studia intenderunt. Et hi quidem Samosatensem, illi verò Arianam Hæresin condemnaverunt. Benè verò & illi, & hi de subjecta materia scribunt. Et quomadmodum Beatus Apostolus in Epistola sua ad Romanos dixit: Lex Spiritualis est. Lex Sancta est, Præceptum Sanctum justum & bonum. Ad Hebræos verò aliter scripsit. Lex neminem perficit. Et ad Galatas: In Lege nemo Justificatur. Neque tamen quis ob id Sanctum Virum reprehenderit, quasi qui contraria & pugnantia scribat, sed potius ipsum admiratione prosequatur, quod tam congruentia pro re nata ad singulos scripta mittat, ut & Romani, & alii condiscerent à litteris ad Spiritum converti, Hebræi verò & Galatæ instituerentur, non in Legem, sed in datorem Legis spem suam habere: ita quoque etsi amborum Conciliorum Patres diversimodè de consubstantiali mentionem fecerunt, non tamen ea de causa ab illis dissidere debemus, sed illorum mentes scrutari. Quod si fecerimus, omninò inveniemus ambas Synodos inter se consentire. Qui enim Samosatensem sustulerunt, hanc vocem, Consubstantiale, corporaliter accepere: Cum Paulus sophisticari vellet, & diceret: Si Christus non ex homine Deus factus est, igitur consubstantialis est Patri, & necessariò sequitur tres esse substantias, unam quidem quæ prior sit, ut Princeps, reliquas verò duas ex ea oriundas. Ideoque meritò vitantes illud Sophisma Pauli, dixerunt Christum non esse Consubstantiale. Non enim ita se habet Filius ad Patrem, ut ille cogitabat. Illi verò qui Arianam Hæresin Anathemate notarunt, cognoscentes non Creaturam, sed Genitum quiddam ex substantia Patris esse Filium, & substantiam Patris esse originem, radicem, & fontem Filii, & veram undecumque esse similitudinem Geniti cum Genitore, & nequaquam eum, uti nos, diversa natura esse, ac proinde separari à Patre, sed ipsius eum esse Filium, nec ab eo dividi posse, ut nec Splendor à Luce, & pro se habentes Dionysii exempla, fontem scilicet, & consubstantialitatis Apologiam, & præterea unitricem Salvatoris vocem, Ego & Pater unum sumus, his de causis meritò adducti sunt, ut Filium Consubstantialem dicerent. Et quemadmodùm nunquam quisquam Apostolum culpaverit, quod de lege ad istum modum Romanis, ad illum verò Hebræis scribat, ita Neoterici Priscos homines nunquam culpaverint, si videant eorum mentem & interpretationem. Neque rursus Prisci Neotericos reprehenderint, si conspiciant quo animo, & in quem usum de Domino scribant; nam utraque Synodus justam habet & rationabilem causam, cur illa ad illum, ista verò ad istum modum sua verba temperaverit. Quandoquidem enim, & Samosatensis sentiebat Filium ante Mariam non fuisse, sed ab ea sua Essentia initium accepisse, ideò Episcopi tunc congregati hominem Hæreseos condemnatum abdicarunt, & de Filii divinitate simplicius scribentes, non exquisitum diligentiam in Tractatu hujus vocis, consubstantiale, adhibuerunt, sed ut acceperant de Consubstantiali, ita locuti sunt. In eo enim omnem curam habebant, ut quod Samosatensis excogitaverat, tollerent, & docerent ante omnia Filium fuisse, eumque non ex homine Deum esse factum, sed cum Deus esset induisse servi speciem: cum Verbum esset, Carnem esse factum, quemadmodum locutus est Joannes: atque ita adversum Pauli blasphemias actum fuit.*

Verum quia Eusebius & Arius ante tempora fuisse Filium quidem dicerent, sed tamen factum esse, & unum è Creaturis esse docere conarentur, & dictum illud, Ex Deo, non ita interpretarentur, ut Filium genuinum ex Patre vero natum crederent, sed eum ita ex Deo esse, ut cætera creata, adfirmarent, & similitudinis unitatem Filii cum Patre negarent, essentia aut natura constare, ut solidè Filius Patri suo similis haberi possit, sed consensu dogmatum & ratione doctrinæ eam similitudinem conflatam esse, & quia intersepiebant, & omnibus modis alienabant Essentiam Filii à Patre, aliud ei existendi initium adfingentes, ad Creaturarum censum eum detrahebant: Ideo Nicææ congregati Episcopi, conspicati eorum hominum, qui ita sentiebant, vafriciem, collectis in unum quæ ex sacris litteris ad tuendam sententiam suam facerent, liquidius rem exponentes, Filium Consubstantialem esse adseveraverunt, ut ingenuitas, & vera natura Filii inde significaretur, nihilque cum eo res creatas commune habere edocerent. Istius enim vocis exquisita ratio eorum simulationem, cum dicunt eum ex Deo esse, patefecit, & omnes eorum argutias, quibus simpliciores fallunt, excludit. Certè cum queant omnia fucis & Sophismatum Lenociniis adulterare, & pro libidine mutare, hanc solam vocem, adaperientem ipsorum Hæresin, reformidant, quam Patres pro munimento & arce contra illorum impias commentationes in scripta retulerunt. Desinat igitur omnis contentio, neque in nos mutuo arietemus, si diverso modo concilia acceperunt vocem, Consubstantiale. Habemus enim pro excusatione legitimas eorum causas, quas dixi.

Notanda sunt Verba. *Qui Samosatensem sustulerunt, hanc vocem, Consubstantiale, corporaliter acceperunt. Cum Paulus sophisticari vellet & diceret, si Christus non est ex homine Deus fa-*

factus, igitur consubstantialis est Patri, & necessario loquitur tres esse substantias: Unam quidem quæ prior est, ut Princeps, reliquas verò duas ex ea oriundas. Ideoque meritò vitantes illud Sophisma Pauli, dixerunt Christum non esse Consubstantialem. Non enim ita se habet Filius ad Patrem ut ille cogitabat. Notanda sunt & hæc verba: *Episcopi congregati de Filii Divinitate simpliciùs sentientes, non exquisitam diligentiam in Tractatu hujus vocis, Consubstantiale adhibuerunt, sed ut acceperant de Consubstantiali ita locuti sunt*. Hoc est, istius vocis nativam virtutem non accuratè discusserunt, sed ejus sibi à Paulo suggestum adurserunt sensum, atque ita ipsam proscripserunt. Dogmaticæ Propositiones possint habere duplicem sensum: Alium ab ipsarum Auctoribus intentum, alium intentum ab earum Accusatoribus, & suggestivis Ecclesiasticis Judicibus: Et in ambigua, aut æquivoca Propositione uterque possit videri Principalis. Hinc isti Judices, quodque attenduot solum posteriorem, atque ita Propositionem, in proprio Verborum, ac per Auctorem intento sensu veram circumscribunt & damnant. Quod præsertim contingit, dum Judicium fit absente Auctore; & damnatio licet quandoque non satis provida est, tamen legitima habemus plurima istiusmodi exempla; Et ita egit hæc Antiochena Synodus, vocem, *Consubstantiale*, non plenè discusserunt: Attenderunt ad solas ejus à Paulo apprebensas, ac sibi suggestas accusationes, atque ita ipsam proscripserunt. Palmares Pauli errores exponit in Breviario Liberatus Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus: *Nestoriani dogmatis Auctor Paulus*

Cap. 2. *agnoscitur Samosatensis Episcopus, qui secutus Doctrinam antiquorum Hæreticorum, Dominum Nostrum Jesum Christum purum hominem asseruit natum & passum. De Sancta verò & summè Beata Trinitate, ut Græci tradunt, Sabellii sententiam secutus est*. Antiochenæ in ipsum Synodi ad Sanctum Papam Dionysium Relatio expooit solum priorem errorem, de posteriori oulla est mentio. Scio relationem esse mutilam, ideoque istam memoriam forsan intercidisse. Verum quomodo Eusebius partem adeo ootabilem prætermisisset? Etiam ipse Paulus in missis ad Sanctum Dionysium Alexandrinom quæstiooibus de solo agit primo errore. Hinc aliqui suspicantur ipsum à secundo recessisse, ac deinceps fuisse adversatum soli voci, *Consubstantiale*. Verum ista suspicio caret fundamanto. Etenim Epistolam, quam Paulo misit, antequam procederet ad damnationis Judicium, Antiochena Synodus primo loco damnavit, & damnari per illum jussit secundum errorem. Et jure merito; est enim fundamentum primi; Etiam Magnus Athanasius, ac alii Sancti Patres palam & constanter adserunt ipsum in utraque blasphemia pertinaciter perstitisse. Et Nicæna Syoodus esufflavit ejus Baptisma: quod esufflari non potuit nisi ob secundum errorem. Proinde Paulus & ipsam Sacrosanctæ Trinitatis veritatem impugnavit, & ipsam etiam vocem, Consubstantiale. Hanc dixit accipi non posse, nisi corporaliter, & ab ipsa importari effluxionem, divisionem, ac mutationem, ideoque non cadere in Divinam essentiam. Istius Synodi Patres fuerunt potius in res attenti, quam ad voces: Pauli suggestionem admiserunt sine pleno examine, atque ita vocem permisere proscribi. Hinc Athanasius ipsos adfirmat dignos excusatione. Eorum factum non probat, attamen excusat.

Hæc omnia in litteris ad suos Canonicos insigniter elucidat & confirmat Magnus Basilius. Adfirmat Nicænum Symbolum laudari ab omni- Epist. 300.
bus, à quibusdam tamen argui vocem Homousion, & adjungit rationes: *vocem illam sinistrè acceptam à nonnullis, sunt qui nondum admiserunt*: Utique Catholici. *Quos jure quis reprebensione dignos dixerit, & eosdem rursus jure excusandos. Patrum enim vestigio non insistere, & suam ipsorum excogitatam sententiam, velut potiorem, voci illorum anteferre, tanquam præsumptionis plenum non vacat culpa; Eandem verò rursus à nonnullis reprebensam suspectam babere, videtur illos à culpa aliquatenus liberare; nam revera qui convenerunt in Causa Pauli Samosateni, vocem banc, ut minus congruam, accusatam ejecerunt. Dixerunt enim illi Homousii vocem, intelligentiam substantiæ, & eorum quæ substantiam consequuntur, repræsentare nobis, ita ut substantia distributa in partes Homousii impartiat communicationem in iis, in quæ distributa fuerit: Hoc quidem verissimum est de ære & numismatibus inde cusis. At in Deo Patre & Deo Filio nec substantia est antiquior, nec utrique videtur superstrata: Hoc enim dicere vel cogitare, excedit omnem impietatis rationem*. Demonstrat hæc non importari per vocem, ideoque ipsam meritissimo jure fuisse probatam à Nicænis Patribus, ac insertam Symbolo. Adfirmat varia. Primò, banc vocem apud Antiochenam Synodum fuisse accusatam, ut minus congruam, nempe à Paulo Samosatensi. Secundò adfirmat vocem ab ista Synodo ut talem fuisse ejectam. Tertiò dicit accusationis, ejectionis, ac incongruitatis fundamentum fuisse, quod vox ista importet ejusdem substantiæ in varias distributionem, & ita contingit in ære, quod in diversa numismata extenditur. Quartò Basilius adfirmat istius vocis suggestum ab accusante Paulo sensum fuisse ejectum. Quintò addit istam suggestionem caruisse fundamento, ac veritate, atque ita innuit Synodum deviasse; Sanctum Athanasium imitatus non audet ipsam damnare aut arguere. Ejusdem rei meminit in suis, apud Photii Bi- L. 230.
bliothecam redactis in compendium Orationibus Sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus: *Ad impium Arium, aliam substantiam Patris & Filii blaterantem, Nicæna Synodus Consubstantialitatem decrevit, & usa est bac voce, nusquam apud Patres extante, contra verò probibita per illos, à quibus Paulus Samosatensis est declaratus Hæreticus*. Hinc probat novas antiquarum rerum voces posse per Generales Synodos induci in Ecclesiam. Ast Argumentum non subsistit. Etenim Eulogius labitor hanc vocem ante Nicænam Synodum non fuisse apud Ecclesiam.

Ejusdem Antiochenæ Synodi meminit in libro de Synodis Sanctus Hilarius Pictaviensis

Epi-

Episcopus, & ejus Decreto assignat aliam rationem: *Secundo quoque id addidisti, quod Patres nostri, cum Paulus Samosatenus Hæreticus pronunciatus est, etiam Homousion repudiaverint, quia per hanc unius essentiæ nuncupationem solitarium atque unicum sibi esse Patrem & Filium prædicabat; Et hoc sanè nunc quoque prophanissimum Ecclesia recognoscit, Patrem & Filium in his nominum Professionibus ad unionis ac singularis solitudinem, negata Personarum propsietate, revocare*. Ad loquitur Episcopos Syrmiensis Concilii, & adfirmat plura. Primo quod ista Synodus suum de abolenda voce, Homousios, Decretum fundarit in Antiochena Synodo, quæ Paulnm pronunciavit Hæreticum. Et manifestè secuoda Syoodus. Secundo dicit, quod Panlus ab ista voce prætenderit importari oon solam essentiæ, sed etiam Personæ singularitatem. Tertio quod hac de causa ipsam illa Synodus proscripserit. Paulus ergo voluit ab ista voce importari aut Personæ etiam singularitatem, aut certè ejusdem Essentiæ in duas Personas divisionem. Et utraque ratio, si quidem substitisset, sufficiebat ad proscriptionem. Posteriorem Sanctus Athanasius cum Sancto Basilio, Priorem adducit Sanctus Hilarius: ob otramque etiam Sanctus Dionysius Alexandrinns, dom contra Sabellium egit, possit vocem prætermisisse. Dico, siquidem substitisset. Etenim neutram rationem substitisse demonstrat Sanctus Hilarius, ideoqne & adjungit: *Malè intelligitur Homousion. Quid ad me bene intelligentem? male Homousion Samosatenus confessus est: sed numquid melius Ariani negaverunt? Octoginta Episcopi olim respuerunt: sed trecenti decem & octo nuper receperunt. Illi contra Hæreticum improbaverunt. Numquid & isti non adversus Hæreticum probaverunt? Gravis auctoritas est veterum; Numquid & horum levis est sanctitas? si contraria invicem senserunt, debemus quasi Judices probare meliora; si verò & probando & improbando unum utique statuerunt, quid bene Constituta convellimus?* Et rursum: *Quis secundum Samosatenum in Christo renatus, & Filium confessus & Patrem, quod Christus in se sibi & Pater & Filius sit, confitebitur? Par itaque in condemnandis impietatibus Hæreticorum nostra sententia est: Et hanc Homousii intelligentiam non modo respuit, sed & odit*. Rursum dicit plura. Primò quod Paulus voluerit per istam vocem importari eriam Personæ unitatem. Secundo quod hunc sensum Synodus oderit, & damnarit. Tertio quod ista Causa & vocem abjecerit. Quarto, istum sensum etiam oderit Nicæna Synodus. Quinto quod ab Antiochena non discreparit, nisi in Judicio de voce; Et Antiochenum Jodiciom licet notare non audeat ob Patrum reverentiam, manifestè tamen non probat. Videtur adserere, quod Paulus ista voce usus fuit in sui erroris stabilimen, ideoque Synodus ipsam abjecit. Qnod ipsum repetit in
Cap. 19. quarto libro de Sanctissima Trinitate: *Ariani adjiciunt, cum unius substantiæ Patrem & Filium esse audiunt, ab anterioribus esse Episcopis prædicatum, ut id subtiliter per speciem Hæreticæ opinionis infirment, dicentes eos verbi hujus significationem, id est unius substantiæ, quod Græcè dicitur Homousion, hoc sensu usurpare atque eloqui, tamquam ipse sit Pater qui est filius, ex infinitate videlicet sua protensus in Virginem, en qua, Corpus adsumens sibi in eo Corpore, quod assumpsit, filii nomen addiderit*. Fatebantur istam vocem ooo esse novam, sed notam ac usitatam Pstribus: verum Patribus Hæreticis, qui ea ipsa prætenderunt eundem este Patrem, ac Filium. Et filium noo nisi in Virginis utero cœpisse. Quæ palam est secta Samosateosis. Hilarius affirmat hanc esse primam Arianorum de nostra voce calumniam. Nec ipsam arguit imposturæ. At verò Sanctus Athanasius, & Sanctus Basilius adserunt ipsam fuiste à Paulo accusatam. Et his est potius credendum. Item Athanasins septuaginta, Hilarius scribit isti Synodo adsuisse octoginta Episcopos. Etiam hic firmior est fides Magni Athanasii. Ex his omnibus vides eandem æquivocam Propositionem posse diversas ob ratiooes nunc damnari ab Ecclesia, nunc probari.

Quæstio est, An illud Antiochenæ Synodi Judicium ex istins sæculi Patribus nemo improbarit? Respondeo fuisse improbarum à variis. Et in primis ab Episcopis Pentapolitanæ Provinciæ. Hi enim suum Patriarcham Dionysium apud Sanctum Pontificem Dionysium accusarunt de duobus. Primo quod Deum verbum diceret Creaturam. Deinde quod ipsum negaret *Consubstantialem*. Et illum etiam de hoc articulo omnino monuit, atque argnit Sanctus Papa Dionysius. Lucet ex istius expurgatorio Rescripto: *Ego & in alia Epistola scripsi, ubi ostendo crimen, quod deferunt contra me, falsum esse, quasi dicerent Christum non esse Consubstantialem Deo. Nam tametsi dico me id nomen non reperisse, nec alicubi legisse in sacris litteris, rationes tamen nostræ, quas reticuerunt, non abludunt ab hac sententia*. Fatetur vocem, nullo tamen modo ejus seotentiam fuisse improbatam. Et addit de suis accusatiooibus: *Quas reticuerunt*. Quæritur desumptos ex suis scriptis articulos fuiste malignè fabricatos. Et iste apud Romanam Ecclesiam sccusandi modus; & ista iniqnitas sunt adeo antiqua. Porrò hæc multis annis præcesserunt Antiochenas contra Paulum Synodos. Etenim secunda ad septuagesimum secondum; prima facta est ad tertii Christiani sæculi annom sexagesimum sextnm, quo Sanctus Patriarcha Dionysius migravit ad Dominom. Et de ista accusatione & disceptatione scribit in libro de Ariminensi ac Seleuciensi Synodis Sanctus Athanasius: *Duo Dionysii diù ante eos septuaginta fuere, qui Samosatensem substulerunt, quorum alter Romæ, alter Alexandriæ Præsul erat*. Addit Alexandrinum tonc fuisse accusatum apud Romaoum, ejus causam discussam Synodaliter, vocem, *Consubstantiale*, defensam ac stabilitam, & hæc omnia esse multum priora Synodo Antiochena. Viderur agere de sola posteriori. Etenim Dionysii accusatio passim creditur facta anno sexagesimo tertio. Quidquid sit fieri non potuit ante sexagesimum primum. Hoc enim Anno Romæ cœpit sedere Sanctus Dionysins. Quare Antiochena Synodus, quam ista lis diù antecessit, fuit sola posterior, nam decem anni sunt longum tempus. Inter hujus Syoodi Patres fue-

runt Dionysio addictissimi: Nam & illum invitarant ad primam Synodum. Et haud dubiè Doctrinam noverant. Hinc fuere faciliores ad Vocem, *Consubstantiale*, proscribendam, forsan ignari memoratæ accusationis Romani Judicii, & per Dionysium cantatæ palinodiæ. Quidquid sit, ex Romana Dionysii Pontificis Synodo Sanctus Athanasius rectè ostendit istam vocis ab Antiochena Synodo proscriptionem antiquis Patribus non placuisse.

Quartum Arianorum adversus vocem *Consubstantialis* argumentum adducit idem Athanasius in litteris ad Imperatorem Jovinianum: *Quidam Arianam Hæresim renovare cupientes à Patribus Nicææ confessam fidem inceperunt contemnere, præseferentes quasi ab eo non dissentiant, cum interim revera eam inficientur, male interpetrantes Consubstantialitatem*. Istam vocem variè accusantes. Primum accusationis punctum edicit Athanasius in libro de Ariminensi ac Seleuciensi Synodo. Adfirmat Seleuciensem Synodum fuisse divisas in duas præsertim Factiones, addit unius factionis Principem fuisse Acacium Luscum, Cæsareensem in Palæstina Episcopum, ac prosequitur: *Acacius cum suis immani verecundia atque audacia plenè abnegarunt Nicæni Concilii scripta, ipsum Synodum diffamantes, alii verò itque permulti reliqua Synodi approbabant, solummodo de voce Consubstantialitatis quasi obscura cavillantes*. Dixerunt vocem esse obscuram, æquivocam, ambiguam ad veritatem & errorem, ideoque abolendam. Secundum accusationis Articulum habes in Symbolo, quod Ariminensi Synodo obtruserunt Ursacius & Valens, ac eorum Ariani Collegæ: *Vocabulum substantiæ, quia simplicius à Patribus positum est, & à Populis ignoratur, & scandalum adfert, eo quod in scripturis non contineatur, placuit ut de medio tolleretur*. Exstant hæc apud eundem Athanasium in libro de præfatis Synodis. Est fere eadem calumnia; adfirmat vocem istam esse non solummodo obscuram, ideoque non intelligi à Populis, sed insuper scandalosam, quia nempe non intellecta possit in blasphemiam seducere. Tertium accusationis articulum adducit in litteris ad suos Monachos Magnus Basilius: *Ariani Nicænam Synodum calumniantur, propterea quod in ea fide Filium Dei Unigenitum cum Deo Patre Homousion confitemur. Non quod sit ex una essentia in duas partes divisa, Fratres, absit*. Adfirmarunt ab ista voce importari divisionem ejusdem Essentiæ in diversas partes. Est antiqua calumnia Pauli Samosateni. Eandem adduxit Syrmiense Concilium, ad cujus Episcopos in libro de Synodis scripsit Sanctus Hilarius: *De Homousio tractantes, idcircò respuendum pronunciastis, quia verbi hujus enunciatione substantia prior intelligeretur, quam duo interpartiti essent. Intelligo vitium intelligentiæ. Et prophanus hic sensus est, & communi Judicio ab Ecclesia respondens*. Et infra: *Quis sanæ mentis tertiam substantiam, quæ Patri & Filio communis sit, prædicabit*. Syrmiensis Synodus istam vocem accusavit, quod importaret tertiam substantiam, quæ nec Pater esset, nec filius, & quæ in utrumque scissa divideretur. Istiusmodi enim est Consubstantialitas rerum creatarum. Hoc ipsum Hilarius firmat, & repetit in quarto libro de Sacro Sancta Trinitate: *Sequens Arianorum contra nostrum vocem calumnia illa est, quod adfirment id enunciationem Homousii significare, quod rei anterioris atque alterius commune sit duobus, & tanquam prior substantia, vel Usia materiæ alterius extiterit, quæ participata duobus, & in utroque consumpta, utrumque illum & naturæ anterioris, & rei esse testetur unius; Atque idcircò se improbare Homousii ajunt Confessionem, quod enunciatio ejus neque Filium à Patre distinguat, & posteriorem Patrem, materia, quæ sibi de Filio sit communis, ostendat. Tertio quoque hanc improbandi Homousii Causam comminiscunt, quod secundum verbi hujus significationem ex divisione Paternæ substantiæ esse filius existimetur, tanquam desectus ex eo fuerit, ita ut in duos sit res una divisa, & ideo substantiæ dicuntur unius, quia portio desecta de toto in natura ea sit, unde desecta est, nec posse in Deum cadere divisionis Passionem, quia & demutabilis est, si imminutioni per divisionem fiat obnoxius, & imperfectus efficitur, Perfectionis suæ in portionem alteram decedente substantia*. Similes calumnias reperies apud alios item Patres, atque scriptores, & ipsarum firmas refutationes. Vox aliud non importat quam quod important hæc Domini verba: *Ego & Pater unum sumus. Hinc ut serpens bituminis odorem refugit, aut Cervæ halitum, aut gubutæ lapidis suffitum, aut Syriacis fumum, sic Arius & Sabellius Consubstantialis vocem illam ac professionem vehementer oderunt*. Non solum Arius, sed & Sabellius. Quia nempe vox non solum essentiæ unitatem importat, sed insuper Personarum distinctionem. Illa verba sunt Sancti Epiphanii.

Marginal notes: Epist. 67. — Cap. 38. — Hæres 69. c. 70.

CAPUT

CAPUT SEXTUM.

An voces Hypostasis & Substantia sint ejusdem per omnia significationis.

Quod apud vetustos Græcorum Patres vox, *Hypostasis*, quandoque pro Essentia, quandoque accepta fuerit pro Persona, est supra demonstratum. Ego ipsam hic accipio pro Persona, & quæro an ita accepta sit Synonima cum nostra Latina voce, substantia; & videtur esse. Etenim antiquissimus Apostolicæ ad Hebræos Epistolæ Latinus interpres habet de Deo verbo: *Qui cum sit figura substantiæ eius*, in Græco textu est vox, *Hypostasis*, & omnino accipitur pro Persona. Etenim Deus verbum, nequaquam Divinæ Essentiæ, sed solius Paternæ Personæ est character, figura, seu imago. Est solius Patris verbum. Et latini sermonis peritissimus Sanctus Hi-

C. 31. larius in quarto de Santissima Trinitate libro scribit: *Tres substantiæ sunt Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus*, Antiochenæ, in Basilicæ Encæniis celebratæ, Synodi Symbolum interpretatur hoc modo. *Ut sint quidem per substantiam tria, per consonantia vero unum*. Et commentatur: *Idcirco tres substantias esse dixerunt, subsistentes Personas per substantias edocentes, non substantiam Patris, & Filii & Spiritus Sancti, diversitate dissimilis Essentiæ separantes*. Eodem hoc in contextu vocem, substantia, pro Persona accipit, & pro Essentia. Quin & posterioribus sæculis San-

C. 7. ctus Anselmus Cantuariensis Episcopus in Monologio probat hanc Propositionem: *Illa admirabilis Trinitas est una Essentia vel natura, tres Personæ sive substantiæ*. Et dat rationem, quia Persona non est aliud, quam rationalis naturæ individua substantia. Eandem definitionem etiam antiqui Doctores Scholastici probarunt. Quidam adversùs istam propositionem murmurarunt: Hinc Sanctus Anselmus suo Monologio præfixit hanc præfationem: *Hanc scripturam ego sæpe tractans nihil potui invenire me in ea dixisse, quod non Catholicorum Patrum, ET MAXIME BEATI AUGUSTINI, SCRIPTIS COHÆREAT: Quapropter, sicut videbitur quod in eodem opusculo aliquid protulerim, quod aut nimis novum est, aut à veritate dissentiat, rogo ne statim me aut ut præsumptorem novitatum, aut falsitatis Adsertorem exclamet, sed prius libros Beati Augustini de Trinitate diligenter perspiciat, deinde secundum eos opusculum meum dijudicet. Quod enim dixi summam Trinitatem posse dici tres substantias, Græcos secutus sum, qui confitentur tres substantias esse in una Persona, eadem fide qua nos tres Personas in una substantia, nam hoc in Deo significant per substantiam, quod nos per Personam.* Fatetur istam phrasim Latinis non placere, & merito. Etenim Latini vocem, *substantia*, semper, dum propriè locuti sunt, acceperunt pro essentia. Etenim Latinus, certè antiquissimus, Sancti Matthæi interpres τὸν ἄρτον ἐπιούσιον transtulit, panem super substantialem. Et Latinus, quem constat esse originalem Hosii Cordubensis Episcopi Nicænæ fidei Textus pro voce, *Homousion*, habet *Consubstantialem*. Habemus plura istiusmodi antiqua Exempla.

Sancti Augustini, ad quæ Sanctus Anselmus provocat, Testimonia sunt primo loco audienda. In quinto de Sanctissima Trinitate libro adfirmat C. 8. & 9.
Dominum Deum esse unam essentiam, unamque magnitudinem, & pergit: *Essentiam dico, quæ Usia græcè dicitur, quam usitatius substantiam vocamus. Dicunt quidam & illi Hypostasim, sed nescio quid velint interesse inter Usiam, & Hypostasim, ita ut plerique nostri, qui hæc græco tractant eloquio, dicere consueverint unam Usiam, tres Hypostases, quod est latinè, unam Essentiam, tres substantias: sed quia nostra loquendi consuetudo jam obtinuit, ut hoc intelligatur, cum dicimus Essentiam, quod intelligitur cum dicimus substantiam, non audemus dicere unam Essentiam, tres substantias, sed unam Essentiam vel substantiam, tres autem Personas, quemadmodum multi latini ista tractantes, & digni auctoritate dixerunt, cum alium modum aptiorem non invenirent, quo enunciarent verbis, quod sine verbis intelligebant*. Et in septimo libro scribit: C. 4. 5.
Loquendi Causa de ineffabilibus, ut fari aliquo modo possemus, quod effari nullo modo possumus, dictum est à nostris Græcis, una Essentia, tres substantiæ, à latinis autem una Essentia vel substantia, tres Personæ. Quia non aliter in sermone nostro, id est, latino, Essentia quam substantia solet intelligi. Amplissimè hæc illustrat, ac demonstrat utramque Ecclesiam esse suæ Phrasis, tenacissimam; nempè Græci semper dixerunt tres Hypostases: Et quia ista vox nobis substantiam significat, volunt à nobis dici tres substantias. Et majores nostri constantissimè recusarunt.

De hac quæstione Sanctus Hieronymus è Syriæ

tiæ solitudine spectante ad Antiochenum Patriarchatum, scripsit ad Damasum Pontificem. Adfirmat se Apostolicæ Sancti Petri Cathedræ, & relegatis per Imperatorem Valentem Ægyptiorum Confessoribus constanter adhærere, & prosequitur: *Non novi Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicumque tecum non colligit, spargit: Hoc est qui Christi non est, Anti-Christi est. Nunc igitur, proh dolor, post Nicænam fidem, post Alexandrinum juncto pariter Occidente Decretum, trium Hypostaseon ab Arianorum Præsule, & Campensibus novellum à me, homine Romano, nomen exigitur. Qui, quæso, ista Apostoli prodidere? Quis novus Magister Gentium Paulus hæc docuit? Interrogamus, quid tres Hypostases posse arbitrentur intelligi? Tres Personas subsistentes ajunt. Respondemus nos ita credere. Non sufficit sensus, ipsum nomen efflagitant: Quia nescio quid venenum in syllabis latet. Clamamus, si quis tres Hypostases, aut tria enypostata, hoc est tres subsistentes Personas non confitetur, Anathema sit. Et quia vocabula non edicimus, Hæretici judicamur. Si quis autem Usiam Hypostasin intelligens, non in tribus Personis unam Hypostasin dicit, alienus à Christo est: Et sub hac confessione vobiscum pariter cauterio unionis inurimur. Discernite si placet, obsecro: Non timebo tres Hypostases dicere, si jubetis. Condatur nova post Nicænam fides, & similibus verbis cum Arianis confiteamur orthodoxi. Tota Sæcularium litterarum schola nihil aliud Hypostasin, nisi Usiam, novit. Et quis, rogo, ore Sacrilego tres substantias prædicabit? Una est Dei, & sola natura, quæ verè est.* Et post quædam: *Sufficiat nobis dicere unam substantiam, tres Personas, subsistentes, æquales, Co-æternas. Taceantur tres Hypostases, si placet, & una teneantur, non bonæ suspicionis est, cum in eodem sensu verba dissentiunt. Sufficiat nobis memorata credulitas, aut si rectum putatis, tres Hypostases cum suis Interpretationibus debere nos dicere non negamus: Sed mihi credite, venenum sub melle latet; Transfiguravit se Angelus Sathanæ in Angelum lucis. Bene interpretantur Hypostasin: Et cum id quod ipsi exponunt, habere me dicam, Hæreticus judicor. Quid eam anxiè unum Verbum tenent? Quid sub ambiguo sermone latitant? Si sic credunt, ut interpretantur, non damno quod retinent. Si sic credo, ut ipsi sentire se simulant, permittant & mihi meis verbis suum sensum loqui. Quamobrem obtestor Beatitudinem tuam, ut mihi Epistolis tuis, sive tacendarum, sive dicendarum Hypostaseon detur auctoritas.* Et post quædam concludit: *Simul etiam cui apud Antiochiam debeam communicare, significes: Quia Campenses cum Tharsensibus Hæreticis copulati nihil aliud ambiunt, quam ut auctoritate communionis vestræ fulti tres Hypostases cum antiquo sensu prædicent.* Et in litteris ad Marcum Celedensis Ecclesiæ Presbyterum: *Hæreticus vocor, Homousion prædicans Trinitatem, Sabellianæ impietatis arguor, tres subsistentes, veras, integras, perfectasque Personas indefessa voce pronuncians. Si ab Arianis, merito; si ab orthodoxis, qui hujusmodi arguunt fidem, orthodoxi esse desierunt. Aut si eis placet Hæreticum me cum Occidente, Hæreticum cum Ægypto, hoc est cum Damaso, Petroque condemnent. Quid unum Hominem, exceptis sociis criminantur? Si Rivus tenuiter fluit, non est alvei culpa, sed fontis. Pudet dicere: de Cavernis Cellularum damnamus orbem. In sacco & cinere volutati, de Episcopis sententiam ferimus. Quid facit sub tunica pœnitentis Regius Animus? Catenæ, Sordes, & Comæ non sunt Diadematis signa, sed Fletus. Permittant me, quæso, nihil loqui. Cur enim lacerant, qui non meretur invidiam? Hæreticus sum: Quid ad te? planè times, ne eloquentissimus homo in Syro Sermone, vel in Græco, Ecclesias circumeam, Populos seducam, schisma conficiam.*

Epist. 57.

Epist. 77.

Hæc postrema verba edicunt Sanctum Hieronymum tunc temporis necdum fuisse plenè peritum sermonis Syri aut Græci. Hoc in litteris ad Damasum scribit: *novellum à me homine Romano nomen exigitur*. Hinc voluit latinè, non Græcè loqui, & dicere non Hypostases, sed Personas. Notanda sunt & Verba: *Ignoro Paulinum*. Edicunt has litteras fuisse scriptas ante Presbyteratum Sancti Hieronymi: Hunc enim ille à Paulino accepit, adeoque tunc nequiit ignorare ipsum, id est ipsi non communicare. Utraque Epistola est è Chalcidis solitudine scripta septuagesimo secundo quarti sæculi anno, quo in defuncti Sancti Athanasii sedem successit Petrus. Hinc prima Ægyptios Confessores, secunda laudat istum Petrum. Antiochenus Arianorum Episcopus est sceleratus *Euzojus*, qui Arii in Alexandrina Ecclesia Con-Diaconus, & in formanda Hæresi Coadiutor, tandem in impietatis præmium accepit Antiochenum Patriarchatum. Paulinus est verus & orthodoxus istius Ecclesiæ Episcopus, quem in Sancti Eustatii per Arianos iniquissimè dejecti locum consecravit Lucifer Calaritanus Episcopus, Sancti Liberii Pontificis Legatus. De Paulino scribit Marianus Victorius: *Paulinus diu latuit. In contentione verò, quam de retinenda simul sede habuit cum Meletio, detectus est Arianus*. Pessimè. Etenim certum est Paulinum fuisse virum germanè orthodoxum, permansisse constanter talem, & à Romana Ecclesia fuisse semper defensum. Meletium idem Marianus adfirmat primò Sebastensem in Prima Armenia, tum Berrhœensem in Syria, tandem fuisse Episcopum Antiochenum. Rursum labitur. Etenim prima Meletii sedes fuit Berrhœa. Hinc ipsum Seleuciensis Sebasten in Eustatii degradati locum, Antiochena Synodus transtulit Antiochiam in locum ejecti Eudoxii. Et tunc ex Ariano quasi per miraculum subito factus est orthodoxus. Hinc & ipsum ejecit Imperator Constantius, & ejus in locum intrusit Euzojum. Sub Joviniano Augusto rediit Antiochiam, ac denuo ejicitur à Valente. Vitalis fuit Meletii Presbyter apud Antiochiam, postmodo ab Apollinarii factione erectus ibidem in Episcopum. Proinde in quatuor Episcopos, & quatuor ipsorum Communiones lacerata tunc erat Antiochena Ecclesia. In duos orthodoxos, Arianum, & Apollinaristam. Verum quod fuere campenses? Marianus Victorius respondet: *Cum Hieronymus in fine Epistolæ campenses cum Tharsensibus Hæreticis copulatos esse scribat, constetque Ciliciæ insignem Urbem fuisse Tharsum, non abs re fuerit Campenses à Campis ibidem Ciliciæ, quorum Ptolomæus mentionem*

tionem facit, existimare esse dictos. Camposque eam Ciliciæ esse Partem, quæ inflexo Issici sinus litore ad oram Syriæ, quæ vicina est Antiochiæ, deflectit. Rursus deviat. Etenim Sanctus Hieronymus palam asserit Campenses fuisse Antiochiæ. Proinde Campeoses fueruot Meletii communio. Etenim ille non solummodo per defunctum Constantium, sed etiam per regnantem tunc Valentem proscriptus, nullam in Civitate habebat Ecclesiam: Immò isthic nec apparere poterat. Hinc latitabat, & suas clandestinas Synaxes agebat in Campis, ideoque ipsos Antiocheni per ironiam appellabant Campenses. Ita olim Felicissimi Diaconi Factionem Carthagioenses, & Donatistarum Synagogam, quod io suburbanis montibus ac rupibus convenirent ad Divina, Romani per Sarcasmum appellarunt Montenses, ac Rupitanos. Quinam, & quales fuerint Tharsenses, ignoro. Pleræque Orientales Ecclesiæ isto tempore erant laceratæ in Schismata, ideoque & Metropolitaoa Tharseosis. Cum quadam ejus parte communicabat pars Antiochena Meletii. Hinc enim ejus Presbyter Diodorus fuit non ita diù post isthic electus in Episcopum. An Ariaoi fuerint, ignoro. Videntur non fuisse. Etenim Campenses erant orthodoxi, ideoque non possint nisi orthodoxis communicasse. Attamen Romana, licet ipsi ambirent, eis non communicabat Ecclesia. Hinc ipsos Sanctus Hieronymus censuit Hæreticos, ex communi etiam per Sanctum Ambrosium laudata Præscriptione: *Hæreticus est quisquis Romanæ non communicat Ecclesiæ.* Hinc in prima Epistola assiduè protestatur se permanere ad Sancti Petri navim, nec velle ab ipsa discedere. Similes orthodoxi erant isti Tharsenses: Hinc Antiocheni Campenses cum illis habuerunt singularem Communionem.

Itaque apud Antiochiam tunc fervebat, immo bulliebat quęstio de hac Propositiooe: *Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus sunt una essentia, tres Hypostases.* Et ejus Professionem tres exigebant. Primo Arianorum Præsul, nempè Euzojus. Deinde Campenses: & nota de ipsis verba: *nihil aliud ambiunt, quam ut auctoritate communionis vestræ fulti tres Hypostases cum antiquo sensu prædicent.* Nempe aliter Euzojus ac alii Ariani, aliter orthodoxi Græci prædicabant tres Hypostases. Hi Personam, isti per istam vocem intelligebant Essentiam. Et ita nuper intellexerat etiam Meletius. Jam verba mutarat, ideoque ajebat Personam à se intelligi. Hoc Hieronymus suspectum habuit: Opinatus est, quod dolos consueret, & Romanam Communionem dolose ambiret, qua posset securus tres Hypostases sub antiquo sensu prædicare. Et hinc iterum lucet Campenses istos fuisse Communionem Meletii. Tertii ac importantissimi istius Propositionis Exactores erant Syrorum Monachi. Hinc Hieronymus scribit in posteriori Epistola: *Pudet dicere: De Cavernis Cellularum damnamus orbem &c.* Nempe Magnus Athanasius istam Quæstionem plenè composuerat, & ejus Judicium admiserat omnis Ecclesia. De ipso habet Prior Epistola: *Post Alexandrinum, juncto pariter Occidente, decretum.* Et posterior: *Hæreticum me cum Occidente, Hæreticum cum Ægyptio, hoc est cum Damaso Petroque condemnent.* Hinc de tanta istorum Monachorum audacia Hieronymus erubuit. Et certè Syrorum Monachi, quod impudenti turbulentia, ac horrenda in Episcopos ac ipsorum Synodales Sanctiones contumacia laborarint, insigniter demonstrarunt ad tempora Chalcedonensis Synodi. Hujus quartus Canon ad sistendos istos impetus coactus est avitam Monachorum libertatem castrare, & ipsos subjicere Episcopis. Præsentis audaciæ radix possit fuisse, quæ hoc ipso anno contigit, mors Sancti Athanasii. Etenim defuncto Leoni insultant lepores: Hinc factiosi Monachi possit istud decretum tunc sprevisse.

Porrò de ista Propositione ac ejus Exactoribus S. Hieronymus dicit varia. Primo istud nomen, ut nempe Personam significet, esse novellum. Quod non est plenè verum. Etenim in Epistola ad Hebræos Sanctus Paulus Apostolus istam vocem manifestè accipit in isto sensu. Hinc fundata non est hæc Sancti Hieronymi exclamatio: *Qui ista Apostoli prodidere? Quis novus Magister Gentium Paulus hæc docuit?* Nec desunt alia ab antiquissimis Patribus istius acceptionis exempla. Sanctus Hieronymus secundo dicit istam vocem male exigi post Nicænam Synodum. Videtur existimare quod ipsa vocem Usia & Hypostasis pro eisdem acceperit: Hinc adjungit: *Condatur nova post Nicænam fides.* Quod etiam non subsistit. Et supra abundè demonstratum. Tertio Hieronymus dicit, quod ista vox contineat Arianismum, & sit Arianorum propria: *similibus verbis cum Arianis confiteamur Orthodoxi:* Hinc addit de Campensibus, quod venarentur sub antiquo sensu tres Hypostases prædicare. Et addit sui adserti rationem: *Tota sæcularium litterarum schola nihil aliud Hypostasin, nisi Usiam novit.* Hinc infert istos trium Hypostaseon Prædicarores esse suspectissimos, quod dolosè intendant tres Usias. Adjicit & hanc rationem: *Et quis, rogo, ore sacrilego tres substantias prædicabit?* Adfirmat Græcam, *Hypostasis*, & Latioam vocem, *substantia*, esse ejusdem per omnia significationis, ideoque utramque istam propositionem esse pariter abominabilem, ostendit ab utraque voce significari naturam, ideoque se urgeri ad Professionem trium naturarum; ad purum Arianismum. Quarto dicit istius Propositionis Exactores noo fuisse cootentos solo sensu, nec solis Latinis vocibus, sed voluisse suas Græcas. Etenim dum quis latinus adseveraret credi à se unam naturam, & tres Personas, & ad omne, quod in voce, Persona, latet variæ significationis dubium præcidendum adderet à se credi subsistentes, veras, integras, perfectas, æternas, ac æquales Personas, non erant contenti: volebant ipsas voces, tres Hypostases. Omnem recusantem ducebant, & clamabant Sabellianum. Notanda sunt & verba ad Damasum: *Si quis autem Usiam Hypostasin intelligens non in tribus Personis unam Hypostasin dicit, alienus à Christo est. Et sub hac Confessione vobiscum pariter cauterio unionis inurimur.* Affirmant duo; primò quod Romana tunc Ecclesia, voces, Usia & Hypostasis, pro eisdem

eisdem acceperit, ideoque profitetur non tres Hypostases, sed unam Hypostasin in tribus personis. Hypostasis enim celebat esse idem cum substantia. Secundo ista verba dicunt, quod quicumque tunc apud Antiochiam Latinus nollet tres profiteri Hypostases, censeretur cum Romana ac omni Latina Ecclesia esse Sabellianus. Etenim ob hasce voces Græci Latinos de isto errore, hi illos censurarunt de Arianismo. Hinc Sanctus Hieronymus ista voces habuit suspectissimas, nec induci se passus est ad ipsas profitendas.

Orat. 21. Hujus controversiæ exordium, decursum, ac finem exponit in Magni Athanasii Encomio Sanctus Gregorius Nazianzenus: *Cum essentia una, & tres Hypostases à nobis piè dicerentur, quod alterum Divinitatis naturam, alterum trium Personarum proprietates declaret, atque eodem quidem modo apud Romanos intelligerentur, cæterum ob linguæ illius angustiam, & Verborum inopiam distinguere Hypostasin ab Essentia non possent, eoque fa-ctum esset ut pro ea, ne tres Essentias admittere viderentur, Personarum vocabulum inducerent: Quid tandem contigit? Res profectò ridicula, vel potius miseranda. Diversæ fidei speciem præbuit levis illa & jejuna de vocum sono altercatio. Hic deinde & Sabellianismus ob tres Personas excogitatus est, & Arianismus ob tres Hypostases, quorum utrumque pertinax contendendi studium effinxerat. Quid postea? Cum exigua res aliqua quotidiè accederet, quæ molestiam adferret, molestia autem ut videretur, contentio faciebat, eo tandem res adducta est, ut periculum esset, ne Orbis terrarum fines una cum syllabis abrumperentur. Quæ cum Beatus Athanasius, verè homo Dei, magnusque Animarum Dispensator, oculis & auribus usurparet, tam absurdam, & à ratione alienam verbi sectionem dissimulandam, ac negligendam sibi non putavit: verum medicinam morbo quam primum adhibet. Quonam autem modo id facit? Utraque parte leniter ac benignè accita, verborumque sententia diligenter, & accuratè perpensa, posteaquam concordes reperit, nec ullo modo quantum ad doctrinam inter se dissidentes, ita negotium transegit, ut nominum usum concedens, rebus eos constringeret. Hoc diuturnis suis laboribus, & sermonibus, quos jam omnes litteris mandant, longè utilius est.* Adfirmat varia. Primò quod Orientalis Ecclesia ad exprimendam Patris, Filii & Spiritus Sancti distinctionem, induxerit hanc Propositionem: *Sunt tres Hypostases*. Secundo quod Occidentalis Ecclesia fuerit istam Phrasim aversata; censebat enim Hypostasin esse idem cum Usia, aut certè cum Substantia. Tertio quod ista discordia fuerit nata angustia, seu inopia Latinæ linguæ. Etenim Latina vox *Substantia* non est penitus Synonima cum Græca voce, *Hypostasis*, cujus energiam Latini tunc non potuerunt exprimere: & ad ipsam exprimendam posimodo finxerunt, & induxerunt vocem, *Subsistentia*. Hanc esse recentem, est supra demonstratum. Gregorius dicit quarto, quod ista de vocibus altercatio Partes ita exacerbarit, ut Græci Latinos Sabellianos, Latini Græcos dicerent Arianos. Quinto quod discordia eo usque venerit, ut esset periculum lacerandæ Communionis. Sexto quod hæc videns, ac metuens Magnus Athanasius Partes acciverit, & ipsarum sensa inquisierit. Septimò quod ipsas invenerit sentire idem, dissentire in solis vocibus. Octavo quod ipsas in concordiam duxerit. Nonò quod Concordiæ conditio fuerit, ut Latini tres Personas, Græci dicerent tres Hypostases, & neutra pars alterius Phrasim notaret. Decimo addit istud omnia inter Athanasii opera fuisse præstantissimum. Hoc est laudatum à Sancto Hieronymo Alexandrinum juncto Occidente decretum.

Factum hoc est quarti Christiani sæculi anno sexagesimo secundo, in quo defunctus est Constantius, ac Julianus inivit Imperium. Etenim tunc ab exilio Alexandriam redux Athanasius celebravit solemnissimam Synodum, cui adfuit & Sanctus Eusebius Vercellensis Episcopus, ac legatio Luciferi Metropolitæ Calaritani, Herennius & Agapetus Diaconi; aderant item Diaconi Maximus & Calemerius, legatio Paulini Patriarchæ Antiocheni. Erat igitur ampla Synodus. Sancita sunt isthic varia, quorum unum fuit hoc: *Eadem in Synodo etiam vocabula Usias & Hypostaseos exposita atque explicata sunt. Atque disertè constitutum est, vocibus illis utendum esse solum contra Sabellium, ne inopia, veluti una res trinominis in Divinitatem esse putaretur, cum Patris, Filii, & Spiritus Sancti nomina usurpantur, sed ut singula nomina Personam subsistentem in una eademque Divinitate designent.* Ita habet antiqua cujusdam eruditi viri Oratio de certaminibus & laudibus Sancti Athanasii. Et hinc discimus, quod Latinæ Ecclesiæ in hac controversia defensores fuerint Sanctus Eusebius, & Lucifer Calaritanus. Hos Athanasius invitavit ad suam Alexandrinam Synodum. Et ille adfuit per se, hic per suos Diaconos. Quæstio est, quomodo dicatur isti decreto, cui non adfuerunt nisi duo Latini Episcopi, fuisse junctum omnem Occidentem? Respondeo quod illi essent per Orientem Legati ac Vicarii Romanæ ac totius Occidentalis Ecclesiæ. Ista legatio, de qua quidam sine fundamento dubitant, lucidè adstruitur vel ex isto solo Sancti Hieronymi testimonio. Eandem controversiam Sanctus Gregorius Nazianzenus memorat in oratione ad sancta lumina: *Deum, cum dico, uno eodemque triplici lumine perstringamini: Triplici quidem, quantum ad proprietates sive Hypostases, si cui hoc verbum magis arridet, sive Personas (neque enim de vocabulis dissidebimus, quamdiù syllabæ ad eandem sententiam ferent:) uno autem, quantum ad Substantiæ, hoc est Divinitatis rationem.* Et hunc locum laudavit in octava Florentini Concilii sessione venerabilis Bessarion Metropolita Nicænus: *Gregorius de vocibus loquitur, quæ idem significant, atque de uno eodemque subjecto prædicantur. Est enim illi sermo de Hypostasibus, Personis, & proprietatibus, quæ unum & idem significant.* Est illi sermo de Græcorum, *Hypostasis*, & de Latinorum voce, *Persona*. Et hic habes alium locum, in quo Gregorius Sacro-Sanctam Trinitatem dixit esse unum lumen triplex, unum in Essentia, triplex in Personis. Phrasis est supra latius exposita. Orat. 39.

Eandem Synodum ac Decretum idem Gregorius

rius laudat, & aliis locis. In habita ad Con- Orat. 32. stantinopolitanam Synodum oratione adfirmat plenam Orthodoxæ fidei Confessionem & in rebus, & in vocibus consistere, & prosequitur; *Atque ita perficimus, unum quidem* Deum, *quo ad Essentiam credentes, Tria autem quantum ad Hypostases, sive Personas, ut nonnulli malunt. Desinant enim, qui de his inter se contendunt, ineptire; Perinde ac si fidei nostræ pietas in nominibus, non in rebus consistat. Quid enim dicitis, qui tres Hypostases adfertis? An hoc eò dicitis, quod tres Essentias existimetis? Non est apud me dubium, quin adversùm eos, qui ita existimant, ingentem clamorem excitaturi sitis. Unam enim & eandem horum trium Essentiam profitemini. Quid vos, qui Personas dicitis, num unum velut quiddam compositum animo fingitis, ac tres facies, aut humanam omnino formam habens? Absit, ipsi quoque inclamabatis: Ne faciem quidem Dei, quæcumque tandem ipsa est, unquam ille videat, qui ita sentit. Quid igitur, ut interrogare pergam, vobis Hypostases volunt, aut vobis Personæ? nimirum tria esse, quæ dividantur, non naturis, sed Proprietatibus, optimè. An fieri potest, ut quidam magis inter se concordent, atque idem dicant, quam cum ita sentiunt, tametsi alioqain syllabis discrepent? Videte qualem vobis pacificatorem me præbeam, à littera ad mentem producens, veluti si quæ vetus & novum Testamentum componat & conciliet.* Discimus hinc varia. Primo fundamenta, ex quibus utraque pars alteram accusabat. Etenim Latini à Græcis tres Essentias, Græci à Latinis credebant in Deo blaterari unam triformem trium facierum, aut triplicis officii Personam. Hnc enim in sensu & Sabelliani & Manichæi Personam usitabant. Secundo discimus, quod utraque pars fuerit Orthodoxa, ac idem senserit. Tertio quod ista lis tempore Constantinopolitanæ Synodi necdum fuerit plenè sopita. Hinc Gregorius se exhibuit novum Pacificatorem. Et ejusdem Pacis amore frequens usitavit latinam Phrasim, quo suis persuaderet ipsam legitimam, ac planè innoxiam. Etenim scribit in trigesima prima oratione: *Exscinde Arianam impietatem, Exscinde pravam Sabellii sententiam. Nec plus quam æquum est, conjungas; nec sceleratè dividas. Nec in unam Personam tria contrahas, nec tres Naturarum diversitates efficias. Et unum laudabile est, cum rectè intelligitur, &* Orat. 34. *tria, cum rectè distinguuntur.* Nempe cum Personarum fuerit *facta distinctio, non naturarum.* Et ejus secunda Theologica oratio habet: *Trinitati, atque uni in tribus Personis Divinitati gratia habenda est.*

Et quare optimus Gregorius se præbuit Pacificatorem in Constantinopolitana Synodo? Etenim isthic nullus adfuit latinus Episcopus. Respondeo illi fuisse duos fines. Primo, Orientalem, & Occidentalem Ecclesias, quarum Communionem variæ Arianorum factiones jam à Sardicensis Synodi tempore lacerarant, voluit unire. Hic enim & scopus erat Magni Imperatoris Theodosii. Eam ob spem coegerat, aut sanè permiserat istam Synodum. Hinc optimus Gregorius litem, quæ post Magni Athanasii mortem apud quosdam revixerat, & quæ in quorumdam animis nunquam dormierat, duxit denuò componendam. Deinde, ista quæstio non dumtaxat inter Græcos discreverat & Latinos, sed etiam inter Græcos & Græcos. Etenim ex primatiali sua auctoritate ad Neo-Cæsareensem, Polemoniaci Ponti Metropolitanam, quam de variis corripit abusibus, Ecclesiam scripsit Magnus Basilius. *Verumtamen omnia condonamus, dumtaxat quæ Principia sunt, salva sint, & istas* Epist. 63. *circa fidem novationes compescatis, Hypostases Divinas ne probetis, Gregorii voces sinistrè non interpretemini.* Iste Gregorius est Sanctus Gregorius Thaumaturgus, Apostolus ac fundator Neo-Cesareensis Ecclesiæ. Ejus voces erant Propositio: *Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt una Usia, una Hypostasis.* Eas uti Sacrosanctam sui Hæreditatem ista Ecclesia nolebat deserere: Quin & à sui Primatis, eas constantissimè defendentis, Basilii Communione se dissociaverat. Erat plena turbis. Lucidè hæc Basilius scribit in litteria ad Doctores istius Ecclesiæ: *Certissi-* Epist. 64. *mam verò causam, ob quam nostrum confugiendum esse putant congressum, quoniam ea complures forsan ex vobis latet, ego docebo: vos audite. Hoc studiosè agitur apud vos, ut fides subvertatur, idque subversione Apostolicis, ac Evangelicis Doctrinis inimica: Inimica quoque traditioni Magni Gregorii, & eorum qui illum ex ordine subsecuti sunt usque ad Beatum Musonium, cujus dogmatum recentem esse apud vos memoriam manifestum est. Sabellii namque pestem olim quidem motam, traditionem verò Magni Gregorii consopitam, renovare conantur: Qui ne deprehendantur & convincantur, ista contra nos somnia confinxerunt.* Hortatur ut deserant istas voces vaniloquas, atque prosequitur: *Judaismus est Sabellianismus iste, sub Christianissimi prætextu in Evangelicam Prædicationem subinventus. Qui enim tres illas Patris, & Filii & Spiritus Sancti Personas dixit rem esse unam, unamque trium posuit Hypostasim, quid aliud fecit?* Multa in istius Gregorianæ propositionis Adsertores congerit, ac pergit: *Immò jam libris suis has nugas consignarunt, quas primum illi, & Meletio Episcopo homini Dei, miserunt: Et ab illo condigno responso accepto, perinde atque propter naturæ mutilationem pudefieri solent Matres, quæ Monstra pepererunt, ita & ipsi turpes suos fœtus competentibus abditos tenebris, lactant, ac nutriunt. Dederunt autem experimentum aliquod per Epistolam etiam ad ejusdem nobiscum sententiæ Anthimum Thyanorum Episcopum, de eo quod Gregorius in expositione Fidei dixerit: Patrem & Filium juxta mentis quidem considerationem esse duos, Hypostasi verò unum. Hoc autem non dogmaticè, sed contentiosè in disputatione contra Ælianum esse dictum nequiverunt intelligere, qui propter intelligendi subtilitatem Beatos se reputant: In qua consecratione multi sunt eorum, quæ descripta sunt, lapsus; quemadmodum, si Deus volet, ex ipsis verbis ostendemus. Deinde cum Gentilem ad fidem adducere niteretur, non existimabat sibi circa verba exactius disceptandum esse, sed alicubi condonandum, ne forte Principalibus & necessariis reluctaretur. Quapropter & multas illic invenias voces,*

ces, quæ jam Hæreticis plurimum addant roboris: utpote Creatura & factura, & si quid aliud est ejusmodi; Hypostaseon disjunctionem, ac proprietatem non posse sine Sabellianismo, immò sine Judaismo negari, denuò adfirmat; atque prosequitur: *Non enim satis est Personarum numerare differentias, sed fatendum est unamquamque Personam in vera esse ac certa subsistentia. Alioquin figmentum illud Personarum, quæ non habeant singulæ suam peculiarem Hypostasin, neque ipse Sabellius reprobasset, cum diceret eundem Deum, in subjecto quidem unum existentem, ad voces tamen necessarias quotidie ac passim incidentes transformatum, aliquando Patrem, aliquando Filium, nunquam Spiritum Sanctum loqui. Errorem hunc jam olim extinctum, infandæ istius Hæresis Inventores nunc renovant, qui dum Personarum subsistentias rejiciunt, simul nomen Filii pernegant.* Acerrimè in eos invehitur. Videmus & discimus hinc varia. Primo quod Sanctus Basilius fuerit ferventissimus ac constantissimus defensor adductæ Propositionis. A quo opere ipsum laudat etiam Chalcedonensis Synodus in sermone Prosphonetico ad Imperatorem Martianum. Secundo discimus, quod Neo-Cesareensis Ecclesia fuerit durissima istius Propositionis Adversaria. Cum Latinis dixit, & ab omnibus dici voluit tres Personas. Fundabat se in auctoritate sui Sanctissimi, & doctissimi fundatoris Gregorii, qui Usiam & Hypostasin confuderat, atque ita dixerat in Domino Deo utramque esse unum. Tertio discimus, quod eadem Ecclesia istam Propositionem fuerit adeo aversata, ut suum Primatem Basilium crediderit arianizare, ideoque se ab ejus Communione suspenderit. Et hinc Quæstionem retulit ad duos Basilii Adversarios: Ad Meletium Sebastenum Episcopum primæ Armeniæ Metropolitam, & ad Anthimum Thyanensem Episcopum novum Metropolitam secundæ Cappadociæ. Quod Meletius tunc adhuc Sebastensis, nondum Antiochenus fuerit Episcopus, videtur non dubitandum. Etenim istius temporis consuetudo & disciplina mandabant istiusmodi quæstiones non statim deferri ad alienam Diœcesim, sed prius agitari in propria. Et dum Meletius Antiochiæ sedit, fuit Basilio longe amicissimus. At verò apud Sebasten fuit ab ipso alienus, utpote adhærens factioni Eusebianæ. Alienus ab ipso fuit & Anthimus: Utique ob divisam Provinciam, ac invasa jura Cesareensis Metropolis. Ex his addiscimus tempus Basilianæ hujus Epistolæ. Etenim Meletius quarti sæculi anno quinquagesimonono ex Berrheensi in Sebastensem, sequenti anno est ex Sebastiensi Cathedra translatus in Antiochenam. Intermediis diebus est scripta ista hæc Epistola. Discimus quarto, quod & Meletius & Anthimus Basilio in hac re fuerint concordes. Quinto, quod Thaumaturgus Gregorius fuerit unus ex Patribus, qui simul cum Alexandrino Dionysio impugnarint Sabellianam Hæresin, ideoque semper admiserit non solummodo tres Personas, sed & tres Hypostases; etiam has ipsas voces, non solam earum sententiam. Sextò, quod quidem Usiam ac Hypostasin quandoque confuderit, sed quod tunc fuerit dispensatoriè locutus. Ita enim locutus est in disputatione, seu fidei Christianæ expositione adversùs Ælianum Gentilem. Hinc duxit ejus more loquendum. At verò Gentiles non distinguebant inter Hypostasin & Usiam. Septimo discimus, quod Gregorius vetustorum Patrum more liberius sit quandoque locutus. Etenim Deum Verbum appellat Dei Patris facturam & Creaturam. Nempe Arianis necdum litigantibus securè loquebatur. Octavo discimus, quod Sanctus Basilius latinam Phrasim non planè probarit. Quod nempe vox, *Persona*, sit ambigua, & Hypostasin & officium importans, ideoque à dolosis Sabellianis sit facilè admittenda. Eam tamen non improbavit, sed voluit per ipsam intelligi Personas Hypostaticas, habentes propriam, ac peculiarem Hypostasin. Has determinantes particulas voluit à Latinis addi. Et apud Antiochiam Sanctus Hieronymus suæ Professioni adjunxit à se intelligi Personas integras, subsistentes, perfectas, æquales, Æternas. Et ex hoc apparet ratio, cur in Antiochenis Campis sedens Meletius à Sancto Hieronymo exegerit ista additamenta. Quia nempe dum apud Sebasten sederet, ita didicerat à Magno Basilio, & forsan ad suæ apud Antiochiam causæ conciliandam Basilii potentiam censuit ipsi in omnibus gratificandum. Et certè ejus causam Basilius potentissimè fovit.

Inter Græcos non sola Neo-Cæsareensis Ecclesia, sed etiam Paulinus Antiochiæ Patriarcha, Meletii isthic Adversarius, cum omni sua communione fuit aversatus tres Hypostases, & cum Latinis voluit dici tres Personas. Disersè hoc ad Sanctum Cyrillum Alexandriæ Patriarcham scripsit Acacius Berrheensis: *Illi autem, qui inquirunt qua ratione eos excusent, qui hæc cognoscere effarique laborant, ejusmodi quid passos ajunt, quale Beato Paulino Episcopo accidisse traditur. Hic enim etsi tres Hypostases palam dicere recusaret, re tamen & virtute ab illorum sententia & fide, qui hoc profitebantur, non recedebat. Sectabatur hic autem pessimos Occidentalis Episcopos, propterea quod Romanæ linguæ angustia, sicuti nostra Græca Phrasis, tres Hypostases dicere commodè non ferat.* Exstat Epistola in prima parte Ephesini Concilii. Cap. 13. Acacius iste fuit vir versatilis ingenii, & constanter adhærebat Joanni suo Antiocheno Patriarchæ, Patrono Hæresiarchæ Nestorii. Hinc tunc qui in plena Ecclesia effutiverat, aut certè coram se effutiri permiserat has voces, *Sancta Maria non est Deipara*, studuit dispensatorium Paulini exemplum excusare. Sancto Cyrillo suadere studuit, ita illum excusari à multis. Antiochenus itaque Paulinus à Romana Ecclesia accepit plurima Beneficia. Primo ab ejus legato Lucifero Calaritano fuit promotus & sacratus Episcopus. Deinde per Liberii Pontificis litteras fuit in ista sublimi Cathedra confirmatus. Tertio ejus Adversarii Meletii promotio fuit per easdem litteras cassata. Quartò, licet Primates Orientalium Episcopi adhærerent Meletio, Apostolica sedes adversum omnes constantissimè sustinuit Paulinum. Hinc & ille Græcam Phrasin dereliquit, & cum Latina Ecclesia constantissimè recusavit

tres

tres Hypostases admittere. Idque statim à factæ per Magnum Athanasium pacis exordio. Etenim ad istam Pacificatoriam Synodum legavit suos Diaconos, & ejus sibi transmissis actis subscripsit in hunc modum: *Ego Paulinus ita sentio, quemadmodum accepi à Patribus, esse & subsistere Patrem perfectum, & Filium esse ac subsistere perfectum, subsistere quoque Spiritum Sanctum, ac perfectum esse. Quapropter approbo superiorem interpretationem de tribus Hypostasibus, & una Hypostasi sivè Essentia. Et eos qui ita censent, veros censeo.* Et Græcam & Latinam locutionem approbat. Attamen cum Latinis semper dixit unam Hypostasin, tres Personas. Et hæc est una causarum, ob quas Magnus
Epist. 349. Basilius nunquam voluit communicare Paulino. Ita lucet ex ejus litteris ad Comitem Terentium. Notanda sunt illic hæc verba: *Quod inter Nos exstent nonnulli, qui in subjecto unum Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum adfirmantes, iidemque tres perfectas fateantur Personas, quomodo non videbuntur isti manifestam, & irrefragabilem exhibere demonstrationem veritatis illorum, quæ à nobis dicuntur?* Latinam Propositionem profitetur esse veram, at indignatur ipsam usitari à Græco Paulino. Hinc pergit: *Ad illud quod attinet Hypostasin & Usiam non esse rem eandem, ipsi illi, quod reor, ab Occidente Fratres satis judicarunt, in quo linguæ suæ fassi inopiam, & indigentiam, Usias appellationem sermoni Græco adscripserunt, ut si quæ esset sensus, & sententiæ discrepantia, illa servaretur illibata in nominum illorum distinctione inconfusa, & distinguenda.* Affirmat Usiæ & Hypostaseos distinctionem esse adeo claram, ut ipsam in Alexandrina Synodo etiam Latini agnoverint, ideoque multo minus posse de ipsa dubitari à Paulino. Notanda sunt & hæc verba: *Non possum memet inducere, ut vel Meletium ignorem, vel contemnendas arbitrari quæstiones, quæ schismati dederunt ab initio occasionem, vel parum, aut nihil potius referre ad scopum & finem pietatis.* Notant Paulinum, quod istas voces adfirmarit adiaphoras, ideoque Græcus Latinas amplecteretur. Hoc tempore factum est, quod in Prosphonetico ad Imperatorem Marcianum sermone dixit Chalcedonensis Synodus: *Magnus ille Minister Gratiæ Basilius Hypostaseon evidentiam mirè declaravit, & Sancti Spiritus Doctrinam diligentius tradidit Consacerdotum suorum eliciens etiam subscriptione consensum.* Per omnem suam Diœcesin, forsan & per omnem Orientalem Ecclesiam, emisit Encyclicas de tribus Hypostasibus literas, & ipsas jussit, aut rogavit ab omnibus ubique subscribi, utique contra Paulinum. Iste subscribendi, atque errores damnandi mos est adeò antiquus. Nec solis Romanis Pontificibus, sed etiam Patriarchis, & Primatibus fuit usitatus. Eadem de causa Paulinus à Magnis etiam Græcorum Patribus est creditus cecidisse ad Sabellium ac Marcellum. Et haud dubie habuit sectatores. Et Constantinopolitani Concilii tempore erat adhuc in vivis. Hinc illam quæstionem ad istius Concilii Patres exposuit Sanctus Gregorius Nazianzenus, & conatus est omnia pacificare. Censuit Paulini Communionem exinde non damnandam.

Hujus litis exordium edicit Chalcedonensis Synodi Prosphoneticus ad Imperatorem Marcianum sermo. Exponit Arii Hæresin, & prosequitur: *Sed quia Photinus atque Marcellus aliam adversus Filium blasphemiam innovarunt, eum prorsus existere eadem calumnia negantes, sed unum ac eundem ipsum Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum appellatum esse affirmantes, & ipsi ad vocabulorum tantummodo sonum Trinitatis desinere substantiam, contra eos quoque etiam Hypostaseon Patres intulere Doctrinam.* Lis originem sumpsit ex verbis Nicæni Symboli: *Qui Deum Verbum ex alia Hypostasi vel Usia* dicunt esse. Quidam ea pro iisdem, quidam dixerunt accipi pro diversis. Prior sententia omnibus Latinis placuit; Etiam quibusdam Græcis. Præsertim Marcello Ancyrano, ac ejus discipulo Photino Syrmiensi Episcopo. Verum hi ipsa abusi detorserunt in prava sensa, atque ita lapsi sunt in Blasphemiam Sabellii, ac Pauli Samosatensis. Quod ex eodem principio etiam Ariani, Nestoriani, ac Eutychiani fuerint lapsi, est supra demostratum. Plerique Orientales constanter censuerunt vocem, Hypostasis, à Nicæna Synodo fuisse acceptam pro Persona. Inter quos Magnus Basilius fuit Zelosissimus & constantissimus. Res discussa fuit in Sardicensi Concilio, & aliqui Nicænum Symbolum censuerunt largius exponendum. Et concepta ab ipsis expositio habuit & hunc articulum: *Quod Hæreticorum robors contendit diversas esse Hypostases Patris, & Filii, & Spiritus Sancti pronunciant & eas separatas esse. Nos autem hanc percepimus, & didicimus, & hanc habemus Catholicam traditionem, & fidem atque confessionem, unam esse Hypostasin, quam ipsi Hæretici Usiam vocant, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; & si quærant quæ sit Filii Hypostasis, profitemur eam esse, quam & Patris solam.* Et infra: *Nec quisquis negat Patrem Filio majorem, non propter aliam Hypostasin, vel propter differentiam, sed quia ipsum nomen Patris majus est quam Filii.*

Laudatus Prosphoneticus sermo rectè addit: *Qui apud Sardicam contra Arii reliquias certaverunt, Orientalibus direxerunt sui Constituta Judicii.* Etenim Sardicensis Synodus fuit ex solis fere Occidentalibus ac Latinis Episcopis, paucissimos habuit Orientales & Græcos. Hinc Latino more vocem, *Hypostasis*, non pro Persona accepit, sed pro substantia, ideoque censuit Synonimam cum voce, *Usia*. Nam nos voces, substantia & Essentia, pro eisdem accipimus. Hinc præfatæ Expositionis Auctores damnarunt tres Hypostases, & istius Propositionis Auctores, ac Usitatores censuerunt Arianos. Censuerunt quod illi tres Divinas Personas non dumtaxat distinguerent, sed etiam separarent, quod eis diversas, ac separatas Usias atque substantias attribuerent. Et hæc est causa, ex qua Marcellum ac ejus librum, quos Eusebiana factio potenter, ac etiam veraciter accusabat, Sardicensis Synodus absolverit, & duxerit orthodoxos. Nempe dolos, quos in voce, *Hypostasis*, ille nectebat, ista non intellexit. Istius ejus Additamentum cum aliis

Synodalibus actis pervasit mox omnem Orientem: & à multis creditum est, esse revera Synodale. Hos inter fuit Paulinus Patriarcha Antiochenus. Lucet ex Sancti Athanasii ad Antiochenses Epistola, in qua omnia tandem istius Ecclesiæ Dissidia extingui, ac plenam fieri pacem suadet, atque adjungit: *Cæterum quia cum volentibus voluptè est conjungi, ut quidem lubenter cum omnibus, ita verò in primis cum eis, qui in veteri Ecclesia Conventus agebant; & quia potissimum Dominum glorificamus, cum de omnibus, tum præcipuè de hoc eximio proposito, visum est nobis vos cohortari, ut sub ipsis conditionibus ineatur concordia, ita ut nihil ulterius quam prædictum est, vel illi qui ex veteri Ecclesia sunt, à vobis flagitent, vel illi qui cum Paulino sunt, aliud, præterquamquod inter Nicæni Concilii decreta reperitur, adjiciant, & Tabellas quas nonnulli jactant, quasi in Sardicensi Synodo de fide conscriptus, nè legi quidem semel aut proferri finatis.* Palam adfirmat istas Sardicenses Tabellas placuisse Paulino. Ex quibus lucet quod Paulinus tres Hypostases fuerit semper aversatus, earumque Adsertores duxerit Arianos. Hinc alii Orientales ipsum viceversa dixere Sabellianum ac Marcellianum. Eadem de causa Alexandrinæ Sancti Athanasii Synodo ille subscripsit in hunc modum: *Approbo Interpretationem de tribus Hypostasibus, & una Hypostasi. Et eos, qui ita censent, veros habeo.* Desiit accusare tres Hypostases, & utramque Propositionem admittere, nec tamen desiit loqui cum Latinis. Hinc Magnus Basilius Zelotissimus tùm Hypostaseon defensor non defuit in ipsum offendi. Nec solus Paulinus, sed omnis Antiochena Ecclesia videtur istas Sardicenses Tabellas habuisse pro Authenticis. Nam ita etiam diu post credidit Magnus Doctor, ac magnus item Paulini adversarius Theodoretus, & uti legitimas inseruit suæ Ecclesiasticæ Historiæ. Hinc turbæ. Etenim Græci videntes se ob legitimas ac orthodoxas voces à Latinis damnari ut Arianos, durè acceperunt, & ipsos vicissim cœperunt notare ac traducere ut Sabellianos. Et hæc est causarum una, ex qua Græcis nata est aversio à Sardicensi Synodo. Hæc est periculosa inter Occidentem, & Orientem de vocibus discordia, quam supra descripsit, & à Magno Athanasio compositam adfirmavit Sanctus Gregorius Nazianzenus.

Proinde in sua pacificatrice Synodo Magnus Athanasius egit varia; Primo circumscripsit istas, grande fomentum discordiæ, Sardicenses Tabellas. Lucet ex Synodali ad Antiochensem Ecclesiam relatione: *Tabellas, quas nonnulli jactant, quasi in Sardicensi Synodo de fide conscriptus, nec legi quidem semel aut proferri finatis. Nibil enim tale Concilium definivit. Quamvis enim certi homines nonnulla, quasi quæ deessent Nicæno Concilio, adscribere vellent, idque acriter contenderent, sancta tamen Synodus, quæ Sardicæ convenit, indignè id tulit, decretque sancivit, ne quid ulterius de fide scriberetur, & se se contentos esse Nicæna fide declaraverunt.* Adfirmat istarum Tabellarum Auctores fuisse à Synodo graviter compressos, & concludit: *Quapropter si quis hæc aut aliud quidpiam cavillabitur, compescite illos, & ad pacis studium inducite. Nihil enim in istis agnoscere possumus, nisi solam rixandi pertinaciam.* Hæc omnia Athanasius adducit, ut demonstret tres Hypostases non fuisse damnatas à Sardicensi Synodo, atque ita extinguat odium in Orientalium animis natum ex ista fama. Adfirmat istas Tabellas fuisse quorumdam conceptum, qui Synodo plurimum displicuit.

Alia suæ Synodi Acta audiamus ab eisdem ad Antiochenam Ecclesiam litteris: Illis, qui nonnullos accusabant ut trium Hypostaseon Adfirmatores, cum hujusmodi voces in scripturis non reperiantur, ac proinde suspectæ videri possent, Auctores fumus, ne amplius in Nicænam confessionem inquirerent; sed tamen de ipsis ob rixandi pertinaciam quæstio est habita, interrogatique sunt, num pro Arianorum sententia alienas, peregrinas, ac diversæ à se invicem essentiæ Personas esse velint: ac unamquamque Hypostasin per se ac seorsim divisam esse pro ratione cæterarum Creaturarum, eorumque qui ex hominibus nascuntur, existiment. An hic intelligant diversas res, quale est aurum, argentum, æs, ut alii Hæretici sub istis vocibus tria principia, & tres Deos constituant. Cæterum illi adfirmabant; se ita nec dixisse, nec sensisse. Percunctantibus autem nobis, qua ratione tandem ista dicerent, aut cur omnino istiusmodi vocabulis uterentur, responderunt se se in Trinitatem credere, non quæ nomine tenus Trinitas, sed quæ verè Trinitas esset, & subsisteret. Et Patrem ut qui verè esset, & subsisteret, & Filium ut in existentem & subsistentem, & Spiritum Sanctum, ut subsistentem & existentem agnoscere, non tamen se dixisse tres Deos, aut tria Principia, immò ne toleraturos quidem, si quis tale quid aut dicat aut sentiat. Approbata igitur istiusmodi & interpretatione & excusatione, vicissim quoque & eos examinavimus, qui ab istis in culpam devocabantur, quasi qui dicerent esse unam Hypostasin, sciscitantes ab eis, num pro Sabelliano Dogmate ea mente loquerentur, ut è Trinitate sublatos vellent Filium, & Spiritum Sanctum, quasi filius Essentia careat, aut Spiritus Sanctus non subsisteret. Qui & ipsi quoque adfirmarunt, neque se ita sensisse unquam, sed à se Hypostasin intelligi esse idem cum Usia, ideo autem intelligi unam Hypostasin, partim quia filius sit ex Patris Essentia, partim quia in tribus sit naturæ identitas, unam enim se Deitatem, unam naturam credere, neque aliam Patris, aliam Filii, aliam Spiritus Sancti. Quin immò & illi, qui eo crimine postulari erant, quod tres hypostases inducerent, in eandem cum illis sententiam convenerunt; vicissimque illi, qui unam Hypostasin adseverant, istorum interpretationi acquieverunt: Et ambæ Factiones pariter Arium execratæ sunt, ut Christi hostem, Sabelliumque & Paulum Samosatensem ut impios. Omnes denique Dei gratia post istiusmodi Verborum interpretationem optimam & exactissimam fidei esse, quæ Nicææ Patres instituissent, approbarunt, ejusque Synodi verba sufficere, ac ante omnia inusum esse deducenda, constituerunt.

No-

Notanda sunt verba: *Auctores fuimus, ne amplius in Nicænam Confessionem inquirerent.* Hoc est ut neutra pars laudatas, ex quibus nata fuerat hæc disceptatio, Synodi voces, *ex alia Hypostasi vel Usia*, scrupulosius aut curiosius inquirerent; ut eam inquisitionem permitterent alteri Synodo, aut Primatibus Ecclesiæ Patribus. Et hi omnes postmodo censuerunt, aliud istic per Usiam, aliud intelligi per Hypostasin. Notanda sunt & hæc verba: *Alienas, Peregrinas, ac diversæ essentiæ Personas*, &c. Ex ipsis lucet, quod Ariani istam Propositionem ita intelligerent. Tres Divinas Personas comparabant Auro, Argento, Æri. Quia nempe Filium Patre, Spiritum Sanctum blasphemabant Filio minorem. Hoc igitur est Alexandrinum, juncto Occidente, de ista quæstione Decretum. Et in Synodalibus litteris Sanctus Athanasius seriò hortatur Antiochenam Ecclesiam, ut ipsum admittat, observet, atque ita seipsam ponat in plena pace. Verum solus Paulinus obedivit. Hinc enim diu adhuc post non soli Ariani, sed & orthodoxi Campenses Sanctum Hieronymum, hominem Romanum seu Latinum, adeoque & alios Occidentales voluerunt cogere ad Professionem trium Hypostaseon. Ex his intelliges Sancti Sulpicii Severi asserta de Seleuciensi Synodo. Affirmat Sanctum Hilarium Pictaviensem Episcopum fuisse invitatum, accessisse, fuisse exceptum honorifice, atque prosequitur: *Primum quæsitum est* Lib. 2. c. 37 *ab Hilario, quæ esset Gallorum fides: Quia tum Arianis gravia vulgantibus de nobis, suspecti ab Orientalibus habebamur, tryonimam Solitarii Dei Unionem secundum Sabellium credidisse. Sed exposita sua fide, juxta ea quæ Nicææ à Patribus erant conscripta, Occidentalibus perhibuit Testimonium. Ita absolutis omnium animis intra conscientiam Communionis, nec non in societatem receptus est, Conciliique adscitus.* Accusationis fundamentum erant voces, Tres Hypostases, quas Gallicana Ecclesia cum aliis Latinis aversabatur. An à solis Arianis processerit calumnia, non planè constat. Quidquid sit Hilarius haud dubiè adduxit Alexandrinum Decretum, atque ita composuit Adversantium Animos.

Postmodo tamen omnis Oriens acquievit & admisit sanctissimum Decretum. Etiam Antiochena Ecclesia. Nempe post Paulini, Evagrii, Meletii, ac Evagrii de Patriarchatu contendentium mortem, & ab unico Sancti Alexandri Epi- Hæres. 73 c. [illegible] scopatu pacata omnia. Hinc in Panario generaliter scribit Sanctus Epiphanius: *Ne quem Hypostaseon appellatio perturbet. Ob id enim Hypostases ab Orientalibus usurpantur, ut Personarum proprietates existentes & subsistentes declarent.* Exponit rectam ipsorum fidem, & pergit: *subsistentis & existentis Patris, ac Filii, ac Spiritus Sancti proprietates meritò Orientales nominant subsistentium Personarum Hypostases. Non ut tres illas Hypostases dicant tria Principia, aut tres Deos. Nam eos Anathemate damnant, qui tres Deos adserunt.* Isto igitur tempore etiam Antiochena omnis Ecclesia profitebatur tres Hypostases. Ejusdem quæstionis meminit habita coram Imperatore Justiniano inter Orthodoxos, ac Severianos Episcopos Collatio. Quod Severiani ac omnes Eutychianistæ pertinacissime voluerint Usiam & Hypostasin esse unum ac idem, est supra demonstratum. Igitur adversum istud ipsorum Principium dixit in laudata collatione Hypatius Orthodoxus Ephesiorum Archi-Episcopus: Antiqui Patres, & maximè Romani, pro substantia, & Naturam, & subsistentiam nuncupabant. Unde sicut unam Naturam, ita & unam subsistentiam Sanctæ Trinitatis dicebant. Orientalibus verò Sanctis Patribus pro Persona suscipientibus substantiam, & sicut tres Personas, ità & substantias in Sancta Trinitate dicentibus, per multa tempora dissidium factum est inter Orientales & Occidentales Sanctas Ecclesias. Orientalibus quidem Occidentales Sabellianam sectam defendere suspicantibus, quia unam dicebant in Trinitate subsistentiam. Occidentalibus verò Orientales Arianam sectam sequi dicentibus, eo quod tres subsistentias in tres alterius substantiæ vel naturæ Personas proferrent secundum imitationem Arii. Quam divisionem Deus univit per Sanctum Athanasium. Utriusque enim linguæ peritus utrasque Partes per Dei gratiam ad concordiam revocavit, & ab eo tempore usque ad hodiernum diem, & apud nos, & apud Romanos, sicut una substantia & una Natura in Trinitate suscipitur, & sicut tres Personas in Sancta Trinitate confitemur, ita & *tres subsistentias glorificamus.* Græcus Textus periit, aut latet, Latina autem hæc translatio non est accurata. Etenim substantiam male confundit cum subsistentia. Errat quod Latini nunquam voluerint in Sancta Trinitate dici unicam subsistentiam. Dumtaxat voluerunt dici unicam substantiam. Et hæc est nostræ linguæ inopia, ex qua majores nostri censuerunt substantiam, ac Hypostasin esse penitus idem. Insuper vox, *Subsistentia*, tunc necdum erat: Ejusdem litis meminit & Facundus Hermianensis Episcopus: *Aliquando in Divina Trinitate Catholici quidam tres Hypostases accipere noluerunt, quamvis tres Personas acceperint; Nec id eo sunt à Viris sapientibus hæretici judicati. Quoniam comperti sunt non in re, quæ illo nomine significabatur, sed potius in ipso nomine quo significabatur, offendi.* Notanda sunt verba: *Aliquando tres Hypostases recipere noluerunt.* Quia nempe Facundi tempore omnis etiam Latina Ecclesia liberè profitebatur tres Hypostases. Etenim Majores nostri tandem induxerunt vocem, *Subsistentia*. Tunc viderunt aliud esse Hypostasin, aliud substantiam. Priorem linguæ suæ inopiam agnoverunt. Exinde cœperunt dicere unam Naturam, Essentiam, atque Usiam, tres verò Personas, subsistentias, atque Hypostases. Exinde plenissima circa hoc caput fuit unio inter ambas Ecclesias. Tempus ignoro. Nec opus est inquirere. Ex his vides hanc Propositionem, *Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt tres Hypostases*, à Latina Ecclesia cui nunc Sacrosancta est, aliquando fuisse improbatam atque proscriptam.

His

His obſtat famoſa, quam ex Palæſtina ad Sanctum Papam Innocentium miſit Hæreſiarcha Pelagius, fidei Confeſſio. Profitetur Dei Patris Filii & Spiritus Sancti Conſubſtantialitatem, atque adjungit: *Non nomina tantummodo, ſed etiam nominum Proprietates id eſt Perſonas, vel ut Græci exprimunt, Hypoſtaſes id eſt ſubſtantias confitemur*. Homo Latinus apud ipſum Romanum Pontificem profitetur tres Hypoſtaſes. Et quidem in libello, quo ſe expurgat à ſuſpicione Hæreſis. Quare Romana etiam Eccleſia debet ex tunc admiſiſſe ac probaſſe tres Hypoſtaſes. Reſpondeo non ſequi. Doloſa iſta vulpes poſſit ob duas cauſas iſta ſcripſiſſe. Primo ut Orientalibus, apud quos tunc vivebat, complaceret, ut eorum Phraſin, quam Sanctus Hieronymus improbabat, & nuper accuſarat apud Sanctum Damaſum Pontificem, demonſtraret, non dumtaxat ſibi, ſed etiam Romanis placere, ideoque Hieronymum eſſe hoſtem Orientalis Eccleſiæ. Deinde voluit incommodare Hieronymo.

FINIS TOMI SECUNDI.

INDEX PRIMUS.

Qui Synopsis instar, quidquid in Canonibus ac Capitulis hoc secundo Tomo explanatis, decernitur, comprehendit.

A

B

C

D

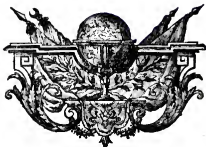

B

C

D

Vox,

E

Episcopi

F

S. Fla-

Ju-

L

Ma-

M

Na-

N

O

Papa,

P

Vi-

Q

R

S

T

V

X

FINIS INDICIS.

BENEVOLO LECTORI.

Rætet Dissertationem proœmialem de Arii personis, atque erroribus, quam in primi voluminis fronte publici juris fecimus, plura ex ipsius Auctoris mente vel adjecimus, vel expunximus in dissertatione de Symbolo Apostolico, atque Nicæno, ut ibidem præfati sumus. Quò verò facilius perspici queat, qualis, quantaque facta fuerit innovatio, quàmque in dies doctissimi viri profecerit eruditio, Litteratorum consilio optimum factu duximus, si hic eamdem ipsam de Symbolis dissertationem subjiceremus, qualem primò contexuit, ac edidit illustris Auctor, cum aliàs novam hanc cum veteri conferre propter prioris editionis præcipuè in Italia nostra raritatem eruditorum curiositati minime sit in promptu. Prætererea ne quid celeberrimi Scriptoris intercidat, haud omittendam censuimus Epistolam, qua primam hujus Operis partem Alexandro VII. Pontifici Maximo Lupus noster inscripsit. Postremò clarissimi Patris Bernardi Desirant litteras, quibus Reverendissimo Patri Francisco Mariæ Querni ineditam de Meletii, & Arii personis atque errotibus proœmialem dissertationem, & auctiorem illam de Symbolis Apostolico, & Nicæno misit, earumque fata descripsit, in hujus voluminis colophonem hic exhibemus. Vale.

DISSERTATIO DE SYMBOLO
APOSTOLICO, ET NICÆNO.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit fidei Symbolum in genere?

Uod nos fidei Symbolum, Tertullianus ac alii antiqui Latini passim vocant *fidei aut veritatis Regulam*, Matremque Catholicam ab ejus integra custodia *Ecclesiam authenticæ Regulæ*. Vox porrò *Symbolum* duas significationes habet, de quarum prima venerabilis Beda in Commentariis Proverbiorum: *Symbolum Græcum nomen est, & interpretatur collatio. Est autem collatio sermonum, sicut in consiliis solet; est & pecuniarum, sive aliarum rerum*. Etiam convivium ex collatis per varios ferculis conflatum est Symbolum. Altera significatio indicium, signum distinctivum, verbalemque militum tesseram significat, de qua Ruffinus, Aquilcjensis Ecclesiæ Presbyter, in Symboli Apostolici expositione ad Laurentium Episcopum: *Et in bellis civilibus hoc observari ferunt. Quoniam & armorum habitus par, & sonus vocis idem, & mos unus est, atque instituta bellandi eadem, ne qua dolis subreptio fiat, Symbola discreta unusquisque Dux suis militibus tradit, quæ latinè signa vel indicia nominantur: ut si fortè occurrerit quis, de quo dubitatur, interrogatus Symbolum, prodat si sit hostis, an socius*. Sic, teste Arnobio, ejusdem solennitatis conscii *Symbola* proferebant, quibus & sese agnoscerent, & secernerent ab aliis. Cur verbalem militum tesseram Ruffinus dicat solis civilibus bellis usitari, nescio: Omni expeditione usitatam Romana docet historia, praxisque hodierna. Utraque significatio quadrat nostræ Regulæ, præsertim illi, quam Apostoli composuerunt, qui & creduntur vocem *Symbolum* in Ecclesiam introduxisse. *Apostoli*, inquit Ruffinus, in

mundi

l.cont.Valent.c.4.

l.2.c.53.

mundi regiones *ab invicem discessuri normam prius futuræ prædicationis in commune constituunt, ne fortè alius ab alio abducti diversum aliquid his, qui ad fidem Christi invitabantur, exponerent. Omnes ergo in uno positi, & Spiritu Sancto repleti, breve illud futuræ sibi prædicationis indicium, conferendo in unum quod sentiebat unusquisque, componunt; atque hanc credentibus dandam Regulam statuunt. Symbolum hoc multis & justissimis ex causis appellari voluerunt.* Hæ causæ sunt jam dictæ *Symboli* significationes. Ea enim Regula est vera plurium in unum collatio, quoniam *in his sermonibus unusquisque Apostolus in unum contulit, quod sensit*: Quisque suum articulum. Est & indicium, signum distinctivum, verbalis tessera. *Idcircò quippe istud indicium posuere, per quod agnosceretur is, qui Christum verè secundum Apostolicas Regulas prædicaret aut crederet*, ut quisquis hanc Regulam aut nesciret aut sperneret, tamquam à veris Evangelii lineis devius fugeretur. Sic antiquus Tertullianus in libro præscriptionum vocat
Cap. 10. *contesserationem hospitalitatis*: frater advena hospitio recipiendus, rogabatur hanc tesseram, eamque doctrinam non adferenti nullus locus in do-
Epist. 4. mo, quomodò mandat Apostolus Joannes. Et hæc posterior significatio jam pridem magis placuit. Etenim Chalcedonensis Synodus in Relatione ad Martianum Augustum, Symbolum Nicænum vocat *fidei signaculum*; & in fidei definitione *tesseram pietatis*: Nullibi collationem. Et meritò. Solùm quippè Apostolicum Symbolum, in quod quisque Apostolus suum articulum contulit, collatio fuit.

Epist. 13. Sanctus Leo magnus in Epistola ad Pulcheriam Augustam scribit Symbolum oportere esse *Brevem ac perfectam confessionem*. Ruffinus *breve prædicationis indicium*, in quo complentur Prophetiæ: *Verbum consummans & breviatum*. Et
Cap. 1. Sanctus Augustinus in libro de Symbolo. *Est autem fides Catholica in Symbolo nota fidelibus, memoriæque mandata, quantùm res passa est, brevitate Sermonis, ut incipientibus atque lactentibus, paucis verbis credendum constitueretur, quod proficientibus & ad divinam doctrinam surgentibus, multis verbis exponendo esset perficiendum*. Quare Symbolum eleganter definivit Synodus Petricoviensis: *Est brevis credendorum collectio*. Quæ qualitas etiam à militari in nostrum venit, constante passim ex unico verbo. Pertinax factus Augustus pro primo Symbolo dedit, *Militemus*; Severus moriens, *Laboremus*; Antoninus Pius, *Æquanimitas*; Nero primo imperii die, *Optimam matrem*; longissimum fuit Claudii, versus quidam. Symbolum quippè in omnium memoria sine hallucinationis metu assiduè debet vivere: Et quidem nostrum in memoria tot mille millium idiotarum. Hinc necesse fit paucarum syllabarum. Quare vocem ampliavit Sanctus Leo Magnus in Epistola ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, longam satis Synodi Chalcedonensis de fide definitionem vocans *Symbolum Chalcedonen-*
Epist. 77. *se*. Synodus enim à se non condi novum, sed vetus solummodò Nicænum exponi disertè est protestata. Ad solam discrimandi vim, quam inter Catholicos & Eutychianistas exercuit dicta definitio, Pontifex attendit.

Esse item debet confessio perfecta, verbum consummans: Hoc est, omnium omninò credendorum collectio, certis vocum finibus circumscripta, uti in Heronis Philosophi Encomio dicit Gregorius Nazianzenus; in qua, ut rectè Ruffinus, nihil poni possit ambiguum, nihil obscurum. Addit ille ità Symbolo Apostolico omninò provisum à Spiritu Sancto. Quomodo filii Noe in gentes dissipandi turrim superbiæ, rebellionis, confusionis; ità in easdem dividendi Apostoli istud fidei, obedientiæ, unitatis signum posuere, tamquam munimentum ex dominicis lapidibus ædificatum nullis umquam hæreticorum aut aliorum infidelium procellosis arietationibus subvertendum. Hinc Augustinus in loco jam memorato. *Sub ipsis paucis verbis in Symbolo constitutis plerique hæretici venena sua occultare conati sunt*. Nullus unquam, nisi duplicis divinitatis fabulones, ausus est ipsi renunciare. Tertullianus, Praxeas, Arius, Photinus, Nestorius, Eutyches aliud non tentavere, quàm nugas suas Symbolo conformes ostendere, ità rati abundè expurgatas.

CAPUT SECUNDUM.

An breve nostrum Symbolum sit reverà Apostolorum?

QUidam hodie non tantùm hæretici, sed & Catholici Apostolicam hujus Symboli originem ad Apocrypha abjiciunt. Primus abjecit Marcus Ephesiorum Metropolita, Latinæ Ecclesiæ hostis infensissimus, eo effugio Juliani Cæsarini, Cardinalis longè doctissimi, argumenta elisum iri credens, uti in Florentini Concilii Historia scribit Sylvester Sguropulus, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Cruciger, ac in dicto Concilio comes Josephi Patriarchæ. Adversus illum nolo cum Matthæo Paris adducere testimonium Josephi, Judæi ambulantis: fabulis id adnumero. Nec item Joannis Ragusini, in Synodo Ba- A. 1228.
sileensi disputantis contra Joannem Rockiisanam, Hussitarum Primatem. *Nusquam legitur* A. 386.
in sacris litteris, quod Apostoli Symbolum composuerint, aut fecerint, vel in duodecim articulos distinxerint, & tamen fideles tenent & credunt, immò & nominant ipsum Symbolum Apostolorum, & hoc non nisi auctoritate Ecclesiæ, & specialiter Concilii Nicæni, cujus etiam auctoritate & articulus de descensu Christi ad inferos tenetur, firmiter creditur. Etenim de Apostolorum Symbolo Nicæna Synodus omninò non meminit, neque de Domini ad inferos descensu. Ragusinus hallucinatur. Rectè tamen urget communem fidelis populi sensum, de quo rectè Augustinus: *Vox popularis est quandoque doctrina salutaris*. In ejusdem Augustini Appendice exstant sermones antiqui & varii Sym-

Symbolum istud Apostolis disertè adscribentes;
Hincmarus Remensium Metropolita, spocripborum hostis infensus, hæc scribit in elaboratissima
Epistola adversus Nepotem suum, Episcopum
Epist. 33. c. 24. Landunensem. *Quintam Synodum Apostolorum Patres nostri fuisse tradunt, quando tempus adimpletionis advenit, ut in omnem terram exiret sonus eorum. Et tunc Symbolum, sicut universalis Ecclesia tenet, condiderunt.* Hoc ipsum dicit antiqua satis
Synodus Augustodunensis.

Et quid multis? Habemus testes multos irrefragabiles. Antiquus Tertullianus in Libro
C. 37. Præscriptionum hæc dicit. *In ea Regula incedimus, quam Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo tradidit.* Ea utique Regula,
C. 13. C. 1. cujus ipse & in hoc ipso Libro, & in Libro de velandis virginibus singulos fermè articulos adducit. Sanctus Ambrosius in Epistola ad Siri-
L. 1. Epist. 7. cinm Papam. *Credatur Symbolo Apostolorum, quod Ecclesia Romana intemeratum semper custodit & servat.* Sanctus Hieronymus in Epistola ad Pammachium contra Joannem Hierosolymæ Episcopum:
Epist. 61. c. 9. *In Symbolo fidei & spei nostræ, quod ab Apostolis traditum non scribitur in charta, sed in tabulis cordis carnalibus.* Plena Ephesina Synodus in Relatione sd Theodosium Augustum de Nestoril depositione: *Fides*
L. 1. f. 379. *initio quidem à Sanctis Apostolis tradita, posteà verò à trecentis decem & octo sanctissimis Patribus in Metropoli Nicæna exposita*, hoc est; Symbolum Apostolicum ac Nicænum. Sanctus Celestinus Pontifex in Litteris ad Nestorium Constantinopolitanum Episcopum, registratis in prima dictæ Synodi parte: *Symbolum ab Apostolis*
C. 18. *traditum.* Eadem verba repetit ejus successor Xixtus tertius in Litteris ad Sanctum Cyrillum,
C. 41. Alexandriæ Episcopum, insertis in tertiam Synodi partem. Sanctus Leo Magnus in sermone de Domini nativitate: *Catholicum & Apostolicum*
Serm 4. c. 8. *Symbolum.* In quarto de Epiphania: *Apostolicum Symbolum.* In undecimo de Domini passione: *Symbolum per auctoritatem Apostolicæ institutionis acceptum.* In sermone habito ad Sanctam Ana-
C 3. stasiam contra mercatores Alexandrinos Eutychianistas, Romam inficere conatos: *Institutum à Sanctis Apostolis Symbolum.* In Epistola ad
Epist. 26. Pulcherism Augustam contra acta Ephesini Latrocinii: *Symbolum ab Apostolis institutum.* Et in alia ad eandem Principem Epistola: *Catho-*
Epist. 13. *lici Symboli brevis & perfecta confessio, quæ duodecim Apostolorum totidem est signata sententiis.* Ad solos sanè Apostolos hoc spectabat. Rebel-
L. 4. c. 58. lantes Batavos graviter arguit Cornelius Tacitus, quod non solummodò Romanas legiones sibi attraxissent, sed & dare præsumpsissent verbalem militiæ tesseram. Esse dicit piaculum Romano Imperio inauditum. Erat enim solius Principis, aut illo absente vicarii Ducis. Eodem Jure toti mundo universalem ac perpetuam fidei notam præscribere spectabat ad solum Deum-Hominem, aut Sanctos Apostolos, ejus Duces. Romanæ enim Reipublicæ forma à Deo præmissa est, ex qua tamquam ex materia Christianæ Regulæ effingerentur: Quomodo spiritale ex animali. Habemus vocem *Symbolum*, quomodo vocem *Statio*, de qua Tertullianus in novissimo capite Libri de oratione. *Statio de militari exemplo nomen accipit; nam & militia Dei sumus.*

Neque spernenda est jam adducta Symboli expositio ad Laurentium Episcopum. Est antiquissima, per alios Sancto Cypriano, per alios Sancto Hieronymo adscripta. Hodie constanter Ruffino adscribimus. Ejus sanè auctor profitetur se Aquilejæ baptizatum, peritumque moris Ecclesiastici Romani, quæ omnia Ruffino quadrant. Esse illius cum laude testatur Gennadius Massiliensis. *Proprio labore, immò gratiæ Dei Dono, exposuit Ruffinus Symbolum, ut in ejus comparatione alii non exposuisse credantur.* At dicet quis. Quare Apostoli Symbolum, si quidem ipsorum, non tradidere scripto, quomodo orationem Dominicam? Idem Ruffinus dat causam. *Idcircò hæc non scribi chartis atque membranis, sed cordibus retineri tradiderunt, ut certum esset, neminem hæc ex lectione, quæ interdùm pervenire etiam ad infideles solet, sed ex Apostolorum traditione didicisse.* Et suprà à Sancto Hieronymo audivimus Apostolicum Symbolum non scribi in charta, sed in tabulis cordis, ut esset Christianæ professionis signaculum certum ac securum, exclusio omnis fictionis, ut quivis illius peritus sine metu tamquam fidus frater in communionem admitti posset, utpotè noscens arcanam solis probatis & sola voce credi solitam Christianitatis contesserationem. Jam suprà dixi attendisse Apostolos ad naturam tesseræ militaris: Obassiduas Judæorum ac Gentilium in nos insidias,
de quibus in Libro Apologetico Tertullianus. Cap. 7.

Aliam causam scribit Petrus Chrysologus, Ravennatum Archi-Episcopus, hæc declamans ad suos Catechumenos. *Hoc spei factum, hoc salutis placitum, hoc vitæ Symbolum, hanc fidei cautionem mens teneat, conservet memoria, ne Divinitati pretiosum munus deprecict charta vilis, ne mysterium lucis atrum tenebret atramentum, ne Dei secretum habeat indignus ac profanus auditor.* Adeò ipsum scribi noluerunt Apostoli, eorumque successores Episcopi, ut nec ab ipsis Cathecumenis, adjuvandæ discentis memoriæ causa, describi paterentur. Nempe ob generalem secreti legem, quæ de omnibus fidei nostræ arcanis dici jussit,
Norunt fideles. Nicænum Symbolum historiæ L. 5. c. 19.
suæ inserere putarat Hermias Zozomenus, verùm jam dicta lex vetuit, de qua ipse. *Cùm pii viri, tique amici, & rerum generis periti, me docerent res ejusmodi à Sacerdotibus solùm & Episcopis tum debere dici, tum audiri, eorum sane approbavi consilium. Nam verisimile est nonnullos, qui non sunt initiati mysteriis, hunc librum perlecturos.* Hoc secretum ante datam Ecclesiis à Constantino Augusto pacem nullus Christianus Scriptor libris suis inseruit, nisi unicus Tertullianus. Et quidem vocum compendio immutatum. Quæ omnia respiciens doctissimus Cardinalis Julianus Cæsarinus respondit Marco Ephesio ipsum Romæ in Archivis servari, ut primarium monumentum.
Creditur ab Apostolo expressum in Epistola ad Cap. 6.
Hæbreos, dictusque *Sermo inchoationis.*

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

Exponitur Symbolum Nicænum.

AD usque Arii lites solo Apostolico Symbolo contenta ac usa fuit omnis sub cœlo Ecclesia. Novam dari fidelibus orthodoxis tesseram Arius coegit, de quo Sanctus Gregorius Nazianzenus in encomio Heronis Philosophi. Nicæna Synodus *Certis finibus ac verbis divinitatis doctrinam circumscripsit*. Eam ab Hermiæ Zozomeni conscientia omissam Sanctus Athanasius inseruit
Epist.78. litteris suis ad Jovinianum Augustum, Basilius Magnus professioni præscriptæ Eustatin Sebastensium in Armenia Episcopo, Sanctus Leo Pontifex litteris ad Leonem Augustum, Socrates Historiis suis, aliique id genus testes irrefragabiles. Rectè illud Athanasius in Epistola ad Episcopos Africanos dicit esse *Trophæum & columnam, in qua omnes hæreses ostentui inscriptæ sunt, ac triumphantur*. Nequaquam illic triumphatus
Collat. 5. solus Arius. Etenim Theophilus, Alexandrinus Episcopus, in litteris ad Porphytium, Antiochiæ Patriarcham, lectis & probatis in quinta Synodo, Basilius, Ecclesiæ Constantinopolitanæ Disconus & Atchimandrita, in precibus Theodosio Augusto ac Valentiniano tertio contra Nestorium Episcopum suum exhibitis, insertisque primæ parti Synodi Ephesinæ, nec non
Cap. 30 Sanctus Cyrillus, dicti Theophili Successor, in Libro de Incarnatione Verbi, inserto in tertiam ejusdem Synodi partem, disertè dicunt
Cap. 8. damnatum illic & Paulum Samosatensem, & Antiochenæ Synodi in ipsum de fide sententiam probatam & confirmatam. Utique his verbis: *Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus*. Ea eleganter exponit Synodus Chalcedonensis in
L.3. Ep.1. Relatione ad Martianum Augustum. *Quod descendit quidem, hæc dicta sunt spontaneæ potestatis condescensionem describentia; dicens verò, Et incarnatus est, veram assumptionem nostræ carnis, & ex Virgine per nativitatis unitatem ostendit. Quod verò inhumanatus est, in ipso nostræ naturæ plenitudinem ex anima rationali & corpore manifestat*. Addit Synndus hæc à Nicænis Patribus adjecta contra Divinæ incarnationis subversores: Nequaquam Arium, sed omninò Paulum Samosatensem. Unde & decimus nonus Canon Nicænus decidit etiam de Paulianistarum Sacramentis. Scio etiam Arianos circa Domini incarnationem errasse. Circa vocem, *Inhumanatus est*, De quo Sanctus Augustinus in libro de Hæresibus. *Christum sine anima solum carnem suscepisse arbitrantur. Hoc & Epiphanius non tacuit, & ego ex eorum quibusdam scriptis & collocutionibus certissimè comperi*. Nihilominùs eos non tangit Symbolum Nicænum. Pergit enim Augustinus. *Sed in eo minùs noti sunt, nec adversus eos ab aliquo inveni de hac re aliquando fuisse certatum*. Nempe non ipsius Arii est, sed error posterior Arianorum.

Secundo itaque Apostolici Symboli articulo contra Arium hæc sunt adjecta: *Ex Patre natum unigenitum, id est, ex substantia Patris, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri*. Adjecta sunt ad circumscribendos dolos Arii, Eusebii Nicomediensis Episcopi, & Asseclarum, quos Sanctus Athanasius in Epistola de Nicæno fidei decreto fuisse dicit animo magis varios, atque mutabiles, quam sint coloribus chamaleontes. Dixere illi Deum Verbum esse nobiscum ex nihilo, cui blasphemiæ synodus opposuit vocem, *Ex Patre*. Dixere illud more nostro creatum & factum; Synodus *Natum*. Dixere more nostro Filium Dei per gratiam; Synodus *Unigenitum*, utique non gratia, sed natura. Et hæc quidem sufficiebant. At vide chamaleontes. *Eusebius*, referente Athanasio in Epistola ad Episcopos Africanos, *ejusque fautores, perversa sua opinione à vero abducti, dixere inter se, hisce consentiamus, etenim nos quoque ex Deo sumus, unus nempè Deus, ex quo omnia*. Quomodo vocem *Unigenitus* intellexerint atque receperint, edissecit Athanasius in Epistola de Nicæno decreto. *Per summam impudentiam dixerunt se ad istum modum putare filium prærogativam præ aliis habere, unigenitumque appellari, eò quod unus ille à solo Deo conditus sit, cætera verò omnia à Deo per ipsum*. Sensum suum de voce *Natus* exponit apud Theodoretum ipse Eusebius in Epistola ad Paulinum, Tyriorum Metropolitam, eadem
lepra fœdissimum. *Scriptura etiam de hominibus sic* Lib.1.c.6.
loquitur, filios genui, & exaltavi. Hinc pergit Athanasius in Epistola ad Episcopos Africanos. *Episcopi, eorum astutia cognita, plenius explicarunt illud, Ex Deo esse; scripseruntque filium esse ex Essentia Dei*, seu substantia Patris, ita ostendentes longè aliter verbum, aliter creaturas esse ex Patre. Addidere, *Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero*. Causam dat Sanctus Basilius in fidei professione præscripta Eustario Epi-
scopo Sebastensi. *Et hoc confitendum est, quod in* Epist.78.
propria persona sit Pater, in propria Filius, quemadmodum & ipsi Patres manifestè exposuerunt, dicentes: *Lumen de lumine*. Nam aliud est *Lumen gignens, aliud quod gignitur: Lumen tamen & lumen utrumque, ità ut unum sit & idem essentiæ verbum*. Addidit tamen Synodus, *Genitum, non factum, consubstantialem Patri*. Atque ità omnes Eusebianas artes elisit, plenèque obstruxit omnes rimas dolosæ evasionis. Hinc voces illas adeò cum paucis asseclis aversatus fuit Eusebius, ut Episcopatu exui & relegari maluerit, quam
eas profiteri. Dixit novas, canonicis Scripturis Socrat.l.1.
incognitas, blasphemas, aut certè de blasphe- c. 8.
mia suspectas, scandalosasque, ac piarum aurium offensivas, utpotè quæ corporeæ partitionis, derivationis, aut productionis passionem significarent, aut saltem significare viderentur. Easdem improbarat & Eusebius Cæsariensium in Palæstina Metropolitanus, attamen ante Synodi finem ex Constantini Principis reverentia suscepit: Recepit tandem recipiendæ sedis libidine & Nico-

Nicomedlensis Episcopus, at fallacissimè, ut docent theatrica & arenaria spectacula, quibus ambo post Constantini mortem & voces illas & omnes sub cœlo Ecclesias hostilissimè arietarunt.

De Ecclesia, Sanctorum communione, aliisque vicinis articulis nihil edixit Symbolum, quod illos nemo hæreticus eò usque pulsasset. Hinc & de Spiritu Sancto hęc paucula. *Et in Spiritum Sanctum.* Ad Cledonium enim scribit Sanctus Gregorius Nazianzenus. *A Patribus illis minùs plenè de Spiritu Sancto dictum est, quoniam nondùm coorta atque excitata hæc quæstio fuerat.* Et Sanctus Basilius in professione Eustatii Sebastensis. *Sententia de Spiritu Sancto ita transcursa sine omni diligentia posita est, propterea quod nondùm esset mota ista quæstio, sed adhuc credentium mentibus securus, & nullis objectas insidiis inesset de Spiritu Sancto intellectus.* Quapropter labitur Gelasius Cyzicenus in præfatione sua dicens Arianos in Nicæna Synodo *Non solùm contra Filium Dei, sed etiam contra Spiritum Sanctum blasphemasse.* Nihilominùs rectè Sanctus Athanasius culpat factionem Macedonianam, quod suum de Spiritu Sancto errorem blateraret fidei Nicænæ non adversari. Etenim, uti ad Africanos Episcopos scribit, *Eadem illa Synodus blasphematores Spiritus Sancti subvertit. Namcùm Patres statuissent de fide in Filium, id statim adjectum voluere, Credimus & in Spiritum Sanctum, ut perfectam & plenam de Sancta Trinitate fidem, confessionemque absolventes, formam ejus, quæ in Christo est, fidei & doctrinam Catholicæ Ecclesiæ exhiberent.* Quod ipsum tradit

Lib. 4 c. 3.

in Epistola ad Jovinianum Augustum, quam Historiæ suæ inseruit Theodoretus. Ille quippè, in quem credimus, est solus verus Deus. Et hinc Macedoniani non minùs Nicænam odere Synodum, quam Constantinopolitanam. Sabinus, eorum Metropolita Heracleensis, apud Socratem dicit Nicænæ Synodi Episcopos fuisse rudes atque imperitos: Circumscribere conatur auctoritatem Sancti Athanasii, à quo jam suprà audivimus Nicænam Synodum esse trophæum & columnam omnium hæreseon triumphatricem. Dixit illud præsertim adversùs Macedonianos.

Lib. 1. c. 6.

Pulchrè Socrates: *Illud secum Sabinus non cogitat, Episcopos, qui Concilio aderant, licet fuissent imperiti, animis tamen à Deo illustratos, & Spiritus Sancti gratia imbutos, nullo modo à veritate aberrare potuisse.* Hoc & sibi dictum accipiant Lutherani & Calvinistæ, Sabiniana calumnia impetentes Synodum Tridentinam.

Pergit Symbolum. *Eos, qui ex alia substantia vel essentia dicunt esse Filium Dei, anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.* Vox, *substantia*, respondet voci Græcæ; *Hypostasis*; nos Latini hodie ac pridem illam omisimus, vocemque *Subsistentia* ex causis usurpamus. Synodi scopum exponit Sanctus Basilius in professione Eustatiana. *Nonnulli ex illis, qui impietatem Sabellii Lybici sectantur, Hypostasin & Usiam idem esse arbitrati, illinc argumenta ad tuendam blasphemiam suam trahunt, quod in Nicæna fide ità scriptum est: Si verò quisquam ex alia essentia vel substantia Filium esse dixerit, hunc anathemate rejicit Catholica & Apostolica Ecclesia. Non enim idem esse dixerunt Patres illi essentiam & subsistentiam. Si enim voces illæ unam & eandem significationem haberent, quid alterutram ponere opus fuisset? Sed liquet ideò positas, quod alii quidem Filium ex Patris essentia negabant, alii verò & ipsi non esse ex Patris essentia Filium dicebant, adjiciebant autem ex alia quoque esse subsistentia quadam: Atque ità utramque opinionem tamquam alienam à sensu Ecclesiastico, à Sanctis Patribus rejectam esse. Alioquin ubi mentem suam simpliciter declararunt, ex Patris essentia Filium esse dixerunt: nec adjecerunt, Et ex illius hypostasi. Itaque illud quidem ad reprobandum malum sensum positum est; hoc verò declarationem habet salutaris dogmatis.* Dictas voces Symbolo simpliciter inseruit Synodus, rectèque Socrates. Lib. 3. c. 8.

In Concilio Nicæno nec verbum quidem factum est de hac controversia: De essentiæ ac subsistentiæ differentiis. Eam à Sabellianis coactus movere cœpit Hosius, Cordubensis Episcopus, in Synodo Alexandrina, *Undè & alteri contentioni materia suppeditata est.* Contentioni durissimæ, de qua Sanctus Gregorius Nazianzenus in Encomio Sancti Athanasii. *Eò tandem res adducta est, ut periculum esset, ne orbis terrarum fines unà cum syllabis à se invicem distraherentur & abrumperentur.* Etenim non jam orthodoxi cum Arianis aut Eusebianis, sed orthodoxi Orientales in orthodoxos Occidentales digladiabantur, invicemque Sabellianismi ac Arianismi elogiis arietabant. Græci dictas voluere tres hypostases; Latini unicam, quod voci Græcæ Latina adamussim non responderet. Lis longa: videnda in jam dicto Athanasii Encomio, actis Synodi Alexandrinæ, Epistola Sancti Hieronymi ad Damasum Pontificem, Epistola Sancti Basilii ad fratrem suum Gregorium Nyssenum Episcopum, ac Professione Eustatii Sebastensis. Eam tandem Sanctus Athanasius exstinxit. Epist 87.

Conclusio Symboli: *Hunc anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia. Anathema*, inquit quinta Synodus in sententia sua adversùs tria capitula, *nihil aliud est, nisi separatio à Deo.* Et Sanctus Hieronymus in Commentariis Epistolæ ad Galatas: *Anathema, verbum propriè Judæorum est.* Ab illis acceptum introduxit Apostolus in Ecclesiam, quæ hunc imitata eo fulmine semper, non tantùm in generalibus Synodis, sed & olim in privatis fidelium conlocutionibus, terruit atque ferivit Regulæ Evangelicæ novatores. Hinc Tertullianus adhortatur fideles, *Ut Gnostico scorpio pro solea anathema inlidant*: ut quomodò scorpium fixa solea, sic Gnosticum hæreticum dicto anathemate exstinguant. Et in Libro de jejuniis queritur per Psychicos, id est, nos Catholicos, Paracleticis Montanistis, quasi *aliter adnunciantibus*; dici assiduum *anathema*. L. scorp. c. 1.

Sedente Alexandro secundo Pontifice, *cunctis ferè* Romanæ Ecclesiæ *decretalibus paginis anathema subjungebatur.* Repugnasse antiquis Ecclesiæ moribus, solis *fidei Catholicæ clausulis* apponere solitæ, ideòque corrigi, ac illi pœnas pecuniarias aut similes substitui scripsit, à dicto Pontifice rogavit, ac impetravit Sanctus Petrus Damiani. C. 1. L. 1. Epist. 12.

CAPUT QUARTUM.

De Auctoritate Symboli Nicæni.

NIcænum Symbolum esse *paucissimis quidem Sermonibus, sed perfectis sensibus Scripturæ Divinæ, per viros ejus scientiæ peritissimos completum*, rectè com sua Synodo affimat Pergamius, Antiochiæ Episcopus, Pisidiæ Metropolita, in Epist. 41. litteris post Synodum Chalcedonensem exstantibus ad Leonem Augustum. Quanta sit ejus apud Ecclesiam auctoritas, liquet ex Relatione Synodi ejusdem ad Martianum Augustum. *Unam esse, veluti principali loco, trecentorum decem & octo Patrum doctrinæ confessionem, lex nobis Ecclesiæ præscribit, quam velut commune Sanctorum decretum ad eorum, qui vocantur in adoptionem filiorum, tradimus firmitatem* Et in secunda ejusdem Synodi actione post recitatum hocce Symbolum, *Reverendissimi Episcopi clamaverunt, Hæc Catholicorum fides, huic omnes credimus, in hanc baptizati sumus, in hac baptizamus*. Eodem modo istorum Collat. 4. successores exclamaverunt in quinta Synodo: *In hoc omner baptizati sumus, & nos in hoc baptizamus*. Etenim mox à Nicæna Synodo omnes Græcorum Ecclesiæ reliquerunt Apostolicum Symbolum, & assumpsere Nicænum Catechumenis tradendum, atque ab omnibus fidelibus verbotenùs addiscendum. Assumpsere ipsum, tamquam novam Christianæ professionis tesseram, discreturam Catholicos à rebellibus Arianis, ut quisquis illud non profiteretur, haberetur convictus Arianus. Factum id credo ex speciali mandato Nicænæ Synodi, quod à Chalcedonensi innovatum scribit cum sua Synodo ad Leonem Augustum Basilius, Seleuciensis Episcopus, Metropolita Epist. 39. Isaurorum. *Patres, qui sanctum Concilium Chalcedonense celebraverant, Symbolum Patrum Nicænorum pro lapide sumentes, ubique hoc solum circumferri & prædicari ad illuminationem fidelium sanciverunt.*

Nunquam ex integro omissum est ab illis Apostolicum Symbolum. Absit, ut ulla umqnam Ecclesia omiserit catecbumenis tradere articulos de sancta Ecclesia, Sanctorum communione, remissione peccatorum, carnis resurrectione, & vita æterna. Hi articuli ex Apostolico fuere Nicæno adjecti, quousque prodiit Constantinopolitanum, completum singulis duodecim articulis, ideòque ab omnibus Græcorum Ecclesiis statim suffectum in locum Nicæni. Neque tamen nomen mutatum est. Omnes Constantinopolitana posteriores Synodi & Patres, quoties de Nicæno loquuntur Symbolo, passim intelligunt Constantinopolitanum, neque tamen Constantinopolitanum vocant, sed Nicænum. Etiam hodie nos, quod ad Missarum solemnia cantamus, Nicænum dicimus, cùm sit Constantinopolitanum. Locutionis causam infrà dabo.

Dico, *Ecclesiæ Græcorum*. Ait enim Ruffinus in opusculo superiùs memorato. *Illud non importanè commonendum puto, quod in diversis Ecclesiis aliqua in his verbis inveniuntur adjecta. In Ecclesia tamen urbis Romæ hoc non deprehenditur factum, quod ego propterea esse arbitror, quod neque hæresis ulla illic sumpserit exordium, & mos ibi servatur antiquus, eos, qui gratiam baptismi suscepturi sunt, publicè, id est, fidelium populo audiente, Symbolum reddere, & utique adjectionem unius saltem sermonis, eorum, qui præcesserunt in fide, non admittit auditus. In cæteris autem locis, quantùm intelligi datur, propter nonnullos hæreticos addita quædam videntur, per quæ novellæ doctrinæ sensus crederetur excludi. Nos tamen illum ordinem sequimur, quem in Aquilejensi Ecclesia per lavacri gratiam suscepimus.* Eodem Jure Symbolum Apostolicum sine additamento retinuerunt Ecclesia Africana, Italica, Gallica, Latinæ omnes, uti liquet ex Sanctis Augustino, Petro Chrysologo, Maximo Taurinensi, aliisque Latinis Episcopis, qui istud solum leguntur catechumenis suis tradidisse atque exposuisse. Theodoreto, Zozomeno, ac Socrate testibus, Ariana hæresis Illyrici fines transire nunquam valuit, atque ità apud nos nova professionis tessera non fuit opus. Excipe Ecclesias Hispaniarum, quæ à Gothis Arianis, Wandalis, & Suevis pervasæ ac possessæ, quomodo trinam baptismatis mersionem in unicam, ità Apostolicum Symbolum in Nicænum mutaverunt, id est, Constantinopolitanum, uti liquidè habetur in tertia Synodo Toletana.

Eisdem ex rationibus aliæ citiùs, aliæ Ecclesiæ seriùs cœperunt Symbolum publicè in Missarum solemniis dicere aut cantare. De Ecclesia Græca Nicephorus Calixtus: *Petrum Cnapheum quatuor* L.15.c.28. *Ecclesiæ commodissima reperisse dicunt*. E quibus unum est, *ut Symbolum sanctum, quod semel tan-* L.16.c.38. *tùm anteà magno & sancto parasceves die dici solitum fuerat, in synaxi & conventu Ecclesiæ quovis decantaretur*. Dictum semper fuit in parasceve, quod *tunc Episcopus primas Religionis nostræ institutiones* ex more Apostolico *traderet*. Quidam tamen *Timotheum*, Constantinopolitanum Episcopum, Macedonii secundi successorem, *non Petrum Cnapheum instituisse dicunt, ut in quovis conventu Symbolum diceretur*. Forsan à Timotheo in Constantinopolitana Ecclesia & Patriarchatu, à Petro institutum in Antiochena. Cantari institutum est, non Nicænum Symbolum, sed Constantinopolitanum, quod modulationi, inquit Walfridus Strabo, esset aptiùs, aut Græci, consueto impetu, honorari vellent rem Regiæ urbis. Rationes frivolæ. Vera est, quod Constantinopolitanum sit plenius, recentius, integrum antidorum contra hæreses omnes eousque natas.

E Latinis prima id æmulata est Hispaniarum Ecclesia, ex consilio Richaredi Regis, novellos suos in fide Romana Gothos firmare cupientis, statuens in tertia Synodo Toletana. *Ut per omnes* Cap. 2. *Ecclesias Hispaniæ & Galliciæ, secundùm formam Ecclesiarum Orientalium, Concilii Constantinopolitani Symbolum recitetur, & priusquam Dominica dicatur oratio, voce clara populo prædicetur, quo & fides vera manifestum testimonium habeat, & ad Christi corpus & sanguinem prælibandum pectora populo-*

pulorum fide purificata accedant. Imitatæ id postmodùm sunt quædam sub Carolo Magno Gallicanæ Ecclesiæ; aliæ tamen, ac ipsa Capella Palatina, imitari non sunt ausæ, ideòque à Leone tertio Pontifice veniam impetrarunt. Fecit id Carolus, ut Francos suos in reparata jam Christianitate figeret. Ad Bernarium autem Wormatiensem, ac Jesse Ambisnensem Episcopos, nec non Adalardum Abbatem Corbejensem, Caroli Legatos, dixit Leo Tertius: *Quod asseritis ideò vos cantare Symbolum, quoniam alios in istis partibus vobis priores audistis cantasse, quid ad nos? Nos enim ipsum non cantamus*. Quin & eam cantandi consuetudinem omitti suasit: *Quia & in nostra Ecclesia non cantatur*. Romana Ecclesia necdum sub Joanne octavo videtur cantasse. Etenim Methodium, Moravorum ac Bohemorum Episcopum, rogavit dictus Pontifex, *Si orthodoxæ fidei Symbolum ità crederet, & intra Missarum solemnia cantaret, sicut sanctam Romanam Ecclesiam tenere constat*. Non rogat, quomodo Romana Ecclesia tenet & cantat, sed solùm quomodò tenet: Quia nempe illa necdum cantabat. Cantabat Methodius, utpotè græcus, more græco. Tandem & Roma cantare cœpit, unitatis ac pacis amore, ne à subditis sibi Hispaniarum & Galliarum Ecclesiis, morem deponere nolentibus, dissonaret. Quo tempore, fateor me nescire. Synodus Basileensis graviter arguit quasdam Ecclesias, *Quod illud non completè usque in finem cantarent*. Seß. 21.

Sanctissimo, Beatissimoq; Patri ac Domino nostro, ALEXANDRO SEPTIMO, *Ecclesiæ Catholicæ Pontifici Optimo Maximo.*

Beatissime Pater,

Upremus Romanæ Cathedræ, etiam supra Generales Ecclesiæ Synodos, Primatus nullum firmius atquè lucidius, quàm ab istis ipsis Synodis habet testimonium. Quod ipsa Nicæna supra illam nihil fuerit ausa constituere, testatur in litteris ad Thessaliæ Episcopos sanctus Pontifex Bonifacius primus. Et edicit causam: Quòd *videret nihil supra meritum suum posse conferri, omniaque huic Domini sermone concessa*. A Synodis enim *celebrata ac venerata*, nequaquam *donata sunt* Sancti Petri Privilegia: Adeò ad illis adponendas voces, *Secundùm Canones*, nullis Græcorum in Florentino Concilio precibus sese inflecti rectè passus est Eugenius quartus. Hoc ipsum adversùs Eusebianam in Philippopolitano conventiculo Factionem monstrare, supremumque Romanæ Appellationis atque Evocationis apicem ab inauditis usque huc sub sole calumniosis insultibus evincere, fuit unicus scopus Synodi Sardicensis. De Ecclesiæ Christianæ monarchia in aristocratiam, ac omnium Patriarcharum parem Divino Jure potestatem transverti attentata Eunuchus Photius frustrà glorietur: Resorbuit vomitus Arianos. Ab eisdem, nec non & ab Ephesino Dioscori Pseudo-Patriarchæ Alexandrini Latrocinio didicit in Romanorum Pontificem latrare degradationis convicium, damnatum solennissimè à laudata Sardicensi Synodo, Octava item, & omnium maxima Chalcedonensi, exprimente causam: Quòd *vineæ custodia illi à Salvatore commissa sit*, Generali Synodo *præsit ut caput membris*, & uti *filiis Paterna Summitas*, adeòque ista in ipsum *infamia non possit extendi*. Antiochenam Ecclesiam ex Apostolico Canone semper fuisse directam & judicatam à Romana, palàm in Ephesina Synodo professus est Juvenalis Hierosolymæ Patriarcha. Ea ipsa Synodus Nestorii Patriarchæ Constantinopolitani damnationem non fecit, sed à Celestino Pontifice factam probavit dumtaxat, atque in executionem misit. Ejusdem Celestini Legatis judicandum sese submisit istic Sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Ad plenam Chalcedonensem prima à Sancto Paschasino, Lilybeti apud Siculos Episcopo, Sancti Leonis Pontificis Vicario & Legato, sonuit vox: *Urbs Roma est caput omnium Ecclesiarum. Nos contra Præcepta beatissimi atque Apostolici Papæ venire non possumus.* Quoniam solæ à Romano Episcopo delegatæ causæ possint per Generalem Synodum tractari. Addidit ad eumdem spectare omnium agendorum propositionem, primumque de illis suffragium. Vigilius Pontifex in suo ad Justinianum Augustum & Quintam Synodum Constituto adfirmat istum esse antiquum ordinem & regularem. Quare ad suos in Græcia amicos, faciendam cum Latinis unionem suadens, non sine fundamento scribit vir insigniter orthodoxus Barlaamus Episcopus Gyracensis: *Non eò quòd sit majoris auctoritatis, & magis possit generale*

Con-

Concilium, quàm Apostolica Sedes, generalia congregantur Concilia, sed quia incidentes quæstiones difficiliores sint, & majori indigeant discussione. Etenim Generalis Synodi palmare officium est dogmaticas Romani Pontificis ad sese litteras, utpote ejus de mota quæstione judicium, discutere, unanimi omnium Episcoporum suffragio comprobare, recalcitrantes Romam mittere puniendos, ipsumque Pontificem læta voce adclamare novum Paulum Apostolum, aut novum Petrum. Ita Sancto Celestino Ephesina, Chalcedonensis Sancto Leoni, Sancto Agathoni Sexta, Septima Adriano primo, Adriano secundo Octava adclamavit. Ab eisdem habemus Romanum Episcopum esse totius Synodi verticem, Patrem Patrum, Episcoporum Episcopum, omnium Patriarcharum & totius mundi Patriarcham, Episcopum universalem, Episcopum Pontificalissimum, Principalem Sacerdotem, omnium ubique malorum Catholicissimum Medicum, Primatem totius Ecclesiæ, Patrem ac Pastorem totius mundi, totius mundi columnam ac illuminatorem, avitum orthodoxi dogmatis fundamentum, immobile ac fixum firmamentum fidei & formam lucidissimam, rectæ prædicationis fontem omnibus Ecclesiis, Sancti Petri Apostoli interpretem, cujus authoritatem ex avita Apostolorum traditione semper amplexa sit omnis sub cœlo Ecclesia, omnis œcumenica Synodus, omnis Ecclesiæ Pater, & cui solæ hæreses refragentur. Ab eisdem habemus laudatas dogmaticas litteras esse Sancti Petri Apostoli propriam vocem, directorem Synodi oculum, orthodoxæ fidei anchoram, titulum, columnam, fundamentum, cui adsentire nolle sit insanire in ipsum Apostolorum verticem, Sanctum Petrum. Ab eisdem habemus Romanam Cathedram esse incontaminabilem Catholicæ communionis radicem, infallibilemque controversiarum judicem, à nullo unquam insessam aut insideri possibilem Errone Episcopo, utpote cujus fidem ex nulla diaboli cribratione defecturam Dominus promiserit, & qui deficientes ab illa fratres confirmare debeat, & hodie usque confirmarit. Ita ex totius Orientalis Concilii nomine insigniter apud Sanctum Leonem Pontificem profitetur Theodoretus Cyrensis in Eufratesia provincia Episcopus, in datis ad se à Sancto Agathone Pontifice litteris sexta Synodus, & Octavæ Episcopi singulatim omnes in libello Romano, per Nicolaum primum præscripto, & per Adrianum secundum confirmato. Quocircà Orthodoxi quidam, infallibile Romani Episcopi de dogmate judicium opinantes esse solius Latinæ Ecclesiæ Adsertum, plurimùm hallucinantur. Commiseratione digni sunt infelices Europæ populi, quos Martinus Lutherus & Joannes Calvinus, homines impurissimi, circumscripsere, ut garriant Romanum Episcopatum esse turrim Babylonicam, ex adsiduis alienæ potestatis per minuta frusta rapinis evectam in molem hodiernam & typhum. Et hic est vomitus Eusebianus, Liberio Pontifici primùm eructatus in faciem à Constantio Augusto, satellite factionis. Hæc, Patrum cordibus in devios filios reducendis aptissima, demonstrari scio longè gratissimum SANCTITATI VESTRÆ, utpotè cujus pectus inhabitet & regat sanctus ille Spiritus, ex quo ad Sabinianum, suum Diaconum ac in Regia civitate Apocrisarium, scripsit Sanctus Gregorius Magnus: *Ante paratior sum mori, quam beati Apostoli Petri Ecclesiam in meis diebus degenerare.* Et jure merito. Ubi namque Romanum Episcopum esse immobilem Ecclesiæ Petram, ac inflexibilem recti dogmatis custodem persuaseri-

ferimus, vicimus & Christo Domino acquisivimus omnes ubique gentium & Hæreticos & Schismaticos, cunctaque sub sole Christianitas erit populus unius de Deo labii & sermonum eorumdem. Germanè Apostolico VESTRÆ SANCTITATIS studio servire, ac Patres suos, fidos semper Romanæ Ecclesiæ pugiles, imitari omni conatu nititur Alma hæc SCHOLA LOVANIENSIS, per vestros sanctæ memoriæ Antecessores multis, uti dilectissima filia, donata gratiis, privilegiis, prærogativis, per VESTRAM autem PATERNAM BENIGNITATEM post altissimè jam sepultas & deinceps non memorandas contentionum miserias restituta in avitam, omni privilegio aut dono eminentiorem, diù dùm optatæ pacis felicitatem. Quamobrem apud Lovanienses, BEATISSIME PATER,

Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt,

atque memoria BEATITUDINIS VESTRÆ erit in perpetua benedictione. Ego verò filiorum tuorum minimus hæc Scholia & Notas, quales-quales conatus meos, ad sacros VESTROS PEDES provolutus, summa, qua par est, animi submissione dico, ut debeo: Nempe qui innumeris, sanè non exiguis, titulis obstrictus, quod ad Sanctum Ivonem Carnutensem Episcopum scribit Goffredus Abbas Vindocinensis, *Romanæ Ecclesiæ totum me debeo, omnique tempore fidem servabo, cum qua & adversitatem sustinere opto, & sine qua prosperitatem habere recuso*. Ita profiteor Lovanii, Kalendis Januariis, anni Christiani 1665.

SANCTITATIS VESTRÆ

Minimus Filius,

FR. CHRISTIANUS LUPUS.

Reverendissimo Patri Magistro FRANCISCO MARIÆ QUERNI, *totius Ordinis Eremitarum S. Patris Augustini Generali Vicario Apostolico, Patrono Colendissimo.*

Ntenderat omnino bonæ memoriæ Magister meus Christianus Lupus, novam, eamque auctiorem editionem facere Scholiorum atque notarum suarum in Concilia. Mors ultima linea rerum lineis istis metam posuit Anno 1681. *Non periere tamen manuscripta ejus, inter quæ,* Dissertatio Procemialis de Meletii & Arii Personis, moribus atque erroribus, *à quà primum Tomum recudendum decreverat. Constat Capitibus sedecim admodum prolixis. Nobilis Typographus Henricus Fricx Bruxellis paulò ante finem sæculi elapsi, omnium memorati sapientissimi Doctoris Operum aggressus fuerat reimpressionem in magno folio, & dum existebam Romæ, quodam Baccalaureo dirigente Typos, & singula folia hebdomadatim ad me mittente totam istam Dissertationem absolverat, perveneratque usque ad Paginam* 176. *dum triste incendium, quod magnam Bruxellensis Urbis partem in cineres vertit, invasit etiam Typographi domum, & exemplaria omnino omnia vorax flamma sic abstulit, ut unicè quod sciam, restent ultimæ correctiones, quas hactenus conservavi, & Reverendissimæ Paternitati vestræ obedienter consigno. Titulus est:* Synodorum Generalium, ac Provincialium Decreta, & Canones Scholiis & notis illustrati. Dissertatio procemialis ex Authoris manuscripto posthuma.

Doctissimi Auctoris mens fuerat, ut post Dissertationem proœmialem sequeretur Dissertatio de Symbolo Apostolico, & Nicæno; sed non prorsus illo ordine, quem tenuerat in prima editione. Varias siquidem interseras voluit additiones, prout ex manuscripto liquet, quod asservavi, & cum parili reverentia consigno in illos fines, quorum mihi notitiam dare Reverendissima Paternitas vestra dignata est.

Manuscriptum hoc incipit ab his verbis, & in disputatione cum Arianorum Comite Pascentio; *finit autem his verbis,* deindè voluit incomodare Hieronymo. *Constat paginis in folio,* 127. *In marginibus autem notantur loca, quibus auctor additiones istas voluerit inseri, quemadmodum in alia quam annecto copia, ubi cuncta simul digesta sunt, videre licet. Horum omnium fidem nequeo præstare majorem, nisi quod scriptionum harum stylus & ordo suum sua cum reliquis scriptis ejus conformitate auctorem demonstret. Dignetur itaque Reverendissima Paternitas vestra scriptis illis uti pro ut judicaverit convenire, atque si doni, aut verius obedientis oblationis nomen merentur, illa tamquam devotissimæ observantiæ meæ tesseram accipere.*

Dabam Romæ die quinta Maii 1720.

REVERENDISSIMÆ PATERNITATIS VESTRÆ

Humillimus Obedientissimus, & Obligatiss. Servus
Fr. Bernardus Desirant. Sac. Th. Doctor, &c.

Hi sunt Typographorum errores, *D. Hieronymus*: quorum tamen plerique ex corruptissimo Procemialis dissertationis copiali Manuscripto irrepserunt.

In Vita

P. 3. l. 21. novissimus *corrige* novimus. ib. l. 32. ornatissimus ornatissimum. ib. l. 33. religionis Religiosis. ib. l. 37. quod jam obsoleverat quod jam penè obsoleverat. p. 4. l. 21. Feculcem Facultatem. p. 5. l. 25. Illum non retinere illum retinere. ib. l. 4. à fine insignora insigniora. p. 6. l. 26. imprimis in primis. ib. l. 8. à fine creberis crebris. ib. l. 9. à fine pergi peragi. ib. l. 2. à fine operaratur operaretur. p. 8. l. 13. Horenreeche Orenbeeche.

In Dissertatione Procemiali

Pag. 3. col. 2. lin. 52. dicimus discimus. p. 7. c. 2. l. 10. à fine. edultrinum ad ultimum. p. 9. c. 2. l. 27. Barbariæ Barbarie. p. 24. c. 1. l. 3. & ut. ib. c. 2. l. 26 Sotarem Soterem. ib. c. 2. l. 28. Highinum Higinum. p. 25. c. 1. l. 14. à fine. Dionysius Dionysium. p. 27. c. 1. l. 13. à fine. conguas congruas. ib. c. 2. l. 18. Merci Pallium, errat Marci Pallium, ignoro. Errat. p. 32. c. 2. l. 8. à fine. generatione generationi. p. 32. c. 2. l. 29. à fine. fine sive. p. 34. c. 1. l. 2. Mariotici Mareotici. ib. c. 1. l. 4. ab ad. ib. c. 2. l. 6. à fine. Santentia Sententiam. p. 36. c. 2. l. 26. Zelo. Allegata Zelo, Allegata. p. 37. c. 2. l. 23. funt omnino sunt, omnino. ib. c. 2. l. 4. à fine. peccat peccati. p. 42. c. 2. l. 4. à fine. Idolatiam Idolatriem. p. 47. c. 1. l. 18. Hinc videm videmus. p. 51. c. 2. l. 18. à fine. sublimitatem subtilitatem. p. 66. c. 2. l. 41. suo patello sox patellæ. p. 68. c. 1. l. 41. duxit duxi. p. 179. c. 2. l. 22. Pleta Plene. p. 180. c. 1. l. 14. hæc ex alectione lectione. ib. c. 2. l. 21. Feuzardentius Fevardentius. ib. c. 1. l. 43. Zosomensie Zozomenus. p. 181. c. 1. l. 33. In lento in sexto. p. 184. c. 2. l. 27. Pattrum Petrum. p. 187. c. 1. l. 14. à fine. nobilee stabiles. p. 190. c. 2. in margine. lib. 233. lib. 1. 2. 3. p. 196. c. 2. l. 7. dico duo. p. 197. c. 2. l. 13. è fine. in fine in fide. ib. c. 2. l. 11. à fine. nota notas. p. 198. c. 1. l. 24. à fine. Eligendi Elipandi. p. 199. c. 2. l. 13. à fine. Eothesim Exhesim. p. 206. c. 2. l. 19. à fine. justifica te justifico te. p. 207. c. 2. l. 5. quod dijuncti quod ei juncti. p. 211. c. 2. l. 35. intendi istiusmodi vocabuli utendi istiusmodi vocabulo. p. 223. c. 1. l. 5. In cruce in carne. p. 227. c. 2. l. 10. à fine. Ussitan Usian. p. 228. c. 2. l. 25. E infra Et infra. p. 229. c. 2. l. 24. de eo Deo. p. 232. c. 1. l. 26. à fine. enathemeti Gaudi anethematizandi. p. 233. c. c. l. 8. Heclanensis Eclanensis. p. 241. c. 2. l. 7. à fine. Patrorum Pastorum. p. 252. c. 2. l. 22. Cirrhensem Cirtensem. p. 253. c. 2. l. 16. totius pœnitentia totius vitæ pœnitentia. p. 271. c. 1. l. 3. à fine. obtinentiam obnitentiam. p. 408. c. c. l. 3. in Sch. Tarmesi Tarmesis.